ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراج جن
جو جيون درشن

ديال 'آشا'

ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن

جو جيون درشن

ليکڪ :

ديال ڪوڙومل ڏاميجا "آشا"

وائيس پرنسيپال

۽

پرمک سنڌي وڀاڳ

شريمتي چانديءَ ٻائي همتمل منسکاڻي ڪاليج

اُلهاسنگر - ٣

[١٨ سيپٽمبر ١٩٨٨ع

پيڻا پنج روپيا]

پرڪاشڪ :

شري موڙومل ڪيراجمل چاندواڻي

مهاڳ

پوڄنيہ دادا جشن واسواڻي

پريوءِ پنهنجا سنت هڪ هڪ ملڪ، هڪ هڪ قوم ۽ ڌرم ۾ موڪليا. سنڌ ۾ هزارها ورهيہ اڳ بہ سنت هئا، لاڙڪاڻہ ۾، ڏوڪريءَ جي نزديڪ، جڏهن موهن جو دڙو کوٽيائون، اُتان ڪيتريون تصويرون (Seals) نڪتيون، جن مان هڪ هئي اِڪ يوگيءَ جي، جو ويٺو هو ڌيان ۾. اُن مان ثابت ٿيو تہ هزارها ورهيہ اڳ پڻ سنڌ ۾ اهڙا انسان هئا، جي ڌيان جي زندگي رهندا هئا ۽ جن جي اندر تلاش هئي اِڪ پريوءَ واسطي.

سنڌڙي جيءَ جندڙي هميشہ درويشن، فقيرن ۽ سنتن جي نگري ٿي رهي آهي. سنت اُهو جو سانت جي اونهائيءَ ۾ وڃي زندگيءَ جي انت کي پراپت ڪري ٿو. هڪ هڪ سنت کي سانت واسطي عجيب پيار آهي. گوڙ شور کان پري رهي سچا سنت پنهنجي اندر ٽٻيون ڏين ٿا. جيءَ ۾ جهاتي پائين ٿا، اندر گهڙي کوجنا ڪن ٿا، پريوءَ کي ڳولهي لهن ٿا. لڪل شڪتيون کولين ٿا. پوءِ شيوا جي ميدان تي اچي بيهن ٿا. ڇو تہ دنيا دکي آهي ”نانڪ دکيا سڀ سنسار!“ ۽ هڪ هڪ سنت دکي دنيا جي شيوا ڪري ٿو. ديکا ديکي، وڏائيءَ جي وچارن کان پري رهي، پنهنجي سموري جيون دکين، غريبن، مسڪينن جي شيوا ۾ خرچ ڪري ٿو.

اسان مان ڪيترن جي جيون آهي ڀٽڪڻ، آهي رلڻ. سنساري جيو ترشنائن پٺيان پيو ڀٽڪي، پيو رلي، ان ڪري آهي دکي. اونده ۾ پيو ٿاڦوڙا هڻي، پيو ٿاٻا کائي، تان جو ڪال

هڪ پشپ

نمرتا ۾ پوڄيہ ماتا پياري ٻائي، ماتا صدوري ٻائي پوڄ پتا شري ڪوڙومل سوڀراج پوڄ ڪاڪا وشنداس سوڀراج، پوڄ بابا ڀڳت ٿهليارام جي ڌارمڪ سنسڪارن جي ڦلواڙيءَ ۾ پليم. ڏهن يارهن سالن جي عمر ۾ سنڌ جا وڻ ڇڏي هند ۾ آيس. سوڀاڳيہ شالي آهيان جو وديارٿي جيون ۾ سوامي ليلا شاهہ مهاراج، دادا ساڌو ٽي. ايل. واسواڻي، ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراج، پوڄيہ دادا جشن واسواڻي، دادا هوندراج دکايل ۽ شري پرسرام ضيا جو سنگہ مليو. ساڌو هيرانند آڏواڻيءَ جي جيون چرتر کان پرڀاوت ٿيس. پوڄيہ ديوي ماتا سرسوتي ماتا جي ہ داس تي اسيم ڪرپا آهي.

پوڄيہ ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراج ۽ پوڄيہ دادا جشن واسواڻيءَ جي داس تي ڪيڏي نہ ڪرپا رهي آهي. ٻنهي ويڀوتين جا داس تي ڪيڏا نہ اُپڪار آهن. اِڇا هئي تہ پوڄيہ سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن جي مکاروند مان جهٽيل موتي سنگرهہ ڪري عوام جي اڳيان رکان. پرسنتا اُتم جو سوامي جن جو ”جيون درشن“ پستڪ اڄ پرڪاشت ٿي رهيو آهي.

شڪرگذار آهيان پوڄيہ دادا جشن واسواڻيءَ جو جن هن پستڪ جو مهاڳہ لکي ڏيڻ جي عنايت ڪئي. شڪرگذار آهيان دادا موٽومل ڪيراج مل چانڊواڻيءَ جو جنهن پياري شرڌا ۽ پريم سان هي سندر پستڪ پرڪاشت ڪيو آهي.

شل ستگرو مهاراجن جي ”جيون درشن“ مان اسين پريرڻا پائي جيون ۾ سمرڻ ۽ سيوا جي ساکي ڏيئي جيون سڦل ڪريون.

— ديال ”آشا“

پريوءَ جي شرڻ پڪڙيو! پريوءَ کي پياس ۾ پڪاريو! پريوءَ
ءَ ڳوڙها ڳاڙيو! پريوءَ لاءِ پنهنجي دل اندر گهرج پيدا ڪريو!
نهن پريوءَ کي ويد نٿا پهچي سگهن، سو پاڻ اچي توآن وٽ،
نهن کي گهرج آهي پريوءَ جي!" سياڻو سو، جنهن کي هن
سار ۾ ڪجهه ڪين کپي. نڪي پئسو پدارٿ، نڪي عيش
شرت، نڪي اندرين جو ڀوڳ، نڪي ملڪيت مال، نڪي
هدو اقبال، نڪي مان شان وڏائي. سياڻو سو جنهن کي پريوءَ
انسواءِ ٻيو ڪجهه کپي ڪين، اُن جي نيڻن مان وهي پيو
ير. اُن جي اندر آهي عشق جي اُڪير. اُن جي دل جي هر
ڌڙڪن پيئي پڪاري :- "ڏس تون هي آليون اکيون! سڻ تون
ڳل دل جي پڪار" "آجا پريتم آجا! ڀڳوان پيو ڀڳتن کي سڏي"
"آجا، منهنجا پيارا!" ڀڳت پيا ڀڳوان کي پڪارين : "آجا!
پريتم! آجا!" رحم جي راند پيئي هلي!

شرڻاگتيءَ جي راهه ۾ جو هلي اُن لاءِ ضروري ڪين آهي
ته هوُ سڌيون يا شڪتيون هٿ ڪري ۽ ڪرامتون ڏيکاري.
اڪثر ڪري ائين سمجهيو ويندو آهي ته جو ڪرامتون ڪري
تو سوئي سنت آهي. سچا سنت ڪرامتن کان پري رهن ٿا.
بيشڪ سنتن جي جيون ۾ ڪي ڳالهيون ٿين ٿيون، جي ڏسڻ
۾ ڪرامتون پيئون اچن. پر سنت ڪڏهن ڪين ڪرامتن ڪرڻ
جي ڪوشش ڪن ٿا. سچا سنت لڪل رهڻ چاهين ٿا ۽ جي
ڪنهن به وقت سندن دواران ڪا ڪرامت ٿئي ٿي ته پنهنجن
پيارن کي اُن ڪرامت جي ذڪر ڪرڻ کان روڪين ٿا. هڪ
سنت چيو آهي ته "جهنگلي جانورن ۽ زهريلن نانگن کي قبضي
۾ رکڻ، لوهه مان سون بڻائڻ، پاڻ کي اُدرشت ڪرڻ، پاڻيءَ
تي پنڌ ڪرڻ، باهه ۾ گهڙڻ، ٻئي جي سرير ۾ ڪجهه وقت لاءِ
نواس ڪرڻ، ديوتائن کي پنهنجي وس ۾ رکڻ مشڪل ڪين

اچي ٿو ڪيس ڪنڌ کان پڪڙي. پوءِ ويچارو روئندي رڙندي ساهه ڏئي ٿو.

سياڻو سو، جو سڄاڻ ٿئي ٿو، تلاش ۾ نڪري ٿو ۽ نيٺ پروڙ پائي ٿو ته جيڪي ڪيس کپي سو آهي سندس اندر. انڪري اندر وڃڻ جي ڪوشش ڪري ٿو. هڪ ماڻهو مون کي گڏيو: چيائين: "اناويهه پيرا پنڌرپور جي ياترا ڪئي اٿم. ڪجهه به حاصل ڪين ڪيو اٿم!" ڪيس چيم:- "جي ڪجهه حاصل ڪرڻ چاهين ٿو ته پنڌرپور پل وچ ۾ اندرپور جي ياترا نه وسار!" سنت پنهنجي اندر جي اونهائيءَ ۾ ٽٻي ڏين ٿا ۽ پريتم کي پائين ٿا.

ڪروڪيتر جي جنگ جي ميدان تي شري ڪرشن ارجن کي ڪيترين ئي ڳالهيون ٻڌائي ٿو. پڇاڙيءَ ۾ ڪيس چوي ٿو: "ارجن پيارا! توکي ڪيترين ئي ڳالهيون ٻڌايون اٿم، پر ڳالهين جي ڳالهه اٿيئي هيءَ: "سرو ڌرمان پريتيڄ، ماميڪم شرنم ورج!" "ٻيون سڀ ڳالهيون ڇڏي، پيارا! تون منهنجي شرڻ آءُ!"

"ڌرمن سڀن جو ڪري تياڳ،
ارجن! تون منهنجي شرڻ آءُ!"
ته پاپن جا بندڻ سڀيئي آءٌ ٽوڙيان،
اچي مڪتي پاءِ!"

ارجن پيارا! توکي مڪتي کپي؟ سولو رستو اٿيئي هيءُ: "منهنجي شرڻ آءُ." ائين شري ڪرشن پيو پڪاري اسان مان هڪ هڪ کي. ائين شري ڪرشن جي بنسري صديءَ به صدي پئي پڪاريو آهه - "آجا! پيارا! مون وٽ اچ! منهنجي شرڻ اچي وٺ! تون مون وٽ آءُ! اچي وشرام پاءِ!"

هن زماني ۾ ڪيترن سنتن شرناگتيءَ جو رستو ٻڌايو آهي-

۾ ملي ٿو، سو اچي لوڪن ۾ ورهائي ٿو. هڪ هڪ سنت آهي
پرڀوءَ جي پيار جو واهڻ هن دکي دنيا ۾.

(A channel of God's love and Service in this world of suffering and Pain)

جي هن دنيا کان سنت پاڻ کي الڳ رکن ته دنيا جي ڪهڙي حالت ٿئي؟ هڪ هڪ سنت پنهنجي جيون ڪري ٿو آهوتي دکي لوڪن جي شيوا ۾. ڪيترن سنتن ته نه فقط انسانن پر پکين ۽ پسن جي پڻ شيوا ڪئي آهي، ڇو ته پکين ۽ پسن ۾ بہ اُنهن پنهنجي محبوب جي مورت ڏٺي آهي.

اُسين سڀاڳا آهيون. اسان جي وچ ۾ آهي هڪ اهڙو سرپشٽ پرش، سادو، نماڻو، نيڪهن وارو، سدس روشن زندگيءَ ۾ آهي دکين دريدرن جي شيوا جي سگنڌ. سدس رڳ رڳ ۾ آهي غريبن دکين لاءِ همدردي. روز روز تن جي شيوا ڪري، کين کاڌو پهچائي، ڪپڙو پهچائي، پر اُن کان وڌيڪ کين پهچائي پرڀوءَ جي پيار جو سنديش، نام جو پيغام. ڇو ته هن پياري کي آهه پروڙ ته پرڀوءَ جي پيار بنا، نام بنا جيون ويران آهي. دنيا بيابا آهه.

سنسار ۾ ڪيڏي نہ تپت آهه، ڪيڏي نہ اُشانتي! دل دل ۾ اُشانتي! گهر گهر ۾ جهيڙا! ملڪن ۽ قومن ۾ تڪرار، زمانو وڃي پيو وڌيڪ ظالم ٿيندو.

هن اونده جي سمي ۾ سوامي شانتي پرڪاش پنهنجن پاڪ نرمل هٿن ۾ جهلي بيٺو آهي شانتيءَ جي شمع. سوامي شانتي پرڪاش جي جيون جي ساکي آهه هن ۾ ته شانتي پرڪاش ٿئي ٿي جڏهن اِنسان پرڀوءَ جي پيار ۾ پنهنجو پاڻ وساري دکين دريدرن جي شيوا ۾ پاڻ کي خرچ ڪري ٿو، قربان ڪري ٿو.

سوامي شانتي پرڪاش سانت ۾ وينو سندر ڪاريہ هلائي، منا گيت ڳائي، نام جپي ۽ جپارائي، دکين دريدرن جي شيوا

آهي پر مشڪل آهي پنهنجي من کي وس ۾ رکڻ ۽ ٻڌيءَ کي استر ڪرڻ! من وس ۾ اچي ٿو، جڏهن ڀڳت پنهنجي جيون جي ڏوري ڀڳوان جي هٿ ۾ سونپي ٿو. ”دين بندو ديانات ميري ڏوري تيري هاٿ!“

ڪشمير جي اِڪ سنتياڻي پنهنجي اِڪ گيت ۾ چوي ٿي

”اگنيءَ جي اُلن کي تو ٺاريو ته ڇا ٿيو؟
اُڏامي اپ کي تو ڦاڙيو ته ڇا ٿيو؟
نديءَ جي پاڻيءَ تان تو پنڌ ڪيو ته ڇا ٿيو؟
جادوگر جو جادو تو هرهنڌ ڪيو ته ڇا ٿيو؟
هي سڀ، اَءِ جوڳي! اِٿيئي ڳالهيون اجايون!
ڇو نه راتيان جاڳي ويهي راڻو ريجهايون؟“

سنتن جي سکيا آهي ته جي پريوءَ کي پائڻ ٿا چاهيو ته راتيان جاڳي ويهي راڻو ريجهايو! رات پيئي جاڳي، تارا پيا جاڳن، چنڊ پيو جاڳي. اَءِ انسان، توکي جڳائي ته تون ويهي ننڊون ڪرين؟ وقت وڃي پيو گذرندو تڪڙو تڪڙو! ڪڏهن وقت به ڪال اچي ڪڙڪي. انڪري سجاڳ رهه! جاڳي جاڳي ڪمل چرن ڌياءِ، پريوءَ جو نام ڳاءِ!

ڪن جو ويچار آهي ته سنت اُهو جو سنسار کي تياڳ ڪري وڃي ڪنهن جهوني جهنگل ۾ يا ڪنهن پهاڙ جي چوٽيءَ تي رهي، ڦل آهار ڪري، مؤن ورت رکي ۽ لوڪن کان پري رهي، پر سچا سنت اُهي آهن، جي لوڪن جي وچ ۾ رهي ڪين دک دور ڪرڻ جي راهه ٻنائين ٿا. دنيا ۾ دک آهي، لوڪ دکي آهن ۽ سنت اچي سيکارين ٿا، ڏيکارين ٿا سچي سک، آنند جي راهه. بيشڪ هڪ هڪ سنت هر روز ڪيترو وقت ڌيان ۾، سانت ۾، گذاري ٿو. ڌيان ۾ شڪتي ڪولي ٿو، پر اُها شڪتي خرچ ڪري ٿو. دکي لوڪن جي شيوا ۾. جيڪي ڪيس ڌيان

ڪين ورتي آهي. هن کي اها سچي وديا جنهن جو آواز آهي هيءُ هڪڙو-دل کوليو!

پرڀوءَ جي ڪرپا ۾ جنهن جي دل کلي ٿي، اُن جي جيون ۾ ٻه رنگ پرڪاش ٿين ٿا.

(١) نمرتا-پيارو سوامي شانتي پرڪاش آهي نماڻو، سڌسڌ نماڻو. انڪري آهي منهنجي روح جو راڻو.

(٢) جنهن جي دل کلي ٿي، اُن جي جيون جي ٻي نشاني آهي پيار، پريم ۽ محبت، سوامي شانتي پرڪاش نمرتا ۽ نياز جي صورت آهي. محبت جي مورت آهي. وٽس ايندا آهن غريب ۽ شاهوڪار، اڻ پڙهيل ۽ پڙهيل، ننڍي ٿيءَ وارا ۽ وڏ اوستا وارا، هڪ هڪ جو آدرياءُ ڪري، هڪ هڪ سان پريم ۽ پيار ۾ ملي. هڪ هڪ کي پنهنجي آسيس ڏئي، هڪ هڪ جي جيڪا مدد ڪري سگهي سا ڪري. پاڻ کي تڪليف ڏيئي به ٻين کي سکي ڪرڻ جي ڪوشش ڪري، ان ڪري هي آهي سڀني جو پيارو!

مونکي خوشي آهي منهنجي پياري مترو ۽ ڀاءُ پروفيسر ڊاڪٽر ديال ”آشا“، پنهنجي گروءَ سوامي شانتي پرڪاش جو سندر جيون چرتر لکيو آهي ۽ لوڪن جي ڀلي ڪاتر اهو پستڪ ڇپايو آهي. پيارو ديال پڙهيل آهي، ودوان آهي، پر ڪيس وديا جو ايمان ڪين آهي. سچو گر ڀڳت آهي. هڪ هڪ اکر ڪيڏي نه ڀڳتيءَ ۾ لکيو اٿائين. پيارو ديال آهي ديا جي تصوير. سادو، نماڻو، صدقي، ڏين ڏکين جو شيوڪ. سندس لڳ لڳ ۾ آهي لگن ته سندس گروءَ جو پيغام هڪ هڪ سنڌي گهر ۾ پهچي. ان پيغام جي هن وقت ڪيڏي نه ضرورت آهي! نه فقط اکر دوارا، پر جيون جي ساکيءَ دوارا سوامي شانتي پرڪاش اسان کي چئي رهيو آهي: اَءِ لوڪو! اڃا گهڻو وقت اوهين ٻاچن پنيان ڊوڙون پائيندا؟ اڃا گهڻو وقت جنم مرڻ جي

ڪري. ڀارت ۾ ڪٿ ٻه ٻوڏ پوي، ڌرتي ڌڏي، ڏڪر جي حالت پيدا ٿئي. سوامي شانتي پرڪاش اُت سيوڪ موڪلي، جي ستايلن جي وڃي سيوا ڪن.

سوامي شانتي پرڪاش ڀارت ۾ ۽ ڀارت کان ٻاهر ياترائون ڪيون آهن. ڪيترن کي پربوء جي ڪمل چرنن ۾ ڇڪيو آهه، ڪيترن جي جيون ۾ نئين بهار آندي آهه، ڪيترن کي رشين ۽ سنتن جي سکيا سڻائي آهه، جا سکيا آهي هنن ٽورن اکرن ۾: "سک ساگر ۾ آئڪي، مت جائو ري پياسا پياري!" هن سنسار جي سک ساگر ۾ اوهين پياسي ٿي نه وڃو! ڪيئن نه هڪ هڪ ڪري هلندا وڃن پيا. پياسي ٿي وڃن ٿا. پربوء کي پائڻ ڪانسواء وڃن پيا. توهين ائين نه ڪجو!

سنسار جو ساگر لنگهي توهين پيارا، هن پار هلجو. جت آهي نج ڌام، ست ڌام، سچ کنڊ! "سچ کنڊ وسيء نرنڪار! جت ڇپن تي چاڙهي مرلي. وشنو شيام هڪ ئي گيت ڳائي:-
آجا! آجا! وشرام پاء!"

هن پار اسين ڪيئن هلون؟ اسان جون ٻيڙيون نه آهن پراڻيون. اسان جي ٻيڙين ۾ آهن ڏونگه. اسان جي ٻيڙين ۾ پاڻي گهڙي ٿو اچي ۽ ٻيڙيون ٻڏي ٿيون پون وچ سير ۾! ڪم ڪار ڪري ڪري، پئسا ڪٺا ڪري، لک ڪمائي، ڪروڙ ٺاهي، ويچارا سنساري لوڪ ٻڏي وڃن ٿا، ڇو ته اسان جو روز ٻه روز جو ڪم ڪار آهي ويسر جو. وهنوار ۽ سوامي شانتي پرڪاش پيو پڪاري، پگل ٻيڙيون ڇڏيو! نام ٻيڙيء ۾ چڙهو! ٻاجهه ٻيڙيء ۾ چڙهو! چڙهي هلو هن پار، لنگهي ساگر سنسار!

نديء هوندي ڪان سوامي شانتي پرڪاش گروباڻي ۽ سنت باڻي ۽ رشين جي سکيا جو ابياس ڪيو آهه ۽ سنڌس هردو ويو آهه کلندو. ڪاليجن ۽ يونيورسٽين جي وديا هن پياري

پوڄيہ ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراج

چڪر ۾، ڏڪ چڪر ۾ پيا پيسبا؟ اچو، پريوءِ جي ڪمل چرنن ۾ اچي جيون جو سچو وشرام وٺو! نام ڳايو! نام ڌيايو! پنڪيل سرت شبد سان ملايو! ۽ ڏکين ڏريڌرن، پسن ۽ پکين جي شيوا ڪري سچو آنند پايو!

شل هن پستڪ تي ايشور جي آسيس سديو چمڪي، چمڪندي رهي.

١٠ - ساڌو واسواڻي پٿ - جشن واسواڻي

پوُنا - ١

١٩٨٨-٩-٩

Published by : Shri Motumal Kherajmal Chandwani
Block No. C-637, Ulhasnagar-421 004.

Printed by : Shri Madhawdas Jairamdas Chhatani (Achhra)
Shree Geeta Printing Press, Ulhasnagar-421 003.
Phone : 71016

سنڌين جا سونهارا سنت

پوڄيہ سوامي شانتي پرڪاش مهاراج

۽

پوڄيہ دادا جشن واسواڻي

پوڄيہ ستگرو سوامي سروانند مهاراج

۽

ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراج گڏ ويٺل آهن

ॐ

شري ستنام ساکي

جئہ شري ڪرشن

پوڄيہ سنگرو سوامي شانتي پرڪاش

مهاراجن جو جيون درشن

سونهاري سوڀاڳيہ شالي سنڌو ڀومي جتي رشين منين، سون سنتن مهاتمائن، صوفين آتم گيان، تصوف ۽ پريما ڀڳتيءَ جي ورکا ڪئي، جتي پراچين سنڌو سڀيتا جو آغاز ٿيو، جنهن سنڌوءَ جي ڪناري ويدن جي رچنا ٿي، ان پاون ڀٽيہ ڀوميءَ ۾ ڪي اهڙيون وڀوتيون بہ پيدا ٿيون جن جي سرهاڻ سنڌ ـ هند کي تہ سڳنڌت ڪيو پر وديش جي جدا جدا ديشن ۾ بہ سندس سڳنڌ هزارن پريمين کي معطر ڪري پرڀوءَ جي راهہ ۾ ڇڪيو.

ويهين صديءَ جي اهڙين وڀوتين مان پريم پرڪاش منڊل آچاريہ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراج اهڙيون آڌياتمڪ مهان هستيون هيون جن جا هزارين صدقي سڄڻ دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ پريم پرڪاش منڊل جي جوت جڳائي رهيا آهن. انهن مهاپرشن جا روحاني وارث گادي نشين ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراج پڻ ديش وديش ۾ هزارن سنتن جيوَن کي نام جو منتر ڏيئي سجاڳ ڪري رهيا آهن.

سوامي شانتي پرڪاش مهاراج هزارن اُجڙ دلين کي نام جي امرت سان آباد ڪري رهيا آهن. سوامي جن گيان جا گلزار،

سَتگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراج
پوڄ پتا شري آسودي مل ڀوڄا سان گڏ ويٺا آهن

پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج
ڳائين کي گاھ کارائي رهيا آهن

...يراج هو. سوامي جن جي ماتا جو نالو جڳل ٻائي هو. ماتا جڳل ٻائي ... ڀڳوان جي ڀڳتياڻي هئي. سوامي جن کي ٻچپڻ ۾ سندن ماتا ...سنتن ۽ ڀڳتن جا جيون چرتر ٻڌائيندي هئي. ڀرڀات جو اُٿي ...جڏهن ماتا جنڊ هلائيندي هئي ته ٻالڪ سوامي جن کي گوڏي ...تي سمهاري رام نام جي ڌني لڳائيندي هئي. گرو ٻاڻي ۽ سنت ...ٻاڻي اُچاريندي هئي ۽ رات جو سامي صاحب جا سلوڪ سوز ...ڀرئي سر ۾ اُچاريندي هئي. ماتا پتا جي ڌارمڪ سنسڪارن جو ...ڀرڀاءُ ٻالڪ سوامي جن تي پيو. سوامي جن پڻ صبح جو اُٿڻ ...سان ڪريا ڪري ڀڳوان جي پرارٿنا ڪندا هئا ۽ پوءِ نيم سان ...ڪائي اسڪول ۾ پڙهڻ ويندا هئا. اسڪول ۾ هي ٻين ٻالڪن ...کان نرالا ٻالڪ هئا. سندن سمرڻ شڪتي ڏاڍي تيز هوندي ...هئي. ماسٽر سيتلداس ونواڙي، ماسٽر ويرومل، ماسٽر جيٺلداس ...۽ ماسٽر محمد سچل سوامي جن کي جدا جدا ڪلاسن ۾ پاڙهيو. ...هندو چاهي مسلمان ماسٽر، ٻالڪ سوامي جن کي ڏاڍو پيار ڪندا هئا. سوامي جن لکڻ پڙهڻ ۾ هوشيار هئا ۽ اُستادن کي ڏاڍي ...عزت ڏيندا هئا. سوامي جن چوٿين درجي سنڌيءَ ۾ پڙهندا ...هئا جو ڪين وڏي ماتا نڪتي. تڏهن سندن عمر يارهن سال ...هئي. وڏي ماتا سبب ٻالڪ سوامي جن جي اکين جي روشني ...غائب ٿي وئي. سندن پوڄ پتا ماتا سندن اکين جي علاج ...جي ڪافي ڪوشش ڪئي پر فائدو ڪين ٿيو. ٻي واه نه ...ڏسي سوامي جن جو پوڄ پتا شري آسودومل ڀوڄا سوامي جن ...کي سائين هرچورام صاحب جن وٽ شاهپور ٽلهي تي وٺي آيو ...ته من سنت سائين هرچورام صاحب ٻالڪ (سوامي جن) تي ...ديا درشٽي ڪري روشني بخشين. سوامي جن اکين جي جوت ...نه هوندي به رات ڏينهن سائين هرچورام صاحب جي حاضريءَ ...۾ هوندا هئا. شاهپور ٽلهي تي جهلي چڪيندا هئا، پاڻي ڀريندا

پڳتيءَ جا پيدار، سڀيئي سهانيوتي سيوا جا ساگر آهن. سوامي جن آهن سد سد نماڻا، هزارن دلين جا راڻا. منجهن مقناطيسي ڇڪ آهي، سائين لاءِ سڪ آهي. هڪ هڪ دل ۾ سڪ جا سلا پوکين ٿا. سوامي جن نينگرن کي، وڏڙن کي، پرشن کي، استرين کي، ساڌن کي ۽ ڏوهين کي، پکين پسن جيو جنتن سڀني پراڻين کي پنهنجو پيار پيئارين ٿا، انکري هرڪو پريمي ائين محسوس ڪندو آهي ته سوامي جن ڪيس وڌيڪ پيار ڪري رهيا آهن. جيئن سوريه جو پرڪاش ۽ چندرما جي چانڊوڪي ساري سنسار لاءِ آهي، گنگا جل سڀني پراڻين لاءِ آهي، تيئن پوڄيه سوامي جن جو پيار سڀني لاءِ هڪ سريکو آهي. سوامي جن پريم ۽ ڪروڻا جي ساکيات صورت آهن. ٻين جو ڏک ڏسي سوامي جن جي دل هڪدم پگهرجي ويندي آهي. ڀڳت نرسي مهتا به چوي ٿو:

وئشڻو جن تو تيڻي ڪهئي جو پيڙ پرائي جاڻي ري.

سچو سنت اهو آهي جو ٻئي جي دک جو احساس ڪري اُن کي دور ڪري ٿو. پوڄيه سوامي جن کي انئي پهر دکين جا دک دور ڪرڻ جي اُون هوندي آهي. پوڄيه سوامي جن هڪ مهان وڀوتي آهن. شاعر اقبال جو شعر آهي:

هزارون سال نرگس اپني بي نوري پي روتي هئہ،
بڙي مشڪل سي هوتا هئہ چمن ۾ ديدور پيدا.

پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراڄن جو جنم سنه ١٩٠٧ع ناريل پورڻما رکشا بندن جي پوتر ڏينهن سکر ضلع جي ڇڪ ڳوٺ ۾ شري آسودي مل پهوڄا جي گهر ۾ ٿيو. شري آسودومل ڀڳت جن ۽ سنتوشي هو، ڌنڌي وهنوار جي لحاظ کان سبزي ۽ اناج جي دلالي ڪندو هو. سوامي جن جي جنم جو نالو شري

ڏاڪٽي ڏسا ڪان پريم پرڪاش منڊل آچاريه برهمنيشٺ برهمشروتري برهمگياني ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج چڪ ۾ پنهنجي منڊليءَ سميت پڌاريا. شري جشن مل ڀوڄا ۽ ٻين پريمين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو سواگت ڪيو. بالڪ سوامي جن پڻ سندن آجيان ۾ هيٺيون ڀڄن ڳايو:

ستگر صاحب سنت ملايا جاڳيا ڀاڳ همارا جي،
١- نت اوتاري پر اُپڪاري، ڪرم ڀرم ڪي ڪاٽت جاري،
لي ڪر گيان ڪٺارا جي.
٢- دويت ڀدا جي سنت وڏيهي، پرڪٽ نام سڻاونهه سيٺي،
هرت اگيان انڌارا جي.
٣- جو گهر ڍونڍا سو گهر پايا، هر سنتون ڪو سيس نوايا،
ڀؤ ساگر جن تارا جي.
٤- ڪهي ٽيئون پڻ پورڪ ڦليا، سنت سڄڻ من ميلي مليا،
ورشي امرت ڌارا جي.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سنت ڏيهن چڪ ۾ گيان ۽ پريما ڀڳتيءَ جي گنگا پرواهت ڪئي. سوامي جن جڏهن ستسنگ ڪندي ڪتاري تي ڳائيندا هئا ته دلين کي ڏوڏي ڇڏيندا هئا. بالڪ (سوامي جن) پڻ نت نيم سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ستسنگ ۾ ايندا هئا ۽ ڏيان سان ستسنگ ٻڌي لاڀ پراپت ڪندا هئا. سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ستسنگ پروچن کان ڏاڍو پرڀاوت ٿي پنهنجي ساٿي شري اوڌوداس سان گڏ ١٢ ڪتي مهني جي سوامي ٽيئونرام مهاراجن کان گرو منتر ورتائون. سوامي جن جا ڀاڳ اُديه ٿيا جو کين مهان ويوتي، مهان تيجسوي سنت شرومڻي سوامي ٽيئونرام مهاراج ستگرو روپ ۾ پراپت ٿيا.

تيرٿ نهائي ايڪ ڦل، سنت ملي ڦل چار
گرو ملي انيڪ ڦل، ڪهه ڪبير وچار

ھئا، پيداري جا باسط ملبيدا ھئا، آئي وئي جي چاھ سان ٽهل ٽڪور ڪندا ھئا. سائين ھرچورام صاحب ٻالڪ سوامي جن جو سيوا ڀاءُ ڏسي ڏاڍو پرسن ٿيندا ھئا ۽ کيس ڀاڪيندا ھئا. سوامي جن ڪيڏي نہ صدق سان شيوا ڪندا ھئا!

جن سيويا تن پايا مان
نانڪ ڳاوءِ گڏي نڌان

اڄ سوامي جن جي چرنن ۾ ھزارين شيوڪ حاضر آھن. ڪر نہ ڪرپا ٿيئي. سوامي جن جو پتا شري آسودومل سائين ھرچورام صاحب کي ور ور عرض ڪندو ھو تہ ٻالڪ (سوامي جن) تي ڪرپا درشٽي ڪري کيس نئون نور بخشيش ڪريو. ھڪ ڏينھن سائين ھرچورام صاحب سوامي جن جي پتا کي چيو "تنھنجو ھي فرزند ڪيراج، اندروني روشني حاصل ڪري وڏو سنت ٿيندو. تون ھنجي اکين جي ٻاھرين روشنيءَ جو خيال لاھي ڇڏ. ھن جو جڳت ۾ جس ٿيندو. ڏکڻ دشا کان سنت ايندا جي ھن کي پاڻ سان وٺي ويندا. باقي توکي ان عيوض ٻيو پٽ ڄمندو، تون چنتا نہ ڪر." سائين ھرچورام صاحب جا وچن سورھن آنا صحيح نڪتا. اڄ پوڄنيہ سوامي جن نہ صرف سنڌ جا پر ڀارت جا مھان سنت آھن. ٻيو وچن، ڪجھ سالن بعد شري آسودي مل کي پٽر سنتان ٿي جنھنجو نالو شري يوڌراج رکيو ويو. سوامي جن کي ٻيو ڀاءُ بہ ڄائو جنھنجو نالو چاندومل رکيو ويو. سائين ھرچورام صاحب رڌي سڌيءَ جا مالڪ ھئا. سندن مکاروند مان نڪتل وچن ساڪار ٿيا.

سوامي جن چار سال ڪن شاھپور ٿلھي جي شيوا ٽهل ڪندا رھيا. سندن پتا کين چڪ ۾ واپس وٺي آيو. سوامي جن چڪ ۾ شري اوڌوداس ۽ ٻين سائين سان گڏجي پرڀوءَ جي پيار جا ڀڄن ڳائيندا ھئا. سائين ھرچورام صاحب جي پيشنگوئي سورھن آنا سچ ٿي. وڪرم سنبت ١٩٧٨ ڪارتڪ مھني ۾ سنڌ جي

وڏن سڌين جا مالڪ سائين هرچورام صاحب ١٥ ڀدو وڪرم
سمبت ١٨٨٠ سن ١٩٢٣ع ۾ سنساري سفر سماپت ڪري پرماتما
ـي پار ڏانهن روندا رهيا. سندن برهملين جو سماچار ٻڌي
وين سنت مهاتمائون صدقي پريمي شاهپور ٽلهي تي آيا. سوامي
ن به ستگرو مهاراجن کان آگيا وٺي شاهپور ٽلهي تي آيا. سوامي
ن سائين هرچورام صاحب جي استول شرير کي پرڻام ڪيو.
وامي جن اُن موقعي تي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو
ـنيون ڪلام دلسوز آواز ۾ ڳايو :

جادو هڻي ويا جيءَ ۾ جوڳي،
لونءَ لونءَ تن کي ساري اما! جادو هڻي ويا ...
- چنگ چوري چت چريو ته ڪري ويا،
ويا ٻاھ ٻره جي ٻاري اما! جادو هڻي ويا ...
- ٻاجهه ڪري ٻانهيءَ تي وڄڙا،
پريم جو پيالو پيئاري اما! جادو هڻي ويا ...
- سڪي ساري ساه ٿو جن لئه،
ڏئي ڏس ته ويا دل اٿاري اما! جادو هڻي ويا ...
- ڪهي ٽيئون سي جادوگر جوڳي،
ويا ميخ محبت جي ماري اما! جادو هڻي ويا ...

سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي تيرهيءَ جي اُتسو
سائين شاهپور ٽلهي تي رهيا. سوامي جن روز اُتي ونواڳه واڻي
ڳائيندا هئا. سوامي جن پريمين کان موڪلائي ٽنڊي آدم امراپور
آستان تي واپس آيا ۽ اچڻ سان ستگرو مهاراجن ۽ پريم پرڪاش
منڊل جي سيدي سنتن کي پرڻام ڪيائون.

ڪجهه ڏينهن بعد ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سوامي جن
کي حيدرآباد ۾ رشي ديارام گدومل سنسڪرت پاٺشالا ۾ سنسڪرت
سکڻ لاءِ موڪليو. اُتي سوامي جن سنسڪرت ڀاشا جو گيان

سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن کي وينتي ڪندي چيو "اوهان داس تي وڏي ڪرپا ڪري نام دان ڏنو آهي. هاڻي مان هت چڪ ۾ ڪين رهندس. اوهان پنهنجي چرنن ۾ قبول ڪريو. اوهان جي چاڪريءَ ۾ چوويھہ ئي ڪلاڪ حاضر رهان. عنايت ڪري پاڻ سان گڏ وٺي هلو." سوامي ٽيئونرام مهاراج سوامي جن جي اهڙي دردِ ڀاونا ڏسي کيس پنهنجي منڊليءَ سان گڏ وٺي ويا. سوامي جن جي ساٿي سنت اوڌوداس پڻ ستگرو مهاراجن کان گرو منتر ورتو. ٻئي ساٿي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سان گڏجي چڪ مان روانا ٿيا. ستگرو مهاراجن جو جدا جدا ڳوٺن ۽ شهرن ۾ ستسنگ جو ڪاريہ ڪرم رکيل هو. ستگرو مهاراج ٻہ ٽي مهنا ستسنگ جي ورکا ڪري بالڪ سوامي جن کي امراپور استان ٽنڊي آدم ۾ وٺي آيا. اُن وقت ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جا گرو ڏاڏا آسورام بہ آستان تي آيل هئا. بالڪ سوامي جن، ڏاڏا آسورام صاحب کي ڏنڊوت پرڻام ڪيو. ڏاڏا آسورام صاحب بالڪ سوامي جن کي پيوهہ وچان ڇاتيءَ سان لڳايو.

سوامي جن امراپور آستان تي سنتن جي سيوا ڪندا هئا. آئي وئي جي ٽهل ڪندا هئا. ٻاسڻ مليندا هئا. جهلي لوڏيندا هئا ۽ مکہ سان ستگرن وٽان مليل سمت نام ساکي منتر ور ور اُچاريندا هئا. پرجا چکشو هوندي بہ سوامي جن ڪيڏي نہ لگن ۽ نشٺا سان سيوا ڪندا هئا. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ پريم پرڪاش منڊل جا ڀيا سمت بالڪ سوامي جن کي ڏاڍو ڀائيندا هئا. امراپور استان تي نت نيم ستسنگ ٿيندو هو. بالڪ سوامي جن ستسنگ جي شروعات ۾ ڀڄن ڳائيندا هئا. ننڍي پڻ ۾ ئي سوامي جن پنهنجي ونمر سڀاءَ ۽ سيوا ڀاونا سبب ستگرو مهاراجن وٽ بہ قبول پيا ۽ ٻين سنتن ستسنگين جو بہ پيار پراتو.

نڪر آنند سنڌن شنڪائن جو هڪدم سماڌان ڪندو هو ۽ ڪين
ن لاءِ اُتساهت ڪندو هو. شاسترن جي اڀياس سان گڏ سوامي
ن باقي سڄو ڀڳوت ڀڄن ۾ سڦل ڪندا هئا. هردوار ۾ سوامي
جن ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن جي سمپرڪ ۽ سنگ ۾ آيا انهن
ان پڻ ڪيترائي گڻ ۽ گيان پراپت ڪيائون.

هردوار ۾ سمت شاسترن جو اڀياس ڪرڻ بعد شري گرو گرنٿ
صاحب جو اڀياس ڪرڻ جي خيال کان سوامي جن امرتسر ۾
ويا. امرتسر ۾ ”گرمسنگهه ڪا ڪنڙا“ استان تي شري گياني
هميرسنگهه کان سوامي جن شري گرو گرنٿ صاحب جي سکيا
پراپت ڪئي. شري گرو گرنٿ صاحب جو اڀياس ڪندي ڪندي
سوامي جن کي ڪيتري واڻي ڪنٺسٿ ٿي ويئي. گياني هميرسنگهه
سنڌن شرڌا ۽ چاهه ڏسي ڏاڍو پرسن ٿيندا هئا ۽ سوامي
جن کي شري گرو گرنٿ صاحب جي هڪ هڪ شبد جي سمجهاڻي
درشٽانتن سان سليس نموني سمجهائيندا هئا. سوامي جن گياني
هميرسنگهه جي مارگ درشن ۾ دسمتي پنا شري گرو گوبند سنگهه
صاحب جي گرنٿ ۽ ڀائي گروداسرام جي وار جو به اڀياس
ڪيو. اڄ به سوامي جن کي شري گرو گرنٿ صاحب جي ڪيتري
واڻي ڪنٺسٿ آهي ۽ اُن جو ارٿ ڏاڍي سيلس نموني
سمجهائيندا آهن. پوڄيه سوامي جن ٻه سال امرتسر ۾ رهيا.

سوامي جن امرتسر مان شري گرو گرنٿ صاحب جو اڀياس
ڪري سنڌ ۾ واپس وريا تڏهن هنن سوچيو ته شاهپور ٽلهي
تي سنتن کي مٿو ٽيڪي پوءِ ٽنڊي امراپور استان تي ستگرو
سوامي ٽيئونرام مهاراجن وٽ وڃجي. اُن مراد سان سوامي جن
شاهپور ٽلهي تي آيا. اُن وقت مست فقير سائين ڏرمون رام
صاحب سائين هرچورام صاحب جا گادي نشين هئا. هوُ غئب
جي ٻولي ٻوليندا هئا. انهي پهر نام جي نشي ۾ مخمور هوندا

پراپت ڪري ڪجهه ڌارمڪ شاسترن جو اڀياس ڪيو. سوامي
جن کي شروع کان ئي نوان نوان پستڪ شروع ڪرڻ جو چاهه
هوندو هو. سندن اهو چاهه اڄ به قائم آهي. جڏهن به کين ٿوري
فرصت ملندي آهي، پوءِ ٿورن ۾ هجن چاهي ڪار ۾، چوندا آهن
ته ڪو نه ڪو پستڪ پڙهي ٻڌايو. سوامي جن اجاين ڳالهين ۾
وقت ڪين وڃائين. حيدرآباد ۾ جدا جدا آستانن تي ڪي ن
ڪي سنت مهاتمائون، ودوان گيانوان ستسنگ پروچن ڪرڻ ايندا
هئا ته سوامي جن ڏاڍي امنگ اتساهه سان سندن ستسنگ شرڪت
ڪندا هئا. سوامي جن کي اتي ئي دادا ٽي. ايل. واسواڻيءَ
جي پروچن ٻڌڻ جو ڪيترا دفعا موقعو مليو.

ماتا عطر ٻائيءَ ڪراچيءَ ۾ سوامي جن کي سورداس جا اکر
سيکاريا پر سوامي جن جي ان ۾ خاص دلچسپي نه رهي.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج سوامي جن جو اڀياس ۾ چاهه
ڏسي کين وڌيڪ وديا پراپت ڪرڻ لاءِ هردوار ۾ موڪليو.

سوامي جن هردوار ڪنکل ۾ شري اوڌوت چيتن ديو جي
ڪٽيا ۾ رهي وڌيڪ وديا اڌين ڪيو. تڏهن سنت پرمداس
شري چيتن ديو ڪٽيا ۾ گاديءَ تي براجمان هئا. سوامي جن
سان گڏ پنڊت سيتلداس، سنت ڪميانند به ساڻ هئا. اتي سوامي
جن سوامي شنڪر آنند مهاراج جي چرنن ۾ ويهي ست شاسترن
جو گيان ۽ سکيا گرهڻ ڪئي. سوامي شنڪر آنند سوامي جن
کي وچار ساگر، ورتي رتناولي، تتو انسندان، ورتي پرڀاڪر،
نياءُ پرڪاش ۽ تتو گيان سنبنڌي ۽ ڌارمڪ شاستر پاڙهي پوري
پڪو ۽ پرپورڻ ڪيو. سوامي جن جي سمرڻ شڪتي تمام تيز
هوندي هئي. وديا گرو جيڪي به کين پڙهائيندا هئا ۽ ٻڌائيندا هئا
سو کين هڪدم ياد پئجي ويندو هو. سوامي جن کي اڀياس
ڪندي جيڪڏهن ڪا شنڪا پيدا ٿيندي هئي ته سوامي

هئا. سوامي جن کين پاڻ سان گڏ سفر تي وٺي ويندا هئا، پهرين سوامي جن کان پڇڻ چوائي پوءِ پاڻ ستسنگ ڪندا هئا. ستگرو مهاراج سوامي جن جي سڀاجهي سڀاءَ سبب کين ڏاڍو ڀانئيندا هئا. سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج، سوامي گوالانند مهاراج، سوامي گرمکداس مهاراج، سوامي سروانند مهاراج، سوامي سنترام ۽ ٻين سنتن جي سنگ مان ڪافي ڪجهه گيان پراپت ڪيو. ستگرو مهاراجن وانگر سوامي جن پڇڻ ٺاهيندا هئا ۽ ڳائيندا هئا. پنهنجن پڇڻن ۾ پنهنجو نالو استعمال نه ڪري ستگرو مهاراجن جو نالو استعمال ڪندا هئا. سوامي جن شروع کان ئي خاڪساري اختيار ڪئي تڏهن ته مرشد وٽ مقبول پيا. سائينءَ ۽ ستگرن وٽ اهوئي سوپارو ٿيندو جو ڄاڻ هوندي پاڻ کي اڄاڻ سمجهي سندن شيوا ۾ هڪيو حاضر هوندو. شاهه لطيف سچ چيو آهي:

ڄاڻين ته به م ڄاڻ اِهو در ابوجهه جو
اُن در سيئي اگهيا جن نه ڄاڻيو پاڻ

سن ١٩٢٨ع ۾ سائين ڏرمون رام صاحب پرلوڪ پڌاريا. شاهپور ٽلهي تي ڪيترائي سنت ۽ صدقي آيا. سائين ڏرمون رام صاحب جي برهملين ٿيڻ جو سماچار ٻڌي سوامي جن به شاهپور ٽلهي تي آيا. سندن دل ۾ سائين ڏرمون رام صاحب لاءِ ڏاڍي شرڌا هوندي هئي. سوامي جن اُن موقعي تي هيٺيون شوڪ جو پڇڻ ڳايو:

جوڳي ويڙا ڪري لاڏاڻو
روئن اکڙيون ڳوڙها ڳاڙي، خالي ڏسي ٽڪاڻو...
١- جن جوڳين سان گڏجي گهاريم، ڪيم روح رهاڻيون،
سي جوڳي اڄ ڪين ڏسان ٿو، پينگه ڪري ويا پاڻو....
٢- جن جوڳين جون مٺڙيون ٻوليون، سڀ جا من تي موهيا،
ياد ڪري نت ڳالهيون تن جون، روئي راڄا راڻو ....

هئا. جڏهن ننڍپڻ ۾ سوامي جن شاهپور ٽلهي تي رهيا تڏهن سائين ڏرمون رام صاحب اتي ئي هوندا هئا. ان ڪري سوامي جن کي سائين ڏرمون رام صاحب جي منزل جي ڄاڻ هئي. سوامي جن شاهپور ٽلهي تي ايندي وقت من ۾ ويچار ڪيو ته مان هاڻي ٻيڙي يا حقو ٻنهي کين ڇڪيندو آهيان، سو جيڪڏهن سنتن حقو ڇڪڻ لاءِ ڇيو ته جواب ڏيڻ ڏايو ڏکيو ٿيندو. سوامي جن جڏهن ئي سائين ڏرمون رام صاحب کي پيري پيا ته سائين ڏرمون رام جن چيو ته پائي ڪيراج آيو آهي. هن کي حقو ميڙائي ڏيو. وري پاڻ مرادو ئي ٿوري وقت کان پوءِ سوامي جن کي چيائون ته حقو نه ڇڪ، نه ڇڪ، ٻڙهيل حقو نه ڇڪيندا آهن. سوامي جن وسميه ۾ پئجي ويا ته ڪيئن نه سائين ڏرمون رام صاحب سندن سڌانتن جي رکشا ڪئي. سائين ڏرمون رام ڄاڻي ڄاڻيهار هئا.

سوامي جن شاهپور ٽلهي تي ٿورو ٽڪي سڀني ٻروهن سان حالي احوالي ٿيا. ٻه ڏينهن اتي رهي سائين ڏرمون رام صاحب کان آسيس وٺي ننڍي آدم لاءِ روانا ٿيا.

پوڄيه سوامي جن هردوار، امرتسر مان سمت شاسترن جو اڀياس ڪري ننڍي آدم ۾ ڏب امراپور آستان تي پڌاريا. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن کي ڏنڊوت پرڻام ڪري سڀني سنتن کي چرن وندنا ڪيائون. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج مٺن ديا جي درشٽي ڪري کين رام جي رنگ ۾ رڱي ڇڏيو.

جنهن تي مهر ڪري سامي پورو ستگرو
تنهن جي مهر ميا سان لون لون سڀ ٺاري
ٺار مڃهان ٺاري ڏئي همٿ همٿ جا.

هاڻي سوامي جن ستگرو مهاراجن جي چرڻن ۾ ويهي سندن پيار پيئندا هئا. امراپور آستان جي چاه سان چاڪري به ڪندا

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جا پراڻا سوامي گوالانند مهاراج سنه ١٩٤١ع جي اسو مهني ۾ حيدرآباد سنڌ ۾ برهمليِن ٿيا. سوامي گوالانند مهاراج مهان ودوان ۽ گيانوان هئا. سندن ڪنٺ ۾ سرسوتيءَ جو واسو هو. هو صاحب اوچ ڪوٽيءَ جا سنت ڪوي ۽ گايڪ به هئا. سندن ڳلي ۾ تاثير هو. ڳائيندا هئا ته آنندڙ پکين کي به ٻهاري ڇڏيندا هئا. اهڙيءَ مهان مورتيءَ جي اوچتي پرلوڪ پڌارجڻ سبب پريم پرڪاش منڊل جا سڀ سنت حيدرآباد سنڌ ۾ سوامي گوالانند آشرم ۾ پڌاريا. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي اکڙين ۾ پريم جا آنسون هئا. سڀني سنتن جي دل پرچي آئي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن، سوامي گرمکداس، سوامي سروانند مهاراج، سوامي بسنترام، سوامي ماڌوداس ۽ ٻين سنتن وئراڳي واڻي ڳائي پرماتمن جي دلين کي ٻکهاري ڇڏيو. ان موقعي تي سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن پڻ هيٺيون شبد دردڀري ماروُ سر ۾ ڳايو:

ڪري ڪيلاڙي ڪيل، اهو وري ڪاڏي ويڙو!

١- جنهن تي ايڏا منڊل مچايا، جنهن تي ايڏا رنگ رچايا،
جنهن تي ڪيڙا ڪيل، اهو وري ڪاڏي ويڙو!

٢- جنهن تي منڙا ٻول اچاريا، جنهن تي ڪل جا ڪارج سنواريا،
جنهن تي هلائي ريل، اهو وري ڪاڏي ويڙو!

٣- جنهن تي سڀ سان جوڙيا ناتا، جنهن تي سک مان پاڪر پاتا،
جنهن تي ميليا ميل، اهو وري ڪاڏي ويڙو!

٤- ڪيل ڪيليندي غائب ٿيڙو! پتو نه تنهن جو ڪنهن کي پيڙو،
ڳجهي وٺي ڪنهن ڳٺل، اهو وري ڪاڏي ويڙو!

٥- جنهن سان تن تي سوڀيا پائي، جنهن ٻن تن کي لائن ڇتائي،
ڪهي ٽيئون هن ويل، اهو وري ڪاڏي ويڙو!

سوامي جن سوامي گوالانند مهاراجن جي تيرٿي جي موقعي

٣- جن جوڳين سان جايون سونهن، سونهن ساز سمورا،
تن جوڳين کي ڏسي لڏيندو، ولر ٿيو ته ويڳاڻو ...
٤- سادو سماج جي ڌاڳي اندر، مڻيا پوتل کيئي،
تنهن مالا جو هي ٻه هيرو، موتيءَ جو هڪ داڻو...
٥- سرتيون مون تي ڪيو آسيسا کهي ٿيئون ته اِهائي،
مرڻ گهڙيءَ تائين جوڳين سان شل نڀجي پريم پراڻو ...

سن ١٩٣٣ع ۾ ڇڪ، رڪ ۽ لاڙڪاڻي طرف ٻوڏ پئي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ٻوڏ پيڙتن جي سهائتا لاءِ پوڄيه سوامي جن، سنت اوڌو داس، سنت پڇنداس ۽ ٻين شيواڌارين کي ٻوڏ ايراضين ۾ موڪليو. اتي سوامي جن دل و جان سان ٻوڏ پيڙتن جي شيوا ڪئي. دکين درپدرن پيڙتن جي ڪو شيوا ڪري سگهي ته سوامي جن کان. سچو سنت اهو آهي جو ٻين جي دک درد جو احساس ڪري ٿو. سوامي جن ٻه پر پيڙا کي پنهنجي پيڙا سمجهي هڪدم دور ڪرڻ جو پرياس ڪندا آهن.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن پريم پرڪاش منڊل جي سنتن سان گڏ جي ١٤ نومبر ١٩٣٧ع ۾ سوامي جن ۽ سنت اوڌو داس کي ڀيک ڏنو. ستگرو مهاراجن سوامي جن جو نالو شري ڪيراج مان بدلائي شانتي پرڪاش رکيو. ستگرو مهاراجن سوامي جن جو پتا يوڳيه نالو رکيو. پتا نام ٽتا گڻ جهڙو سندن نالو آهي، اهڙا ئي سندن ڪارڻ آهن. اڄ پوڄيه سوامي جن نه صرف ڀارت کي مگر ساري وشو کي پنهنجي گيان دوران شانتيءَ جو پرڪاش ڏيئي رهيا آهن.

سوامي جن ٽي چار سال ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سان گڏ سنڌ جي جدا جدا ڳوٺن ۽ شهرن ۾ رٽن ڪيو. ستگرو مهاراجن جي ستسنگ شروع ڪرڻ کان اڳ سوامي جن ڀڄن ڳائيندا هئا.

ٽيئونرام مهاراڄن ۴ جيٺ پرشوتم مهني وڪرم سمبت ۱۹۹۹ رائر مئي ۱۹۴۲ع ۾ پرهمليڻ ٿيا. چوڏاري غم جـون گهٽائـون ڇانئجي ويون. سڀني پريمين ۽ سنتن جي اکين ۾ آنسون هئا. ستگرو مهاراڄن جو استول شرير ٽنڊي آدم امراپور آستان تـي موٽر ڪار ذريعي آندو ويو. سوين شردالو ستگرو مهاراڄن جـي درشن لاءِ آيا جـن جـي نيڻن سان نير ٽمڪي رهيو هو. ڪي دلسوز آلاپ ڪري رهيا هئا. سوامي شانتي پرڪاش مهاراڄـن پڻ شاه لطيف جا هيٺيان بيت - ڪلام درد ڀري سر سان ڳايا:

اڃ نہ اوطاقن ۾، طالب تنوارين،
آديسي اُٿي ويا، مڙهيون مون مارين،
جي جيءَ کي جيارين، سي لاهوتي لڏي ويا.

اڃ نہ اوطاقن ۾، سندي جوڳين ذات،
ساري سنياسين کي رنم ساري رات،
مون تن جنين جي تات، سي لاهوتي لڏي ويا.

اڃ نہ اوطاقن ۾، سندي جوڳين جوڙ
ساري سنياسين کي، ڪامي ٿيڙس ڪوڙ،
من جنين سين موڙ، سي لاهوتي لڏي ويا.

اڃ نہ اوطاقن ۾، تازا ٻٺر ڪک،
آديسي اُٿي ويا، ٻڌي اُڏامي رک،
سامي ڪٽي سنک، وڃائي وات ٿيا.

منهنجا ڪهڙي قول ڪري ويا، هيءَ نا ويل وڃڻ جي.

۱- سڏ ٿين سرڪار جو، ماڙيون محل ڇڏي ويا، هيءَ نا ...

۲- اُٿي آڏيءَ رات جو، لاڏاڻا نہ لڏي ويا، هيءَ نا ...

تي ڪين ڀاو ڀيني شرڌانجلي ڏني. سوامي جن ڪجهه ڏينهن بعد ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سان گڏجي امراپور آستان تي آيا. سوامي جن ڪجهه ڏينهن اُتي ئي رهيا. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پرياگ ۾ ڪنڀ جي ميلي ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ منڊليءَ سميت ٢٤ ڊسمبر ١٩٤١ع ۾ پرياگ لاءِ روانا ٿيا. سوامي جن پڻ ستگرو مهاراجن سان گڏجي ڪنڀ جي ميلي تي ويا. ستگرو مهاراجن اُتي ان ڪيترو ئي ستسنگ پکيهه جو آرنڀ ڪيو. ستگرو مهاراج پاڻ، منڊل جا سنت ۽ ٻيا سنت پريم پرڪاش منڊل جي لڳايل منڊپ ۾ نت نيم ستسنگ ڪندا هئا. ڪنڀ جي ميلي تي سوامي جن ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان مليا ۽ وچارن جو آدان پردان ڪيائون. ڪنڀ جي ميلي جي سماپتيءَ بعد سوامي جن ستگرو مهاراجن سان لکنوءَ ۾ آيا. اُتي ١٢ ڏينهن ستسنگ ورکا ڪري سوامي جن ستگرو مهاراجن سان ڪانپور ۾ آيا. ستگرو مهاراجن اٺ ڏينهن ڪانپور ۾ ڀڪتن کي نام جو امرت پيئاريو. اُتان وري احمدآباد ۾ آيا. اُتي ستگرو مهاراجن سان گڏجي سوامي جن ستسنگ ڪيو. اُتي مهنو ڪن امرت ورکا ڪري واپس حيدرآباد سنڌ ۾ آيا. ڪنڀوءَ جي دوبار ۾ هولي اُتسو ملهائي ستگرو مهاراج امراپور استان تي منڊل سميت آيا. سوامي جن ڪجهه ڏينهن اُتي ڊپ تي ئي رهيا.

سوامي ماڌوداس جي انروڌ تي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج حيدرآباد ۾ سڌن آشرم تي پڌاريا. سوامي جن پڻ ستگرو مهاراجن سان ساڻ هئا. اُتي ستگرو مهاراجن ۽ سوامي جن امرت ورکا ڪئي. ستگرو مهاراجن پنهنجي پڇاڙيءَ وارن پروچنن ۾ امرلوڪ ڏانهن تياريءَ جو اشارو ڏنو پر اها ڪل ڪنهن کي ڪين هئي ته ستگرو مهاراج ٿن ئن ڏينهن ۾ سنساري سفر سماپت ڪندا.

سوامي ماڌوداس جن جي آستان تي ئي ستگرو سوامي

جي. شرڌا ۽ وشواس وارو ٿي ڪتيو ڪائيندو. سنت دادوءَ
ي غفا ٻاهران سنت موهنداس رهندو هو. سندس اکين ۾
تيو پاڻي ٿي پيو. سندس پريمي ششن ڪيس علاج ڪرائڻ لاءِ
نتي ڪئي مگر هن علاج نه ڪرايو ۽ پريمين کي چيائين ته
ڏهن ستگرو داد و مهاراج جي ڪرپا ٿيندي تڏهن اکيون پاڻيهي
ڪ ٿي وينديون. هن سنت جو پنهنجي گروءَ سنت دادوءَ ۾
رڻ وشواس هو. هڪ ڏينهن سنت موهنداس سنت دادوءَ
ي غفا ڏانهن منهن ڪري ڀڳوت ڀڄن ۾ لين رهيو. اوچتو
ندس اکين ۾ نئين جوت اچي ويئي. سندس وشواس
ڻي هنڌ ٿيو. پريميو! پرماتما، ستگرن ۽ سنتن ۾ پورو پورو
شواس رکي انهن جي شرڻ وٺو ته توهان جو ٻيڙو ٻني لڳندو.
هڪ گرو ڀڳت پنهنجي گروءَ کان سواءِ ٻئي ڪنهن ساڌ سنت
ي شيوا ڪين ڪندو هو. سندس گروءَ جي اڇا هوندي هئي
هوُ ٻين سنتن جي شيوا به ڪري. هڪ دفعي هو تيرٿ ياترا
ڪرڻ پئي ويو ۽ گروءَ کان موڪلائڻ آيو. گروءَ چيس "پيارا!
ون تيرٿ ياترا ڪري اچ پوءِ توکي آتم سکيا ڏيندس." هي
يارو تيرٿ ياترا ڪري جنهن ڏينهن واپس وريو ان ڏينهن سندس
هو گرو برهملين ٿيو. سندس استول شرير کي سينگاري شمشان
ڏانهن کڻي ٿي ويا تڏهن اهو گرو ڀڳت ٻ ڪندو آيو ۽ اچي
چيائين ته مونکي ستگرن چيو هو ته جنهن ڏينهن تون تيرٿ ياترا
تان واپس ايندين ته توکي خاص سکيا ڏيندس. هاڻي مان تيرٿن
تان واپس آيو آهيان. منهنجا گرو ڪامل آهن اهي مونکي ضرور
هاڻي سکيا ڏيندا. اهو ٻڌي ٻيا پريمي وائڙا ٿي ويا ۽ چيائونس
ته پکيئڙو پرواز ڪري ويو آهي! هاڻي توکي هي سنت سکيا
ڪيئن ڏيندو! هن گرو ڀڳت جو گروءَ جي وچن ۾ پورو ويساهه
هو. هن پريم ڀري پڪار ڪندي چيو "ستگرو مهاراج! مان تيرٿن

٣- پکا پکن سامهون، آڏاڻا نہ اڏي ويا، هيءَ نا ...

٤- سرتيون شاه لطيف چئي، گولي غم ۾ گڏي ويا، هيءَ نا ...

ٻي ڏينهن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي ارٿي سينگاري کڻي ويئي. هزارين هندو مسلمان صدقي، سنت صوفي ارٿيءَ واري جلوس سان ڌنيون لڳائيندا هليا. ستگرو مهاراج جو انتم درشن ڪري سندن استول شهر جو اڳني سنسڪار ڪيو ويو. پريمي زار زار ڳوڙها ڳاڙي رهيا هئا.

ٻارهن ئي ڏينهن امراپور استان تي منڊل جي سنتن ۽ سنڌ جي جدا جدا شهرن مان آيل سنتن مهاتمائن ستگرو مهاراج کي شرڌانجليون ڏنيون. تيرهين ڏينهن سڀني سنتن جو ڀنڊارو ٿيو ۽ پريمين پرساد ورتايو. ستگرو مهاراج جي گاديءَ تي سوامي سرواننڊ مهاراج کي ويهاريو ويو.

پوڄيہ سوامي جن ٽي مهينا ڪن امراپور استان تي ئي رهيا. ٥ سيپٽمبر ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراج کان آگيا وٺي سنڌ لاءِ نڪتا. پهرين سوامي جن روهڙيءَ ۾ ڀائي ڪلورام جن جي آستان تي آيا. اتي ڏهاڪو ڏينهن سنت ڪلورام صاحب سان روح رهاڻ ڪيائون. ١٥ سيپٽمبر سوامي جن لاڙڪن ۾ پڌاريا. اتي پڻ ڏهاڪو ڏينهن ستسنگ جي ڏاڍي موج مچائي پريمين کي منتر مڪت ڪري ڇڏيائون. سوامي جن لاڙڪن ۾ پروچن ڪندي چيو:

پورن گر کي وچن ۾ هوون جهن وشواس،
ڪهہ ٽيئون تس داس کي، هووي گيان پرڪاش.

پرماتما ستگرن ۽ سنتن ستپرشن ۾ پورو پورو وشواس هئڻ گهرجي.

دانوير ۽ اُدارچت آهي. ڀڳوان چيس ارجن! اِها ڳالهہ توکي
ڀئي ڪنهن ڏينهن ثابت ڪري ڏيکاريندس تہ ٻنهي مان اُدار
وڌيڪ ڪير آهي. ٿورن ڏينهن کان پوءِ ڀڳوان شري ڪرشن هڪ
پيڙي برهمڻ جي روپ ۾ شري ارجن کي ساڻ ڪري ڌرمپتر
شري يڌشٽر وٽ آيو ۽ ارجن کي پاسيرو ٻهاري يڌشٽر کي
چيائين "مهاراج! مونکي هن وقت هڪ مڻ چندن جون ڪاٺيون
کپن. شري يڌشٽر هڪدم چندن جون ڪاٺيون خريد ڪرڻ لاءِ
ماڻهو موڪليو. برسات جي مند هئي. ڪاٺيون ڪٿان نہ مليون.
شري يڌشٽر اُن برهمڻ کي چيو، "مهاراج! چندن جون مڻ
ڪاٺيون تہ ڪٿان بہ ڪين ٿيون ملن جو اوهان جي اڇا پوري ڪري
سگهان باقي ٻيو ڪجهہ اوهان کي گهربل هجي تہ آگيا ڪريو تہ
ڏيان. اُهو برهمڻ چپ چاپ شري ارجن کي وٺي وري ڪرڻ
وٽ آيو ۽ کيس چيائين "ڪرڻ! مونکي هڪ مڻ چندن جون
ڪاٺيون هڪدم گهربل آهن." ڪرڻ سوچيو تہ برسات سبب
چندن جون مڻ ڪاٺيون بزار مان ڪين ملنديون جو هن برهمڻ
جي اڇا پوري ڪري سگهان. هن هڪدم پنهنجو قيمتي چندن
جو پلنگ در دريون ۽ ٻيو چندن جو سامان ٽڪر ٽڪر ڪري اُن
برهمڻ (ڀڳوان) جي اڳيان رکيو تہ توهان کي جيڪي بہ چندن
جون سڪل ڪاٺيون گهربل هجن سي هنن مان ڪڍي وٺو. اِهو
ڏسي ارجن وسميہ ۾ پئجي ويو ۽ محسوس ڪيائين تہ شري
يڌشٽر وٽ بہ چندن جا پلنگ ۽ محل جون در دريون بہ چندن
جون هيون مگر اُن جي در تان ڀڳوان واپس ويو. ڪرڻ محل
جا در دريون پلنگ ڀڃي سڪل چندن اُن برهمڻ (ڀڳوان) کي
پيش ڪيو. اُدارچت منش، دانوير پرش پنهنجي سک سهنج جي
پرواهہ نہ ڪري ٻئي جي اڇا پوري ڪن ٿا. واپس ورندي ڀڳوان
شري ڪرشن ارجن کان پڇيو "ارجن! هاڻي ڄاڻ پيئي تہ ڪرڻ

کان واپس وريو آهيان. اوهان پنهنجي وچن موجب داس کي سکيا ڏيو. برهملين ٿيل گرو هڪدم سينگاريل ڪاٺي تي اُٿي ويٺو. اهو ڪؤتڪ ڏسي سڀ پريمي ۽ درشڪ وائڙا ٿي ويا. گروءَ شِشيه کي اُپديش ڏيندي چيو ته پيارا سيٺي سنتن مهاتمائن جي سيوا ڪندو ڪر، اها منهنجي خاص سکيا اٿئي. اُن شِشيه وينتي ڪئي، ”ستگرو مهاراج، مان اڄ کان ئي اوهانجي سکيا تي عمل ڪريان ٿو، پر منهنجي اُها سيوا توهان ڏسو ته برابر ڪرڻ اچيم ٿي يا نه.“ اُن سنت شِشيه جي ان پرارٿنا تي هڪ سال وڌيڪ سنسار جي ياترا ڪئي. اُن شِشيه برابر پنهنجي ستگروءَ جي سکيا جي ساکه پنهنجي جيون ۾ ڏني. توهان به ستگرن سنتن جي وچن ۾ وشواس رکي سندن سکيائن جي ساکه جيون ۾ ڏيو ته توهان کي به لاڀ پراپت ٿيندو. ستگروءَ جي وچن ۾ وشواس رکڻ سان شردالوءَ کي آتم گيان جي پراپتي ٿئي ٿي.

٢٦ سيپٽمبر سنه ١٩٤٣ سوامي جن پير ڳوٺ ۾ سنت آتم پرڪاش جي آستان تي آيا. سنت آتم پرڪاش سوامي جن کي ڏاڍو ڀانئيندا هئا ۽ سوامي جن پڻ سنت آتم پرڪاش مهاراج مان ڪافي گڻ پرايا. سوامي جن پاڻ ڪيترا دفعا ذڪر ڪندا آهن ته اسان مهمان نوازيءَ جو گڻ پائي آتم پرڪاش صاحب مان سکيا آهيون. سوامي جن مهنو کن اُتي ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن سان باجي تي گڏ سنت رامڪرشن هو. پهرين روز سنت رامڪرشن ستسنگ پروچن ڪندو هو اُن بعد سوامي جن جدا جدا وشين تي ڀڄن ڳائي پروچن ڪندا هئا. هڪ ڏينهن سوامي جن دان ۽ اُدارتا جي وشيه تي پروچن ڪندي چيو ”ته اُدارتا ۽ دان ڪرڻ ڪو سکي ته ڪرڻ کان. هڪ دفعي ڀڳوان شري ڪرشن ڪرڻ جي اُدارتا جي ساراهه ڪري رهيو هو. تنهن تي شري ارجن چيو ته ڌرم پتر يڌشٽر ته ڪرڻ کان به وڌيڪ

ري لوڪمانيه تار پڙهي رکي ڇڏي ۽ اڏول من سان پنهنجي
ڪاريه ۾ لڳي رهيو.

٢٥ آڪٽوبر سوامي جن سکر ۾ پڌاريا. اتي ناٿن جي ڌرمشالا ۾ سوامي جن هفتو کن ستسنگ جي ورکا ڪئي. ان ڏينهن ۾ ساري ديش ۾ آزاديءَ جو آندولن زور شور سان هلي رهيو هو. سوامي جن ستسنگ ڪندي پريمين ۾ ديش ڀڳتيءَ جي جذبات ڦوڪيندا هئا. سکر ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته : جنم ڀومي سرڳ کان به مهان آهي. ديش جي آزاديءَ صدقي سؤن سورمن سر جون سٽون ڏنيون آهن. ڪيترن ور وارين ور قربان ڪيا آهن ته ڪيترن مائن پنهنجا جان جگر، نوري نظر نڇاور ڪيا آهن. انگريز سرڪار ڪيئن نه اسان تي ظلم ڪري حڪومت ڪندي رهي آهي. اسين سڀاڳه تي ڀارت ماتا کي غلاميءَ جي زنجيرن مان آزاد ڪرڻ جو سنڪلپ ڪريون. وديشي وستن جو بهشڪار ڪريون. مهاتما گانڌيءَ جا هٿ مضبوط ڪريون.

پوڄيه سوامي جن سکر ۾ جيو ديا جي وشيه تي پروچن ڪندي چيو ته جيو ديا سان پرڀو راضي ٿئي ٿو. ديا ڌرم جو بنياد آهي. سنت تلسيداس چوي ٿو :

ديا ڌرم ڪا مول هئه، نرڪ مول اڀمان
تلسي ديا نه ڇوڙيئي، جب لڳ گهٽ ۾ پران

جيڪڏهن اسين ٻين تي ديا ڪنداسين ته پرڀو اسان تي ديا ڪندو. ڪي اگياني درگا ماتا کي پرسن ڪرڻ لاءِ ٻڪرين جون ٻليون چاڙهيندا آهن. اڳي ته ڪن منشن کي ٻڪڙي ۽ ٻل چاڙهيو ويندو هو. جيو هتيا سان ديوتا پرسن ڪين ٿيندو. ان پاپ ڪرم سبب ديوتا ڪوپ ڪندو. سڀني پراڻين ۾ پرڀو پاڻ رمي رهيو آهي. لهي گڏدام گونگا به پرڀوءَ جي سنتان آهن. اڳي ته ڪافي ٻليون چاڙهيون وينديون هيون. هن سڌريل ۽

وڏيڪ اُدارچت آهي يا يڌشٽر؟ شري ارجن چيو ”پرڀو! اوهان ڪرڻ جي اُدارتا جي ساراه پٺي ڪئي، ڪرڻ اُن جي برابر ٿوڳيو آهي.

هڪ ڏينهن پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳوت ڀڄن مهل ڪوبه سنساري ڦرنو يا چنتا نه ڪجي. هڪ چتو ٿي نام سمرڻ ڪجي. پرڀوءَ جي ڀڳت کي ڀڳوت ڀڄن کان سواءِ ٻي ڪا ڳالهه ڪين ٿي وڻي. هوُ سڀني ڳالهين جو تياڳ ڪري نام سمرن ڪري ٿو. ستگرو مهاراج به چون ٿا:

هري ڀڳت هري ڀڳتي سي پاونه هري من مانهه
ڪهه ٽيڙون هري ڀڳتي تج اور ڪرت ڪڇ نانهه.

نارنول نگر ۾ هڪ گهر گرهستي اگروال آکهه جو سڄڻ رهندو هو. هوُ نت نيم ڀڳوت ڀڄن ڪندو هو. هڪ ڏينهن هي پيارو ڀڄن ۾ مگن هو. ٻاهر زبردست برسات وسي رهي هئي. نديءَ جو پاڻي چڙهي آيو هو. هن پياري جو اٺن ڏهن سالن جو ٻالڪ نديءَ جي وهڪري ۾ وهي ويو. ڪن سڄڻن اهو دکدائي سماچار اچي هن کي ٻڌايو، پر هي پيارو ڀڳوت ڀڄن ۾ دريڙ رهيو. نيم پورو ڪري جڏهن پاٺ اُپاسنا پورو ڪيائين تڏهن هي اُٿي ٻاهر آيو. اُن وقت ڪيس ڪنهن اچي ٻڌايو ته توهانجو ٻالڪ پنهنجو پاڻ اچي ڪناري تي پيو آهي ۽ سندس وار به ونگو ڪين ٿيو آهي. پوءِ هو ڪناري تي ويو ۽ ٻالڪ کي پاڻ سان گهر وٺي آيو. هو ڀڳوت ڀڄن ۾ لين رهيو ته ڀڳوان سندس ٻالڪ جي رکشا ڪئي. پريميو! من کي استر ڪري ڀڳوت ڀڄن ڪندا ته ان ۾ توهان جو ڀلو آهي. ديش جي آزاديءَ جي آندولن ۾ شري لوڪمانيه تلڪ کي جيل ۾ باند ڪيو ويو. اُتي هو ”گيتا رهسيه“ گرنٿ لکي رهيو هو. اُن وقت جيلر ڪيس سندس پتنيءَ جي پرلوڪ پڌارڻ جي تار اچي ڏني.

امرپور استان ۾ ٻ ٽي ڇيٽ جي وارشڪ ميلي جي خوب تياري ڪئي ويئي. اُن اُتسو ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي گُرمکداس، سنت ماڌوداس، سنت ٻسنترام، ڪوي ڀلاجرام، سنت جيون مڪت، سنت مرليڌر، سنت اوڌوداس، سوامي شانتي پرڪاش مهاراج ۽ ٻين سنتن ستسنگ ورکا ڪئي. چار ئي ڏينهن ڄڻ وئڪنٺ جو نظارو هو. پروفيسر هاسانند جادوگر پڻ پنهنجي جادوءَ جي ذريعي ڪيترين سکياڻون ڏنيون ۽ سماجڪ وشين تي ڳالهايو.

سوامي جن کي ستسنگ ڪندي جيڪي ۽ ڀيٽائون ملنديون هيون سي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي چرڻن ۾ ڀيٽ ڪندا هئا. سوامي جن گهرجائو ۽ هوشيار وديارٿين کي وڌيڪ پڙهڻ لاءِ همٿائيندا هئا. سندن رهڻي تمام سادي سودي هوندي هئي. هي صاحب مهاتما گانڌي جي سوديشي هلچل کان ٻـ پرڀاوت هئا. ان ڪري کاڌيءَ جو ڪپڙو پهريندا هئا. اُهو دؤر ديش جي آزاديءَ جي هلچل جو دور هو. سوامي جن جي من ۾ راشٽر ڀڳتيءَ جي ڀاونا ڪوٽ ڪوٽ ڀريل هئي. هوُ جتي ۽ ستسنگ پروچن ڪندا هئا ته ايشور ڀڳتيءَ سان گڏ ديش ڀڳتيءَ جو ۽ پرچار ڪندا هئا. خاص ڪري جوانن ۾ راشٽريه چيتنا پيدا ڪندا هئا، ڪين ڀارٿيه وير پرشن جو اِتهاس ٻڌائي اُتساهت ڪندا هئا.

سوامي جن سماجڪ ۽ قومي ڳالهين ۾ ۽ دلچسپي وٺندا هئا. ان ڪري ڪيترائي ڪاريه ڪرتائون سوامي جن وٽ ايندا ويندا هئا. پروفيسر هاسانند جادوگر جڏهن آستان تي ايندو هو ته هوُ سوامي جن جي ڪمري ۾ اچي رهندو هو ۽ سوامي جن سان راشٽريه ۽ سماجڪ وشين تي ويچارن جو آدان پردان ڪندو هو. ديوَ سماجي چاهي آريه سماجي چاهي ڪانگريسي سڀني سان

پرگتيشيل زماني ۾ نہ ٻل ٻنهه ٻند هڻڻ گهرجي. نہ صرف ايترو پر ڳائين ٻڪرين ڪڪڙين جا ڪوس ٻہ ٻند ٿيڻ گهرجن. سڀني پراڻين کي جيئڻ جو ساڳيو اڌڪار آهي. ٻلين چاڙهيندڙن کي، پراڻين جو ڪوس ڪندڙن کي ڏنڊيءَ جي در سخت سزاياب ٿيڻو پوندو.

هڪ دفعي ڪن درگا ماتا جي اُپاسڪن درگا ماتا کي راضي ڪرڻ لاءِ جهنگل ۾ هڪ سنت شري ٻدو سواميءَ کي ٻل چاڙهڻ لاءِ پڪڙي درگا ماتا جي مندر ۾ آندو. سنت ٻدو سواميءَ درگا ماتا کي پرڻام ڪري وينتي ڪئي ”اي ماتا، رکشا ڪج“ ٻلي چاڙهيندڙ جڏن ٿي سنت ٻدو سواميءَ جي مٿان وار ٿي ڪيو تہ درگا ماتا جي مورتيءَ مان ساکيات درگا ماتا پرگهٽ ٿي، جنهن هڪدم ٻلي چاڙهيندڙن کي ماري مات ڪيو. سنت ٻدو سوامي ماتا جي چرنن ۾ ڪري پيو. اِهو ڪؤتڪ ڏسي ان ڳوٺواسين ان ڏينهن کان پوءِ مندر ۾ ٻل چاڙهڻ ٻند ڪئي. اها ڌارڻا ٻنهه غلط آهي تہ ٻل چاڙهڻ سان ڪو ٻہ ديوتا راضي ٿيندو. سڀني پراڻين کي پيار ڪرڻ گهرجي، هنسڪ ڪاڌي کان پري رهڻ گهرجي.

سوامي جن سفر ڪري ۴ نومبر ٽنڊي آدم ڌ ب لي واپس وريا. پهرين ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پرڻام ڪري مليل پيٽائون سندن چرنن ۾ رکيائون. پوءِ پريم پرڪاش منڊل جي ٻين سنتن کي نمسڪار ڪري حال احوال ٿيا. سوامي جن اَلي ستگرو مهاراجن جي حاضريءَ ۾ ستسنگ ڪندا هئا ۽ ٻين سنتن جي شيوا ٽهل ٻہ ڪندا هئا. ٽي چار مهنا وري ستگرو مهاراجن سان گڏ سنڌ جي جدا جدا ڳوٺن ۽ شهرن جو سفر ڪري ۹ مارچ ستگرو مهاراجن سان گڏ امراپور آستان ٽنڊي آدم ۾ واپس آيا.

ڪيترائي سال گذري ويا مگر هن شخص نام سمرڻ ۾ چت ڪين لڳايو. اوچتو هي شخص سخت بيمار ٿي پيو. حڪيم کي گهرايو ويو. سندس پتني حڪيم کان دوا وٺي آئي. بيمار پتنيءَ کي جاٽي واٽي دوا ڪين ڏنائين. سندس گهوٽ چيو دوا ڏي، پتنيءَ وراڻيو "دوا پيئڻ جي تڪڙ ڇو ٿا ڪريو، دوا پيئڻ لاءِ اڃا عمر پيئي آهي." اهو ٻڌي سندس پتيءَ ڪاوڙ ڪندي چيو "پاڳل! مان بيماريءَ سبب لوڙي رهيو آهيان ۽ تون ٿي چوين ته دوا پيئڻ ۾ تڪڙ ڇو ٿا ڪريو! مان مري رهيو آهيان ۽ تون دوا نٿي ڏئين." پتنيءَ پيار پرٿي نوع ۾ چيو "سائين توهان مرندءَ وري ڪيئن! توهان چوندا آهيو ته اڃا عمر پيئي آهي پوءِ پڇن ڪيو." پتنيءَ جو جواب ٻڌي پتيءَ محسوس ڪيو ته جئن دک کي دور ڪرڻ لاءِ دوا جو استعمال هڪدم ڪرڻو آهي تيئن دنيوي دکن کان شفاياب ٿيڻ لاءِ نام سمرڻ ۾ به ڍل وجهڻي ناهي. جيڪو پرڀوءَ اسان کي وقت ڏنو آهي اهو سمرڻ ۾ سڦل ڪرڻ گهرجي.

پوڄنيه سوامي جن ٢٣ آگسٽ ١٩٤٤ عبدوءَ ۾ پڌاريا. عبدوءَ ۾ سوامي جن هفتو ڪن ستسنگ ورڪا ڪئي. ڀهرين سنت اوڌوداس ستسنگ ڪيو. اُن بعد سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سنساري پدارٿ ڏسي پرڀوءَ کي نه وساريو. لڪين لوڪ دنيوي پانت پانت جي پدارٿن ۾ موهجي واليءَ کي وساري وينا آهن. پيو سڀ ڳالهيون پلي وساريو پر پرماتما کي سديوَ ياد ڪندا رهو. اُن جي اوٽ وٺو. اُن جي شرڻ وٺڻ سان ئي اوهان جا ڪارج سڌ ٿيندا.

يوڌرواڻي پرتيجيه اڌرواڻي پرسيويتي ،
تسيه ڌرواڻي نشينتي اَڌرواڻي نشٽميوچ .

پرماتما، جو اٽل امر اَجر آهي، جو اُن کي ڇڏي نشور سنساري پدارٿن جي پويان ڊوڙي ٿو تنهن کي پرماتما به نٿو

سوامي جن جو سمپرڪ هوندو هو. پروفيسر تاراچند گاجرا هڪ مهان اتهاسڪار، ودوان ۽ ديش ڀڳت هو، سو به سوامي جن سان اچي سماجڪ ڌارمڪ ۽ ديش سنبنڌي وشين تي وچارن جي ڏي وٺ ڪندو هو. شاهپور چاڪر جو سيٺ تلسيداس، ماستر گهنشيامداس ديوَ سماجي پڻ سوامي جن سان گيان گوشٽي ڪندا هئا. سوامي جن وٽ اهڙن سماجڪ ڪارڪرتائن ۽ ديش ڀڳتن جي اچ وڃ ڏسي ستگرو سوامي سروانند مهاراج اُتي پرسن ٿيندا هئا.

١٢ آگسٽ ١٩٤٤ سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج جن کان آشيرواد وٺي سٽر لاءِ نڪتا. سوامي جن سان گڏ سنت اوڌوداس پڻ هو. سوامي جن چڪ ۾ آيا. جتي ڏهاڪو ڏينهن سنت اوڌوداس سان گڏجي ستسنگ جي ڏاڍي موج مچايائون.

پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ ۾ آرس ڪرڻ نه گهرجي ۽ بهانا نه ٺاهڻ گهرجن. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج به فرمائين ٿا:

آلس تيج اُدم ڪرو، رام جپن ڪي هيت
پوگ روگ ميه جاڪي سمرن ڪر ڏر چيت

سنساري ڪم ڪرڻ جا ڪين آهن. ٿڪڌڪري کاڌو پيتو آرام ضروري آهن. ان کان وڌيڪ ضروري آهي نام سمرڻ.

جب تڪ هئه يي زندگي فرصت نه هوگي ڪام سي،
ڪڇ سميه ائسا نڪالو پريت ڪرلو شري رام سي.

هڪڙي شخص جي استري ڀڳوت پريمڻ هئي. روز ڪجهه وقت نام سمرڻ ڪندي هئي ۽ پنهنجي پتيءَ کي پڻ ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لاءِ ور ور وينتي ڪندي هئي پر سندس پتي چوندو هو ته ڀڄن ڪرڻ جي وقت ۾ اڃا دير آهي. گهڻي تڪڙ پيئي آهي. اڃا عمر پيئي آهي پوءِ سمرڻ ڪبو. انهن چوندي

ا سيپٽمبر سوامي جن عضمت ۾ ٻڌاريا. اتي سوامي جن
ه پارهن ڏينهن سنت اوڌوداس سان گڏجي ستسنگ پروچن
يو. پوڇيم سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته. ستسنگ ۾
ڄي ته ايڪاگرچت ٿي ڪٿا ٻڌجي. پهرين شرڌا پوءِ من ۽
ۀ نڌڌياسن. ستسنگ ۾ ڪٿا ٻڌي پوءِ ايڪانت ۾ ويهي ان
و چنتن ڪرڻ گهرجي ۽ پوءِ ان تي عمل ڪرڻ گهرجي. هندائڻ
هلڻ سان ئي لاڀ پوندو. ڊاڪٽر دوا ڏئي ۽ مريض دوا وٺي
ستعمال نه ڪري ته پوءِ ان کي فائدو ڪين ٿيندو. سنت
هاتمائون اپديش ڏين ٿا. صرف اپديش هڪ ڪن سان ٻڌي
ٻي ڪن کان ڪڍي ڇڏبا ته ڪجهه لاڀ ڪين ٿيندو. ڪيترا
ستسنگ ۾ صرف وقت پاس ڪرڻ اچن ٿا. ڪي صرف ان ڪري
چن ٿا ته لوڪ اسانکي ستسنگي سمجهن. هڪ دڪاندار ڪٿا
ٻڌڻ ويندو هو ۽ سندس پوٺتان سندس هڪ نوڪر دڪان
هلائيندو هو ۽ دڪاندار ڪٿا ٻڌي وري اچي دڪان سنڀاليندو
هو. هڪ ڏينهن هڪ ٻڌو خريدار دڪان تي آيو. ان نوڪر
کيس چيو ته توهان ترسو مان مندر ۾ وڃي سيٺ کي وٺي ٿو
اچان. نوڪر مندر ۾ آيو ان وقت سنت ڪٿا پئي ڪئي ته ڀڳوان
سڀني جيون ۾ رمي رهيو آهي. تو ۾ مون ۾ سڀني پراڻين ۾
هڪ پرماتما وياپڪ آهي، سڀ ان جا ئي روپ آهن. نوڪر
سنت جا اهي وچن چڱيءَ ريت ٻڌا ۽ سيٺ کي نياپو ڏنو ته
دڪان تي خريدار آيل آهي. دڪاندار چيو ته ڪٿا پوري ٿئي
ته اچان ٿو. ان ڏينهن سنت ڪٿا هونئن کان وڌيڪ وقت ڪئي.
دڪاندار من ئي من ۾ چوڻ لڳو ته اڄ سنت وڏو مهاڀارت
کوليو آهي بس ئي ڪونه ٿو ڪري. آخر اٿ مان اٿي پنهنجي
دڪان طرف آيو. دڪان جي ٻاهران هڪ ڳانءِ کي پنهنجي
دڪان جي ڪٽڪ کائيندي ڏسي ڪروڌ ۾ اچي هن هڪ ڀ لت

ملي ۽ سنساري پدارٿ ته هونئن ئي ناسونت آهن. اُن هڪ پرم پتا پرماتما جي شرڻ وٺڻ سان ٻئي لوڪ سهيلا ٿين ٿا.

هڪڙي راجا وڏو ميلو لڳايو، جنهن ۾ قسمين قسمين شيون رکيل هيون. راجا پڌرائي ڪئي ته جيڪو به هن ميلي ۾ ڪنهن به هڪ چيز کي ڇهندو اُها وستو اُن جي ٿي ۽ اُهو پاڻ سان اُها چيز کڻي وڃي سگهي ٿو. اُن ميلي ۾ ڪيترائي شخص آيا ۽ جن پنهنجي پنهنجي پسنديءَ جي شيءِ تي هٿ رکي کڻي پئي ويا. اُن ميلي ۾ هڪ مسڪين ڪڙمـي به آيو. ڪيس ٻن ٻلن ۾ هڪ هر جي ضرورت هئي. ڪڙميءَ سوچيو ته راجا جو آديش آهي ته صرف هڪ چيز تي هٿ رکڻو آهي. جيڪڏهن هر ٿو کڻان ته ٻلن بنا هر ڪهڙي ڪم جو! جي ٻلن تي هٿ ٿو رکان ته بنا هر ٻل ڪهڙي ڪم جو! مونکي ته ٻنهي شين جي ضرورت آهي. سوچي سوچي آخر اُهو ڪڙمي راجا وٽ ويو ۽ وڃي سندس چرڻ سپرش ڪيائين. تنهن تي راجا چيس ته هي ڇا ٿو ڪرين؟ ڪڙميءَ وراڻيو ته اوهان پڌرائي ڪئي آهي ته هن ميلي ۾ جيڪو ڪنهن به هڪ شيءِ کي سپرش ڪندو اُها اُن جي ٿي ويئي. مان اوهان کي سپرش ڪيو آهي. هاڻي اوهان منهنجا ٿي ويا. ميلي ۾ رکيل سڀ شيون اوهان جون آهن، هاڻي اُهي سڀ شيون به منهنجيون ٿي ويون. مون کي ٻه ٻل ۽ هڪ هر گهربل هو، پر هاڻي اوهان منهنجا ٿي ويا ته سڀ ڪجهه منهنجو آهي. راجا ڪڙميءَ جو سياڻپ ڀريو جواب ٻڌي ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ ڪڙميءَ کي چيائين ته پيارا، توکي جيڪي شيون کپن سي هن ميلي مان بلاشڪ کڻي وڃ.

پريميو! اوهان به اُن ڪڙميءَ جيان پرماتما جا ڪمل چرڻ پڪڙيو. سڀ سنساري سهارا ڇڏي هڪ پرڀوءَ جي شرڻ وٺو ته اوهانکي ڇئي پدارٿن جي پراپتي ٿيندي. هي لوڪ به سهيلو ته پرلوڪ به سهيلو ٿيندو.

ام نام وڏي اوشڌي آهي.

پياور جي هڪ برهمڻ ماتا جانڪي ٻائي پشڪر ۾ رهندي
ئي. جيترو وقت کيس فرصت ملندي هئي ته هيءَ پياري سمرڻي
سوريندي هئي. ڪڏهن ڪڏهن هن کي دل جو دورو پوندو هو.
ن جو رام نام سمرڻ ۾ پورڻ وشواس هوندو هو. جڏهن کيس
اريڪ تڪليف ٿيندي هئي ۽ پاڻ مالها سوري ڪين سگهندي
هئي، تڏهن اُها سمرڻي ڪنهنکي ڏئي چوندي هئي ته سمرڻي
سوريندي رام نام اُچاريو. رام نام جي شروع سان سندس دک
گهٽجي ويندو هو.

دادو پنٿي سنت سوامي نارائڻداس هڪ دفعي ملارڻا ڳوٺ
۾ پنهنجن ڪن پريمين سان رهيل هو. سنڌيا جي سمي سڀ
گڏجي نام ڪيرتن ڪري رهيا هئا. اُتي اوچتو هڪ نانگو سنت
پنهنجي نوجوان شش کي ڪلهن تي چاڙهي کڻي آيو ۽ سوامي
نارائڻداس ۽ ويٺل سنگت کي عرض ڪيائين ته هن جوان کي
وڇونءَ چڪ پاتو آهي. جوان ڏاڍي پيڙا سبب روئي رهيو آهي.
توهان مان جيڪڏهن ڪنهن کي وڇونءَ جي زهر جو اثر ڪيڻ
جو منتر ايندو هجي ته مهرباني ڪري اهو منتر پڙهي هن جوان
بالڪ جو دک دور ڪريو. سنتن ۽ سنگت جو ڌيان اُن چلائيندڙ
جوان ڏانهن ويو.

سنگت ۾ ويٺل شري گوپال گايڪ اُن نانگي سنت کي
سوامي نارائڻداس ڏانهن اشارو ڪندي چيو ته هن سنت کي
وڇونءَ جي زهر ڪيڻ جو منتر ايندو آهي. سوامي نارائڻداس
هڪدم آکيو ته کيس اهڙو ڪو به منتر ياد ڪين آهي جنهن
دواران وڇونءَ جي ڏنگ جو اثر گهٽ ٿئي. شري گوپال گايڪ
وري اُن نانگي سنت کي چيو ته سوامي نارائڻداس پرارٿنا دواران
دک دور ڪندو آهي. اُن نانگي سنت درد ڀري آواز ۾ سوامي

ڳالهه کي وڌائي ڪيڏي ۽ نوڪر کي دٻ چاڙهيندي چيائين: ”نالائق، ڏسين ويٺو ته ڳالهه ڪٽڪ ويٺي کائي، نقصان ويٺي ڪري ۽ تون ٻاٻو ٻڌو ٿي ويٺو آهين. تيل نقصان تنهنجي پگهار مان ڪٽيندس.“ نوڪر نيزاريءَ سان وراڻيو ”سائين، اڳهون جڏهن مان مندر ۾ آيس تڏهن سنت چيو ته سڀ ۾ هڪ پرماتما وياپڪ آهي. ڳالهه ۾ به ته اهو ڀڳوان موجود آهي، پوءِ مان ڳالهه کي ڪٽڪ کائڻ کان ڪيئن روڪيان ۽ کيس ڪيئن لت هڻي پري ڪريان.“ نوڪر جو اهو جواب ٻڌي دڪاندار وڌيڪ گرم ٿيندي چيو ته مان ڪٿا ٻڌڻ انڪري ويندو آهيان جئين مون ۾ لوڪن جو وشواس وڌي ۽ منهنجو ڌنڌو ڌاڙي وڌي ۽ وڌيڪ ڪمايان. نالائق، جيڪڏهن تون ائين ڌنڌو سنڀاليو ته مونکي نفعي بدران نقصان پوندو. مان ڪٿا ڪن رس لاءِ ٻڌندو آهيان نه عمل ڪرڻ لاءِ.

پيارا! ڪٿا صرف ڪن رس لاءِ نه، پر من رس لاءِ ٻڌو ۽ ستسنگ جون سکيائون جيون ۾ هنڊايو ته توهان جو هي لوڪ ۽ سهيلو ٿيندو ۽ پرلوڪ پڻ سهيلو ٿيندو.

١٢ سيپٽمبر پوڄيه سوامي جن چڪ ۾ پڌاريا. اڄ سنت اُن ڏينهن ستسنگ جي ورکا ڪيائون. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پرڀوءَ کي پراپت ڪرڻ جا ڪيترائي رستا آهن. اُن مارگ تي شرڌا ۽ چاهه سان هلڻ لاءِ پرشارٿ ڪرڻو آهي. سنت دادوءَ چيو آهي:

شواسون شواسون سنڀالتا، اڪ دن مل هئن آيه،
سمرڻ پينڊا سهج ڪا ستگر ديا بتايه.

پيارا! ڀڳوت پراپتيءَ لاءِ نام سمرڻ ئي سهج سرل مارگ آهي. سواس سواس سان سهج ڀاءُ سان نام جو سمرڻ ڪندا رهون ته پرڀوءَ جي پراپتي ٿيندي. دکن کي دور ڪرڻ لاءِ ٻه

وان ٻه راضي ٿئي ٿو. سنت پرپوءَ جا عيوضي آهن. جيڪڏهن
اتما کي پرسن ڪرڻ چاهيو ٿا ته سنتن جـي چاڪري ڪريو.
ئين هرچورام صاحب ڪيترن نه سون جا ڏک دور ڪيا. سائين
چورام صاحب وٽ سوين اٽسچائل سچڻ سوالي ايندا هئا
ئين انهن جي من جون مرادون پوريون ڪندا هئا. داس تي
انهن جي ڪيڏي نه ديا درشٽي رهي. سائين هرچورام انترجامي
ا. هڪ دفعي شڪارپور جو رهواسي ڪندن مـل سائين وٽ
والي ٿي آيو. کيس پيٽ جي سور جي ڏاڍي تڪليف هوندي
ي. هن پياري گهڻو ئي علاج ڪيو پر کيس فائدو ڪين ٿيو.
نهن کيس شاهپور ٿلهي تي سائين هرچورام صاحب جي شرڻ
ڻ جي صلاح ڏني. دوائون دک دور نٿيون ڪن، من سنت جي
عا دک دور ڪري. اهو عقيدو رکي ڪندن مل شاهپور ٿلهي
ي آيو ۽ اچي سائين هرچورام صاحب لاءِ پڇيائين ته ڪٿي آهن؟

اُن وقت سائين هرچورام صاحب کوه جي طرف تماڪ جي
وک ڪري رهيا هئا. ڪندن مل اُتي آيو ۽ سائين هرچورام صاحب
ـي پوک ڪندو ڏسي سندن قدمن تـي ڪري پيو. زبان بند
هنجي درد جي دانهن ڪين ڪيائين. سائين هرچورام صاحب
ڪدم کيس حقو چڪڻ لاءِ ڏنو. جيئن ڪندن مل حقو چڪيندو
يو تيئن سندس پيٽ جي پيڙا جهڪي ٿيندي وئي. ڪندن مل
عجب ۾ پئجي ويو ته هن سائين هرچورام صاحب کـي پنهنجو
ک ٻڌايو به ڪين ته سنتن اُن جو علاج پاڻهي ڪيو! سنت سچ
چ جاڻي جاڻڻهار آهن. ڪندن مل سائين هرچورام صاحب جـي
هرباني مڃيندي سندس چرنن تي ڪري پيو. جهٽ ڪان پوءِ
سائين جن چيس گاڏيءَ جـو وقت ٿيو اٿيئي هاڻي وڃ. اهـو
ڏي ته ڪندن مل کـي عجب لڳو ته سنتن کي گاڏيءَ جـي
وقت جي به خبر ڪيئن پيئي آهي. ڪندن مل سائين هرچورام جي

نارائڻداس کي عرض ڪيو ته ٻالڪ جي حياتي بچايو! مٿس ديا درشٽي ڪري منتر پڙهو. سوامي نارائڻداس ورائيو ته مونکي ڪو منتر ڪين ايندو آهي. سوامي نارائڻداس ان وقت سنت دادوءَ جي وائيءَ جو هڪ شلوڪ پڙهي رام نام اُچاريندي اُن ڇوڪري جي مٿان مور جو پنکھ گھمايو ته سندس روئڻ هڪدم بند ٿي ويو ۽ وري هن سنت سائيءَ دوهو وري اُچاريو ته وڇونءَ جي ڏنگ جو اثر هڪدم ختم ٿي ويو ۽ ڇوڪرو اُٿي ويٺو. اُهو نانگو سنت ڏاڍو خوش ٿيو ۽ سوامي نارائڻداس جا ڏاڍا شڪرانا مڃڻ لڳو.

سوامي نارائڻداس اُن نانگي سنت کي چيو ته پيارا، مان ڪو جنتر منتر ڪين ڄاڻان، مون ته صرف ستگرو دادوءَ جو هڪ دوهو پڙهي مور پنکھ گھمايو. اها سڀ رام نام جي مهما آهي.

پريميو! رام جو نالو اسانجا شاريرڪ ڇا، ڪي مانسڪ سڀ دک دور ڪري ٿو. اسانجي هن سنڌ پوميءَ ۾ ڪيترائي سنت ستپرش درويش ٿي گذريا آهن جن نه ڪنهن وٽ وڃي ڪو گيان حاصل ڪيو نه يوگ مارگ سکيو. نام سمرڻ سبب سندن زبان ۾ سدي اچي ويندي هئي. هوُ جيڪي به چوندا هوا ٿيئن ٿيندو هو. اوهان به نام نه وساريو.

سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسو ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ پوڄيه سوامي جن ۲۱ سيپٽمبر شاهپور ٽلهي تي پڌاريا. سائين لکيرام کي نمسڪار ڪري پريمين سان حالي احوالي ٿيا. راقم جو سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

سڀ سوارٿ کي ميت هئن، بن سوارٿ هئن سنت
ڪهه ٿيئون تهن نسيوسي، راضي هو ڀڳونت.

سنسار جا سنبنڌي سوارٿي آهن مگر سنت ستپرش بنا سوارٿ جي جيوَ جو ڪلياڻ ڪن ٿا. اهڙن سنتن جي شيوا ڪرڻ سان

پيارا، غفلت جي ننڊ مان سجاڳ ٿي ڀڳوت ڀڄن ڪريو.
وري ههڙي جوڻ ملڻ مشڪل آهي. هڪ دفعي هڪ راجا جي
محل ۾ هڪ هريجن ٻهاري پائي رهيو هو. سندس ڪپڙا ڦاٽل،
راجا کي مٿس رحم اچي ويو. کيس سڏ ڪري چيائين "پيارا، توکي
اڄ هي سون جو ٿالهه ڏيان ٿو جنهن ۾ املهه هيرا لعل ماڻڪ پيل
آهن. تنهنجي زندگي نئين ٿي پوندي." راجا اُن ڪمذات تي
ڪرپا ڪري کيس مالا مال ڪري ڇڏيو. اهو اڇوت خوشيءَ ۾
نه سمايو. هيرن سان ڀريل سونو ٿالهه کڻي سڌو گهر آيو. سندس
پتني هيرن جواهرن سان ڀريل سونو ٿالهه ڏسي ڏاڍو خوش
ٿي. سندس پتنيءَ کيس سربستو احوال ٻڌايو ته ڪيئن نه راجا
مٿس دَيا درشائي ڪري کيس اهو سونو ٿالهه ڏنو. سندس پتنيءَ
چيو ته هيرا جواهر وڪڻي پئسا گڏ ڪري رکجا، باقي هي سونو
ٿالهه گند جي ڪاري ٻدران ڪم آڻبو. توهان ڏهين پنڌرهين
ڏينهن گند کڻڻ لاءِ ڪارو وٽي ايندا آهيو، پر هي ٿالهه اهڙو ته
مضبوط ۽ سهڻو آهي جو سڄي عمر هن ۾ گند ڀوئيندا، تڏهن
به خراب ڪين ٿيندو نه وري پڃي پوندو.

هي قدر اڇوت ۽ سندس پتنيءَ اُن سوني ٿالهه جو ملهه
جاڻندي به اُن جو دراُپيوگ ڪيو. اهي اهو ٿالهه گند ميڙڻ
جي لاءِ استعمال ڪرڻ لڳا. هڪ ڏينهن اوچتو راجا جي نظر
اُن ٿالهه تي پيئي جنهن ۾ اهو اڇوت گند ڀوئي رهيو هو. راجا
اهو ڏسي ارمان کائڻ لڳو ته هن اڇوت تي مون دَيا ڪري ههڙو
سندر سونو ٿالهه ڏنو. افسوس! اهو ٿالهه هي گند ڀوئڻ ۾ استعمال
ڪري رهيو آهي! راجا هڪدم اُن اڇوت کي آگيا ڪئي ته
موڪل، تو اُن سوني ٿالهه جو ملهه ڪين سڃاتو آهي. هيرا جواهر
۽ اهو سونو ٿالهه هڪدم واپس ڪر. اُن اڇوت هڪدم راجا
جي حڪم جي پيروي ڪئي. پاڻ ۽ سندس پتني ڏاڍو دکي

آگيا انوسار ٺٽي تي مٿو ٽيڪي شڪارپور واپس آيو. سندس سور صفا لهي ويو. سائين هرچورام جي دعا سندس دک دور ڪري ڇڏيو.

ڀڳتي ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو تہ:

سنت سماگم هري ڪٿا تلسي درلڀ دوءِ،
ڌن دارا اؤر لڇمي، پاپي ڪو ڀي هوءِ.

پريميو! سنتن جو سنگ ۽ پربوءَ جي ڪٿا شروع ڪرڻ جو موقعو ڀاڳن واري ڪي ملندو آهي. ڌن دؤلت استري تہ دراچارين کي بہ هوندي آهي. سائين هرچورام رڌي سڌيءَ جا مالڪ هئا تڏهن بہ رسنا سان رام نام جپيندا هئا. اوهان ڀلي گهرگرهست ۾ رهو پر سنتن جو سنگ ڪريو تہ توهان کي رام جو رنگ لڳندو. ڀڳوت ڪٿا جو بہ پريم سان شروع ڪريو تہ توهان جو من نرمل ٿيندو ويندو. دنيوي ڌنڌا ڌاڙيون ڪندي پربوءَ کي نہ وساريو. سائين هرچورام صاحب مهان سنت هوندي بہ پنهنجي پورهئي جي ڪمائيءَ مان گذران ڪندو هو. ڌنڌو وهنوار ڪندي بہ هي سونهارو سنت رام نام اُچاريندو هو. توهان بہ اُٿندي ويهندي پربوءَ جا نام اُچاريو ۽ اُن جو ڌيان ڌيايو.

پوڄنيہ سوامي جن ٽي چار ڏينهن شاهپور ٺٽي تي ستسنگ پروچن ڪري ٢٥ سيپٽمبر لاڙڪن ۾ آيا. اُتي شري ولرمل واڌوا ۽ ٻين پريمين سوامي جن جي آجيان ڪئي. لاڙڪن ۾ سوامي جن هفتو کن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ ۾ چيو تہ پرماتما اسانکي منش جو امولہ چولو ڏنو آهي اُن جو پورو پورو قدر ڪين ٿا ڪريون. وشيہ وڪارن ۾ حياتي برباد ٿا ڪريون. پريميو! منش جيون جو سد اُپيوگ ڪريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا:

غفلت ۾ نہ گنوائيي مانش ديهہ مهان،
کهہ ٽيئون تم جاگہ کي ڀڄاي شري ڀڳوان.

دائين نماڻا ٿي رهو. همت وڌائي ڇڏي ڏيو. پاڻيءَ کي جتان
ـــ ڪيرائيندا تہ هميشہ هيٺائينءَ ڏانهن ويندو. سڀئي
نيا جو ڪاروبار مٿو ارڻات دماغ هلائيندو آهي پر مٿو هميشہ
ڙن کي ٽيڪيو آهي ۽ جھڪيو آهي تہ هي ڀڳوان! هي ستگرو!
ونڪي پنهنجي چرڻن ڪملن جو ڌيان ڏيو ۽ ڪڏهن بہ ائين نہ
جھڪيو تہ هي ڀڳوان، مونکي پنهنجي مٿي جو ڌيان ڏيو. هاڻي
سو، سڀ ڪاروبار هلائي تہ مٿو ٿو، پر پيري وري پيرن کي
جھڪيو آهي. چاڪاڻ تہ مٿي کي ٿورو ايمان رهندو آهي، انڪري
همت ۽ مهاتمائون چوندا آهن تہ جيترو ٿي سگهي اوترو نماڻو ۽
هٺو ٿي هلجي.

هي منهنجا من، هميشہ نوڙت ۽ نياز سان هل. همت نہ ڪر،
همت ٿي انسان کي ڪيرائيندڙ ٿيندو آهي. ڀلي ڪيترو بہ وڏو
ي وڃ، پر ايمان نہ ڪر. ڪاوڙ ۽ غصو ڇڏي ڏي. جيڪو بہ
نهنجي اڳيان اچي انکي پيار ۽ سنمان ڏي. جيئن تہ هڪڙي
ڏينهن بہ مهاتمائون ٽندي آدم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن
جي آستان تي آيا ۽ اچي مهراجن جي آسڻ تي وينا. تڏهن ٻين
سنتن چين، توهانکي اسان ٻيو آسڻ ٿا وڇائي ڏيون، اهو آسڻ
ستگرو مهاراجن جو آهي. ائين ڪندي ستگرو مهاراج بہ اٿي اچي
ويا. ستگرو مهاراجن منڊل جي سنتن کي چيو تہ هن
آسڻ تي مکيون ويهن ٿيون، ڪوليون، ماڪوڙا ويهن ٿا، باقي
جي هي مهاتمائون وينا تہ ڪهڙو ڏوهہ آهي. ستگرو مهاراجن
انهن مهاتمائن کي نوڙت واري نوع ۾ چيو "اوهان ڀلاشڪ هن
آسڻ تي ويهو. اوهان جيءَ آيا نچ آيا." ستگرو مهاراجن
جا پيار پريا وچن ٻڌي آيل مهاتمائون ڏاڍو پرسن ٿيا. ستگرو
مهاراجن ۾ ڪيڏي نہ نمرتا هئي. توهان بہ نياز نوڙت جو رستو
اختيار ڪريو.

ٿيا ته هنن پنهنجن پيرن تي پاڻ ڪهاڙي هنئي آهي. هيرا جواهر ۽ سونو ٿالهه سوغات روپ ۾ حاصل ڪري انهن جو سد اُپيوگ ڪين ڪيو. پڇي جڏا زارون زار روئڻ لڳا.

پريميو! پرماتما پڻ اوهان کي سون کان به ملهائتي منش ديهه ڏني آهي. سواس روپي هيرا جواهر ڏنا آهن. اوهان انهن جو ڪو قدر ڪين ڪري وشيه واسنائن ۾ ڦاسي اموليه ديهه ۽ سواس برباد ڪري رهيا آهيو. ان جو قدر ڪريو، سد اُپيوگ ڪريو نه ته توهان کي به رت جا ڳوڙها ڳاڙڻا پوندا. شري گرو تيغ بهادر مهاراج پڻ پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

ڪرنا هو تو نا ڪيو پڙيو لوڀ کي ڦند،

نانڪ سميو رم گيو اب ڪيون روت انڌ!

لقمان شهر جي ٻاهرين ايراضيءَ ۾ ورڪمت مهاتما سوامي رامانند مهاراج رهندا هئا. هي سنت گهڻو وقت ايڪانت ۽ مون ۾ گذاريندا هئا. ڀڳوت ڀڄن ۾ لين رهندا هئا. ٢ آڪٽوبر سوامي جن سوامي رامانند جو درشن ڪرڻ لاءِ سندن آستان تي آيا. سنتن جو درشن ڪري انهن سان آڌياتمڪ وشيه تي روح رهاڻ ڪيائون. ٢ ۽ ٣ آڪٽوبر لقمان ۾ سوامي جن ستسنگ وڪا ڪئي. اتي سوامي ايسر داس هنس جو درشن ڪري انهن سان گيان گوشٽي ڪيائون. سوامي جن لقمان ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته جيڪڏهن روحاني راهه ۾ اڳتي وڌڻ چاهيو ٿا ته نماڻا ٿيو. خاڪساري اختيار ڪريو. پنهنجي عزت جو خيال نه ڪري ٻين کي سنمان ڏيو. سنت ڪبيرداس چوي ٿو:

نمن ڪمن ار ديتتا سبڪون آدر پاءِ

ڪهه ڪبير سوئي اڙي، جامي ٻڙو سڀاءِ

سنت ڪبير داس چوي ٿو ته جنهن منش ۾ نمرتا آهي ۽ جو سڀ کي آدر ڀاءُ ڏئي ٿو اهو ئي مهان آهي. ان ڪري پيارا،

نو آهي تہ تن ڏينهن کان اوهان هڪ ڏرہ بہ گرهڻ ڪين ڪيو
هي. مان ٿي ويو سٺا ڪري ورتان ها! پنڊت شو رام چيو "پيارا،
ڌهن پرم پتا پرماتما ڪنهن نہ ڪنهن نموني وينو پالنا ڪري،
وءِ توکي تڪليف ڇو ڏيان." ڀڳتن جو ڀڳوان ۾ ڪيڏو نہ ڀروسو
هي، صبر آهي، سهنشيلتا آهي. سنت ڪبير داس چوي ٿو:

چنتا ڇوڙ اچنت رهہ، ڏين هار سمرٿ،
پسون پکيرو جنت جو، تن ڪي گانٺ نہ هٿ.

پسون پکي جيو جنتو جن کي ڪجھہ بہ ساڻ ڪين آهي،
رماتما انهن جي بہ سار لهي ٿو. ان ڪري پريميو! چنتا جو
ياڳ ڪري پريوءَ ۾ ڀروسو رکو جو سڄي سرشٽيءَ جي پالنا
ڪري رهيو آهي. اُٿندي ويهندي جئہ شري ڪرشن، جئہ شري
ڪرشن اُچاريو. اُن سرجڻهار کي ساريو جو سڀ جي سار لهي ٿو.

سوامي جن خيرپور ميرس جي گئوشالا، ٻاٻا ڪيشو داس
هاراجن جي درٻار ۽ ٽم جي ٽڪاڻي ۾ پڻ ستسنگ ڪيو. ١٢
ڪٽوبر خيرپور جي پرسان پرڳڻين جي ڳوٺ ۾ سنت ٽلسيرام
صاحب جي آستان تي آيا. اُتي بہ ٽي ڏينهن سنت ٽلسيرام سان
روح رهاڻ ڪيائون ۽ ستسنگ پروچن پڻ ڪيائون.

١٥ آڪٽوبر سوامي جن روهڙيءَ ۾ سائين وسڻ شاہ ۽ ڀڳت
ڪنور رام صاحب جي ورسي اُتسو ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ سائين وسڻ
شاہ جي آستان تي پڌاريا. سوامي جن ڀڳت ڪنور رام صاحب
جي مهما ڳائيندي چيو تہ ڀڳت ڪنور رام سنڌي ڀڳتن جو
سرمور هو، سرتاج هو. نمرتا جي مورت هو، سادگيءَ جي
صورت هو. ڀڳتي ۾ جيڪي ڪجھہ کيس ملندو هو سو اُپڪار
جي ڪارين ۾ لڳائيندو هو. پنهنجي پيٽ گذران لاءِ ٿورو
وهنوار ڪندو هو. اڄ ڀڳت صاحب جو چوڌاري ڪيڏو نہ يش
ڦهليل آهي. جو پنهنجو سوارٿ تياڳي اُپڪار جا ڪم ڪري ٿو،

۴ آڪٽوبر پوڄيہ سوامي جن خيرپور ۾ پڌاريا. اُتي مٺي سنگت ڀڳت ٺهليارام سندن سواگت ڪيو. سوامي جن اُتي هفتو کن ستسنگ جي موج مچائي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو تہ پرماتما پنهنجن پيارن جي ڪنهن نہ ڪنهن نموني اچي سار لهي ٿو. توهان بہ پريوءَ کي نشڪام ڀاونا سان ياد ڪندا تہ پرماتما توهان جا ڪم اچي پاڻ پورا ڪندو.

سوامي وويڪانند جو سنسڪرت وديا گروشري شورام ڪنڪر جي هو. هي پيارو ڀڳوان شنڪر جو اننيہ اُپاسڪ هو. نت نيم ڪيترو وقت ڀڳوان جي ڌيان ۾ ويهندو هو. سندس ڪيترائي شردالو پريمي هئا. گهر گرهستي هو. هڪ دفعي پئسي جي اڀاءُ ڪري سندس ٽي ڏينهن چلهہ ڪين ٻريو. هن پياري جي ڪري گهر جا ڀاتي بہ سنتوش ۾ رهيا. ٻاهر ٻاڦ ڪين ٻاقيائون. چوٿين ڏينهن تار دواران ڏهن روپين جو ونس مني آرڊر آيو. اُن وقت وويڪانند بہ اُتي ويٺو هو. تار پڙهي شري شورام جي اکين ۾ آنسو اچي ويا. وويڪانند گروءَ کان تار وٺي پڙهي، جنهن ۾ لکيل هو "منهنجي گهر ۾ ڀڳوان شنڪر جي مورتي آهي. رات جو ڀڳوان مونکي سپني ۾ چيو تہ مان ٣ ڏينهن کان بکايل آهيان ڇاڪاڻ تہ ٽن ڏينهن کان منهنجو ڀڳت شورام پريوار سميت بکيو رهيو آهي. هنجو نالو شورام ڪنڪر آهي ۽ براهمڻ نگر ڳوٺ ۾ رهي ٿو. ڪيس هڪدم روڪ سهائتا موڪلڄ. انڪري هي ڏهہ روپيا تار مني آرڊر رستي موڪلي رهيو آهيان." اِها تار ڪاشيءَ مان هڪ زميندار موڪلي هئي.

نريندر تار پڙهي عجب ۾ پئجي ويو تہ پرماتما ڪيئن نہ پنهنجن پيارن کي پيار ڪري ٿو. سندن سار لهي ٿو. وويڪانند گروءَ جي چرنن تي ڪري ڀريل گلي سان چيو تہ مان بہ توهان جو ٻالڪ آهيان. توهان ٻالڪ کي اُن ڳالهہ جو اشارو بہ ڪين

مٿس عنايت ڪئي. ڀڳت ڪنور رام صاحب ۾ ڪيڏي نه نمرتا ۽ صبر هو.

ٻئي ڏينهن سوامي جن سائين وسڻ شاه جي گڻن جو ورڻن ڪندي چيو ته سائين وسڻ گهوٽ لاثاني سنت هو. سادگيءَ جي صورت ۽ محبت جي مورت هو. ڪو شيوا ۽ اپڪار ڪرڻ سکي ته سائين وسڻ گهوٽ کان:

سنت اٺڙي پرمارٿي نرمل جاڪي انگ
لپٽ ڇهاڪر جيوَ ڪي وو ميلي اپني سنگ

سائين وسڻ شاه ڪيئن نه ساڌ ٻيلي ۾ وڃي سنڌاس صاف ڪندا هئا. هوُ اُلي ڪيترائي ڏينهن ان قسم جي شيوا ڪندا رهيا. جڏهن ان قسم جي چاڻ اُنان جي مهنت صاحب کي پيئي تڏهن مهنت صاحب هن کان پڇيو "پيارا! تون اِهو ڪم ڇو ٿو ڪرين؟" وسڻ شاه ڏاڍي نياز سان وراڻيو "سوامي! شيوا ڀاونا جي خيال کان ٿي اِهو ڪم ڪندو آهيان." تڏهن سوامي هرپرساد ڪيس چيو، "پيارا! اِهو ڪم هتي نه ڪندا ڪريو." پنهنجي آستان روهڙيءَ ۾ سائين وسڻ شاه پنهنجي هٿن سان لوُلن لنگڙن سورداسن اپاهجن جي شيوا ٽهل ڪندا هئا. ٻنا ڀيد ڀاوَ جي سيني ذاتين جي دکين جي خدمت ڪندا هئا.

هڪ دفعي هڪ گهرجائو سائين وسڻ شاه وٽ آيو ۽ اچي عرض ڪيائين ته گهر واريءَ لاءِ هڪ پيشگير ڏيڻ جي ڪرپا ڪريو. سائين وسڻ شاه پنهنجي گهر پتنيءَ کي ماڻهو موڪليو ته هڪ پيشگير موڪل، ڪنهن سواليءَ کي ڏيڻو آهي. گهران جواب آيو ته هڪڙو ئي پيشگر پاتل آهي ٻيو ڪين آهي. اِهو جواب ٻڌي پاڻ سائين وسڻ گهوٽ گهر ويا ۽ پتنيءَ کي چيائون ته پاتل پيشگير هڪدم لاهي ڏي، متان سوالي نراس نه ٿي وڃي. ماتا آگيا انوسار پيشگير لاهي ڏنو. سائين جن پنهنجي پتنيءَ

ساري سنسار ۾ اُن جي ڪيرتي ٽڙي پئي. ستگرو سوامي ٽيئُونرام
مهاراج فرمائين ٿا:

اپنا سوارٿ ڇوڙ ڪي، ڪرتا پرُاپڪار،
ڪهي ٽيئُون يش هوت هئي، تانڪا جگت منجهار.

هڪ دفعي ڀڳت ڪنور رام صاحب شهدادڪوٽ ۾ ڀڳت وجهي رهيو هو ته هڪ مسلمان فقير پڪار ڪئي: "ڪنور! خالي جهولي ڀر ٻچا پيا ٻک ۾ پاه ٿين!" ڀڳت ڪنور رام هڪدم پنهنجي جهوليءَ مان پيسن جو ٻڪ ڀري اُن فقير کي ڏنو. اهو ٻڪ چانديءَ جي روپين جو هو. فقير ڏاڍو خوش ٿيو ۽ ڀڳت ڪنور رام کي دعائون ڪندو ويندو رهيو. اهو ڏسي اُتي هڪ ٻئي فقير به سوال ڪيو "ڀڳت صاحب! منهنجي به خالي جهولي ڀر." ڀڳت ڪنور رام پنهنجي جهوليءَ مان پيسن جو ٻڪ ڀري اُن فقير کي ڏنو. اُن فقير مليل پيسا جاچي ڏٺا ته اُهي چانديءَ جا ڪين هئا پر ٽامي جا ٽڪا هئا. اُن فقير کي ڏاڍو غصو لڳو. ٽامي وانگر ٽپي باهه ٿي ويو. هن ڪاوڙ ۾ اچي اُهي ٽامي جا ٽڪا ڪڍي ڀڳت ڪنور رام صاحب جي منهن ۾ ٺڪاءَ ڪيا ۽ ڀڳت صاحب کي گهٽ وڌ پڻ ڳالهايائين. ڀڳت صاحب کي زم مان پيسا هڻڻ سبب منهن ۾ ڌڪ لڳو ۽ هيٺ ڪري به پيو. ڀڳت ۾ ويٺل پريمين اُن فقير تي ڏاڍو غصو ڪيو ته اچو ٿا پنڻ ۽ ههڙي درويش ڀڳت کي اچي ٿا ستايو. ايتري ۾ ڀڳت صاحب اُٿي کڙو ٿيو. ڀڳت ڪنور رام صاحب سنگت کي سانت ڪرائيندي فقير کي چيو "ادا! ڏيڻ وارو به الله ته وٺڻ وارو به الله، باقي ماريه مون مسڪين کي." ائين چوندي ڀڳت صاحب ٻيو ٻڪ پيسن جو جهوليءَ مان ڀري وري اُن ڪاوڙيل فقير کي ڏنو. فقير ڏاڍو پشيمان ٿيو. ڀڳت صاحب لڳن سان به چگو هليو. ڀڳت ڪنور رام فقير تي موٽ ۾ ڪاوڙ نه ڪري

جي چت ڇهٽي نام سي، سمرڻ من لاڳي،
دادوُ آتم جيو ڪي سنشيه سڀ ڀاڳي.

پريميو! اُٿندي وهندي نام اُچاريو. نام سان نينهن جو ناتو
ڍيو. نام ڳايو، نام ڌيايو، پرم سک پايو.

پربوءِ جو نام هڪ ٻيڙي آهي، جنهن جي سهاري جيوَ هن
ساگر مان تري پار پوي ٿو. پر نام جو جاپ ڪرڻو آهي پريم ۽
شواس سان. هڪ دفعي برسات جي مند ۾ ايڪادشي اُتسو
ي سلسلي ۾ شانتوبا پنهنجي پتنيءَ ۽ ٻين ڪجهه برهمڻن سان
ڌ پنڍرپور وڃي رهيو هو. نرسنهپور ۽ پنڍرپور جي وچ ۾ هڪ
ي هئي. زبردست برسات پوڻ سبب ندي تمام تيز وهي
هي هئي. هڪ رات جو وڳڙو، ٻيو نديءَ جو تکو وهڪرو،
ٻين پنڍرپور ۾ وڃي ڀڳوان جو درشن به ضرور ڪرڻو هو. هنن
ڀچار ڪيو ته جڏهن نام جو نالو سنسار ساگر مان پار ڪري ٿو
وه هن نديءَ کي پار ڪرڻ ڪهڙي وڏي ڳالهه آهي. اهو
شواس رکي اُهي سڀ ڀڳوان جو نالو اُچاريندا نديءَ ۾ گهڙيا.
ٻين انهن محسوس ٿيو ته هوُ جڻ سڪي زمين تي پنڌ ڪري
هيا آهن. ڪين پاڻيءَ جي ڇولين ڇهيو به ڪين. هو آسانيءَ
سان اڳي ٻيءَ پر پهتا. پنڍرپور ۾ ڀڳوان وٺل جو درشن ڪري
ڌايو پرسن ٿيا.

سوامي جن سوامي ڪرشن گر سان خوب گيان گوشٽي ڪئي.
١ جنوري سنتن کان موڪلائي سوامي جن ڪوئيٽا بلوچستان
لاءِ روانا ٿيا. سوامي جن ١٧ جنوري ڪوئيٽا ۾ پڌاريا، جتي
پريمين سوامي جن جي ڀرپور آجيان ڪئي. سوامي جن ڏهه ٻارهن
ڏينهن اُتي ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي
چيو ته وهنوار چاهي پرمارٿ جي راه روشن ڪرڻ لاءِ گروءَ جي
ضرورت آهي، پر گرو ڪجي ڪامل، گيانوان، ڀڳت، جو هن
ڀوَ ساگر جي ٻيڙ مان پار لنگهائي.

جو پيشگير ڪٽي اچي سواليءَ کي ڏنو. اهڙو هو پراپڪاري سائين وسڻ شاهه. سنت پاڻ کي تڪليف ڏئي ٻين کي سکي ڪن ٿا. سائين وسڻ گهوٽ ڪيڏو نه ادار چت هو. پريميو! توهان به سائينءَ جي ڏني مان ڏيندا رهو. ٻين جا پيٽ ڀريو، ننگن کي ڍڪيو ته سائين توهان کي ڍڪيندو.

سوامي جن ٢١ آڪٽوبر ٽنڊي آدم امراپور استان تي واپس آيا. ڀرپائين ستگرو مهاراجن کي چرن وندنا ڪري پوءِ منڊل جي ٻين سنتن کي پرڻام ڪيائون. ڪجھ ڏينهن اتي آستان تي ستسنگ ڪيائون، ستگرو مهاراجن جي حاضريءَ ۾ سيوا ڪندا رهيا. ٨ جنوري سوامي جن سنت اوڌوداس سان گڏجي جيڪب آباد ۾ پڌاريا. اتي سوامي ڪرشن گر جي آستان تي هفتو کن ستسنگ پروچن ڪيائون.

پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سڀني دکن کي نورت ڪرڻ جو سکو ساڌن آهي، نام جو سمرڻ. هڪ دفعي سنت دادوءَ کان ڪنهن پريميءَ پڇيو ته دکن کان ڇٽڻ جو اپاءَ ٻڌايو. سنت دادوءَ چيو:

دادو دکيا تب لگ، جب لگ نام نه ليهه،
تب هي پاون پرم سکھ، ميري جيون ديهه.

جيسين منش پرماتما جي شرڻ نه ورتي آهي، اُن جو سمرڻ ڪين ڪيو آهي، تيسين دک سنڌس پيڇو نه ڇڏيندا. ڪا نه ڪا پيڙا کيس ستائيندي رهندي. جڏهن هو پريوءَ جي شرڻ وٺي اُن جي ڀڳتي ڪندو ته سڀني دکن کان مڪت ٿي ويندو ۽ کيس آتمڪ آنند جي پراپتي ٿيندي. سنت دادو چوي ٿو ته منهنجي جيون جو آڌار ته رام نام ئي آهي.

سنت دادوءَ کان هڪ ٻئي پريميءَ پڇيو ته من ۾ سنسا ڀرم پيدا ٿين ٿا اُنهن کان من آجو ڪيئن ٿئي؟ سنت دادوءَ ساڳيو نام سمرڻ جو اپاءَ ٻڌائيندي چيو:

رام نام ۾ وڏي شڪتي آهي. رام جو نام ڪلپ ورڪش ۽ چنتامڻيءَ وانگر هرڪا اڇا پوري ڪندڙ آهي. ڪوي ڪاليداس شروع ۾ ٻنهه اگياني هو. ايتري قدر جو هڪ دفعي جهنگل ۾ ڪاٺيون ڪرڻ ويو. هو هڪ وڻ جي ڏار تي ويهي اُن ئي ڏار کي ڪهاڙي هڻڻ لڳو. اهڙو اگياني انسان ديوي ماتا جي اُپاسنا ۽ جاپ دواران وشو جو مهان ڪوي بڻيو. رشي والميڪ، جو ڀيرين رهزن ڌاڙو هو، ڪيئن نه رام نام جي جاپ دواران مهان رشي ۽ آدي ڪوي بڻيو. اِها سڀ نام جي سمرڻ جي شڪتي آهي. پريميو! توهان به شردا ۽ وشواس سان نام جپيو.

دادو پنٿي سمت ڪوي سوامي نارائڻداس جنهن ڪيترائي ڌارمڪ پستڪ لکيا آهن ۽ ڪاويه رچنا ڪئي آهي. ٻال اوستا ۾ سندس گرو صبح چاهي شام ڪلاڪ کن ڪانئس ”دادو رام! دادو رام!“ جي ڌني لڳارائيندو هو. اُن بعد ئي کيس کير پيئڻ لاءِ ڏيندو هو. ٻالڪ نارائڻداس اڃا نون سالن جو هو ته سندس سنگرو برهملين ٿيو. دادو رام، دادو رام، سندس جيون جو سهارو هو. اُٿندي وهندي، دادو رام اُچاريندو هو. ائين نام اُچاريندي سندس مکاروند مان ڪوتا روپي ندي پرواهت ٿي. هي پيارو ڪنهن وٽ چند شاستر جي سکيا وٺڻ ڪين ويو. سندس ڪنٺ ۾ سرسوتيءَ واسو ڪيو.

پريميو! دنيوي ڌنڌا ڌاڙيون ڪندي پرڀوءَ جو ڪو نه ڪو نالو پريم سان ور ور اُچاريو ته اوهان ۾ نئين شڪتي پيدا ٿيندي، جيون سڦل ٿيندي.

پوڄيه سوامي جن نشڪام دان جي وشيه تي پروچن ڪندي چيو ته نشڪام دان وڌيڪ ڦلدائڪ ۽ اهميت وارو آهي. ڪيترا پيارا پنهنجي يش لاءِ دان پنج ڪن ٿا اُهو به سٺو، پر نشڪام دان پنج جو وڌيڪ مهتو آهي. ڪيرتيءَ واري دانوير کي ته يش روپي

تتوا ۽ جيوا ٻه ڀائر هئا. انهن پنهنجي گهر جي ٻاهران هڪ سڪل ڪاٺي زمين ۾ کوڙي ۽ ٻنهي پرتگيا ڪئي ته جنهن سنت جي چرڻن ڌوئڻ واري جل سان هيءَ ڪاٺي سرسبز سائي ٿيندي اسان اُن ستپرش کي پنهنجو گرو ڪنداسين. هنن پنجن ڏهن ساڌن جو سنگ ڪيو ۽ اُنهن جا چرڻ ڌوئي اُهو جل ڪٺي ڪاٺيءَ مٿان وڌائون مگر ڪاٺي سائي ڪونه ٿي. هنن سنت ڪبيرداس جو يش ٻڌو هو. ٻئي ڀائر شرڌا رکي سنت ڪبير وٽ آيا. اُن وقت سنت ڪبير آڏاڻي تي ڪپڙا اُڻي رهيو هو. جڏهن اُن ڪم مان فارغ ٿيو تڏهن ٻنهي ڀائرن ڪيس پرڻام ڪيو ۽ وينتي ڪئي ته اسان کي پنهنجا چرڻ ڌوئڻ ڏيو. سنت ڪبير مشڪندي چيو "پيارا! منهنجي چرڻن ۾ ڪجهه ڪين آهي. پريو ته هڪ هڪ جي اندر براجمان آهي اُن جو سمرڻ ڪريو ته توهان کي شانتي ملندي. منهنجي چرڻن ڌوئڻ مان توهان کي ڇا ملندو؟ ٻنهي ڀائرن زوريءَ سنت ڪبيرداس جا چرڻ ڌوتا ۽ اُهو چرڻن جو جل گهر کڻي آيا ۽ اُن سڪل ڪاٺيءَ مٿان اُهو جل وڌائون ته اُها سڪل ڪاٺي هڪدم سائي ٿي پيئي. ٻئي ڀائر اِهو ڏسي ڏاڍو پرسن ٿيا ۽ ٻئي ڏينهن سنت ڪبير داس وٽ ويا. اُن کي پنهنجو گرو ڪيائون. سنت ڪبير جهڙن سنتن جو چرڻ امرت سڪل کي ٻه سائو ڪري ڇڏي ٿو. دک درد دور ڪري ٿو. شري گرو ارجن ديو صاحب شري سکمني صاحب ۾ چيو آهي:

چرن ساڌ ڪي ڌوه ڌوه پيءُ
ارپ ساڌو ڪو اپنا جيءُ.

سوامي جن ڪوتيتا ۾ "نام جي مهما" وشيه تي پروچن ڪندي چيو:

ڪامڌينو اُر ڪلپترو چنتامڻ هر نام
ڪهه ٽيئون جنهن سيولي پورڻ هووي ڪام.

ڪرڻ چاهي ٿي. بهاريلعل ويچار ڪيو ته هن سڀئي عمر دان
۾ ڪيا آهن، ڇو نه انهن مان ڪجهه پُڻن جو ڦل راجڪماريءَ
کي ڏيئي اُن عيوض ڌن حاصل ڪري، باقي حياتيءَ جا ڏينهن
سکي گذاري. اِهو ويچار ڪري هوُ پنڌيءَ کان موڪلائي اُن
راجڪماريءَ ڏانهن اُسهيو. سندس پنڌيءَ سفر ۾ کاڌو کائڻ لاءِ
سنوُ ناهي ڏنا. هي پيارو پنڌ ڪندو ڪندو ٿڪجي پيو. رستي ۾ کيس
بک لڳي. سنوُ کوائي کائڻ لاءِ ويٺو مس ته سندس پرسان هڪ
وِيامل ڪتي آئي. هن کي ديا اچي ويئي. اُهي سنوُ اُن ڪتيءَ
کي کارائي پاڻ صرف پاڻي پي اڳتي وڌيو. هو راجڪماريءَ
وٽ پهتو ۽ کيس چيائين ته مان پنهنجي ڪيل پُڻن مان ڪجهه
۾ اوهان کي ڏيڻ چاهيان ٿو ۽ اُن عيوض توهان جيڪي مون
کي ڏيندا سو قبول اٿم. راجڪماريءَ کيس ينتر ڏنو ته ڏس
تنهنجا ڪهڙا پُڻ ڪيل آهن. جڏهن ٿي بهاريلعل ينتر ۾ ڏٺو ته پنهنجي
ڪيل پُڻن مان صرف ٻه پُڻ کيس نظر آيا. هڪ برهمڻ کي
سوني ڪنگڻي ڏيڻ وارو، ٻيو رستي ۾ ڪتيءَ کي کارايل سنوُ.
اِهو ڏسي بهاريلعل دکي ٿيڻ لڳو ته هن زندگيءَ ۾ ڪيترا دان
پُڻ ڪيا، اهي ينتر ۾ ڏسڻ ۾ ڪين آيا. چاڪاڻ ته اُهي دان پُڻ
هن پنهنجي يش ڪيرتيءَ لاءِ ڪيا هئا. انڪري کيس ينتر ۾
ڏسڻ ۾ ڪين آيا. راجڪماريءَ ٻنهي ينتر ۾ سندس ٻين پُڻن کي
ڏسي کيس مالا مال ڪيو. بهاريلعل جي زندگيءَ ۾ ڦيرو اچي
ويو. سندس ڪيل اِنهن ٻن دانن سبب پرڀوءَ سندس همت نه
منجهايو. پريميو! ان ڪري دان پُڻ نشڪام ڀاونا سان ڪريو. ڦل
جي اِڇا ڦٽي ڪريو. جيڪي ڪريو شري ڪرشڻ ارپڻم. پرڀوءَ
وٽ ٻه اسانجو اُهو دان پُڻ قبول ٿيو ٿو جو اسين نشڪام ڀاونا
سان ۽ بنا ڏيکاءَ جي ڪريون ٿا.

ڪونيتا جا پريمي پوڄنيه سوامي جن جي پروچن ۽ سياءَ کان

ڦل ملي چڪو. سيٺ ٻهاري لعل ڏاڍو ٻڍو هو. وٽس ڪوبه سوالي ايندو هو ته خالي ڪين موٽندو هو. هُو پنهنجو پٽ ٻڌي خوب دان پُن ڪندو رهيو. اوچتو سندس نصيب ۾ ڦيرو آيو. کيس ڏاڍا ڏکيا ڏينهن ڏسڻا پيا. مايا پٺ ڏني. هـي پيارو پنهنجي پتنيءَ سهت وڃي هڪ ڳوٺ ۾ رهيو. سندس سرير ڪمزور ٿي ويو. ڪمائڻ لائق ڪين رهيو. سندس پتني جمنا ٻائي مزدوري ڪري ايندي هئي، اُن مان پيٽ گذران ڪندا هئا. هڪ ڏينهن اُن ڳوٺ ۾ هڪ برهمڻ، ڪنيا جي شاديءَ لاءِ دان وٺڻ آيو ته. اُن ڳوٺ جـي رهواسيءَ کيس مذاق وچان چيو تـه سامهون ٻهاريلعل ڪان وڃـي ياچنا ڪر. اهـو برهمڻ ٻهاريلعل جي جهوپڙيءَ ۾ آيو ۽ ٻهاريلعل کي، ڪنيا جي شاديءَ جي سهائتا لاءِ وينتي ڪيائين. ٻهاريلعل جـي پنهنجي حالت قياس جوڳي هئي. من ۾ سوچيائين، برهمڻ کي واپس موٽائڻ به ٺيڪ نه آهي. کيس چيائين ٿورو وقت ترسو، منهنجـي پتني اچي. ڪجهه وقت بعد سندس پتني آئي جنهن کي ڦاٽا ڪپڙا پيل هئا. اهو برهمڻ من ۾ سوچڻ لڳو ته هي پاڻ مسڪين ڏسڻ ۾ اچن ٿا. هنن کان دان وٺڻ واجب ڪين آهي. ايتري ۾ ٻهاريلعل پنهنجي پتني جمنا ٻائيءَ کي چيو ته ٻانهن ۾ پيل سوني ڪنگڻي لاهي هن برهمڻ کي ڏي. اها ڪنگڻي سندس نياڻيءَ جـي شاديءَ ۾ ڪم ايندي. جمنا ديوي پتيءَ جي آگيا انوسار هڪدم پنهنجي سهاڳ جي ٻي پيل هڪ ڪنگڻي به لاهي برهمڻ کي ڏني. برهمڻ اها ڪنگڻي وٺي رمندو رهيو.

اُن رياست جي راجڪماريءَ کي هڪ ٻوڙيءَ وٽان ٻه تتر مليا. هڪ تتر ۾ ڪوبه پنهنجا کيل پيچ ڏسي سکيو ٿـي. ٻئي تتر ۾ ٻئي جا کيل پيچ ڏسي اُي سکيو. راجڪماريءَ ساري رياست ۾ ڍنڍورو گهمايو ته هوُ ٻين جا کيل پيچ خريد

ئي. ڪجهه ڏينهن کان پوءِ جڏهن سندس پٽ ۽ نُنهن ڪنڀ
ي ميلي تان واپس وريا، تڏهن سندس نُنهن ٻڌايو ته اماس جي
يءَ وقت ڪيئن نه سندس سوني مُنڊي گنگا نديءَ ۾ ڪري
ئي. سندس سس نديءَ مان مليل مُنڊي ڪيس ڏيندي چيو ته
نگا مئيا تنهنجي مُنڊي هٿ با امانت مونکي ڏني. اُن ماتا
ت ۽ نُنهن کي اماس واري اشنان ۽ مُنڊيءَ جي سموري ڳالهه
ائي. پريميو! توهان به ستگرن سنتن ۽ وڏڙن جي شيوا ۾ آگيا
رهو ته جيئن توهان چارئي ڌام ڪيا.

٦ فيبروري سوامي جن سنت اوڌوداس سان گڏ چڪ ۾
ا. اُتي هفتو کن ستسنگ جي موج مچايائون. سوامي جن ستسنگ
ڪندي چيو ته پريوءَ جا ڀڳت ڪيڏا نه توڪلي ٿين ٿا. سنساري
شن کي جيترو گهٽ آهي اوترو هو ٿورو ٿا سمجهن. ماياوي
دارث هوندي، سنساري سکي هوندي به سندن پيٽ نٿو
جي. رات ڏينهن چوراسيءَ جي چڪر ۾ آهن. هڪ مارواڙي
يٺ پنهنجي منيب کي آگيا ڪئي ته ليکو ڪري ٻڌاءِ ته مونکي
نوقت ڪل ڪيتري ملڪيت ٿيندي. منيب چيو، ”سائين مهنو کن
هلت ڏيو ته حساب ڪتاب ٺاهي توهانکي ٻڌايان.“ مهني سوا
ن پوءِ منيب ليکو چوکو ٺاهي اُن سيٺ کي ٻڌائيندي چيو،
سيٺ صاحب! اوهان کي پريوءَ ايڏي ته مايا ڏني آهي جو
وهان جون ڏه پيڙهيون پيون کائن. منيب جو اهو جواب ٻڌي
ن مارواڙي سيٺ جي منهن تي مشڪ نه ٿيو پر چنتا جون
يڪائون نظر آيون ۽ هو ٿيءَ ۾ پئجي ويو. منيب هن کان پڇيو،
سائين، اوهان چنتت ڇو ٿيا آهيو؟ سيٺ وراڻيو، ”تنهنجي
ساب موجب مون وٽ ايتري ڌن دولت آهي جو منهنجون
ه پيڙهيون سکي زندگي گذاري سگهنديون، پر مان انڪري
نتا ۾ پئجي ويو آهيان ته يارهين پيڙهيءَ جو ڇا ٿيندو؟

ڏاڍو پرڀاوت ٿيا ۽ کين وينتي ڪيائون تہ ڪوئيٽا ۾ ورو ور اچي پريمين جي پياس پوري ڪريو. ٣٠ جنوري سوامي جن وسٽم ۾ آيا. اٽي هفتو کن ستسنگ پروچن ڪيائون.

اٽي سوامي جن سنتن جي ستسنگ ۽ نشڪام شيوا جو ذڪر ڪندي چيو:

شرڌا سي ستسنگ ڪر سيو ڪرو نشڪام،
ڪهہ ٽيڏون تيري سچي، هووي پورڻ ڪام.

سنتن مهاتمائن ستگرن جي سيوا ۾ مهان قلدائڪ آهي. جگياسي صرف صدق رکي سيوا ڪري تہ کيس آتمڪ آنند پراپت ٿيندو. هڪڙي ماتا هڪڙي سنت جي سيوا ۾ رهندي هئي. هوءَ ڏاڍي شرڌا ۽ وشواس سان گروءَ جي سيوا ڪندي هئي. هڪ دفعي هردوار ۾ ڪنڀ جو ميلو هو. سندس اچا ٿي تہ هوءَ بہ پنهنجي پت ۽ ننهن سان گڏ هردوار وڃي ڪنڀ جي موقعي تي گنگا ۾ ٽٻي ڏئي. هن گروءَ کان هردوار وڃڻ جي موڪل گهري. گروءَ چيس "ماتا! تون اتي ئي سيوا ۾ رهہ، توکي اتي ئي گنگا اشنان ٿي ويندو. ماتا ستگرن جي آگيا انوسار ستگرن جي شيوا ۾ رهي. باقي سندس پت ۽ ننهن هردوار روانا ٿيا. اماس جي ڏينهن هوءَ گوٺ واري نديءَ ۾ اشنان ڪرڻ وئي. جڏهن ئي نديءَ ۾ پرويش ڪيائين تہ جل جو پرواهہ گنگا نديءَ جهڙو سيتل نرمل نار. جڻڪ اٿي ان وقت گنگا پرواهت هئي. ماتا جيہ گنگي! جيہ گنگي! ڪندي جڏهين ٽٻي ڏني تہ کيس هٿ ۾ هڪ منڊي اچي وئي. جڏهن ٻاهر نڪتي ڏسي تہ منڊي تہ سندس ننهن جي آهي. هوءَ عجب ۾ پئجي وئي ۽ اچي پنهنجن ستگرن سان سربستو احوال ڪيائين. ستگرن مشڪندي چيس "ماتا! تون گنگا ڏانهن ڪين وئينءَ، گنگا مئيا تو وٽ آئي." سنتن ستگرن جي شيوا ۽ آگيا مڃڻ جو وڏو قل

…ڻ واپس ڪٽائي ويو.

…پريميو، اهو تفاوت اٿو ڀڳت ۽ دنيوي ماڻھوءَ ۾. ڀڳت …ھر گرھست ۾ رھندي ورڪت رھيو. ڪيس پنھنجي روٽي روزيءَ …ي پرواھ ڪانه آھي مگر سنساري ماڻھو جن کي پرڀوءَ ھزار ڏنا …ھن سي لکن جي لالچ ڪن ٿا. جن کي لک آھن سي ڪروڙ …ي لالسا ڪن ٿا. جيڪي پرڀوءَ ڏنو آھي، نه اُن مان سک وٺن نه وري اُھا مايا ڀڄ ۾ سڦلي ڪري ٻين کي سکي ڪن ٿا.

سوامي جن ١٣ فيبروري ٻرڪڻ ۾ پڌاريا. اُتي ٿـي ڏينھن …ستسنگ ڪيائون.

پوڄنيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سنتن جي زبان …، ھٿن ۾ رڌيون سڌيون ھونديون آھن. پر ھُو ڏيکاري ڪڏھن …ڪڏھن ڏيندا آھن يا ڳجھ ڳوھ ۾ ٿي ڳنڍي ڇڏيندا آھن. جيپور …ي ٻوٻي ڪوٻي ڳوٺ ۾ دادو پنٿي سنت جيوڻداس رھندو …و. ڪيشر نالـي ھڪ ماتا اُن سنت لاءِ روز ڀوڄن تيار ڪري …ڀندي ھئي. ھڪ ڏينھن اُن ماتا جي گھر اناج خلاص ٿي ويو، …ھا ڄاڻ جڏھن سنت جيوڻداس کي پيئي تڏھن اُن ماتا کـي …ڏي پنج منيون اناج جون ڏيندي چيائين ته ھي ان پوٺليءَ …وجھي ڇڏ ۽ اُن جو منھون منھن بند ڪري ڇڏج، ھيٺان کولي …ن مان روز ان ڪڍندي ڪر. اُھا ماتا سنت جي آگيا انوسار …ن پوٺليءَ مان ھيٺان ان ڪڍندي رھي. ايتري قدر جو اُن گھر …ون ٿي پيڙھيون اُن پوٺليءَ مان ان کائينديون رھيون ۽ آئي …ٿي سنت ساڌوءَ کي ٻڻ اُن اُن مان ڀوڄن ڪارائينديون رھيون …ڏھن ٻہ ان ڪانه کٽو. سنتن جـي ڀڄن منجھن اناج ۾ ڪيڏي …ه برڪت پيئي.

سکر ساڌ ٻيلي ۾ سوامي وڏکنڊي مھاراجن جو ورسي اُتسو …ملھايو پئي ويو. ٿئي ڏينھن لاءِ مالھڙن جي ڀنڊاري جي تياري

ٻريچيو، ايڏي ڌن پدارٿ هوندي به مارواڙي سيٺ پارهين پيڙهيءَ جي چنتا ڪري دکي ٿيڻ لڳو.

آگا اپني مؤت سي ڪوئي بشر نهين،
سامان سؤ برس ڪا، پل ڪي خبر نهين.

سنساري ماڻهو نه صرف پنهنجو ۽ اؤلاد جو ڪيڏو نه فڪر ڪن ٿا. پنهنجي سڄي زندگي دکي بڻائن ٿا. ۽ پرماتما جا ڀڳت ڪيڏا نه توڪلي؟ ڪين ڪاڏي پيتي، مطلب ڪنهن به شيءِ جي چنتا ڪونه هوندي آهي. هڪ فقير هوندو هو. هو مريدن کي چوندو هو ته جيڪي رڌيو پڪايو اٿوَ، ڪاڏي خلاص ڪريو. ٻين کي نه ڪاڙيو، ايتري قدر جو پاڻيءَ جا مٽڪا به هارائي ڇڏيندو هو. چوندو هو ته سڀاڻي جا پاڳه سڀاڻي سان.

هڪ دفعي هڪ سيٺ هڪ چانورن جي ڳوڻ ڪڻائي هڪ ڀڳت جي ڪٽيا ۾ ويو. ڀڳت گرهستي هو ۽ دل جو درياه هو. سندس ڌرمپتني به ڀڳتياڻي هئي. اُن ڀڳت سيٺ کي چيو ته ايڏا چانور ڪاڏي ڪبا. سيٺ عرض ڪيو، پهريون دفعو چانور ڀيٽ رکيا اٿم سويڪار ڪريو. ڀڳت چيو ته گهر واريءَ کان پڇان ٿو ته چانورن جي ضرورت آهي ڇا! سڌو اندر ويو ۽ پنهنجي پتنيءَ کان پڇيائين ته چانور پيا آهن؟ پتنيءَ وراڻيو، "سوامي، اڄ لاءِ ته چانور آهن ۽ سڀاڻي جو قوت به ٿي ويندو." اهو ڀڳت ٻاهر آيو ۽ اچي اُن سيٺ کي چيائين ته اڄ لاءِ ته چانور پرڀوءَ ڏنا آهن ۽ سڀاڻي جو قوت به ٿيندو، ان ڪري اِها چانورن جي ڳوڻ واپس ڪڻائي وڃ. سيٺ وري وينتي ڪئي ته ڪرپا ڪري چانور قبول ڪريو. توهان کي ڪم ايندا. اُن ڀڳت پابوه مان کيس سمجهائيندي چيو ته پيارا، ٻن ڏينهن جو قوت ڪرتار ڏيئي ڇڏيو آهي، وڌيڪ ڇا ڪبو! اهو سيٺ اُن ڀڳت جو اِهو جواب ٻڌي دنگ رهجي ويو ۽ چانورن جي

اڌر ڀڳت جي گهر هڪ اونداهي رات جو چور گهڙي آيو. هن
وري ڪري مال جي وڏي هڙ ٻڌي، پر اها هڙ هو کڻي نہ پيو
گهي. اوچتو گداڌر کي جاڳ ٿي. هن سامهون چور کي ڏٺو.
ور ڀڄڻ جي ڪوشش ڪئي. هن کيس روڪيندي چيو "پيارا!
ڪڏهن تون ڀري نٿو کڻي سگهين تہ مان ٿو توکي چوري
ڪيل مال جي ڀري کڻايان. تون ڪيڏي نہ تڪليف وٺي نند
ائي اونداهي رات جو منهنجي مڪان ۾ آيو آهين. توکي ان
ال جي ضرورت هوندي تڏهن تہ چوري ڪرڻ آيو آهين.
لاشڪ ڳنڍڙي کڻي وڃ." اِن ڀڳت جا اهي وچن ٻڌي چور وائڙو
ي ويو. ڀڳت گداڌر جي ڏاڍي زور ڀرڻ تي هي مال جي
نڍڙي گهر تہ کڻي آيو پر وري جهٽ کن بعد گهر مان واپس
نڍڙي کڻي گداڌر جي گهر آيو ۽ اچي سندس قدمن تي ڪري
يو. سندس هردو پريورتن ٿي ويو. سنت گداڌر جي دَيا ۽
نڍڙن وچنن سندس جيون ۾ ڦيرو آڻي ڇڏيو. هو چور مان ڀڳت
ڻجي پيو.

سنڌ ۾ ڀڳت ڪنور رام صاحب جي ڳوٺ جروارن جي مکيءَ
کي ڌاڪن چٺي لکي موڪلي تہ اڄ رات جو توهان جي ڳوٺ
۾ ڦرلٽ ڪبي. مکيءَ چٺي پڙهي پنڇن کي گهرايو. پاڻ ۾ ڳالهه
ٻولهه ڪري سڀيئي ڀڳت ڪنور رام صاحب وٽ آيا ۽ اچي وينتي
ڪيائون تہ اڄ رات جو هت ڌاڪو اچڻا آهن. ڳوٺ کي ڦري چٽ
ڪندا. توهان ڪا دَيا دِرشٽي ڪريو. ڀڳت ڪنور رام صاحب
پنڇن کي آٿت ڏيندي چيو تہ سائين ڀلي ڪندو، چنتا نہ
ڪريو. ڀڳت صاحب پنهنجي پٽيءَ کي سڏي چيو تہ اڄ رات
جو اٺ ڏهہ مهمان اچڻا آهن، انهن لاءِ سٺو طعام تيار ڪجِ،
قسمت سان اچي رهيا آهن.

رات ٿي ڀڳت ڪنور رام صاحب پنڇن کي ساڻ ڪري ڳوٺ

ٿي رهي هئي. رات جو وقت هو. رانڌن ڏٺو ته گيهه صفا خلاص ٿي ويو آهي. سو اهي سوامي هرنامداس مهاراج وٽ آيا ۽ ٻڌائون ته ٻيڙي هن وقت ڪناري تي ڪين وڃي سگهندي، دڪان ٻه بند ٿي ويا هوندا ۽ گيهه ضرور گهربل آهي. سوامي هرنامداس مهاراج چيو ته چنتا نه ڪريو، توهان کي جيترا ٽين گيهه جا هاڻي گهربل آهن، اوترا خالي ٽين سنڌو درياهه ۾ وجهي ڀري اچو، ڀڳوان ڀلي ڪندو. رانڌن سوچيو ته سنڌو درياهه ۾ ته پاڻي آهي، گيهه ڪٿان ايندو! پر سوامي هرنامداس مهاراج جي آگيا اکين تي رکي چار ٽين خالي ڪڍي نديءَ ۾ ڀرڻ لاءِ وڌائون. جڏهن اهي چار ٽين ٻاهر ڪڍيائون ته ڏسن ته اهي چارئي ٽين سڄي گيهه سان ڀريل آهن. انهن اهي ٽين ڀنڊاري جي ڪارڻ ۾ استعمال ڪيا. سڀاڻي ٿي جڏهن گيهه جا ڊٻا سکر شهر مان ساڌ ٻيلي ۾ گهرايا ويا تڏهن سوامي هرنامداس مهاراج شيوڪن کي آگيا ڪئي ته جيترا ٽين ڪالهه درياهه شاهه کان اڌارا وٺي آيا آهيو اوترا ٽين گيهه جا درياهه شاهه ۾ وجهي اچو. پرائي امانت جلدي واپس ڪجي. سوامي هرنامداس مهاراج جي آگيا انوسار شيوڪن چار ٽين گيهه جا وڃي سنڌو درياهه ۾ پلٽيا.

پريمي! سنتن وٽ رڌيون سڌيون ٻه داسيون آهن. هو شڪتيءَ جا مالڪ آهن. انهن ۾ پورڻ وشواس رکي سندن سنگ ڪمايو، انهن جي سکيائن ۽ سڌانتن تي هلڻ جي ڪوشش ڪريو.

١٦ فيبروري پوڄنيه سوامي جن ڪاهي ڳوٺ ۾ آيا. اُتي سوامي جن سنتن جي گڻن جو ذڪر ڪندي چيو:

ڪهه ٽيئون پاون سدا، تن من باني جاس،
سمدرشي نرموهه نت ساڌو ڪهيئي تاس.

سچا سنت سم درشٽي ۽ ديالو ٿيندا آهن. سندن تن من واڻي پوتر هوندي آهي، هو سدائين نرموهي هوندا آهن. ڀڳت

ڪام ڪرو ويچار ڪي نام جپو چت لاءِ،
دان ڪرو کول ڪي کھ ٿيئون سک پاءِ.

ڪوبہ ڪم ڪجي سوچي ويچاري ڪجي ۽ نام جو سمرڻ
ميتا سان ڪجي ۽ دان وري دل کولي ڪجي. دان ڪرڻ
ڪو سگهي نہ ڪرڻ کان. ڪرڻ مها داني هو. مهاڀارت جي لڙائيءَ
نت سوريہ ديوتا ڪرڻ کي چيو تہ اندر ديوتا توکان ڪوچ ۽
ڪنڊل گهرڻ ايندو. جيڪڏهن تون اهي ڪيس ڏيندين تہ
هنجو انت ٿي ويندو. ڪرڻ جواب ڏيندي چيو "مان سواليءَ
ي ڪڏهن بہ خالي ڪين موٽائيندس. ڀل منهنجو ڪيترو بہ
قصان ٿئي." ٿوري مدت بعد اندر ديوتا ونس سندس ڪوَچ
ڪنڊلن جو سوالي ٿي آيو. ڪرڻ خوشيءَ سان پنهنجو ڪوچ
ڪنڊل اندر ديوتا کي ڏنا. هن پنهنجي حياتيءَ جو ڪوبہ
يال نہ ڪيو. ڪيڏي نہ سندس مهانتا چئجي.

ڀڳوان شري ڪرشن ڪرڻ جي دانويرتا جو امتحان وٺڻ جي
يال کان هڪ برهمڻ جو روپ ڌاري جنگ جي ميدان تي
ڏهن ڪرڻ ليٽيو پيو آهي، ان کان بکيا گهرڻ لڳو. تڏهن ڪرڻ
راٽيو، "برهمڻ ديوتا! هن وقت مون وٽ ڪجهہ بہ ڪين
هي. توکي ڇا ڏيان؟ برهمڻ چيو "ڪرڻ! تنهنجي ڏندن تي
جو سون چڙهيل آهي اهو سون ٿي لاهي ڏي." ڪرڻ اهو
ڏي پراڻن تياڳڻ واري حالت ۾ پڻ پنهنجي ڏندن جو سون
لاهي اُن پيڙي برهمڻ کي دان طور ڏنو. برهمڻ ڏاڍو خوش
ٿيو. ڀڳوان شري ڪرشن اُتي لڙائيءَ جي ميدان تي اُن پيڙي
جي روپ مان پرگهٽ ٿي ڪرڻ کي ڌنيواد ڏيندي سندس
دانويرتا جي ساراهہ ڪئي. پريميو! توهان بہ دان ڪريو تہ دل
سان. دل سان ڏنل دان وڌيڪ سڦل ٿئي ٿو. دان ۾ ڪنجوسائي
نہ ڪريو.

جي ٻاهران وڃي ويٺو. اٿين ڪندي ٿوري وقت کان پوءِ ڏاڪن جو سردار پنهنجي پنجن ستن ساٿين سان اُتي اچي سهڙيو. ڀڳت ڪنور رام صاحب آيل ڏاڪن جي مٿان گلاب جو پاڻي ڇڻڪائيندي چيو ”اڄ اسان جا ڀلا ڀاڳ آهن، جو توهان جروارن جي ڳوٺ ۾ اچڻ جي عنايت ڪئي آهي. جيءَ آيا! ڀلي آيا!“ ڳوٺ جا پنچ ۽ ڏاڪو ڀڳت صاحب جا اهي لفظ ٻڌي وائڙا ٿي ويا. ڏاڪن جي سردار چيو ته اسان توهان جي ڳوٺ ۾ ڌاڙو هڻڻ آيا آهيون. توهان وري اسان جي آجيان ڪري رهيا آهيو. ڀڳت صاحب ڏاڍي نياز سان چيو ”اوهان اسانجي ڳوٺ ۾ پهريون دفعو آيا آهيو، مهمان جي آجيان ڪرڻ اسانجو فرض آهي. هاڻي ڀرين هلي منهنجي گهر ڪاڌو کائو، پوءِ توهان پنهنجو ڪم ڪجو، جنهن ڪم لاءِ آيا آهيو. ڏاڪو وائڙا ٿي ويا ته هن کان اڳ ڪيترن هنڌ ڌاڙا هنيا آهن پر ڪنهن به هن جي ان نموني آجيان ڪين ڪئي آهي. ٻين ڳوٺن وارا ته ڏکي رڙيون دانهون ڪندي ڀڄي ويندا آهن. هيءَ نئين قسم جو ڳوٺ آهي. آخرڪار ڀڳت صاحب التجا ڪري انهن ڏاڪن کي پنهنجي گهر وٺي ويو. ڏاڪن جي سردار ڀڳت صاحب کي چيو ته ڪو ڪلام ٻڌايو. ڀڳت صاحب ڏاڍي پريم سان اُنهن کي شاه لطيف جو ڪلام ٻڌايو ۽ پوءِ اُنهن ڏاڪن کي ڪاڌو کارايو. ڀڳت ڪنور رام جو اهو پريم ڀريو ورتاءُ ڏسي ڌاڙيلن جي دل ۾ ڦيرو اچي ويو. هو سڀ ڀڳت ڪنور رام صاحب جي قدمن تي ڪري پيا ۽ اُن وقت ئي جروار ڳوٺ مان واپس وريا.

ڀڳت ڪنور رام صاحب جي پريم ۽ نياز واري سڀاءَ سبب جروارن جو ڳوٺ ڌاڙي کان به بچي ويو ۽ ڌاڙيلن جي خيالات ۾ تبديلي به اچي وئي.

١٩ فيبروري سوامي جن ٻاگڙجيءَ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. اتي سوامي جن دان جي وشيه تي پروچن ڪندي چيو:

ڻھن ستسنگ پروچن ڪيائون. پوڄيھ سوامي جن ستسنگ
ڪندي چيو تہ ساڌڪ کي نيم جو پالن ڪرڻ گھرجي. ساڌنا
ت تي ھلندي رڪاوٽون اينديون، پر ھريو پاٺھي رنڊڪون دور
ڪندو. ڀڳل ڀائي ڀڳوان جي ڀڳتياڻي ھئي. سندس نيم ھو تہ
ھرين ڪنھن نہ ڪنھن سنت کي ڀوڄن ڪارائي پوءِ پاڻ ڀوڄن
ڪائيندي ھئي. ڀڳل ڀائي جنھن رياست ۾ رھندي ھئي اُن رياست
جي راجا وٽ ھڪ ڏاڪو ساڌوءَ جي روپ ۾ اچي رھيو. راجا
ڏاڍي شرڌا سان اُن ساڌوءَ جي سيوا ڪندو ھو. راجا جي
نيڙي بالڪ کي سوني جا آڀوشڻ پيل ھئا. اُھو ساڌو سون جي
لالچ تي ننيڙي راجڪمار کي ڀڄائي ڪٺي ويو. بس پوءِ تہ
سڄي راجڌانيءَ ۾ ھانءِ ڌوس مچي ويو. گھڻي ڳولھا ڪئي وئي،
پر بالڪ ڪين مليو. راجا آديش ڪيو تہ ڪوبہ ساڌو سنت ھن
راجڌانيءَ ۾ پرويش نہ ڪري ۽ جيڪڏھن ڪوبہ ڪنھن ساڌو
سنت کي پاڻ وٽ رھائيندو يا کارائيندو پيئاريندو اُن کي سزا
ڏني ويندي. راجا چوڌاري پھرو رکيو جيئن ڪوبہ سنت ساڌو
راجڌانيءَ ۾ نہ اچي. سنتن جي پرويش تي بندش ھئڻ سبب
ڪوبہ ساڌو سنت اُن نگر ۾ ڪين ايندو ھو. اُن ڪري ھن
ڀڳتياڻيءَ ڪيترا ڏينھن ڀوڄن ڪين ورتايو. آخر ڀڳوان ھڪ
ساڌوءَ جي ويس ۾ سندس گھر ۾ گھڙيو. ڀڳل ڀائي ساڌوءَ کي
آيل ڏسي ڪپڙن ۾ نہ پيئي ماپي. راجا جي پھريدارن ساڌوءَ کي
گھر ۾ گھڙندو ڏٺو ۽ ٻاھران پھرو ڏيڻ لڳا تہ اُھو ساڌو ٻاھر
نڪري تہ کيس پڪڙي راج دربار ۾ پيش ڪريون ۽ گھر جي
مالڪياڻيءَ کي بہ سزاياب ڪرايون. ڀڳتياڻيءَ ڏاڍي پريم سان
اُن سنت کي ڀوڄن ڪارايو. جئن اُھو سنت گھر کان ٻاھر نڪتو
تہ پھريدارن کيس پڪڙڻ جي ڪوشش ڪئي، پر اُھو سنت
انتردھيان ٿي ويو. پھريدار اُھو ڪوتڪ ڏسي وائڙا ٿي ويا ۽ ورڻ

٢٠ فيبروري پڻ سوامي جن ٻاگڙجيءَ ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته پريوءَ جي نام اڳيان سڀ پدارٿ ٽڇ آهن. هڪ ڏنوان پنهنجي ڳوٺ جي سڀني ساڌن سنتن برهمڻن کي دان ڏيڻ لاءِ گهرايو. ڪيترائي ساڌو برهمڻ وٽس دان وٺڻ ويا، مگر سنت نامديو وٽس ڪين آيو. ڪيترين نيزارين ڪرڻ کان پوءِ سنت نامديو آيو. سيٺ ڪيس وينتي ڪئي ته ڪجهه نه ڪجهه داس جو سويڪار ڪريو. سنت نامديو سيٺ جي گهڻي زور ڀار سبب تلسيءَ جي هڪ پني تي "رام" لفظ لکي چيو ته ان تور جيترو سون ڏي. سيٺ چيو ته اها ته رواجي ڳالهه آهي. وڌيڪ ڪجهه گهرو. پر سنت نامديو وڌيڪ گهرڻ کان انڪار ڪيو. سيٺ تارازيءَ جي هڪ پڙ ۾ اهو تلسيءَ جو ڏل ۽ ٻئي پڙ ۾ سون رکيو ته تلسيءَ جو ڏل، جنهن تي رام نام لکيل هو، اهو پڙ ڳورو ٿي پيو. سيٺ وٽ جيڪا به مايا هئي سا ٻئي پڙ ۾ رکيائين تڏهن به تلسيءَ جي ڏل وارو پڙ ڳورو رهيو. رام جي نالي اڳيان سڀ ماياوي پدارٿ ٽڇ آهن. سيٺ آخر پشيمان ٿي سنت نامديو جي چرنن تي ڪري پيو. سنت سون کي ڇا ڪندا. جن مايا جو تياڳ ڪيو سي وري مايا جي پويان ڪيئن لڳندا! اهي ته مالڪ جي محبت ۾ ٿي مخمور رهن ٿا.

پريميو! نام ۾ وڏي شڪتي آهي. گنگا مئيا ۾ ٽٻي ڏيڻ سان پاپ ناس ٿين ٿا. چندرما گرمائش کي دور ڪري سيتلتا پردان ڪري ٿو، پر پرماتما جو نالو سڀني پاپن تاپن کي دور ڪندڙ آهي. ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

گنگا هرتي پاپ ڪو شش هرتا هئه تاپ
پاپ تاپ دونون هري نيئون هرڪا جاپ.

ان ڪري هر وقت نام جپيو. نام سان نينهن لڳايو.

٢١ فيبروري سوامي جن ناٻرن جي ڳوٺ ۾ آيا. اتي ٿي

پرڀوءَ جي پيارن کي ۽ جيون ۾ ڪيڏا نہ لوڏا سهڻا پون
. پر هوءَ لوڏا ڪائي ڪائي آخر سشوپتيءَ جي سيج تي آرامي
ين ٿا. ٻئبل ٻائي اڳم جيان سنتن جي شيوا ڪندي رهي.

٢٤ فيبروري سوامي جن نوڙهن جي ڳوٺ ۾ آيا. اُتي چار
ينهن ستسنگہ پروچن ڪيائون. پوڄيہ سوامي جن ستسنگہ
ڪندي چيو :

غفلت ۾ نہ گنوائيي مانش ديہ مهان
ڪهہ ٽيڪون تہ جاگہ ڪي، پڇ لي شري ڀڳوان

پرڀيو، مانش جنم ويرٿ ڪين وڃايو. اگيان جي ننڊ مان
جاڳرت ٿي پرڀوءَ جو پوڄن ڪريو. هيرن جواهرن ڪان ٻ امولہ
سواس اجايا نہ وڃايو.

هڪ ڳوناٽي جو کيت نديءَ جي ڪناري تي هو. هڪ
دفعي ٻوڏ اچڻ سبب اُن کيت جو ٽڪر ندي پاڻي ويئي. پاڻيءَ
جي زبردست چولين سبب هڪ هيرن جواهر جو ٿانءُ کيت ۾
اچي ويو. اُهو ڳوناٽو اُنهن هيرن رتن کي پٿر سمجهي وري
نديءَ ۾ اُڇلائڻ لڳو. سندس پٽ هڪڙو پٿر کڻي گهر آيو. گهر
۾ لوڻ جي ضرورت هئي، انڪري ڳوناٽي جي گهر واري اُهو
پٿر کڻي لوڻ وٺڻ ويئي. اُن دڪان تي قدرتي هڪ جواهري ويٺو
هو. هي اُن مائيءَ جي هٿ ۾ رتن ڏسي کيس چوڻ لڳو تہ
تون اِهو رتن مونکي ڏي، اُن عيوض توکي جيڪي گهرجي مون
کان وٺي وڃ. اُن ڳوناٽيءَ کي جن شين جي ضرورت هئي
جواهريءَ اُهي سڀ شيون ۽ ڪجهہ پئسا پڻ اُن هڪ رتن جي
عيوض اُن مائيءَ کي ڏنا. جڏهن اُها ڳوناٽي شيون ۽ لٽا ڪپڙا
گهر کڻي آئي تڏهن سندس گهوٽهس پڇيو تہ اِهي شيون ۽
ڪپڙا ڪٿان آندا اٿيئي؟ تڏهن سندس پتنيءَ کيس سڀو احوال
ٻڌايو تہ ٻالڪ جيڪو ڪنڪر کيت مان کڻي آيو هو سو رتن هو

وڃي ٻتبل ٻائيءَ جي گهر جي تلاشي ورتائون ته متان سنت اُتي لڪو ويٺو هجي، پر اُهو سنت ته خود ڀڳوان هو جو انترڌيان ٿي ويو. اهو سڄو سماچار راجا کي ٻڌايو ويو. راجائي حڪم جي انحرافي ڪرڻ سبب راجا ڪروڌ وس ٿي ڀڳتياڻيءَ جا ٻئي هٿ ڪٽائي سندس ساري ملڪيت ضبط ڪري کيس جهنگل ۾ موڪلي ڇڏيو. جهنگل ۾ ٻتبل ٻائيءَ سان گڏ سندس ننڍڙو ٻالڪ به هو. جڏهن ٻالڪ کي پياس لڳي تڏهن ٻتبل ٻالڪ کي ڪڇي نديءَ ۾ وهاريو، جئن هو پاڻي پي سگهي. هٿن نه هئڻ سبب ٻالڪ ٻتبل جي ٻانهن مان نديءَ ۾ ڪري پيو. تڏهن هيءَ پياري پرڀوءَ کي چوي ٿي: پرڀو، تو مونکان سڀ ڪجهه واپس ورتو، مونکي تنهنجي ملڻ جي ئي پياس آهي.

ڪر ڪاٽا گهر ڀي لٽا، ڇٽا نگر ڪا واس،

ٻتبل ٻائي يون ڪهي، رام تمهاري آس.

ٻتبل ٻائي جئن ئي ڀنل اکين سان پرماتما کي پرارٿنا ڪئي ته کيس هٿ ملي پيا ۽ هن هٿن دواران نديءَ ۾ ڪريل ٻالڪ کي ڪڍي ورتو. پرڀوءَ ڪيئن نه پنهنجي ڀڳتياڻيءَ جي رکشا ڪئي. پورو جنم جي ڪن ڪرمن سبب ئي شايد کيس سزا ڀوڳڻي پيئي. هوءَ هاڻي جهنگل ۾ ڦل ڦول کائي ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لڳي. ڪجهه ڏينهن کان پوءِ راجا اُن جهنگل ۾ گهمندو اچي نڪتو. راجا ٻتبل ٻائيءَ جا هٿ ڏسي عجب ۾ پئجي ويو ۽ کانئس اُن ٻابت پڇيائين. ٻتبل ٻائي کيس سموري گهٽنا ٻڌائي. راجا پوءِ پڇتاءُ ڪري ٻتبل ٻائيءَ کي پنهنجي ڌرم جي ڀيڻ ٻڻائي راڄڌانيءَ ۾ وٺي آيو. نه صرف سندس سموري ملڪيت کيس واپس ڪيائين، پر راجائي خزاني مان پڻ ڪجهه ڌن کيس ڏنائين جنهن هوءَ آئي وئي سنت سادوءَ جو ستڪار ڪندي رهي.

...ا. اسين به ڪجهه وقت نام سمرڻ ۾ لڳايون. سڀني ڪرمن ۾
...م ڪرم آهي نام سمرڻ. ستگرن جي نام جو جاپ ڪندي
...ندي اسانجي جيون نئين ٿي پوندي. ستگرو سوامي ٽيئونرام
...اراج فرمائين ٿا :

ڪهه ٽيئون گر منتر ڪو جپلي بار مبار،
جگت پاڙ ڪو پول ڪر پائو موکش دوار.

پنهنجي من کي سنساري ڦرن کان فارغ ڪري ايڪاگر چت
...ب گرو منتر جو جاپ ڪرڻ سان جيو کي مڪتي پراپت ٿيندي،
...ماتما جو درشن ٿيندو.

بـاهر هر نـا کوجيي انتر هي لنوَ لايه،
گرو منتر ابياس ٿي ڪهه ٽيئون تنهن پايه.

٢٩ مئي کان ٢ جون ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي
...رسي امراپور استان ٿي ملهائي ويئي. ستگرو سوامي سروانند
...هاراج، سوامي گرمکداس مهاراج، سوامي بسنترام، سوامي
...ٿوداس ۽ پريم پرڪاش منڊل جي ٻين سنتن مهاتمائن ستگرو
...سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون ۽ ڪاريه تي روشني وڌي.
...وجنيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن پڻ ان موقعي تي هيٺيون
...شبد دل سوز آواز ۾ ڳايو :

سنڀاري ٿو مٺڙو پرين کي سدائين،
گهڙا ڏينهن گذريا، رهي مون جدائي.
١- بدن منهنجو هتڙي ته هرڪو ڏسي ٿو،
مگر منهنجو مٺڙو پرين ڏي وسي ٿو،
ڀلايان نه ڀلجن، جني لنوَڙي لائي، سنڀاري ....
٢- گهڙي هڪ ٿي گذري، وره ڏي ڏيکائي،
پرين جي وڇوڙي، اندر آگ لائي،
مٺاڻ لاءِ ٿڙڦي، وٺي ٻي نه وائي، سنڀاري ....

نہ پٽر، اُن جي عيوض اهو سامان ڪيس مليو آهي. اهو ٻڌي اُهو ڳوٺاڻو زار زار روئيندي چوڻ لڳو تہ اهڙا رتن مون پٽر سمجهي ننڍيءَ ۾ ڦٽا ڪيا. مونکي خبر ڪين هئي تہ اهي املہ رتن آهن. ڳوٺاڻو ڏاڍو پڇتائڻ لڳو. اسين بہ اُن ڳوٺاڻي وانگر سواسن روپي هيرا بنا ڀڳوت ڀڄن جي اجايا وڃايون ٿا ۽ پوءِ اُن ڳوٺاڻي وانگر پڇتائڻو پوي ٿو. ان ڪري پيارا! سواسن جو قدر ڪريو. اجاين ڳالهين ۾ سواس نہ وڃايو. سمت ڪرمن ۾ سواس سڦل ڪريو. سريشٽ ڪرم آهن سمرڻ ۽ سيوا.

١ مارچ سوامي جن امراپور آستان ننڍي آدم ۾ واپس آيا. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پرڻام ڪري منڊل جي ٻين سنتن کي پڻ چرن وندنا ڪيائون. چيٽ جي ميلي جي تياريءَ لاءِ ڪجهہ ڏينهن اُتي آستان تي رهيا. اُتي ستسنگ ۽ سيوا ڪندا رهيا. وارشڪ اُتسو ۾ ڪيترائي سنت مهاتمائون گياني گڻ جن گايڪ امراپور استان تي آيا. سوامي جن سڀني سان ڏاڍو قرب سان مليا. سوامي جن آيل سنتن مان ڪن سان روح رهاڻ ڪئي. خاص ڪري ڪوي ڀلاجرام، پروفيسر هاساننڊ جادوگر سان قومي ۽ سماجڪ وشين تي خيالن جي ڏي وٺ ڪيائون.

وارشڪ اُتسو جي موقعي تي سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو تہ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن پريم پرڪاش منڊل جي سڀني سنتن پريمين کي هن ميلي دواران هن پوتر آستان تي ملائڻ لاءِ چيٽ جي ميلي جو آرنڀ ڪيو. ستگرو مهاراجن جي اوهان سڀني جي متان ۽ داس جي متان ڪيڏي نہ ڪرپا رهي. اُنهن جو هڪ بہ احسان لاهي نٿو سگهجي. سوامي جن اسان کي "ست نام ساکي" جو منتر ڏيئي هن ڀؤ ساگر مان پار ٽپڻ جي راه ٻڌائي. اچو تہ اُنهن جي ٻڌايل راه تي هلي مانش جنم سڦل ڪريون. ستگرو مهاراج روز ڪيترو وقت ڀڳوت ڀڄن ۾ گذاريندا

ريوءَ جي در اڳهاڙي ۽ ڪيس ڳهاڻي جي بدران ڏهه هزار واڻو ٿيو
هي. اُنهن پئسن مان آشرم ۾ ڪٽياڻون ٺهرايون ويون ، ستگرو
هاراڄ پريميءَ جي وينتي سويڪار ڪئي.

پريميو! ستگرو مهاراڄ سڀن جا سوال پورا ڪيا. جيڪي
صدق رکي ايندا ستگرو مهاراڄ اُنهن جا ڪارج سنواريندا.

پوڄنيه سوامي جن ٨ جون ستگرو سوامي سروانند مهاراڄ جن
ان آشيرواد وٺي نام جي پرچار لاءِ سکر ڏي نڪتا. ٩ جون
سوامي جن ٻيهر ڳوٺ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن سنت آتم پرڪاش
هاراڄ جي آستان تي ڏهه ٻارهن ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو.
سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پرماتما جي ملڻ لاءِ ۽ سنسار
ان ڇٽڻ لاءِ سنتن مهاتمائن ڪيترائي اُپاءَ ڏسيا آهن، شاسترن
۾ لکيا آهن. سڀني اُپاءَ هڪ ٻئي کان سٺا آهن. انهن اُپاون
۾ وئراڳ اُتم اُپاءَ آهي. وئراڳ معنيٰ سنسار ۾ پريتي نه هجڻ.
جنهن مهل سنسار مان پريتي هٽي وئي تنهن مهل خود به خود
پرماتما ۾ پريت لڳي ويندي. جيئن هڪڙي شهر ڏانهن وڃڻ
ڪري ٻيو شهر پنهنجو پاڻ وسري ويندو آهي. تيئن ڀڳوان جي
طرف وڌائبي ته هي سنسار پري ٿيندو ويندو ۽ پرماتما جي
طرف اسين ويجها ٿيندا ويندا سين. جئن پريوءَ جي طرف ويجهو
ٿيندا سين ته پرماتما اسان کي پنهنجو سمجهي پيار ڪندو. وئراڳ
سڀني سادنن جو بنياد آهي. وئراڳ گيانين جو پوشڻ آهي.
وئراڳ کان سواءِ گيان به ڦڪو آهي. وئراڳ سبب منش جو من
مالڪ ۾ لڳي ٿو. وئراڳي سنسار ۾ رهندي به سنسار ۾ ڦاسي
نٿو. گوسوامي تلسيداس به چيو آهي :

جو جن روکي وشيه رس، چکني رام سنيهه ،
تلسي تي پريه رام کو، ڪاڻن رهٽين ڪ گيهه .

جنهن جي هردي ۾ سچو وئراڳ آهي، سو گهر ۾ رهي يا ٻن

٣- وڃڻ لاءِ سواري، هجي جي نه ڪائي،
وڃان پيرين پنڌ پيي، پرين ڏي مان پائي،
وهڻ منهنجو وهه ٿيو، ڳجهي ٽار آئي، سنڀاري ...
٤- ڪهي ڏيئون پل پل پرين کي پڪاريان،
ملن شال مون سان نه ڏڌجي گذاريان،
پري ٿيان نه پل هڪ، اندر ۾ اهائي، سنڀاري ...

سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ستگرو مهاراجن جون انيڪ يادگيريون وسرڻ جون ڪين آهن. داس تي به سندن ڪيڏي مهر نظر هوندي هئي.

ستگرو مهاراج ڀڳتيءَ ۽ شڪتيءَ جا مالڪ هئا، پر ڏيکاري اصل ڪين ڏيندا هئا. هڪ دفعي ستگرو مهاراجن جي پريمي موديءَ مولچند ستگرو مهاراجن کي عرض ڪندي چيو ”ستگرو مهاراج! مون باجهريءَ جو سٽو ڪيو آهي. پنج هزار مڻ باجهري ڏيٽي آهي. ڪڇ، ڀڄ، ٿر ۽ مارواڙ ۾ هن سال برسات ڪين پيئي آهي، تنهنڪري هن وقت مهانگائي ٿي وئي آهي. باجهريءَ جي مدي ۾ باقي وڃي پندرهن ڏينهن ڪن پيا آهن، اوهان ڪا ديا درشٽي ڪريو جيئن برسات پوي ۽ باجهري جهجهي ٿئي ته منهنجو مسئلو دور ٿئي، نه ته وڏو نقصان پوندو. سوامي جن وراڻيو، ”ابا، اڳتي اهڙو سٽي جو ڪم ڪين ڪندو ڪر. هاڻي ڀڳوان ڀلي ڪندو.“ سوامي جن اُن ڏينهن ستسنگ ۾ سر سارنگ ۾ هڪ ڀڄن ڳايو. اچا ستگرو مهاراجن ستسنگ پئي ڪيو ته بادل برسڻ لڳا. هفتو ڪن چڱي برسات پئي. باجهريءَ جو فصل ايترو نه سٺو ٿيو جو مولچند موديءَ جيڪو باجهريءَ جي سودي ۾ گهاٽو سمجهي چنتت ٿيو هو، تنهن کي باجهريءَ جي ڌنڌي ۾ ڏه هزار نفعو ٿيو. مولچند نفعي وارا ڏه هزار کڻي سوامي جن وٽ آيو ۽ اچي سارو ذڪر ڪيائين ته ڪيئن نه اوهانجي پرارٿنا

ڪيو ته جيڪڏهن برسات نه پوندي پوءِ ٻج اجايا ڇو
ڇايون ۽ اجائي جاکوڙ به ڪيائون! اُن ڳوٺ ۾ هڪڙي پرشارٿي
ڪسان زمين ۾ ٻج ڇٽيا ۽ پريم سان هر هلائيندي گيت گنگنائيندو
هيو. اُن هاريءَ کان بادل پڇيو "پيارا! توکي خبر نه آهي
، مينهن ڪين وسندو پوءِ تون ڇو تڪليف وٺي ٻج ڇٽين، هر
هلائي رهيو آهين؟" هاريءَ ورائيو، "زمين ۾ ٻج ڇٽي هر
هلائڻ منهنجو فرض آهي. مان پنهنجو فرض پورو ڪري رهيو
آهيان. تون برسات وسائڻ جو فرض پورو ڪرين يا نه اها تنهنجي
رضي. مونکي پنهنجو ڪم پورو ڪرڻو آهي." بادل ڪڙميءَ
جو اهو جواب ٻڌي هڪدم اڀڙا ته وسڪارا ڪيا جو اُن ڪڙميءَ
جو کيت سرسبز ٿي پيو. کيس پنهنجي پرشارٿ پريشرم جو ڦل
مليو. ٻيا ڪڙمي جي جوتشيءَ جي چوڻ تي لڳي سست ٿي
پيا، نه ٻج ڇٽيائون نه زمين کي هر ڏنائون سي پڇتائڻ لڳا.
پريميو! توهان به هن سنسار ۾ سڪرمن روپي ٻج ڇٽيندا رهو.
شرڌا ۽ ڀڳتيءَ روپي هر ڪيڙيندا رهو. ڪڏهن نه ڪڏهن ڏينهن
مالڪ توهان جي مٿان مهر جو مينهن وسائيندو. اوهان ايشور
جي راه ۾ ٻه وکون کڻندا ته پرماتما چار وکون کڻي اوهانجي
ويجهو ايندو. سنت جي سونهاري سمت سامي صاحب به
چيو آهي:

مڪر سان رام ڇڏي سامت نه اچي جيءَ کي،
ان پاڻيءَ جي ناءُ سان اُڃ نه ڪين لهي،
نڪر ٻهڙي ڪين ڪي ٻنا پنڌ ڪٽي،
گر ڪر رهت رهي تڏهن سڪي ٽپي سامي چوي.

گرو دواران ڏنل گيان موجب رهڻي رهجي تڏهن آڌياتمڪ
آنند جي پراپتي ٿيندي.

٢٠ جون پوڄيه سوامي جن لاڙڪن ۾ پڌاريا. اُتي هفتو کن

۾ ان لاءِ ٻئي ڳالهيون برابر آهن. ناٿين پاتشاهي شري گرو تيغ بهادر صاحب فرمايو آهي ته وئراڳ جو هئڻ سؤ ڀاڳيه جي نشاني آهي.

جهه ٻکيا سگلي تجي ليئو ڀيک ٻيراڳ،
کهه نانڪ سن ري منا تهه نرماتي ڀاڳ.
جهه مايا ممتا تجي سڀ تي ڀئيو اداس،
کهه نانڪ سن ري منا تهه گهٽ ٻرهم نواس.

کنهن مهاتما چيو آهي ته وئراڳ سڀ ڀڳوان ۾ وڏيڪ پريت لڳي ٿي. سڀ سک وئراڳ ۾ آهن. وئراڳي وڏيڪ تپسيا ڪري سگهي ٿو. تپسيا سڀ سڌس پيشاني ڀڳتي ٿي ۽ گيان ۾ ٻه ترقي ڪري ٿو:

سرؤ سک وئراڳ ۾ تيج تپسيا مانهه
ڀڳتي ۾ پريتي ٻڙي، مکتي گيان ٻم نانهه،

ان ڪري جيو کي پنهنجي ٻنڌن ٽوڙڻ لاءِ ۽ پريوءَ سان ناتو جوڙڻ لاءِ وئراڳ ورتي ڌارڻ گهرجي. پريميو! سنسار ۾ رهندي ٻه سنسار جا ٿي نه رهو. منهن مايا کان موڙيو، هڪ پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو.

پوڄنيه سوامي جن ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته جيو کي پرشارٿ ڪرڻ گهرجي. پرشارٿ پريشرم سڦلتا جي ڪنجي آهن. وهنوار چاهي پرمارٿ لاءِ پريتن ڪجي. سست ٿي ويهڻو ته سڦلتا ڪين ملندي.

اجگر ڪري نه چاڪري پڇي ڪري نه ڪام،
داس ملوڪا کهه گئي سڀ کي داتا رام،

هڪڙي ڳوٺ ۾ ڪو جوتشي آيو، جنهن ڳوٺواسين کي چيو ته هن سال برسات ڪين پوندي. ان ڳوٺ جي ڪڙمين ان جوتشيءَ جي چوڻ تي لڳي زمين ۾ ٻج نه پوکيا. انهن ويچار

ڳتي سچي آهي ته اُن کي ٿوڙهي تي ڏيکارج. ڇٽي ملڻ سان
رتناوتي سهاڳڻ هوندي به پنهنجي مڙس جا وار ننهه لهرائي ڇڏيا.
اها خبر جڏهن مادوسنهه کي پيئي تڏهن هن کي ڏاڍي مٺيان
لڳي ۽ هن نوڪرن کي حڪم ڪيو ته جڏهن رتناوتي ٻچن ۾
ويهي تڏهن هڪ شينهن سندس ڀرسان ڇڏيو وڃي. اهو شينهن
هن کي چنبو هڻي ماري کائي خلاص ڪري ڇڏيندو. نوڪرن
حڪم جي پيروي ڪئي. جڏهن رتناوتي پوڄا جي ڀڳتيءَ ۾
ٻين هئي ته نوڪرن هڪ شينهن کي سندس سامهون ڇڏي پاڻ
ڀري وڃي بيٺا. جيئن ئي شينهن گجڪار ڪئي ته رتناوتيءَ جون
اکيون کليون. هوءَ شينهن کي ڏسي ڏڪي ڪين، مگر اُن کي
نرسنهه اوتار ڄاڻي نمسڪار ڪري اُن جو واس ڌوپ ڪيائين.
ڀڳتيءَ جي پرتاب سبب اهو شينهن ڪنڌ هيٺ ڪري واپس
وريو ۽ راڄا جي جن نوڪرن اهو ڪم ڪيو هو تن کي چنبا هڻي
ماريندو جهنگل ڏانهن هليو ويو. مادوسنهه شينهن دواران
پنهنجي پتنيءَ کي مارائڻ چاهيو مگر ڀڳتيءَ جي پرتاب سبب
رتناوتيءَ جو وار به ونگو ڪين ٿيو. شاهه لطيف چيو آهي :

سر ٿي سڪي هيڪڙو پاڙيسري لک،
جنهن تي سائينءَ جي رک سو سر ۾ گهڻي سرهو.

پوڄيه سوامي جن ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته پريميو!
هن کي سدائين ڀڳوت چنتن ۽ سيوا ۾ لڳايو. ان دواران ئي
جيوَ کي آنند جي پراپتي ٿيندي. سيتا ماتا ڀڳوان شري رام
جي سيوا واسطي، سدا سندس چرنن ۾ رهڻ واسطي ساڻس گڏ
بنواس ۾ وئي. اُتي ڀڳوان شري رام جي سنگ ۾ ڪيڏو نه آنند
۾ رهي. پر جڏهن ساڳي سيتا ماتا سوني هرڻ جي ابلاکا کي
پوري ڪرڻ لاءِ شري رام کي اُن جي پويان موڪليو ته هوءَ
شري رام کان به جدا ٿي وئي ۽ ڪيس سونو هرڻ به ڪين مليو.

ستسنگ ڪيائون. سوامي جن ”پريما ڀڳتي“ وشيہ لئي پرووچن ڪندي چيو:

پريم جڳت ۾ بهت هئہ پريم بنا نهہ ڪوءِ،
ٽيئون ساچا پريم سو جو هري هي سي هوءِ.

سنسار ۾ گهڻن ئي قسمن جو پريم آهي. ڪنهن کي ڪنهنجي لاءِ پريم آهي تہ ڪنهن کي ڪنهنجي لاءِ، پر سچو پريم آهي پرماتما لاءِ. پريما ڀڳتيءَ ۾ وسمرتي ٿئي ٿي. ڀڳت سڀ ڪجهہ ڀلجي وڃي ٿو.

ڀڳتي مارگ ۾ ڪل مريادا جو خيال نہ ڪرڻو آهي. ميران ڀڳتياڻي ڪيتن نہ ڀڳوان شري ڪرشن جي پريم ۾ قلبن تي ڳائيندي هئي. راڻا سندس ڪيڏي نہ مخالفت ڪئي ۽ کيس منع ڪئي تہ ڪل مريادا جو خيال ڪري. مگر ميران موهن منتار جي مستيءَ ۾ لوڪ لڄا ۽ ڪل مريادا جو ڪوبہ خيال نہ ڪيو. شاهہ لطيف چيو آهي:

عقل مت شرم ٽيئي نيهن نهوڙيا.

آنمير جي راجا مانسنهہ جي ننڍي ڀاءُ مادوسنهہ جي پتني رتناولي راجائي خاندان جي پرواهہ نہ ڪري سنتن جي سنگ ۾ وڃي ڪيرتن ڪندي هئي. اها خبر سندس پتي مادوسنهہ کي دهليءَ ۾ پهتي ويئي. سندس پٽ پريمسنهہ جڏهن وٽس آيو تڏهن هن غصي وچان پٽ کي چيو ”اچ نوڙهيءَ جا پٽ!“ اهي لفظ ٻڌي پريمسنهہ عجب ۾ پئجي ويو تہ سندس پتا کيس نوڙهيءَ جو پٽ ڇو سڏيو آهي! وزير مان کيس پتو پيو تہ چاڪاڻ سندس ماتا سنتن جو سنگ ڪيو آهي. اها ڳالهہ مادوسنهہ کي ڪين ٿي وڻي. اُن ڪري ڪاوڙ وچان هن پنهنجي پتنيءَ کي نوڙهي ڪري سڏيو، اهو ٻڌي پريمسنهہ پنهنجي ماتا کي لکيو تہ ماتا توکي پوڄ پتا نوڙهي سڏيو آهي. جيڪڏهن تنهنجي

و ته هي ٻاهريون ڀيک ڌاري آيو آهي، سو اُن ڀيک ڌاري
ـنت سان موڪلائڻ وقت راجا ڪيس ٻين سڀني جيان هن کي
ـتا نه ڏني، پر سارڻ سارڻ هڪ خالي دٻليءَ ۾ ڪسي ڪوڏي
ڇهي اُن دٻليءَ کي سهڻي ڪپڙي ۾ ٻڌي ڪري ڏنو. اهو
ت پنهنجي راجا وٽ واپس آيو ۽ اچي حال احوال ڏنائين ته
ڪروليءَ جي راجا سندس ڪافي آدر ڀاءُ ڪيو، پيتا ڏني ۽
وڪڙي به ڏني. راج سڀا ۾ اها سوکڙي کولي وئي. ڪپڙي
دٻلي هئي ۽ دٻليءَ ۾ ڪسي ڪوڏي هئي. راجا اِهو ڏسي
اُٿو ٿي ويو. راجا سڀا جي ودوان کان اُن جو راز پڇيو. ودوان
راٽيو، ڪروليءَ جي راجا چترڀج هن ڀت کي سمجهاڻي ورتو
هي ته هي سمت ڪونه آهي، مگر صرف ٻاهران سمت جو ڀيک
ني آيو آهي. جنهن اِها دٻلي ٻاهران سهڻي وڻندڙ آهي پر
ندر ڪسي ڪوڏي آهي تيئن اِهو ڀت به ڪجهه ڪين لهي پر
صرف ٻاهريون روپ ڌارڻ ڪري آيو آهي. راجا محسوس ڪيو
راجا چترڀج کي يوڳيه ايوڳيه جي ڄاڻ پوي ٿي پر تنهن
ونڌي به هوُ سيني سان ساڳئي نموني سٽڪار ڪري ٿو. ڀيک
و مان رکي ٿو. ڪجهه ڏينهن بعد وري اهو ودوان ڪروليءَ
ي راجا وٽ ويو. راجا هن جو خوب آدر سٽڪار ڪيو. موڪلائڻ
قت ڪيس پيتا رکي ۽ چيو ته ڀيو نه جيڪي اوهان کي گهرجي
ه هتان کڻي وڃو. اُن ودوان راجا کان سندس پياري طوطي
گهري. راجا هڪدم پنهنجي پاليل طوطي پڃري ۾ بند ڪري اُن
ودوان کي ڏني. اهو ودوان پنهنجي راجا وٽ آيو ۽ راج دربار
۾ هن اهو طوطيءَ وارو پڃرو لڳائي ڇڏيو. جڏهن راج دربار
لڳي تڏهن اها طوطي راج سڀا جي ماڻهن کي پريوءَ کان ومڪ ڏسي
شري ڪرشڻ! شري ڪرشڻ! پڪارڻ لڳي ۽ چيائين، ڪرشن
ڪرشن جو نام جپيو ته توهان جو اُڌار ٿئي. راجا ۽ سڀاسد

کيس ڪيڏا نہ ڪشٽ ڏسڻا پيا. اسين بہ جيڪڏهن سيتا ماتا وانگر پرڀوءَ کي ڇڏي دنيوي سکن روپي هرڻ تي هرکہ هارينداسين تہ اسان کي بہ سيتا ماتا وانگر دکہ ڀوڳڻا پوندا ۽ پرڀوءَ کان بہ پري رهڻو پوندو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا :

هري سمرن کي سيج پر سوئي ڪرو وشرام،
کهہ ٽيئون هر جاپ بن ملي نہ ڪب آرام.

پريميو! جيڪڏهن توهان کي سچو آنند کپي تہ پرڀوءَ کي نہ وساريو. رام نام جي سمرڻ دواران ئي سچو آنند پراپت ٿيندو. سمساري ڪم ڪاريون ڪندي پرڀوءَ کي ياد ڪريو.

٢٧ جون پوڄنيہ سوامي جن پٽين ۾ پڌاريا. اُتي ٽي ڏينهن نام جو امرت پيئاريائون. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو تہ سنتن جي سنگ ۾ پکي پسون بہ تري وڃن ٿا. توهان بہ ڪنهن نہ ڪنهن سنت ستپرش سان سنيهہ جو سنبنڌ رکو، سنگ ڪريو تہ توهان کي بہ نام جي نؤڪا ۾ چاڙهي پار لڳائيندا.

ڪروليءَ جو راجا چترڀڄ ساڌو ڀيکہ جو ڏاڍو سنمان ڪندو هو. هن پنهنجي راڄڌانيءَ جي چوڌاري شيواڌاري مقرر ڪيا جي راجا کي سنتن جي اچڻ تي خبر پهچائيندا هئا. راجا ۽ راڻي وڃي سنتن جي شيوا ڪندا هئا. پنهنجي هٿن سان سندن چرڻ ڌوئيندا هئا، کين سوکڙيون ڀيٽ ڪندا هئا. هڪڙي ڀيري راجا اُن ڀڳت راجا جو امتحان وٺڻ جي لحاظ کان هڪ ڀٽ کي چيو تہ تون هريداس ٺهي راجا چترڀڄ وٽ وڃ. اُهو ڀٽ سنت هريداس جو ڀيکہ ڌارڻ ڪري ڪروليءَ ۾ راجا چترڀڄ وٽ آيو. راجا ٻين سنتن سان گڏ هن جو بہ ساڳيو آدر ستڪار ڪيو. کيس ٻين جيان ڀوڄن ڪارايو. ڀوڄن ورتائڻ کان پوءِ ستسنگ جو ڪاريہ ڪرم ٿيو. ٻيا سنت تہ ستسنگ ۾ سڪريہ ڀاڱہ وٺڻ لڳا، باقي ڀيکہ ڌاري ڀٽ هوُن هوُن ڪرڻ لڳو. راجا چترڀڄ راز کي سمجهي

ـي ساڪار ڪيو. ڀڳوان پنهنجن پيارن جي ٿيور اڃا ڏسي
اڳرت ۾ يا سوپن ۾ ڪين درشن ڏئي ٿو.

۵ جولاءِ پوڄنيه سواميءَ جن ٽنڊي مستيءَ ۾ آيا. اُنـي
سواميءَ جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سواميءَ جن ستسنگ
ڪندي چيو ته ڀڳت رڳ رڳ ۾ ڀڳوان کي ياد ڪندا آهن.

هڪ دفعي ڀڳوان شنڪر ڪئلاش پروت تي پاروتيءَ کـي
ڀڳتن جي مهما ٻڌائي رهيو هو. تڏهن پاروتيءَ ڀڳوان شنڪر کي
چيو ته اوهان ڀڳوان جي ڀڳتن جو ايڏو جس ڳائي رهيا آهيو،
ڪنهن ڀڳت جو درشن ته ڪرايو. اهو ٻڌي ڀڳوان شنڪر پاروتيءَ
کي اندر پرست ۾ شري ارجن جي گهر وٽ وٺي آيو. ڀڳوان شنڪر
دوارپال کان پڇيو ته ارجن ڪٿي آهي؟ دوارپال وراڻيو، ”شري
ارجن سمهيو پيو آهي.“ ڀڳوان شنڪر شري ڪرشڻ جو سمرڻ
ڪيو. ڀڳوان شري ڪرشن اتي اوڌو، رڪمڻي ۽ ستياما سهت
پرگهٽ ٿيو. ڀڳوان شنڪر ڀڳوان شري ڪرشن کي چيو ته اُما، شري
ارجن جو درشن ڪرڻ ٿي چاهي. توهان اُن کي جاڳايو. ڀڳوان
ڪرشن، ڀڳوان شري شنڪر، اُما، اوڌو، رڪمڻي ۽ ستياما سهت
شري ارجن جي گهر پرويش ڪيو. جنهن سيج تي شري ارجن
سمهيو پيو هو، هوءَ اُن سيجا جي چوڌاري بيٺا. شري ارجن
جي روم روم مان ”شري ڪرشن! جئه شري ڪرشن! جئه شري
ڪرشن! آواز اچي رهيو هو. ڀڳوان شنڪر پاروتيءَ کي چيو ته پاروتي،
ڀڳت ته هڙو جو ننڊ ۾ به ڀڳوان کي ياد ڪري رهيو آهي. پوءِ
ڀڳوان ڇو نه اهڙن ڀڳتن جي سار لهندو.

سڪا ڀڳت ڪي نڪلتا روم روم سي نام،
سوتي ارجن ڪي سدا ڪرشڻ ايپرام.
پريميو! توهان به رڳ رڳ ۾ پرڀوءَ کي ياد ڪريو.
ياد جنهن کي پار جي ڪري يار به تن کي ياد.

طوطيءَ جا اهڙي ٻول ٻڌي عجب ۾ پئجي ويا. روز روز اُن طوطيءَ جا ساڳيا ٻول ٻڌي راجا سپاسد ۽ راڄڌانيءَ جا ڪيترا ناستڪ ڀڻ ڀڳوان شري ڪرشڻ جا اُپاسڪ بڻجي پيا. ڀڳت چترڀڄ جي طوطيءَ ۾ ڪمال جو ڪم ڪيو جو ناستڪن کي آستڪ بڻائي ڇڏيائين. جيڪي جيوَ سنتن ڀڳتن جي سنگ ۾ رهن ٿا سي پاڻ ته ترن ٿا پر ٻين کي به تارين ٿا.

١ جولاهه سوامي جن ماڇين ۾ پڌاريا. اُتي ٿي چار ڏينهن ستسنگ جي موج مچايائون. اُتي سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳوان پنهنجن پيارن کي ڪنهن نه ڪنهن روپ ۾ درشن ڏئي ٿو. ڪاشيءَ ۾ ڀڳوان شري رام جو هڪ ڀڳت شري پاٺڪ رهندو هو. هوُ سدائين ڀڳوان رام جي ڌيان ۾ مگن رهندو هو. سندس اڇا هئي ته هو ڀڳوان شري رام جو ساڪيات درشن ڪري. هڪ دفعي رات جو سپني ۾ ڀڳوان شري رام کيس چيو ته دسهڙي جي ڏينهن رام ليلا ۾ ڀرت ميلاپ جي درشيه وقت مان توکي درشن ڏيندس، مان اُن وقت توکان ڪجهه نه ڪجهه گهرندس." شري پاٺڪ سپني ۾ ڀڳوان جو درشن ڪري ڏاڍو پرسن ٿيو. سپني ۾ مليل آگيا انوسار هي دسهڙي ڏينهن رام ليلا ڏسڻ ويو. ڀرت ميلاپ جي درشيه وقت جڏهن ڀرت ڀڳوان شري رام جي چرنن تي ڪري پيو اُن وقت شري رام جو پارٽ ادا ڪندڙ شري پاٺڪ کي پڪاريو. شري پاٺڪ هڪدم ڀڳوان جي ويجهو آيو ۽ اچي ڀڳوان جي چرنن تي ڪري پيو. ڀڳوان کيس آگيا ڪئي ته پرساد طور ڪجهه مٺائي ۽ جل کڻي اچ. پاٺڪ هڪدم مٺائي ۽ جل کڻي آيو. ڀڳوان شري رام پرساد کي ڀوڳ لڳائي وري اُهو پرساد شري پاٺڪ کي واپس ڪيو. رام ليلا ڏسندڙ لوڪ اهو ڏسي عجب ۾ پئجي ويا. شري پاٺڪ جي اکين ۾ پيار جا آنسون هئا ته ڪيئن نه پورو سپني ۾ ڏٺل انعام

اجا کي شڪايت ڪئي تہ رويداس چماڙ آهي، هن کي ڀڳوان
ي مورتي رکڻ جو اڌڪار ڪين آهي. رويداس کي ان ڪري
زا ملڻ گهرجي ۽ هن کان ڀڳوان جي مورتي بہ کسڻ گهرجي.
اجا جي دل ۾ سنت رويداس لاءِ شرڌا ۽ پريم هو پر برهمڻ
ي حسد واري شڪايت سبب منجهي پيو. راجا آگيا ڪئي
۾ هڪ طرف سنت رويداس ويهي ۽ ٻئي طرف برهمڻ ويهن ۽
چ ۾ سنت رويداس واري ڀڳوان جي مورتي رکجي. جنهن طرف
ڳوان جي مورتي وڃڻ چاهي اُها مورتي اُن وٽ رهندي. راجا
ي آگيا سان ائين ڪيو ويو. ٻنهي ڌرين جي وچ ۾ ڀڳوان جي
ورتي رکي وئي. برهمڻ سوچيو تہ مورتي پاڻيهي ڪين ڪنهن
رت سري ويندي. انهن مورتيءَ کي جڙ سمجهيو، چاڪاڻ تہ
نهن ۾ صرف ٻاهريون پريم هو. ٿوري ئي وقت ۾ ڀڳوان جي
ورتي رکيل سنگهاسن تان ٽپو ڏيئي وڃي سنت رويداس جي
ڳود ۾ پيئي. اهو ڪؤتڪ ڏسي راجا ۽ اُهي برهمڻ دنگ رهجي
ويا. راجا آگيا ڪئي تہ اِها مورتي سدائين سنت رويداس وٽ
ئي رهندي. ڀڳوان پنهنجن ڀڳتن کي ڪيڏو نہ پيار ڪري ٿو.

پريميو! توهان بہ ڀڳوان سان ڪنهن نہ ڪنهن روپ ۾
ناتو جوڙيو.

مٿرا ۾ هڪ دفعي راجا ڀيش ڌاري سنتن جي پريکشا وٺڻ
جي خيال کان ٻڙهو گهمايو تہ جيڪو مالها پائيندو ۽ تلڪ لڳائيندو
تنهن کي موت جي سزا ڏني ويندي. ڪيترائي برهمڻ ۽ سنت
اِهو ڍنڍورو ٻڌي ڏڪي ويا ۽ تلڪ مالها جو تياڳ ڪيائون،
مگر ڀڳت ڀڳوانداس هونئن کان بہ وڌيڪ مالهائون پائي ۽ خوب
تلڪ لڳائي راجا جي دربار ۾ آيو. راجا هن کان پڇيو تہ تو ڇو
منهنجي آديش جو ڀنگ ڪيو آهي. تڏهن ڀڳت ڀڳوانداس وراڻيو
تہ مالهائون پائي ۽ تلڪ لڳائي مرڻ سان اُڌار ٿيندو آهي. جڏهن

پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سچو گرو ڀڳت گروءَ جي پاونائن کي ڄاڻي ٿو. اُن جي وچار جي انڪول هلي ٿو. اُن جي سڌانتن جي ساکي پنهنجي جيون ۾ ڏئي ٿو. شري چيتنيه مها پرڀوءَ جو هڪ ششيه شري وشڻو پري ڪاشيءَ ۾ وڃي رهيو. ڪجهه سالن شري چيتنيه مها پرڀوءَ کي چيو ته شري وشڻو پري مڪتيءَ جي چاهنا جي لحاظ کان ڪاشيءَ ۾ رهيو پيو آهي. شري چيتنيه مها پرڀوءَ چيو "پيارا! شري وشڻو پري مڪتيءَ جي خيال کان نه پر ستسنگ ڪيرتن ڪرڻ لاءِ ٿي ڪاشيءَ ۾ ترسيو آهي. هن جي ورتي ڀڳوان شري ڪرشن سان اُي جڙيل آهي. شري چيتنيه مها پرڀوءَ جي اها ڳالهه ڪن سڻڻ ڪين مڃي. تڏهن شري چيتنيه مها پرڀوءَ اُنهن مان هڪ پياري کي ڪاشيءَ موڪليو ۽ شري وشڻو پريءَ کي لکي موڪليو ته "رتن مالا" موڪلاج. گروءَ جي چٺي پڙهي شري وشڻو گد گد ٿيو. گروءَ جي پاونا کي سمجهي ويو. سندس اکڙين ۾ پريم جا آنسون اچي ويا. هن جي من ۾ شري ڪرشڻ ڀڳتيءَ جون ڇوليون اُمڙي آيون. ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلا ۽ مهما جا پنج سؤ شلوڪ لکي اُن اموليه رچنا تي "ڀڳتي رتناولي" شيرشڪ لکي هن پنهنجي گرديو شري چيتنيه مها پرڀوءَ کي موڪلي. جڏهن اها رچنا شري چيتنيه مها پرڀوءَ کي ملي ۽ پين سڻڻ پڙهي تڏهن اُنهن محسوس ڪيو ته ڪاشيءَ ۾ رهندي به شري وشڻو پريءَ جي ڪامنا مڪتيءَ جي ڪين آهي پر ڀڳوان شري ڪرشن جي پريم ۾ اوت پروت آهي.

١٠ جولاءِ سوامي جن پرڪڻ ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳت ڀڳوان کي پيار ڪن ٿا ته ڀڳوان به ڀڳتن کي پيار ڪري ٿو، ڪين اهميت ڏئي ٿو. هڪ دفعي ڪن برهمڻ ايڪا وچان

رندس ته پارس ڪٽي ويندس. ويس ڏاري ڀڳوان رويداس کي
پارس ڏيئي رمندو رهيو. تيرهن مهينن کان پوءِ وري وٽس واپس
آيو ۽ هن ڏٺو ته پارس جتي جو اُتي ڇت ۾ رکيل آهي. سنت
رويداس غريبيءَ ۾ گذاريندي به اُن جو پريوگ ڪين ڪيو آهي.
ڀڳت کي سڀ کان پرم پريه آهي ڀڳوان.

١٧ جولاءِ پوڄيه سوامي جن چڪ ۾ پڌاريا. چڪ ۾ رشي
رگهورام جن رهندا هئا. هو گرهستي هوندي به سنياسي هئا،
ودوان هئا، گيانوان هئا، روحاني رهبر هئا، سچائي سادگيءَ
جي صورت هئا. هو ايشور ڀڳت به هئا ته ديش ڀڳت به هئا ۽
گانڌي وادي به هئا. سوامي جن جو ساڻن سنيهه سنبنڌ هوندو
هو. سوامي جن کين ڏاڍي عزت ڏيندا هئا. سوامي جن چڪ ۾
پڌاريا ته ڀرين رشي رگهورام صاحب وٽ ويا. کين نمرتا پوروڪ
نمسڪار ڪري حالي احوالي ڏيا. سوامي جن به ٻي ڏينهن رشي
رگهورام صاحب سان روح رهاڻ ڪئي. چڪ ۾ سوامي جن هفتو
ڪن ستسنگ جي موج مچائي.

سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳتن کي ڀڳوان جي
درشن جي ئي اُڪڻا رهي ٿي. انهيءَ ڀر پريوءَ کي پسڻ جي
پياس رهي ٿي. پريميو! سنساري پدارٿن جي پياس پوري
ٿيڻ جي ڪين آهي. توهان به پنهنجي اندر ۾ هڪ ئي آس،
هڪ ئي پياس رکو پريوءَ کي پسڻ جي، ته ڪڏهن نه ڪڏهن سچائيءَ
ڏينهن توهان کي به پريوءَ جو درشن ٿيندو.

هڪڙو وشواسي ڀڳت هو. هو پيارو پرماتما جي درشن لاءِ
ڏاڍو وياڪل رهندو هو. هر ڪنهن کان پڇندو هو ته ڀڳوان جو
درشن جلدي ڪيئن ٿيندو؟ هڪ نڪ. هڪ سنت جو ويس
پائي هن کي چيو ته مان اڄ ئي توکي ڀڳوان جو درشن ٿو ڪرايان.
دلگير نه ٿيءُ. تون پنهنجو سمورو سامان وڪڻي پئسا ڪٽي مون

توهان جو پنڊورو پڌو ٿڌهن پڪ ٿي ته هاڻي مرڻو نزديڪ آهي چيو ته راجا وٽ خوب مالهائون پائي وڃان جيئن منهنجي مڪتي ٿئي. راجا ڀڳت ڀڳوانداس جو درڍ وشواس ڏسي ڏاڍو پرسن ٿيو. ڀڳت ڪڏهن به ٻئي پنهنجي ڀڳتي اُپاسنا واري راهه تتا ڇڏين.

پريميو! توهان به هر حالت ۾ ڀڳتي اُپاسنا جو مارگ نه ڇڏيو. شردا ۽ وشواس رکي ان راهه ۾ وڌيو ته توهان کي آتمڪ آنند جي پراپتي ٿيندي. پڀوءَ جو درشن ٿيندو. پنهنجي پڪ تي درڍ رهو.

١٤ جولاءِ سوامي جن گاهيءَ ۾ پڌاريا. اُتي ئي ڏينهن ستسنگ ڪيائون. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳوان پنهنجن ڀڳتن جي ڪيڏي نه سار لهي ٿو! پر ڀڳت ڀڳوان کان سواءِ ٻيو ڪجهه ڪين ٿا چاهين. ڀڳت روهيداس موچڪو ڌنڌو ڪندي ڀڳوان جي ڀڳتي نه ڪندو هو پر سنتن ساڌن جي شيوا به ڪندو هو. انهن کي پوڄن ڪارائيندو هو. اها ڳالهه سندس مائٽن کي ڪين وڻندي هئي. اُن ڪري هن کي گهر مان جدا ڪري ڇڏيائون. هي پيارو جتيون ٺاهيندي جيڪي ڪمائيندو هو اُن مان آئي وئي کي به کارائيندو هو. سندس غريبي حالت ڀڳوان کان سٺي نه وئي. ڀڳوان هڪ ساڌوءَ جي ويش ۾ وٽس آيو ۽ کيس هڪ پارس ڏيندي چيو ته جيڪڏهن توکي لوهه جو ٽڪر هن سان لڳائيندين ته سون ٿي پوندو. ڀڳوان پاڻ روهيداس جي رنبي ڪٽي اُن کي پارس سان لڳائي کيس سوني ڪري ڏيکاري. پر تڏهن هوندي به روهيداس سون ۽ پارس ڏانهن ڪو ڌيان ڪونه ڏنو. جنهنجي چت جي ورتي پرماتما طرف هوندي آهي اهو ماياوي پدارٿن ڏي ڌيان ڪين ڏيندو. آخر اُن سمت روهيداس کي چيو ته اهو پارس ڇت ۾ رکي ڇڏج، مان جڏهن موٽان تان واپس

ڀالي پاڻجي نہ پاڻ ڀرڻ کو اهڙو اوگڻ ڪين آهي. ٻين جي
ش جي چِٽڻ ڪرڻ سان پاڻ کي نقصان پهچي ٿو. هڪ
ڪو ساڌو هڪ نم جي وڻ هيٺان ڌوڻي دکائي ويٺو. اُن جي
ان هڪ ونشيا جو گهر هو. اُن وٽ ڪيترائي مڙد ايندا
ندا هئا. هي ساڌو جڏهن ڪنهن مڙد کي سندس گهر ويندو
ندو هو نہ هڪ هڪ ننڍڙو پٿر ڌوڻيءَ پرسان رکندو ويندو
. ائين ڪندي پٿرن جو ڍير ٿي ويو. هڪ ڏينهن اُن ساڌوءَ
ونشيا کي گهرائي چيو تہ ڏس هي پٿرن جو ڍير، تو انهن
هن کان ٻہ وڌيڪ ماڻهن کي ڀرشٽ ڪري مهاپاپ ڪيو آهي،
نهن لاءِ توکي نرڪ جا دروازا ڏسڻا پوندا. اُن ساڌوءَ ڪيس
ڏو نہ ڊپ ڏنو جو هوءَ پنهنجي ڪيل ڪڪرمن تي روئڻ
ڳي ۽ اُن ساڌوءَ کان پڇيائين تہ مهاراج، ڪو اُپاءُ ٻڌايو جيئن
ان نرڪ جي باھ کان بچي وڃان؟ ساڌوءَ وراڻيو، "تنهنجي
ڪيل ڪڪرمن جو ڪاتو ئي ڪين آهي. توکي ڪنڀي نرڪ پوڻو
ي پوندو، ٻيو ڪو اُپاءُ ڪين آهي. تون هڪدم هي گهر ڇڏي
لي وڃ ۽ هن کان پوءِ ان ڪرم کان پاسو ڪري رهہ." اها
ونشيا هڪدم اهو گهر ڇڏي هڪ ڳوٺ ڏانهن رواني ٿي.
ستي تي هوءَ زار زار ڳوڙها ڳاڙيندي، پڇتاءَ جا لڙڪ لاڙيندي
رماتما کي پرارٿنا ڪرڻ لڳي "اي دينانات ديال پريو! مون
ي پنهنجن ڪيل گناهن جي ڏي معافي، پنهنجي چرڻن ۾ ويهار،
پنهنجو پيار پيئار! مان گنهگار، عيبدار، خطاوار، سزاوار، دوزخ
جي حقدار، مونکي مار پنهنجي سنگ ويهار." ائين پرماتما کي
ياد ڪندي سندس پراڻ پکيئڙو اڏي ٿي اڏامي ويو.

انت سمي سچيءَ دل سان پڇتاءُ ڪرڻ سبب ۽ پڀوءَ جي
پرارٿنا ڪرڻ سبب اُن ونشيا جو وئڪنٺ ۾ واس ٿيو ۽ هيڏانهن
اُن ساڌوءَ ويٺي اُن ونشيا جي ڪوڙن ڪرمن جو ويچار ڪيو تہ

سان گڏ هلايج. اهو وشواسي ڀڳت، جنهن جي دل ۾ پرڀوءَ کي پسڻ جي تيبر پياس هئي، ان ٺڳ ساڌوءَ جي چوڻ موجب پنهنجو سمورو سامان وڪڻي، پئسا ساڻ کڻي ان ٺڳ ساڌوءَ سان گڏ جهنگل ۾ آيو. جهنگل ۾ کوهه هو. ان ٺڳ کيس چيو ته پئسا ڪڍي ٻاهر رک ۽ پوءِ کوهه اندر نهار ته توکي پرڀوءَ جو درشن ٿيندو. هن پئسا ڪڍي ٻاهر رکيا ۽ جئن ئي ڪنڌ کوهه طرف هيٺ ڪيو ته ٺڳ ساڌوءَ کيس کوهه ۾ هيٺ ڌڪو ڏنو ۽ سندس پئسا کڻي رمندو رهيو. وشواسي ڀڳت جئن ئي هيٺ کوهه ۾ ڪريو ته سندس وار به ونگو نه ٿيو. هنجو ته سچو ڌيان هو ته پرڀوءَ جو درشن ڪريان. پرماتما کيس کوهه ۾ ئي ساکيات درشن ڏيئي ٻاهر ڪڍيو. ڀڳت درشن ڪري باغ بهار ٿيو. هيڏانهن ڀڳوان سپاهيءَ جي روپ ۾ ان ٺڳ ساڌوءَ کي پڪڙي ان ڀڳت وٽ آندو ۽ کيس چيو ته تو منهنجي پياسي ڀڳت سان ٺڳي ڪئي آهي. سندس پئسن ڦرڻ لاءِ کيس جهنگل ۾ وٺي کوهه ۾ ڌڪو ڏنو اٿيئي. ان لاءِ توکي سزا ڏيڻ گهرجي. ان وشواسي ڀڳت ڀڳوان کي وينتي ڪئي ته هن برابر مونسان دوکو ڪيو آهي پر ان دوکي سان ئي اوهانجو مونکي درشن نصيب ٿيو آهي. حقيقت ۾ هن دواران ئي اوهانجو درشن ٿيو آهي. ان حساب سان هي منهنجو گرو ٿيو. مهرباني ڪري کيس سزا نه ڏيو. ڀڳوان کيس ڪميا ڪئي. اهو ٺڳ ساڌو به سنگ سبب اڳتي ڀڳوان جو ڀڳت بڻجي پيو.

٢٤ جولاءِ پوڄيه سوامي جن روپاهن جي ڳوٺ ۾ آيا. اٽي پنج ڏينهن ستسنگ ڪيائون. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ظفر هم ديکتي رهي اوروں کي عيب هنر
جب اپني برائي پر پڙي نظر تو نگاه ۾ ڪوئي برا نه رها.

پريميو! ٻين جي ڏوهن کي ڏسڻ کان پهرين پنهنجي اندر

ٽيندين، ور گھر سميت خوش رهندين." سنت جا اهي وچن
ي اُن استريءَ اکين ۾ پاڻي آڻيندي چيو "سنت جي! سياڻي
منهنجي پتيءَ جو مرتيو ٿيڻو آهي پوءِ مان سدا سهاڳڻ ڪيئن
ينديس." اُن مهاتما ڌيان ڪندي چيو ته ائين پراپر آهي تنهن
ي گھوٽ جو موت سياڻي لکيل آهي پر توُن نرڀئه ٿيءُ، چنتا
ڪر، تنهنجو سهاڳ قائم رهندو. ائين چئي اهو سنت هليو
يو. سنت جو وچن سورهن آنا سچو ثابت ٿيو. ان استريءَ جي
تيءَ جو وار به ونگو نه ٿيو. اُن استريءَ مهل جو دان ڪيو.
ڪايل سنت کي ڪاڏو ڪارائي پرسن ڪيو. اُن سنت جي آسيس
سبب ڪال به ٽري ويو. ان ڪري مهل جي مدد جو ملهه آهي.
ڪيل دان ڪنهنجو اجايو نٿو وڃي. پريميو! توهان به دان پُڃ
سخاوت ڏيکاريو ته پريو توهان جي مشڪل آسان ڪندو.

٣ آگسٽ پوڄيه سوامي جن ڌهرن جي ڳوٺ ۾ آيا. اُتي
سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ ڪيو. پهريان سنت اوڌوداس
ستسنگ ڪيو، پوءِ سوامي جن پر اُپڪار جي وشيه تي ستسنگ
ڪندي چيو:

ورکش ڪبهه نهين ڦل ڀکين ندي نه سنچئه نير
پر اُپڪار ڪي ڪارني ساڌن ڌرءُ شرير.

سنت معنيٰ پر اُپڪار جي پرتيمورتي. هو پنهنجي سک جو
پنهه خيال نٿو ڪري. ٻين کي سکي ڪرڻ ۾ ئي پر اُپڪاريءَ
کي من جي خوشي حاصل ٿئي ٿي. مهاراج مهيرت مهان اُپڪاري
هو. جڏهن هوُ برهملين ٿيو تڏهن ڀڳوان وشڻوءَ جا دوت ڪيس
وئڪنٺ وٺي وڃي رهيا هئا. رستي ۾ نرڪ هئا. نرڪواسي
مهاراج مهيرت جي ستڪرمن جي سڳنڌيءَ سبب سک جو ساهه
پڻ لڳا. هنن ڪروڌامپه پڪار ڪئي: "راجن اوهان ڪرپا ڪري
ڪجهه وقت هت ترسو. اوهان جي صرف لنگهڻ سان ئي

ھوڙي ڪمذات، ڪريل، ڪيئن نہ ڪنهي نرڪ ۾ وڃي ڪيتو لوڙهندي. ائين ڪندي اُن ساڌوءَ جو بہ پراڻ پکيئڙو اڏامي ويو ۽ انت سمي ٻين ويچارن جي چنتن ڪرڻ سبب ڪيس نرڪ جي پراپتي ٿي. ان ڪري پيارا! ٻين جا دوش نہ ويچاريو. ھر وقت ست ويچار ست سنڪلپ ڪريو. اُٿندي ويهندي پرماتما جو چنتن ڪريو تہ توهانجا سواس بہ سڦلا ٿيندا ۽ انت بہ سهيلي ٿيندي.

۳۰ جولاءِ سوامي جن آراين جي ڳوٺ ۾ آيا. اُتي سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن دان جي وشيہ تي پروچن ڪندي چيو:

ڌن سنگره ٿي دان ڌن سؤ گڻ اڌڪ پڇان،
بنا دان جو دروبہ ھئہ، سو بن سمن سمان.

مايا گڏ ڪرڻ کان مايا دان ڪرڻ سؤ دفعا سٺي آهي. مايا بنا دان ڪرڻ ائين آهي جيئن بنا گلن جي باغ. ڌنو ٻنو آهي. پرڀوءَ اوهان کي جيڪي ڏنو آهي سو ٻين جي ڀلائيءَ لاءِ خرچ ڪريو.

دان پڃ ستڪرم منش لاءِ ھڪ وڏو سهارو آهن، ٽيڪ آهن. ھڪ نوجوان شادي ڪري آيو. سندس پتنيءَ کي ڪنهن جوتشيءَ ٻڌايو ھو تہ شاديءَ جي ٻئي ڏينهن تنهنجو سهاڳ ڪين رهندو، تون ڏهاڳڻ بڻجي ويندينءَ. ان ڪري شاديءَ رات ڪيس نيڻن ۾ ننڊ ئي ڪين ھئي. پتورت استري ھئي، ٻئي پرڀوءَ در پرارٿنا ڪيائين. اڌ رات جو ڪنهن سنت در جي ٻاهران اچي آواز ڪيو تہ بکايل آهيان، پياسي آهيان. اُن سنت جو آواز ٻڌي ھن ھڪدم در کوليو. گهر ۾ وواھ سبب مٺائي پيئي ھئي. اُن سنت کي مٺائي ۽ ٻيو ڪجهہ کارائي پاڻي پيئاريائين. سنت ڌاپو پرسن ٿيو ۽ کيس آسيس ڪندي چيائين ”سدا سهاڳڻ

ن وٺي آءُ ته پوڄن ڳڏجي ڪائون. جڏهن سيتا اندر ويئي ته
ت چيڊر جي پتنيءَ کي شرير تي پورا ڪپڙا نه ڏسي دنگ
جي ويئي. ان سبب ٿي هوءَ ٻاهر نه ٿي آئي. هن ته پنهنجي
ن جو ڪپڙو لاهي ان عيوض هن لاءِ پوڄن تيار ڪيو هو.
ا خبر جڏهن پيپا جي پتنيءَ سيتا کي پيئي، تڏهن هن
هنجي ساڙهيءَ جو اڌ ڦاڙي گيتا کي ڏنو. اها اڌ ساڙهي
ري گيتا ٻاهر آئي ۽ سيني گڏجي پوڄن ڪيو. راجا پيپا کي
ندس پتنيءَ سيتا، ڀڳت چيڊر ۽ سندس پتنيءَ جي حال کان
قف ڪيو. راجا پيپا سندن سنت سيوي ۽ پراپڪاري سڀاءَ
سي ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ ڪين اهڙو اُن ڏن ڏنائين جنهن هو آئي
ئي جي چڱيءَ ريت سيوا ڪري سگهن.

پراپڪاري پاڻ کي دکي ڪري به ٻين کي سکي ڪن ٿا. پرڀو
هن جي به سار لهي ٿو.

٩ آگسٽ پوڄنيه سوامي جن ننڊي آدم امراپور آستان تي
پس آيا. ڀورن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي نمسڪار
ڪري مليل پيتائون سندن چرنن ۾ رکيائون. پوڄنيه سوامي سروانند
هاراج سوامي جن کان حال احوال ورتو. پوءِ سوامي جن پريم
رڪاش منڊل جي ٻين سنتن سان مليا. سوامي جن روز آستان
ي ستسنگ ڪندا هئا.

١٧ سيپٽمبر کان ١٩ سيپٽمبر تائين شاهپور ٿلهي تي سائين
هرچورام صاحب جو ورسي اتسو هو. ان اتسوَ ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ
پوڄنيه سوامي جن ١٦ سيپٽمبر پوڄنيه سوامي سروانند مهاراجن
ڪان آڳيا وٺي شاهپور ٿلهي تي پڌاريا. سوامي جن ڀورن جوتين
کي نمسڪار ڪري گادي نشين سائين لکيرام صاحب کي
پرڻام ڪيائون. سوامي جن سان ٻاجي تي سنت اوڌوداس مهاراج
هئا. سوامي جن ٿي ڏينهن اتي ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن

اسان سڀ جو احساس ڪيو آهي، جي ڪجهه وقت ترسندا تہ اسان وڏيڪ سک حاصل ڪري سگهنداسين. مهيرت دون کي چيو تہ مونکي هتي ترسڻ ڏيو. دون وراڻيو جيڪڏهن اسان توهان کي هتي ڇڏي ڏينداسين تہ ڀڳوان اسانتي ناراض ٿيندو. اوهان سرڳہ جا اڌڪاري آهيو، هي تہ نرڪ آهي. تڏهن مهيرت چيو تہ منهنجي همت ترسڻ سان جيڪڏهن سون جو ڀلو ٿي وڃي تہ مونکي نرڪ بہ قبول آهي. مهيرت جي ڪيڏي مهان ڀاونا هئي. پاڻ نرڪ قبول ڪري ٻين کي سکي ڪرڻ. ديوتائن اُن وقت هن پياري متان گلن جي ورکا ڪئي.

جڳہ جڳہ جيئي پراپڪاري،
مرد هجي چاهـي ناري.

هڪ دفعي ڀڳت ڀيرو پتنيءَ سيتا سميت ڀڳت چيدر سان ملڻ ويو. سنت چيدر اندر وڃي پنهنجي پتنيءَ کي چيو تہ ڀڳت ڀيرو آيو آهي. اُن لاءِ ڀوڄن تيار ڪج. پتنيءَ ادب سان چيو، سائين! گهر ۾ تہ ڪاڌي پيتي لاءِ ڪجهه بہ ڪين آهي. پئسو ڏوڪڙ بہ ڪين آهي ۽ ٻي ڪا شيءِ بہ ڪين آهي جا گروي رکي اناج وٺي اچجي. مونکي صرف پنهنجو گهاگهرو آهي اُهو لاهي اوهان کي ڏيان ٿي. بزار ۾ اُهو وڪڻي ڀوڄن جو سامان وٺي اچو تہ پوءِ جن تيار ڪري ڏيانو. ڀڳت چيدر پتنيءَ جو گهاگهرو کڻي بزار ۾ وڪڻي ڀوڄن جو سامان وٺي آيو. پتني گيتا ڀوڄن تيار ڪيو. ڀڳت چيدر ڀوڄن کڻي ٻاهر وراندي ۾ آيو جتي ڀڳت ڀيرو ۽ سندس پتني ويٺا هئا. اُنهن جي اڳيان ڀوڄن رکي ڪين کائڻ لاءِ ويٺي کيائين. ڀڳت ڀيرو ڀڳت چيدر کي چوڻ لڳو تہ توهان بہ پتنيءَ کي سڏ ڪر تہ گڏجي کائون. چيدر چيو تہ هوءَ پوءِ کائيندي. تڏهن ڀيرا پنهنجي پتنيءَ سيتا کي اندر موڪليو تہ ڀڳت چيدر جي پتني گيتا کي اندران سڏي پاڻ

ٺهن نياڻيندو رهان. سائين هرچورام صاحب وڏي سڏيءَ جا
الڪ هئا. سوين سوالي هن آستان تي ايندا آهن جي مالا مال ٿي
ويندا آهن. دکين جا دک دور ٿي ويندا آهن. ڀيسومل ۽ سندس
ستري ڀرڀائي شاهپور ٺلهي جي ڏاڍي سيوا ڪندا هئا. کين
تر سنتان ڪين هئي. هڪ ڏينهن هنن سائين هرچورام صاحب
کي عرض ڪيو ته دَيا درشٽي ڪري سندن گود سائي ڪريو.
سائين هرچورام صاحب کين دلجاءِ ڏيندي چيو ته سائين سيٺورام
صاحب ڀلي ڪندو. سائين هرچورام صاحب جي ڪرپا سان
ٺري ڀيسومل کي پٽڙو ڄائو، سندس اگڙ آباد ٿيو. ٻالڪ جو
الو رانجهو رکيو ويو. رانجهو اٺن نون سالن جو ٿيو ته هڪ ڏينهن
هڪ جيڏن سان راند روند ڪندي ٻاهر جهنگل ۾ نڪري ويو.
غئبات سبب سندس اکين جي روشني اوچتو غائب ٿي ويئي.
ٻين سائين سان گهر واپس وريو. گهر ۾ ماڻس اڪيلي هئي.
سندس پتا ڀيسومل هڪ ٻن ڏينهن کان ٻاهر ويل هو. ماڻس
ڀرڀائي منجهي پيئي ته ڇا ڪجي. سو ٻي واهه نه ڏسي سڌو
سائين هرچورام جي ٺلهي تي آئي ۽ اچي عرض ڪيائين "چوڪر
ٻه ڏنو اٿو اندو! رانجهو ڏسي ڪونه ٿو سگهي. اوهان جي
ٻچڙي کي اوچتو الائي ڇا ٿي ويو! ٻالڪ تي دَيا درشٽي ڪري
نور بخشيو."

سائين هرچورام صاحب مائي ڀرڀائي کي چيو ته "پٽڻ ۾ جڳومل
کي ڪارو گڏه اٿي. اُن ڪاري گڏه جي لڏ ڪٺي اچيج. اُن لڏ
جو پاڻي ڪڍي رانجهي جي اکين ۾ پاءِ. سائين سيٺورام ڀلي
ڪندو. سنتن جا نوپا پنهنجا ٿيندا آهن. مائي ڀرڀائي سنتن
جي چوڻ موجب جڳومل جي ڪاري گڏه جي لڏ گهرائي اُن
جو پاڻي پٽ رانجهي جي اکين ۾ اچا ٻه سراٻون مس پاتيون ته
رانجهي جي اکين ۾ نئين جوت اچي ويئي". ڪٺي گڏه جي

ستسنگ ڪندي سائين هرچورام صاحب جي مهما جو هيٺيون پڄڻ ڳايو :

شاهپور ۾ هرچورام هو سنت پيارو، شاهپور ۾ هرچورام.

١- وينتل بائي ماتا جنهنجي پتا ڪيراج رام،
ستگر سيٺورام سوامي ظاهر جڳ ۾ نام،
پورن جنهن ڪئي ڪمائي جڳت ۾ مهما وڏائي،
پنهنجي پورهئي مان جنهن ڪاڍو اهڙو هو نشڪام.

٢- چنڊ چنڊ تي ميلو لڳي ٿو، بارهين مهني ورسي،
پريان پريان جي خلق اچي ٿي، ساراهه جنهنجي سرسي،
پڳت ۾ موج مچائن، ٿهليا ٿهل ڪمائن،
طرحين طرحين جا طعام بڻائن خلق کائي جام.

٣- صبح شام جو سنت دواري سوين اچن سوالي،
ڪي گهرن ٿا ڏڌ پٽ مايا ڪي گهرن ٿا مالي،
سڀني جا تو سوال پڄائي خالي ڪين موٽائي،
ڪل جا تو ڪاج بڻائي، ڪرامت جو آ ڌام.

٤- انڌڙن کي ڏي اکيون ڏسڻ لئه لولن کي ٻئي ٻانهون،
لنگڙن کي ڏي پير هلڻ لئه دوکين جون ٻڌي دانهون،
ڪنوارا ٻاڙ پرڻائي، پرٽيلن کي پٽ ڏي ٿو،
قتل گهر خوب وسائي سڀ جا ڪري پورا ڪام.

٥- عجب استان سنت سچي جو سماڌ سوڀيا واري،
ڏوٽيءَ سان دک دور مٽن ٿا لائي جو هڪواري،
جڳم مڳ جوت پري ٿي ڏسڻ سان دلڙي ٺري ٿي،
جٺ جٺ سنگت ڪري ٿي، شانتي پرڪاش پرڻام.

سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته داس ۾ هن در جو دربان آهي. سنت سائين هرچورام صاحب ۽ سنت سائين ڏرمون رام صاحب جي داس تي ڪيڏي نه ڪرپا رهي. شل هن در سان

دي پوڇڻ ڪائو. جي هن ٻڪرار جي نگاه اوهان ڏي ڪين
ي ها تہ شايد اوهان ٻڪايل رهجي وڃو ها !
سمت مشڪندي چيو :

يوڙي ! ماهيو مٽن اڪ مودي لڏيا جوسڀ دي سار لهيندا،
ل پٽر وچ جيئَ اپايي لنا بہ روزي رسيندا،
ہ جڳہ جيوي ميرا مودي گوالا جو مهٽا ڪيهہ نہ ڏيندا.
پرماتما هڪ هڪ جيئَ جنتوءَ جي سار وٺو لهي.
"سرسر رزق سنباهي ناڪر ڪاهي من پوَ ڪريٽا."

ايشور جي ڀڳتي ڪرڻ بہ هڪ اُتم ڪرم آهي. اوهان بہ ڪڏهن سائينءَ کي ياد ڪندا تہ سائين اوهان جي ڪڏهن ڪڏهن نموني ضرور سار لهندو. پرشارٿ ڪندا رهو. وهنوار هي پرمارٿ ۾ پرشارٿ ضروري آهي. ڪرم ڪرڻ تہ هر جيو فرض آهي. پريميو! جيڪي بہ ڪرم ڪريو، پرڀو ارپڻم!
ري ڪرشڻ ارپڻم!

سوامي جن ڪنڌ ڪوٽ ۾ ستسنگ، ڪندي پريمين کي چيو نام سان نينهن لڳايو. ڀلي دنيا جا ڪم ڪارَ ون ڪريو، هر گرهست ۾ رهو، پر پرڀوءَ کي نہ وساريو. نت نيم پرڀوءَ جو م اُچاريو ۽ ان جو ڌيان ڪريو. ستگرو مهاراج بہ فرمائين ٿا :

ڪهہ ٽيڳون نت ڪيجئي رام نام سي پريم،
رام نام ڪي سم نهين جپ تپ سنيم نيم.

رام نام جي سمرڻ سمان ٻي ڪا بہ ساڌنا ڪين آهي. ان ڪري ريميو! پرماتما سان پريم جو ناتو ڳنڍيو. هر وقت ان کي ياد ڪندا رهو تہ توهان جو جنم سڦليو ٿئي.

٢٩ سيپٽمبر پوڄيہ سوامي جن ڪشمور ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو :

لڌ، ڪٿي اکين جي جوت! سنت ڳجهه ڳوهه ۾ ڳنڍيندا آهن.
پنهنجن پيارن جا ڪم پاڻ ڪندا آهن. ٻيسومل ۽ سندس پتني
پڻ ٻائي اهو ڏسي عجب ۾ پئجي ويا ۽ سائين سيٺورام صاحب
۽ سائين هرچورام صاحب جي جڳ جڳ ڪار مڃائڻ لڳا. پريميو!
توهان به صدق رکي اهڙن درويشن جي در تي ايندءِ ته سنت
توهان جي ڀلي ڪندا، ڏکن مان سک ڪندا، ڪنڊن مان گل
ڪندا. وشواس رکي نام جو سمرڻ ڪريو ۽ سچيءَ دل سان پرارٿنا
ڪريو، اوهانجو عرض قبول پوندو.

٢١ سيپٽمبر پوڄيه سوامي جن ڪنڌڪوٽ ۾ پڌاريا. اتي
سوامي جن هفتو ڪن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ
ڪندي چيو:

ٿيئون جل ٿل ويوم ۾ سڀ ڪو ديو هر ايڪ
اور نه ڪوئي ديکه هٿ، ڪر ڪي ديکه وويڪ.

ڀڳوان ساري سرشٽيءَ جي سار وٺندو لهي. جيئن ماتا پتا
پنهنجن ٻچڙن جي پرورش ڪن ٿا، تيئن پرماتما پڻ پنهنجي
مخلوقات جي سار سنڀار لهي ٿو. هڪ ڳوٺ جي ٻاهران هڪ
وڻ جي هيٺان هڪ مهاتما ڀڳوت ڀڄن ۾ لين هو. هڪ ڏينهن
هڪ ٻڪرار اتان لانگهائو ٿيو. اُن مهاتما کي ڏسي هن ٻڪرار
ٻڪرين جو کير ڏهي اُن مهاتما جي اڳيان پيٽ رکيو. اُن سنت
اهو کير سويڪار ڪري پيتو. ٻڪرار سنت کان پڇيو ته ڇا ٻيو به
کير اوهان پيئندا. اُن سنت مشڪندي چيو "پيارا! جي پريو
کير پيئاريندو ته پيئنبو، جي ڪجهه کارائيندو ته کائبو نه ته نه
هيئن به سڀڻ واهه واهه، ته هونءَ به سڀڻ واهه واهه. اُن ٻڪرار
وڃي ٻين ڳوٺواسين سان مهاتما جو ذڪر ڪيو. ڳوٺواسي هن
سنت لاءِ ڀوڄن تيار ڪري کڻي آيا ۽ اچي وينتي ڪيائون ته
خبر ناهي توهان گهڻن ڏينهن کان ڀوڄن ڪين کاڌو آهي، هاڻي

نيٺ دوارا ٻاڻ تي مٿيءَ جو وسڪارو ڪري ٿو.
پريمييو! جي توهان روحاني راهہ ۾ اڳتي وڌڻ چاهيو ٿا
ڪساري اختيار ڪريو. ٻاڻ کي ڪجهہ ڪين سمجهو، نماڻا
و. ڪوي نارائڻداس بہ چوي ٿو:

نارائڻ مٺن کهت هون ٻچا اُناڪي آج،

جي تو جيءَ غريب ٿي تہ ملي غريبنواج.

توهان غريبي ارٿات نمرتا جي راهہ اپنايو تہ توهان کي
ريبن نواز ارٿات پرماتما جي پراپتي ٿيندي. هڪ هڪ سنت
تپرش پنهنجي جيون ۾ نمرتا جي ساک ڏني آهي.

هڪ دفعي ڀڳت ڪنور رام صاحب ڪيڏانهن وڃي رهيا
ٿا تہ هڪ ماتا پنهنجي ننڍڙي ٻار سان گڏ ڪيڏانهن وڃي
هي هئي. اُن ماتا ڀڳت ڪنور رام صاحب کي ڏسي پنهنجي
ت کي چيو تہ وڃي ڀڳت صاحب کي پيري پئي اچ. اُن وقت
ڀڳت صاحب ٿورو اڳيرو نڪري ويو، سو ٻار ونس پڇي نہ سگهيو
تنهن تي ڏاڍيان ماءُ کي چيائين تہ پيري ڪنهن کي پوان.
سنت ڪنور رام تہ مونکان لڪڙو لڪڙو اڳتي وڌندو پيو وڃي.
سنت ڪنور رام جو نوڪر ٿورو ئي آهيان جو پند ڪندو وڃان.
ڀڳت ڪنور رام صاحب اُن ٻالڪ جا اهي لفظ ٻڌي ورتا ۽
لي ئي بيهي وڏي آواز سان ٻالڪ ڏانهن اشارو ڪندي چيائين،
"ٻچا! تون مهنجو نوڪر ڪين آهين پر مان تنهنجو نوڪر
آهيان. تون اچي پير پيري پئہ ۽ ماتا جي اڇا پوري ڪر."
ڀڳت ڪنور رام صاحب ۾ ڪيڏي نہ نمرتا هئي.

جدا غريبي سر ڌري سي شاهن کي شاهہ.

٥ آڪٽوبر پوجنيہ سوامي جن هداڙيءَ آيا. اُتي سوامي جن
چار پنج ڏينهن ستسنگ جي موج مچائي. سوامي جن ستسنگ
ڪندي چيو:

انتر باهر رٽن دن ٻولو نا هري نام،
جهوا من واٻران سي کهه ٺهڳون رت رام.

پريميو! رات ڏينهن، اندر من ۾ چاهي وهنوار ڪندي نام جو نالو اُچاريو. سواس سواس سان سائينءَ کي ياد ڪريو. نام سمرڻ سان سڀ دک دور ٿين ٿا. هڪ دفعي هڪ دکي منش پنهنجي دک کي دور ڪرڻ لاءِ سنت دادوءَ کان ڏس پڇيو. تڏهن سنت دادو ديال ڪيس دک دور جو اُپاءُ ڏسيندي چيو:

دادو دکيا تب لگي، جب لگ نام نه ليهه،
تب هي پاون پرم سک، ميري جيون ايهه.

جيوَ تيستين دکي آهي جيستين هو نام سان نينهن جو نالو نه جوڙيو آهي. جيئن ئي هوُ پرماتما سان پريم جو پيچ پائيندو تيئن ئي هوُ سچي سک جو انڀوَ ڪندو. منهنجي جيون جو آڌار هڪ نام ئي آهي. پريميو! اسانجو سهارو به هڪ نام آهي ان ڪري نام نه وساريو.

سوامي جن ڪشور ۾ نمرتا جي وشيه تي پرچن ڪندي چيو ته پرماتما جي پراپتيءَ لاءِ منش کي نمرتا جو رستو اختيار ڪرڻ گهرجي. وهنوار چاهي پرمارٿ ۾ نمرتا وارو ڪٿيو ڪائيندو. جنهنجي ڪنڌ ۾ ڪلي هوندي سو ڪڏهن به ڌڻيءَ جي در قبول ڪين پوندو.

لگهتا ۾ پرڀتا بسي پرڀتا سي پرڀ دور،
چيٽي چيني کات هي هاٿي ڊالت ڌوڙ.

نندي ٿيڻ ۾ ئي مهانتا آهي. پرماتما وڏائيءَ کان دور آهي. اڙتات جڏهن کي پنهنجي مهانتا جي مغروري آهي اهو ڪڏهن به واليءَ جي وڃهو ڪين ٿي سگهندو. ڪوَلي ڪيتري نه نندي آهي پر هوءَ سوالائيءَ سان کنڊ کائي سگهي ٿي ۽ هاٿي ڪيڏو نه وڏو آهي، سندس سونڊ به وڏي آهي، پر هوُ اُن

۔ هن سنسان جهنگل ۾ تون ڪيئن رهندين؟ صبح جو
جي پٽيءَ جي ڳولها ڪبي. مٺي جڳمڻي اُن سندر استريءَ
پنهنجي آشرم ۾ وٺي آيو. ڪيس ڪاٺو پيتو ڪاراڻي پنهنجي
م جي هڪ ڪٽيا ۾ ڪيس وشرام ڪرڻ لاءِ چيو. مٺيءَ ڪيس
ڪيد ڪندي چيو ته ڪٽيا جو در بند ڪري ڇڏج. ڪوبه
جو دروازو کولڻ لاءِ چوي ته نه کولج. هيءُ راڪشس جام
ن. اها استري آڳيا انوسار دروازو بند ڪري آرامي ٿي.
ڏانهن مٺي جڳمڻيءَ کي ڪام لوڏي وڌو. هو اڌ رات جو اٿي اُن
ٽيا جي ٻاهران آيو ۽ در کڙڪايائين. اها استري اڌ ننڊ مان
۾ مٺيءَ جي آڳيا انوسار در ڪين کوليائين. مٺي جڳمڻيءَ
س ته مان راڪشس ڪين آهيان. مان ٿي مٺي جڳمڻي آهيان.
هن لوڪي رات جو هيت اچڻو ڏنو آهي. اُن استريءَ پڇتا وڇان متان
ڪو شخص مٺيءَ جو نالو وٺي دروازو کولائيندو هجي، ان
ري در ڪين کوليو. مٺي جڳمڻيءَ کي ڪام جو اهڙو ته نشو
ار ٿيو جو هوءُ ڇت مان ٽپو ڏئي اندر گهڙيو. جيئن ٿي هن
استريءَ جو هٿ پڪڙيو ته استري غائب ۽ اُن جي جاءِ تي
ي ويد وياس بيٺو آهي. اُن کي ڏسندي ئي مٺي جڳمڻي
يو شرمندو ٿيو ۽ رشي ويد وياس کان ڪميا ورتائين. رشي
د وياس مشڪندي کيس چيو ته ڏٺئه ڪام ڪيئن نه تو جهڙي
ا تپسويءَ کي به ڪيرائي وڌو. لوڪي پاڻ تي ڪيڏو نه ٻانور
ر ته ڪام تنهنجي وس آهي. تون ڪام جي وس آهين نه ڪام
هنجي وس.

پرميو! ڏاڍي ترڪڻ بازي آهي. قدم قدم سنڀالي ڪٽڻ
ن پوءِ به پريوءَ کي پرارٿنا ڪجي ته پت جي رکجي اچي.
ڪام ڪيئن نه جهڙ کي اندو بڻائي ٿو. پين وڪارن باٻت وري
هان کي ٻئي دفعي ٻڌائيبو. انهن کان بچڻ لاءِ پرماتما جي
رڏا سان شرڻ وٺو.

ڪام ٻرو ٻر وياڌ نهين، شترو نه موهه سمان،
آن اگن نهين ڪروڌ سم، سک نہ سمان سگيان.

ڪام جهڙي ٻي ڪا بيماري ڪين آهي. موهه جهڙو ٻيو ڪو دشمن ڪونهي ۽ ڪروڌ برابر ٻي باهه ڪين آهي. انهن وڪارن جي وس ڪرڻ سان منش پرماتما جي ويجهو ٿئي ٿو ۽ آتمڪ آنند ماڻي ٿو. پر اهنڪار نه ڪجي ته مون وڪارن کي وس ڪيو آهي.

هڪ دفعي رشي ويد وياس ڪام جي وشيه تي پروچن ڪندي چيو ته ڪام کي روڪڻ ڏاڍو ڏکيو آهي. ڪام جيوَ کي انڌو بڻائي ڇڏي ٿو. وڏا وڏا ودوان ۽ رشي مني به ڪڏهن ڪڏهن ڪام جو شڪار ٿي وڃن ٿا. آتي ويٺل مني جيمنيِ جو هڪ مهان تپسوي هو، تنهن رشي ويد وياس کي چيو ته ڪام تي ضابطو رکڻ ڏکيو ڪين آهي. ڪام، ڪروڌ، لوڀ، موهه اهنڪار، اهي پنجئي وڪار منهنجي وس ۾ آهن. تڏهن رشي ويد وياس کيس چيو ته ان جو پتو وقت تي پوندو.

ڪجهه ڏينهن بعد سنڌيا جي سمي مني جيمني جبل تان تپسيا ڪري جيئن هيٺ پنهنجي آشرم ڏانهن اچي رهيو هو ته رستي تي جهنگل ۾ سندر استري ڏاڍي دل سوز آواز ۾ روئي رهي هئي. مني جيمنيءَ هن کان روئڻ جو ڪارڻ پڇندي چيو ته تون ڪير آهين ۽ هن مهل هن خوفناڪ جهنگل ۾ ڇو آئي آهين؟ ان استريءَ جواب ڏيندي چيو ته مان هت پتيءَ سان گڏ گهمڻ آئي هيس. مونکي اڃ لڳي انڪري منهنجو پتي پاڻي ڀرڻ لاءِ ويو آهي. کيس ڪافي وقت گذري ويو آهي پر اڃا ڪين موٽيو آهي. انڪري روئي رهي آهيان. هن وقت مان اڪيلي ڪيڏانهن وڃان؟ مني جيمنيءَ کي ان استريءَ تي ديا آئي ۽ کيس چيائين ته تون هن وقت هلي منهنجي آشرم ۾

ھنجو مهتو ڏيکارڻ جي خيال کان ٻئي ساڻي پنڊت جي گلا
ڪندي چيو ته اهو وديا مان ڇا ڄاڻي! اُٺ آهي! ٻنهي
پنڊتن هڪ ٻئي جي پرپٺ گلا ڪئي. شري جڳديو سندن
ھڙي ذهين منورٿي ڏسي ڀوڄن جي وقت گاھ ڪڻا ۽ لاٽيون
ھي کي کائڻ لاءِ نوڪر دوارا موڪليون. ٻئي پنڊت اهو ڪاڌو
سي دانهون ڪرڻ لڳا ته اسانجو اپمان ڪيو ٿو وڃي! اسين
ش آهيون، ڇا اسين گاھ ۽ ڪڻيون کائيندا سين. سندن
انهون ٻڌي شري جڳديو اُٿي آيو ۽ اچي ڪين چيائين ته توهان
هڪ ٻئي لاءِ چيو ته اُٺ آهي. ٻئي وري ٻهرين لاءِ چيو ته
هو گڏھ آهي. توهان هڪ ٻئي کي پاڻ ئي گڏھ ۽ اُٺ سڏيو
آهي. ان ڪري مان توهان کي توهان جي انڪول گڏه ۽ اُٺ
جو ڪاڌو ڏنو آهي. اهو ٻڌي اهي ٻئي پنڊت شرمندا ٿيا ۽
نجام ڪيائون ته اڳتي هو ڪنهنجي به گلا ڪين ڪندا.

پريميو! هڪ ٻئي کي ڪيرائڻ جي لحاظ کان يا سڀاءَ وس
ٻين جي گلا ڪريو ٿا اها عادت پاڻ مان ڪڍي ڇڏيو. گڻ
گراهي ٿيو.

پرڀوءَ کي نه وساريو. توهان پرماتما کي ياد ڪندا ته پرماتما
وري توهان تي ديا ڪندو. جنهن تي پرڀوءَ جي ديا آهي تنهن
کي لهر نڪي لوڏو، سو سائينءَ جي اوڏو.

١٧ آڪٽوبر سوامي جن جيڪب آباد ۾ آيا. اُتي سوامي جن
ست ڏينهن مهاراج شري ڪرشن گر جي آستان تي ستسنگ
ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سوامي ڪرشن گر
ڪيئن نه هن آستان تي رام جو رنگ لڳايو، سوَن کي پرڀوءَ جي
راھ ۾ ڇڪيو. سوامي ڪرشن گر سنتوشي پرُاپڪاري ڀڳت
هئا. اهڙا سنت راجائن مهاراجن کان به مهان آهن. انهن ماياوي
پدارٿن جو تياڳ ڪري آتمڪ آنند پراپت ڪيو آهي. رڌين سڌين

١١ آڪٽوبر ٻوجهه سوامي جن غونث پور ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

گڻ اوگڻ دونو سدا رهتي هئن سب مانهن،
هنس کير کا پان ڪر، تجي نير وهانهن.

پريميو! هنس جي سامهون توهان کير ۽ پاڻي ملائي رکندا ته هنس اُن مان کير پي ويندو ۽ باقي پاڻي ڇڏي ڏيندو. توهان به هنس بڻجو. گڻ اوگڻ هر ڪنهن ۾ آهن. هنس وانگر گڻ گراهي ٿي ٻين جي اوگڻن جو خيال نه ڪريو. پرائي پڇر نه ڪريو، پرائي گلا ڪرڻ کان دور رهو.

گلا نه منهين ترار آهي. جيڪو گلا ڪري ٿو، جنهنجي گلا ڪري ٿو ۽ جيڪو گلا ٻڌي ٿو، ٽنهي شخصن کي نقصان پهچائي ٿي. پريميو! ان ڪري ڪنهنجي گلا نه ڪريو. گڻ گراهي ٿيو. ٻين جي گلا ڪرڻ سان اوهانجو من اشانت رهندو. هڪڙا ٻه پنڊت گڏجي سفر تي نڪتا. گهمندي گهمندي هڪ شهر ۾ آيا. اتي کين خبر پيئي ته شري جڳديو سنتن ودوانن جو ڏاڍو قدر ڪندو آهي ۽ اُنتي سٽڪار به دل کولي ڪندو آهي. ٻئي ودوان شري جڳديو جي جاء تي آيا. شري جڳديو سندن آجيان ڪئي ۽ کين چيو ته اشنان پاڻي ڪري ڀوڄن ورتايو. اُنهن مان پهرين هڪ پنڊت اشنان ڪرڻ ويو ته شري جڳديو ٻئي پنڊت کان پڇيو ته توسان جيڪو گڏ پنڊت آيو آهي سو ڪيئن آهي؟ اُن پنڊت پنهنجي اهميت ڏيکارڻ جي خيال کان پنهنجي سائي پنڊت جي گلا ڪندي چيو ته اهو گڏهه آهي، ودوان ٿورو ئي آهي. پهرين پنڊت اشنان ڪري واپس آيو ته ٻيو پنڊت جنهن سندس گلا ٿي ڪئي سو اشنان ڪرڻ ويو. شري جڳديو وري اُن پنڊت کان ٻئي پنڊت باٻت پڇيو ته ڪيئن آهي؟ اُن وري

چاه نهين چنتا نهين من وا بيپرواهه،
جسکو ڪڇهه نه چاهيئي، وو شاهن ڪي شاهه.

راجا ان سنت جو جواب ٻڌي سندس چرڻن تي ڪري پيو.
ا سنت، جن ترشنائن جو تياڳ ڪيو آهي ۽ ڀڳوت ڀڄن ۾
ن آهن سي ئي سچا راجائون مهاراجائون آهن. سوين سنساري
ائون سندن در تي مستڪ نوائن ٿا.

پريميو! توهان به پنهنجون ترشنائون گهٽايو نام ڳايو نام ڌيايو
د پايو.

٢٥ آڪٽوبر پوڄنيه سوامي جن حيدرآباد سنڌ ۾ سوامي
لانند آشرم ۾ آيا. اتي ٢٥ آڪٽوبر کان ٢٧ آڪٽوبر سوامي گوالانند
اراجن جو ورسي اتسو اپوجت ٿيل هو. سوامي جن ٽيئي
نهن اتي ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن سوامي گوالانند
اراجن جي گڻن جو ورڻن ڪندي چيو ته سوامي گوالانند مهاراج
ان ويدانتي سنت هئا. سندن پيشانيءَ مان آتمڪ تيج پيو
هلڪندو هو. سندن آواز ڪيڏو نه بلند ۽ مٺو هوندو هو.
وامي جن جڏهن ڀڄن ڳائيندا هئا ته دلين کي ڏوڏي ڇڏيندا
ئا. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن وانگر هنن به ڪيڏي نه
نڌي ۽ هندي ڀاشا ۾ واڻي لکي آهي جنهن جي پڙهڻ ۽
روڻ ڪرڻ سان آنند جي پراپتي ٿئي ٿي.

سوامي گوالانند مهاراج مهان مورتي هئا. هنن نه صرف سنڌي
سمداءِ کي مگر غير سنڌين، گجراتي، پنجابين کي به پنهنجي
يار جي ڏور ۾ ٻڌو، هزارن کي پرماتما جي راهه ۾ ڇڪيو.
ريميو! توهان به سوامي گوالانند مهاراجن جيان جيون ۾ سمرڻ
جي ساک ڏيو. ڀڳوت ڀڄن ۾ ئي سچو آنند آهي. دنيا جا ڪم
ڪاريون ڪڏهن به پورا ڪين ٿيندا، اسين پورا ٿي وينداسين.
انڪري اهڙن سنتن ستپرشن جو سنگ ڪريو جي توهان کي هن
ؤ ساگر جي پيڙ مان پار ڪن.

هوندي ئي هو ڏيکاري ڪين ڏيندا آهن.

هڪڙو راجا وزيرن ۽ سپاهين سان سير ڪندو هڪڙي جهنگل مان لنگهي رهيو هو ته هن جي نظر هڪ وڻ جي هيٺان وينل سنت مٿان پيئي. راجا سندس ويجهو وڃي پڇيو "توهان ڪير آهيو؟" ان سنت چيو ته مان راجا آهيان. راجا ان سنت جو جواب ٻڌي عجب ۾ پئجي ويو ته جهنگل ۾ وينو آهي، هي راجا وري ڪيئن ٿيو! راجا ان سنت کي چيو "راجا ته مان آهيان. مونکي پنهنجي راڄڌاني آهي، لشڪر آهي، سپاهي آهن، محل ماڙيون آهن، وزير آهن. توهان وٽ ته هٿ ڪجهه به ڪين آهي." راجا انهن چئي ٿورو اڳتي وڌيو ته ان سنت کيس سڏ ڪري چيو ته هٿ مون وٽ آيو آهين ته ڪجهه نه ڪجهه وٺي وڃ. توکي جنهن شيءِ جي گهرج هجي گهري وٺ. راجا اهو ٻڌي سنت وٽ واپس آيو ۽ عرض ڪيائين ته مون وٽ سڀ پدارٿ آهن، پر منهنجي جهول خالي آهي. هڪڙو پٽ گهرجي جو منهنجي پٺ پڌري ڪري. سنت راجا کي آسيس ڪندي چيو ته پرماتما ديالو آهي تنهنجي جهول سائي ٿيندي. راجا ان سنت جي آسيس ٻڌي ڏاڍو باغ بهار ٿيو. هن وري سنت کي ٻيو سوال ڪيو ته شرير ۾ ڳجهي بيماري آهي ان بيماريءَ مان شفاياب ڪيو. ان سنت مشڪندي راجا کي چيو "راجن! توکي هيڏا مال اسباب هوندي پٽ سنتان ڪين آهي. هيڏن راڄائي سکن هوندي صحت سالم ڪين آهي، اڃا به تنهنجي اندر ڪي ارمان هوندا! مان ته هٿ نراڻيچ آنند ۾ وينو آهيان. هاڻي تون ٻڌاءِ ته راجا مان آهيان يا تون آهين؟ توکي دشمنن جي چنتا رهي ٿي ته متان ڪنهن وقت ٻيو راجا چڙهائي ڪري ملڪ نه هڙپ ڪري وڃي. مونکي ڪنهن به قسم جي چنتا ڪين آهي نه وري ڪا چاهنا آهي.

٣٠ آڪٽوبر پوڄڻ، سوامي جن کوٺڙيءَ ۾ پڌاريا. سوامي جن
ي چار ڏينهن ستسنگ، پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ،
ندي چيو:

ڪهه ٽيئون اس جڳت ۾ جي تم چاهو سوک،
سنتون ڪا ستسنگ سن، ديهه نه ڪسڪو دوک.

پريميو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا ته جيڪڏهن
هان کي سچو سک کپي ته سنتن جو ستسنگ ٻڌو، سنتن جي وچن
ن هنڊايو، ڪنهن کي ڏکويو ڪين. ستسنگ جي وڏي اهميت
ي. تپسيا کان به وڌيڪ مهتو ستسنگ جو آهي. ستسنگ ٻـ
نهن وڏ ڀاڳيءَ کي ملي ٿو. پرڀوءَ جي ڪرپا سان ئي ستسنگ
ڻ جو سوڀاڳيه ملي ٿو. گوسوامي سنت تلسيداس چوي ٿو:

ٻن ستسنگ وويڪ نه هوئـــي،
رام ڪرپا ٻن سلڀ نه سوئـــي.

هڪ دفعي رشي وشوامتر ۽ رشي وشيشٽ مني پاڻ ۾ گيان
رشني ڪري رهيا هئا ته اتي مهري وشيشٽ منيءَ ستسنگ جي
هتا تي زور ڏنو ۽ رشي وشوامتر وري چيو ته ستسنگ کـــان
ڌيڪ تپسيا جو قل آهي. ٻنهي مهاپرشن ان وشيه تي ڪافي
حث ڪيو. آخر نرڻيه ڪين ڪري سگهيا. ستسنگ وڏو يـا
پسيا وڏي، ان نرڻيه لاءِ هو جدا جدا ديوتائن وٽ ويا مگر ڪو به
نهن کي پورو نرڻيه نه ڏئـي سگهيو. آخر اهـي ٻئي مهاپرش
ڳوان نارائڻ جـي آکيا سان شيش نانگ وٽ آيا. هنن شيش
نـگ کان پڇيو ته ستسنگ وڏو يا تپسيا؟ شيش نانـگ وراڻيو
ه منهنجي سر تي سڄي پرٿويءَ جو بار آهي. اُن کـي ٿوري
قت لاءِ ڪو سنڀاري ته مان اوهان کي اوهانجي سوال جـــو
واب ٻڌايان. رشي وشوامتر پنهنجي ڏه هزار ورهين جي تپسيا
و قل سمپورڻ ڪري پرٿويءَ کي روڪڻ جو سنڪلپ ڪيو ۽

ساڌ سنگ سي ترت هئا، ڪليگ ۾ نر نار،
ڪهي ٽيئُون ستسنگ ڪر، من ۾ شرڌا ڌار.

سوامي گوالانند مهاراج ويدانتي ڪوي هئا. هوءَ جيوَ کي جاڳرت ڪندي چون ٿا :

موهه ممتا نر تياڳ کي ڌر لي هرڪا ڌيان،
گوالا سک سوروپ تج ڪيون ڀاندي اگيان.

سوامي گوالانند مهاراج ويدانت سوتر "تت توم اسي" جي سمجهاڻي ڏيندي جيو کي چون ٿا :

سچدانند روپ تو ڪانهن گرو پرم ڪوپ
گوالا ساڪشي چيتن تن، توهي سک سوروپ

هي جيو! تون ست چت آنند روپ آهين. تون ڪهڙي ڪارڻ سنسن پرمن جي ڪوهه ۾ ڪري رهيو آهين. تون پاڻ ساڪي چيتن آنند روپ آهين. پريميو! توهان به اگيان جي ننڊ مان جاڳرت ٿي پاڻ پڇاڻيو. سوامي گوالانند مهاراج پنهنجن ستگرن سوامي ٽيئُونرام مهاراجن جي مهما ڳائيندي چون ٿا :

ٽيئُونرام گر پورڻ پايا جنم مرڻ ڪا سنشيه جايا

ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراج سوامي گوالانند مهاراج جا وڏا پيارا به هئا ته ستگرو به هئا. ڇنهن هوندي به سوامي گوالانند مهاراج کي ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراجن لاءِ اٽوٽ شرڌا هئي. پريميو اوهان به انهيءَ ڀاو سان ستگرن جي شيوا ڪريو. ستگرن جي ڏنل نام جو جاپ ڪريو. ستگرو مهاراج پڻ نام جو جاپ جپڻ جو آديش ڏيندي چون ٿا :

سڦل ڪرو تج سواس ڪو گر ڪا شبد ڪماءِ،
ڪهي ٽيئُون گر شبد بن ورٿا ناهين گنواءِ.

٢٨ آڪٽوبر سوامي جن حيدرآباد ۾ ڀلاڄ پري ۾ ويا جتي ڪوي ڀلاڄرام سان روح رهاڻ ڪيائون.

ي ساڪي پنهنجي جيون ۾ ڏنو. ونراڳ ورتي ڌارڻ ڪري
وت پڄڻ ڪيو. ڀڳتي ڪرڻ جو وجهه به ڀاڳن واري کي
ندو آهي. منش چولي ۾ به جيڪڏهن ڀڳوت پڄڻ نه ٿيو تہ
ي ٻي ڪهڙي جوڻ ۾ سمرڻ ڪبو. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

ٻڙ ڀاڳي ڀڳتي ڪري، ڪر نه سڪي در ڀاڳ،
ڏيئون ٽانتي سرگ ٽج هر ڀڳتي ۾ لاڳ.

٦ نومبر ڪراچيءَ ۾ سوامي جن نارائڻ جي مندر ۾
ستسنگ ڪيو. ٧ نومبر سوامي جن امراپور آستان ٽنڊي آدم ۾
واپس آيا. پهرين ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پرڻام
ڪري ملپل پيتانون سندن اڳيان ڀيٽ رکي آسيس ورتائون.
وامي گرمکداس، سوامي بسنترام، سوامي مادوداس ۽ ٻين سنتن
ان حالي احوالي ٿيا. سوامي جن اتي نت نيم ستسنگ ڪندا
ها. ٢٠ نومبر سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج سان
گڏجي نام جي پرچار لاءِ سفر تي نڪتا. سوامي جن نواب شاهه،
ڪنڊيارو، شهداد پور، شاهپور چاڪر، ماتلي، ٽلهيار ۽
ميرپور خاص ۾ ستگرو مهاراجن سان گڏجي ستسنگ پروچن ڪيو.
٣ ڊسمبر امراپور آستان تي واپس آيا.

٢ جنوري ١٩٤٦ سوامي جن سروانند مهاراجن کان آگيا
وٺي ڪوئيٽا بلوچستان لاءِ روانا ٿيا. رستي تي ڪن شهرن ۾
ستسنگ جي موج مچائي ١٢ جنوري ڪوئيٽا ۾ پڌاريا. شري
دوارڪاداس واڌوا، شري ڪندنداس واڌوا، شري موٽومل روهڙا،
شري دوارڪاداس چاولا ۽ ٻين ڪن ستسنگين سوامي جن جو پشپ
مالهائن سان سواگت ڪيو. اتي سوامي جن ويهه ڏينهن ستسنگ
پروچن ڪيو. سوامي جن پنهنجي مڌر زبان،
پراڻيءَ جي ورکيا سبب سڀن کي ڀرپور ڀڳتيءَ جي ڏور ۾
ٻڌي ڇڏيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته توهان ۾ ڪيڏو
نه صدق آهي، پريم آهي. اچا ڀاڳ ۾ پرڀوءَ لاءِ ستگرن لاءِ وڏڪ

پرٿويءَ جو چڪر هلندو رهيو. وري مني وشيشٽ ستسنگ جي هڪ گهڙيءَ جو ڦل ارپڻ ڪندي پرٿوي روڪڻ جو سنڪلپ ڪيو ته پرٿوي بيهجي وڃي. تڏهن شيش ناگ چيو ته، توهان جي سوال جو جواب توهان کي ملي ويو. تپسيا کان وڌيڪ ستسنگ جي اهميت آهي. ستسنگ جي هڪ گهڙيءَ جي ڦل ڌرڻ سان پرٿوي اچل رهي ۽ تپسيا جي هزارن ورهين جي ڦل ڌرڻ سان به پرٿوي اچل ڪين رهي.

پريميو! جيڪڏهن جيون سڦل ڪرڻ چاهيو ٿا ته روز ستسنگ ڪريو. ستسنگ ۾ توهان کي موتي ماڻڪ هيرا لعل جواهر ملندا، جي توهان کي مالا مال ڪندا. توهانجو هي لوڪ پرلوڪ سهيلو ٿيندو.

ڪراچيءَ ۾ اندر روڊ ايڪسٽينشن پرسان سنت هرنامداس جو آشرم "هرنام پوري" هو. سوامي جن جو سنت هرنامداس سان سنيهه سنبنڌ هوندو هو. اُنهن جي برهملين ٿيڻ کان پوءِ ناتو نباهڻ جي لحاظ کان پوڄيه سوامي جن ٢ نومبر ڪراچيءَ ۾ هرنام پوريءَ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سنت ديوداس سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن اُتي ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته سوامي هرنامداس هڪ ورڪت مهاتما هو، اونهون ابياسي ۽ ودوان هو. يوگ سادنا جو به ماهر هو ته جوتش وديا جو به ڄاڻو هو. هن آڌياتمڪ ۽ ڌارمڪ وشين تي ڪيترائي سنڌي پستڪ لکيا، جيئن ته "هرنام ولاس"، "سڌانت سار" وغيره. هن سنت سارڪتاولي ۽ وچار ساگر جو پڻ سنڌيءَ ۾ ترجمو ڪيو. اهڙا سنت سدائين امر اجر آهن.

امر ديش ۾ سنت جن نت هي ڪرت نواس
ڪه ٽيئُون ڪري نهن، ڪال ڪرم جهن واس.

پريميو! توهان به سوامي هرنامداس جي سکيائن ۽ سڌانتن

ـدائت پڙهي ٻه تون وري ٻيڙي ناٿ ٿو وڃين! پاڻ ۾ اهڙو
ـور رک جو ٻيڙي ناٿ هٿ اچي وڃي. نيڪ آ هاڻي ٻلي
ـرڻن ٽان ٿي اچج." مون سوامي شنڪرآنند مهاراج کان پڇيو
ـيرڻن تي وڃان ٿو انهن کان ڇا گهران؟ ڇاڪاڻ ته چوندا
ـهن ته تيرڻن تي وڃجي يا ڪنهن ديوتا جي آستان تي وڃجي ته
ـن کان ڪجهه نه ڪجهه گهرجي نه ته ته هو پنهنجو اپمان سمجهندا
ـهن. هاڻي اوهان صلاح ڏيو ته آئي تيرڻن تي وڃي ڇا گهران؟
سوامي شنڪرآنند مهاراج چيو ته تيرڻن کان گهر ته "ايشور
ستگرن جي چرڻن ۾ پيار وڌندو رهي."

پريميو! توهان ٻه هر وقت اها پرارٿنا ڪريو "هي پربهو! هي
ـتگرو مهاراج! اهڙي ديا درشٽي ڪريو جو اوهانجي ڪمل چرڻن
ـ پيار وڌندو رهي." جنهن تي ڪامل گروءَ جي ڪرپا درشٽي
ـهي آن کي ٿي داتار جو درشن ٿئي ٿو. اهو ئي آنند پراپت
ـڪري ٿو. سامي صاحب فرمائي ٿو:

ستگرو پرکه سڄان رکيو هٿ مٿي ٿي،
مٿي ويٺي من مان سامي ڪنڍاٽاڻ،
وسيو مينگهه مهر جو پريا نينهن نياڻ،
اچي پيتم پاڻ، سمڪه منهنجي سڀرين.

سوامي جن ستسنگه ڪندي چيو ته اسان مان ڪيترا ان
ـڪري دکي آهن جو هو پاڻي تي پدا نٿا رهن. پربهوءَ جيڪي
ـڪين ڏنو آهي تنهن تي راضي ڪين آهن. سامي صاحب چوي ٿو:

سدا ڪر شڪر سامي در دوستن جي،
پاويں ملي ميڏو پاويں سڪو ٽڪر،
نور انهيءَ ۾ ٿر ته خاصو خلوڪدار ٿين.

جيڪي پرماتما اسانکي ڏنو آهي ان تي خوش رهون؛ پين
ـڪي ڏسي ريس ۽ هوس نه ڪريون نه ته نه اشانت رهڻو پوندو.

وڌيڪ پريم پيدا ڪيو. جڏهن توهان جي اندر ۾ اُڪير وڌندي ويندي تڏهن توهان پرڀوءَ جي ويجهو ٿيندا ويندا. ور ور ”شري ست نام ساکي“ ”جئه شري ڪرشن“ جو منتر اُچاريو ته توهان جا سواس سڦلا ٿيندا ۽ ڪشٽ به ڪافور ٿيندا.

ستگر ڪي ست شبد ڪا اهه نش ڪر ابياس،
ڪهه ٽيئُون سنسار ڪي وگهن هوئه سڀ ناس.

ڪوئيٽا ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته جيءَ جو جيئڻ هن دنيا ۾ رهڻ پنهنجي ٻل تي ڪين آهي. ائين هرڪو چوندو آهي ته مان پنهنجي پيرن تي بيٺو آهيان، مان سڀ ڪجهه پاڻ ڪري سگهان ٿو، پر جڏهن ساڳئي شخص کي ڪا تڪليف ٿئي، اوچتو ساهه مٺ ۾ اچي، دماغ جي ڪل ڦري وڃي، ڌنڌي واپار ۾ واڌي بدران گهاٽو پوي، اميريءَ مان غريبيءَ جا ڏينهن ڏسڻا پون ته هڪدم ڏانوان ڏول! ڀڳوان جي ديا کان سواءِ جيءَ جو چارهو ڪونهي. پرماتما ئي جيءَ جو هڪ سهارو آهي. اُن جي رحمت کان سواءِ ڪک به پٽي پٺو نٿو ڪري سگهجي. انڪري ايشور کي، ستگروءَ کي سدائين سندن مهر لاءِ ئي عرض ڪجي. ستگرن کي وينتي ڪجي:

چرنن ڪا چاڪر ڪرو ستگر ڪرپا ڌار،
ڪهه ٽيئُون سيوا ڪرون نش دن ليري دوار.

مان جڏهن هردوار ۾ سوامي شنڪرآنند وٽ ويدانت جو اڀياس ڪندو هوس ته ڪن سنتن سان گڏجي اُتان بدري ناٿ ياترا جو ڪاريه ڪرم ٺاهيوسي. مونکي سوامي شنڪرآنند مهاراج کان ان لاءِ موڪل وٺندي سنڪوچ پئي ٿيو. مون سنت امرداس کي چيو ته تون سوامي جن کان بدري ناٿ ياترا جي موڪل وٺ. جڏهن سوامي شنڪرآنند مهاراج سان بدري ناٿ ياترا جو ذڪر ڪيو ويو تڏهن مونکي سڏي چيائون، ”مون وٽ

جي من مٿي هلڻ نه گهرجي. ڏرو ڪڏهن ڪڏهن ششيه جو
ان ونندا آهن، جيڪو اُن پريکشا مان پاس ٿيندو آهي اُن
پنهنجي پيار ۽ ديا جي درشٽي ڪندا آهن.

هڪ دفعي فريد صاحب کان سندس مرشد امتحان ورتو.
ڪ رات جو زبردست برسات وسي رهي هئي. مرشد سيني
دن کي چيو ته باه وسائي، ٻيئون وسائي وڃي آرام ڪريو.
رات جو دير سان مرشد شيخ فريد کي حڪم ڪيو ته "ابا چلم
ي ڏي." مرشد کي چلم ٺاهي ڏيڻ لاءِ فريد صاحب ٽانڊي
ڳولها ۾ نڪتو. چوڌاري ڦريو مگر ڪٿي ٽانڊو ڪين مليو.
ڪ اونداهي رات ٻيو اوڙڪ برسات! هنجي نظر هڪ جهوپڙيءَ
پيئي، جت ٻتي ٻري رهي هئي. شيخ فريد ڊڪندو اُتي
. اُها هڪ ونشيا جي جهوپڙي هئي. اُن جي گهر باه دکي
ي هئي. فريد کيس عرض ڪيو ته ٽانڊو ڏي. ونشيا وراڻيو،
ٽانڊو ڀلي کڻي وڃ، پر اُنجي عيوض هڪ اک ڏيڻي پوندءِ."
يد ونشيا کي چيو، "توُن ڀلِ منهنجي اک ڪڍ، پر جي اک
ي عيوض منهنجو مرشد راضي ٿئي ته به سؤدو سستو آهي."
فريد صاحب اگر ڪنيو ۽ ونشيا سندس اک ۾ چمٽو وجهي
ه ڪڍي رکي. فريد اُن اک واري جاءِ ڪپڙي ٻڌي ٽانڊو
ٽي آيو ۽ اچي مرشد کي چلم ٺاهي ڏني. مرشد پڇيو، "ابا!
لم ڪيئن دکايئه، ٽانڊو ڪٿان آنديءِ ۽ تنهنجي اک تي هي
ي ڇو ٻڌل آهي؟"

شيخ فريد ساري حقيقت مرشد کي ٻڌائي. مرشد سندس
ٽي کوليندي جٿن تي مٿس هٿ رکيو ته سندس ٻئي اکيون
سالم. مرشد کيس چيو، "پيارا فريد! تنهنجي ڪمائي قبول!
ـون امتحان ۾ ڪامياب ويئين، الله نگهبان ٿيندءِ، اعليٰ شان
يندءِ." مرشد مهر ڪئي. فريد لعلون لعل ٿي پيو. مرشد جي
هر مريد کي رڱي ڇڏيو.

گرميءَ جي موسم ۾ منجهند جو تتڻ اُس هئي. شيخ سعدي مسجد ڏانهن نماز پڙهڻ لاءِ وڃي رهيو هو ته هن رستي تي هڪ شاهوڪار کي پڻ مسجد ڏانهن ويندو ڏٺو، جنهنجي سهڻي جتي چيچاٽ ڪري رهي هئي. شيخ سعدي اندر ۾ اُداس ٿي چوڻ لڳو، رب وٽ انصاف ڪونهي. مونکي پراڻي چپل جتي به ڪونهي ۽ هن شاهوڪار کي ڪهڙي نه سهڻي جتي پيئي آهي. شيخ سعدي اڃا ٿورو اڳتي وڌيو ته هن هڪ لنگڙي شخص کي مسجد طرف ريڙهيون پائيندي ڏٺو جو پڻ نماز پڙهڻ لاءِ وڃي رهيو هو. ريڙهين پائڻ سان اُن لنگڙي شخص کي بدن ۾ ڪيڏو نه ايذاءُ پئي آيو، اُن جو تصور ڪندي شيخ سعدي اندر ۾ ڌڻيءَ کان معافي وٺندي چيو ته الله جي مون تي ڪيڏي نه عنايت آهي جو هن مونکي هلڻ چلڻ لاءِ سالم عضوا ڏنا آهن. هي پيارو لنگڙو ڪيئن نه خوشيءَ سان نماز پڙهڻ پيو وڃي.

پريميو! جي سکي ٿيڻ چاهيو ٿا ته مٿي نه نهاريو، هيٺ نهاريو. دنيا ۾ ڪيڏا نه لوڪ دکي آهن! پريوءَ توهان کــي ڪيڏا نه سک سهنج ڏنا آهن، تڏهن به توهان پاڻ کــي دکي محسوس ڪريو ٿا.

پريوءَ توهان کي جيڪي ڏنو آهي اُن تي سنتشٽ رهي نام جپيو، ستڪرم ڪريو. ڀڄ ڪريو، وڏڙن جي شيوا ڪريو.

ڪوئيتا ۾ پوڄيه سوامي جن ستگروءَ جي اهميت تي پرچن ڪندي چيو:

ستگر ڪي ڪرپا بنا ملي نه موکش دوار
ڪهه ٽيئون ڪر شرن لي اپنا ڪرو اڌار.

ستگر جي ديا بنا جيو جــو موکش ڪين ٿيندو. انڪري ستگرو مهاراج فرمائين ٿا ته منش کي پريپورڻ گروءَ جــي شرڻ وٺڻ گهرجــي. گرو جيڪا آگيا ڪري اُن موجب هلڻ گهرجــي.

تيرٿ اشنان ورتن جو ڦل وڃڻي ۾ نام جپي سمرڻ کان اهي
سڀ گهٽ آهن.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج به فرمائين ٿا :

چار اٺارهه شٽ ڪهه ڪل هري نام آڌار،
ڪهه ٽيئون جو جپت تنهن، تس ڪا هوت اڌار.

چار ويد، اٺارهن پراڻ، ڇهه شاستر ڪليگ ۾ هري نام جي پرڌانتا ڏيکارين ٿا. جيڪو شرڌا ۽ وشواس سان نام جو سمرڻ ڪري ٿو تنهن جي مڪتي ٿئي ٿي.

رام نام ۾ وڏي شڪتي آهي. جيڪو وشواس رکي رام جو نام اُچاري ٿو، اُن جو دک دور ٿئي ٿو. ڪاشيءَ ۾ هڪ ساهوڪار کي ڪوڙهه جي بيماري ٿي پيئي. هن گهڻو ئي علاج ڪيو مگر ڪوڙهه مان شفاياب ڪين ٿيو. هو زندگيءَ مان بيزار ٿي پيو. هن سوچيو ته ههڙي جيئڻ کان مرڻ بهتر آهي. اهو ارادو ڪري هو گنگا جي ڪناري آيو ته گنگا ماتا جي گود ۾ سمائجي وڃي هميشه لاءِ سکي ٿيان. ڪناري تي سنت ڪبير داس جي شِشيه پدمناڀ هن کي پيڙت ڏسي متس ڪهل آندي ۽ کيس صلاح ڏني ته ٽي دفعا رام نام اُچاريندي گنگا مئيا ۾ ٽٻي ڏي ته ڀڳوان ڀلو ڪندو. سنت پدمناڀ جي آگيا موجب اُن ڪوڙهيءَ ٽي دفعا رام نام اُچاريندي جڏهن ٽي گنگا نديءَ ۾ ٽٻي ڏني ته سندس ڪايا پلٽجي ويئي. ڪوڙهه غائب ٿي ويو. رام نام جي اُچارڻ سبب لاعلاج دک دور ٿي ويو. اسين به نت نيم نام سمرڻ ڪندا رهون ته اسانجا سارِيرڪ ۽ مانسڪ دک درد دور ٿي ويندا ۽ من جي شانتي پراپت ٿيندي.

١ مارچ پوڄيه سوامي جن ٻئي عاقل ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن هفتو ڪن ستسنگ ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو :

پريمين! توهان ٻه ايشور ۾، ستگرن ۾ پورڻ وشواس رکي
پرارٿنا ڪريو:

ستگر مجهکو دان دي، پريم ڀڳت وشواس،
ڪهه ٽيئون نت سمت دي، سنتن مانهه نواس.

اوهان جي پرارٿنا ستگرن جي در قبول پوندي ۽ ايشور
ڪرپا سان توهانجا ٻيڙا ٻني لڳندا.

سوامي جن ساري سنگت کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته توهان
ڪيڏو نه پريم ڏيکاريو آهي، عزت ڏني آهي، اُن لاءِ داس
آڀاري آهي. پريوءَ جي پريم جي راهه ۾ اڳتي وڌندا رهو. جيون
۾ سمرڻ ۽ سيوا جي ساکي ڏئي مدش چولو سڦلو ڪريو. سوامي جن
”ست نام ساکي سرب آڌار“ جي ڌني لڳائي پلئه پاتو.

٢ فيبروري سوامي جن ڪوئيٽا جي پريمين کان موڪلائي
روانا ٿيا. ڪيترن پريمين جي اکڙين ۾ پريم جا آنسون هئا.

٣ فيبروري سوامي جن جيڪب آباد ۾ پڌاريا. اُتي چار ڏينهن
امرت ورکا ڪيائون. اُتان وري ٧ فيبروري ڪشمور ويا. اُتي
پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيائون. ١٣ فيبروري سوامي جن
ڪنڌڪوٽ ۾ پڌاريا. اُتي هفتو کن جدا جدا وشين تي پروچن
ڪري پريمين جو مارگ درشن ڪيائون. ٢١ فيبروري سوامي جن
شڪارپور ۾ آيا. اُتي هفتو کن ستسنگ جي موج مچايائون.
شڪارپور ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

نام ليئا تن سب ڪيئا، سندر جپ تپ نيم،
تيرٿ اٽن سنان ورت تلا ٻٽت دت هيم.

پريمين! رام نام جو سمرڻ اُتم ساڌن آهي. سنت سندرداس
ٻه فرمائي ٿو ته جنهن سمرڻ ڪيو تنهن سڀ جپ تپ تيرٿ
دان اشنان ڪيا. ناراضيءَ جي هڪ پڙ ۾ سون ۽ ٻئي پڙ ۾ تيرٿ

. ماتا پتا جي شرير ۾ ٽئون ساهه پيو. ڀڳت رگهوءَ کان
ي وڌائون. پريميو! ڪڪ جو به رنج نه ڪڄجي.
٧ مارچ پوڄنيه سوامي جن گهوٽڪيءَ ۾ پڌاريا. اڄ سوامي جن
ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

پريم سچا ٻڌتا رهي، جو ڪب گهٽتا ناهه،
ڪهه ٽيڏون دک سوک ۾، اڪ رس رهه من ماهه.

سنساري ماڻهن، سنبنڌين سان ڪڏهن پريم گهٽ آهي
ڌهن وڌ آهي. موهه جي ڪري اهو پريم نشڪام ڪين آهي.
ڌهن من باغ بهار هوندو ته، ڪڏهن دکي، اشانت. پر پريوءَ
پريم ۽ پريوءَ جي پيارن سنتن ستپرشن لاءِ پريم ڏينهون ڏينهن
ندو ويندو آهي. سچو پريمي دک سک ۾ سمان ڀاوَ ۾ رهي
ي ڀڙ پنهنجي پريتم جو ئي ڌيان ڪري ٿو. ڪيترا ڀڳت
، کي دک ڪري ڪين ليکين ٿا. ايتري قدر جو پريم جي
ـاوَ ڪري ڪين دک جو احساس ئي ڪين ٿئي ٿو.
ڪ درويش کي ڪا شاريرڪ تڪليف ٿي پيئي تڏهن ا ـه ڀيو
ڪندو هو. ڪنهن پريميءَ پڇيس ڇا توهان کي ان بيماريءَ
ـب تڪليف ڪين ٿي ٿئي؟ ان درويش وراڻيو:

پريان سندي پار جي مڙيوئي مٺائي،
ڪانهي ڪڙائي چکين جي چيت ڪري.

ڏٺيءَ نه قرب ڪري مون کي سورن جي سوغات موڪلي
ي. سوغات حاصل ڪري سکي ٿيو آهي يا دکي!

سور سختيون سالڪن کي محب مهمانيون مڪيون.

جنهن سان نشڪام پريم جو ناتو ٿئي ٿو ان جو ڌيان ڪندي
ڪ جو احساس ڪين ٿو ٿئي. مصر جي استرين يوسف کي
سندي هٿن سان ليما ٿي ڪٽيا، سي يوسف جي سونهن،
سندي اهڙو ته مگن ٿي ويئون جو ليمن ڪٽيندي سندن آڱريون

ٻرا ڪسي ڪا نا ڪرو، سڀ ڪا ڀلا وچار،
ٽيڏون ٻرائي جو ڪري، ٽانڪا ڪر اُپڪار.

ڪي اگياني درويشن کي سٽائيندا آهن. ڪنهن کي ٻ، سٽائڻ پاپ آهي. اُن جو نتيجو ڏاڍو ٻرو ڀوڳڻو پوي ٿو. جڳناٿ پوري کان ڏهن ڪوهن جي دوريءَ تي پپل چٽي ڳوٺ ۾ رگهو مهاڻو رهندو هو. هوُ پنهنجي گهر ٻار جي اُدرپورڻا لاءِ مهاڻڪو ڪم ڪندو هو. هڪ ڏينهن جڏهن اُي هن هڪ مڇيءَ کي پڪڙيو تيئن مڇيءَ جي مک، مان آواز نڪتو "رکشا ڪريو! ڀڳوان ناراڻ رکشا ڪريو!" مڇيءَ جي منهن مان اهو آواز ٻڌي رگهو مهاڻو عجب ۾ پئجي ويو. هن هڪدم اُن مڇليءَ کي پاڻيءَ ۾ وڌو. مڇليءَ جي انهن لفظن مهاڻي رگهوءَ جي زندگيءَ ۾ ڦيرو آڻي ڇڏيو. هوُ مهاڻڪو ڌندو ڇڏي سڄو وقت ناراڻ ناراڻ اُچارڻ لڳو. رستي تي پنڌ ڪندي اُٿندي وهندي ٻس ناراڻ ناراڻ اُچاريندو هو. هڪ ڏينهن ٻارن جي ٽوليءَ مان هڪ ٻار پياري رگهوءَ کي چار پنج پٿر هنيا، تڏهن ٻـ پيارو رگهو ناراڻ ناراڻ رٽيندو رهيو. جهٽ ڪان پوءِ پٿر هڻندڙ ٻالڪ اوچتو گذاري ويو. مائٽن ۾ روڄ مچي ويو. ٻالڪ جي سائين گهر وارن کي ٻڌايو ته ڪيئن نه اُن ٻالڪ رگهو مهاڻي کي پٿر هنيا. گذاري ويل ٻالڪ جو ماتا پتا ۽ ڪجهه ٻالڪ رگهو مهاڻي وٽ معافي وٺڻ ويا. پيارو رگهو ڀڳت چوڻ لڳو ته پيارا مونکي خبر ئي ڪين آهي ته ڪنهن پٿر هنيا. ٻرو ڀلي ڪندو. مائٽن جي زور ڀرڻ تي ڀڳت رگهو اُن ٻالڪ جي گهر ويو. هن ٻالڪن ۽ گهر جي مالڪن کي چيو ته اچو ته گڏجي ڪري پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريون ته پرماتما هن ٻالڪ تي ڪرپا ڪري، ڪيس جيئدان ڏيو. رگهو ڀڳت گڏجي ڪري درد ڀري پڪار ڪندي پرڀوءَ کي ٻالڪ لاءِ پرارٿنا ڪئي مس ته مئل ٻالڪ جيئرو اُٿي ڪڙو

هردي سي جب پرارٿنا ڪهي، ٽيئون ڪر ڪوي،
ڀڳوت ڪي تب ڪان ۾ ڀيڇمت شيگرهي سوي.

اهڙيءَ پرارٿنا سان گڏ ڀوڳ جي ڏني مان ڪجهه دان ڪريو.
ان ڪريو نشڪام ڀاونا سان، تڏهن اهو اوهانجو ڪٽڪو ڪرتار
ت قبول ٿيندو.

تين ڪرم نت هي ڪرو، ڀڄن دان اشنان،
ڪهه ٽيئون ان تين سي، ڪل ۾ هو ڪليان.

سوامي جن چيٽ جي ميلي ڪان پوءِ پندرهن ڏينهن ڪن آستان
ي رهيا. پوءِ وري مهنو ڪن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن سان
جدا جدا شهرن ۽ ڳوٺن ۾ نام جو پرچار ڪيائون. ٢ جون
حيدرآباد سنڌ ۾ سوامي مادوداس جن جي آستان تي آيا.
جون ڪان اڳي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو ورسي اتسو
پوجت ڪيل هو. ستگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي ٻسنترام،
ڪوي ڀلاجرام ۽ ٻين سنتن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي
ڪٽڻ جو ورڻن ڪندي ڪين شرڌانجلي ڏني. پوڄيه سوامي جن
ان موقعي تي دلسوز آواز ۾ هيٺيون ڀڄن ڳايو:

سنڀاري ٿو مڙو ڀرين کي سدائي،
گهٽا ڏينهن گذريا، رهي مون جدائي.

١- ٻڌن منهنجو هتڙي، نه هرکو ڏسي ٿو،
مگر منهنجو مڙو ڀرين ڏي وسي ٿو،
پلايان نه پلڄن، جڏي لنوڙي لائي، سنڀاري ٿو...

٢- گهڙي هڪ ٿي گذري، ورهه ڏي ڏکائي،
ڀرين جي وڇوڙي، اندر آڳ لائي،
ملڻ لاءِ تڙڦي، وٺي ڀي نه وائي، سنڀاري ٿو...

٣- وڃڻ لاءِ سواري، هڄي جي نه ڪائي،
وڃان پيرين پنڌ پي، ڀرين ڏي مان پائي،

وڃي جي ويٺون، پر تڏهن به ڪين ايذاءَ جو احساس ڪين ٿيو. پريميو! جڏهن هڪ دنيوي ماڻهوءَ جي سونهن ايڏو مشتاق ڪري ڇڏي ٿي تڏهن پرماتما جي عجيب سندرتا ۽ اٿاهه اسيم سرشٽيءَ جو ڌيان ڪندي ڀڳت تلين نه ٿيندو!

پريميو! روز ڪجهه نه ڪجهه وقت دنيوي ڪمن کي پاسيرو رکي نشٺا سان پرڀوءَ جو ڌيان ڪريو. سندس نام اُچاريو. مايا کان منهن موڙيو، پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو ته توهان جو هي جنم سڦلو ٿيندو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

شڀ اوسر يهه منش تن، ملا ڀاڳه سي توهه،
ڦنس ڪر مايا موهه ۾، ٿيئون تان مت کويه.

پرماتما، ستگرن ۽ سنتن لاءِ اندر ۾ اُڪير وڌايو!

١٥ مارچ پوڄيه سوامي جن امراپور استان ٽنڊي آدم ۾ واپس آيا. سوامي جن ڀورين ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي ساد نمسڪار ڪري مليل ڀيٽائون سندن چرنن ۾ ڀيٽ رکيائون ۽ سفر جو حال احوال ڏنائون. سوامي جن ان بعد پريم پرڪاش منڊل جي ٻين سنتن سان مليا. سوامي جن اُتي آستان تي نت نيم ستسنگ ڪندا هئا.

اپريل ۾ چيٽ جو ميلو امراپور آستان تي ڏاڍي اُتساهه اُمنگ سان ملهايو ويو. ڪيترائي سنت مهاتمائون سوين صدقي پريمي اُتسوَ ۾ شريڪ ٿيا. ستگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي گرمکداس سوامي مادوداس، سوامي بسنترام ۽ ٻين سنتن ستسنگ پروچن ڪيو. ان موقعي تي سوامي جن پڻ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي اسيم ڪرپا جو ورڻن ڪندي سندن مهما جو ڀڄن ڳايو. سوامي جن چيو ته سوامي ٽيئونرام مهاراج ڪلاڪن جا ڪلاڪ ڀڳوت ڀڄن ۾ لين رهندا هئا. اسين به سندن نقش قدم تي هلي نام جو سمرڻ ڪريون. زبان سان نه پر دل سان پرڀو کي پرارٿنا ڪريون. ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

۱۰ جون پوڄيءَ سوامي جن ميرپورخاص ۾ پڌاريا. اُتي
ـمي جن چار ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ
ـدي چيو:

اُدر پورن ڪي ڪارني، ڀڳت ڪانهه اجان،
تياڳي چنتا پيٽ ڪي، سمرو شري ڀڳوان.

ـرڀيو! پيٽوڙي پيٽ ڀرڻ جو ڪين آهي. جيئن رات ڏينهن
ـنجي ترشنائن کي پوري ڪرڻ لاءِ ڀٽڪي رهيو آهي. مايا
اهڙو چڪر آهي جو منش کان مالڪ وسري ويو آهي.
ـگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا ته منش کي پنهنجي
ـر جي چنتا نه ڪرڻ گهرجي. ڀڳوت ڀڄن ۾ سمو سڦلو ڪرڻ
ـرجي. جيڪي پرماتما کي ياد ڪن ٿا، پرماتما اُنهن جي سار
ـي ٿو. هڪ دفعي وتايو فقير ان پيٽ جي چڪر ۾ گهمي
ـيو هو ته کيس مرشد مليو. مرشد چيس فقير ٿي ڪري پيو
ـڪين! ڌڻيءَ جي وڃي بندگي ڪر. پاڻهي سائين تنهنجي
ـار لهندو. وتايو مرشد جا اهي لفظ ٻڌي سڌو ڳوٺ جي ٻاهر
ـهنگل ۾ آيو. اُتي هڪ وڏي وڻ جي ٽاريءَ تي ويهي ڌڻيءَ
ـي بندگي ڪرڻ لڳو. رات ٿي هيٺ لٿو. کيس بک لڳي
ـ جهنگل ۾ ڪاڏو کڻان اچي! ٻڌا ڪاڏي ئي سمهي پيو. صبح
ـيو، وري وڃي وڻ جي ٽاريءَ تي ويٺو. کيس بک ستايو پر
ـري کيس مرشد جا لفظ ياد آيا ته الله جي عبادت ڪر. الله
ـاڻهي سار لهندو. وتايو وري وڻ تي ويهي بندگي ڪرڻ لڳو.
ـدجهند جو وقت ٿيو ته هڪ مڄ اُن وڻ جي هيٺان اچي ويٺي.
ـج وارن کي بک لڳي هئي سو پاڻ سان آندل ڪاڌي پيتي
ـو سامان کوليائون. ڪين طرحين طرحين جا طعام ساڻ هئا. وتايو
ـکان وٺو لقاءُ ڏسي، پر من ۾ سوچيائين ته گهرڻو ڪنهن کان
ـڪين آهي. طعامن جي خوشبوءِ سبب کيس ٿوري ڪنگهه ٿي.

ويھڻ منھنجو وھ ٽيو، ڳجھي ٽار آئي، سنياري ٽو ...
٣- ڪھي ٽيڏون پل پل ٻرڻ ڪي پڪارڻان،
ملن شال مونسان ته گڏجي گذاريان،
ٻري ٽيان نه پل ھڪ، اندر ۾ اھائي، سنياري ٽو ...

پوڄيه سوامي جن شرڌانجلي ڏيندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيڏونرام مھاراج سون ڪي "ست نام ساڪي" جو منتر ڏيئي سندن لوڪ پرلوڪ سھيلو ڪيو. اسين ٻه سندن ڏنل نام ورور اچاريون.

ستگر ڪي ست شبد ڪا سمرن ڪر ھروار،
ڪھه ٽيڏون جنھه سمرني انيو ڪلي دوار.

ستگرو مھاراج سڀني پراڻين ڪي پنھنجو پيار پيئارينداھئا. ھو ڪروڌ جا ساگر ھئا. ستگرو مھاراج ماس کائڻ جي خلاف پرچار ڪندا ھئا. جئن ساھوارن ڪي ٻه جيئدان ملي ۽ منش جو ٻه ڪلياڻ ٿئي. ھڪ دفعي ھڪ پريميءَ ستگرو مھاراجن ڪي ٻڌايو ته ميران پور جھوڪ ۾ صوفين جو وڏو ميلو آھي، جتي ھندو مسلمان سڀ ايندا آھن. اتي ھو مانس آھار ڪندا آھن. ڪيترن گگدامن جو ان ڪري قتلام ڪيو ويندو آھي. اھو ٻڌي سوامي جن جي دل ڀڳھرجي پيئي. ميلي جي موقعي تي پنھنجي منڊليءَ سان ميران پور جھوڪ ۾ پڌاريا. اتي ستسنگه ڪندي ستگرو سوامي ٽيڏونرام مھاراجن سنگت ڪي وينتي ڪئي ته مانس آھار ڪان ٻھه ٻري رھو. سڀ سنت مھاتمائون پير پيغمبر اھائي سکيا ڏئي ٿا ته ڪنھن ٻه جيو ڪي نه ستايو. ستگرو مھاراجن جو اپديش ٻڌي ڪيترن ٿي مانس نه کائڻ جو سنڪلپ ڪيو. ان سال درگاھه جي گادي نشين پڻ ستگرو مھاراجن جو عرض قبول ڪري مانس جو واھپو بند ڪيو. ستگرو مھاراج ڏاڍا ديالو ۽ پراپڪاري ھئا. اچو ته اسان ٻه سندن آدرشن تي ھلڻ جي ڪوشش ڪري منش جيون سڦل ڪريون.

ڻ واري شيءِ لاءِ ڪنهن کي پيار ڪونهي. انهيءَ لاءِ منش ي جي پنهنجي مرتبي وڌائڻ لاءِ ۽ پنهنجي سوڀيا وڌائڻ لاءِ ڪرم ڪرڻ ضروري آهي. ٻيا ڪرم ماڻهوءَ جو ملهه نه ٿيندو ي. ڪم واري جو ئي ملهه آهي. ڪيڏي نه ڏنڌي وارو هجي ڪيڏيءَ نه عمر وارو هجي، ڪيڏي نه عقل وارو هجي، ڪهڙي روپ وارو هجي يا ڪيڏي نه مرتبي وارو هجي. پر جيڪڏهن ڪرم شيل نه آهي ته ڪنهنکي نه وڻندو. مٿين ڳڻن هوندي به ڪرم ڪرڻ کانسواءِ ڪرندو ويندو. انهيءَ ڪري ڀڳوان شري ڪرشن ڀڳوت گيتا ۾ چيو آهي ته "कर्मण्येवाधिकारस्ते" ڪرم ڪرڻ پنهنجو اڌڪار آهي، پر ڪرم ڪنهن لاءِ ڪرڻ گهرجي انهيءَ ي سمجهڻو آهي.

جيتري قدر ڪرم ڪرڻ جو ميدان وڏو هوندو ۽ وڏيءَ دل سان ڪيو ويندو ۽ وڏي مقصد سان ڪيو ويندو، اوترو سٺو ٿيندو. صرف پنهنجي سوارٿ لاءِ نڌيءَ يا تنگ دليءَ سان جيڪو ڪرم ڪيو ويندو، انهيءَ ڪرم جو ڪجهه به مهتو نه آهي. پريوار، شهر، ذاتيءَ، ديش ۽ وشو جي هرڪ پراڻيءَ جي سک شانتيءَ لاءِ ڪرم ڪبو ته اهو ڪرم انسان کي مرتبو ڏيندو. جيتوڻيڪ ڪيترا رويڪي پرش گيان جي سهارو ڪندا آهن پر جي چڱيءَ طرح ويچار ڪبو ته گيان موجب ڪرم نه ڪرڻ ڪري گيان جو ملهه نه رهندو. جي ڄاڻ موجب نشڪام ٿي نرآهنڪار ٿي ڪم ڪبو تڏهن گيان جي سڦلتا يا سوڀ آهي.

جيئن ته ڪنهن کي روٽي پچائڻ جو گيان آهي، پر پچائڻ لاءِ ڪرم نه ڪندو، پڌايو ڇا هو روٽيءَ جو سک وٺي سگهندو؟ تيئن گيان به تڏهن سک ڏيندو جڏهن ڪرم ڪبو. توهان پڙهي اتهاس ڏسو ته انهن جا ئي نالا اتهاس ۾ اچن ٿا جن گيان موجب ديش، ڄاتيءَ ۽ ڌرم لاءِ ڪرم ڪيو آهي.

جيئن ئي وتايي ڪٿون ڪئي تہ، وڻ هيٺان ويٺل ماڇين جي مٿس نظر پيئي. ماڇين وتايي فقير کي وڻ تي ويٺل ڏسي منت ڪئي تہ فقير صاحب هيٺ لهي اچو. پهرين توهان کاڌو کائو پوءِ اسين کاڌو کائينداسين. وتايو فقير من ۾ سوچڻ لڳو تہ هونءَ پاڻ کاڌي لاءِ در در ڀٽڪندو آهي اڄ ڪيس کاڌو کائڻ لاءِ منٿون ڪيون وڃن ٿيون. ماڇين جي منت تي وتايو فقير وڻ تان هيٺ لٿو ۽ طرحين طرحين جا طعام کائي پوءِ ڪيائين ۽ ماڇين کي دعا ڪيائين. ٻئين ڏينهن ڪيس وري مرشد مليو ۽ کانئس پڇيائين تہ وتايا ڪر خبر، سائين سار لهي ٿو نہ؟ وتايي سرهتي ڳالهہ مرشد سان ڪندي چيو تہ سائين سار لهي ٿو، پر ڪنگهائي ڪنگهائي!

پريميو! وتايي فقير يقين رکي ٻندگي ڪئي تہ ڏٺيءَ سندس ڪيئن نہ سار لڌي. توهان بہ روزيءَ جي چنتا نہ ڪري ڀڳوت ڀڄن ڪريو تہ ڀڳوان توهان جي سنڀال ڪندو. توهان کان وڌيڪ توهان جي اون سائينءَ کي آهي.

تيري روزي تجهکو پهونچي تو دل وچ ڪر آرام،
داني داني پر لکا هئي اُس کاني والي کا نام.

١٥ جون پوڄيہ سوامي جن شاهپور چاڪر ۾ آيا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگہ پرونچن ڪيو. سوامي جن ستسنگہ ڪندي چيو:

ڌرم ڪرم نا ڇوڙئي، جب تڪ تن ۾ شواس،
ڪهہ ٽيڪون ڪرتي رهو، ڌاري من وشواس.

منش ديهہ جي سارٿڪتا آهي، وچار سان ڪرم ڪرڻ ۾. پرماتما جي پرڪرتيءَ جو اٽل نيم آهي. ڪم ڪندڙ يا ڪم اچڻ واري شيءِ قدرت (سنسار) ۾ عزت پائي ٿي ۽ ان جي ٿي سوڀيا ٿئي ٿي. ماڻهن کي ان شيءِ لاءِ چاهہ وڌي ٿو. بنا ڪم

ڻ بعد اُن مِٽيءَ مان بہ سون نڪتو. انهن ڪندي سڀئي مِٽيءَ
ي ٽُڪرن مان سون نڪتو. جڳڙو شاهہ جيڪو دان ڪيو اُن
ن سڱُٽُو ڏن سون روپ ۾ ڪيس پراپت ٿيو. اِهو ڪَوتُڪ ڏسي
دس ناراض ٿيل سنبندي ڏاڍو خوش ٿيا ۽ اُهي پڻ
ار دليءَ سان دان پُڄ ڪرڻ لڳا. پريميو! ڪنهنجو ڪيو اجايو
ٿو وڃي، پر دان پُڄ ڪجي نشڪام ڀاونا سان. فراخ دليءَ
ان. پريوءَ جي ڏني مان ٻين کي ڏيندا، سَتڪرمن ۾ مايا سڦلي
ڪندا تہ پريو توهان جي سار لهندو.

٢٥ جون سوامي جن ٽنڊي الله يار ۾ آيا. اُتي ٽي ڏينهن
ستسنگ ڪيائون. ستسنگ ڪندي سوامي جن چيو:

تن من ڌن پڻ وچن سي ڪيجي گر ڪي سيوَ،
گر ڪو پرسن جانڪي ليجي آتم ڀيوَ.

ششيہ کي تن من ڌن سان ستگروءَ جي سيوا ڪرڻ گهرجي.
جڏهن ستگرو سيوا ڀاونا سان پرسن ٿين تڏهن ئي اُنهن کي آتم
گيان جي پراپتي لاءِ وينتي ڪجي. روحل فقير پنجويهہ سال
پنهنجي مرشد جي درگاهہ تي پاٽيءَ جون مَٽڪيون ڀريندو رهيو.
عقيدي سان مرشد جي خدمت ڪندو رهيو. آخر مرشد وٽ
قبول پيو ۽ مرشد مٿس مهر جي نظر ڪئي. ڪڏهن ڪڏهن مرشد
يا ستگرو ششيہ جي پريڪشا وٺندا آهن. ششيہ کي سڀ ڪجهہ
خوشيءَ سان سهڻ گهرجي. جيڪو سهندو سو لهندو. ڪس
ڪمائيندين جس پائيندين. ڪنهن نہ ڪنهن سڀاڳي ڏينهن ستگرو
مٿس رحمت ڪندو.

آريہ سماج جو سنستاپڪ سوامي ديانند پنهنجي گروءَ سوامي
ورجانند جي ڏاڍي صدق سان سيوا ڪندو هو. سوامي ورجانند
هر روز جمنا جي جل سان اشنان ڪندو هو. سوامي ديانند
هر روز صبح جو سويل جمنا نديءَ جي ڪناري تي وڃي گروءَ

شري لوڪمانيه تلڪ، مهاتما گانڌي، سوامي وويڪانند، شري اربندو گهوش وغيره، اهي نه گياني هئا، پر ڪرمٺ هئڻ ڪري ڪيڏو نه انهن جو اوچو درجو ۽ مرتبو ٿيو. ايڏي مهما صرف وچار سهت ڪرم ڪرڻ جي ٿي آهي. جي صرف پڙهيل ۽ ڄاڻو آهن ۽ ڪرم ڪلا اُنهن ۾ نه آهي ته اُهي جڳ سنسار ۾ آهن ئي ڪونه. توهان پاڻ ڪرم ڪيو ۽ ٻين کي پڻ ڪرم ڪرڻ لاءِ پريرت ڪريو. آلسي ۽ سست ٿي وقت نه گذاريو. ديش، سماج يا ڌرم جي لاءِ وڏي اُمنگ سان ڪاريه ڪريو.

٢١ جون سوامي جن شهدادپور ۾ آيا. اُتي چار ڏينهن ستسنگ ڪياءون. اُتي پوڄنيه سوامي جن دان جي وشيه تي ستسنگ ڪندي چيو ته دان ڪرڻ سان ڌن وڌندو آهي. کوهه مان جيترو ٻه پاڻي ڪبو ته کوهه ڪين کٽندو. تيئن داني منش جو هٿ ڪڏهن ڪين منجهندو. ڀڳوان ڪيس ڪنهن نه ڪنهن روپ ۾ مالا مال ڪري ٿو. ڪڇ ڀڄ طرف جڳڙو شاه رهندو هو. هي پيارو خوب دان پنج ڪندو هو. هڪ ڀيري سوڪ سبب اڪال اسٿتي پيدا ٿي. هي پيارو ٻين شهرن مان اناج گهرائي گهرجائن کي مفت ۾ ڏيندو رهيو. پنهنجو ڪيترو ناڻو هن دکين جي خدمت ۾ خرچ ڪيو. سندس گهر جا ڪي ڀاتي سندس ان دان ورتيءَ سبب ناراض به ٿيا مگر هي پيارو شيوا جي کيتر ۾ اڳتي وڌندو رهيو. هڪ ڏينهن ڪن لٽيرن کي ميڻ جا وڏا ٽڪر هٿ لڳا. هنن اهي ميڻ جا ٽڪر جڳڙو شاه کي وڪيا. هڪ ڏينهن سندس گهر جي ايوان ۾ باه پئجي ٻري. ميڻ جو هڪ وڏو ٽڪر باه جي ڀرسان اچي ڪريو. باه جي گرماش سبب ميڻ رجڻ لڳي. اوچتو جڳڙو شاه جي نظر اُن رجيل ميڻ تي پيئجي. اُن رجيل ميڻ جي اندر سون جا ٽڪر ٽڪر سمايل هئا. اهو ڪوتڪ ڏسي جڳڙو شاه وري ٻيو ميڻ جو ٽڪر باه جي اڳيان رکيو.

ڀڳوت ڪٿا شروڻ سان منش جي وچارن ۽ وهنوار ۾ تـ
رڻ اچي وڃي ٿو، پر سندس آئيندهه بـ روشن ٿئي ٿو.
ي نارد اڳئين جنم ۾ هڪ داسيءَ جو پٽ هو. اها داسي
ن منين جي شيوا ڪندي هئي. رشي مني جڏهن ڪٿا ڪندا
ته هي ٻالڪ انهن جي ويجهو وڃي ڪٿا ٻڌندو هو. انهن
ن منين جون ڪٿائون ٻڌي سندس من ۾ ڀڳتي گيان وئراڳ
ا ٿيو. ان سبب ٻئي جنم ۾ اهو ٻالڪ برهما جو پتر ٿيو ۽
رشي نارد جي نالي سان پرسد ٿيو. سندس دل ۾ پريوءَ لاءِ
ي ته ڀڳتي ڀاونا هئي جو هن کي ڀڳوان جي دل ڪري سڏيو
ندو آهي. راجا پريڪشت شريمد ڀاڳوت جي ڪٿا ٻڌي پرم گتي
پت ڪئي. ڀرنگ ڪيڙيءَ کي پڪڙي مٽيءَ جي کوٺي ۾
ندو آهي ۽ ان جي مٿان وڃي ور ور ”ڀون ڀون“ ڪندو آهي.
جهه ڏينهن کان پوءِ ڀرنگ جي ڀون ڀون جي اچار سبب اهو
يڙو به ڀرنگ ٿي پوندو آهي. جڏهن ڪيڙو ڀرنگ جي
ڀون ڀون“ جي آواز سبب ڀرنگ ٿي سگهي ٿو ته منش بـ
وت ڪٿا ٻڌڻ سبب ڀڳوت روپ ٿي سگهي ٿو. ان ڪري
ارا! ڀڳوت ڪٿا چاهه رکي ٻڌو ته توهان جو به ڪلياڻ ٿيندو.
هاراجا پرٿوءَ ڀڳوت ڪٿا شروڻ ڪرڻ لاءِ ڀڳوان کي پرارٿنا
ڪئي ته پريو مونکي ڏهه هزار ڪن ڏي، جئن مان تنهنجون
ٿي ۾ گهڻيون ڪٿائون شروڻ ڪريان.

پريميو! توهان بہ روز ڀڳوت ڪٿا ٻڌڻ جو نيم رکو. ڪٿا
ٻندي ٻڌندي توهان تي رام جو رنگ لڳندو، توهان جو
آئيندهه روشن ٿيندو ۽ ٻارن تي بہ اُتم سنسڪار پوندا.

٢ جولاءِ سوامي جن امراپور استان ننڍي آدم تي واپس آيا.
تگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پرڻام ڪري، مليل ڀيٽائون
ندن چرڻن ۾ ڀيٽ رکيائون سوامي جن ڪجهه ڏينهن اتي آستان
ي رهيا ۽ نت نيم ستسنگ ڪندا هئا.

لاءِ جل ڀري ڪٿي ايندو هو. ان بعد سوامي ديانند آشرم جي صفائي ڪندو هو. هڪ ڏينهن آشرم جي صفائي ڪندي ڪٿي ڪورو ڪچرو رهجي ويو ۽ سوامي ورجانند جو پير اچانڪ ان ڪچري کي لڳو. ان ڪري هو ڪدم ڪاوڙ ۾ اچي ڏنڊي سان سوامي ديانند کي مارڻ لڳو. سوامي ديانند پورين ئي صبر سان گروءَ جا ڏنڊا سهندو رهيو ۽ جڏهن گروءَ ڏنڊا هڻڻ بند نه ڪيا تڏهن سوامي ديانند گروءَ کي وينتي ڪئي ته منهنجو شرير سخت آهي، ڏنڊن هڻڻ سان اوهانجي ڪومل هٿن کي ايذاءُ نه ايندو هجي، ان ڪري مونکي وڌيڪ نه ماريو. ششيه جي اها وينتي ٻڌي گرو سوامي ورجانند ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ هن سوامي ديانند کي گلي لڳايو.

پريميو، توهان به پريم ۽ شرڌا سان ستگرن جي سيوا ڪندا ته ڪنهن نه ڪنهن ڏينهن ستگرو مهاراج توهان جي مٿان مهر جو مينهن وسائيندا.

ستگر جهڙو شاهه ڪين ڏٺوسين ڪاٿهين ،
پرچي ڏنو جنهن پانهنجو آتم ڌن اٿاهه ،
نڪي پڇيائين ذات پات نڪي پڇيائين راهه ،
ڪري من اڇاهه، سامي ڇڏيائين ڇن ۾ .

٢٨ جون سوامي جن ڪنڀوءَ ۾ پڌاريا. اتي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي آستان تي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته هيءَ ڪنڀوءَ جي ڀومي مهان پوتر آهي، ڌنيه ڌنيه آهي! جتي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جنم ورتو. ستگرو مهاراج ننڍڙا ٻالڪ هئا تڏهن سندن گهر ۾ نت نيم ستسنگ ٿيندو هو. ڪيترائي سنت مهاتمائون جدا جدا وشين تي ڪٿائون ڪندا هئا. ستگرو مهاراجن تي ٻچپن ۾ ئي ڪٿا شروڻ جو ڪافي پرڀاءُ پيو.

۽ تندرستي هڪ طرف ڀڄي ٿي ته ٻارن تي برو اثر ٻئي طرف ٿئي
سندس پتني ٻيو ڪو رستو نه ڏسي ڪيس هڪ سنت وٽ
آئي ۽ سنت کي پرارٿنا ڪيائين ته سندس گهوٽ تي اهڙي
يس ڪن جو هو شراب پيئڻ ڇڏي ڏي. اُن سنت اُن شراب
ندڙ شخص کي سمجهائيندي چيو پيارا، روز ڪجهه نه ڪجهه
ت بچائي رام نام جپيندو ڪر ۽ ڀڳوان ڀلي ڪندو. اُن سنت
ي آسيس سان هن شخص رام نام جو جاپ شروع ڪيو ۽ پوءِ
ن کي شراب پيئڻ جي ٻاڙ ٿي ڪونه لڳندي هئي. سندس
ندگي نئين ٿي پئي. رام نام جي پرتاب سبب شراب جو
د تي بدلجي ڀڳت اُٺجي پيو.

پوڄيه سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته جيءَ پورڪ جنمن ۽
ن جنم جي ڪرمن ۽ سنسڪارن انوسار ڪرم ڦل ڀوڳي ٿو. پر پڀو
ڙو ته ديالو آهي جو پنهنجن پيارن جا دوش دور ڪري وري
هن کي پنهنجن چرنن ۾ جاءِ ڏئي ٿو.

چندر ۽ راجو ٻه ڀائر هئا. وڏو چندر ڀڳوت ڌيان ۾ مگن رهندو
و ۽ ڀڳتي پرڪ پد ٻه لکندو هو. ننڍو ڀاءُ راجو دنيوي ماڻهو
س شراب ٻه ورتائيندو هو. مطلب سندس لاڙو پرماتما جي
رف ڪين هو. ڪيس وڏو ڀاءُ سمجهائيندو هو ته منش ديهه
شيه وڪارن ۾ برباد نه ڪر. پڀوءَ جو ڀڄن ڪري اُن جي مهما
ا گيت ڳاءِ. ڀاءُ جي انهن لفظن راجو جي من ۾ ڦيرو آڻي
ڏيو. هن سنساري وشيه وڪارن جو تياڳ ڪيو ۽ پڀوءَ جي
ندر ۾ اچي ڏاڍي پريم سان سندس مهما جا گيت رچي ڳائڻ لڳو.
ڳوان جي مورتيءَ مان آواز آيو ”هي پوڄاري! منهنجي هڪ
ڦول مالها راجوءَ جي ڳلي ۾ وجهه.“ پوڄاري ڀڳوت آگيا انوسار
پشپ مالها راجوءَ کي ڀيٽ ڪرڻ لڳو. اُتي چندر ٻه ويٺو هو.
راجوءَ پوڄاريءَ کي چيو ته منهنجو وڏو ڀاءُ ويٺو آهي اِها مالها اُن

٨ آگسٽ سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج جن جي آڳيا سان کين پرڻام ڪري سنت ڀڳمنداس سان گڏ نام جي پرچار لاءِ سفر تي نڪتا.

١٠ آگسٽ پوڄنيه سوامي جن پيرڳوٺ ۾ سنت آتم پرڪاش جي آستان تي پڌاريا. اتي سوامي جن اڌ ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن نام جي مهما جو ورڻن ڪندي چيو:

ڪهه ٽيڏون سنسار ۾ ليهو نام ڪي اوٽ،
انت ڪال دک نا لگي، مٽي ڪرم اگهه ڪوٽ.

پريميو! جڳت ۾ نام کان سواءِ ٻيا سڀ جوٺا سهارا آهن. جن مترن سنبنڌين کي توهان پنهنجو آڌار سمجهي ويٺا آهيو اهي ته ڪڻ ڀنگر آهن. هڪ نام جي اوٽ وٺو. نام ئي سچي ٽيڪ آهي. جنم جنم جا پاپ نام جي سمرڻ دواران مٽجي وڃن ٿا ۽ انت ڪال سهيلي ٿئي ٿي. ان ڪري نام جي اوٽ وٺو. نام نه وساريو. ور ور نام جپيو نام جپايو.

نام سمرڻ دواران بڇڙين عادتن جو تياڳ ڪري سگهجي ٿو. هڪ سيٺ کي گانجي پيئڻ جو ڏاڍو شوق هوندو هو. نشيدار شين مان صحت جو به نقصان ته پئسي جو به زيان. هڪ ڏينهن هو هڪ مهاتما وٽ ويو ۽ کيس وينتي ڪيائين ته گانجي پيئڻ جي عادت وڃي ڪين ٿي. اوهان اهڙي آسيس ڪريو جو گانجو پيئڻ بند ڪريان. مهاتما کيس چيو ته روز رات جو پنج هزار دفعا رام نام اچار ته ان گانجي پيئڻ جي عادت کان ڇٽي پوندين. ان سيٺ سنت جي سکيا جي پيروي ڪئي. هو روز رات جو رام نام جپيندو هو. سندس زندگيءَ ۾ ڦيرو اچي ويو. هو پوءِ گانجي کي هٿ به ڪين لڳائيندو هو.

ٻيو هڪ سرڪاري ملازم شراب پيئڻ جو عادتي هو. اڌ پگهار شراب پيئڻ ۾ وڃائيندو هو. شراب به خاني خراب آهي. شراب

ھوليءَ ۾ ور ور انڪري نهاريان ٿو جئن پنهنجي عيبن جي
ڻ پويم، انهن کان خبردار رهان. پنهنجي جهوليءَ ۾ ٻين جا
ب آهن انهن ڏانهن ڇو ڏسان؟ ٻين جا عيب ڏسڻ سان ٻـ
ھي پاڻ ۾ پيدا ٿي سگهن ٿا ۽ ٻين جا اوگڻ جلدي ڏسڻ ۾
ندا آهن پر پنهنجا اوگڻ ماڻهو ڪين ڏسندا آهن." راهگير
ٿاڻي فقير جو اهو سياڻپ وارو جواب ٻڌي ويچارڻ لڳو.

پريميو! جيڪڏهن توهان سنتوشي جيون گذارڻ چاهيو ٿا
ٻين جا دوش نه ڏسو. پاڻ ۾ ڪو عيب هجي ان کي دور
ڪري ستڪرم ڪريو. ڪنهن نه ڪنهن ڪامل گروءَ جي شرڻ
ٿي ان کان نام جو منتر وٺو. ستگروءَ جي ڪرپا کان سواءِ ڪارج
ـد ڪين ٿيندو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

ستگر ڪي ڪرپا بنا سري نه ڪوئي ڪاج،
ٽانٽي گر ڪي شرن لي ڪهه ٽيئون تج لاج.

گرو منتر جو اڀياس ڪريو. اڀياس ڪندي ڪندي توهان
کي آتمڪ آنند جو انڀؤ ٿيندو.

٢٢ آگسٽ سوامي جن الرن ۾ آيا. اتي چار ڏينهن ستسنگ
ڪيائون.

٢٦ آگسٽ سوامي جن لاڙڪن ۾ آيا. اتي سوامي جن ڏهه
ڏينهن ستسنگ جي موج مچائي. ڀاءُ ولرمل ۽ ٻين پريمين سوامي جن
جو ستڪار ڪيو.

اتي پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي ڇيو ته راس ليلا يا
رام ليلا ۾ جيڪو پاتر ڀڳوان يا ڪنهن ديوتا جو پارٽ ڪري ٿو،
ان کي ان وقت اهو ساکيات روپ سمجهي ان جي اُپاسنا
وندنا ڪرڻ گهرجي. ان کي ساڌارڻ منش نه سمجهڻ گهرجي.
هڪ ڏنوان راس ليلا جو آيوجن ڪيو هو. چندا ڊاڪوءَ کي خبر
ملي ته ان راس ليلا ۾ ڀڳوان جي اڳيان امولھ ڀيٽائون رکيون

کي ڏنو. پوڄاريءَ چيو هت ننڍي وڏي جو سوال ڪين آهي، جنهن لاءِ مونکي ڀڳوان آگيا ڪئي آهي اُن کي ئي پشپ مالها ڀيٽ ڪرڻي آهي. پوڄاري ائين چئي اها مالها راجوءَ جي ڳلي ۾ وڌي. اهو ڏسي چندر من ۾ ويچار ڪيو تہ مان هيڏا سال ڀڳوان جي اُپاسنا ڪئي آهي. مالها مونکي نہ ملي ۽ هن وشئي راجوءَ کي ملي. ان ڪري هي ڏاڍو دکي ٿيو. آويش ۾ اچي ڪري سمنڊ ۾ ٽپو ڏنائين ۽ اچي سڌي دوارڪا مندر ۾ پهتو. اُتي ڀڳوان شري ڪرشن جو درشن ڪري ڏاڍو پرسن ٿيو. پوڄن جي وقت ڀڳوان ڪيس چيو تہ پنهنجي پرسان هڪ ٻي پاتل ڀـ رکہ. چندر چيو تہ اها پاتل ڪنهن لاءِ رکان؟ ڀڳوان چيو تہ "راجوءَ لاءِ رکہ." اهو ٻڌي چندر کي دک ٿيو. ڀڳوان ڪيس سمجهائيندي چيو تہ راجوءَ جو هن جنم ۾ وهنوار برابر ٺيڪ ڪونہ آهي، پر اڳئين جنم ۾ هن منهنجي ڏاڍي پوڄا ڪئي هئي. هو اڳئين جنم ۾ راجا هو. هن راجائيءَ جو تياڳ ڪري بن ۾ منهنجي ڀڳتي ڪئي. اُتي هڪ ٻئي راجا جي سنگ ۾ وري سندس من ۾ وشيہ واسنا پيدا ٿي. اُن ڪري هن جنم ۾ هو وشئي ٿي رهيو. هاڻي هن جا سڀ دوش ختم ٿي ويا ۽ هو هاڻي مونکي اچي پراپت ڪندو. اهو ٻڌي چندر جي من جو سنشيہ دور ٿيو.

١٨ آگسٽ سوامي جن ماڇين ۾ آيا. اُتي چار ڏينهن ستسنگ ڪيائون. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو تہ ٻين جا اوگڻ نہ ويچاريو، گڻ گراهي ٿيو. هڪ دفعي ونايو فقير لنگهي رهيو هو. سندس ڳچيءَ ۾ ٻہ ننڍيون جهوليون پيل هيون. هڪ جو منهن اڳيان ۽ ٻيءَ جهوليءَ جو منهن پٺيان. فقير ور ور پنهنجي اڳينءَ جهوليءَ ۾ پئي نهاريو. ڪنهن واٽهڙوءَ پڇيس فقير! هي ڳچيءَ ۾ جهوليون ڇو رکيون اٿيئي؟ ونايي وراڻيو "اڳينءَ جهوليءَ ۾ پنهنجا عيب آهن ۽ پٺينءَ جهوليءَ ۾ ٻين جا عيب آهن. اڳينءَ

س وڌيو. وشواس وارو ڪٿيو ڪائيندو آهي. انڪري راس ليلا
، رام ليلا هجي، ڀڳوان ۽ ديوتائن جو ڀارت ڪٿندڙ اڳيان
سان نت مستڪ نمائڻ گهرجي. اُنهن کي ساڌارڻ منش نه
ڀهڻ گهرجي.

٥ سيپٽمبر پوڄيه سوامي جن پٽين ۾ آيا. اُتي سوامي جن
ڪن ستسنگ ورڪا ڪئي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڪهه ٿيئون پاون سدا، تن من ٿاني جاس،
سمدرشي نرموهه نت، ساڌو ڪهئي تاس.

سڀن سنتن جو تن من ۽ ٻاڻي پوتر ٿئي ٿي. هن جي ڪنهن
نيوي پدارٿ ۾ آسڪتي ڪونه ٿي ٿئي. هو سدائين سمدرشٽ
رهن ٿا. سڀ ۾ ساڪي چيتن برهم پسن ٿا.

هڪ دفعي سنت نامديو جي ٿالهيءَ مان هڪ ڪتو هڪ
ي ڪڻي ڀڳو. اهو ڏسي سنت نامديو ٻه گيهه گڏي سندس
تان ڊوڙندو ويو. ڪتي جي ويجهو وڃي چيائين ”پريو!
و ڦلڪو ڏيو ته توهان کي ان تي گيهه لڳائي ڏيان. اوهان
ڳو ڦلڪو ڪيئن کائيندا، حالي گيهه لڳل هيو ڦلڪو کائو.“
ت نامديو هڪ ڪتي کي ٻه ڪرتار جو روپ ڄاڻي اُن سان
وهنوار ڪيو. پريميو! سنت سم درشٽي ٿين ٿا. هوُ سڀ
، ٺاڪر روپ سمجهن ٿا. سنگمرمر جي مورتيءَ کي به ساڪيات
وت روپ ڄاڻن ٿا. ڪيئن نه سنت نامديو ڀڳوان جي مورتيءَ
يان کير جو ڪٽورو ڀري رکيو ۽ اهو کير پنهنجي هٿن سان
وءِ کي پيئاريو. پريميو! توهان ٻه سڀني ٻراڻين ۾ هڪ مالڪ
و مشاهدو ماڻيو. ڪنهن کي گهٽ وڌ نه سمجهو. اوچ نيچ
و ڀيد ڪڍي سڀ ۾ ساکي سم پسو. سڀني ڀکين پسن جيوَ
نتن ۾ ٻه جانب جو جلوو جمال ڏسو. اُن هڪ ۽ حق کان سواءِ
و ڪجهه ڪين آهي. جڏهن توهان جي اهڙي درشٽي ٿيندي

وينديون ۽ ڀڳوان کي املهه آڀوشڻ پڻ پارائا ويندا. اهو ڏاڪو پنهنجي سائين سهت راس ليلا استل تي پهچي ويو. راس ليلا ۾ هن مشهور ڏاڪوءَ کي آيل ڏسي راس ليلا جي درشڪن ۾ اچي ٿاڪوڙو پيو ۽ هوءَ ڀڄڻ لڳا. تڏهن ڀڳوان شري ڪرشن جو پارٽ ادا ڪندڙ پڇيو ته ڇا جي ڪري درشڪ ڀڄ ڀڄ ڪري رهيا آهن؟ تڏهن اُن ٻڌايو ته ڏاڪو اچي ويا آهن، ان ڪري درشڪن ۾ ٿاڪوڙو پيو آهي. تڏهن ڀڳوان شري ڪرشن جي پارٽ ادا ڪندڙ ٻالڪ چيو ته ڊڄڻ جي ضرورت ڪين آهي. ائين ڪندي ڇندا ڏاڪوءَ اُن شري ڪرشن سوَروپ ٻالڪ جي آڀوشڻ ۾ هٿ وڌو. ڀڳوان سندس ٻانهن ڇڪي اهڙي ته زور سان چماٽ لڳائي جو ڏوُ هيٺ وڃي ڪريو. سندس سائي هڪا ٻڪا رهجي ويا. ڀڳوان کين چيندي چيو ”نالائق لوڪي ايڏي همت ٿي آهي جو منهنجا آڀوشڻ ڇنڻ آيو آهين! ٻارهن سالن جي شري ڀڳوان ڪرشن ٻالڪ رهزن ڏاڪوءَ کي ڏڪ هڻي مورڇت ڪري ڇڏيو. جڏهن اهو سچيت ٿيو تڏهن اهو ڏاڪو ڀڳوان جي چرنن تي ڪري پيو ۽ سندس هردي پريورتن ٿي ويو. هو ڏاڪوءَ مان بدلجي ڀڳوان شري ڪرشن جو ڀڳت بڻجي پيو.

هڪ دفعي ڪٿي راس ليلا ٿي رهي هئي. اتي هڪ ڪٻڙي ماتا ڀڳوان شري ڪرشن جو پارٽ ڪندڙ سوَروپ اڳيان وينتي ڪندي چيو ”پريو، توهان ڪٻجا ڪٻڙيءَ جو ڪٻ دور ڪيو، منهنجو به ڪٻ دور ڪريو. ائين ڪندي اکين ۾ آنسون آڻيندي اها ماتا ڀڳوت سوَروپ جي چرنن ۾ ڪري پيئي. شري ڪرشن جو پارٽ ڪندڙ ٻالڪ اُن ماتا جي پٺيءَ تي لت هڻيون ته سندس ڪٻ هڪدم لهي ويو ۽ اها ماتا سڌي ٿي پيئي. اهو ڪوتڪ ڏسي راس ليلا جي درشڪن جو ڀڳوان شري ڪرشن ۾

۴- ندوءِ ٿي ٻي ڪرپا ڪيڙي،
قسمت ٿنهنجي ڪلي پيڙي،
ٻري ڇڏيم تنهن ٻنڌارا،
ٻانءِ هرچورام اڄ پيارا!

سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي مهما جو ورڻن ڪندي چيو ته سائين هرچورام سؤن دکين جا دک دور ڪيا. سنڌن زبان ۾ سڌي هوندي هئي. سڄو وقت هرنام ست نام پيا اُچاريندا هئا. پريميو! توهان به هر وقت نام اُچاريو. نام اُچارڻ سان توهان جي اندر اهين شڪتي پيدا ٿيندي، اندر ۾ آنند جو انڀوُ ٿيندو. سنتن کي شڪتي به نام سمرڻ جي شڪتي آهي. اها شڪتي هوُ ٻين جي دک دور ڪرڻ ۾ استعمال ڪندا آهن. سنتن جي در جي ڌوُڙي به دوا جو ڪم ڪندي آهي. هڪ دفعي ڀيسورام کي ڇتيءَ ڪتيءَ چڪ پاتو. ڪتيءَ جي چڪ کان ڇونڪارو پائڻ لاءِ هوُ جهاڙ وڄهائڻ ٻئي ويو. اُن وقت اُتي سائين هرچورام صاحب موجود هئا. سائين هرچورام صاحب ڀيسورام کي چيو ته چلهي مان ڌوڙي ڪڍي چڪ واري جاءِ تي لڳاءِ ته سائين سيٺورام ڀلي ڪندو. ڀيسورام سائين هرچورام صاحب جي آگيا انوسار چلهي مان ڌوڙي ڪڍي چڪ واري هنڌ لڳائي ته هڪدم ڪتيءَ جي چڪ جو اثر لهي ويو، ٻر نشان به غائب ويو. سنتن جي در جي ڌوڙي دوا کان به وڌيڪ اثرائتي آهي. ڪو وشواس رکي استعمال ڪندو ته اُن جو دک دور ٿيندو.

ٻرڻ جي ويٺل شري جيسارام کي ڇيلهه تي وڏو ڦٽ هو. هن اُن ڦٽ کي ڇٽائڻ لاءِ ڪيترائي حڪيم طبيب ڊاڪٽر پيٽيا پر ڦٽ ڪين ڇٽو. سنڌس سهري ڪيس صلاح ڏني ته شاهپور ٿلهي تي سائين هرچورام صاحب جي وڃي شرڻ وٺ ته شفاياب ٿيندين. جيسارام سائين هرچورام صاحب ۾ ٻورو ٻورو

تڏهن توهان کي عجب آنند جو احساس ٿيندو. توهان ٻين کي رنجائڻ جي بدران پنهنجو پيار ڏيندءُ، ٻين جي گلا ڪرڻ جي بجاءِ اُنهن جي اُستتي ڪندءُ ته توهان جي جيون آنندميه ٿي پوندي. ڪنهن نه ڪنهن ستپرش جو سنگ ڪريو. اُن سنگ مان توهانجو هي لوڪ به سهيلو ٿيندو ۽ پرلوڪ به سهيلو ٿيندو. ڪنهن ڪامل گروءَ جي شرڻ وٺو جيڪو توهان کي هن ڀوَ ساگر جي ٻيڙ مان پار پهچائي.

ستگر کي ڪرپا بنا ڀوَ سنڌ تري نه ڪوءِ،
ڪهه ڏيئُون گر شرن لي جي ڀوَ ترنا هوءِ.

١٣ سيپٽمبر پوڄيه سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي ورسيءَ جي موقعي تي شاهپور ٺلهي تي پڌاريا. اُتي سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگم پروچن ڪيو. سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي اُستتيءَ جو هيٺيون ڀڄن ڳايو:

سنت سڃا ڀڳوان ٿي، ڪرپا جا ڪلتار ٿي
پائي هرچورام اچ پيارا! اچ پيارا! اچ پيارا!

١- سنگت ساري ياد ڪري ٿي،
دم دم تنهنجو ڌيان ڌري ٿي،
سنگت سڄيءَ جا آڌارا!
پائي هرچورام اچ پيارا!

٢- جيسارام جو عرض اگهايو،
تنهن جو تو ناسور مٽايو،
دک درد ميٽڻ هارا،
پائي هرچورام اچ پيارا!

٣- ڪيئن کي تو مرد بنايو،
ڪلياڻداس جو اگڻ وسايو،
ڏاڻ ڏنئه تو ڏاتارا،
پائي هرچورام اچ پيارا!

ڻيو "پنڊل جي ٿانوَ کي هر روز نه ملبو ته اُنجي چمڪ جهڪي
ڏي ويندي. مدش جـو من به اُئين آهـي. جيسين نت نيم
ڌيان نه ڪبو ليسين اُهو من شڌ نه رهندو. ايڪاگرچت ٿي
ن ڪرڻ سان آڌياتمڪ آنند جي پراپتي ٿئي ٿـي." سوامي
ڪرشن پوءِ پاڻ ڪلاڪن جا ڪلاڪ ديوي ماتا جـي ڌيان ۾
ندو هو. جنهنجو ڌيان ڪيو اُن جا گڻ آهستي آهستي پاڻ ۾
ا ٿيندا. پريميو! جيئن کاڌو پيتو هوا ضروري آهـن تيئن
ءِ جو، ستگرن جو ڌيان ڪرڻ به ضروري آهي.

سوامي جن ۲۲ سيپٽمبر لقمان ۾ راجاوير جي آستان تي ٿي
هن ستسنگ ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳوت ڀڄن سبب
ڪت به سٺي رهي ٿي ۽ عمر به وڏي ٿئي ٿي. هڪ دفعي
جا اندر ديوَن مهرشي لومش کان پڇيو ته اوهان جي وڏي عمر
جو راز ڪهڙو آهـي. مهرشي لومش چيو "اڳئين جنم ۾ مـان
يب شودر هوس. هڪ ڏينهن منجهند جي وقت مان نديءَ
اشنان ڪندي هڪ وڏو شوَ لنگ ڏٺو. مـان اشنان ڪري
ٽوَل جي گلن سان اُن شوَ لنگ جـي پوڄا ڪئي. مـان ڏاڍو
ڪايل هوس. انهي سبب رستي تـي اُـي منهنجو پراڻ نڪيتو
وامي ويو ۽ مان هڪ برهمڻ جي گهر جنم ورتو. شوَ لنگ جي
ڄا جي پرتاپ سبب مونکي اڳئين جنم جـون سڀ ڳالهيون
د اچڻ لڳيون. مان ڄاڻي واڻي پنهنجي زبان بند رکي، اندر
"اوم نمه شوايه اوم نمه شوايه" اچاريندو هـوس. منهنجـي
ج پتا جي پرلوڪ پڌارڻ بعد منهنجي سنبنڌين مونکي گونگو
منجهي مونکي ڇڏي ڏنو. مان سڄو وقت ڀڳوان شنڪر جـي
راڌنا ڪندو رهيس. انهين سؤ سال گذري ويا. ڀڳوان شري شنڪر
رسن ٿي مونکي ساڪيات درشن ڏنو ۽ مونکي وڏي عمر بخشي.

ٻيھر رکي شاھپور ٿلھي تي آيو ۽ اچي سائين ھرچورام صاحب کي وينتي ڪيائين ته ”سائين! مون دکيءَ جو دک دور ڪيو. چيلھ جي ڦٽ ڏاڍو تنگ ڪيو آھي.“ سائين ھرچورام چيو ”پيارا! اسان حڪيم طبيب ڪين آھيون. ڪنھن طبيب کي وڃي ڏيکار.“ جيسارام وري نماڻي نوع ۾ عرض ڪيو ”مھروان مھر ڪريو، گھڻائي حڪيم پيتيا اٿم، ڦڪين فرق ڪين ڪيو آھي. ھاڻي توھان ئي داس تي ديا ڪري دک دور ڪريو“.

تون حبيب تون طبيب، تون دارو ڪي درون،
تون ڏنين، تون لاھئين، ڏاڍر کي ڏکندن،
تنڌھن ڦڪيون فرق ڪن، جڏھن امر ڪريو اُن کي.

سائين ھرچورام دکي دل جي پڪار ٻڌي جوئين تان تيل ذري ڪڍي جيسارام جي ڦٽ تي وڌي ۽ مٿانئس ڪڻي لماڪ جو پن ٻڌو. جيسارام جو ڦٽ ھڪدم ڇٽي ويو.

ان نموني ڪيترائي دکي بيمار شاھپور ٿلھي تي ايندا ھئا، سائين ھرچورام سڀني سوال پورا ڪندو ھو.

١٧ سيپٽمبر سوامي جن سائين لکيرام ۽ ساري سنگت کان موڪلائي خانپور ۾ آيا. اتي سوامي جن ٽي ڏينھن ستسنگ ڪيو. ١٩ سيپٽمبر سوامي جن منگھواريءَ ۾ آيا. اتي پڻ سوامي جن ٢ ڏينھن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته صبح جو اٿي پھرين پرڀوءَ جو ڌيان ڪجو. ان جو نام اچارڻ پوءِ ڪرت ڪار کي لڳو. رات جو سمھڻ کان اڳ ٻه پھرجي اشٽ ڏيو ۽ ستگرو جو ڌيان ڪريو. وڏا وڏا سنت مھاتماڻون به منزل تي پھچڻ کان پوءِ به ڀڳوت ڌيان ۾ مگن رھندا آھن. ھڪ دفعي سوامي رامڪرشن سنت طوطاپوري مھاراج کان پڇيو، ”اوھان آڌياتمڪ منزل تي پھتا آھيو، پوءِ اوھان کي ڌيان ڪرڻ جي ڪھڙي ضرورت آھي.؟“ سنت طوطاپوري مھاراج

٢٥ سيپٽمبر سوامي جن ننڍا ماڻهن ۾ ستسنگ ڪيو. ٢٦
يپٽمبر سوامي جن سوامي رامانند جو درشن ڪرڻ لاءِ سندن
ستان تي ويا. اتي سنت ٻيچارام سوامي جن جو سواگت ڪيو.
وامي جن سوامي رامانند جن سان روح رهاڻ ڪري ٢٧ سيپٽمبر
ڙهيءَ ۾، ٢٨-٢٩ سيپٽمبر ڳاڙهي موري، ٣٠ سيپٽمبر راهوجا
١ آڪٽوبر کان ٤ آڪٽوبر راميجا ڳوٺ ۾ ستسنگ ڪيو.

٦ آڪٽوبر سوامي جن ننڍي آدم امراپور آستان تي واپس
ا. سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پرڻام ڪري
يل پيتائون سندن چرنن ۾ رکيون ۽ ٻوءِ سيڪي سنتن سان
لي احوالي ٿيا.

ڪجهه ڏينهن سوامي جن آستان تي رهيا ۽ اتي ۾ نت نيم
تسنگ ڪندا رهيا.

٢٠ آڪٽوبر سوامي جن سوامي گوالانند مهاراجن جي ورسي
تسو ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ حيدرآباد سنڌ ۾ آيا. اتي سوامي جن
ي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته سوامي گوالانند مهاراج
هان گياني، ودوان ۽ ويدانتي ڪوي هئا. سندن باڻي شروع
ڪرڻ سان يا پڙهڻ سان آنند اچي ٿو. سندن سوياڳيه هو جو
سندن اهڙي گهر ۾ جنم ٿيو جنهن گهر ۾ پوڄنيه ستگرو سوامي ٽيئونرام
هاراج جنم ورتو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي رهبريءَ
ي سوامي گوالانند مهاراج روحاني راهه ۾ ترقي ڪئي. هو
نهنجي رهڻي ۽ ڪهڻيءَ سبب سدائين اجر امر آهن.

امر ديش ۾ سنت جن نت هي ڪرت نواس،
ڪهه ٽيئون ڪرڻي نهين، ڪال ڪرم جهن ناس.

اهڙن سنتن ستپرشن جي سيوا ڪرڻ سان ڀڳوان پرسن ٿئي
ٿو. سنت پرڀوءَ جو نت اوتار آهن. سنساري سنبنڌي سوارٿي
آهن، پر سنت مهاتمائون نهسوارٿي آهن. انڪري انهن سنتن

منهنجي وڏي عمر جو رهسيه ڀڳوان شنڪر جي اُپاسنا ئي آهي

پريميو! توهان به نت نيم ڀڳوت ڀڄن ڪريو ته توهان ۾ نئين شڪتي ڪلندي. ڪنهن نه ڪنهن ديوتا يا پرڀوءَ جو سهارو ضرور وٺو. اُهو توهان جي رکشا ڪندو.

ٻوڌيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

هري ڀڳت هرگز رٺي هر ٻن ڪري نه ٻاڌ،
ڪه ٿيئون هر ڀڳتي ٻن مانگي نه دوجي دات.

پرماتما جا پيارا انهي پهر هريءَ جا گڻ ڳائن ٿا. هو پرڀوءَ کي پراپت ڪرڻ جي ئي چاهنا رکن ٿا نه دنيوي سک آرام جي. اُنهن لاءِ اندر جو آسڻ به تچ آهي. راجا پرٿو جڏهن سؤ اشوميد يگيه ڪري رهيو هو تڏهن اندر کي ڀؤ ٿيو ته متان راجا پرٿو سندس آسڻ نه والاري. ان ڪري هن راجا پرٿوءَ جو گهوڙو چورايو جئن سؤ اشوميد يگيه پوروڻه ڪري سگهي. راجا پرٿوءَ جي پٽ، اندر دواران چوري ڪيل اُن گهوڙي کي ڪيترا دفعا ڇڏايو پر اندر ور ور اُهو گهوڙو چوري ڪري ويو وڃي. آخر راجا پرٿو اندر تي غصي ٿي، کيس مات ڪرڻ لاءِ جڏهن ٻاڻ ٿي ڇوڙيو تڏهن برهما وٽس آيو ۽ اچي چيائينس "راجا! تون ته ڀڳوان جو ڀڳت آهين. تون اندر جو راڄ ڇا ڪندين؟ جيڪڏهن تون سؤ اشوميدي يگيه پورو ڪندين ته اندر کي آسڻ ڇڏڻو پوندو ۽ توکي اُن جي آسڻ تي براجمان ڪيو ويندو. راجا اهو ٻڌي سؤ آخرين اشوميدي يگيه جي چاهنا جو تياڳ ڪيو. پرڀوءَ جي پيارن کي ته تياڳ ۾ ئي آنند اچي ٿو.

پريميو! توهان به نت نيم هريءَ جا گڻ ڳايو، اُن جو ڏيار ڏيايو ته توهان کي عجب آنند جو احساس ٿيندو. ڀڳوت ڀڄن ۾ جو رس آهي سو سکدائي آهي. دنيا جي مزن جو رس دکدائي آهي.

آهي. اسين جيڪڏهن ٻين تي ديا ڪنداسين ته پرڀو اسان
ديا ڪندو.
٢٤ آڪٽوبر سوامي جن حيدرآباد ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام
اجن جي آستان تي سوامي مادوداس جن وٽ آيا. اُتي
ي جن هفتو کن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن اُتي
چپوريءَ ۾ ڪوي ڀهلاجرام سان پڻ ملڻ ويا. اُتي ڪوي
جرام سان روح رهاڻ ڪيائون. ١ نومبر سوامي جن ڪنڊوءَ ۾
اُتي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي آستان تي سنت
ترام مهاراج وٽ آيا. اُتي ٻه ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري
ومبر امراپور استان تي واپس آيا ۽ ستگرو سوامي سروانند
اجن کي نمسڪار ڪري حالي احوالي ٿيا ۽ ملپل ٻيٺائون
ن چرنن ۾ رکيائون. سوامي جن نومبر جو سڄو مهينو اُتي آستان
رهيا. نت نيم ستسنگ پڻ ڪندا رهيا. ديش جي آزاديءَ
آندولن زور شور سان هلي رهيو هو. ڪڏهن ڪي
ش ڀڳت امراپور استان تي ايندا هئا. سوامي جن انهن سان
ميت ۽ آزاديءَ جي وشيه تي ويچارن جو آدان پردان ڪري
اُتساهت ڪندا هئا. ستسنگ ۾ پڻ سوامي جن قومي جذبات
ون ڪهاڻيون ٻڌائيندا هئا. سندن ستسنگ جو يِ نکم ته پنهنجي
م جو آهي. سوامي جن ڪلا ٿيندي ڪيتريون سکيا ڏائڪ
هيون ٻڌائيندا آهن. ان ڪري سندن پروچن روچڪ هوندو
ي. سوامي جن ستگرو مهاراجن جو ڪو نه ڪو ڀڄن ڳائي اُن
ارٿ درشٽانتن سان سمجهائيندا هئا. سندن پروچن شروتائن
ڏاڍو پرڀاوت ڪندڙ هوندو هو. اُن ڪري نه صرف ٻراهمي
ر آستان تي رهندڙ سنت ٻه سوامي جن جو ستسنگ دلچسپيءَ
ان ٻڌندا هئا. سوامي جن پنهنجي نماڻي ۽ مٺڙ سڀاءَ سبب
وَن دلين کي ڇڪيو.

سان سنيهه جو سنبنڌ جوڙڻ کپي.

سڀ سوارٿ کي ميت هُئن، ٻن سوارٿ هُئن سنت،
ڪهي ٽيڙهون تهن سيوسي، راجي هو ڀڳونت.

ٻئي ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڌار ديا دل ۾ سدا، ديون ڪو ڪر پيار،
ٽيڙهون اس اپڪار سي، اپنا ڪرو اڌار.

هڪ دفعي زبردست ڏڪار پيو. اهڙي ڪٺن سمي ۾ هڪڙو پرڀوءَ جو پيارو ڇٽا وڏي ان ڪيتر ۾ هلائيندو هو. ڇٽن جو هڪ هڪ ٻڪ هو ڪنهن بکايل کي ڏيندو ويندو هو. هڪڙو مسڪين شخص جنهن جي بدن تي صرف هڪ لنگوٽي پئي هئي، ڇٽن جو ٻڪ وٺي ٻرپاسان هڪ وڻ جي ڇانوَ ۾ کائڻ لاءِ اچي ويٺو. رستي تي هڪ غريب استري جنهن ٿورو وقت اڳ ڪنهن ٻالڪ کي جنم ڏنو هو، تنهن هن کان پڇيو ته ڇا ان ڪيتر بند ته نه ٿي ويو؟ اُن شخص وراڻيو ان ڪيتر ته بند ٿي ويو. اها مسڪين مائي ٻه روز ان ڪيتر مان ڇٽا وٺڻ ويندي هئي. اڄ ويم ڪرڻ سبب هوءَ وقت سر ان ڪيتر ڏانهن ڪين وڃي سگهي. اُن مسڪين شخص جو پاڻ به بکايل هو، ويچار ڪيو ته هن استريءَ کي مونکان وڌيڪ بک هوندي، ٻار کي به جنم ڏنو اٿائين، بهتر آهي ته پاڻ نه کائي اهي ڇٽا هن کي ڏيان. اُن شخص اُن مسڪين پيٽ جي دل وندي چيو ته توُن ان ڪيتر جو خيال نه ڪر، هي ڇٽا کائي ڇڏ. اُن بکايل شخص پاڻ بک ڪڍي اُن استريءَ جو پيٽ ڀريو. ٻئي جنم ۾ هو مانڌاتا نالي چڪرورتي راجا ٿيو. ڪهڙو ڪيو اجايو ڪين ٿو وڃي. اسين انب جي ڪوڪڙي چوسي چوسي ڦٽي ڪريون ٿا. اُن هڪ ڪوڪڙيءَ مان هزارين انب ٿين ٿا. وقت سر ڪنهن بکايل جو پيٽ، پياسي کي پاڻي پيارڻ، ننگي کي ڍڪڻ وڏو پنج ج

ڪم آهي. اسين جيڪڏهن ٻين تي ديا ڪنداسين ته ڀڳوان اسان تي ديا ڪندو.

٢٤ آڪٽوبر سوامي جن حيدرآباد ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي آستان تي سوامي ماڌوداس جن وٽ آيا. اتي سوامي جن هفتو کن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن اتي پهلاجپوريءَ ۾ ڪوي پهلاجرام سان پڻ ملڻ ويا. اتي ڪوي پهلاجرام سان روح رهاڻ ڪيائون. ١ نومبر سوامي جن ڪنبوءَ ۾ آيا. اتي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي آستان تي سنت بسنترام مهاراج وٽ آيا. اتي ٻه ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري ٤ نومبر امراپور استان تي واپس آيا ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي نمسڪار ڪري حال احوال ٻڌايا ۽ مليل ڀيٽائون سندن چرنن ۾ رکيائون. سوامي جن نومبر جو سڄو مهنو اتي آستان تي رهيا. نت نيم ستسنگ پڻ ڪندا رهيا. ديش جي آزاديءَ جو آندولن زور شور سان هلي رهيو هو. ڪڏهن ڪي ديش ڀڳت امراپور استان تي ايندا هئا. سوامي جن انهن سان قوميت ۽ آزاديءَ جي وشيه تي ويچارن جو آدان پردان ڪري کين اتساهت ڪندا هئا. ستسنگ ۾ پڻ سوامي جن قومي جذبات وارين ڪهاڻيون ٻڌائيندا هئا. سندن ستسنگ جو ڍنگ به پنهنجي قسم جو آهي. سوامي جن کلائيندي ڪيترايون سکيا ڏائڪ ڳالهيون ٻڌائيندا آهن. ان ڪري سندن پروچن روچڪ هوندو آهي. سوامي جن ستگرو مهاراجن جو ڪو نه ڪو ڀڄن ڳائي ان جو ارٿ درشٽانتن سان سمجهائيندا هئا. سندن پروچن شروتائن کي ڏاڍو پرڀاوت ڪندڙ هوندو هو. ان ڪري نه صرف ٻاهري مگر آستان تي رهندڙ سنت به سوامي جن جو ستسنگ دلچسپيءَ سان ٻڌندا هئا. سوامي جن پنهنجي نماڻي ۽ مٺڙي سڀاءَ سبب سڀن دلين کي ڇڪيو.

سان سنيهه جو سنبنڌ جوڙڻ کپي.

سڀ سوارٿ کي ميت هئن، بن سوارٿ هئن سنت،
کهہ ٽيئون تهن سيوسي، راجي هو ڀڳونت.

ٻئي ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڌار ديا دل ۾ سدا، ديون ڪو ڪر پيار،
ٽيئون اس اُپڪار سي، اپنا ڪرو اُڌار.

هڪ دفعي زبردست ڏڪار پيو. اهڙي ڪٺن سمي ۾ هڪڙو پرڀوءَ جو پيارو چٽا رڌي ان کيتر ۾ هلائيندو هو. چٽن جو هڪ هڪ ٻڪ هر ڪنهن بکايل کي ڏيندو ويندو هو. هڪڙو مسڪين شخص جنهن جي بدن تي صرف هڪ لنگوٽي پيئي هئي، چٽن جو ٻڪ وٺي پريان هڪ وڻ جي ڇانوَ ۾ کائڻ لاءِ اڳتي وڌيو. رستي تي هڪ غريب استري جنهن ٿورو وقت اڳ ڪنهن ٻالڪ کي جنم ڏنو تنهن هن کان پڇيو ته ڇا ان کيتر بند ته نه ٿي ويو؟ اُن شخص ورائيو ان کيتر ته بند ٿي ويو. اُها مسڪين مائي ٻه روز ان کيتر مان چٽا وٺڻ ويندي هئي. اڄ ويم ڪرڻ سبب هوءَ وقت سر ان کيتر ڏانهن ڪين وڃي سگهي. اُن مسڪين شخص جو پاڻ به بکايل هو، ويچار ڪيو ته هن استريءَ کي مون کان وڌيڪ بک هوندي، ٻار کي به جنم ڏنو اٿائين، بهتر آهي ته پاڻ نه کائي اُهي چٽا هن کي ڏيان. اُن شخص اُن مسڪين ڀيڻ جي دل وٺندي چيو ته تون ان کيتر جو خيال نه ڪر، هي چٽا کائي ڇڏ. اُن بکايل شخص پاڻ بک ڪٽي اُن استريءَ جو پيٽ ڀريو. ٻئي جنم ۾ هو ماندياتا نالي چڪرورتي راجا بڻيو. ڪنهنجو ڪيو اجايو ڪين ٿو وڃي. اسين انن جي ڪوڪڙي چوسي ڦٽي ڪريون ٿا. اُن هڪ ڪوڪڙيءَ مان هزارين انن ٿين ٿا. وقت سر ڪنهن بکايل جو پيٽ، پياسي کي پاڻي پيارڻ، ننگي کي ڍڪڻ وڏو پن جو

بيڪانير جي راجا پرٿيراڄ سنت دادوءَ کي ڪانو ڳوٺ ۾ اچڻ جي نينڊ ڏني. سنت ديالو، سندس نمنترڻ سويڪار ڪري سنت دادو ڪانو ڳوٺ ۾ پڌاريو. ڪن وزيرن راجا کي سنت دادوءَ جي خلاف ڀڙڪايو تہ سنت دادو پاکنڊي آهي. راجا ڪن جو ڪچو هو. جنهن شرڌا سان هن سنت دادوءَ کي نمنترڻ ڏئي گهرايو هو، سندس من ۾ اُها شرڌا نہ رهي. شرڌا جي بدران اشرڌا پيدا ٿي. راجا سنت دادوءَ کي اپمانت ڪرڻ جي لحاظ کان سوال پڇيا تہ توهانجو ڌرم ڪهڙو آهي؟ رهڻي ڪهڙي آهي؟ توهانجا ڪرم ڪهڙا آهن؟ توهانجي چوٽي ڇا آهي؟ سنت دادوءَ راجا جي سوالن جو جواب ڏيندي چيو "اسانجو ڌرم رام نام آهي. پنجن اندرين تي ضابطو ڪرڻ اسان جي رهڻي آهي. اسان کان اڳہ جيڪي اتم ڪرم ڪيا ويا آهن، اسانجا بہ ساڳيا ئي ڪاريہ آهن. اسانجي چوٽي آهي رات ڏينهن رام نام سمرڻ ڪريو." راجا سنت دادوءَ جا جواب ٻڌي ايمان ۾ چيو تہ انهن جوابن مان توهانجي گيان جي ڄاڻ ڪين ٿي ملي. سنت دادو راجا جو جواب ٻڌي شانت رهيو. راجا سنت دادوءَ کي مارائڻ جي رٿ رٿي سندس رستي ۾ هڪ مست هاٿيءَ کي ڇڏيو. جڏهن سنت دادو پنهنجي شش سان واپس وري رهيو هو تہ هڪ مست هاٿي سنت دادوءَ جي اڳيان آيو. سندس شش تہ ڏڪي ويا پر سنت دادو نربه رهيو. اُن مست هاٿيءَ پنهنجي سونڊ سان سنت دادوءَ جي چرڻن جي مٽي کڻي پنهنجي مستڪ تي لڳائي ۽ پوءِ ڪنڌ هيٺ ڪري نمرتا سان بيهي رهيو. سنت دادوءَ پنهنجي پيار جو هٿڙو اُن هاٿيءَ مٿان گهمايو. اُهو هاٿي وري سنت دادوءَ جا چرڻ ڇهي واپس وريو. جڏهن راجا کي ان گهٽنا جي ڄاڻ پئي تڏهن راجا کي ڏاڍو ڊپ ٿيو تہ متان سنت دادو کيس سراپ نہ ڏئي. هو هڪدم

١ ڊسمبر پوڄيه سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج جن کان آگيا وٺي سڌُر ٽي نڪتا. ٢ ڊسمبر سوامي جن ڪوٽ مير محمد خان ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ پرچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

برا ڪسي ڪا نا ڪرو، سب ڪا ڀلا وچار،
ٽيئون براڻي جو ڪري، تانڪا ڪر اُپڪار.

پريميو! مانش جنم جي سارٿڪتا آهي ٻين جي ڀلائي ڪرڻ ۾، نه ڪنهنجي لاءِ من ۾ برو سوچيو نه بُرو وهنوار ڪريو. جيڪڏهن ڪو توهان سان سٺي هلت نه هلي تڏهن اُن کي پنهنجو پيار ڏيو، اُنهن سان ڀلائيءَ جا پير ڀريو.

هو چوَنِي، تون م چؤ، واڻان ورائي،
اڳهِ اڳرائي جو ڪري، خطا سو کائي،
پاند ۾ پائي، ويو ڪيني وارو ڪينڪي.

توهان کي ڪو گهٽ وڌ ڳالهائي، توهان اُن کي موٽ ۾ گهٽ وڌ ڪين ڳالهايو. جو توهان سان ڇيڙ ڇاڙ ڪري تو اُن کي نتيجو ڀوڳڻو پوي ٿو. حسد وارو شخص پيو حسد جي باهه ۾ پچندو، ڪيس ڪجهه هٿ حاصل نه ڪين ٿيندو، پر سندس ٽن من دکي رهندو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج کي حاسدن ڪيڏو نه ستايو پر ستگرو مهاراج پنهنجي آنند ۾ رهيا. اُنهن کي به پنهنجو پيار ڏنائون.

جي وڻ جڙن جن سين، سي وڻ سيڻي ڪن.

توهان به ڪنهن سان وير ورود ڪين رکو، حسد ڪين رکو. جيڪڏهن اوهان سان ڪو حسد رکي ته توهان موٽ ۾ ڪيس پيار ڏيو.

سمت ڪبيرداس به فرمائي ٿو:

جو توکو ڪانٽا بوءِ، تاهه بوءِ تو ڦول،
توهه ڦول کي ڦول هئن، واکو هئن ترسول.

نهن جا پيڙا پئي لڳندا. جڏهن سنت پريارام نام سان نينهن لڳايو، پڪين پسن جي شيوا ڪئي، تڏهن توهان ۾ پريوءَ ڪي نه وساريو، سندس سمرڻ ڪندا رهو. نت نيم پڪين پسن جي خدمت ڪريو، ڪين ڪاڌو ڪارايو پاڻي پيئاريو. توهان ٻين جي سار لهندا ته پرماتما توهان جي سار لهندو.

١٠ ڊسمبر سوامي جن برهمڻن کان موڪلائي سجاول ۾ آيا. اتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. اتي پوڄيه سوامي جن دان جي وشيه تي پرسنگ ٻڌائيندي چيو ته هڪ دفعي سج گرهڻ جي موقعي تي ڪيترائي ياتري ڪروڪيتر تيرٿ ڏانهن وڃي رهيا هئا. انهن سان گڏ هڪ گاهه ڪٽيندڙ مسڪين شخص به ويو. اتي ڪروڪيتر ۾ ڪيترن ئي پنهنجي يٿا شڪتيءَ دان پنج ڪيو. هن گاهيءَ ڪي پاڻ سان گاهه ڪٽڻ جي هڪ ڪرپي ۽ هڪ ڪوڏر هئي، ٻيو ونس ڪجهه ڪين هو. هن اها ڪرپي ۽ ڪوڏر، جيڪي سندس ڪمائيءَ جا ساڌن هئا، اهي به ڪنهن ضرورتمند کي دان ڪري ڇڏيا. گرهڻ ڇٽڻ کان پوءِ چوڌاري زبردست اس هئي، پر ٿڪ سبب جتي هي پيارو گاهي ليٽي پيو، اتي هڪ ٻادل جي ڇايا سبب ڇانوَ ئي. جدا جدا ياتري ٻاڻ ۾ بحث ڪرڻ لڳا ته اها ڇايا سندن دان جي پرتاب سبب آهي. ائين ڪندي اتي راجا اچي سهڙيو. راجا جاچ ڪئي ته اهو ڇا جو گوڙ آهي؟ تڏهن ڪين خبر پيئي ته هرڪو ياتري پنهنجي دان جي هام هڻندي چئي رهيو آهي ته اهو ٻادل سندس پنج جي پرتاب ڪري ئي ڇايا ڏئي رهيو آهي. راجا آگيا ڪئي ته سڀ ياتري هتان ٻاهر هلو. راجائي آديش انوسار سڀ ياتري اتان روانا ٿيا، پر اهو غريب گاهي ٿڪاوٽ سبب سمهيو رهيو ۽ ٻادل به ساڳيءَ جاءِ تي. بيٺو رهيو. چوڌاري زبردست اس هئي مگر هن گاهيءَ جي مٿان

سنت داد وءَ وٽ ڪميا ٻاچڻا لاءِ آيو. راجا ڳچيءَ ۾ ڪپڙو وجهي سنت داد وءَ کان پنهنجي ڪيل گستاخيءَ ۽ گناهه جي معافي ورتي، سنتن جي شيوا لاءِ سندس چرڻن ۾ خوب مايا پيٽ رکي. سنت دادو دياڻو، سڌ سڌ ڪرپالو، هن راجا کي موٽ ۾ پيار ڏنو، پر سندس مايا جي پيٽ سوڪار ڪين ڪئي. سنت ته مايا کان ونئن ويندا آهن.

٦ ڊسمبر پوڄنيه سوامي جن پيرڳوٺ ۾ سنت ٻرپارام صاحب جي ورسي اُتسوَ جي سلسلي ۾ سنڌن آستان تي پڌاريا. سيڻي پريمين سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن ورسيءَ جا ٽيئي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن سنت ٻرپارام جي مهما ڳائيندي چيو ته نديءَ پٽ ۾ ٽي سنت ٻرپارام جي من ۾ وئراڳ ورتي پيدا ٿي. ڪيئن نه هي پيارو ماڻهن ۾ راهگيرن لاءِ پاڻيءَ جا مٽ ڀري رکندو هو. ڳائين ميهن لاءِ پاڻيءَ جا ڪونڊ ڀري رکندو هو. ايڪانت ۾ وڃي ڀڄن ڪندو هو. ڀڳوت ڀڄن ڪندي ڪندي رچي لعل ٿي پيو. سچو الله لوڪ هو. سندس زبان ۾ سنڌي اچي وئي. پيرڳوٺ جو مهراج مولچند چنتا ۾ وياڪل هوندو هو. ڪيس جيڪا به اولاد ٿيندي هئي اها ٻچندي ڪين هئي، ان ڪري هو اُداس گذاريندو هو. هڪ دفعي هو ان فڪرات سبب سائين ٻرپارام وٽ آيو. اُن وقت سائين ٻرپارام صاحب ننڊ مان اٿيو هو. سائين ٻرپارام مهراج مولچند کي نراس ۽ اُداس ڏسي چيو "مهراج سوامي چنتا نه ڪريو، اوهان کي ٽي پٽ ڄمندا. ٽيڻهين پٽ جو نالو چيتانند رکجو. سنت ٻرپارام جي زبان سچي ٿي. مهراج مولچند کي برابر ٽي پٽ ڄاوا. سندس ٽيون پٽ مهراج شري چيتانند ودوان، مدر پاشي آهي ۽ سندس ٻيا ٻئي به سنتوشي آهن.

سنتن وٽ سڀ ڪجهه آهي. جيڪو وشواس رکي ايندو

ي نه وساريو. راجا رڻجيت سنگهه جڏهن به لڙائي ڪرڻ ويا ٺي ڪنهن ڪم سان ويندو هو ته نام اچاري پوءِ گهوڙي تي سوار ٿيندو هو ۽ چوندو هو ”شڪن اَشڪن ٿيندون لڳي، جس دي هردي نه نام“ جنهنجي من ۾ نام آهي، اُن کي سوڻ اپسوڻ ڪين لڳندو. نام ۾ هنجو ايڏو وشواس هوندو هو اُن ڪري هو جيڏانهن ويندو هو تيڏانهن جيت حاصل ڪري ايندو هو. ڪيترا چوندا آهن ته گيان پراپتيءَ کان پوءِ نام سمرڻ جي ضرورت ڪين آهي، پر ائين نه آهي. گيانيءَ تي پڻ نام سمرڻ جي وڌيڪ جوابداري آهي. هُو پاڻ به جپي ۽ ٻين کان به نام جپارائي. هڪ دفعي هڪ جگياسوءَ سنت ڪبيرداس کان پڇيو ته شاسترن ۾ گيان جي ڏاڍي اهميت ڏيکاريل آهي ۽ اهو اسيم آهي. اوهان جو اُن بابت ڪهڙو ويچار آهي. تڏهن سنت ڪبير چيو:

پڙهني کي حد سمجهه هئي، سمجهڻ کي حد گيان،
گيان کي حد هرنام هئي، پهي نشچيه جان.

سنت ڪبيرداس جي هن دوهي جو مطلب به اهو آهي ته گيان جي سيما به نام ۾ نشٺا آهي. گيان جي حد به نام سمرڻ تي آهي. انڪري پيارا! صبح جو اُٿڻ سان پنهنجي ڪاريه جي شروعات نام اچارڻ سان ڪريو. هلندي چلندي، ڏندو وهنوار ڪندي، آفيس ۾ ڪم ڪندي نام اچاريو. اُن کي ڪين وساريو.

١٩-٢٠ ڊسمبر سوامي جن احمدپور ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

٢١-٢٢-٢٣ ڊسمبر گڏيجيءَ ۾ ستسنگ جي ورکا ڪيائون.

٢٥ ڊسمبر سوامي جن پرڪڻ ۾ آيا. اُتي سوامي جن هفتو ڪن ستسنگ ڪيو. پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي رهڻيءَ تي زور ڏنو. جيڪي سنتن مهاتمائن کان ٻڌون ٿا، سد شاسترن ۾ پڙهون ٿا، اُن تي عمل ڪريون، تڏهن ئي اسان کي فائدو

اُن بادل جي ڇانئا هئي. راجا جي سپاهين اُن گاهيءَ کي جڏهن اُٿاري هلڻ لاءِ چيو تہ اُهو بادل بہ مٿس ڇانوَ ڪندو سندس مٿان هلندو هليو. راجا اِهو ڪوتڪ ڏسي وائڙو ٿي ويو. هو اُن غريب گاهيءَ کي حال راج محل ڏانهن وٺي ويو تہ بادل بہ مٿس هلندو هليو. راجا هڪدم پنڊتن ودوانن جي سڀا گهرائي ۽ اُنهن کان سوال پڇيو تہ ڪهڙي ڪارڻ هن گاهيءَ جي مٿان بادل ڇانئا ڪري بيٺو آهي؟ سڀا ۾ اُن مسڪين گاهيءَ کي گهرائي هن کان پڇيو ويو تہ تو ڇا دان ڪيو آهي؟ هن پياري وراڻيو "مان مسڪين آهيان، من ۾ اڇا هيم تہ سڄ گرهڻ جي موقعي تي ڪروکيتر ۾ اچي اشنان ڪريان. مون وٽ تہ ڪجهہ ڪين هو جو دان پن ڪريان، صرف گاهہ ڪوڙڻ جي ڪرپي ۽ ڪوڏر هئي، اُها مان هٿ ڪنهن گهرجائو کي ڏئي ڇڏي. اِهو ٻڌي هڪ پنڊت راجا کي چيو "راجن! هر ڪنهن يٿا شڪتيءَ هٿ دان ڪيو آهي، پر هن پياري گاهيءَ وٽ جيڪي پنهنجي روزگار جا سادن هئا اُهي بہ دان ڪري ڇڏيا، ان ڪري ئي هن جو دان وڌيڪ پرڀوءَ وٽ قبول پيو آهي. ان سبب ئي بادل هن جي مٿان هلي رهيو آهي، مٿس ڇانوَ آهي. هزارن وارن هزار دان ڪيا، سوَن وارا سوَ، پر سموري مايا ڪنهن دان ڪونہ ڪئي آهي. هن پياري پنهنجو سڀ ڪجهہ دان ڪيو اُن ڪري مٿس ڀڳوت جي وشيش ڪرپا ٿي آهي.

پريميو! توهان بہ دان پن وڏيءَ دل سان ڪيو. توهان وٽ جيڪي ڪجهہ آهي سو پرماتما جي امانت آهي. پرڀوءَ جي امانت پرڀوءَ جي پيارن کي ڏيڻ ۾ ڪنجوسائي نہ ڪريو.

١٥ ڊسمبر سوامي جن مهيسرن ۾ آيا. اُتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ ڪيو. پوڄيہ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو تہ پرڀوءَ جو نام ڪلياڻڪاري آهي، هر وقت نام اُچاريو، نام

پريتم ڪا جهن پريم هئه، پريتم هئن تهن ٺور،
ڪهه ٽيڳون بن پريم ڪي، رهت نہ سوٽل اور.

جنهنجي دل ۾ پرڀوءَ لاءِ پريم آهي، سڪ آهي، پرڀو اُن کان دور ڪين آهي. جتي پريم آهي اُتي پرڀو آهي. پرماتما ڏسي نہ ذات نہ پات. پرڀو ڏسي ٿو پريم. اُن ڪري پريميو، پرڀوءَ لاءِ پريم رکو. پرڀو پريم ئي سچو ۽ سڪدائي آهي. ڪانها هريجن گهٽ ذات جو هو، پر سندس من ۾ پرماتما لاءِ ڪيڏي نہ پياس هئي! هوُ نت نيم صبح جو شريناٿ جي مندر کان ٻاهر ٻهاري پائي پريان ئي پرڀوءَ جو درشن ڪري باغ ٻهار ڏيندو هو. شريناٿ مندر جي پوڄاريءَ کي اها ڳالهہ ٺيڪ نہ لڳي تہ جيڪو ٽيڪو، مطلب گهٽ ذات وارو بہ پرڀوءَ جي مورتيءَ جو درشن ڪري. اُن ڪري هن مندر جي ٻاهران هڪ اهڙي نموني ڀت ٺهرائي جئن ڪانها ٻهاري پائيندي ڀڳوان جي مورتيءَ جو درشن نہ ڪري سگهي. پيارو ڪانها ڳالهہ ڪي سمجهي ويو، پر ڀڳوان شريناٿ جي مورتي تہ هن جي من مندر ۾ براجمان هئي. ٻهاري پائيندي هي پيارو شريناٿ جي مورتيءَ جو ڌيان ڪندو هو. چوندو هو پرڀو!

"تيري تصوير ميري آنکون ۾ سمائي هئه"

ڀڳوان ڪانها کي ننڊ ۾ درشن ڏيندي چيو تہ مندر جي پوڄاريءَ کي منهنجو وڃي نياپو ڏج تہ تنهن ٺهرايل ڀت هڪدم ڊهرائي ڇڏ، مونکي دور دور نهارڻ ۾ تڪليف ٿي ٿئي. ڪانها سپني ۾ ڀڳوان جو درشن ڪري ڏاڍو پرسن ٿيو پر سوچيائين تہ ڀڳوان جو ڏنل نياپو ٻڌي مٿان پوڄاري ڪاوڙ ڪري، سو هوُ اُن ڏينهن ماٺ ۾ رهيو. وري ٻئي ڏينهن بہ رات جو ڪيس ڀڳوان درشن ڏيندي ساڳي آگيا ڏني، پر هي پيارو سنڪوچ وچان چپ رهيو. ٽئين ڏينهن بہ رات جو ڀڳوان ڪيس درشن

ڀڃيندو. صرف ٻڌڻ ۽ چوڻ سان لاڀ ڪين ٿيندو. شاھ لطيف
به چيو آھي:

”جي رهڻيءَ رهيو نه سڀران ته ڪهڻيءَ ڪبو ڪوهه“

هڪ برهمڻ ڪٿا ڪندي واڱڻ کائڻ جو نشيڌ ڪيو. هن چيو ته واڱڻ کائڻ سان منش کي نرڪ جي پراپتي ٿئي ٿي ۽ پڄ ناس ٿين ٿا. ستسنگ ۾ اُن برهمڻ جي پتني به ڪٿا ٻڌي رهي هئي. ٻئي ڏينهن اهو برهمڻ گهر ۾ واڱڻ وٺي آيو. سندس پتنيءَ واڱڻ ٻاهر ڦٽي ڪري ڇڏيا ۽ گهر ۾ دال چاڙهي. جڏهن ڀوڄن تيار ڪري گهوٽ کي رسوئي پرچي ڏنائين تڏهن اُن برهمڻ پتنيءَ کان پڇيو ته واڱڻ جي ڀاڄي ڪٿي آهي؟ سندس پتنيءَ وراڻيو ته ڪالهه توهان ڪٿا ڪندي واڱڻ کائڻ جي منع ڪئي، اِن ڪري مون واڱڻ ٻاهر ڦٽي ڪري ڇڏيا ۽ دال چاڙهي اٿم. برهمڻ پتنيءَ تي ڪاوڙ ڪندي چيو ته مورکه، مان ڪٿا ڪندو آهيان آجيوڪا لاءِ، تو سوادي واڱڻ ائين اُڇلائي ڇڏيا! اُپديش ٻين لاءِ ٿيندو آهي نه پاڻ لاءِ. متان اڳتي ڪڏهن واڱڻ ڦٽي ڪرين. سندس پتني دل ۾ پنهنجي پتيءَ جي ڳالهه تي کلڻ لڳي. جي پاڻ عمل نه ڪبو ته ٻيا وري عمل ڪيئن ڪندا. ڪٿا واچڪ جو پرڀاءُ تڏهن ٿيندو آهي جڏهن هو پاڻ عمل ڪندو آهي، رهڻيءَ وارو هوندو آهي.

پريميو! توهان شاسترن جي انڪول وهنوار ڪريو. سچ جي ڪمائي ڪري اُن مان ڪجهه دان پڄ ڪريو. دکين جي سار لهو ۽ نام سمرڻ ڪريو. ڌنڌو ڌاڙي ڪندي، دنيوي ڪم ڪاريون ڪندي پرماتما کي نه وساريو. پنهنجي رهڻي سڌاريو.

١ جنوري سوامي جن چڪ ۾ آيا. اُتي ١٢ جنوريءَ تائين ستسنگ پروچن ڪيائون. پوڄيه سوامي جن جدا جدا وشين تي پروچن ڪيو. هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڪئي. سنت دادوءَ جو شش سندرداس ڪاشيءَ ۾ هڪ ودوان
جي ڪٿا ٻڌڻ ويندو هو. ڪٿا ٻڌڻ کان پوءِ هوُ اُن ڪٿاواچڪ
ودوان کان من ۾ پيدا ٿيل مونجهاري جو حل پڻ پڇندو هو. اهو
ودوان سندس شنڪائن جو سماڌان ڪندي پرسن ٿيندو هو.
هي ودوان محسوس ڪندو هو تہ هي سچو شروتا آهي، جو
منهنجي ڪٿا ڌيان سان ٻڌي اُن بابت روح رهاڻ ڪري ٿو.
هڪ ڏينهن سنت سندرداس ڪٿا ٻڌڻ لاءِ دير سان آيو ۽ ٻيا
نيم سان ايندڙ شخص ڪٿا ٻڌڻ لاءِ اچي ويا. پر اهو ودوان
ڪٿا شروع نہ پيو ڪري تڏهن ٻراهمڻ هن کان پڇيو تہ ڪٿا جو وقت
پُڄي آيو آهي، اوهان ڪٿا ڇو نہ ٿا ڪريو؟ تڏهن اُن ودوان
وراڻيو تہ اڃا ٻڌندڙ ڪين آيا آهن. وري ڪجهہ وقت بعد
ٻراهمڻ چيو سائين ڪٿا شروع ڪريو، ٻڌندڙ اچي ويا آهن. تڏهن
بہ ڪٿاواچڪ ودوان چيو تہ اڃا شروتا گڻ ڪونہ آيا آهن. ڪجهہ
وقت کان پوءِ جڏهن ئي سندرداس آيو تہ ڪٿاواچڪ ڪٿا ڪرڻ
شروع ڪئي. ڪٿا پوري ڪرڻ بعد انهن ٻراهمڻن اُن ڪٿاواچڪ
کان پڇيو تہ هي ساڌو سندرداس ئي، ڇا سچو شروتا آهي جو
توهان هن جي اچڻ کان پوءِ ڪٿا ڪرڻ شروع ڪئي؟ ڇا اسين
شروتا نہ هئاسين؟ تڏهن ڪٿاواچڪ چيو تہ توهان سڀئي هيترا
ڏينهن ڪٿا ٻڌندا رهيا آهيو، ٻڌل ڪٿائن ۽ سکيائن جو تت
جيڪو توهان مان اڳ ۾ ڪوتا ۾ لکي ڏيکاريندو اُن کي ئي سچو
شروتا مڃيو ويندو. اهو ٻڌي سڀني ڪٿا ٻڌندڙن ها نہ ڪئي
پر سواءِ سندرداس جي ڪوبہ ڪٿائن سکيائن جو تت لکي
ڪونہ سگهيو. ٿورن ڏينهن بعد سنت سندرداس ٻڌل ڪٿائن
جي آڌار تي ”گيان سمندر“ گرنٿ لکي اُن ودوان اڳيان پيش
رکيو. اهو ڏسي ٻين ڪٿا ٻڌندڙن جو ايمان نشٽ ٿيو. سچو
شروتا اهو آهي جو ڪٿا شروڻ ڪري اُن کي ياد ڪري هنڊائي

ڏيندي چيو تہ هڪدم پوڄاريءَ کي منهنجو نياپو ڏج. ڪانها
پوڄاريءَ کي سرستو احوال ٻڌايو، هيڏانهن پوڄاريءَ کي بہ
پريوءَ ننڊ ۾ ساڳيو سنڪيت ڏنو. پوڄاريءَ ڀڳوان جي آگيا
انوسار تنهن ڀت ڍهرائي ڇڏي. ڪي پيارا ڀڳوان ۽ ڀڳت، گروءَ
۽ شِشيہ جي وچ ۾ وٿي پيدا ڪرڻ چاهين ٿا، پر پرماتما اهڙو
دين ديالو آهي جو هو اُن دوريءَ کي پاڻ دور ڪري ٿو. ان ڪري
پريو اسان کان پري ڪين آهي. اُن لاءِ من ۾ اُڪير وڌايو، پياس
وڌايو! جئن جئن پرماتما لاءِ پياس وڌندي تئن تئن اسين پريوءَ
جي نزديڪ ٿيندا سين. سچي ڀڳتن پريم دوارا ئي پريوءَ کي
پراپت ڪيو آهي. ستگرو مهاراج بہ فرمائين ٿا:

ڪرما ڪبجا ڀيلڻي، هاٿي اور هنومان،
تيئون ڪيول پريم ڪر، پايا هر ڀڳوان.

پوڄنيہ سوامي جن جو رشي رگهورام جن سان پڻ پريم جو
ناتو هو. رشي رگهورام گهر گرهست ۾ رهندي، مهان ودوان ۽
ويراڳي سنتوشي سنت هئا. سوامي جن ڇڪ ۾ بہ ٽي ڏينهن
رشي رگهورام جن سان پڻ گيان گوشٽي ڪئي. هوئن بہ جڏهن
سوامي جن ڇڪ ۾ يا ڪڏهن شاهپور چاڪر ويندا هئا تہ رشي
رگهورام سان ضرور ملندا هئا. سوامي جن کي رشي رگهورام جن
لاءِ ڏاڍي شرڌا هوندي هئي ۽ رشي رگهورام پڻ سوامي جن کي
ڏاڍو ڀانئيندا هئا.

١٣ جنوري پوڄنيہ سوامي جن عبدوءَ ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن
٢٠ جنوري تائين جدا جدا وشين تي ستسنگہ پروچن ڪيو.
هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگہ ڪندي چيو تہ ستسنگہ ۾ ڪٿا
ٻڌڻ لہ هزارين شخص اچن ٿا پر اُنهن مان ڪي وِرلي سچي
روپ ۾ شروتا آهن. ڪٿا ٻڌندي جيڪڏهن من ۾ ڪا شنڪا
پيدا ٿئي تہ اُن جي سماڌان لاءِ ڪٿا واچڪ ودوان کي وينتي

ڪارن جي باه کان بچي ويندا ۽ توهان کي آتمڪ آنند جو ڀؤ ٿيندو.

٢٨-٣٠ جنوري سوامي جن عظمت ڳوٺ ۾ ستسنگ ڪيو. فيبروريءَ کان ٤ فيبروري سوامي جن عدرڪي ڳوٺ ۾ ستسنگ ڪيو. ٥-٦ فيبروري ڏهرن جي ڳوٺ ۾ ستسنگ ڪري فيبروري آرائين جي ڳوٺ ۾ آيا. اتي پڻ سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. ١١ فيبروري سوامي جن پني عاقل ۾ آيا. تي ٽي ڏينهن ستسنگ ڪيائون. ان بعد سوامي جن گھوٽڪيءَ آيا. اتي چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري ڪيترن پريمين کي پرڀوءَ جي راه ۾ چڪيائون. ١٨ فيبروري سوامي جن ڪنڊڪوٽ آيا. اتي سوامي جن هفتو کن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ڪ ڏينهن نام جي مهما جو ورڻن ڪندي چيو:

اڪ ڀگوت کي نام بن ٻول نه دوجي بات،
کهه ٽيڪُون هر نام کا سمرن کر دن رات.

پريميو! رات ڏينهن، اٺئي پهر نام سمرڻ ڪريو. سچو ڀڳت پرڀوءَ کان سواءِ ٻئي ڪنهنجو چنتن ڪين ٿو ڪري. سواس سواس سان سمرڻ ڪريو. ڪرت ڪار ڪندي، ڪيتي ٻاڙي ڪندي، چت جي ورتي پرڀوءَ سان ڳنڍيل هجي. صرف زبان سان نه پر دل سان پرڀوءَ کي ياد ڪريو ته توهين آباد ٿيندا، شاد ٿيندا.

هڪ دفعي هڪ وئراڳي ڀڳت، سنت دادوءَ کان پڇيو ته مان هر روز هڪ لک دفعا نام اُچاريان ٿو، پر اڏهن نه مونکي توهان وانگر ڪو سنت ٿو سڏي، ان جو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟ سنت دادوءَ وراڻيو، "پيارا! تنهنجي ۽ منهنجي سمرڻ ۾ تفاوت آهي. صرف رام نام زبان سان رٽڻو ڪين آهي، سواس سواس ۾ ان جو سمرڻ ڪرڻو آهي ۽ هر پراڻيءَ ۾ ان داتار جو درشن ڪرڻو آهي.

ٿو. سنت سندرداس نه صرف ڪٿا ٻڌي ياد ڪئي پر هردي ۾ هنڊائي، اُن جو تت ڪوٺا جي روپ ۾ پڻ ٻين اڳيان رکيو.

پريميو! ان ڪري شردا سان ستسنگ ٻڌو. ٻڌل وچنن تي وشواس رکي عمل ڪريو. نشڪام ڀاونا سان سيوا ڪريو ته توهان جا سڀئي ڪارج سڌ ٿيندا. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

شردا سي ستسنگ ڪر، سيوَ ڪرو نشڪام،
ڪهه ٽيئُون تيري سڀي هووي پورڻ ڪام.

۲۱ جنوري پوڄيه سوامي جن رستم ۾ آيا. اُتي سوامي جن هفتو ڪن ستسنگ پروچن ڪيو. هڪ ڏينهن رام نام جي مهما جو ذڪر ڪندي پوڄيه سوامي جن چيو:

ڪهه ٽيئُون سنسار ڪي، ڇوڙي سڀي ڪام،
جاڳت، سووت رام جپ، جو سمت چت سڪڌام.

پريميو! ٻيا ڪم ڪاريون ڇڏي، جاڳرت ۾ ننڊ ۾ به نام جپيو. نام جو نالو سڪدائي آهي. نام جپڻ سان توهان کي آنند جي پراپتي ٿيندي. سمرڻ ۾ وڏي شڪتي آهي.

نام سمرڻ جو پرڀاءُ نه صرف چيتن مگر جڙ وستن تي پڻ پوي ٿو. سنت دادو ديال جي شش پرياگداس جي استول شرير کي جڏهن چکيا تي چاڙهيو ويو تڏهن سندس مالها جنهن سان هو نام جو جاپ جپيندو هو، اها به اُتي سندس شرير پرسان رکي وئي. ڪاٺين سان گڏ استول شرير جلي ڀسم ٿي ويو مگر پرياگداس جي مالها باه جي پنيت هوندي جئن جو تئن سالم رهي. اهو ڪؤتڪ ڏسي پريمي دنگ رهجي ويا. اها مالها هن وقت به سنت پرياگداس جي آستان ڏيڊواني ۾ موجود آهي. سنت پرياگداس نام جي سمرڻ ۾ ان مالها جو پريوگ ڪيو انڪري مالها باه ۾ ڀسم ٿيڻ کان بچي وئي.

پريميو! توهان به نام نه وساريو. نام سمرڻ سان توهان

ڪهه ٽيڪون گرو منتر ڪو جپ لي ٻار مبار،
جڳت ڀاڳ ڪو ڀول ڪر، پائو موکش دوار.

گروءَ دواران ڏنل منتر جي وڏي اهميت آهي. دنيوي ڳالهين کي وساري سڪ ۽ شرڌا سان گرو منتر اچاريندا ته توهان جا ٻيڙا ٻني لڳندا. جئين شرير لاءِ کاڌ خوراڪ هوا ۽ پاڻي ضروري آهي، تئين نام سمرڻ به جيوَ لاءِ آتمڪ خوراڪ آهي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج هيڏا ڀڄنل سنت هئا، تڏهن به ڪيترو وقت ڀڳوت ڀڄن ۾ ليِن رهندا هئا. شري سکمني صاحب ۾ پڻ گرو جن نام جي ڪيڏي نه مهما ڪئي آهي:

پرڀ ڪا سمرن سڀ تي اونچا،
پرڀ ڪيءِ سمرن اڌري موُچا.
پرڀ ڪيءِ سمرن ترشنا ٻجهي،
پرڀ ڪيھ سمرن سڀ ڪڇه سوُجهي.

سڀني ڪمن ۾ اتم ڪم آهن نام جو سمرڻ. ان سمرڻ سبب ڪيترا گهٽ ذات وارا به سنسار جي ساگر مان تري ويا، مهان ٿي ويا. ترشنائن جو انت ڪونهي، پر نام سبب ترشنائن جي باهه به وسامي ويندي. نام سمرڻ دواران جيوَ کي سچ ۽ ڪچ جي پروڙ پوندي. سنتن مهاتمائن نام جو سهارو ورتو آهي. ان ڪري پريميو! نام نه وساريو. مايا ميڙڻ زندگيءَ جو مقصد ڪين آهي. پر توهان مان ڪيترا ائين سمجهن ٿا جنهن وٽ ڌن پدارٿ آهي، سوئي ڀاڳن وارو آهي، پر حقيقت ۾ جنهن وٽ نام پدارٿ آهي سوئي سچو ڌنوان آهي. پرڀوءَ جا پيارا مايا کي پٺي ڏيندا آهن. سندن منهن مالڪ طرف هوندو آهي. مايا ته سندن پويان هوندي آهي. هڪ دفعي ڇترپتي شواجي مهاراج، سنت تڪارام جو راجائي سنمان ڪرڻ لاءِ ڪيس نمنترڻ موڪليو. مگر سنت تڪارام اهو نمنترڻ سويڪار نه ڪيو. جنهن کي

الک، نام انتر ڪهي، سب گهٽ هر هر هوءِ،
دادو پاڻي لوڻ جيون نام ڪماوي سوءِ.

جئن لوڻ پاڻيءَ ۾ ملي هڪ ٿي وڃي ٿو آهي، تئن جيوَ ڪي برهم جو سمرڻ ڪري تدروپ ٿيڻو آهي. اهوئي سچو سمرڻ آهي.

٢٨ فيبروري سوامي جن سنت آيارام جي دربار ٽنڊي مستيءَ ۾ آيا. اتي سوامي جن هفتو کن ستسنگ ورکا ڪئي. ٨ مارچ سوامي جن امراپور استان ٽنڊي آدم ۾ سفر ڪري واپس وريا. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پرڻام ڪري ملپل پيتائون سندن چرنن ۾ رکي منڊل جي سيني سنتن سان مليا. چيٽ جي ميلي تائين سوامي جن اتي ئي رهيا. چيٽ جي ميلي جي اتسو سلسلي ۾ پريم پرڪاش منڊل جي سنتن کان سواءِ ٻيا به کيترائي سنت مهاتمائون گڏي جن، ودوان آستان تي آيا. سوامي جن سيني سان روح رهاڻ ڪئي. سوامي جن جي شروع کان ئي سماجڪ وشين ۾ به رچي پچي رهي آهي. ان اتسو ۾ پروفيسر هاساند جادوگر پڻ آيل هو، اهو پڻ سوامي جن جي ڪمري ۾ رهيل هو ۽ سوامي جن سان سندس چڱو لڳاءُ هو. سوامي جن ساڻس سماجڪ وشين تي چرچا ڪئي.

سوامي جن وارشڪ اتسو جي موقعي تي ستسنگ ڪندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن پريم پرڪاش منڊل جو هي وارشڪ اتسو ان ڪري آرنڀ ڪيو ته جدا جدا ڳوٺن ۽ شهرن جا پريمي هت اچي ستسنگ جو لاڀ به وٺن ۽ سنتن جا درشن به ڪن، جئن پريم ۽ گيان جو پرچار به ٿئي. پريمين کي جيڪڏهن ڪي شنڪائون هجن ته انهن جو به سماڌان ٿئي. ستگرو مهاراجن "شري ست نام ساکي" جو منتر ڏئي هزارن پيارن کي پريوءَ جي راه ۾ چڪيو آهي. پريميو! توهان به پنهنجي هر ڪارج جي شروعات "شري ست نام ساکي" گرو منتر سان ڪريو. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

دنيا ۾ مهاپرش وڏي ڪام ڪو آئــي هُن،
مٽائــي موهه من کان، امـر بڻائـا سگهائـي هُن.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۾ مهان وڀوتي هئا، جن ڪلجڳ ۾ اوتار ڌارڻ ڪري هزارين پريمين کي آتم گيان ڏيئي ڪين موهه ممتا مان مڪت ڪري امر پد ۾ استٿت ڪيو. سوامي جن ”سوهم منتر“ جي جاپ جي آگيا ڪندي چون ٿا:

ٽيئون سوهم جاپ جپ، غافل ڪبهن نه هوءِ،
اِڪ اِڪ شواس اَمول هئي، تانهن نه ورٿا کوءِ.

پريميو! سستي ڇڏي، سڄاڳ ٿي، ”سوهم“ جو منتر اُچاري، پنهنجو هڪ هڪ سواس سڦل ڪريو. پنهنجا امولهه سواس ورٿ ڪين وڃايو.

اڄ ڪلهه نه گرو، سنت پريمين کي جلدي نام جو اُپديش ڏين ٿا، پر اڳي شش کان ڪٺن پريکشائون وٺي ڪين پوءِ سمجهي پوءِ اُپديش ڏيندا هئا. هڪ نوجوان هڪ مهاتما وٽ اُپديش وٺڻ لاءِ سندس آشرم ۾ آيو ۽ اچي وينتي ڪيائين ”گرو مهاراج! داس کي نام جو اُپديش ڏيو.“ اُن سنت چيس ”پيارا! ڀورين اشنان ڪري اچ ته پوءِ توکي اُپديش ڏيان.“ اُهو جوان اشنان ڪرڻ ويو ته اُن مهاتما آشرم جي صفائي ڪندڙ مائيءَ کي چيو ته اُهو جوان جڏهن اشنان ڪري موٽي ته ٻهاريءَ سان مٽي ڪٺي مٿس اُڇلائج. اُن مائيءَ کي اُن سنت جي سڀاءَ جي ڄاڻ هئي ته هو ان نموني نون شش کان پريکشا وٺندو آهي. ان مائيءَ سنت جي آديش انوسار اُن جوان مٿان مٽي اُڇلائي. اُهو جوان ڏاڍو ڪروڌ ۾ ٻڙڪي کيس مارڻ لاءِ پٿر هڻڻ لڳو، پر مائيءَ پاڻ بچائي ورتو. اُهو جوان وري اشنان ڪري سنت وٽ آيو. سنت چيس ”پيارا! تون اڃا اُپديش وٺڻ جو اڌڪاري ڪين آهين. تون سال کن نام جپي پوءِ وري هت اچج.“

انهيءَ ڀير پرڀوءَ جي اون، سو دنيوي شان مان وڏائيءَ ڪري ڇا
ڪندو. آخرڪار شواجي مهاراج سنت تڪارام جو درشن ڪرڻ
لاءِ ديهو ڳوٺ ۾ ويو. شواجي مهاراج سنت تڪارام جي چرڻن
۾ موهرن جي ڳوٿري ڀيٽ رکي. سنت تڪارام سندس موهرن جي
ڳوٿري سويڪار نه ڪئي ۽ کيس چيائين ”پيارا شواجي! هيءَ
مايا، موهرون نه پرڀوءَ جي راهه ۾ رنڊڪ آهن. اهي وڃي دکين
دريدرن جي سيوا ۾ لڳاءِ، اسين موهرون ڇا ڪنداسين!“

سنت سترپرش هڪ نام سان ئي نينهن لڳائين ٿا. جيڪڏهن
وٽن مايا اچي ٿي نه پراپڪار جي ڪارڻ ۾ لڳائين ٿا، پرڀيو!
توهان کي به جيڪڏهن پرماتما ڌن پدارٿ ڏنا آهن ته اهي
اپڪار جي ڪارڻ ۾ لڳايو. ڪنهن بکئي جو پيٽ ڀريو، ڪنهن
ننگي کي وستر وٺي ڏيو، ڏوهه ڪونه ڪيو، سنتن سترپرشن جي،
مسڪينن جي سيوا ڪريو. جيون ۾ سمرڻ ۽ سيوا جي ساکي
ڏيو ته پرڀو توهان تي پرسن ٿيندو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

نشڪامي نرمان هو، سيوَ ڪرت جن جوءِ،
ڪهه ٽيئون تس پر سدا، پڳون پرسن هوءِ.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي اُسو جي سلسلي
۾ ٢٢ مئي سوامي جن، ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ پريم
پرڪاش منڊل جي ٻين سنتن سان گڏجي حيدرآباد ۾ سوامي
ٽيئونرام مهاراجن جي آستان تي آيا. سوامي ماڌوداس ستگرو
مهاراجن ۽ منڊل جي آيل سڀني سنتن جو سواگت ڪيو. ورسيءَ
جا ٽيئي ڏينهن ستگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي گرمکداس،
سوامي بسنترام ۽ ٻين سنتن ستسنگ وکا ڪري پريمين کي نام
جو امرت پيئاريو. ان موقعي تي پوجيه سوامي جن پڻ ستسنگ
ڪندي چيو:

...ا گادي نشين ستگرو سوامي سروانند مهاراج ٻڌا پريکشا وٺڻ
...جي ٿي توهان کي گرو منتر ڏيئي ڪرتارٿ ڪري رهيا آهن.
...وهان تي ديا درشٽي ڪري شري ست نام ساکيءَ جو منتر
...ڏيئي، توهان کي آتم گيان جو امرت پيئاري توهان جو آئينده
...روشن ڪري رهيا آهن. توهان سندن سکيائن ۽ سڌانتن تي عمل
...ڪري منش جيون سڦل ڪريو.

سوامي جن ٣٠ مئي تائين اُتي حيدرآباد جي آشرم ۾ رهيا. اُتي ڀلاج ڀوريءَ ۾ ڪوي ڀلاجرام جن سان پڻ روح رهاڻ ڪيائون.

٣١ مئي سوامي جن جيڪب آباد لاءِ روانا ٿيا. ١ جون سوامي جن جيڪب آباد ۾ سوامي ڪرشنگر جي آستان تي آيا. اُتي چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيائون. اُتان ٥ جون سوامي جن ڪوئيٽا بلوچستان لاءِ روانا ٿيا. ڪوئيٽا ۾ سوامي جن جا سوين شرڌالو هئا، اُنهن سوامي جن جو هاردڪ سواگت ڪيو. اُتي سوامي جن پندرهن ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ٻرا ڪسي ڪا نا ڪرو، سب ڪا ڀلا وچار،
ٿيئون ٻرائي جو ڪري، تانڪا ڪر اُپڪار.

پريميو! سڀ سان ڀلائيءَ جا ٻيج ٻريو. ڪو توهان سان پرتيڪول وهنوار ڪري، تڏهن به توهان ساڻس سنوورتاءُ ڪريو. ڀلائيءَ جا ڀاڙا ڌڻي توهان کي ڏيندو. ڪنهن سان ڪيل ڀلائي اجائي ڪين ٿي وڃي.

هڪ دفعي هڪ چور ڪنهن جهنگل مان لنگهي ٿو. سندس ڪن تي شينهن جي ڪيڪرات جو آواز پوي ٿو. هي چور اُن طرف پنڌ ڪندو اچي ڏسي ٿو ته شينهن کي ڪا پيڙا آهي جنهن ڪري ڪيڪرائون ڪري رهيو آهي. چور پنهنجي جان جوکي

اُهو جوان سنت جي آگيا انوسار واپس ويو ۽ سال کن نام جو جاپ جپي ان سنت وٽ اُپديش وٺڻ لاءِ آيو، سنت اڳہ وانگر کيس چيو تہ اشنان ڪري اچ تہ توکي اُپديش ڏيان. اُهو جوان اشنان ڪرڻ ويو تہ سنت اُن صفائي ڪندڙ مائيءَ کي چيو تہ جڏهن اِهو جوان اشنان ڪري واپس وري تہ تون پنهنجي ٻهاري ساڻس ڇهائجانءِ. مائيءَ سنت جي آديش انوسار ائين ڪيو ۽ وري بہ اُهو جوان غصي ۾ ڦوڪجي اُن مائيءَ کي گهٽ وڌ ڳالهائڻ لڳو پر کيس مارڻ جي اُلر ڪين ڪيائين ۽ وري اشنان ڪري سنت وٽ آيو. سنت چيس "پيارا! تون اڃا اُپديش وٺڻ جو اڌڪاري ڪين آهين. اڃا سال کن نام جپي پوءِ اچج." اُهو جوان نراس ٿي واپس ويو. وري سال کن نام جپي سنت وٽ آيو. سنت چيس تہ اشنان ڪري اچ تہ اُپديش ڏيانءِ. سنت وري اُن صفائي ڪندڙ مائيءَ کي چيو تہ اِهو جوان جڏهن اشنان ڪري اچي تہ مٿس گند جي ٽوڪري ڦٽي ڪج. مائيءَ مهاتما جي آديش انوسار ائين ڪيو. پر ان دفعي اُهو جوان اُن مائيءَ تي ڪاوڙيو ڪين. هن اُن مائيءَ جا احسان مڃيندي چيو "ماتا! مان توهانجو شڪرگذار آهيان، جو توهان جي ان وهنوار سبب مان پنهنجي اهنڪار ۽ ڪروڌ کي جيتي سگهيو آهيان. اُن مهاتما ڏٺو تہ هاڻي هن جوان ۾ ڪميا جو انگ پيدا ٿيو آهي، هن پنهنجي ڪروڌ ۽ اهنڪار کي بہ گهٽايو آهي ۽ اُپديش وٺڻ جي يوگيہ آهي. جڏهن ٿي اُهو جوان اُن مهاتما وٽ آيو تہ اُن سنت کيس پنهنجي ڳلي لڳايو ۽ چيائينس "پيارا! هاڻي توکي اُپديش ڏيان ٿو. آڌياتمڪ مارگ ۾ اڳتي وڌڻ لاءِ اهنتو کي وڃائڻو آهي. اهنتو ويندو تہ ڪروڌ بہ ويندو، مان مان، اهنڪار ويندو تہ ڪروڌ بہ اُن سان گڏ موڪلائي ويندو.

پريميو! توهان جا سوڀاڳيہ آهن جو ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج

پرڀو! توهان به ٻين جو ڀلو ڪندا ته ٻيا به توهان سان
[…]ائي ڪندا. روز ڪو نه ڪو ڀلائيءَ جو ڪم ڪريو. ان سان ڳنڍ
ڀڄ ڪي نه وساريو. هر وقت پڀوءَ کي ساريو، ڪيس پريم سان پڪاريو.

٢٥ جون سوامي جن ڪشمور ۾ آيا. اتي پنج ڏينهن ستسنگ
[…]رڪا ڪيائون. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ساکشي چيتن ۾ رهيا، جل ٿل ۾ آڪاش،
ڪهه ڏيکون تهن جان ڪي، ناتو سکه اوناش.

پرڀو! پرماتما هرهنڌ وياپڪ آهي. توهان سڀ هر پراڻيءَ ۾
[…]ن داتار جو درشن ڪري ادوتيه آنند پراپت ڪريو. سڀ صورت
[…] سرجڻهار جو ديدار ڪريو. سنت سڀ ۾ پنهنجي پريتم کي
[…]سن ٿا.

هڪ دفعي رات جو سنت نامديو ڪوهيءَ تان ماڻي پرڻ ٿي
[…]يو ته رستي تي ڪنهن چيس ته هن مهل ڪوهيءَ تي نه وڃ،
اتي ڀوت اٿيئي. سنت ته سڀ ۾ هڪ پرماتما جو روپ ڏسن ٿا.
جڏهن سنت نامديو ڪوهيءَ جي ڀرسان آيو ته برابر هڪ ڀوت
سندس سامهون آيو. سنت نامديو ان کي ڀڳوت روپ سمجهي
ان جي استتي ڪرڻ لڳو. ڀوت مان به ڀڳوان پرگهٽ ٿي کيس
چوڻ لڳو "پيارا! تو ڀوت ۾ به مونکي ڏٺو." سنت نامديو
وراڻيو "پرڀو! توهان سرو وياپي آهيو، تو ڇو نه هر چيز ۾،
هر جيو ۾ اوهان جو ساکيات درشن ڪريان."

سڀني پراڻين ۾ پڀوءَ کي ڏسي ڪنهن ٻه جيو کي نه ستايو.
ڪيترا شخص زبان جي چسڪي لاءِ ماس آهار ڪن ٿا. انهن
ڳڳدام ٻڪرن ٻڪرين ۾ به مالڪ موجود آهي. دل ۾ دٻا ڏاريو.
انهن ڳڳدامن جون آهون ۽ دانهون جنم جنم ۾ دک ڀوڳائينديون.
انهن تي قياس ڪري، انهن ۾ به پڀوءَ کي ڏسي انهن کي پيار
ڪريو ته پرماتما توهان تي پرسن ٿيندو.

۾ وجهي اُن شينهن جي ويجهو وڃي ٿو. شينهن پنهنجو پير مٿي
ڪري ٿو، جنهن ۾ هڪ ڪنڊو چڀيل آهي. اُن ڪنڊي سبب
ئي اُهو شينهن ڪيڪرانون ڪري رهيو هو. اُن چور آهستي
آهستي اُن شينهن جي پير مان ڪنڊو ڪڍيو. شينهن کي راحت
ملي، سندس ڏک دور ٿيو. اُن وقت اُن شينهن جي اکين مان
اُن چور لاءِ شڪرگذاريءَ جي ڀاونا ٽمڪي رهي هئي. چور پنهنجي
راهه وٺي رمندو رهيو. هڪ دفعي ڪنهن ٻوهه ۾ رياست جي راجا
اُن چور لاءِ سزا مقرر ڪئي ته اِن چور کي بکئي شينهن جي
منهن ۾ وڌو وڃي. قدرت سائينءَ جي، جو راجا جي سپاهين اُن
ساڳئي شينهن کي همٿ ڪري اُن کـــي ٽي ڏينهن بکيو رکيو.
چوٿين ڏينهن شاهي ميدان تي اُن چور کي بيهاري شينهن کي
پڃري مان آزاد ڪيو ويو ته جيئن اُهو بکايل شينهن اُن چور کي
لقمو بڻائي کائي ڇڏي. راجا ۽ وزير پڻ سر زمين تي ٻاهر ويٺا.
ڪيترائي ماڻهو راجا جي اِها مقرر ٿيل سزا ڏسڻ لاءِ آئي اچي
بيٺا. راجا، وزير ۽ سڀني ماڻهن ائين سمجهيو ته اُهو بکايل شينهن
جلد ئي اُن چور کي چنبو هڻي کائي خلاص ڪري ڇڏيندو. پر
شينهن جڏهن اُن چور کي ڏٺو، تڏهن اُهو هيئنهن ڪنڌ هيٺ
ڪري واپس هليو ويو. چور جو وار به ونگو ڪين ٿيو. اِهو
ڪوتڪ ڏسي راجا، وزير ۽ آيل ماڻهو دنگ رهجي ويا. چور
محسوس ڪيو ته اهو ساڳيو شينهن آهي جنهنجو هن ڪنڊو ڪڍيو
هو. راجا چور کان پڇيو ته شينهن تنهنجي ويجهو اچي ڪنڌ
هيٺ ڪري ڇو واپس وريو؟ چور راجا کي سڄي وارتا ٻڌائي
ته ڪيئن نه هن جان جوکي ۾ وجهي ان شينهن جي پير مان
ڪنڊو ڪڍي سندس ڏک دور ڪيو هو. ڪنهن سان ڪيل
ڀلائي اجائي نٿي وڃي. چور شينهن جو ڪنڊو ڪڍي سندس
دور ڪيو ته شينهن بکايل هوندي به موت ۾ ڪيس ٻڪ نه ٻڻايو،
موت کان ڪيس مُڪت ڪيو.

ان گڏجي وسوڌارا جي ويجهو آيا، پڻ مٿن ۽ ڪن سنتن تي
سوڌارا جون ٻوندون پيون. سوامي جن سفر ڪندا وري
ڪيدارناٿ آيا. رستي تي ڪيترائي مندر هئا. سوامي جن سڀني
ستانن تي پرڻام ڪندا ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان مليا.
سندن درشن ڪري ساڳئين روح رهاڻ ڪيائون. ١٦ سيپٽمبر
سوامي جن هردوار ۾ واپس آيا. سوامي جن اتي ڪنکل ۾ چيتن ديو
ي ڪٽيا ۾ سنتن جو ڀنڊارو ڪرايو. سوامي جن ٢٠ سيپٽمبر
هردوار مان ٻندراٻن لاءِ روانا ٿيا. اتي برج ڀومي متر ۽ گوڪل
هفتو کن رهيا. ڀڳوان شري ڪرشنچندر جا ليلا اسٿل ڏٺائون
ڪيترن ئي ڪرشن ڀڳتن جو درشن ڪيائون. سوامي جن ڀڳوان
شري ڪرشن جا اننيہ اُپاسڪ آهن. اتي ڀهر ڀڳوان شري ڪرشن
جي نام جي مالها سوريندا رهن ٿا. سندن رڳ رڳ مان جئہ شري
ڪرشن جو آلاپ اچي ٿو. برج ڀوميءَ ۾ راس ليلائون ڏسي
سوامي جن خوب آنند ٿيا.

٣ آڪٽوبر پوڄيہ سوامي جن تيرٿ ياترا پوري ڪري سنتن
۽ پريمين سان گڏ ٽنڊي آدم ڏب تي واپس آيا. پهرين ستگرو
سوامي ٽيئونرام مهاراج جي مورتيءَ کي ڏنڊوت پرڻام ڪري
پوءِ ستگرو سوامي سروانند مهاراج کي نمسڪار ڪري حالي
احوالي ٿيا ۽ سندن چرنن ۾ تيرٿن جي پرسادي ڀيٽ ڪيائون.
پوءِ وري منڊل جي ڀين سنتن سان مليا.

١٥ آگسٽ ديش جو ورهاڱو ٿي چڪو هو. سنڌ مان هندن
جي لڏ پلاڻ شروع ٿي. ڪن شهرن ۾ اُٿل پٿل واقع ٿيا. خاص
ڪري پنجاب ۽ ڪراچيءَ ۾ خوفناڪ گهٽنائون گهٽيون. سوامي جن
ان ڪري ڪجهہ مهنا اتي ڏب تي ئي ستگرو مهاراج جي
چرنن ۾ رهيا.

سنڌ جي ڪن ڳوٺن ۽ شهرن ۾ هندن کي ڏاڍو ستايو ويو.

۱ جولاءِ سوامي جن ڪنڊ ڪوٽ ۾ آيا. اُتي ٽي چار ڏينهن ستسنگ ڪري ٦ جولاءِ سوامي جن ٺب ٽي امراپور آستان تي آيا ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پرڻام ڪري ملبل پيتائون سندن چرڻن ۾ رکي حالي احوالي ٿيا. سوامي جن ويهه ڏينهن کن اُتي ٺب ٽي رهيا.

۲۲ جولاءِ پوڄيه سوامي جن، سنت اوڌوداس، سنت گنگارام، سنت ڪشنداس، سنت پهنداس ۽ ڪي گرهستي گڏجي تيرٿ ياترا لاءِ روانا ٿيا. ۲۴ جولاءِ سوامي جن امرتسر ۾ پهتا. اُتي سوني دربار جي تلاءُ ۾ اشنان پاڻي ڪري درشن ڪيائون. سوامي جن امرتسر ۾ گرمسنگهه ڪا ڪٽرا آستان تي ويا، جتي هندن گياني هميرسنگهه کان شري گرو گرنٿ صاحب جي امرت باڻيءَ جو اڀياس ڪيو هو. سوامي جن چار ڏينهن امرتسر ۾ رهي ۲۸ جولاءِ هردوار روانا ٿيا. هردوار ۾ هفتو کن رهي بدري ناٿ جي ياترا لاءِ روانا ٿيا. ٽن ڏينهن ۾ بدري ناٿ وڃڻ لاءِ ايڏيون سهوليتون ڪين هيون. پيدل ياترا ڪرڻي پوندي هئي. سوامي جن سنتن سان گڏجي بدري ناٿ لاءِ ٦ آگسٽ روانا ٿيا. پيچرن وارو رستو ڏاڍو جوکم وارو رستو هو. لاهيون چاڙهيون، هڪ طرف گنگا مئيا جو تيز پرواهه ته ٻئي طرف وڏيون ڪاهيون. رستي تي ڪيترائي مندر هئا. رستي تي منزلون هٽندا، اٺن ڏينهن کان پوءِ بدري ناٿ پهتا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن رهيا. اُتي ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن جا درشن ڪيائون. ڪنڊ ۾ اشنان پاڻي ڪري ڀڳوان جي مندر ۾ وڃي پوڄا اُپاسنا ڪيائون. سوامي جن اُتي ڪن سنتن کي ڪمبل ڏنا ته ڪن کي پوڄڻ ڪارڻ پيتائون ڏنيون ۽ ستگرو مهاراجن جا پند پڻ ٻرايائون. سوامي جن اُتي وسوڌارا طرف پڻ ويا، چوندا آهن ته هوا جي لهرڻ ڪري وسوڌارا جي جل جون بوندون جنهن کي لڳن، سو پڻيه آتما هوندو آهي. سوامي جن جمنا ئي بين سنتن

ان دک دور ٿي ويندا. اچو ته گڏجي ڀڳوان کي پرارٿنا ڪريون:

ڀڳت وتسل ڀڳوان هرن هر، ڪروڻا شيل ندان،
ڪهه ٽيئُون ڪل ڪال ۾ لاج راکه ڀڳوان.
هي سمرٿ سرگيه هر، ديپن بندو دانار،
ڪهه ٽيئُون ڪرپا ڪري، دي شبه گڻ ڀنڊار.

ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراجن
ڀي مورتي آهن. انهن جو درشن ۽ ستگرو مهاراجن جو درشن
ي آهي. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن اڄ اسان کي ڪيڏيون
ه سندر سکيائون ڏنيون آهن. انهن سکيائن تي هلي مانش جنم
سڦل ڪريون.

ستگرو سوامي سروانند مهاراج احمدآباد کان پوءِ هردوار روانا
ٿيا. سوامي جن پڻ ساڻن هردوار ويا. منڊل جي ستن جدا جدا
شهرن ۾ وڃي ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراجن نالي آستان ٻڌا
ڪيا. پوڄيه سوامي جن هردوار مان ٿي ڪولا ممبئيءَ ۾ آيا. اُتي
پياري دوارڪاداس ۽ ڀين پريمين سوامي جن جي سيوا ڪئي.
سوامي جن جدا جدا پريمين جي گهر ۾ ستسنگ ڪندا هئا.

ڀاءُ دوارڪاداس ۽ ڀيا کي پريمي سوامي جن کي ڪلياڻ
ڪئمپ ۾ وٺي آيا. سوامي جن مهنو کن جدا جدا پريمين جي
گهرن ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. ١٠ آڪٽوبر سنه ١٩٤٨ع ۾ سوامي جن
ڪلياڻ ڪئمپ ٥، شهر کان ٿورو ٻاهر ملٽريءَ جي جهونن
ٻن ڪمرن ۾ هوادار جڳهه تي ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراجن
جو نديو مندر استاپنا ڪيو. اُتي سوامي جن نت نيم ستسنگ
ڪرڻ شروع ڪيو. ڪيترائي پريمي سوامي جن جي ستسنگ جو
لاڀ وٺڻ لڳا. ڪاڪو ولرمل، ڀاءُ دوارڪاداس، ٻيو لوءِ ماءُ،
ماتا رکي ۽ ڀيا پريمي سوامي جن جي سيوا ۾ رهندا هئا. آشرم
۾ آهستي ڀيا سنس ڪٺي گياني ۽ اچڻ لڳا. سوامي جن

سنڌ جي ناساز حالتن سبب ستگرو سوامي سروانند مهاراجن منڊل جي سڀني سنتن سان صلاح ڪري ڀارت ۾ لڏي اچڻ جو پڪو ارادو ڪيو. جنوري ١٩٤٨ع ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراج منڊل جي سنتن کي ساڻ وٺي سونهاري سنڌڙيءَ جا وڻ ڇڏي پوءِ ڀارت ڀوميءَ ۾ پڌاريا. پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج به ساڻن گڏ هئا. پهرين ستگرو مهاراج احمد آباد ۾ آيا. اتي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جا ڪي گجراتي پريمي رهندا هئا. انهن پريم پرڪاش منڊل جي سڀني سنتن جي رهائش جو جوڳو بندوبست ڪيو. ڀارت ۾ اچڻ سان چيٽ جو ميلو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي نيتريتو ۾ احمد آباد ۾ ٿي ملهايو ويو. اُن موقعي تي رام نام جي ڌنين سان شاهي جلوس ڪڍيو ويو. چار ٿي ڏينهن ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ منڊل جي ٻين سنتن ستسنگ ورکا ڪئي.

اَلسو ۾ پوڄيه سوامي جن ٻڻ ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته اسين پنهنجي جنني جنم ڀومي سنڌ کي ڇڏي هت پترپٽيه ڀوميءَ ۾ آيا آهيون. ڪيترا پيارا پنهنجو سرؤسو سنڌ ۾ ڇڏي هتي آيا آهن. ورهاڱي جي واءُ اباڻا اجها ڇڏايا آهن. ڪيترا سنڌي بي گهر آهن، بي روزگار آهن. اڄ ستگرو مهاراجن کي سڀ گڏجي پرارٿنا ڪريون، پريم وچان پڪاريون، ويساهه رکي وينتي ڪريون ته شل سڀئي سنڌي سکيا ستابا ٿين.

پرارٿنا ڪر پريم سي ڪهه ٽيئُون ٻن داس،
شڌ هرديه ڪي سُمت هر، راکو من وشواس،
هرديه سي جب پرارٿنا ڪهه ٽيئُون ڪر ڪوءِ،
ڀڳوت ڪي تب ڪان ۾ پهچت شيگهر سوءِ.

دک سک ۾ پرماتما ۽ ستگرن کي ياد ڪريو. اهي اچي اوکيءَ مان سوکي ڪندا. پرماتما ته ديا جو ساگر آهي. اُن جي ڪرپا

ان ڏک ڏور ٿي ويندا. اڇوت گڏجي ڀڳوان کي پرارٿنا ڪريون:

ڀڳت ولسل ڀيء هرڻ هر، ڪروڻا شيل نڌان،
ڪهه ٽيئون ڪل ڪال ۾ لاج راکه ڀڳوان.
هي سمرٿ سرڳيه هر، ديُن بنڌو داتار،
ڪهه ٽيئون ڪرپا ڪري، دي شڀ گڻ ڀنڊار.

ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ي مورتي آهن. اُنهن جو درشن ۽ ستگرو مهاراجن جو درشن ي آهي. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن اڄ اسان کي ڪيڏيون سندر سکيائون ڏنيون آهن. اُنهن سکيائن تي هلي مانش جنم سڦل ڪريون.

ستگرو سوامي سروانند مهاراج احمدآباد کان پوءِ هردوار روانا ٿيا. سوامي جن پڻ ساڻن هردوار ويا. منڊل جي سنتن جدا جدا شهرن ۾ وڃي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن واري آستان ٺاپيا ڪيا. پوڄنيه سوامي جن هردوار مان ٿي ڪولابيءَ ۾ آيا. اُتي پياري دوارڪاداس ۽ ٻين پريمين سوامي جن جي سيوا ڪئي. سوامي جن جدا جدا پريمين جي گهر ۾ ستسنگ ڪندا هئا.

ڀاءُ دوارڪاداس ۽ ٻيا ڪي پريمي سوامي جن کي ڪلياڻ ڪئمپ ۾ وٺي آيا. سوامي جن مهنو ڪن جدا جدا پريمين جي گهرن ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. ۱۰ آڪٽوبر سنه ۱۹۴۸ع ۾ سوامي جن ڪلياڻ ڪئمپ ۵، شهر کان ٿورو ٻاهر ملٽريءَ جي جهونن بن ڪمرن ۾ هوادار جڳهه تي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو نئيو مندر استاپت ڪيو. اُتي سوامي جن نت نيم ستسنگ ڪرڻ شروع ڪيو. ڪيترائي پريمي سوامي جن جي ستسنگ جو لاڀ وٺڻ لڳا. ڪاڪو ولرمل، ڀاءُ دوارڪاداس، ٽيولوءَ ماءُ، ماتا رکي ۽ ٻيا پريمي سوامي جن جي سيوا ۾ رهندا هئا. آشرم ۾ آهستي ٻيا سنت گڏجي گياني ۽ اچڻ لڳا. سوامي جن

سنڌ جي ناساز حالتن سبب ستگرو سوامي سروانند مهاراجن منڊل جي سڀني سنتن سان صلاح ڪري ڀارت ۾ لڏي اچڻ جو پڪو ارادو ڪيو. جنوري ١٩٤٨ع ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراج منڊل جي سنتن ڪي ساڻ وٺي سونهاري سنڌڙيءَ جا وڻ ڇڏي پوءِ ڀارت ڀوميءَ ۾ پڌاريا. پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج به ساڻن گڏ هئا. پهرين ستگرو مهاراج احمد آباد ۾ آيا. اتي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جا ڪي گجراتي پريمي رهندا هئا. انهن پريم پرڪاش منڊل جي سڀني سنتن جي رهائش جو جوڳو بندوبست ڪيو. ڀارت ۾ اچڻ سان چيٽ جو ميلو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي نيترتو ۾ احمد آباد ۾ ئي ملهايو ويو. اُن موقعي تي رام نام جي ڌنين سان شاهي جلوس ڪڍيو ويو. چار ئي ڏينهن ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ منڊل جي ٻين سنتن ستسنگ ورکا ڪئي.

اُنسو ۾ پوڄيه سوامي جن ٻڌ ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته اسين پنهنجي جنمي جنم ڀومي سنڌ کي ڇڏي همت ٻڌي پٽيه، ڀوميءَ ۾ آيا آهيون. ڪيترا پيارا پنهنجو سرؤسو سنڌ ۾ ڇڏي هتي آيا آهن. ورهاڱي جي واءُ اٻاڻا اجها ڇڏايا آهن. ڪيترا سنڌي بي گهر آهن، بي روزگار آهن. اڄ ستگرو مهاراجن کي سڀ گڏجي پرارٿنا ڪريون، پريم وچان پڪاريون، وشواس رکي وينتي ڪريون ته شل سڀئي سنڌي سکيا ستابا ٿين.

پرارٿنا ڪر پريم سي ڪهه ٽيئُون ٻن داس،
شڌ هرديه ڪي سُمت هر، راکو من وشواس،
هرديه سي جب پرارٿنا ڪهه ٽيئُون ڪر ڪوءِ،
ڀڳوت ڪي تب ڪان ۾ پهچت شيگهر سوءِ.

دک سک ۾ پرماتما ۽ ستگرن کي ياد ڪريو. اهي اچي اوکيءَ مان سوکي ڪندا. پرماتما ته ديا جو ساگر آهي. اُن جي ڪرپا

پريميو! ساڌن سنتن مسڪينن گهرجائن جي نشڪام ڀاونا سان سيوا ڪندا رهو. ان ڪارڻ ڪندي ڪڏهن به توهان کي ڪمي ڪين ٿيندي. پريو ڪنهن نه ڪنهن روپ ۾ اچي توهان جي سار لهندو. پرماتما ۾ پورو پورو ڀروسو رکو. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا :

ري من راکو رام ۾، پورن ٿم وشواس،
ڪهه ٽيئون وشواس سي، هووي سڀ دک ناس.

پوڄيه سوامي جن سنت اوڌوداس کان موڪلائي ٦ جنوري ديولالي ڪئمپ ۾ آيا. اتي سوامي جن هفتو کن ستسنگ ڪيو. سوامي جن اپديش ڏيندي چيو ته پريميو! سچ جي ڪمائي کائو. ڪوڙ ڪپٽ هنسا سان ڪمايل ڌن جو ان من کي اپوتر ڪري ٿو. انڪري چيو ويندو آهي ته جهڙو ان تهڙو من. هڪ تياڳي مهاتما ڪنهن ڳوٺ ۾ آيو. اتي هن ٽي ڏينهن گيان وئراڳ ڀڳتي وشين تي پروچن ڏنو. هي سنت جنهن گهر ۾ رهيو اهي پاڻ کي سوڀاڳيشالي سمجهڻ لڳا. انهن ان سنت کي رهڻ لاء جدا ڪمرو ڏنو ۽ سندس خوب سيوا ڪئي. اهو سنت اهڙو ته تياڳي هو جو پاڻ سان ڪجهه به رکندو ڪين هو. پنهنجي پوڄن لاء به قوت جيتري ڀکيا وٺي گذران ڪندو هو. اهو سنت پنجن ڏينهن کان پوء صبح جو اوچتو ئي اهو گهر ڇڏي هليو ويو. گهر جا ڀاتي ۽ ڳوٺ جا ٻيا رهواسي ان سنت کي نه ڏسي اداس ٿيا. ان سنت پنج ئي ڏينهن ان ڳوٺواسين کي اپديش جو امرت پياري مستر مگن ڪري ڇڏيو هو. ان سنت جي وڃڻ کانپوء گهر جي ڀاتين ڏٺو ته سندن هڪ سونو هار غائب آهي. هو سوچڻ لڳا ته اهو سونو هار ڪنهن چوري ڪيو! مهاتما ته تياڳي هو، اهڙي قدر جو سندن گهر جو ان به ڪين کاڌائين. گهر جا ڀاتي ان هار جي چنتا ۾ ڏاڍو اداس ٿيا. ٽئين ڏينهن

سان ڀاڄي لئي شري ڀرمانند ۽ ڏڪڙن لئي سندرداس هوندو هو.

اهو ننڍڙو آستان پوڄنيه سوامي ڄن جي ڀڳتي ساڌنا ۽ پروپڪاري ڪارڻ سبب سنڌ جو هڪ مهان تيرٿ آستان بڻجي پيو آهي، جتي ستسنگ سمرڻ سيوا جو پرچم ڦهندو رهي ٿو. وڏا وڏا مهاتمائون گڏجي گياني اچي گيان جي گنگا پرواهت ڪن ٿا. برهمڻ ڪي نام جو امرت پيئاري ڪرتارٿ ڪن ٿا.

ليڪ پل ڪئمپ ۾ سوامي اوڌوداس سوامي ٽيئونرام آشرم برپا ڪيو هو. ٢٥ ڊسمبر پوڄنيه سوامي جن ان آستان تي پڌاريا. آئي سوامي جن ڏهه ڏينهن ستسنگ ورکا ڪندي سنگت کي چيو ته شرڌا ۽ وشواس رکي سنتن ستپرشن جي سيوا ڪريو ۽ انهن جي ٻڌايل راهه تي هلڻ جي ڪوشش ڪريو.

جيڪي ساڌن سنتن جي سيوا ڪن ٿا، پرڀو انهن کي ان ڌن جي کوٽ ڪونه ٿو ڏئي. جوڌپور جي ڇٽيرا ڳوٺ ۾ هڪ سنت سيوي ورجي رهندو هو. هو ڏاڍي سک شرڌا سان ساڌن سنتن کي نت نيم ڀوڄن ڪارائيندو هو. هڪ سال برسات گهٽ پوڻ سبب سندس کيتي سڪجي وئي. ان ڪري کيس چنتا ٿي ته سڄو سال ڪيئن هو سنتن کي ڀوڄن ڪارائيندو. ڀڳوان هن کي سپني ۾ درشن ڏيندي چيو ”پيارا! تون اناج جي چنتا نه ڪر. تون پنهنجي کيت جي سڪل ڪانن کي لڻي ڳاهه، توکي جهجهو ئي ان ملندو.“ ڀڳوان جو درشن ڪري ورجي ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ سپني ۾ مليل آگيا انوسار هو پيارو سڪل ڪانن جا سنگ لڻڻ لڳو. ڪي مٺس ڪلڻ لڳا ته سڪل ڪانن مان ڪڻڪ ڪٿان ايندي، پر هو پيارو ڀڳوت آگيا انوسار سڪل ڪانا ڪٽڻ لڳو. ڀڳوت ڪرپا سان اُن سڪل کيت مان کيس ٻه هزار مڻ ڪڻڪ جا مليا. جن کي پنهنجو سوارٿ ڪين آهي، پرماتما انهن جي پاڙهي سار لهي ٿو. ستڪرم ڪرڻ ۾ ڪڏهن به همٿ منجهندو ڪين آهي.

ٿيون. کوڙ ڪپٽ جي ڪمائيءَ کان ڪنارو ڪريو. پاپ جي ڪمائيءَ جي طعامن کان سچ سان ڪمايل سڪي روٽي به سوادي ۽ لاڀڪاري آهي.

سوامي جن ديولالي ڪئمپ ۾ ستسنگ سماپت ڪري ٻه ٽي ڏينهن ناسڪ ۾ ويا. ناسڪ ۾ ٽي چار ڏينهن گوداوري ماتا جو اشنان ڪري اُتي به ستسنگ جي موج مچايائون. ١٨ جنوري سوامي جن ڪلياڻ ڪئمپ ۵ ۾ پنهنجي آستان تي واپس آيا. جتي نت نيم ستسنگ ڪندا رهيا.

٣٠ جنوري مهاتما گانڌيءَ جي شهيدي ڏينهن سوامي جن مهاتما گانڌيءَ کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته مهاتما گانڌي يگ پرش هو، اهنسا ۽ ستيه جو اوتار هو. هي پيارو ايشور ڀڳت به هو ته ديش ڀڳت به هو. آڌياتمڪ شڪتيءَ سبب هي ڀارتيه جنتا کي ايڪتا جي سُٽ ۾ ٻڌي سگهيو ۽ انگريزن جي حڪومت جي، اُست نه ٿيندڙ سورج کي اُست ڪري سگهيو. اڄ به اسان کي سندس سکيائون ۽ سڌانت اپنائي ڀارت جو ڪلياڻ ڪرڻ گهرجي. هي پيارو نه صرف ڀارت جو پر وشو جو مهان نيتا هو. جنهن دنيا کي نئين دشا ڏني.

٣ فيبروري پوڄيه سوامي جن اڪبر ڪئمپ ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته پرماتما هڪ هڪ جيو جي سار لهي ٿو. پرارٿنا ۽ پرشارٿ ڪريون ته پريو پاڻ ٿي اسانجا ڪم پورا ڪندو. مسٽر مولر هڪ اناٿ آشرم هلائيندو هو، جتي ڪيترائي اناٿ ٻار رهندا هئا. هڪ دفعي آشرم جي رسوئيي شري مولر کي اچي چيو ته اڄ ڪاڏي پئسي جو ڪجهه به سامان ڪين آهي، رسوئي ڪيئن تيار ڪريان. مولر اهو ٻڌي منجهي ڪين ويو. هن رسوئيي کي آٿت ڏيندي چيو ته ڀلي ٿي پوندي. هن اُن وقت پريوءَ کي پرارٿنا ڪندي چيو ”پريو! هي آشرم جا ٻالڪ

صبح جو سويل اُهو سنت سندن گهر ٻاهران اچي ويٺو ۽ در کڙڪايائين. گهر جي مالڪ در کوليو، مگر اُن سنت جو ڪنڌ شرم وچان هيٺ هو. گهر جو مالڪ اُن سنت کي اندر وٺي آيو. سنت جي اکين ۾ پڇتاءَ جا ڳوڙها هئا. هن هڪدم پنهنجي جهوليءَ مان چورايل سونو هار اُن گهر جي مالڪ کي ڏيندي چيو ته هيءَ پنهنجي امانت وٺو. مونکي چوريءَ لاءِ کميا ڪندا. گهر جو مالڪ ۽ ٻيا ڀاتي اُهو سونو هار ڏسي وسمي ۾ پئجي ويا ۽ سنت کان پڇيائون ته اِهو سونو هار اوهان اسانجي گهر مان ڇو کڻي ويا ۽ پاڻ ئي ڇو واپس ڏيڻ آيا آهيو؟

اُن مهاتما وراڻيو ته ڇولون ڏينهن مان جيڪو ڀکيا ۾ ان وٺي آيس، سو شايد چوريءَ ۽ ڪوڙ جي ڪمائيءَ جو هو. جنهن جي کائڻ سان منهنجي بُڌِي ڀرشٽ ٿي ويئي. انتري قدر جو هيڏي تياڳ ۽ گيان هوندي به مان توهانجو سونو هار کڻي رمندو رهيس. هتان واپس ورڻ تي مونکي خوب گهمرا ٿي پيا. جڏهن ئي اهو چوريءَ ۽ ڪوڙ ڪپٽ جو اَن گند جي روپ ۾ منهنجي شرير مان نڪرندو ويو، تڏهن منهنجي بُڌِي وري ڪلي ۽ مان پنهنجي ڪيل ڪرم اُرٿات ڪيل چوريءَ تي اڙڪ ڳاڙڻ لڳس. ڪيل گناه لاءِ اڄ توهان کان معافي وٺڻ آيو آهيان ۽ توهان کي توهانجي امانت واپس ڪري هاڻي پاڻ کي هلڪو محسوس ٿو ڪريان.

اُن مهاتما جي اِها وارتا ٻڌي گهر جا ڀاتي دنگ رهجي ويا.

ڀريميو! جهڙو آهار تهڙو ويچار ۽ وهنوار. ان ڪري پنهنجي کاڌي پيتي ڏانهن ڌيان ڏيو. بي ايمانيءَ، ٺڳيءَ ۽ دولاب سان ڪمايل ڌن مان خريد ڪيل اَن جو من تي برو اثر پوي ٿو. ان ڪري سچ جي ڪمائيءَ مان پيٽ گذران ڪريو. بري نموني ڪمايل ڌن جي پريوگ مان شاريرڪ مانسڪ بيماريون پيدا ٿين

ڏينهن سوامي جن شورانويءَ جي اهميت تي پروچن ڏنو ۽ پريمين کي صلاح ڏني ته اڄ رات جو جيترو وقت جاڳي سگهو، جاڳي گرو منتر جو جاپ ڪريو يا ”اوم نمو شوايه“ جي منتر جو جاپ ڪريو. هزارين رليون سمهڻ لاءِ ڪين آهن. جاڳي جاڳي رام رجهايو، آنند پايو، گيت گوبند جا ڳايو، پنهنجو نصيب نئون بڻايو.

سوامي بسنترام مهاراج ۽ سوامي شانتي پرڪاش مهاراج جي انروڌ تي چيٽ جو ميلو سوامي ٽيئونرام آشرم ڪلياڻ ڪئمپ ۵ ۾ ۱۲ اپريل کان ۱۵ اپريل آيوجت ڪيو ويو. هن اُتسو ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي گرمکداس، سوامي پريمداس، سوامي آتمانند، سوامي بسنترام، سوامي گڻيشانند، سوامي ماڌوداس، سوامي ڪشنداس، سوامي هري پرڪاش، سنت ڄڳ پرڪاش، سوامي نتيه پرڪاش، سوامي اوڌوداس، سوامي چندنرام ۽ سنت ڀڳدداس چارئي ڏينهن صبح شام ستسنگ پروچن ڪيو. پورين ڏينهن پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن سنتن جي مهما جو هيٺيون ڀڄن ڳايو:

آيا سنت سڄاڻ ڀلا اڄ ڀاڳ ٿيا،
ڀلا اڄ ڀاڳ ٿيا، ڀلا اڄ ڪرم ٿيا.

۱- سنتن آئي آنند ٿيڙا، دک سڀئي دور ٿي ويڙا،
مليا سک ته مهان، ڀلا اڄ ڀاڳ ٿيا.

۲- رات ڏينهن ٿي جن کي ساريم، اڇڻ جون ٿي راهون نهاريم،
مليا سي مهروان، ڀلا اڄ ڀاڳ ٿيا.

۳- ديا جا هٿ سر تي ڌريائون، نظر ساڻ نهال ڪيائون،
رهيو نه غير گمان، ڀلا اڄ ڀاڳ ٿيا.

۴- جنم جنم جا ڪرم ڪٽيائون، ڀيد ڀرم جي ڀاڙ ڀٽيائون،
ٿيڙا سڀ ڪلياڻ، ڀلا اڄ ڀاڳ ٿيا.

توهانجا ٻالڪ آهن. توهان ئي ته انهن جي سدائين سار پيا لهو. اڄ به انهن کي ڀوڄن توهان ئي ڪارائيندا. توهان ڪيڏا نه دیالو آهيو." ائين ڪندي وري وسويو ٻيهر آيو ۽ اچي چيائين "سائين، وسونيءَ جو وقت پورو آيو آهي. ڪو بندوبست ڪريو. مسٽر مولر وراڻيو "مون پنهنجو ڪم پورو ڪيو آهي، تون وڃي ٻارن کي قطار ۾ ويهار، پرماتما پاڻ اچي ٻالڪن ٻالڪين کي ڀوڄن ڪارائيندو. مسٽر مولر جو پرماتما ۾ پورڻ وشواس هو. جٽن ئي ٻالڪ ٻالڪيون ڪاڌو کائڻ لاءِ قطار ۾ ويٺا ته ڪنهن ٻاهران در کڙڪايو. در کوليو ويو. در تي ٻه ڄڻا بيٺا هئا. اهي چوڻ لڳا ته ٻارن لاءِ تيار ڪاڌو کڻي آيا آهيون، اهو ڪاڌو گاڏيءَ مان ڪڍايو. مسٽر مولر پڇيو ته توهان کي ڪنهن موڪليو آهي. انهن ٻن ڄڻن وراڻيو ته ڪنهن وٽ اڄ خاص پارٽي ٿيڻي هئي، اها پارٽي اڄ رد ٿي آهي. پارٽيءَ جي مالڪ حڪم ڪيو ته اهو پارٽيءَ وارو ڪاڌو طرحين طرحين جا طعام هڪدم اناٿ آشرم ۾ ڏيئي اچو. اناٿ آشرم جي ٻالڪن کي ڪاڌو کارايو ويو. مسٽر مولر ۽ آشرم جو وسويو عجب ۾ پئجي ويا ته ڪيئن نه اناٿ ٻارن جي پرماتما سار لڌي. اسان مان هڪ هڪ جي پرماتما سنڀال ڪري ٿو، صرف اسانجو ڀروسو پڪو هجي.

ڀروسو! پرماتما ۾ پورڻ وشواس رکو ته توهانجا ڏک دور ٿيندا. پريو پاڻ اچي پنهنجي پيارن جا ڪشٽ ڪليش ڪٽي ٿو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

رام ڀروسا راکهه تم، اور ڀروسا تياگ،
کهه ٿيئون هر شرڻ لي، کولو اپنا ڀاڳ

سوامي جن ٿي ڏينهن اڪبر ڪئمپ ۾ ستسنگ ورکا ڪري ٦ فيبروري ڪلياڻ ڪئمپ ٥ ۾ آشرم تي واپس آيا. اُني روز شام جو ستسنگ ڪندا هئا. ١٥ فيبروري شوالريءَ جي پوتر

١٢ مئي سوامي جن هردوار لاءِ روانا ٿيا. ١٣ مئي صبح جو سوامي جن هردوار ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن مهنو ڪن رهيا. رشيڪيش ۽ ڪنکل ۾ سوامي جن ڪيترن سنتن مهاتمائن سان مليا ۽ انهن سان گيان گوشٽي ڪيائون. سوامي جن ڪنکل ۾ چيتن ديو جي ڪٽيا ۾ سنتن جو ڀنڊارو ڪرايو ۽ سڀني سنتن کي پيڙائون ڏنيون.

١٤ جون سوامي جن تيرٿ ياترا ڪري ڪلياڻ ڪئمپ ٥ ۾ واپس وريا. اُتي نت نيم شام جو ستسنگ شروع ڪيائون.

٤ آڪٽوبر پوڄيه سوامي جن اُرلي ڪئمپ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن جدا جدا وشين تي ستسنگ پروچن ڪيو. هڪ ڏينهن پريما ڀڳتيءَ جي وشيه تي ستسنگ ڪندي سوامي جن چيو:

ٿيئون هرڪو پاوتي، ڪيول من ڪا پريم،
جانو من ڪي پريم ٻن، سوتي جپ تپ نيم.

پريو پريم پاونا سان ٿي پرڀن ٿئي ٿو. پريما ڀڳتيءَ کان سواءِ جپ تپ نيم اڌورا آهن. پرماتما کي ٻاهريون اڏمبر ڪين کپي. پر کپي دل جو پريم.

پنڍرپور ۾ چوکا نالي هڪ چمار ڀڳت هو. هو هڪيا وٺي مندر جي سامهون واري رستي تي ويهي پرڀان ٿي ڀڳوان کي ڀوڳ لڳائيندو هو ۽ تنهن بعد ٿي پاڻ کائيندو هو. اها ڳالهه مندر جي پوڄارين کي ڪين وڻندي هئي، هن ڪيترائي دفعا چوکا کي سمجهايو پر پريم وس چوکا ڀوڳ لڳائيندو رهيو. آخر پوڄارين چوکا جو ٺڪر وارو ٿانءُ، جنهن ۾ هو کاڌو گڏ ڪري ڀوڳ لڳائيندو هو، کاڌي سوڌو ڀڃي ٽڪر ٽڪر ڪري ڇڏيو. پوڄاري ان بعد جڏهن اندر مندر ۾ ويا، ڏسن ته ساڳيو کاڌو ڀڳوان جي مورتيءَ اڳيان ٽڙيو پکڙيو پيو آهي. اهو ڏسي ڪين

٥- ڪهي **ٽيئُون** سر تن تان گهوريان،
مرڻ گهڙيءَ تائين مُنهن نا موڙيان،
سدا وڃان قربان، ڀلا اڄ ڀاڳ ٿيا.

سوامي شانتي پرڪاش مهاراج اُتسو جي سماپتيءَ ڏينهن ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ آيل سڀني سنتن جا آڀار مڃيندي چيو ته. سنتن جي ڪري هن آستان تي چارئي ڏينهن ڄڻ ڪنڀ جو ميلو لڳو پيو هو. شل ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ منڊل جا ٻيا سنت مهاتمائون ور ور هت اچي گيان جي گنگا پرواهت ڪن. ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراج منڊل جي سنتن ۽ ستسنگين جي ميلاپ لاءِ ئي هن چيٽ ميلي ملهائڻ جو آرنڀ ڪيو. ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراج شري ست نام ساکيءَ جو منتر ڏئي هزارن پريمين جي راهه روشن ڪئي. اسين سڀ سندن ڏنل منتر جو شردا سان جاپ ڪريون. سندن لکيل واڻي به پريم سان پڙهون:

گر ڪي واڻي ويد سم، پڙهي سڀئي جن جوءِ،
ڪهه **ٽيئُون** سنشيه هري سڪ ڪو ڀاوت سوءِ.

ستگرو مهاراج جي واڻيءَ جو اڀياس ڪرڻ سان سدا پرم نورت ٿيندا ۽ آنند جي پراپتي ٿيندي.

چيٽ جي ميلي کان پوءِ، ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ منڊل جا ڪي سنت آشرم ۾ هفتو کن رهيا ۽ شام جو ستسنگ ڪندا هئا.

پوڄيه سوامي جن ڪن پريمين سان گڏجي ٢٥ اپريل ٻندراٻن روانا ٿيا. اُتي ٻندرٻن ڏينهن ٻانڪي ٻهاري شيام سندر جا درشن ڪري، راس ليلائن جو آنند ورتائون. ڪيترن ئي ڀڳتن سان وارتالاپ ڪيائون. سوامي جن گوڪل ۽ متراءِ ۾ به ويا. جمنا نديءَ ۾ خوب اشنان پاڻي ڪيائون.

ميدان ۾ ويهي ڀڳوت ڀڄن ڪندو هو. اُتي ڪافي ميڙ هئا. ميڙ
هن سنت کي خوب ڇڪ پائيندا هئا. مگر هي دل ۾ سوچيندو
هو ته ميڙن کي سندس رت مٺي لڳي ٿي، ڀلي ڀلا ڀاس ڀوري
ڪن. پنج ڇهه ڏينهن ائين گذري ويا. ميڙن جي ڇڪن سبب
سندس شرير ۾ ڪن هنڌ سوڄ ٿي پئي، تڏهن به هي پيارو
سانت ئي سانت ۾ ميڙن جا ڇڪ سهندي ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ
لڳو. هميشه جيان اُتي ميڙ ته ايندا هئا، پر هن ٻاري کي
ڪجهه ڏينهن کان پوءِ ڇڪ پائڻ بند ڪيا ٿون.

هڪ دفعي مهاتما گانڌي شام جي وقت پنڌ ڪرڻ نڪتو.
پنڌ ڪندي رستي تي رڪجي ويو. ساٿس ڪي
ساٿي هئا. مهاتما گانڌيءَ جي رڪجڻ سبب هو به رڪجي ويا.
ڏسن مهاتما جي پير کي هڪ ماڪوڙو ڇڪ پائي رهيو آهي.
جڏهن اهو ماڪوڙو رت پي پير کان هيٺ لٿو، تڏهن مهاتما
گانڌي اڳتي وڌيو. چاهي ها ته مهاتما اُن ماڪوڙي کي پير
تان پري ڦٽي ڪري ها، مگر هن جي دل ۾ دئيا ڀاونا هوندي هئي.
هن پنهنجي صحت جو ڪوبه خيال نه ڪري ماڪوڙي کي
پنهنجي رت پيئڻ ڏني. سنتن جي چال نرالي ٿيندي آهي. نه
صرف مانوَ ماتر کي سکي ڪرڻ چاهيندا آهن، پر جيوَ جنتن
پکين پسن کي ٻڻ خوش رکڻ چاهيندا آهن. اوهان به سنتن جي
جيون مان سکيا گرهڻ ڪري ٻين کي سکي ڪريو ته پرماتما
اوهان کي سکي ڪندو.

١٦ آڪٽوبر سوامي جن ڪلياڻ ڪئمپ ٥ جي آشرم ۾ واپس
آيا. اُتي نت نيم ستسنگ پروچن ڪندا هئا.

٣ جنوريءَ کان ٧ جنوري سوامي جن ڪرلا ۾ ستسنگ پروچن
ڪيو. سوامي جن پنجئي ڏينهن جدا جدا وشين تي وياکيان
ڏنو. سوامي جن ڀڳوت ڀڄن جو ذڪر ڪندي چيو ته ڀڳوان ڀڄن

عجب لڳو. انهن ڪندي مورتيءَ مان آواز آيو ”پوڄاريو! توهان مونکي ڪاٺو نه ڪونه ٿا ڪاريو، پر منهنجو پيارو ڇوڪرا ڪيئن نه ڪاٺو پني مونکي ڪارائي ٿو، اُن کي به توهان ڪاٺي ڪارائڻ کان روڪ ٿا ڪريو. توهان ۾ ايترو به پريم ڪونه آهي جو مان پيو بک مران ۽ توهان منهنجو ڪاٺو به روڪي ڇڏيو آهي. توهان منهنجي پياري ڇوڪرا تي اجايو مار ڪٽ ڪئي آهي. اڳتي ڪيس مونکي ڀوڳ لڳائڻ لاءِ نه روڪجو. ڪيس جيئن نه جيئن هوُ دستور موجب مونکي ڀوڳ لڳائيندو آهي تيئن لڳائي.“ پوڄاري اهو ٻڌي ڪؤنڪ ۾ پئجي ويا ۽ شرمندا ٿيا ۽ ڀڳت ڇوڪرا کان معافي ونندي ڪيس ڀڳوان جو آديش ٻڌايائون نه آئينده تون بلاشڪ ڀڳوان کي ڀوڳ لڳائيندو ڪر. ڀڳوان ڏسي ٿو، نه ذات نه پات، پر پريم. پوڄاري صرف مورتيءَ جي ٻاهرين پوڄا ڪندا هئا، ڀوڳ لڳائيندا هئا، پر سندن دليون خالي هيون. ڇوڪرا گهٽ ذات جو هو، ڪاٺو به پني اچي ڀوڳ لڳائيندو هو، پر سندس دل ۾ پريما ڀڳتي ڇوليون ماريندي هئي.

پريميو! توهان به دل ۾ پربوءِ لاءِ پريم پيدا ڪريو.

پريمين جي انروڌ تي سوامي جن ۹ آڪٽوبر ٻؤنڊ ڪئمپ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ست ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو نه جيئن ٻالڪ ماتا پتا کي پريم سان پڪاريندو آهي تيئن پريو پرماتما کي پريم سان پڪاريو. هر روز ڪجهه وقت ڀڳوت ڀڄن ۾ سڦل ڪريو. سمرڻ سان گڏ پر اُپڪار جو ڪونه ڪو ڪم نت ڪندا رهو. ڪنهن دکيءَ کي سکي ڪريو. نه صرف مانوَ ماتر کي پر پکين پسن جهوَ جنتن جي به سار لهو. ست پرش ڪيئن نه پاڻ کي دک ڏئي ٻين کي سکي ڪندا آهن. جيون جي آنند جي ڪنجي آهي پر اُپڪار.

فريد ڪوٽ پنجاب ۾ ست ٽنيرام رهندو هو. هوُ ذات جو

۾ ڪٿا ٻڌڻ ويندو هو. هڪ ڏينهن اُن سنت کان سوال ڪيائين ”سنت جي! اوهان جي ستسنگ سبب آتما - اناتما جو مونکي گيان ته پراپت ٿيو آهي، پر آتم آنند جي پراپتي ڪين ٿي آهي. اُن جو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟ سنت وراڻيو ”تنهنجو ئي ڪيل ڪو پاپ رڪاوٽ آهي. اُن پاپ جي ناس ٿيڻ سان توکي آنند جي پراپتي ٿيندي. هڪ ڏينهن هي پيارو هڪ کوهه جي ڀرسان وڻ جي هيٺان پنهنجو ڇٻو رکي پاسي ۾ ويهي ساهي پٽڻ لڳو. ايئن اتي هڪ چماڙ، گاهه جي ڀري کڻي پٺي آيو. هي سخت گرميءَ سبب هيٺ ڪري پيو ۽ بيهوش ٿي ويو. اُن ڇٻي واري شخص اُن بيهوش گاهه واري کي کڻي وڻ جي ڇانوَ ۾ رکيو. پوءِ پنهنجي ڇٻي مان شربت جو شيشو کڻي آهستي شربت سندس وات ۾ وڌو. ٿوري وقت ۾ هوشجاءِ ٿيو. ڪيس بک به ڏاڍي لڳي هئي. ڇٻي واري ستسنگيءَ پنهنجي ڇٻي مان ڪجهه شيون کڻي ڪيس کارايون. ڪيس هيانوَ جهل ٿي. هوُ گاهه کڻي پنهنجي راهه ڏانهن راهي ٿيو. ڇٻي واري جي دل ۾، جا اڄ ديا ڀاونا پيدا ٿي، اُن ديا سبب هن آنند جو انڀوَ ڪيو.

پريميو! توهان به جڏهن دکين جي، هيٺين جي، نشڪام ڀاونا سان سيوا ڪندا، ڪنهن دکي دل کي آٿت ڏيندا، ڪنهن کي پيار ڏيندا، ڪنهن سان همدردي ڪندا ته توهان کي به آنند جي پراپتي ٿيندي.

١٠ جنوري پوڄيه سوامي جن ڪلياڻ ڪئمپ جي آشرم ۾ واپس آيا ۽ اُتي نت نيم پروچن ڪندا رهيا.

١٣ اپريل ١٩٥٠ کان هردوار ۾ ڪنڀ جو ميلو هو. اُن ڪري پريم پرڪاش منڊل طرفان اُتي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ڇانوڻي - اُن کيتر لڳايو ۽ ١ اپريل کان ٤ اپريل چيٽ جو ميلو پڻ انڪري هردوار ۾ ملهايو ويو. اُتسوَ ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن،

وس آهي. هو ڏسي نه ذات، نه پات، نه روپ نه رنگ، نه جنس. جيڪو به ڪيس دل جي گهرائيءَ مان پريم سان پڪاري ٿو، پريو اُن تي دَيا درشٽي ڪري ٿو.

وڻشيا چنتامڻي ٻلوا منگل جو درشن ڪرڻ لاءِ ٻندراٻن ويئي. ڀڳت ٻلوا منگل سندس ستڪار ڪندي ڀڳوان شري ڪرشن جو پرساد هڪ ڏونو چانورن جي کيرڻيءَ جو ڪيس ڏنو. چنتامڻيءَ پڇيس اهو پرساد توهان کي ڪنهن ڏنو آهي؟ ٻلوا منگل ورائيو "ڀڳوان شري ڪرشن اهو پرساد ڏنو آهي." اهو ٻڌي چنتامڻيءَ چيو ته مان به ڀڳوان جي هٿان ئي اهو پرساد وٺنديس. ائين چئي چنتامڻي ڀڳوان شري ڪرشن جي مورتيءَ اڳيان ڏاڍي شرڌا ۽ پريم سان سندس نام اُچارڻ لڳي. ڀڳوان سندس پريما ڀڳتيءَ تي جلدي پرسن ٿي چانورن جي کيرڻيءَ جو ڏونو چنتامڻيءَ کي ڏنو. ان بعد چنتامڻيءَ جي جيون ۾ نئون ڦيرو اچي ويو. هوءَ ڀڳوان شري ڪرشن جي ڀڳتياڻي بڻجي پيئي. ڀڳوت پريم سبب نيچ به اوچ بڻجي سگهي ٿو، اپوتر به پوتر بڻجي سگهي ٿو.

نيچ ني اوچ ڪري، ميرا گوبند ڪاهو تي نه ڊري.

پريميو! توهان به پريم سان پريوءَ کي ياد ڪريو. ڌندا ڌاڙيون ڪندي ڀڳوان کي نه وساريو. دم دم چئو "جئه شري ڪرشن، شري ستنام ساکي" ته توهان جا ٻيڙا ٻنيءَ لڳندا.

۸-۹ جنوري سوامي جن چيمبور ڪئمپ ۾ ستسنگ ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته دَيا ڪرڻ سان من نرمل ٿئي ٿو. نرمل دل وارو شخص ڏيري دَيا اُپڪار جا ڪم ڪندي آتم آنند جو انڀوَ ڪري ٿو.

هڪ شهر ۾ هڪڙو پيارو ڇوڪرو کٽي گهور ڪندو هو. سندس ستسنگ ۾ به چاهه هوندو هو. نت نيم هڪ ويدانتي سنت جي ستسنگ

وٽي آيو. راڄ محل ۾ ڀوڳ ولاس جا سڀ ساڌن هئا. مهاتما اُن محل ۾ ٿورو ترسي راجا کي چيو تہ اسانکي جلدي آشرم ۾ پهچاءِ. راجا چيو "سوامي، هاڻي تہ اوهان آيا آهيو، ايتري ۾ ڪيئن واپس ويندا." مهاتما چيو "راجن، اسانکي هتي ڏاڍي درگنڌ ٿي اچي. هت وڌيڪ ترسڻ ڪين ٿيندو." راجا چيو "سوامي، هتي درگنڌ ڇا جي؟ هتي تہ طرحين طرحين جا عطر عنبير ڇٽڪايل آهن، باغ وڌيڪ سڳنڌي آهي. ان ڪري اوهان ڪجهہ ڏينهن هت رهو." مهاتما اُن وقت ئي راجا کي راڄ محل مان ٻاهر وٺي چمارن جي پاڙي ۾ وٺي ويو، جتي چمارن جا دڪان بہ هئا ۽ گهر بہ هئا. راجا تڏهن مهاتما کي چيو "سوامي! هت تہ ڏاڍي درگنڌ آهي. هتان ڪرپا ڪري جلدي هلو." مهاتما چيو "پيارا! هت درگنڌ ڪٿي آهي؟ هت سوين چمار ويٺا آهن، اُنهن کي تہ درگنڌ ڪين ٿي اچي." راجا وراڻيو "سوامي جي! هي رات ڏينهن هت رهن ٿا. چم جي درگنڌ ٿي هري ويا آهن. هنن کي درگنڌ جو احساس نہ ٿيندو. جيئن مهاڻن کي مڇين جي درگنڌ وڻي ويندي آهي." تنهن تي مهاتما چيو "راجن! جيئن اهي چمار ۽ مهاڻا درگنڌ جي وايو منڊل ۾ رهي درگنڌ ٿي هري ويا آهن، تيئن تون بہ ڀوڳ ولاس، عيش عشرت جي درگنڌ ٿي رات ڏينهن هري ويو آهين. ان ڪري توکي انهن جي درگنڌ جو احساس ڪين ٿو ٿئي." راجا مهاتما جي رهسيہ کي سمجهي ويو تہ سنساري ڀوڳ ولاس جا پدارٿ انت ۾ دکدائي ۽ درگنڌ يڪت آهن، پر دنيوي ماڻهن کي اُنهن مان مزي جو احساس ٿئي ٿو." راجا آگيا انوسار مهاتما کي سندس آشرم ۾ ڇڏي آيو. ان ڪري راجا جي دل ۾ بہ ڀوڳ ولاس لاءِ ڪتائي پيدا ٿي. جڏهن نہ من ۾ ڪتائي پيدا ٿئي ٿي تہ چت جي ورتي اپرام طرف لڳي ٿي. اپرام واري منش کي

سوامي گرمکداس، سوامي پريمداس، سوامي بسنترام، سوامي آتمانند، سوامي گٽيشانند، سوامي ڌرمداس، سوامي شانتي پرڪاش مهاراج، سنت ٻچنداس ۽ منڊل جي ٻين سنتن ۽ ٻين مهاتمائن صبح شام ستسنگ وڪا ڪئي.

چيٽ جي ميلي کان پوءِ ڪنڀ جي ميلي جي تياري ڪئي وئي. پريم پرڪاش منڊل طوفان ان ڪيتر شروع ڪيو ويو. صبح شام ستگرو مهاراج ۽ منڊل جا سنت ستسنگ ڪندا هئا. پوڄنيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج ٻئي واري وٽ نيءَ ستسنگ ڪندا هئا. سوامي جن سنتن سان گڏ ڪنڀ جون ٽيون ٻه ڏنيون. ڪنڀ جي ميلي تي آيل ڪيترن سنتن مهاتمائن سان سوامي جن مليا ۽ گيان گوشٽي ڪيائون.

٢٠ جون سوامي جن هردوار مان دهليءَ ۾ آيا. اتي ٻه ٽي ڏينهن رهي ٢٤ جون ڪلياڻ ڪئمپ ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا.

١٥ سيپٽمبر سوامي جن ڪامٽيءَ روانا ٿيا. اتي سوامي جن هفتو کن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

جتنا سک سنسار ۾، اُن سي ڀهي دک جان،
کهي ٽيڙون جگ آس تج، ڀڄن کرو ڀگوان.

پريميو! جگت جي پدارٿن ۾ توهان جيڪو سک سمجهو ٿا، سو ڪين آهي. اهي سک ڪان وڌيڪ دکدائي آهن. ان ڪري انهن جو تياڳ ڪري نام سمرڻ ڪريو.

هڪ جهنگل ۾ ايڪانت آستان تي هڪ مهاتما رهندو هو. ان راڄڌانيءَ جو راجا وقت به وقت اُن مهاتما جو درشن ڪرڻ ايندو هو. راجا جي اڇا هئي ته مهاتما سندس راڄ محل ۾ چرڻ گهمائي، ان ڪري هن ڪيس راڄ محل ۾ پڌارڻ لاءِ وينتي ڪئي. مگر اهو مهاتما انڪار ڪندو رهيو. آخر هڪ دفعي راجا جي گهڻي چوڻ تي مهاتما سندس دل رکي. راجا ڪيس راڄ محل ۾

گهجي ٿو پر اُليکه نٿو ڪري سگهجي. جنهن پرماتما ۾ پورڻ
وشواس رکي اُن کي پرسن ڪيو آهي، پرڀو اُن کي پنهنجو ٺائي
ـو، اوتات پاڻ ۾ سمائي ڇڏي ٿـو. اسين لوڪ پدارٿن ۽
سنساري سمبنڌين کي سچو سمجهي ور کي وساري ويٺا آهيون.
ڀڳتياڻي ميران دنيوي ناتا ٽوڙي ڀڳوان شري ڪرشن سان نينهن
جو ناتو جوڙيو. سندس جيون امر ٿي ويو.

هڪ دفعي ميران ٻائي شري جيوَ گوسوامي ۽ جو درشن ڪرڻ
لاءِ سندس آستان تي ويئي. گوسوامي پنهنجي شيوڪن ذوارن
ميران ٻائي ۽ کي چوائي موڪليو ته مان استرين کي درشن ڪين
ڏيندو آهيان. اهو ٻڌي ميران ٻائي اُنهن سيوڪن ذريعي شري
گوسوامي ۽ کي چوائي موڪليو ته جيڪڏهن توهان پاڻ کي مرد
ٿا سمجهو تـہ برج مان هليا وڃـو. برج ۾ ته هڪ شري ڪرشن
پرش آهي. ٻين پرشن کي ٻندراٻن ۾ رهڻ جو اڌڪار ڪين آهي.
ميران ٻائي ۽ جو اهو سنديش ٻـڌي شري گوسوامي پشيمان ٿيو
۽ ميران ٻائي ۽ وٽ پاهر اچي ڪميا پاڇنا گهريائين ۽ چيائين تـہ
منهنجو اهو نيم، جن سادڙن لاءِ آهي، تو جهڙن ڀڳتياڻين لاءِ
در ڪليل رهندو.

اسين بہ ميران ٻائي ۽ وانگر ڀڳوان شري ڪرشن سان پريم جو
ناتو جوڙيون. پرڀو ۽ کي پريم وڻي ٿو، سچ تي راضي ٿئي ٿـو.
اسين بہ ستيہ-سنيهہ جي راهه وٺي جيون سڦل ڪريون.

۱ آڪٽوبر سوامي جـن ڪلياڻ ڪئمپ ۵ ۾ آشرم ۾ واپس
آيا ۽ اُتي نت نيم ستسنگ ڪندا رهيا. ۲-۳ نومبر سوامي جن
ملند ڪالوني ۽ ۾ ستسنگ ڪيو. ۴-۵ نومبر سوامي جـن اڪبر
ڪئمپ ۾ ستسنگ ورڪـا ڪئي. ٦ نومبر کـان ۱۲ نومبر ڪرلا ۾
سوامي جن ستسنگ پروچن ڪيو.

۴ جنوري سوامي جـن ليڪ پل ڪئمپ ۾ پڌاريا. اُتـي

دنيوي پدارٿن مان دک جو احساس ٿيندو، جيئن مهاتما کي ٿيو. سنگرو مهاراج پنهنجي باڻيءَ ۾ چون ٿا:

ڀوڳ روڳ کو ديت هئه، اور ديت سنتاپ،
تانتي تياڳي ڀوڳ کو، ٿيئون کر هر جاپ.

پريميو! جي ان بيماريءَ کان بچڻ چاهيو ته وشيه وڪارن، ڀوڳ ولاسن کان پري ٿي پرڀوءَ جو چنتن ڪريو. اُن مان توهان کي آنند جي پراپتي ٿيندي.

٢٣ سيپٽمبر پوڄيه سوامي جن ناگپور ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن هفتو کن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته اسين سڀ استريون آهيون. اسانجو پتي پرماتما آهي، جيئن پتورت پتني پتيءَ کي پرسن ڪرڻ لاءِ هر ڪريا ڪندي آهي، تئن اسين به پرڀوءَ جو پيار پراپت ڪرڻ لاءِ اُن جي انڪُول ڪم ڪريون، ارٿات ست ڪرم ڪريون. اهڙو ڪو ڪم نه ڪريون، جو راڻو رسي وڃي. سنڌ جو ويدانتي ڪوي سامي صاحب پڻ چوي ٿو:

جنهن رجهايو ڪنت، آءُ سهاڳڻ سا چوان،
چڙهي سکپت سيج تي، ڪيلي نت بسنت،
پائي سک بي انت، سامي سلي ڪين ڪي.

جنهن رجهايو، سامي ور وساه سان،
تنهن کي خاوند خوش ٿي، ڳل ڳچيءَ لايو،
چاڙهي سکپت سيج تي، سنسو چڪايو،
اهڙو رس آيو، جو مشڪي ڪشڪي ڪين ڪي.

جيوَ جي سڦلتا به تڏهن آهي، جڏهن هوُ شڀ ڪرمن دوارا پرڀوءَ کي پرسن ڪري، اُن سان ملي هڪ ٿئي، سڀوپتيءَ روپي سيجا تي آتم آنند ۾ استٿت رهي ٿو. اُن آنند جو انڀوُ ڪري

ستگرو مهاراج، پرم پرڪاش منڊل جا سنت ۽ ٻيا مهاتمائون پڌاريا آهن، جن ڀڳتي گيان آدي وشين تي پروچن ڪري توهان جي راھ روشن ڪئي آهي.

جتي سنت آهن اتي تيرٿ آهن. هڪ دفعي سنت دادوءَ جو شش سنت غريبداس ڄڻپور جي پرسان اگراواس ڳوٺ جي پرسان ڪجهه وقت رهيو. اتي روح رهاڻ ڪندي ڪنهن ڪيس چيو ته سنت مهاتما ته تيرٿن تي وڃن ٿا. سنت غريبداس چيو ته تيرٿ ڀڳتن وٽ اچن ٿا. ساڳئي شخص وري ڪيس چيو ته جيڪڏهن ائين آهي ته توهان هت گنگا مئيا کي گهرايو، اسين به توهان جي وچن کي سچو سمجهنداسين. اتري ۾ اتي گنگا مئيا پرگهٽ ٿي، جا غريب گنگا جي نالي سان پرسد آهي. جتي اڄ به ياتري اشنان ڪرڻ اچن ٿا ۽ اتسو ملهايو وڃي ٿو.

پريميو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن به پنهنجي ڀڳتيءَ جي گنگا پرواهت ڪئي، جنهن ۾ سون صدقين ٽپي هٽي منش جنم سڦلو ڪيو. توهان به ستگرو مهاراجن جي سکيائن ۽ سڌانتن تي هلي منش چولو سڦلو ڪريو. سنتن ستپرشن جو سنگ ڪري نام ڳايو نام ڌيايو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا :

ڪلي ڪال ۾ ڪٺن هٺ، يوڳ يگيه تپ ڌيان،
سادو سنگ هر نام سي، ٽيئون هو ڪليان.

٢٥ اپريل سوامي جن سيني سنتن سان گڏجي پشڪر اشنان ڪرڻ ويا. ٣٠ اپريل سوامي جن ڪلياڻ ڪئمپ ٥ جي آشرم ۾ واپس وريا ۽ نت نيم شام جو ستسنگ ڪندا رهيا.

٢٨-٢٩ ۽ ٣٠ مئي سوامي جن ڪلياڻ ڪئمپ ٥ جي آشرم ۾ سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو ورسي اتسو ملهايو. ڪوي پهلاجرام، سوامي بسنترام، سوامي اڌوداس، سنت پرمداس ۽ ٻين سنتن ستگرو مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي ۽ ڀڳتي سنگيت

سوامي اوڌوداس جي آستان تي سوامي جن هفتو کن ستسنگ پروچن ڪيو
١٢ جنوري سوامي جن ناسڪ ۾ آيا. اُتي گوداوري نديءَ
۾ سنتن ۽ پريمين سان گڏجي اشنان ڪيائون. ١٣ جنوري
سوامي جن ناسڪ ۾ سنتن جو ڀنڊارو ڪيو. ناسڪ ۾ سوامي جن
چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري ١٦ جنوري ڪلياڻ ڪئمپ
۾ آستان تي واپس آيا ۽ نت نيم ستسنگ پروچن ڪندا هئا.

سوامي ماڌوداس مهاراج آدرش نگر اجمير ۾ سوامي ٽيئونرام
آشرم ٺهرايو. سوامي ماڌوداس جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن
کي وينتي ڪئي ته هن سال چيٽ جو ميلو اجمير ۾ ملهايو وڃي.
ستگرو مهاراجن سوامي ماڌوداس جي وينتي سويڪار ڪئي
١٩ اپريل کان ٢٢ اپريل چيٽ جو ميلو اجمير ۾ آيوجت ڪيو
ويو. ستگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي گرمکداس، سوامي
پريمداس، سوامي آتمانند، سوامي ٻسنترام، سنت گڻيشانند
سوامي شانتي پرڪاش مهاراج، سوامي اوڌوداس، سنت ڀڳنداس
۽ پريم پرڪاش منڊل جا ٻيا سنت اُتسو ۾ پڌاريا. سوامي ماڌوداس
ستگرو مهاراجن ۽ سڀني سنتن جو هارڌڪ سواگت ڪيو. سڀني
سنتن چارئي ڏينهن امرت ورکا ڪئي.

ان موقعي تي سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن پروچن ڪندي
چيو ته گوسوامي سنت تلسيداس فرمائين ٿا :

مد منگل مئه سنت سماجو، جو جگ جنگم تيرٿ راجو،
رام ڀڳتي جهان سُرسر ڌارا، سرسئي برهم وچار پرچارا.

سنت سماج آنند دائڪ ۽ ڪلياڻڪاري آهي. سنت هن
جڳت ۾ هلندڙ چلندڙ تيرٿ راج ارٿات پرياڳ آهن، ٽريوڻيءَ
جو سنگم آهن. ان ٽريوڻيءَ ۾ رام ڀڳتيءَ روپي گنگا ۽ برهم وچار
روپي سرسوتي پرواهت ٿئي ٿي.

پريميو! توهان جا سڀاڳيه آهن جو هن آستان تي

ٻراهمڻيءَ کي ڀڀوتي کائيندي ڀرم پئي ٿيو. هن ٻاڙي واريءَ کي سڄي ڳالهه ٻڌائي. اُن پڻ ڪيس ڀڀوتي کائڻ کان منع ڪئي. ٻراهمڻيءَ اُها ڀڀوتي نه کائي هڪ ڇيڻن جي ڪُڏي ۾ ڪٽي ڦٽي ڪئي. ٻارهن ٽيرهن سالن کان پوءِ يوگي متسيندر ناٿ گهمندي ڦرندي وري ساڳيءَ ٻراهمڻيءَ جي در ٻاهران الک نرنجن جو نعرو لڳايو. ٻراهمڻي هڪدم ٻاهر نڪري آئي. متسيندر ناٿ کانئس پڇيو ته هاڻي ته تنهنجو پٽ ٻارهن سالن کن جو ٿيو هوندو. ڪٿي آ تنهنجو پٽ؟ اُها ٻراهمڻي يوگيراج جا اهي لفظ ٻڌي ڏاڍو لڄي ٿي ۽ ساري حقيقت کيس ٻڌائي ته ڪيئن نه هن ڏنل ڀڀوتي نه کائي ڇيڻي جي ڪُڏي ۾ ڦٽي ڪئي. يوگيراج کيس چيو ته اُهو ڇيڻن جو ڪُڏو مونکي ڏيکار. ٻراهمڻي يوگيراج متسيندر ناٿ کي اُهو ڇيڻن جو ڪُڏو ڏيکاريو. متسيندر ناٿ اُتي ”الک نرنجن، الک نرنجن“ جو نعرو لڳايو ته هڪدم اُن ڪُڏي مان ٻارهن سالن جو سندر ٻالڪ نڪري آيو. اِهو ڪؤتڪ ڏسي ٻراهمڻي وسمه ۾ پئجي وئي ۽ پڇتائڻ لڳي ته هن يوگيءَ جي ڏنل ڀڀوتي جيڪڏهن کاڌي هجي ها ته سندس جهول ٻارهن سال اڳ سائي هجي ها. يوگي متسيندر ناٿ اُن ٻالڪ کي پاڻ سان گڏ وٺي ويو. هن کيس يوگ وديا ۾ پرويڻ ڪيو ۽ سندس نالو گورک رکيو جو اڳتي هلي گورکناٿ جي نالي پرسد ٿيو. گورکناٿ متسيندر ناٿ جو مکيه شش ٿيو.

٢٠ آگسٽ آشرم ۾ شري ڪرشن جنماشٽمي اُتسو ملهايو ويو. ان موقعي تي شام جو ستسنگ ڪندي ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪندي سوامي جن چيو ته جڏهن ڌرتيءَ تي اتياچار وڌي وڃي ٿو، تڏهن ڀڳوان اوتار وٺي دشٽن جو دمن ڪري ٿو. دواپر يگ ۾ ڀڳوان شري ڪرشن، آنند ڪند، ٻانڪي ٻهاري، اوتار وٺي آيو، اتياچاري ظالمن جو انت آڻ

جي وڪا ڪئي. پوءِ سوامي جن پروچن ڪندي چيو "پريميو! ستگرو مهاراج جي ورسيءَ مان وسجي ويو. جئن ستگرو مهاراج نام سان نينهن لڳايو، تئن اسين به پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيون. دم دم رام نام جپيون." گوسوامي سنت تلسيداس جن پڻ فرمائين ٿا:

رام نام مڻي ديپ ڌر جيهه ديهري دوار،
تلسي ڀيتر باهرهو، جئون چاهس اجيار.

جيڪڏهن توهان پنهنجي اندر، من مندر ۾ ۽ ٻاهر پرڪاش چاهيو ٿا ته جڀ روپي چائنٺ تي رام نام روپي ديپڪ رکو. چائنٺ تي ڏيئو ٻاري رکڻ سان ڪمري جي اندر به روشني ٿيندي آهي ته ڪمري جي ٻاهر به سوجهرو ٿيندو آهي. پريميو! جيڪڏهن توهان چاهيو ٿا ته توهانجي من مندر ۾ گيان جو پرڪاش ٿئي ۽ ٻاهر جڳت ۾ به توهان جي راه روشن ٿئي ته نام جي جوت جڳايو.

٢٠ جون سوامي جن پمپري ڪالونيءَ ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سنتن جي ڌنل شيءِ جو ڪڏهن به نرادر نه ڪجي، پرساد روپ ۾ سوڪار ڪجي. هڪ دفعي يوگي متسيندرناٿ سفر ڪندو ايوڌيا جي "جيه شري" نگر ۾ اچي پهتو. اتي ڀڪيا وٺندي هن هڪ برهمڻ جي در وٽ الک نرنجن جو نعرو هنيو. براهمڻي پريم پوروڪ کيس چانور ڏنا. براهمڻيءَ کي اداس ڏسي متسيندرناٿ ان جو ڪارڻ پڇيو. براهمڻيءَ چيو مهاراج! "پتر سنتان ڪين آهي. ان ڪري اداس گذاريان ٿي." سنت ديالو ٿيندا آهن. متسيندرناٿ پنهنجي جهوليءَ مان ڀڀوتي ڪڍي ان براهمڻيءَ کي ڏيندي چيو ته هي کاءُ ته توکي پٽ ٿيندو، ائين چئي يوگي متسيندرناٿ رمندو رهيو. ان

پريمِيو! توهان ٻه سک ۽ شرڌا رکي هن در تي آيا آهيو. سائين سيٺورام، سائين هرچورام، سائين ٽرمون رام سيٺي جي ڀلي ڪندو.

٢٠ سيپٽمبر شري سنتوکلعل (سنت ديو پرڪاش) جو هن وقت سدائين سوامي جن جي سيوا ۾ حاضر هوندو آهي، نام ورتو. شري راجورام (سنت ويد پرڪاش) پڻ سوامي جن کان نام ورتو.

٥ نومبر سوامي جن گواليار لاءِ روانا ٿيا. ٦ نومبر گواليار ۾ پهتا. پريمين سندن ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. اتي سوامي جن ٦ نومبر کان ١٠ نومبر تائين ستسنگ پروچن ڪيو. ٻوڌيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سنتن جي چال نرالي ٿيندي آهي. لوڪ ڳهي لهوارو، هؤ وهن اوڀارو. دنيوي ماڻهو ڪو گونگو هوندو ته پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪندو ته پرڀو مونکي زبان ڏي، مان ڳالهائي سگهان. ٻوڙو هوندو ته پرارٿنا ڪندو ته ڪنن ۾ شڪتي ڏي ته ٻڌي سگهان. سورداس هوندو ته وينتي ڪندو ته پرڀو مونکي جوت ڏيئي نهال ڪر. پر پرڀوءَ جا پيارا ڀڳت درويش وري پرارٿنا ڪن ٿا اسانجي اهڙي اسٿتي ٿئي جو "چشم بند، گوش بند، زبان بند". سنڌ جو درويش شاهه ڪريم ٻلڙيءَ وارو پڻ ڏٽيءَ کي التجا ڪندي چوي ٿو:

وائي وڃيم شال، ڪنن سين ڪين سڻان،
ٻولو ڪرين جي ٻال، ته اکين سين انڌو ٿيان.

زبان بند ٿي وڃي، اسين ڪيترا دفعا زبان سان ڪوڙ ڳالهائي ٻئي کي رنجايون ٿا. ڪڏهن زبان سان ڪوڙ ڳالهائي پاپ ڪرم ڪريون ٿا. رسنا ته رام جپڻ واسطي. اسين ڪنن سان پرائي نندا ٻڌي خوش ٿيون، اجايون ڳالهيون جن سان اسانجو ڪو مطلب ئي ڪونه آهي، ڪنن سان ٻڌي اندر ۾ جل ٻچ

لاءِ ڌرم جي رکشا لاءِ. اڄ اسان مان ڪيترائي ڌرم کي ڀلجي
ويا آهن. پنهنجو پنهنجو ڪرتويه ڀاليو. ڪرتويه کان ڪڏهن بـ
ومکه نه ٿيو. اُٿندي ويهندي ڀڳوان شري ڪرشن کي ياد ڪريو.
نت نيم شرڌه ڀڳوت گيتا جو پاٺ ڪريو. ڀڳوت گيتا اسانجو
اموليه گرنٿ آهي، گيان جو ڀنڊار آهي.

١٢ سيپٽمبر کان ١٤ سيپٽمبر سائين هرچورام صاحب جي
ورسي، سائين لکيرام صاحب سائين هرچورام صاحب جي ٽڪاڻي
تي (ملٽري ڊلاءِ پرسان) ڪلياڻ ڪئمپ ٥ ۾ ملهائـــي . اُن
موقعي تي پوڄنيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج ستسنگ ڪندي
چيو ته سائين هرچورام صاحب رڌين سڌين جو مالڪ هو. سائين
هرچورام صاحب سون دکين جا دک دور ڪيا.

شاهپور ٽڪاڻي تي هميشه وانگر سائين هرچورام ٻارس جو
ميلو لڳائي رهيا هئا. اُن ميلي جي موقعي تي سائين هرچورام،
ڀڳت گرمکداس کي ڀڳت وجهڻ لاءِ چوائي موڪليو. ڀڳت گرمکداس
جو پتا سخت بيمار هو، اُن ڪري ڀڳت گرمکداس پتا جي
بيماريءَ جي مجبوري سائين هرچورام صاحب کي لکي موڪلي
ته اچڻ ممڪن ڪين آهي. سائين هرچورام موٽ ۾ ڀڳت گرمکداس
کي چوائي موڪليو ته تون هت اچي ڀڳت وجهه، سائين سيٺورام
ڀلي ڪندو. تنهنجو پتا ٺيڪ ٿي ويندو. ستگرن جي آگيا اکين
تي رکي، ڀڳت گرمکداس ٻارس جي ميلي جي موقعي تي ڀڳت
ڪرڻ آيو. جڏهن ڀڳت پئي وڌي تڏهن کيس تار آئي، جنهن
۾ سندس پتا لکيو ته رات جو ننڊ ۾ ستگرو هرچورام کيس ڏنڊو
هڻي اٿاريو ۽ هاڻي هو بلڪل ٺيڪ آهي. اها تار پڙهي
گرمکداس ڏاڍو خوش ٿيو. ستگرو پنهنجن پيارن جا گهر ويٺي ئي
دک دور ڪن ٿا. ڀڳت صاحب سائين سيٺورام ۽ سائين هرچورام
جي مهما جا ڀڄن ڳائڻ لڳو.

ڪا ڪئي. پوڄيہ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو تہ، سنتن
ت رڳيون سڌيون هونديون آهن، پر هو پنهنجي سک سهنج لاءِ
هن جو استعمال ڪين ڪندا آهن. ڪڏهن پين جي
ائيءَ لاءِ، پين جو ڏک دور ڪرڻ لاءِ اُنهن جو پريوگ ڪندا
ن. سيها ڳوٺ ۾ پاڻيءَ جي ڏاڍي تنگي هوندي هئي، ماڻهو
ڻيءَ لاءِ پريشان هوندا هئا. پاڻيءَ جي سخت ضرورت محسوس
ڪري سنت رام روپ اتي هڪ تلاءُ ٺهرائڻ شروع ڪيو. مزدورن
ي مزوري ڏيڻي هئي. سنت رام روپ پنهنجي هڪ شيواداريءَ کي
يو تہ پٿر جي هيٺان پئسا ڪڍي مزدورن کي مزوري ڏي.
زدوريءَ جيترا پئسا ڪڍج وڌيڪ نہ ڪڍج. شيواداريءَ ضرورت
وسار پٿر جي هيٺان پئسا ڪڍيا ۽ سڀني مزدورن کي مزوري
ني. هڪ مزدور پٿر هيٺان پئسا ڪڍندي ڏٺا. اُن مزدور رات
جو اُن پٿر کي پري ڪري ڏٺو تہ اتي ڪجهہ بہ پئسا ڪين هئا.
لالچ وس هن جيڪي بہ پاسي ۾ پٿر پيل هئا اُنهن جي کوٽائي
ڪئي مگر کيس هڪ پئسو بہ نصيب ڪين ٿيو. ٻئي ڏينهن
جڏهن سڀني مزدورن کي مزوري ڏني ٿي ويئي تڏهن سنت
رام روپ چيو تہ هن مزدور کي ٻيڻي مزوري ڏيو ڇاڪاڻ تہ هن
بياري اڄ تہ پورهيو ڪيو آهي پر ساري رات بہ پٿر کوٽيندو
رهيو آهي، پر بياري کي ڪجهہ بہ هٿ حاصل ڪين ٿيو آهي.
سنت جاڻي جاڻهار اهين اُن مزدور جو ڳجهہ ظاهر ٿيو تہ ڪيئن
تہ هن پئسن جي لالچ ۾ رات پٿرن جي کوٽائي ڪئي. سنتن
جي ڳجهہ ۾ نہ وڃجي، اُنهن جي وچن کي بہ طاقت آهي، هو
اڻهوند مان هوند ڪندا آهن، مٽيءَ مان بہ سون ڪري سگهن ٿا.

پريميو! ڪنهن نہ ڪنهن سنت ستپرش جو سنگ ڪريو. اُن مان
توهان جو نستارو ٿيندو. سنت توهان کي سڌ مارگ تي وٺي
هلندا ۽ توهان جي جيون سڦل ٿيندي.

ڪريون ٿا. "پرائي جهار پرائي جهوڪي." اجاين ڳالهين ۾ اموليه جيون برباد ڪريون ٿا. اکين سان پڻ ڪڏهن ڪڏهن اهڙا درشيه ڏسون ٿا، جنهن ڪري من ۾ برا سنڪلپ، برا ويچار پيدا ٿين ٿا. روحاني راهه ۾ اهي اندريون رڪاوٽ آهن. ان ڪري شاهه ڪريم ڌڻيءَ کي عرض ڪندي چيو آ. جيڪڏهن توهان مونتي عنايت ڪرڻ چاهيو ٿا ته اکيون، ڪن ۽ زبان بند ٿي وڃي.

هڪ دفعي ڀڳت سورداس هڪ ٻُڏي کوهه ۾ ڪري پيو. ڇهه ڏينهن اُن کوهه ۾ پيو هو، پر سندس رڳ رڳ ڀڳوان شري ڪرشن کي ياد ڪري رهي هئي. ستين ڏينهن ڀڳوان شري ڪرشن ڪيس کوهه ۾ روشني بخشي درشن ڏنو. ڀڳوان جو درشن ڪري ڀڳت سورداس ڏاڍو آنند ٿيو. هو کوهه مان نڪتو. هن ڀڳوان شيام سندر کي وينتي ڪندي چيو "پرڀو! جن نيترن سان مان توهانجو درشن ڪيو آهي، انهن اکين سان وري مان ٻئي ڪنهنجو منهن نه ڏسان. انڪري اڳ جيان مونکي وري سورداس بڻاءِ. جئن مان سدائين توهانجي مهما ڳائيندو رهان. متان هي اکيون وري دنيا جي پرپنچ ۾ اٽڪي نه پون. ڀڳوان پنهنجي پرم پياري ڀڳت سورداس جي اڇا پوري ڪئي.

ڀڳتن کي ڀڳوان کان سواءِ ٻيو ڪجهه ڪين کپي.

پريميو! توهان به پرڀوءَ کان ڀڳتي دان گهرو. نام دان گهرو، جئن توهانجو هي لوڪ ۽ پرلوڪ ٻئي سهيلا ٿين. سنسار ۾ رهو پر سنسار جا ٿي نه رهو. پرڀوءَ جا ٿي رهو. جڏهن توهان اها وات اپنائيندا، تڏهن پاڻ کي هلڪو محسوس ڪندا. سکي محسوس ڪندا.

سوامي جن ١١ نومبر صبح جو آگري روانا ٿيا. اُتي ١١ نومبر کان ١٥ نومبر تائين سوامي جن ستسنگ پروچن ڪيو.

١١ نومبر سوامي جن آگري ۾ آيا. اُتي چار ڏينهن ستسنگ

پرڀو! توهان ته جيون ۾ پر اُپڪار جي ساکي ڏني. روز ڪونه ڪو اُپڪار جو ڪم ڪريو. توهان ٻين جو ڀلو ڪندا ته پرماتما توهان جو ڀلو ڪندو. ڪنهنجي ڪيل ڪمائي اجائي ڪين ٿي وڃي. گوسوامي سنت تلسيداس ته پر اُپڪارين جي مهما ڳائيندي چوي ٿو:

پرهت لاگ تجئہ جو ديهي، سنتت سنت پرسنسهن تيهي.

جيڪي ٻين جي ڀلي لاءِ پنهنجي جيون قربان ڪن ٿا، سنت اُنهن جو يش ڪيرتي ڳائن ٿا.

راوڻ جي پتني مندوري اڳئين جنم ۾ ڪرڙي هئي. جهنگل ۾ هڪ رشيءَ جي آشرم ۾ وڻ تي رهندي هئي. هڪ ڏينهن اُن آشرم ۾ رشين جو سماوهڪ ڀوڄن هو. اُن وڻ جي هيٺان رشين لاءِ کيرڻي تيار ٿي رهي هئي. شيواداري آشرم ۾ اندر ڪجهه ڪڍڻ لاءِ ويو ته سندس پويان اُن وڻ مان هڪ ننڍڙو نانگ وڃي گرم کير جي وڏي ڪڙهائيءَ ۾ ڪري پيو. اِها خبر آشرم جي ڪنهن به شيواداريءَ کي نه پيئي، صرف وڻ تي گهمندڙ ڪرڙيءَ نانگ کي ڪرندو ڏٺو. اُن ڪرڙيءَ ويچار ڪيو ته کيرڻيءَ ۾ نانگ جي ڪرڻ ڪري کيرڻي زهريلي ٿي وئي آهي. هاڻي جيڪڏهن آشرم ۾ آيل سوين رشي منيءَ شيواداري اِها کيرڻي پيئندا ته سڀ موت جو شڪار ٿي ويندا. اِن ڪري بهتر ٿيندو ته اُنهن سڀني جي جان بچائڻ لاءِ مان کيرڻي کائيندڙ جي سامهون اِن گرم کيرڻيءَ ۾ ٽپو ڏئي ڀلي جلي مري وڃان، جئن هنن رشين منين جون حياتيون بچي وڃن. اِهو ويچار ڪري اُن ڪرڙيءَ هڪدم کيرڻيءَ جي ڪڙهائيءَ ۾ ٽپو ڏنو. تڏهن ڪن رشين جي نظر اُن تي پيئي. اُنهن هڪدم آگيا ڪئي ته هيءَ ڪرڙيءَ وارو کير زهريلو ٿي ويو، اِن ڪري اِن کيرڻيءَ کي هڪدم هاري ڇڏيو. جئن ٿي کيرڻيءَ جي

١٦ نومبر پوڄيہ سوامي جن ٻندرابن ۾ پڌاريا. سوامي جن ڏھ ڏينھن متھرا، گوڪل ۽ برج ڀوميءَ ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلا استان جي ياترا ڪري ٢٩ نومبر الھاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

٢ اپريل سوامي جن جئپور ۾ امراپور آستان تي آيا. اُتي ٨ اپريل کان چيٽ جو ميلو آرنڀ ٿيڻو هو. سوامي جن اُتي آستان تي پھچڻ سان پھرين ستگرو سوامي ٽيئونرام مھاراجن جي مورتيءَ کي پرڻام ڪري پوءِ ستگرو سوامي سروانند مھاراجن وٽ آيا. کين چرن وندنا ڪري پرسادي ۽ پيئاٽون سندن اڳيان رکيائون. ستگرو مھاراج ٻہ پرسن چت ٿي سوامي جن کان حال احوال ورتو. چيٽ جي ميلي جي اُتسو سبب منڊل جا سڀئي سنت جئپور ۾ پڌاريا. سوامي جن سڀني سنتن سان مليا.

٨ اپريل کان ١١ اپريل تائين جئپور آستان تي جڳ ڪنڀ جو ميلو لڳو پيو هو. واري وٽيءَ تي سڀئي سنت صبح شام ستسنگ ڪندا هئا. پوڄيہ سوامي شانتي پرڪاش مھاراجن بہ ستسنگ ڪندي چيو :

ورکش ڪبھن نہ ڦل ڀکشن ندي نہ سنچي نير،
پرمارٿ ڪي ڪارڻي سادن ڌرو شرير.

سنت ڪبيرداس چوي ٿو، وڻ پنھنجو ميوو پاڻ کين کائيندا آھن، ندي پنھنجو پاڻي پاڻ کين پيئندي آھي. وڻن جو ميوو ٻيا کائين ٿا، وڻن جي ڇانءِ جو لاڀ ٻيا وٺن ٿا. وڻ ڪھاڙيءَ تائين ٻين جي ڪم اچن ٿا. ندي بہ هزارن لکن ماڻھن پکين پسن جيوَ جنتن جي پياس پوري ڪري ٿي. سڪل ٿوت زمين کي سرسبز بڻائي ٿي اُن ڪري اناج اُپن ٿئي ٿو. اھڙي سنت ستپرش بہ سدائين ٻين لاءِ جيئن ٿا. انھن جي جيون پراُپڪار ۽ پرمارٿ لاءِ آھي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مھاراج بہ پراُپڪار جي پرتيمورتي هئا. هُن پاڻ ڏکہ سھي ٻين کي سکي ڪيو. ستگرو مھاراجن کيڏا نہ پرمارٿ ۽ پراُپڪار جا ڪارج ڪيا.

واپس وريا. اتي آشرم ۾ ۳۰ مئي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي ملهائي وئي. سوامي جن، ڪوي ڀهلاجرام ۽ ٻين سنتن ستسنگ ورڪا ڪيا.

۱۷-۱۸ جون سوامي جن اڪبر ڪئمپ ٽانڊا ۾ ستسنگ ڪيو. ۱۹-۲۰ جون ملند ڪالونيءَ ۾ ۽ ۲۱ جون کان ۲۴ جون ڪرلا ۾ سوامي جن ستسنگ پروچن ڪيو.

۱۵ آگسٽ صبح جو سوامي جن جهنڊا وندن ڪرايو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن آزاديءَ جي وشيه تي ڳالهائيندي چيو ته اڄوڪو ڏينهن وڏي اهميت وارو آهي. ديش جي آزاديءَ صدقي سؤن سورمن سر جون سٽون ڏنيون. ڪي گولين جو شڪار ٿيا ته ڪي ملڪي مجنون مشڪندي ڦاسيءَ جي تختي تي سوار ٿيا. "جئه هند" "ڀارت ماتا ڪي جئه" جا نعرا هڻندي قربان ٿيا. هن وقت اسانجو فرض آهي ته اُن آزاديءَ کي سرڪشت رکون. ديش سان وفادار رهون.

۲۰ سيپٽمبر ڀڳوان شري ڪرشن جو جنم اُتسؤ آشرم ۾ ملهايو ويو. سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن چند آنند ڪند جي ليلائن جو ورڻن ڪيو ۽ ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما جا ڀڄن ڳايا.

۲۰ آڪٽوبر ستگرو سوامي سروانند مهاراج آشرم ۾ پڌاريا. سوامي جن ۽ سڀني پريمين ستگرو مهاراجن جو هارڊڪ سواگت ڪيو. ستگرو مهاراجن اتي ستسنگ پڪيه جو آرنڀ ڪيو.

هڪ ڏينهن سوامي جن پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي وينتي ڪئي ته آگيا ڏيو ته هت سنتن جو ڀنڊارو ڪجي. سوامي سروانند مهاراجن سوامي جن کان پڇيو ته ڀنڊاري جو خرچ ڪٿان آڻيندءُ؟ ان ڏينهن ۾ سوامي جن پاڻ وٽ پنجن روپين کان وڌيڪ ڪين رکندا هئا ۽ آشرم ۾ آوڪ به اهڙي ڪين هوندي هئي. جيڪڏهن سوامي جن کي ڪي پائيون ملنديون هيون ته ستگرو مهاراجن جي چرنن ۾ ڀيٽ رکندا هئا.

ڪڙهائي زمين تي هاري وئي ته اُن مان نعيڙو مٿل نانگ به نڪتو. اهو ڏسي اُنهن شين ڏيان لڳائي محسوس ڪيو ته ڪيئن نه ڪڙهائيءَ ۾ ٻهرين نانگ ڪريو آهي. ان زهريلي کيرڻي پيئڻ کان، اسان سيٺي رشين کي بچائڻ لاءِ ان ڪڙهيءَ گهر ڪيرڻيءَ ۾ ٽپو ڏيئي پاڻ کي ختم ڪري اسانجي سرڪشا ڪئي. اُنجي آيل سيٺي رشين اُن ڪڙهيءَ کي آشيرواد ڏني ۽ ڪرپا درشٽي ڪئي. ان ڪري اُها ڪڙهي ٻئي جنم ۾ راوڻ جي پٽ راڻي ٿي. ڪنهنجي به کيل ڪمائي، قرباني اجائي ڪين ٿي وڃي. پر اُپڪار ڪندي ڪانه ڪا قرباني ڪرڻي پوندي.

پريميو! توهان به اپڪار جا ڪم ڪريو. اُپڪار ڪندي جيڪڏهن ڪا قرباني ڪرڻي پوي ته اُن کان هٽڪو نه، مالڪ ڪنهن نه ڪنهن وقت توهان کي سٺي موٽ ڏيندو. پر موٽ جي خيال کان اُپڪار نه ڪريو. اُپڪار ڪريو پنهنجو فرض سمجهي، خوشيءَ سان اُپڪار ڪريو. اُپڪار ڪندي توهان کي من جي شانتي به ملندي ته جيون به سڦل ٿيندو.

٢٠ اپريل سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ۽ منڊل جي ٻين سنتن کان موڪلائي هردوار روانا ٿيا. ٥ مئي تائين هردوار ۾ رهيا. اُتي گنگا مئيا ۾ خوب اشنان پاڻي ڪري ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان گيان گوشٽي ڪيائون. سوامي جن چيتن ديو جي ڪٽيا ۾ ڀنڊارو پڻ ڪرايو. اُتان ٦ مئي سوامي جن امرتسر روانا ٿيا. امرتسر ۾ سوامي جن هفتو ڪن رهيا ۽ ڪن پريمين جي گهرن ۾ ستسنگ ڪيائون. سوامي جن سوني دربار، ڀڳوان نارائڻ جي مندر ۽ ٻين ڪيترن آستانن تي ويا. ڪرمسنگهه ڪا ڪترا جتي سوامي جن شري گيانيءَ کان شري گروگرنٿ صاحب جي سکيا ورتي ۽ اڀياس ڪيو هو، اُتي سوامي جن ڀنڊارو ڪرايو.

٢٠ مئي سوامي جن ڪلياڻ ڪئمپ (اُلهاسنگر) آشرم ۾

سوامي جن کي چيو ته توهان جي پرپٺ هڪ پيڙهو شخص آيو ۽ تو لاءِ پڇيائين. ان شخص مونکي هي پنڌرهن سؤ رپيا ڏيندي چيو ته اهي سنت شانتي پرڪاش جي وڪيل امانت اٿوَ، ڪيس ڏيندا. اهو شخص ڪير هو؟ سوامي جن پرڀوءَ جي رهسيه کي سمجهي ويا ۽ نمرتا سان چيائون ته اهو پيڙهو شخص سوامي ٽيئونرام صاحب ئي هوندو جو ان روپ ۾ اچي سهائتا ڏئي ويو. پرماتما پنهنجي پيارن جا ڪم ڪيئن نه سڦل ڪري ٿو. سوامي جن انهن پئسن مان پٽي ڏيئي نام ڌوم سان سنتن جو ڀنڊارو ڪيو ۽ سيني سنتن کي دڪشنا پڻ ڏني. جيڪڏهن ڀڳت جو ڀڳوان ۾، شش جو گروءَ ۾ پورو پورو وشواس آهي ته ان جا ڪارج سڌ ٿين ٿا. داس کي به ڪيترائي اهڙا آزمودا آهن. ست ڪرم ڪندي پيو ڪنهن نه ڪنهن روپ ۾ اچي سهائتا ڪري ٿو، هٺ نٿو مڃي، صرف پنهنجو سوارٿ نه هجي.

۴ نومبر ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جو آخرين ستسنگ هو. ان موقعي تي سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جا آڀار مڃيندي چيو ته اسان سڀني جا سوڀاڳيه آهن جو ستگرو مهاراجن هت ڏهاڪو ڏينهن امرت وکا ڪري اسان کي ڪرتارٿ ڪيو آهي. داس کان ڪا غلطي ٿي هجي يا پريمين کان سيوا ڪندي ڪا ڀل چوڪ ٿي هجي ته داس ان لاءِ ڪميا ياچنا وٺي ٿو.

ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۳۰ آڪٽوبر پونا روانا ٿيا. سوامي جن به ساڻن گڏ ويا. اتي سوامي جن هفتو کن رهيا ۽ ستسنگ پروچن ڪيائون.

پوڄيه سوامي جن ڪنڀ جي ميلي ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ ۲۸ نومبر ۱۹۵۲ رات جو ڪلياڻ مان پرياگ لاءِ روانا ٿيا ۽ ۳۰ نومبر صبح جو پرياگ ۾ پهتا. اتي پرياگ ۾ ڪنڀ ميلي جي اپلڪش ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن پريم پرڪاش منڊل طرفان ڇانوڻي

ستگرو سوامي سروانند مهاراج جڏهن سوامي جن کان ڀنڊاري جي خرچ جو سوال پڇيو تڏهن سوامي جن چيو ته ڀڳوان ۽ ستگرو مهاراج پاڻ ڪندا. ڀنڊارو سادگيءَ سان ڪبو. اهو ٻڌي سوامي سروانند مهاراجن چيو ته چڱو، ڀنڊارو ٻلاشڪ تون ڪر، پر سنتن کي دکشڻا اسين ڏينداسين. تون ايترو خرچ ڪٿان ڪري سگهندين؟ سوامي جن سوامي سروانند مهاراجن کي وينتي ڪندي چيو ته اوهان ديا درشٽي ڪريو اهائي ڪافي آهي. ڀنڊارو ۽ سنتن کي دکشڻا آشرم طرفان ٿيندي، آشرم به ته اوهانجو ئي آهي. سوامي سروانند مهاراجن سوامي جن کي مشڪندي مشڪندي چيو ته جيڪا تنهنجي اڇا.

سنتن جي ڀنڊاري جو وقت مقرر ڪري، سوامي جن پنجن ئي ڪنڀن جي سنتن کي نمنترڻ ڏيڻ لاءِ سنت پورڻ پرڪاش کي موڪليو. پر ان ڪلاڪن لاءِ سوامي جن آشرم مان ڪنهن ڪارڻ لاءِ ٻاهر ويا. پوئتان هڪ ٻڍڙو شخص، اڻواقف، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن وٽ آيو ۽ اچي پڇيائين ته سنت شانتي پرڪاش ڪٿي آهي؟ سوامي سروانند مهاراج چيس "ابا! سنت شانتي پرڪاش ٻاهر ويل آهي، ڇاڻ آيو. اُن ۾ ڪهڙو ڪم ائي؟ اُن شخص وراڻيو، "سنت شانتي پرڪاش جا مون وٽ پندرهن سؤ روپيا رکيل هئا اهي واپس ڏيڻ آيو آهيان. هي اُهي پندرهن سؤ روپيا، اوهان ئي سنت شانتي پرڪاش کي ڏيندا." اهو ٻڍڙو پندرهن سؤ روپيا سوامي سروانند مهاراجن کي ڏئي هلندو رهيو. ڪلاڪ پر کان پوءِ سوامي جن جڏهن آشرم ۾ آيا تڏهن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن مشڪندي کين چيو ته چڱا پئسا ٿو گڏ ڪري ماڻهن وٽ رکين! سوامي جن عجب مان چيو "ستگرو مهاراج! مان ته سڀ پئسا اوهان جي چرنن ۾ رکندو آهيان، ڪنهن به شخص وٽ پئسا ڪين رکيا اٿم. تڏهن سوامي سروانند مهاراجن

اهڙيون شيون دان ڪندا آهن جي ڪين بہ پسند ڪين اينديون آهن. ڪيترا وري ڦاٽل سڙيل پاروٺو ڪاڌو يا جونو ڪاڌو فقيرن ساڌن کي ڏيندا آهن. شيءِ اها دان ڪجي، ڪهڙو اهو دان ڪجي جو پاڻ کي پسند هجي. ٻين جيون کي بہ ڀڳوت روپ سمجهي دان ڪجي. اسان وٽ جيڪي ڪجهہ آهي سو اُن مالڪ جي امانت آهي. هڪڙو شاهوڪار ڏاڍو ڪنجوس هوندو هو. دان پنج ڪرڻ کان ونءَ ويندو هو. سندس ننڍي نُنهن، سس سهري ۽ ساهري گهر جو هي حال ڏسي اُداس ٿيندي هئي. هنجي دل ۾ دَيا ڀاونا هوندي هئي. هڪ دفعي هڪ نوجوان تينگر فقير ويس ۾ اُن گهر ۾ ڀڪيا وٺڻ آيو. اُن وقت گهر جي دريءَ وٽ سيٺ جي اها نُنهن پوڄا اُپاسنا ڪري رهي هئي. هن اُن نوجوان ساڌوءَ کي چيو تہ توهان ننڍي عمر ۾ ئي ڇو ساڌو ٿيا آهيو؟ تڏهن اُن ساڌوءَ ورايو تہ جيون تي ڪو ڀروسو ڪين آهي، ڪڏهن ٿو ڪال ڪڙڪي. توهان ڀڪيا ڏيندا يا نہ؟ نُنهن ورايو تہ هن گهر جا وڏڙا دان ڪرڻ سکيا ئي ڪين آهن. اسين پاروٺو پيا کائون. سندس سس پٺيان جهلو ٻڌي ورتو تہ اسين پاروٺو کائيندا آهيون. هن هڪدم پنهنجي پٽ کي شڪايت ڪئي تہ ننڍي نُنهن ساڌوءَ کي ٿي چوي تہ اسين گهر ۾ پاروٺو کائيندا آهيون. هن کي گهر جي گلا ڪرڻ ڪين ڇڳائي. اسين پاروٺي روٽي ڪٿي کائيندا آهيون! سيٺ هڪدم نُنهن کي سڏ ڪري پڇيو تہ ڇا تو ساڌوءَ کي ائين چيو آهي تہ اسين پاروٺو ڪاڌو کائيندا آهيون؟ نُنهن ورايو: ها، مون ائين برابر چيو آهي. توهان جيڪي اڳئين جنم ۾ ست ڪرم دان پنج ڪيو آهي اُهي ڦل اسان هاڻي کائي رهيا آهيون. هن جنم ۾ تہ توهان ڪجهہ دان پنج ڪين ٿا ڪريو تہ ٻئي جنم ۾ وري توهان کي ڇا ملندو. جهڙي پوک پوکبي، تهڙي ئي لڻبي. سيٺ نُنهن

لڳائي ۽ ان ڇپر پڻ کوليو. ١٣ جنوري ١٩٥٣ تائين منڊل جي لڳايل منڊپ ۾ صبح شام ستگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي گرمکداس، سوامي بسنترام، سوامي پريمداس، سوامي ماڌوداس، سوامي شانتي پرڪاش مهاراج، سوامي اوڌوداس، سوامي چندنرام ۽ ٻيا سنت مهاتمائون ستسنگ ورکا ڪندا هئا.

ڪنڀ جي ٽٻين جي مهتو پورڻ ڏينهن تي پوجيه سوامي جن سنتن ۽ پريمين سان گڏجي ترويڻيءَ ۾ ڪنڀ جون ٽٻيون ڏنيون. ڪنڀ جي ميلي تي هزارين سنت مهاتمائون، ناڳا ۽ جوڳي آيل هئا. سوامي جن جي شروع کان ئي اها پرڪرتي ۽ پرورتي آهي جو هوءَ گڻ گراهڪي آهن. جتي به ڪنهن شهر ۾ يا ڳوٺ ۾ ويندا آهن ته پڇندا آهن ته هتي ڪو سنت مهاتما رهندو آهي ڇا؟ سوامي جن پاڻ اُتي اُنهن سنتن مهاتمائن ۽ آستان ڏارين سان ملڻ ويندا آهن. سوامي جن ڪنڀ جي ميلي تي به ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان مليا ۽ اُنهن سان گيان گوشٽي ڪيائون.

هڪ ڏينهن شام جو اُتي ستسنگ ڪندي سوامي جن چيو ته پريميو! پرڀوءَ توهان کي هن پوتر موقعي تي مهان پوتر تيرٿ آستان تي اچڻ جو وجهه ڏنو آهي. هڪ ترويڻيءَ ۾ ڪنڀ جو اشنان، ٻيو هڪ ئي وقت هزارن سنتن مهاتمائن ناڳن جوڳين جو درشن. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج لوڪن جي ڪلياڻ لاءِ ڪنڀ جي ميلن تي ڇانوٽيون لڳائيندا هئا. اُنهن جا گادي نشين ستگرو سوامي سروانند مهاراج به ساڳي جوت جڳائي رهيا آهن. اسين انهن جي سکيائن جي ساکي پڌري جيون ۾ ڏيون. هڙن پوتر آستانن تي اچي پٽا شڪتيءَ دان پڻ سو ڪرڻ گهرجي. جهڙي پوک پوکيندا سين اهڙي لڻندا سين. دان ڪرڻ ۾ دير ۽ ڪنجوسائي نه ڪرڻ گهرجي.

پوجيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته، ڪيترا پيارا

رنڻ لاءِ هڪ ڀڪاريءَ جي روپ ۾ چٽني دروازن کان اناج ۽ ڪپڙن
ڇون پرڻون، خوب اُرتن ۽ ٻوڄن ڪنيو تڏهن ـ سيٺ ڪجهه
ڪڇيو ڪين. سندس اکيون هيٺ هيون. اُن ڀڪاريءَ سيٺ
کان پڇيو:

چار دوار پر ڏيت هو، ڪرڪي نيچي نين،
ڪهو ڪهان سي سيکيا، ائسي وڌ ڪا ڏين.

سيٺ ان سوال جو جواب ڏيندي چيو:

ايشور سب ۾ بسنت هئي، ڏيتا هئي ڏن رئن،
نام همارا ليت هئي، ياتي نيچي نئن.

پيارا! پرڀو سيٺ کي ڏيڻ وارو آهي. راتِ ڏينهن هوءُ اسان
جي سار سنڀال وٺندو رهي. مون وٽ ته جيڪي آهي سو پرم پتا
پرماتما جو آهي. ماڻهو وري منهنجي ساراهه ڀيا ڪن. منهنجي
نيڪي ٻڌي، نالو ٻڌي مونکي لڄ ٿئي اچي ته ڏيڻ وارو
هڪڙو مالڪ ۽ ماڻهو منهنجي واهه واهه ڪن ٿا. ان ڪري شرم
وچان منهنجيون اکيون هيٺ آهن.

سياڻي سيٺ جي سڀ ويچارن واري ڳالهه ساري ڪٽنب ۾
وڏو ڦيرو آڻي ڇڏيو. جي ڪڪهه به دان ڪين ڪندا هئا، اُهي
درياهه دل ٿي دان پنج ڪرڻ لڳا. ڏنو ڀلو آهي. پرڀيو! توهان
به سڀني ماڻهن پرڀوءَ جي ڏني مان ٻين جي سيوا ڪريو، ڪنگالن
جا پيٽ ڀريو، ننگن کي وستر ڏئي ڍڪيو، بيمارن کي دوائون
وٺي ڏيو. توهان ٻين جي سار لهندا ته پرماتما توهان جي سار لهندو.

١٨ جنوري سوامي جن ڪاشيءَ ۾ آيا. اُتي چار ڏينهن رهيا.
گنگا نديءَ ۾ اشنان پاڻي ڪري ڀڳوان وشوناٿ جي مندر ۾
درشن لاءِ ويا. اُتي ڀرمڻن جي آگره تي سوامي جن ستسنگ
پروچن ڪيو. ٢٣ جنوري سوامي جن ڪلياڻ ڪئمپ ٥ آشرم ۾
واپس ويا. اُتي نت نيم ستسنگ جو آرنڀ ڪيائون.

کان پڇيو، ڇا اڳئين جنم ۾ دان ڪيل اسين هاڻي کائي رهيا
آهيون ؟ نهن جواب ڏيندي چيو تہ جهڙو ڪرم ڪبو اهڙو ئي
ڦل ملندو. سيٺ نهن کي چيو تہ اڄ کان وٺي ٽون روز پنج سير
چڻن جا ورهائيندي ڪر. سهري جي آگيا موجب هيءَ مائي روز
آئي وٺي سمت ساڌوءَ کي چڻا ڏيندي هئي. ڏهن پندرهن
ڏينهن کان پوءِ هن سس کي چيو تہ مان سهري صاحب لاءِ اڄ
خاص ڀوڄن تيار ڪنديس. هن سهري لاءِ جدا طعام بہ تيار ڪيا
۽ چڻا بہ رڌا. جڏهن هو ڀوڄن کائڻ لاءِ ويٺو تہ هن ڪيس چڻن
جي ٿالهي ڀري ڏني. هي جڏهن ٽڪر ۾ چڻا کائڻ لڳو تہ ڪي
چڻا سندس گلي ۾ اٽڪي پيا ۽ دانهن ڪرڻ لڳو تہ صرف
چڻن جو ڪو ڀوڄن ٿيندو آهي ڇا؟ هي تہ هيانوَ تي چڙهي
پيا آهن! نهن چيو "سهرا صاحب، توهان روز چڻا دان ڪندا
آهيو تہ توهان کي بہ اڄ چڻا مليا آهن. چڻن مان چانور ڪين
ملندا. جهڙي شيءِ توهان ٻين کي کارائيندؤ اهڙي شيءِ پريو
اوهان کي کارائيندو. نهن سياڻي هئي، هن وري جيڪي
طرحين طرحين جا طعام تيار ڪيا هئا، اُهي ٻيءَ ٿالهيءَ ۾ کڻي
آئي. سندس سهرو اُهي طعام کائي ڏاڍو خوش ٿيو. ان تي
نهن سهري کي چيو تہ جيڪا چيز توهان کي وڻي ٿي اهڙي
شيءِ ٿي ٻين کي کارايو پيئارايو. دان ڪريو تہ پرماتما توهان کي
ٻئي جنم ۾ اهڙي موٽ ڏيندو. اِهو ٻڌي سيٺ جي خيال ۾
ڦيرو آيو. هن هڪڙو ڇڏن دروازن وارو وڏو ڪمرو ٺهرايو. هڪ
دروازي کان ان دان، ٻئي کان وستر دان، ٽئين دروازي کان تيار
ٿيل ڀوڄن ۽ چوٿين دروازي کان ٻرتن دان ڪرڻ شروع ڪيا.
جيڪو سندس در تي ايندو هو سو خالي ڪين ويندو هو. سندس
دان ورتيءَ جو يش چوڌاري ڦهلجي ويو. جنهن کي جيترو گهرجي
اوترو سيڌو ڀوڄن ڪپڙا ٻرتن کڻي ويندو. ڀڳوان سندس امتحان

پريميو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پنهنجي واڻيءَ ۾ فرمائين ٿا. سڀني ڪرمن ۾ مکيہ ڪرم آهي ڀڳوت ڀڄن.

سنساري وشين وڪارن جو تياڳ ڪري منش کي ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ گهرجي. جيئن ڪيترين جوڻين ۾ ڀٽڪڻ کان پوءِ منش ديهہ پراپت ڪري ٿو. اهڙي اموليہ ديهہ وپرٿ وڃائڻ نہ گهرجي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج هر روز ڪلاڪن جا ڪلاڪ ڀڳوت ڀڄن ۾ لين رهندا هئا. ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ سان آتمڪ بل ملي ٿو ۽ اسين پرڀوءَ جي ويجهو ٿيون ٿا.

سوامي جن ستسنگہ ڪندي چيو تہ ڀڄن جو چنتن ڪرڻ اِهو ڀڄن ڪرڻ ئي آهي. هڪ دفعي هڪ ڳنوار جهنگل ۾ ڳائيون چاري رهيو هو. اتان هڪ سنت لنگهي رهيو هو. اُن ڳنوار اُن سنت کي ڏسي ڪيس چرن وندنا ڪئي. اُن سنت اُن ڳنوار کان پڇيو "پيارا! تون ڪجهہ وقت ڀڄن بہ ڪندو آهين، يا صرف ڳائيون چاريندو آهين؟" ڳنوار ورائيو تہ مونکي خبر ڪين آهي تہ ڀڄن ڇا ٿيندو آهي! سنت چيو "پيارا! ڀڳوان جي نام جي مالها ڦيرڻ، پرڀوءَ جو نام پريم سان جپڻ ڀڳوت ڀڄن آهي. اڄ کان تون صبح شام ٻارهن يارهن دفعا "رام رام" جپيندو ڪر." ڳنوار چيو تہ مونکي ايڏي فرصت ڪين آهي جو ڏهہ ڏهہ مالهائون ڦيريان. آخر سنت جي گهڻي سمجهائڻ تي اُن ڳنوار پنج دفعا صبح ۽ پنج دفعا شام جو رام جو نالو جپڻ جو انجام ڪيو. جڏهن گهر ۾ آيو تہ شام جي وقت پنج دفعا رام جو نالو اُچاريائين. وري صبح جو بہ ساڳيءَ ريت نام اُچاريائين. ائين اهو ڳنوار پنج پنج دفعا رام جپيندو هو، پر نام جپڻ جو چنتن ٻہ ٽي ٻہ ٽي ڪلاڪ اڳ ڪندو هو. سوچيندو هو تہ فلاڻي وقت پنج دفعا رام جي نام جو جاپ ڪرڻو آهي. اهو سندس نيم ٿي ويو. سالن پڄاڻا جڏهن هي ڳنوار پرلوڪ پڌاريو تڏهن اُتي

ڀريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسوُ چيٽ جو ميلو امراپور استان ڄئپور ۾ ٢٨ مارچ کان آيوجت ڪيو ويو. ان اُتسوَ جي سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن ٢٠ مارچ ڄئپور ۾ آيا. ڀورين سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄن جي مورتيءَ کي نمسڪار ڪري پوءِ ستگرو سوامي سروانند مهاراڄن جي ڪٽيا ۾ آيا. ڪين پرڻام ڪري پرسادي پيٽ رکيائون. ستگرو سوامي سروانند مهاراڄ پوڄيه سوامي جن کي سندن نمرتا ۽ اننيه گرو ڀڳتي ڀاونا سبب ڏاڍو ڀائيندا هئا. سوامي سروانند مهاراڄن مشڪندي سوامي جن کان حال احوال ورتو. سوامي جن ڪين آشرم جو ۽ سنڌ سفر جو حال احوال ٻڌائيندي وينتي ڪئي ته ڪلياڻ ڪئمپ ۾ ٻڌارجڻ جي به ڪرپا ڪريو. ڀريمي توهان کي ڏاڍو ياد ڪري رهيا آهن.

٢٨ مارچ چيٽ جو ميلو ستگرو سوامي سروانند مهاراڄن جي پرڌانپڻي هيٺ آرنڀ ٿيو. صبح جو ستگرو مهاراڄن ۽ منڊل جي ڀين سنتن گڏجي جهنڊو چاڙهيو. شام جو ۴ ٻڄي ستگرو مهاراڄن جي سرپرستيءَ ۾ جلوس رام نام ۽ شري ست نام ساکيءَ جون ڌنيون لڳائيندو نڪتو.

٢٨ مارچ کان ٣١ مارچ تائين امراپور آستان تي ستگرو سوامي سروانند مهاراڄن، سوامي گرمکداس، سوامي آتمانند، سوامي بسنترام، سوامي ماڌوداس، سوامي چندنرام، سوامي اوڌوداس، سوامي شانتي پرڪاش مهاراڄ، سنت ڀڳنداس، پنڊت سيتلداس ۽ ٻين سنتن مهاتمائن ستسنگ روپي امرت ورکا ڪئي.

ان اُتسوَ جي موقعي تي پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراڄن ستسنگ ڪندي چيو:

ڪهه ٽيئون سنسار ۾ بات ڀهي هڪ سار،
ڀڄن ڪرو ڀڳوان ڪا، ڇوڙو وشيه وڪار.

هندو ۽ سنڌس پٺ وارڪي ٿي ويندي. هي پيارو مندر ۾ وڃي
سڀني رات ڀڳتاءَ جا ڳوڙها ڳاڙڻ لڳو، ٻيو مهنجي پٺ رکڻ ۽
جو مون مهاراڻا کي چيو آهي ته ڀڳوان جا وار اڇا ٿي ويا آهن.
ڀڳوان ڀڳت وتسل آهي. ٻي ڏينهن صبح جو مهاراڻا مندر ۾ آيو.
هن ڏٺو ته برابر ڀڳوان جا وار اڇا آهن مگر تڏهن هوندي سندس
دل ۾ گمان ٿيو ته متان اصلي وار نقلي نه هجن. هن هڪدم
جڏهن ٿي ڀڳوان جو هڪڙو وار پٽيو ته رت جي بوند ٽپڪي اچي
سندس ڪپڙن کي لڳي. پوءِ ته هو ڏاڍو پشيمان ٿيو، پڇتائڻ
لڳو. هڪدم ڀڳوان جي مورتي اڳيان ساشٽانگ پرڻام ڪري
معافي وٺڻ لڳو ته هن وشواس نه رکي ڀڳوان ۾ به شڪ رکيو.
هن پوڄاريءَ کان پڻ معافي ورتي. ٻڌايو! ڀڳوان پنهنجي
پوڄاريءَ جي پت رکڻ لاءِ ڪيئن نه پنهنجا وار به اڇا ڪري
ڇڏيا. ڀڳوان جي سنگمرمر جي مورتين کي بي جان نه سمجهو.
ساکيات ڀڳوان سمجهي انهن جي سڀني ڀاونا سان پوڄا اپاسنا
ڪريو.

٢٠ اپريل سوامي جن بڙودا وارشا ڪالونيءَ ۾ پڌاريا. اتي
سوامي جن ٢٨ اپريل تائين ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن
ستسنگ ڪندي چيو ته جڏهن توهان مان هرهڪ سکي گذارڻ
چاهي ٿو تڏهن توهان به ٻين کي سکي ڪرڻ جو يتن ڪريو.
توهان ٻين کي سکي ڪندا ته پرماتما توهان کي سکي ڪندو.

راجا ڀيمديو جي راڄ ۾ هڪ سال برسات نه پوڻ سبب
سوڪ اسٿتي پيدا ٿي. سوڪ جي ڪري ڏڪار جهڙيون حالتون
پيدا ٿيون. ڪيترن ڪڙمين، ڳوٺاڻن کي کائڻ لاءِ پورو کاڌو ڪين
هو. راجا جا سپاهي انهن ڪڙمين کان زوريءَ بل وصول ڪرڻ
جي لاءِ سندن گهرن جو سامان ضبط ڪري انهن کي پاڻ سان
گڏ راڄ دربار ۾ وٺي آيا. راجڪمار مولراج انهن ڪڙمين، ڳوٺاڻن

هن کان پڇيائون ته تو کهڙا اُتم ڪاريه ڪيا آهن. اُن ڳنوار جواب ڏنو ته مون ڪوبه پنج جو ڪم ڪين ڪيو آهي. تڏهن چترگپت چيو ته هي ڳنوار روز ٻه ڀيرا نام جپيندو هو، ڀيرو صبح جو ۽ ڀيرو شام جو. تڏهن ڳنوار چيو ته مان صرف پنج دفعا صبح ۽ پنج دفعا شام جو نام جپيندو هوس. چترگپت چيو ته تون ٻراٻر پنج پنج دفعا نام اُچاريندو هئين، پر تون ان نيم کي پوري ڪرڻ لاءِ ٻه ٽي ڪلاڪ اڳ سوچيندو هئين، ڀڄن جو چنتن به ڀڄن آهي. ان ڪري تون سرڳ جو اڌڪاري آهين.

پريميو! توهان به اُن ڳنوار جيان نت نيم نام اُچاريندا، پرڀوءَ کي ياد ڪندا ته توهان کي به سرڳ پراپت ٿيندو.

١٠ اپريل سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کان موڪلائي آشرم وٽي احمدآباد ۾ آيا. اُتي سوامي جن هفتو ڪن ستسنگ ورکا ڪئي. اُتي سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳوان پنهنجن پيارن جي لاڄ اچي پت رکندو آهي. اُديپور جي نزديڪ ڀڳوان چترڀڄ جو مندر آهي. ڪنهن زماني ۾ اُن مندر جو پوڄاري ديوجي نالي هو. هڪ ڏينهن هو ٺاڪرجيءَ کي سهاري سندس گلن واري مالها پنهنجي گلي ۾ وجهي دروازو بند ڪري ٻاهر آيو ته هن پرڌان مهاراڻا کي ايندو ڏٺو. هن اُهو هار پنهنجي گلي مان لاهي رکيو. هار لاهيندي سندس مٿي جو ڪو اڇو وار اُن هار ۾ اٽڪي پيو هو، پر هن جو اُن طرف ڌيان ڪين هو. مندر جي ٻاهران ٿي پيو هار نه ڏسي اُهو پشپ هار مهاراڻا کي پيش ڪيو. هار وٺندي مهاراڻا جي نظر اُن اڇي وار تي پيئي ۽ پوڄاريءَ کان پڇيائين ته ڇا ڀڳوان جا وار به اڇا ٿي ويا آهن؟ پوڄاريءَ چيو ”ها مهاراج!“ مهاراڻا چيو ته سڀاڻي مندر ۾ اچي ڀڳوان جا وار ڏسبا، اِئين چئي مهاراڻا رمندو رهيو. پوڄاريءَ کي چنتا ورائي وٺي ته سڀاڻي مهاراڻا مندر ۾

ر پڌاريا. اُتي سوامي جن ۵ مئي تائين ستسنگ ڪيو. اُتي سوامي جن ستسنگ پروچن ڪندي چيو تہ پرماتما ئي هن ساري برهمانڊ جي رچنا ڪئي آهي. انڪري اُن کي هرگز نہ وساريون. اُن اُپانٽهار ڪيڏيون نہ نعمتون اسان لاءِ ميسر ڪيون آهن مگر اسين احسان فراموش! اسان مان ڪيترا اهڙا بہ پيارا آهن جي ڙيوءَ جي استيتوَ ۾ بہ وشواس ڪين ٿا رکن. هن سرشٽيءَ روپي ڪارخاني کي هلائيندڙ سرو شڪتيوان سرو شريشٽ پرماتما ئي آهي. بندي کي ڪهڙي طاقت آهي! اُن جي حڪم کان سواءِ هوُ ڪک پچي پيٽو بہ نٿو ڪري سگهي.

هڪڙو ناستڪ هو، پر سندس پٽ آستڪ هوندو هو. پٽ نت نيم پرماتما کي پرارٿنا ڪندو هو. اهو ڏسي سندس پتا کيس چوندو هو تہ پرماتما آهي ئي ڪين تون اجايو وقت برباد ٿو ڪرين! پٽ پتا جو اهو جملو ٻڌي ڪک ئي پيو هو. هنجو پرماتما جي هستيءَ ۾ اٽوٽ وشواس هو. هن هڪ ڏينهن پتا کان پڇيو تہ جيڪڏهن پرماتما ڪين آهي تہ هن سنسار جو چرخو ڪير ٿو هلائي؟ هيءَ سرشٽي ڪنهن بڻائي آهي؟ پتا وراڻيو ”پٽ ڌرتي جي ڦيري سبب تبديل ٿيندي رهي ٿي. هر شيءِ م گرمي آهي. انڪري بنا ڪنهن اُپائيندڙ جي گرمائش ۽ ڌرتيءَ جي دوري سبب چرخو هلي رهيو آهي. پتا جو اهو جواب ٻڌي پٽ کي سنتوش ڪين آيو. هن هڪ ڏينهن هڪ پدي ئي سندر رنگين چتر ڪڍي پتا جي ڪمري ۾ لڳائي ڇڏيو. جڏهن سندس پتا گهر ۾ آيو، اهو چتر ڏسي ڏاڍو خوش ٿيو ۽ پٽ کان پڇيائين اهو چتر ڪنهن ٺاهيو آهي؟ پٽ وراڻيو ”پتاجي! گرمي ۽ ڌرتيءَ جي ڦيري سبب پنو اڏامي آيو ۽ رنگ برش بہ اڏامي هت اچي ڪريا ۽ هي چتر تيار ٿي ويو.“ پتا پٽ جو اهو جواب ٻڌي مٿس ڪاوڙيو ۽ چيائينس ”تون تہ ڪو

جا اُداس، مايوس چهرا ڏسي اُن جو ڪارڻ پڇيو. تڏهن اُنهن پنهنجو درد ڀريو داستان راجڪمار کي ٻڌايو ته ڪيئن نه سوڪ سبب هڪ طرف اناج پيدا ڪين ٿيو آهي ۽ ٻئي طرف سپاهي سندن گهرن جو سامان ضبط ڪري آيا آهن.

راجڪمار مولراج انهن ڪڙمين کي آٿت ڏيندي، سندن دل ورتي، هڪدم اُنهن کي پوڄن ڪاريو. راجڪمار کي سندس پتا راجا ڀيمديو چيو هو ته تون گهوڙيسواريءَ ۾ ماهريت حاصل ڪر ته جيڪي انعام تون گهرندين اهو انعام توکي ڏيندس. راجڪمار مولراج گهوڙيسواري سکي پورو ٿي ويو. هي پيارو پتا وٽ آيو ۽ پابوهه مان پوڄ پتا کي چيائين ته پتاجي مان گهوڙيسواريءَ ۾ ماهريت حاصل ڪئي آهي هاڻي توهان مونکي گهربل انعام ڏيو. راجا ڀيمديو پرسن ٿي چيو "راجڪمار! توکي ڪهڙو انعام گهرجي؟" راجڪمار وراڻيو "هن سال راڄيه ۾ سوڪ استيءَ سبب ڪڙمين کان ڀيل وصول نه ڪئي وڃي. سندن ضبط ڪيل سامان کين واپس ڪيو وڃي ۽ راڄائي خزاني مان کين ان ڌن ڏئي سهائتا ڪئي وڃي ۽ آئينده پڻ سوڪ جي حالتن ۾ ڏڪر جي حالتن ۾ انهن ڪڙمين ڳوناڻن کان ڀيل نه ورتي وڃي. اهو انعام ڪرپا ڪري مونکي ڏيو." راجا سپتر جو اهو جواب ٻڌي ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ آگيا ڪيائين ته ڪڙمين کي سامان واپس ڪيو وڃي، ڀيل به نه ورتي وڃي ۽ کين ان ڌن جي سهائتا ڪئي وڃي. مولراج جي پراپڪاري سڀاءَ سبب راجا به پرسن ٿيو ته پرجا به ڏاڍي خوش ٿي. راجڪمار مولراج پنهنجي سک ۽ انعام جو تياڳ ڪري ٻين کي سکي ڪيو.

پريميو! توهان به ان راجڪمار جيان ٻين کي سدائين سکي رکڻ جي ڀاونا رکو.

پريمين جي آگره تي سوامي جن ٢٩ اپريل رام نگر سوريه

شري ٽيڪارام ٻرجواڻيءَ جو سوامي جن سان سنيھ، سنبنڌ
سنڌ شاھپور ٻيرڳوٺ کان ئي ھو. ھي پيارو شروع کان ئي
سنتن صوفين درويشن جي صحبت ۾ رھيو. گھر گرھست ۾ رھندي
ھن کي صوفين ۽ سنتن جي ٻاڻي ياد آھي ۽ ھن ستپرش درويشن
مان ڪافي ڪجھ پرايو. اُنھن جي سنگ ۾ رھندي پاڻ ۽ سنت
ٿي پيو. شري ٽيڪارام ٻرجواڻي پڻ راتين جون راتيون سوامي جن
سان اچي روح رھاڻيون ڪندو ھو. صراف ئي ھيرن جواھرن
جو قدر ڪندا آھن. سوامي جن لاءِ ڪيس اتي شردا اڄ ڏينھن تائين
آھي ۽ سوامي جن جي دل ۾ ۽ ھن پياري لاءِ ڏاڍو قرب آھي،
سوامي جن وقت ۽ وقت ستسنگ ۾ سنت ٽيڪارام جي ساتوڪ
۽ اڀياسي جيون جو اُليکم ڪندا آھن. شري ٽيڪارام سوامي جن
کي صوفين سنتن جي ٻاڻي ٻڌي ٻڌائيندو ھو.

سنت شيواداس جن جو آستان الھاسنگر ۵ ۾ مت مندر جي
نالي سان پرسڌ آھي ۽ سندن آستان الھاسنگر ۳ ۾ بہ آھي،
ڪھڙو ڪري پرڀات جي وقت سوامي جن وٽ ايندا ھئا. پڻ
سنت پاڻ ۾ گيان گوشٽي ڪندا ھئا. سوامي شيواداس جيتوڻيڪ
عمر ۾ پوڄنيہ سوامي جن کان وڏا ھئا تڏھن ۽ سندن من ۾
سوامي جن لاءِ شردا ۽ پيار ھوندو ھو.

لقمان سنڌ جو رھندڙ ڀائي جھمٽمل پرڪيا چڪشيو الھاسنگر ۵
۾ اچي رھيو. ھي پيارو سٺو ڳائيندڙ ھو ۽ ڪٿا پڻ ڪندو ھو.
ھي پيارو ۽ سوامي جن جي قرب پيار وچان اچي آشرم ۾ رھيو.
ستگرو سوامي سروانند مھاراجن ڪيس ھڪ ڏني سنت جو نالو
جوتي پرڪاش رکيو. سوامي جن جڏھن ٻاھر اندر ويندا ھئا ته
سنت جوتي پرڪاش ڪٿا ڪيرتن ڪندو ھو.

آشرم کي ننڍڙو باغ ۽ ھو. سنت پورڻ پرڪاش اُن باغ ۽
وڻن جي خوب شيوا ڪندو ھو ۽ آشرم جي صفائي ۽ ٻھارجن
ھٿن سان ڪندو ھو.

مورک آهين ڪنهن شخص تہ پنو، رنگ برش کڻي هئي چتر چٽيو هوندو. پنهنجو پاڻ ڪيئن چتر ٺهندو!" تڏهن پتر مشڪندي پتا کي نمرتا سان چيو "بابا! جنهن صورت ۾ هن رواجي چتر کي ٺاهڻ وارو ڪو چترڪار آهي تہ هن وشال سنسار کي ٺاهڻ وارو بہ تہ ڪو ڪاريگر سرجن ڪندڙ اپائڻهار هوندو. ان کان سواءِ هي برهمانڊ ڪيئن ٺهيو هوندو." پٽ جو سياڻپ وارو جواب ٻڌي سندس پتا ناستڪ مان آستڪ بڻجي پيو.

پريميو! توهان بہ برهم جي ستا ۾ پورڻ وشواس رکو. وشواس وارن کي سڦلتا پراپت ڪندو آهي. پرماتما ۾ وشواس رکي ان جا گڻ ڳايو، ان جو نام اچاريو. دنيوي ڪم ڪاريون ڪندي ان کي نہ وساريو.

٦ مئي سوامي جن الهاسنگر جي آشرم ۾ واپس وريا ۽ اتي نت نيم شام جو ستسنگ ڪندا رهيا.

سنت رگهورام جو سوامي جن سان سنبنڌ سنڌ ڇڪ کان ئي هو. سنت رگهورام گهر گرهست ۾ رهندي سچو ساڌڪ هو، اونهو ابياسي هو، ڀڳوان شري ڪرشن جو اننيہ اپاسڪ هو. وڏو ودوان هو، پر سادگيءَ جي صورت هو. ڪڏهن بہ پنهنجي ودوتا جي ڏيکاري ڪين ڏيندو هو. سنڌ ۾ آزاديءَ جي هلچل ۾ بہ ڀرپور ورتائين. هريجن سڌار جو ڪارج بہ ڪيائين. مهاتما گانڌيءَ جي سڌانتن تي هلندو هو. سوامي جن کي ننڍي عمر ۾ هن سد گرهستيءَ جو سنگ مليو ۽ ان جي صحبت مان سوامي جن چڱو ڪجهہ پرايو. ديش جي ورهاڱي کان پوءِ سنت رگهورام ڪجهہ وقت ڄيپور ۾ رهيو. سوامي جن جي وينتيءَ تي هي سنت الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ اچي رهيو. سندس تپسوي جيون سبب ڪيس رشي رگهورام ڪري سڏيندا هئا. سوامي جن صدق وچان سندس سيوا ڪندا هئا ۽ ڪيترو وقت ساڻن گيان گوشٽي ڪندا هئا.

ڇڏيندا هئا. جيڪڏهن پاڙهيندي پاڙهيندي ڪنهن به پريميءَ کي ڪا شنڪا ٿيندي هئي ته سوامي جن پرسن چت ٿي ان وقت ئي ان شنڪا جو سماڌان ڪندا هئا. ان نموني سوامي جن ڪيترن ئي پريمين کي سڀ شاسترن جو گيان ڏئي سڌن مارگ درشن ڪري جيون ۾ نئون ڦيرو آندو. اڄ به سوامي جن وٽ پرڀات جو ڪي پاڻ پڻ سڀ شاسترن جو اڀياس ڪرڻ ايندا آهن. تمام مشغول جيون هوندي به سوامي جن انهن کي ڏاڍي پيار ۽ چاهه سان پاڙهيندا آهن. داس کي به ڪيترا دفعا چيائون ته پرڀات جو اچي ڪجهه سڀ شاسترن جو اڀياس ڪر، پر داس اهو فيض حاصل ڪين ڪيو. وديارٿي جيون کان ئي داس سوامي جن وٽ ايندو ويندو آهي. ڳجهه ڳوهه ۾ پيا داس تي ديا درشٽي ڪري گيان ڏين.

ماتا رکي، ڪاڪو ولرمل واڌوا، پيارو چوئٿرام پنڊاري جي سيوا ڪندا هئا. شري ليلارام، ڪاڪو دوارڪاداس واڌوا، پرمانندداس، شري گوپالداس به آشرم جي سيوا ڪندا هئا.

سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسو سلسلي ۾ ۱۲ سيپٽمبر سوامي جن سڌن آستان تي ستسنگ ڪندي چيو ته سائين هرچورام صاحب لاثاني سنت هو. داس جو سوڀاڳيه هو جو ننڍپڻ ۾ سندن خدمت ڪرڻ جو موقعو مليو. سندن پيار ۽ آسيس ملي. سائين هرچورام جن شاهپور ٿلهي تي رهندڙ سيواڌارين جي ڪس پڪائيءَ تي ڪڏهن ڪڏهن ٿوري ڪاوڙ غصو ڪندا هئا پر داس تي ڪڏهن به ڪاوڙ ڪين ڪيائون. چوندا هئا ته تنهنجو نالو به ڪيراج ته اسانجي پتا جو نالو به ڪيراج انڪري توتي ڪاوڙ ڪين ڪبي. هوءَ مونکي ڏاڍو ڀانئيندا هئا. سائين هرچورام ڏنڊو وهنوار ڪندي انهيءَ ڀهر 'هر نام' 'هر نام' اچاريندا هئا. جيڪي به پرساد يا پيتائون وٺن پريمي کڻي ايندا

هر ڇنڇر رات جو سوامي جن جي ڪٽيا جي ٻاهران صوفي سماگم ٿيندو هو. سنت جوتي پرڪاش، شري ٽيڪارام ٻرجواڻي، ڊاڪٽر راڌاڪرشن، ڀاءُ واڌورام ٻدلاڻي ۽ ٻيا ڪيترا سڄڻ سنڌ جي صوفين سنتن جا ڪلام ڳائيندا هئا. ڪڏهن ڪڏهن پوڄنيه سوامي جن ڀٽ شاهه، سچل، سامي، بيدل، بيڪس، روحل، حمل جي بيتن، سلوڪن، ڪلامن جي سمجهاڻي ڏيندا هئا ته ڪڏهن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن جا شبد ننج سنڌي راڳڻين ۾ ٻڌائيندا هئا. رات جو ايڪانت ۽ سانت جو وقت صوفين ۽ سنتن جي باڻي ٻڌي روح کي راحت ايندي هئي. داس تڏهن اڃا اسڪول ۾ پڙهندو هو ۽ ڪڏهن ڪڏهن اُن رات جو اچي آنند وٺندو هو.

ڊاڪٽر راڌاڪرشن حڪيم اتومل جو فرزند ٻه صبح جو سويل اچي سوامي جن کان ڌارمڪ پستڪن جي سکيا ۽ سمجهاڻي گهڻي ڪندو هو.

شري ٽلسيداس موٽواڻي، ماستر گوبند رام ليلاڻي سوامي جن کي رات جو اخبارون ۽ پستڪ پڙهي ٻڌائيندا هئا. سوامي جن وقت اجايو ڪين وڃائيندا هئا. ڪنهن نه ڪنهن پريميءَ کي چوندا هئا ته ڪو نه ڪو شاستر يا پستڪ پڙهي ٻڌاءِ. سوامي جن رات جو ڪيترو ٻه ڏيڍ سان سمهندا هئا، تڏهن ٻه برهم مهورت جو اُٿي ڪريا ڪري آتم چنتن ڪندا هئا. صبح جو ٥ بجي کن کي سادڪ سوامي جن وٽ ڌارمڪ پستڪن جو اڀياس ڪرڻ ايندا هئا. سوامي جن ڪيترن ئي پيارن کي سارڪتاولي، وچار مالا، وچار ساگر، وئراڳ شتڪ ۽ ٻيا ڌارمڪ سکيادائڪ پستڪ پرسنتا سان پاڙهيندا هئا، ڳوڙهه وشين کي سرل سنڌيءَ ۾ سمجهائيندا هئا. سوامي جن وٽ درشٽانتن جو ته ڀرپور خزانو آهي. ان ڪري درشٽانت ڏئي ڏکئي وشيه کي ٻه روچڪ بڻائي

٢ آڪٽوبر مهاتما گانڌيءَ جي جنم ڏڻ سبب سوامي جن شام
ي ستسنگ ۾ مهاتما گانڌيءَ جي جيون تي روشني وجهندي
يو ته اهنسا جو اوتار مهاتما گانڌي نه صرف مهان راشٽر-ڀڳت
-و پر ايشور ڀڳت به هو. هو ڀڳوان شري رام ۽ ڀڳوان شري
ڪرشن جو اننيه اپاسڪ هو. هو پرڀم مهورت جو اٿي ايشور چنتن
ڪندو هو، شريمد ڀڳوت گيتا جو پاٺ ڪندو هو. ڀارت ڀوميءَ
ي انگريزن جي غلاميءَ مان آزاد ڪرائڻ جي شڪتي به ڪيس
رارٿنا مان پراپت ٿي. سنڌيا جو به هو نيم انوسار پرارٿنا
ڪندو هو. اپنشد ۽ ڌارمڪ شاسترن جو ابياس ڪندو هو. پرڀو
رارٿنا دواران ئي ڪيس آتمڪ بل پراپت ٿيو.

ڀيڻيو! توهان به صبح جو سوير اٿي ڀڳوان پرڀوءَ جي
رارٿنا ڪريو. پنهنجي روز جي ڌنڌي وهنوار نوڪريءَ جي
شروعات به پرارٿنا سان ڪريو. پنهنجي ڀوڄن جي شروعات به
رارٿنا سان ڪريو. ڏسو ته توهان کي جيون ۾ ڪيڏي نه
ڪاميابي ٿي ملي، آتمڪ بل ٿو ملي. ستگرو سوامي ٽيئونرام
مهاراج پڻ پنهنجي ٻاڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

ڪهه ٽيئون نت ڪهجي رام نام سي پريم،
رام نام ڪي سم نهين جپ تپ سنيم نيم.

ڀائو پرسرام مسند سکر سنڌ کان وٺي ڪيترائي شيوا جا ڪارج
ڪيا. ديش جي ورهاڱي کان پوءِ هن پياري الهاسنگر ۾ ڪيترائي
خلق خدمت جا ڪارج ڪيا. پوڄيه سوامي جن ڪيس شيوا ڪارج
لاءِ سدائين همٿائيندا هئا. ڀاءُ پرسرام مسند سرڳدام شمشان ڀوميءَ
جو ڪارج شروع ڪيو. اُن لاءِ به سوامي جن ڪيس سهائتا ڏني.

پوڄيه سوامي جن جي صلاح سان ڀائو پرسرام مسند
١٠ جنوريءَ کان ١٧ جنوري تاءِ گانڌي روڊ الهاسنگر ۵ ۾ مفت
اکين جي ڪئمپ لڳائي. جنهن ۾ اکين جي پرسڌ ۽ ماهر

هئا تن کي چوندا هئا ته ٿلهي ٿي ڏسي اچو. پاڻ انگيڪار ڪين ڪندا هئا. پنهنجي رسوئي ۾ پنهنجي ڪمايل ڌن مان کائيندا هئا، جيڪڏهن ڪو پريمي کين ڀوڄن ڪرڻ لاءِ تمام گهڻو آگرهه ڪندو هو ته اُن وقت رسوئي کائي موٽ ۾ اُن جي عوض ڪجهه نه ڪجهه پئسا خرچي روپ ۾ سندس ٻارن کي ڏئي ايندا هئا. ڪنهن جو به بوجهه ڪين کڻندا هئا. ڌرمائو پئسي کي، جنهن کي ڀڳتين کي رت جا ڦڙا سمجهي اُنهن جو تياڳ ڪندا هئا. سندن زبان ۾ شڪتي هئي جيڪي چوندا هئا سو ٿيندو هو.

پريميو! اڄ توهان سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسو مان ورسجي وڃو. سائين هرچورام صاحب جيان نام کي نه وساريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پاڻ فرمائين ٿا :

انتر باهر رئن دن ڀؤلو نا هر نام،
جهوا من وا پران سي، ڪهه ٽيئون رت نام.

جتي به هجو رات ڏينهن پرڀوءَ جو نالو زبان سان، من سان ۽ سواس سان اُچاريو. سائين هرچورام ڀوڪ ڪندي به پرڀوءَ کي ياد ڪندو هو. ڌنڌو ڪندي به رام نام اُچاريندو هو ۽ سچ جي ساکي ڏيندو هو. توهان به ڪم ڪار ڪندي نام اُچاريندا رهو. دنيا جا ڪم ڪار ڪم نه ايندا. نام سمرڻ ۾ بهانا نه بڻايو. سچائي ۽ سمت جو ڌنڌو وهنوار ڪريو. توهان جي ڌنڌي ۾ به برڪت پوندي.

٢٠ سيپٽمبر سوامي جن پمپري ڪالونيءَ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. ٢٤ سيپٽمبر سوامي جن آرليءَ ڪئمپ ۾ آيا. اُتي پڻ سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ جي موج مچائي. ٢٧ سيپٽمبر سوامي جن ٽيونڊ ڪئمپ ۾ پڌاريا. اُتي چار پنج ڏينهن ستسنگ ڪري ٢ آڪٽوبر صبح جو الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس وريا.

سوامي جن وديارٿين لاءِ ڪٽمنڊو ۾ بسڪوٽ آندا هئا جي پرساد روپ ۾ سڀني وديارٿين ۾ اڌيا پڪن ۾ ورهايا ويا.

١٦ اپريل کان ١٩ اپريل امراپور استان ڄڄپور ۾ پرم پرڪاش منڊل جو چيٽ جو ميلو آيوجت ڪيو ويو. ان اُتسو جي سلسلي ۾ سوامي جن ١٨ اپريل ڄڄپور آستان تي پڌاريا. سوامي جن پهرين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مورتيءَ کي پرڻام ڪري پوءِ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن وٽ آيا ۽ کين نمسڪار ڪري پرسادي ڀيٽ رکيائون. سوامي جن پوءِ منڊل جي ٻين سنتن سان مليا ۽ حالي احوالي ٿيا.

ميلي جا چارئي ڏينهن امرت ورکا ۽ شام جو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ۽ منڊل جي ٻين سنتن مهاتمائن ستسنگ جي امرت ورکا ڪئي.

١٧ اپريل صبح جو ستسنگ ڪندي پوڄيه سوامي جن چيو:

مڪت دوارا منش تن، پايا پوب ڀاڳ،
ڪهه ٽيئون پا مڪت ڪو، ڪر چونو ۾ روڳ.

ڄون چوراسي ڪوٽ ۾، مانش تن هئه دوار،
ڪهه ٽيئون تج ڄگت ڪو، پائسو هر ديدار.

جيوُ دنيوي چاهنائن، ترشنائن سبب ڪيترن جوڻين ۾ ڀٽڪيو آهي. هيءَ منش جي آتم جوٽي پراپت ڪري به جيڪڏهن هوُ وري ڌن پدارٿن ۽ اولاد جي اڇائن ۾ ڦاسندو ته وري ڪيس چوراسيءَ جو چڪر ڪٽڻو پوندو. پڀوءَ کي پراپت ڪرڻ لاءِ، آتم گيان جي پراپتيءَ لاءِ منش ديهه ئي آتم ديهه آهي. منش ديهه هڪ اهڙو دوار آهي جنهن دوار دواران پرماتما جي لوڪ ۾ پرويش ڪري سگهجي ٿو. ان ڪري ڀڳت ڀڳوان کان دنيوي مال اسباب مان شان ڪين ٿا گهرن، صرف ڀڳتي دان گهرن ٿا.

ڊاڪٽر موديءَ کي گهرايو ويو. ڊاڪٽر موديءَ پنهنجي
سهيوگي ڊاڪٽرن جي ٽوليءَ سميت سوَن مريضن جي اکين جي
ٽپاس ڪري سندن اکين جا آپريشن ڪيا. سوامي جن اُن
اکين جي ڪئمپ جي بيمارن لاءِ آشرم مان کاڌي پيتي جو
بندوبست ڪيو. آپريشن ٿيل مريضن کي اُنهن جي انڪول سمت
ٽي ڏينهن کاڌو پيتو کارايو ويو. سوامي جن آشرم ۾ ڊاڪٽر
موديءَ جو سٽڪار ڪندي چيو ته ڊاڪٽر مودي ڀلي ڊاڪٽر
آهي جو هڪ ڪلاڪ ۾ پنجويهه ٽيهه آپريشن ڪري ٿو. هن
پياري هزارن بيمارن کي نئون نور بخشيو آهي. شل پرماتما
سندس صحت سالم رکي ۽ کيس وڌي آورجا بخشي جو خلق
خدمت جو ڪارج ڪندو رهي. سوامي جن ڀاءُ پرسرام مسند ۽
سندس سائين شري لڪمچند روپچندائي، ڀاءُ پرسرام ٻالاڻي،
ڀاءُ هريرام روپاڻي ۽ ٻين شيواڌارين کي اکين جي ڪئمپ ۾ ڪيل
شيوائن لاءِ ڌنيواد ڏني.

٢٣ جنوري شري سڀاش چندر بوس جينتيءَ جي سلسلي ۾
ڀائو پرسرام مسند پوجنيه سوامي جن کي نيتاجي هاءِ اسڪول
۾ وٺي ويا. اسڪول جي پرنسيپال شري پرسرام لعلواڻيءَ سوامي جن
جو ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. اُتي اسڪول جي ودياردين
سڀاش چندر بوس جي جيون تي ليڪچر ڏنا. سوامي جن
وياکيان ڏيندڙن ودياردين کي انعام ڏيندي چيو ته شري سڀاش
چندر بوس نڊر نشڪام نيتا هو. هن وديش وڃي ڪئين نه
آزاد هند فوج ٺاهي ڪري ديش کي آزاد ڪرائڻ لاءِ انڪ
ڪوشش ڪيون. اهڙي بانڪي بهادر ديش ڀڳت جي جيون
مان توهان به ديش ڀڳتيءَ جي پريرڻا پراپت ڪريو. هن پياري
ديش لاءِ ڪيڏي نه قرباني ڪئي. شل اسان سڀني ۾ هن
جهڙي راشٽريه ڀڳتي پيدا ٿئي. ڀاءُ پرسرام مسند سوامي جن جي
شڪرگذاري ڪئي.

٣٠ مئي سوامي جن آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن
ي ورسي ملهائي. ان موقعي تي سوامي جن ڀرهم ڀوج ڪيو
نياڻين کي پڻ کارايو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ستگرن
ي مهما جو ورڻن ڪندي چيو:

ستگر ڪي ڪرپا ٻنا ڀوَ سنڌ تري نہ ڪوءِ،
ڪهہ ٽيئون گر شرڻ لي جي ڀوَ ترنا هوءِ.

ڀائرو! هن سنسار ساگر مان پار پوڻ لاءِ ستگروءَ جي سخت
ضرورت آهي. گروءَ جي ڪرپا کان سواءِ هن ڀوَ ساگر جي ٻيڙ
ن پار پوڻ ممڪن ڪين آهي. ان ڪري ساڌڪ کي ستگروءَ
ي شرڻ وٺڻ گهرجي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن هزارن
ڀڳتن کي "ست نام ساکيءَ" جو منتر ڏئي ڪارونيار مان
ڪناري لڳايو. گروءَ لاءِ ٻہ پورڻ شرڌا هئڻ گهرجي. سنت
ڪبيرداس کي ستگروءَ لاءِ ڪيڏي نہ پياس هئي. سندس چاهنا
هئي تہ سوامي رامانند کيس گرو منتر ڏئي. گهٽ ذات هئڻ
سبب سوامي رامانند کيس گرو منتر ڪين ڏنو، پر تڏهن بہ سنت ڪبير
داس ڪين ٽيو.

ڪبيرداس هڪ ڏينهن پرڀات جو ڪاشيءَ ۾ پنچ گنگا جي
گهاٽ تي هڪ ڏاڪي تي وڃي ليٽي پيو. سوامي رامانند جڏهن
گنگا اشنان ڪري موٽي رهيو هو تہ اوندہ سبب سندس پير
وڃي ڪبيرداس کي لڳو. سوامي رامانند رام! رام! چوندي
ري ٿي ويو. ڪبيرداس هڪدم اٿي سوامي رامانند کي
ڊنڊوت پرڻام ڪيو ۽ سندن شڪرانا مڃيندي چيو: "سوامي جي!
داس جا اڄ سوڀاڳيہ آهن جو اوهان داس کي رام نام جو منتر
ڏئي نهال ڪيو آهي."

سنت ڪبير ڪيئن نہ پورڻ گروءَ کي پراپت ڪيو. سندس

سنت دادوءَ جي پريما ڀڳتيءَ تي پرسن ٿي ڀڳوان ڪانئس پڇيو ”پيارا! توکي ڇا گهرجي؟“ سنت دادوءَ ورندي ڏيندي چيو ”پڀو! جيئن اوهان اکنڊ آهيو، تيئن مونکي به پنهنجي پريما ڀڳتيءَ جو اکنڊ دان ڏيو. بس ٻيو ڪجهه ڪين کپي. اسين به پرماتما کان پريما ڀڳتيءَ جو دان گهرون.

نام پدارٿ نانڪ مانگي،
ساڌ جنا کي سيوا لاڳي.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن هن ڇيت جي ميلي جو آرنڀ ڪيو. اڄ جن جي ڇترڇايا ۾ اسين ويٺا آهيون، انهن نه پنهنجي ٻاڻيءَ ۾ پرماتماکي اهائي پرارٿنا ڪئي ته پڀو مونکي پنهنجي ڀڳتيءَ جو دان ڏي:

ڪهه ٽيئون ڪر جوڙ کي مانگو ڀهه وردان،
ديجي ڀڳتي پريم بن هي هر ڪرپا نڌان.
ساڌو تيري چرن ۾، من لاڳي دن رات،
ڪهه ٽيئون سمرن ڪرون، جيون چاترڪ جل سوانت.

پرماتما انئي ڀهر تنهنجي ڪمل چرنن جو ڌيان ڪريان. جيئن چاترڪ پکي سوانتي نڪشتر ۾ برسات جي جل جو پياسي هوندو آهي، تئين مان تنهنجي پريما ڀڳتيءَ جو پياسي ٿي توکي پراپت ڪريان.

٢٥ اپريل ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کان موڪلائي سوامي جن اجمير ۾ آيا. اتي سوامي ماڌوداس جن جي آستان تي سوامي جن ٢٨ اپريل تائين ستسنگ ورکا ڪئي. ٢٩ اپريل احمدآباد لاءِ روانا ٿيا. سوامي جن ٣٠ اپريل احمدآباد ۾ پهتا. اتي امباواڙيءَ ۾ ستگرو مهاراجن جي آستان تي سوامي اوڌوداس جن وٽ هفتو کن رهيا ۽ ستسنگ ڪيائون. ٨ مئي سوامي جن الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس وريا ۽ نت نيم ستسنگ شروع ڪيائون.

ڳالهائيندي چيو تہ اڄوڪي ڏينهن لاءِ ڪيترن پارسين پنهنجون
بانيون ڏنيون. اسانجو ڪرتوبہ آهي تہ ان آزاديءَ جي سرڪشا
ڪريون.

۲۰ سيپٽمبر ڪرلا بمبئيءَ ۾ ستسنگ ڪندي سوامي جن چيو
تہ پرڀو پنهنجن پيارن جي پاڻ سار لهي ٿو. هڪ دفعي سنت
دادو پنهنجي ششين سان گڏ دوسا ڳوٺ جي ويجهو گينوراو تلاءَ
تي آيو. هن پنهنجن ششين کي چيو تہ اشنان ڪريو. انهن ششين
مان هڪ سنت، سنت دادوءَ کان پڇيو تہ ڇا اشنان ڪرڻ کان پوءِ
گرما گرم جليبيون کارائيندءِ؟ سنت دادو وراڻيو "پيارا ٻچڙا
توهان اشنان تہ ڪريو. ڀڳوان جو ڌيان ڪريو، ڀڳوان پاڻهي
پنهنجو ڪم ڪندو. ڀڳوان لاءِ جليبيون کڻڻي وڏي ڳالهہ آهي!
سنت دادوءَ جي آگيا انوسار سڀ ششيہ اشنان پاڻي ڪري
ڀڳوت ڀڄن ۾ ويٺا. ٿوري ئي وقت ۾ گرما گرم جليبين جي
هڪ ٽوڪري اُن تلاءَ مان نڪري ڪناري تي، جتي سنت
دادو براجمان هو، اُتي آئي. اِهو ڪوتڪ ڏسي ششيہ وسميہ ۾
پئجي ويا. سنت دادوءَ سڀني ششين کي جليبيون ڏيندي
چيو پيارا! توهان مان ڪنهن جليبين کائڻ جي اڇا ظاهر ڪئي
تہ پرڀوءَ توهان لاءِ جليبيون موڪليون. ٻيو ڪجهہ گهرو ها تہ اهو
توهان کي ملي ها. پر انهن پدارٿن کي ڇڏي پرڀوءَ کان گهرو
نام جو دان، ڀڳتيءَ جو دان. ڪاڏو پيتو تہ پرڀو توهان کي اوس
ڏيندو ئي رهندو. پرڀو هڪ جي سار لهي ٿو.

پريميو! توهان بہ نيت صاف رکي پرڀوءَ کي ياد ڪندا،
ست ڪرم ڪندا تہ پرڀو اوس توهان جي سار لهندو. سندس
نالو ئي آهي ڏاتار. ڏاتار اهو جو ڏئي ئي ڏئي.

ڏيندا ڏي ليندي ٿڪ پاءِ، جڳان جڳنتر کائي کاءِ.

سائين پرڀارام جي ورسي اُتسو جي سلسلي ۾ ۸ ڊسمبر راتجو

دل ۾ ڪيڏي نه گرو ڀڳتي هئي. ڪامل گروءَ جي ملڻ کان پوءِ سنت ڪبير چيو:

ستگر ڪي ڪرپا ڀئي سر تي اُتريا بوجهه

ڀائيو! توهان به جيڪڏهن پنهنجي سِر جو بوجهه هلڪو ڪرڻ چاهيو ٿا، اگيان جي اونداهه مان ٻاهر نڪرڻ چاهيو ٿا ته ڪنهن نه ڪنهن ڪامل گروءَ جي شرڻ وٺو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا:

ستگر ڪي ڪرپا بنا سري نه ڪوئي ڪاج،
تاتي گر ڪي شرن لي ڪهه ٽيئون تج لاج.

۲ آگسٽ تي - جي تلڪ مڊل اسڪول ۾ شري لوڪمانيه تلڪ جي پڻيه تٿي سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ ملهائي وئي. ڀائو ڀوسرام مسند سنڌو ايجوڪيشن سوسائٽيءَ طرفان سوامي جن جو سواگت ڪيو. اسڪول جي وديارٿين شري لوڪمانيه تلڪ جي زندگي ۽ ڪارنامن تي وياکيان ڏنا. سوامي جن وياکيان ڏيندڙ وديارٿين کي انعام ڏنا ۽ شري لوڪمانيه تلڪ کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته شري لوڪمانيه تلڪ مهان ڪرم يوگي نڊر نشڪام نيتا هو. هن هتاش ڀارتيه جنتا کي سجاڳ ڪري نئين چيتنا پيدا ڪئي. هن راشٽر ڀڳت "سوراج اسانجو جنم سڌ اڌڪار آهي" جو نعرو ديش کي ڏئي آزاديءَ جي پراپتيءَ لاءِ جاڳرت ڪيو. اڄ به اهڙن نرڀيڪ قوم پرستن جي ڀارت کي سخت ضرورت آهي. شل اسان ۾ به هن جهڙي ديش ڀڳتي ۽ قوميت جي ڀاونا پيدا ٿئي.

اسڪول جي هيڊ ماستر شري مينگهراج منشارامائيءَ سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

۱۵ آگسٽ صبح جو سوامي جن آشرم ۾ جهنڊا وندن ڪيو ۽ شام جي ستسنگ ۾ آزاديءَ جي ڏينهن جي اهميت تي

٢٦ جنوري سوامي جن آشرم ۾ شام جو ستسنگ ڪندي
جاوادي ڏينهن جي اهميت تي ويچار وڪت ڪيا. ٣٠ جنوري
اتما گانڌيءَ جي شهيدي ڏينهن شام جو سوامي جن مهاتما
ڌيءَ کي ڀاوپورني شرڌانجلي ارپت ڪئي.

پونا اگروال ڪالونيءَ ۾ سوامي چندنرام مهاراج سوامي ٽيئونرام
رام پرڪاش مندر ٺهرايو. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن
فيبروري ان نئين ٺهرايل مندر جو مهورت ڪيو. مهورت
سو ۾ پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراجن پروچن ڪندي
يو ته ڀاري سنت چندنرام کي ڌنيواد آهي جو هت پونا ۾
ن سنت، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو مندر استاپت
ڪري اتم ڪم ڪيو آهي. هن پوتر آستان تي وقت بوقت
ڪيترائي سنت مهاتمائون اچي ستسنگ پروچن ڪري پريمين
ـي نام دان ڏيندا. ستگرو مهاراجن جو يش چيترو ڳانڍي
پوترو ٿورو.

مهورت اُتسو ۾ پريم پرڪاش منڊل جي پين سنتن پڻ پروچن
ڪيو. ان موقعي تي پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته
سنت چندنرام پنهنجي نالي کي سارٿڪ ڪيو آهي. چندن سيتلتا
سگنڌ جو پرتيڪ آهي. سوامي چندنرام ۽ ستگرو سوامي ٽيئونرام
مهاراجن جي خوشبوءِ چوڌاري ڦهلائڻ جو پرياس ڪيو آهي.
پونا جي پريمين جي پياس پوري ڪرڻ لاءِ هي مندر ٺهرائي
ش جو ڀاڳي ٿيو آهي. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن، منڊل
ي پين سنتن مهاتمائن هت چرن ڪمل گهمائي آستان کي
پوتر ڪيو آهي. جتي سنتن جا پيرا، سي وسندا سدا ڏيرا.

١ اپريل سوامي جن ڄيپور ۾ امراپور آستان تي آيا. اتي
رام پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو چيٽ جو ميلو ٦ اپريل کان
اپريل تائين ملهائڻ جو آيوجن ڪيل هو. سوامي جن پهرين

سوامي جن سائين ٽيئارام مندر ۾ ستسنگ ڪندي سائين ٽيئارام جي مهما ڪندي چيو تہ سنت ٽيئارام ڪيئن نہ شروعات ۾ گهر گرهست ۾ رهندي سيوا سمرڻ جي ساکي ڏني. پٽر ۽ پتنيءَ جي پرلوڪ پڌارڻ کان پوءِ سندس من ۾ ويراڳ وڌي پيدا ٿي ۽ آهستي آهستي روحاني رنگ ۾ رچندو ويو.

هڪ دفعي پيرڳوٺ ۾ اچي وبا منهن ڪڍيو. ڪيترائي ماڻهو اُن جو شڪار ٿيا. ڪن برهمڻن اچي سائين ٽيئارام جن کي وينتي ڪئي تہ سائين، ڪيترا شهرواسي ڪالرا جو ٻڪ ٿيا آهن. ڪرپا ڪري دييا درشٽي ڪريو. سائين ٽيئارام وراڻيو "بابا! اها اُتر کان آئي، ڏکڻ ڏي ويندي. اوهان پنهنجن دروازن تي وڃي بصر ٻڌو ۽ چڻن جي دال ۽ بصر کائو. سائين ڀلي ڪندو."

برهمڻن سائين ٽيئارام صاحب جي آگيا موجب وڃي دروازن تي بصر ٻڌا ۽ چڻن جي دال ۽ بصر کاڌا. هڪ ڏينهن ۾ ئي ڪالرا ڪافور ٿي وئي.

سنتن جي وچنن ۾ ڪيڏو وشواس رکندو هئا جو دک دور ٿيندو. برهمڻو! توهان بہ سنتن وٽ صدق سان اچي سيوا ڪريو. پرماتما توهان جا دک دور ڪندو.

٢١ جنوري شهيد هيمون ڪالاڻيءَ جو ڏينهن پوجنيہ سوامي جن جي زير صدارت آشرم ۾ ملهايو ويو. ڀائو پرسرام مسند، شري پنجورام ورما ۽ ڀاءُ لڪميچند روپچنداڻيءَ شهيد هيمون ڪالاڻيءَ جي قربانيءَ جو ذڪر ڪيو. پوجنيہ سوامي جن شهيد کي شردانجلي ڏيندي چيو تہ سنڌي جاتيءَ کي هيمون ڪالاڻيءَ تي فخر آهي. هن ننڍي نوجوان آزاديءَ جي هون ڪنڊ ۾ پنهنجي جيون جي آهوتي ڏني. سندس جيون اسان لاءِ پريرڻا جو سرچشمو آهي. اڄ بہ اهڙن ديش ڀڳتن جي درڪار آهي، جي ديش جي پرڳتيءَ لاءِ پاڻ پتوڙين.

يا ڪري ڪيس چار پنج دفعا پاڻيءَ مان ٻاهر ڪڍيو آهي ۽
و موت ۾ اوهان کي ور ور ڏنگ هڻي ٿو. اوهان کي ڪهڙي
ڻي آهي جو پنهنجي شرير کي پيڙا ۾ ٿا وجهو؟ سنت وراڻيو
"پيارا جڏهن وڇونءَ پنهنجو ڏنگڻ جو سڀاءُ نه ڇڏيو ته مان پنهن
جو بچاءُ ڪرڻ وارو، ديالو سڀاءُ ڪيئن تياڳيان!

جي وڙ جڙن جن سڻن سي وڙ سي ٿي ڪن.

پريميو! توهان به دل ۾ ديا ڌاريو، ڪو ڪيو هلي ڪو
ڪو هلي، توهان سڀ سان ڀلائيءَ جا ڀير ڀريو. سنت ڪبيرداس
چوي ٿو:

جو توکو ڪانٽا ٻوي تاهي ٻوءِ تو ڦول،
توهه ڦول کي ڦول هئن واکو هئن ترسول.

١٨ اپريل سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج کان
موڪلائي آسيس وٺي ١٩ اپريل آگري ۾ آيا. اُتي سوامي جن
چار ڏينهن ستسنگ ڪيو. ٢٣ اپريل سوامي جن ٻندرابن ۾ پڌاريا.
اُتي برج ڀوميءَ ۾ هفتو کن راس ليلائن جو آنند وٺي، ٢ مئي
الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا ۽ نت نيم ستسنگ شروع
ڪيائون.

٢٨ کان ٣٠ مئي سوامي جن آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام
مهاراج جي ورسي ملهائي. هن موقعي تي ڪوي ڀلاجرام،
سنت پرڀداس، سنت ڀائي خانورام ۽ ٻين سنتن ستسنگ ورکا
ڪئي ۽ ستگرو مهاراج جي مهما ڳائي. پوڄنيه سوامي جن
٣٠ مئي صبح جو سنت سماگم جو آيوجن ڪيو. آيل سنتن جي
آجيان ڪئي. سڀني سنتن کي ڀوڄن ڪرائي سوامي جن ڀيٽائون
ڏنيون. سوامي جن ورسي اُتسو جو پلئه پائيندي چيو ته سوامي
ٽيئونرام مهاراج روز ڪلاڪن جا ڪلاڪ ڀڳوت ڀڄن ۾ گذاريندا هئا.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مورتيءَ کي پرڻام ڪري پوءِ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن وٽ آيا ۽ ڪين نمسڪار ڪري سندن چرڻن ۾ پرساد رکيائون. ان بعد سوامي جن منڊل جي ٻين سنتن مهاتمائن سان مليا. چار ئي ڏينهن امراپور آستان تي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن، منڊل جي سنتن ۽ آيل ودوانن گڏجي جهن امرت ورکا ڪئي.

٨ اپريل سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ڪميا، ديا، اپڪار جي مورتي هئا. شروع ۾ ٽنڊي آدم ۾ ڪيترن ئي ڪن پاپيءَ جي پيارن ستگرو مهاراجن کي ستائڻ جي ڪوشش ڪئي. ستگرو مهاراجن جي وڌندڙ ڪيرتي انهن کان سٺي نه وئي. سرڪار کي غلط شڪايتون ڏئي امراپور آستان جي جهوپڙين کي جلايو ويو، پر ستگرو مهاراج شانت ٿي شانت ۾ رهيا. مخالفتين کي به پنهنجو پيار ڏيندا رهيا، سختون سهندي به مشڪندا رهيا. اڄ انهن جو جڳت ۾ ڪيڏو نه يش آهي. ديالو پرش ٻين تي ديا ڪندي پاڻ کي ڪشٽ ڏئي به ٻين کي سکي ڪرڻ چاهين ٿا.

هڪڙو سنت هڪ تلاءَ تي اشنان ڪري رهيو هو. ان وقت هڪ وڇون تلاءَ ۾ ڪري پيو. ان سنت کي ان وڇونءَ تي ديا اچي وئي ته متان وڇون درياه ۾ ختم نه ٿي وڃي. هن هڪدم ان وڇونءَ کي تلاءَ مان ٻاهر ڪڍيو. وڇون پنهنجي سڀاءُ وش ان سنت کي ڏنگ هڻي وري تلاءَ ۾ ڪري پيو. سنت ديالو، وري ان سنت ڪيس تلاءَ مان ٻاهر ڪڍيو، وري ان وڇونءَ ان سنت کي ڏنگيو. انهن چار پنج دفعا سنت وڇونءَ کي پاڻيءَ مان ٻاهر ڪڍي جيئدان ڏنو ۽ چار ئي پنجئي دفعا وڇونءَ ان ديالو سنت کي ڏنگيو. ڪناري تي بيٺل ڪنهن سڄڻ اهو نظارو پئي ڏٺو. ان سڄڻ سنت کي چيو ته توهان وڇونءَ تي

جيئن ٽانڪا سڦل هئا، جو هو ميگهه سمان،
ڪهه ڏيئون دي سرڪو دان پيار سمان.

انهن جي حياتي سڦلي آهي جيڪي بادل جيان پريم ۽ دان …ورکا وسائين ٿا. پريميو! توهان پنهنجي پيار جي ورکا سڀني …ن وسايو. پرڀوءَ جي ڏني مان دان پڄ ڪري جيون سڦل …رايـو.

دان ڪرڻ ۾ دير نه ڪجي. جڏهن به دان ڪرڻ جو خيال …ي ته هڪدم دان ڪجي. هڪ دفعي هڪ ڌنوان هردوار ۾ …و ۽ پاڻ سان جهجهو ناڻو به دان ڪرڻ لاءِ کڻي ويو. جڏهن … گنگا جي ڪناري اشنان ڪرڻ ويو ته پاڻ سان آندل ڌن به …ي ويو. ڪيترن برهمڻن کيس چيو ته پهرين دان جو سنڪلپ …ڪر ۽ پوءِ گنگا ۾ اشنان ڪر. ان ڌنوان چيو ته پهرين اشنان ڪري …ان پوءِ اچي ٿو دان ڪريان. جڏهن ئي اهو ڌنوان گنگا نديءَ …ي وچ وهڪري ۾ ويو ته تيز وهڪري سبب گنگا نديءَ ۾ ٻڏي …ي ويو. سيٺ دان ڪرڻ جو سنڪلپ ڪين ڪيو هو، تنهن …ڪري سندس آيل سنبنڌين اهو ڌن سندس نمت دان ڪين …ڪيو. جيڪڏهن صرف سنڪلپ ڪري پوءِ گنگا ۾ اشنان ڪري …ا ته شايد سندس مائٽ سندس مايا دان ۾ ڏئي سڦلي ڪن ها. …ن ڪري چوندا آهن ته ترت دان مها پڄ. جيڪي ڪرڻو هجي …و هڪدم ڪجي. دان پڄ ۽ پڄن ۾ دير اصل نه وجهجي. …ڪڏهن ٿو ڪال اچي ڪڙڪي، پتو ڪين آهي. ان ڪري "ڪجهه …ڙند مان پيدا ڪر، ڪنهن خالي هٿ ڪي پر، ڪندو سائين …اري سر".

٢٠ آگسٽ شري ڪرشن جنماشٽميءَ جي ڏينهن سوامي جن …ڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو.

٨ سيپٽمبر سوامي جن الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا. …ي نت نيم ستسنگ شروع ڪيائون.

پريميو! توهان به نت نيم ڪجهه وقت ڀڳوت ڀڄن ڪريو.
ستگرو مهاراج به پنهنجي واڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

جڳ ڪو جهوٽا جان ڪي ڀڄ لي جو ڀڳوان،
ڪهه ٽيئُون سنسار ۾، سو جن هئي بڌيمان.

سچو سياڻو مڻش اهو آهي جو جڳت کي ڪُٽمگر سمجهي ڀڳوت ڀڄن ڪري ٿو. سياڻپ ڌن مال ميڙڻ ۾ ڪين آهي نه گهڻن پستڪن پڙهڻ ۾ آهي. جيڪو سمرڻ ۽ سيوا ۾ جيون سڦل ڪري ٿو سوئي سچو ودوان آهي، عاقل آهي.

۲۵ جولاءِ سوامي جن ناسڪ ۾ پڌاريا. اُتي ۴ آگسٽ کان ڪنڀ جو ميلو شروع ٿيڻو هو. اُن اُتسوَ جي سلسلي ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن پرم پرڪاش منڊل طرفان ڇانوڻي لڳائي ۽ ان ڇيتر جو آرنڀ ڪيو. لڳاتار منڊپ ۾ صبح شام منڊل جا سنت ۽ ٻيا مهاتمائون ستسنگ پروچن ڪندا هئا. ان موقعي تي جدا جدا شهرن کان ڪيترائي ياتري آيا، اُنهن جي رهائش ۽ کاڌي پيتي جو بندوبست منڊل طرفان ڪيل هو. سوامي جن سنتن سان گڏجي گوداوري نديءَ ۾ ڪنڀ جون ٽٻيون ڏنيون. سوامي جن اُتي ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان گيان گوشٽي ڪئي. سوامي جن ڪن پريمين سان گڏجي تپوبن ۾ ويا.

ڪنڀ ميلي جي اُتسوَ جي سلسلي ۾ جدا جدا ڏينهن تي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن، سوامي گرمکداس، سوامي آتمانند، سوامي پريمداس، سوامي بسنترام، سوامي مادوداس، سوامي اوڌوداس، سوامي چندنرام، پنڊت سيتلداس ۽ سنت ڀڳنداس ستسنگ پروچن ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته اهڙن اُتم آستانن تي اچي دان پُڃ ڪرڻ جڳائي. ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراج پڻ پنهنجي ٻاڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

سوامي جن سان شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اُتي ڀائو پرسرام مسند،
پوڄ سوامي جن ۽ آيل ڀين سڀني جو سواگت ڪندي شمشان ڀوميءَ
جي ڪارج تي روشني وڌي. پوڄيه سوامي جن ان موقعي تي
چيو ته اڳي پوءِ هن آستان تي هر ڪنهن کي اچڻو آهي. ان
ڪري جيون ۾ ست ڪرم ڪريو، دان پن ڪريو، نام سمرڻ
ڪريو، سمر تيار ڪريو.

٢٢ نومبر شري گرو نانڪ ديو جي جنم ڏينهن سوامي جن
شري ڪارتڪ جي ڪٿا جو پورڻ وڌو ۽ شري گرو نانڪ جي
جيون تي روشني وجهندي چيو ته شري گرو نانڪ اوتاري پرش
هوندي به نام کي نه وساريو، پر اسين پريوءَ کي وساري ويٺا
آهيون. پريميو! گروجن نام جي ڪيڏي نه مهما ڳائي آهي!
توهان به نام ڳايو، نام ڌيايو، پرم سک پايو.

١٠ ڊسمبر سوامي جن سائين پريارام مندر ۾ سائين پريارام
صاحب جي ورسي اُتسو جي سلسلي ۾ ستسنگ ڪيو.

٢١ جنوري سوامي جن جي زير صدارت شهيد هيمون
ڪالاڻيءَ جو شهيدي ڏينهن آشرم ۾ ملهايو ويو. سوامي جن شهيد
هيمونءَ کي شرڌانجلي ڏني. ٢٣ جنوري صبح جو ٩ بجي
نيتاجي هاءِ اسڪول ۾ سڀاش چندر بوس جي جينتي راءِ صاحب
سيتلداس ڪيماڻيءَ جي زير صدارت ملهائي وئي.

پوڄيه سوامي جن اُن اُتسو جا مکيه مهمان هئا. سوامي جن
شري نيتاجيءَ جي لاثاني قربانين جو ذڪر ڪندي وديارٿين
کي اُتساهت ڪيو ته جيون اُن جي سچائي آهي جو ديش يا
سماج جي ڪم اچي ٿو. ديش ڀڳتن جون جيونيون اسان لاءِ
روشن منار آهن.

١٤ فيبروري سوامي جن پوليا ۾ سوامي ٽيئونرام مندر ۾
پڌاريا. اُتي سنت هري پرڪاش سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن

ڀاءُ دوارڪاداس واڌوا، ڀاءُ جيوٽداس آهوجا ۽ ٻين ٻراهمڻن گڏجي الھاسنگر ۲ ۾ سوامي ٽيئونرام منڊلي برپا ڪئي. پوڄيه سوامي جن ۲۰ آڪٽوبر منڊليءَ جو مهورت ڪيو. سوامي جن اُن موقعي تي ستسنگ ڪندي چيو ته توهان سڀني ٻراهمڻن کي ڌنيواد آهي جو هيءَ منڊلي برپا ڪئي اٿوَ. هن آستان تي روز صبح جو ستسنگ ٿيندو. ڪي نه ڪي سنت ستپرش اچي ڪٿا ڪيرتن ستسنگ ڪندا. ستسنگ دوارا توهانجو جنم سڦلو ٿيندو. ستسنگ دوارا توهان کي آتم گيان جي پراپتي ٿيندي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا :

چنتا مڻ ار ڪامڌنن، تيجا سُر تر جان،
جگت پدارٿ ديت هي، ستسنگ دي نج گيان.

چنتامڻي، ڪامڌينو گئوُ ۽ ڪلپ ورڪش ڪان جيڪي ته دنيوي پدارٿ گهربا سي ملندا، پر آتم گيان ڪين ملندو. آتم گيان ستسنگ دوارا ئي پراپت ٿيندو. ڀريميو! توهان کي ڌنيواد آهي جو توهان ستسنگ جي مراد سان ئي هيءَ منڊلي برپا ڪئي آهي. نام جپو، نام جپايو، هري گڻ ڳايو.

۳ نومبر سوامي جن سوامي گوالانند مهاراجن جي ورسي اُتسوَ ۾ شرڪت ڏيڻ لاءِ پونا ۾ ويا. اُتي سوامي جن ستسنگ ڪندي سوامي گوالانند مهاراج جي جيون تي روشني وڌي. ۵ نومبر سوامي جن الھاسنگر ۵ ۾ واپس آيا.

۷ نومبر ڏياريءَ جي ڏڻ سبب سوامي جن شام جي ستسنگ ۾ مرياداپرشوتم ڀڳوان شري رام ۽ ڏياريءَ جي ڏڻ جي اهميت تي ڳالهايو. ۹ نومبر سوامي جن صبح جو ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ۱۵ نومبر گوپ اشٽمي اُتسوَ جي سلسلي ۾ سوامي جن گئو ماتا جي شيوا جي مهتوَ تي پروچن ڏنو. ۱۸ نومبر ڪارتڪ ايڪادشي سبب سوين ڀريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا

رام نام جي جاپ دوارا لاعلاج مريض به شفاياب ٿي سگهن ٿا. ڪاشيءَ ۾ هڪ شاهوڪار رهندو هو. سندس بدن مان روڳ وهندو هو. گهڻائي علاج ڪيائين مگر دوائن ڏک دور ڪين ڪيو. مال اسباب هوندي به ڏاڍو ڏکي گذاريندو هو. نه کاڌو وڻيس نه پيتو، نه وري نورو آرام اچي. سندس زندگي زهر ٿي پئي. ٻيو ڪو چاڙهو نه ڏسي هن ويچار ڪيو ته گنگا مئيا ۾ ٽپو ڏيئي اڳوڻو ٿو وڃي وسرامي ٿيان. اهو ويچار ڪري اهو سيٺ ويا ڪنهن کي ٻڌائڻ جي گنگا جي ڪناري تي آيو. اتي کيس سنت ڪبيرداس جو شش سنت پدمناڀ مليو. سنت پدمناڀ هن ڏکيءَ جي پيڙا ڏسي کيس صلاح ڏني ته تون ٽي دفعا رام نام اُچاريندي گنگا مئيا ۾ ٽٻي ڏي ته تندرست ٿي وينديئن. اُن ڏکي سيٺ سنت جي آگيا انوسار ٽي دفعا رام نام اُچاريندي گنگا ۾ ٽٻي ڏني. جڏهن اِي هو گنگا نديءَ مان ٻاهر نڪتو ته سندس روڳ غائب ٿي ويو. سندس زندگي نئين ٿي پئي. جنهن ڪڏهن فرق نه ڪيو، اُتي سنت جي دوارا ڏنل رام نام جي منتر ڏک دور ڪيو. اُن سيٺ جو رام نام ۾ وشواس وڌي ويو. گهر واپس اچي هن خوب دان پن ڪيا ۽ روز چت لڳائي رام نام جو سمرڻ ڪندو هو.

٢ مئي سوامي جن سنگرو سوامي سروانند مهاراج کان موڪلائي آسيس وٺي هردوار روانا ٿيا. اُتي هردوار ۾ سوامي جن پندرهن ڏينهن گنگا مئيا جي گود ۾ اشنان پاٺ ڪري، ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان ملي، گيان گوشٽي ڪري ٢٠ مئي الهاسنگر ٥ ۾ واپس ويا.

٤ جون کان ٦ جون تائين آشرم ۾ سنگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. ان موقعي تي ڪيترائي سنت ڪٺي جن آشرم ۾ آيا، جن سنگرو مهاراج جو گڻ گان ڪيو.

اُتي هفتو کن ستسنگ پروچن ڪيو. ٢٢ فيبروري سوامي جن نندوبار ۾ آيا. اُتي ٻه ڏينهن ستسنگ ڪري چاليس ڳانوَ ۾ آيا. اُتي ٻه سوامي جن ٻه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ٢٨ فيبروري سوامي جن الهاسنگر ٥ ۾ واپس آيا.

١٨ مارچ آشرم ۾ هوليءَ ڏينهن سوامي جن ڀڳت پرهلاد جو ورڻن ڪندي چيو ته پيارو پرهلاد جي من ۾ ڪيڏي نه ڀڳتي ڀاونا هئي، پڀوءَ ۾ درڍ وشواس هو. سندس پتا ڪيس ڪيڏيون نه ايذائون ڏنيون، پر پرهلاد جو وار به ونگو نه ٿيو. جيڪي پڀوءَ جي شرڻ وٺن ٿا، پرماتما انهن جي رکشا ڪري ٿو. پرڀو! توهان به ڀڳت پرهلاد وانگر رام نام جپيو.

پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اتسوُ ۽ چيٽ جو ميلو ٢٤ اپريل کان ٢٧ اپريل امراپور آستان جئپور ۾ پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي سرپرستيءَ ۾ ملهايو ويو. ان اتسوَ جي سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن ١٥ اپريل جئپور ۾ آيا. سوامي ٽهراڻ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مورتيءَ کي پرڻام ڪري پوءِ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي نمسڪار ڪري پرساد پيٽ رکي حالي احوالي ٿيا. اُن بعد سوامي جن سنت گرمکداس، سنت آتمانند، سنت پريمداس ۽ منڊل جي ٻين سنتن سان مليا. چارئي ڏينهن امراپور استان تي سرڳ لڳو پيو هو. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن، منڊل جي ٻين سنتن ۽ آيل مهاتمائن ستسنگ پروچن ڪيو.

٢٥ اپريل شام جو سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن هزارن پراڻين کي شري ست نام ساکيءَ جو منتر ڏئي ڀوَ ساگر جي ڀيڙ مان پار لڳايو. رام نام جي وڏي مهما آهي.

ڪهه ٽيئون نت ڪيجئي، رام نام سين پريم،
رام نام کي سمر نهين، جپ تپ سنجم نيم.

لهي ٿي سائين هرچورام صاحب وٽ آيو ۽ اچي ٻاڏائيندي چيائين "سائين! خطا معاف ڪريو. گنهگار آهيان، عيبدار آهيان، فضل ڪريو، ڏاڙيءَ جي نالي مونکي نور موٽائي ڏيو." سائين هرچورام مختياڪار جي اکين ۾ پڇتاءَ جا ڳوڙها ڏسي چيو "ابا! اهي سوڪڙيون اسان جا ڪندا سين! وڃي دربار ۾ ڏي، اڳتي ڪجهه ڏاڙيءَ جو خوف ڪر. هاڻي وڃي رات جو ٻه ڏيا ٻاٽيءَ جا ٻري رکه. صبح جو ننڊ مان اٿي هڪڙي سرائي هڪڙي ڏيي مان ۽ ٻي سرائي ٻئي ڏيي مان اکين ۾ پائج. سائين سيٺورام ڀلي ڪندو. مختياڪار سائين هرچورام جي حڪم انوسار رات جو ٻه ڏيا ٻاٽيءَ جا ٻرائي رکيا ۽ صبح جو جڏهن ٿي ٻنهي ڏئن مان ٻه سرايون ٻاٽيءَ جون اکين ۾ پاتائين ته سندس اکين جي روشني موٽي آئي. سنت هرچورام صاحب جو وچن سچو نڪتو، هو انڌي مان سڄو ٿي پيو. مختياڪار به من ۾ انجام ڪيو ته اڳتي ثابت قدم هلندس.

پريميو! سنتن وٽ هوڏ نه هلندي. ٽڪر ڪيرائيندو آهي. جيڪو صدق رکي ايندو تنهن جو سوال پورو ٿيندو.

١٥ آڪٽوبر دسهڙي جو اتسو دسهڙا ميدان الهاسنگر ٥ ۾ پوڄيه سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ ملهايو ويو. ڀائو پرسرام مسند، سوامي جن ۽ ٻين آيل مهمانن جو سواگت ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ان موقعي تي وياکيان ڏيندي چيو ته اڄوڪي ڏينهن ڀڳوان شري رام، راوڻ تي جيت پائي ستيه جو جهنڊو جهلايو. اتياچاري، انيائي شڪتين جو خاتمو ڪيو. اڄ ٻه اسانجي ديش ۾ جيڪي راوڻي شڪتيون آهن، انهن کي نشٽ ڪرڻ جو سنڪلپ ڪريون. سوامي جن دسهڙا اتسو جي ڪاريه-ڪرتائن ڀائو پرسرام مسند، ڀاءُ پرسرام ٻالاڻي، ڀاءُ هريرام روپاڻي ۽ ٻين کي اتسو جي آيوجن لاءِ ڌنيواد ڏني.

پوڄيه سوامي جن ان موقعي تي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي جيون تي روشني وجهندي چيو ته ستگرو مهاراج جي باڻيءَ جو اموليه سنگره شري پرم پرڪاش گرنٿ آهي. اُن جو اڀياس ڪيو. اهو گرنٿ هڪ اٿاه ساگر آهي جنهن ۾ گيان ڀڳتيءَ جا موتي جواهر آهن. ڪو ٽوٻو ٻڏي لعل لوچي مالا مال ٿي سگهي ٿو. شاه لطيف به چوي ٿو:

اي گت غواصن جن سمنڊ سوجهاتون،
پيهي منجهه پاتار ماڻڪ ميڙياتون،
آڻي ڏنائون هيرا لعل هٿن سين.

سوامي جن چؤماسي جا چار مهنا آشرم ۾ ٿي ستسنگ، پروچن ڪيو. ٢٠ سيپٽمبر سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسوَ جي سلسلي ۾ سندن آستان اُلهاسنگر ۵ ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته سائين هرچورام رڌي سڌيءَ جا مالڪ هئا.

شاهپور ٺلهي جي سامهون رستي لڳ سائين هرچورام صاحب هڪ ٺلهي ٺهرائي. روز گهمندي اُتي وڃي ويهندا هئا. مختيارڪار کي خبر پئي ته اها دڪي بي قاعدي ٺهرائي وئي آهي. مختيارڪار اها دڪي ڊهرائڻ لاءِ سرزمين تي آيو. سائين هرچورام صاحب کيس چيو ته ابا! اها دڪي نه ڊهرائج. سائين هرچورام صاحب جي منع ڪرڻ تي به اُن مختيارڪار پنهنجي ڏاڍائي ڏيکاري دڪي ڊهرائي ڇڏي. ٻئي ڏينهن اهو مختيارڪار انڌو ٿي پيو. مختيارڪار سوچڻ لڳو ته سندس اکين جي روشني سورهن آنه سالم هئي. اوچتو پنهنجي اکين جي روشني ڇو غائب ٿي وئي! اندر وارو کيس وڍ وجهڻ لڳو ته تو سنت هرچورام جي حڪم جي انحرافي ڪئي آهي، اهو اُن جو نتيجو آهي.

مختيارڪار پاڻ بخشائڻ لاءِ ڪي سوغاتون ساڻ ڪري شاهپور

١٨ نومبر شري گرو نانڪ ديو مهاراج جو جنمدن اُتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. پوڄيه سوامي جن شري ڪارتڪ جي ڪٿا ۽ ٻين ٻاڻين جو پوڄه ورتو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن شري گرو نانڪ ديو جن جي جيون تي روشني وجهندي چيو ته "نام خماري نانڪا چڙهي رهي ڏن رات." پريميو! توهان ٻه نام جي نشي ۾ رهو. توهان کي ادوتيه آنند پراپت ٿيندو.

٢ ڊسمبر ستگرو سوامي سروانند مهاراج منڊليءَ سميت الهاسنگر ٥ ۾ پڌاريا. سوامي جن ۽ ساري سنگت سندن قول مالهائن سان سواگت ڪيو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج جن آمد تي خوشيءَ جو اظهار ڪندي چيو ته اسان سڀني جو سوڀاڳيه آهي جو ستگرو مهاراج اڄ هت پڌاريا آهن. سندن امرت وچن جو شروط ڪري اسين سڀ باغ بهار ٿيندا سين.

ستگرو سوامي سروانند مهاراج ٻارهن ڏينهن آشرم ۾ امرت ورکا ڪئي. سوامي جن ١٣ ڊسمبر شام جي ستسنگ ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراج جا اُپڪار مڃيندي چيو ته هي آشرم به سندن ئي آهي. دل ته ائين ٿي چاهي ته ستگرو مهاراج هن ئي آستان تي رهيا پيا هجن. شيوا ۾ داس ڪان ڪا ڀل چوڪ ٿي هجي ته ڪميا ڪندا.

٤-٥ جنوري سوامي جن ملند ڪالونيءَ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. ٦ کان ١٠ جنوري سوامي جن ڪرلا بمبئيءَ ۾ ستسنگ ورکا ڪئي.

٢٨ مارچ سوامي جن احمدآباد ۾ پڌاريا. اُتي سوامي اوڌوداس جن جي آستان تي پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري ٢ اپريل سوامي جن احمدآباد مان ڄئپور لاءِ روانا ٿيا.

پوڄيه سوامي جن ٣ اپريل ڄئپور ۾ امراپور آستان تي آيا.

٣ نومبر ڏياريءَ ڏينهن کي ٻپهري پوڄيه سوامي جن کي
پنهنجي دڪان تي نوان چوپڙا رکڻ لاءِ بمبئي وٺي ويا.
٥ نومبر کان سوامي جن آشرم ۾ ڪارتڪ جي ڪٿا جو آرنڀ
ڪيو. روز پرڀات جو شري گرو گرنٿ صاحب جي پاٺيءَ جو ڀ
ارٿ سمجهائيندا هئا. ١٢ نومبر راڌي شيام گئوشالا ۾ گوپ اشٽمي
اُتسو ۾ سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته گئوُ سيوا جي وڏي
اهميت آهي. اڄوڪي ڏينهن تي ڀڳوان شري ڪرشن ڳائين
چارڻ جو آرنڀ ڪيو. ڀڳوان کي ڳائيون ٻاڻ کان به وڌيڪ
پياريون هونديون هيون.

پريميو! توهان به پريم ۽ شرڌا سان ڳائين جي سيوا ڪريو.

١٤ نومبر ٻال دوس سڀ سوامي جن شام جي ستسنگ ۾
چيو ته ٻار آئينده جا ابا آهن. انهن جي پوري پوري پرورش
ٿيڻ گهرجي. اڄ پنڊت جواهرلعل نهروءَ جو جنمدن آهي. پنڊت
جواهرلعل نهرو ٻارن کي ڏاڍو ڀانئيندو هو. ان ڪري سندس
جنمدن ٻال دوس ڪري ملهايو وڃي ٿو. ٻالڪن جي شاريرڪ
۽ مانسڪ وڪاس لاءِ پورو پورو ڌيان ڏيڻ گهرجي.

١٥ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ سڀ صبح جو آشرم مان
پوڄيه سوامي جن جي سرپرستيءَ ۾ شمشان ڀوميءَ ڏانهن شاهي
جلوس نڪتو. سڀني ڀائرن پريم رام نام جون ڌنيون لڳائيندا
هليا. سوامي جن سان گڏ سائين جيوٽرام صاحب ۽ سوامي
ٽلوڪداس مهاراج ۽ سنڌ ڀرمن رستي ۾ ساٿ ڏنو.
شمشان ڀوميءَ ۾ ڀاءُ پرسرام مسند آيل سڀني سنتن جو سواگت ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ان موقعي تي چيو ته مساڻ معطل نه ساڻ.
هن آستان تي ڪوئي به ٻاڻ سان ڪجهه ڪين کڻي ايندو.
لکاپتي هجي چاهي ڪکاپتي، سڀني کي هٿ خالي هتان
اچڻو آهي. انڪري پريميو! پربوءَ جي ڏنل خزاني مان دان
پُڻ ڪري مايا سڦلي ڪريو.

ھٽي. ڀڳوان شري رام گھوڙي تي سوار پرگھٽ ٿيو. ڏاڪو
س ڏسي سامان ۽ چادر ۾ ٻڌل زخمي ڀڳت نارائڻداس کي
ي ڇڏي ولي ڀڳا. ڀڳوان شري رام پنھنجي ڀڳت نارائڻداس
ي ڪرپا درشٽي ڪري کيس ٺيڪ ڪري کيس ۽ سندس
ٿيءَ کي درشن ڏيئي پنھنجي گھوڙي تي چاڙھي اجوڌيا نگريءَ
ي پاران ڇڏي انترڌيان ٿي ويو. پرماتما ڪيئن نہ پنھنجن
ارن جي رکشا ڪري اوکيءَ مان سؤکي ڪري ٿو.

پريمي! توھان بہ ستگرن ۽ پرماتما جي اوٽ ولو تہ توھان
ي ڪابہ چوٽ ڪين لڳندي. پياري پرھلاد ڀڳت کي ڪيئن
، باہ جي ڀٽيءَ ۾ قيد ڪيو ويو، پر پرھلاد جو وار بہ ونگو
ڪين ٿيو. توھان بہ پرھلاد وانگر ور ور رام جو نام اچاريو.
رام سان ست نام ساڪي اچاريو تہ توھان جا ٻيڙا پار لڳندا.

٢٢ اپريل سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مھاراجن کان
موڪلائي ھردوار روانا ٿيا. سوامي جن ھردوار ۾ ھفتو کن رھيا.
٢٤ مئي سوامي جن دھليءَ ۾ آيا. اُتي ھفتو کن ستسنگ پروچن
ڪيائون. ١ جون سوامي جن اجمير ۾ آيا. اُتي آدرش نگر ۾
سوامي ماڌوداس جن جي آستان تي ستگرو سوامي ٽيئونرام
مھاراجن جو ورسي اُتسو ھو. ستگرو سوامي سروانند مھاراج منڊليءَ
سميت پڻ اُتي آيل ھئا. سوامي جن ستگرو مھاراجن جي ورسي
اُتسو ۾ ٣-٤ جون ستسنگ ورکا ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام
مھاراجن جي جيون تي روشني وڌي. سوامي جن پروچن ڪندي
چيو تہ ستگرو سوامي ٽيئونرام مھاراجن جا روحاني وارث ستگرو
سوامي سروانند مھاراج بہ مھان ويوتي آھن. جھڙو سندن نالو
آھي، اھڙا ئي ھوُ سڀني کي آنند ڏيندڙ آھن. سندن سکيائن ۽
سڌانتن تي ھلي مانش جنم سڦل ڪريون.

سوامي جن ١٢ جون الھاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس وريا ۽
نت نيم ستسنگ آرنڀ ڪيائون.

اُتي ڀرپور سَتگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي مورتيءَ کي پرڻام ڪري سَتگرو سوامي سروانند مهاراج وٽ آيا. اُنهن کي نمسڪار ڪري پرساد ڀيٽ رکي حالي احوال ٿيا. ان بعد سوامي جن منڊل جي ٻين سنتن سان مليا. ١٣ اپريل کان ١٧ اپريل پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو چيٽ جو ميلو سَتگرو سوامي سروانند مهاراج جي پرڌانپڻي هيٺ ملهايو ويو. چارئي ڏينهن سَتگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي گرمکداس، سوامي پريمداس، سوامي آتمانند، سوامي بسنترام، سوامي مادوداس، سوامي چندنرام، سوامي مرليڌر، سنت ڀڳتداس ۽ ٻين سنتن ستسنگ پروچن ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ١٥ اپريل شام جو ستسنگ ڪندي چيو ته سَتگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج هزارن پريمين کي نام جي ٻيڙيءَ ۾ چاڙهي ڀو ساگر مان پار لنگهايو. پريميو! توهان به اُن پرم پتا پرماتما جي اوٽ وٺو ته دنيوي ڏکن کان ڇٽي پوندءَ. جنهن سائينءَ جو، سَتگرن جو سهارو ورتو آهي، تن کي لهر نه لوڏو، سَتگرو مهاراج فرمائين ٿا:

رام رکشا جانکي ڪري، تانهه نه ڪو ڏک هوءِ،
ڪهه ٽيئون پڻ تياڳ کي، نرڀيه رهنا سوءِ.

گنگا گهاٽ تي ڀڳت نارائڻداس رهندو هو. هو پيارو ڀڳوان شري رام جو اننيه اُپاسڪ هو. ڪيس سنتان ڪين هئي. سندس اِڇا ته زندگيءَ جا باقي ڏينهن وڃي ڀڳوان شري رام جي جنم ڀوميءَ اجوڌيا ۾ گذاريان. ان خيال کان هو پنهنجي پتني مالتيءَ سميت اجوڌيا نگريءَ ڏانهن اُسهيو. رستي ۾ جهنگل ۾ ڪن ڌاڙن ڪيس مار ڏئي لٽي چادر ۾ ٻڌ ڪيو. اُن وقت سندس پتني مالتي پرڀوءَ رام کي پڪاريندي چيو "پرڀو! تون رکشا ڪر!" مالتيءَ جي درد ڀري دانهن هڪدم پرڀوءَ وٽ

۾ شاهي جلوس رام نام جي ڌنيون لڳائيندو سو ڳڏام شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليو. اُتي سوامي جن "آخر مڌهنڇا لعل هتان لڏيو" ٻچن ڳائيندي چيو ته هڪ ڏينهن هرڪنهن کي شمشان ڀوميءَ ۾ اچڻو آهي. راڄا هجي يا رنڪ، استري هجي چاهـي پرش، ننڍو هجي چاهـي وڏو. انڪري پريميو! پڪيئڙو پرواز ڪري اُن کان اڳ پرلوڪ لاءِ توشو تيار ڪريو. سوامي جن ڪارتڪ پورڻماسيءَ ڏينهن شري ڪارتڪ جي ڪٿا، شريمد ڀڳوت گيتا، شري گرو گرنٿ صاحب، شري پريم پرڪاش گرنٿ جـي پاٺن جا ڀوڳ وجهندي چيو:

پورب پنيه تـــي پائيا، مـــانش ڪا اوتـــار،
کهه ٽيڙهون تهن سڦل ڪر، سمري سرجڻهار.

هي منش جو جنم ڪيترن ئي ڄمن جـي پرتاب سبب مليو آهي، اُن ڪري اجايو نه وڃايو. ڀڳوت ڀڳتيءَ سان هـي جنم سڦل بڻايو. هڪ هڪ سواس هيرن جواهرن کان به امولهه آهي. اُنهن سواسن جو قدر ڪريو. جنهن سان پريم جو ناتو هوندو آهي اُن کي پل پل ياد ڪبو آهي. تيئن پرڀوءَ کي به پل پل ياد ڪريو. دنيوي وشيه وڪارن جو تياڳ ڪري نام جپيو، نام جپايو.

کهه ٽيڙهون هرنام جپ، ڀولو نا ڪڻ ايڪ،
ڀوڳت ڀوگت وشيه رس، بيتي جنم انيڪ.

۸ ڊسمبر سوامي جن احمدآباد لاءِ روانا ٿيا. اُتي ۹-۱۱ ڊسمبر سائين پرڀارام صاحب جي ورسي اُتسو جو آيوجن ڪيل هـــو. سوامي جن ٽيئي ڏينهن ورسي اُتسو سلسلي ۾ ستسنگ ڪندي، سنت پرڀارام جي گڻن جـو ورڻن ڪندي چيو تـه سنت پرڀارام توهان جو مت مائٽ ڪين هو، پر تنهن هوندي به توهان سال به سال ڏاڍي صدق سان هن سنت جي ورسي ملهايو ٿا، اهو سندس ڀڳتيءَ جو پرتاپ آهي. پريميو! توهان به نام سان نينهن

پراپت جو ڪي جگياسو سوامي جن وٽ ڏاڍڪ پستڪ پڙهڻ
ايندا هئا. سوامي جن پاڻ سمڪلعل (سنت ديو پرڪاش) ۽ پاڻ
راجورام (سنت ويد پرڪاش) کي سنسڪرت جي اڀياس ۽
ڏاڍڪ وديا پراپت ڪرڻ لاءِ ڪاشيءَ موڪليو.

۷ جولاءِ سوامي جن آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن
جو جنمدن اتسؤ ملهايو. ۸ جولاءِ صبح جو الهاسنگر ۲ جي
منڊليءَ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

۱۴ آگسٽ جنماشٽميءَ جو اتسؤ آشرم ۾ ملهايو ويو. سوامي
جن ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ۱۵ آگسٽ
صبح جو سوامي جن آشرم ۾ قومي جهنڊو چاڙهيو ۽ شام جو
آزاديءَ جي وشيه تي ڳالهايو.

۳۰ آڪٽوبر سوامي جن نوساريءَ ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن
ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ۳ نومبر سوامي جن رام نگر
سورت ۾ آيا. اتي پنج ڏينهن ستسنگ ورڪا ڪيائون. ۸ نومبر
سوامي جن الهاسنگر ۵ جي آشرم ۾ واپس وريا.

سوامي گوالانند مهاراجن جي ورسي اتسوَ جي سلسلي ۾
پوڄيه سوامي جن ۹ نومبر پونا روانا ٿيا. اتي سوامي رامڪرشن
جي آستان تي سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اتسوَ جي
موقعي تي سوامي جن سوامي گوالانند مهاراجن جي جيون تي
روشني وڌي. ۱۰ نومبر صبح جو سوامي جن سوامي چندنرام جي آستان
تي ستسنگ ڪيو. ۱۱ نومبر سوامي جن الهاسنگر ۾ واپس آيا.

۱۳ نومبر ڏياريءَ جي ڏينهن شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن
مريادا پرشوتم ڀڳوان شري رام جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ۱۵ نومبر
کان سوامي جن ڪارتڪ جي ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. گوپ اشٽميءَ
جو اتسؤ سوامي جن جي زير صدارت شري راڌي شيام گئوشالا
۾ ملهايو ويو. ڪارتڪ ايڪادشيءَ جو سوامي جن جي سرپرستيءَ

پوڄيه سوامي جن اُتي ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان مليا ۽ اُنهن سان گيان گوشٽي ڪيائون. ڪنهن جي ٻُڌڻ جي شيءِ گهڙين ۾ ٻين سنتن سان گڏجي ڪهڙا نديءَ ۾ ٻُڏون ڏنائون. سوامي جن اُتي ڪڏهن صبح ته ڪڏهن شام جو ستسنگ ورڪا ڪندا هئا. هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته مايا سان ناتو ٽوڙي مالڪ سان پريم جو ناتو جوڙيو. اهو ناتو سکدائي آهي ۽ دنيوي ناتا دکدائي آهن. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن دنيوي لڳ لاڳاپا لاهي ڦقيري اختيار ڪئي. پرماتما جي ڀڳتي ڪندي ڪندي لعلون لعل ٿي پيا. پريميو! توهان به پرڀوءَ سان پريم جو ناتو جوڙيو. جن رام رس چکيو آهي، اُنهن کي دنيوي رسن مان ڪڙائي محسوس ٿئي ٿي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پنهنجو انڀؤ ٻڌائيندي چون ٿا :

لڳن لڳي جب رام سي، ڪيا لوڪن سي ڪام،
ٽيئون موهه نه پاوهين، ڪان پان آرام.

سچا ڀڳت انهيءَ ڀر پرماتما جو نئي چنتن ڪندا رهن ٿا. دنيا ۾ رهندي دنيوي پدارٿن ۽ دنيوي ماڻهن جو ويچار ڪين ڪندا آهن. هڪ سنت وٽ هڪ پيڙ ٽيهن سالن کان شيوا ٽهل ڪندي رهندي هئي، پر اُن سنت ڪڏهن به هن جو مُنهن ڪين ڏٺو هو. هڪ دفعي اُن سنت اُن شيواڌارڻ کي چيو ته داسيءَ کي سڏ ڪجي. تڏهن اُن مائيءَ چيو ته مان ئي اوهان جي داسي آهيان. ٽيهن سالن کان اوهانجي شيوا ڪندي رهي آهيان. توهان مون کي نٿا سڃاڻو. سنت چيو ته ٽيهن سالن کان مان صرف هڪ پرڀوءَ جو ئي ڪمل مکڙو پسندو رهيو آهيان. ٻيو ڪنهن کي ڪين سڃاڻان. ڀڳتن کي ڀڳوان کان سواءِ ٻيو ڪجهه ڪين سجهي. هو هڪ پرماتما سان ئي نينهن جو ناتو ڳنڍين ٿا.

لڳايو. ستگرن دوارا ڏنل منتر جو جاپ ڪريو ته توهان کي آنند جي پراپتي ٿيندي. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

ستگر کي ست شبد ڪا، سمرن ڪرون رئن،
ڪهه ٿيئون جنهه سمرتي چت ۾ اپجي چئن.

١٢-١٣ ڊسمبر سوامي جن امباواڙيءَ ۾ سوامي ٿيئونرام آشرم ۾ ستسنگ ڪيو. سوامي جن ١٦ ڊسمبر الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا ۽ اتي نت نيم ستسنگ ڪندا رهيا.

٢١ جنوري سوامي جن شام جي ستسنگ ۾ شهيد هيمون ڪالاڻيءَ کي شرڌانجلي ڏني. ٢٣ جنوري نيتاجي جينتي اپلکش ۾ سوامي جن شام جي ستسنگ ۾ شري نيتاجي سڀاش چندر بوس کي پشپانجلي ارپت ڪئي. ٣٠ جنوري راشٽر پتا مهاتما گانڌيءَ جي شهيدي ڏينهن سوامي جن باپوءَ کي ڀاو ڀيني شرڌانجلي پيش ڪئي.

٣١ مارچ سوامي جن اندور ۾ سوامي مرليڌر جي آستان تي آيا. اتي ٨ اپريل تائين ستسنگ پروچن ڪيائون. ٩ اپريل صبح جو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ۽ ٻين سنتن سان گڏجي اُجين ۾ آيا.

١٣ اپريل ١٩٥٨ کان اُجين ۾ ڪنڀ جو ميلو هو. ڪنڀ جي ميلي سبب پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو چيٽ جو ميلو پڻ اُجين ۾ ئي ١٣ اپريل کان ١٧ اپريل ملهائڻ جو ڪاريه ڪرم رکيو ويو.

اُجين ۾ ڪپرا نديءَ جي پرسان ڪنڀ جي ميلي ۽ وارشڪ اُتسو سبب پريم پرڪاش منڊل طرفان شاهي منڊپ ۽ تنبو لڳايا ويا ۽ ان جيتر پڻ آرنڀ ڪيو ويو. نت نيم ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ منڊل جا ٻيا سنت واري وٽيءَ تي ستسنگ پروچن ڪندا هئا. جدا جدا شهرن مان ڪيترائي پريمي اُتسو ۾ شريڪ ٿيا.

ڏهائيندو ويو. سائين جيوٽرام جو ۽ سوامي جن سان ڏاڍو
ڻيهه سڪ جو سٻنڌ هو.

۱۸ آڪٽوبر ڀائو پرسرام مسند، ڀوڄنه سوامي جن جي پريرڻا
آگيا سان ڊاڪٽر موديءَ جي مفت اکين جي ڪئمپ
ڀاسنگر ۵ ۾ لڳائي. ان ڪئمپ ۾ ڊاڪٽر ايم. سي. مودي
ڀهڃي ڊاڪٽرن جي ٽوليءَ سان هزارن اکين جي بيمارن جي
کين جي تپاس ڪري ڪن کي دوائون لکي ڏنيون ته ڪن کي
چشما لکي ڏنا ۽ ان موقعي تي ۲۵۰ موتيي ٻاٽيءَ جا آپريشن
ڪيا. ڪاڏي پيٽي جي وڀوسٿا ڀوڄنه سوامي جن آشرم طرفان
ڪئي. ڪئمپ جي سماپتي اُنسؤ وقت ڀوڄنه سوامي جن ڊاڪٽر
مودي، سندس سائين ۽ سيوادارن کي ٻاڪرون پائيندي ڌنيواد
ني. ان موقعي تي سوامي جن چيو ته ڊاڪٽر مودي ڀڳلي
ڊاڪٽر آهي جو هڪ ڪلاڪ ۾ ٽيهه چاليهه آپريشن ڪري ٿو. ڀڳوان
جيس هٿ شفا ڏني آهي. پرماتما در ٻراٽما آهي ته شل ڪيس
ڏي آورجا ۽ سٺي صحت بخشي جو لکن کي نور بخشيندو
هي. نور ته وڏي نعمت آهي، نور بنا سڀ ڪوڙ آهي.

ڏياريءَ جي ڏينهن کي ڀڳتي سوامي جن کي بمبئيءَ ۾
ورتن لاءِ ولي ويا. جڏهن ڏينهن سوامي جن ڪارتڪ جي
ٽنا ۽ بين ٻالن جو آرنڀ ڪيو. گوپ اشٽميءَ ڏينهن سوامي جن
آشرم جي سنتن ۽ ڀڳتن سان گڏجي آشرم ۽ گئؤشالا کي پرڪرما
ني. ان موقعي تي مهاتما سوامي ٻرڀو ٻاد ٻهڄي ٽوليءَ سهت
ل هئا. راڌي شيام گئوشالا کان گئؤ ماتائن سان گڏ جلوس
ڪليو ويو. ان جلوس ۾ سوامي جن سان گڏ سوامي ٻرڀو ٻاد ۽
ساڌ هئا ۽ انهن جي ٽولي ڪرتالن دهلن سان هري ڪرشن
هري رام جون ڌنيون لڳائيندي هلي. ڀڳتن جو هي عجيب
نظارو هو. چوڌاري رام نام جي گونج هئي. شام جو گئوشالا ۾

پوڄيم سوامي ڄڻ ڪنڀ جي ميلي جي سماپتيءَ کان پوءِ ٢٨ مئي الهاسنگر ڄي آشرم ۾ واپس وريا. ۴ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄ جو ورسي اُتسو ملهايائون. ٧ جون پرڀات جو سوامي ڄڻ ورسي اُتسوَ جو پلئه پائيندي چيو ته ڄئن وقت سر توهان کاڌو کائو ٿا، وقت سر ڏندو ڌاڙي يا نوڪري ڪريو ٿا، تئن پرڀات جو اُٿي نام سمرڻ ڪريو. ستگرو مهاراڄ ۽ پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

ڄو نر پراتهه نه جاڳهين، سو پڇي پڇتاءِ،
ٽيئون تانتي جاڳيي، غفلت نيند گنوائي.

الائي گهڻا ڄنم نندون ڪندي وڃرت وڃايا آهن. امرت جو ويلو جاڳي جاڳي نام جپيو. پکيئڙا ۽ پرڀات جو اُٿي منيون لاتيون لدوَن ٿا، صرف ڪتا ئي سمهيل رهن ٿا. توهان جي ته اموليه جوڻ آهي، اُها ائين نندون ڪندي وڃرت ڪين وڃايو. جيڪڏهن آواگون کان ڇوٽڪارو چاهيو ٿا ته سواس سواس سان گرو منتر جو جاپ جپيو.

ستگر ڪي نج نام ڪو سمرو شواسون شواس،
ڪهه ٽيئون جس سمرني ٽوٽي جم ڪي ڦاس.

پوڄيه سوامي ڄڻ چؤماسي جا چار مهنا آشرم ۾ ئي ستسنگ پروچن ڪندا رهيا. پرڀات جو ڪيترائي جگياسو سوامي ڄڻ وٽ ڌارمڪ شاسترن جو ابياس ڪرڻ ايندا هئا. سائين هرچورام صاحب جي موجودهه گادي نشين پائي روپارام جي دل ۾ ۽ سوامي ڄڻ لاءِ پڳتي پاونا هوندي هئي. هي پيارو ۽ گهڻو ڪري صبح جي وقت سوامي ڄڻ وٽ ايندو هو ۽ مالا مال ٿي ويندو هو.

١٧ سيپٽمبر سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسو سڀ سوامي ڄڻ سندن آستان تي ستسنگ ڪيو. گادي نشين سائين جيوڻ گهوت اُن وقت سوامي ڄڻ مٿان نوٽن جو ٿهيون گهورينڊو

آئي ڪجهه ڏينهن ستگرو مهاراجن جي مندر ۾ ستسنگ ٻڌڻ ڪيائون. اُتان ٢٤ مارچ صبح جو جئپور لاءِ روانا ٿيا.

١ اپريل کان ٥ اپريل پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسوءَ ۽ چيٽ جو ميلو امراپور آستان جئپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. اُن اُتسوَ سبب سوامي جن ٢٤ مارچ جئپور ۾ آيا. سوامي جن پهرين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مورتيءَ کي پرڻام ڪري ستگرو سوامي سروانند مهاراجن وٽ آيا، کين ڏنڊوت پرڻام ڪري پرساد ۽ ڪجهه پيسائون ڀيٽ رکيائون. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن سوامي جن کان آشرم جو حال احوال پڇيو. اُن بعد سوامي جن منڊل جي ٻين سنتن سان مليا. سوين صدقي ان اُتسوَ ۾ شريڪ ٿيا.

٣ اپريل صبح جو ستسنگ ڪندي پوڄيه سوامي جن چيو تہ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سوَن ٻرهمڻ کي اگيان جي ننڊ مان جاڳرت ڪري نج سوَ روپ جو گيان ڏنو. ستگرو مهاراج پنهنجي ٻاڻيءَ ۾ جيوَ کي جاڳرت ڪندي چون ٿا:

سوئي اوديا نيند ۾، ڪهہ ٽيئون ٻهہ ڪال،
اب تو غفلت ڇوڙ ڪي، سمرو دين دئيال.

جيوَ اوديا اگيان جي ننڊ جي ڪري پنهنجي نج سوَ روپ کي ڀلجي ويو آهي. هڪ سيٺ کي ڪنهن مِتر خوب ڀنگ پيئاري، انڪري اُهو سيٺ پنهنجي شان شوڪت، سيٺپڻي ۽ لياقت کي ڀلجي ويو. نشي سبب پنهنجا ڪپڙا ڦاڙڻ لڳو ۽ پاڻ کي سڄو پينگو سڏڻ لڳو. گهٽ وڌ ڳالهائڻ لڳو. گهر جي ڀاتين ڪيس نشي ۾ تر ڏسي سڄو ڪجهه پيئاريو. انڪري سندس نشو آهستي آهستي گهٽجڻ لڳو. جڏهن سندس نشو صفا لهي ويو تڏهن پنهنجا ڦاٽل ۽ گدلا ڪپڙا ڏسي گهر جي ڀاتين کان پڇڻ لڳو تہ منهنجا هيءُ ڪپڙا ڪنهن ڦاڙيا آهن ؟ تڏهن سندس گهر جي ڀاتين کيس چيو تہ تو نشي جي حالت ۾ پنهنجا ڪپڙا

سوامي جن، سوامي ٻرٻوپاد ۽ ٻين سنتن گڏ ماتا ٻاڻ پنهنجا
ويچار وڀڪت ڪيا.

١٢ ڊسمبر سنت ٻرپارام جي ورسي اُتسوَ سلسلي ۾ سوامي جن سائين ٻرپارام مندر ۾ ستسنگ ڪيو.

١٠ جنوري اُلهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ پوڄيه سوامي جن جي پريرڻا سان داس وديارٿي سميلن جو آيوجن ڪيو. ان سميلن ۾ سوين اسڪولي ۽ ڪاليجي وديارٿي شريڪ ٿيا. پوڄيه سوامي جن اُن سميلن جو مهورت ڪندي چيو ته وديا منش جو ٽيون نيتر آهي. وديا دواران ئي شروع کان هر قسم جو وڪاس ٿيو آهي. گيان کان سواءِ اونده آهي. اڄڪلهه ڪيترن وديارٿين ۾ نمرتا جو انگ ڪين آهي.

"وديا دداتي ونيم"

وديا سيکاري ٿي نمرتا، حليمائي. جنهن وڻ جي ٽاريءَ ۾ ڦل هوندا آهن، اُها ٽاري جهڪيل هوندي آهي. توهان جيترو وڌيڪ علم پرايو، اوترو وڌيڪ نماڻا ٿيو. وديارٿيو! جيون ۾ اڀياس سان گڏ سادگي، سيوا، سچائي، سنيهه، ديا ۽ نمرتا جي ساکي ڏيو. پشچمي سڀيتا جو نقل نه ڪريو. ڌارمڪ شاسترن شري رامايڻ ۽ شريمد ڀڳوت گيتا جو اڀياس ڪريو. وڏن جي مريادا ۾ رهو، ان ۾ ئي توهانجو ڀلو آهي ۽ توهانجو آئينده ٺهي پوندو.

١٦ فيبروري شوراتريءَ جي ڏينهن سوامي جن شام جي ستسنگ ۾ ڀڳوان ڀولاناٿ شري شنڪر جي مهما ڳائيندي چيو ته اڄوڪي رات وڏي اهميت واري آهي. اڄ رات جو جيترو وقت ايڪانت ۾ ويهي "اوم نمو شوايه، اوم نمو شوايه" جو جاپ ڪريو، اوترو توهان جو لاڀ ٿيندو.

سوامي جن هوليءَ جو اُتسوَ آشرم ۾ ڪري آگري روانا ٿيا.

جي گھرائيءَ مان. اُها پرارٿنا پرڀوءَ وٽ جلدي پهچندي. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

پرارٿنا ڪر پرڀو سي، ڪهہ نيڻون ڀن داس،
شڌ هردي ڪي سنت هو، راکو من وشواس.

چؤماسي جا چارئي مهنا پوجنيہ سوامي جن الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ ئي نت نيم ستسنگ پروچن ڪندا رهيا.

١٢ آگسٽ جنماشٽمي ڏينهن شام جي ستسنگ ۾ پوجنيہ سوامي جن ڀڳوان شيام سندر بانڪي بهاريءَ جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. رات جو ٻه سوامي جن ۽ سنت جيوٽي پرڪاش، شيوڪرام ۽ ٻين ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما جا ڀڄن ڳايا.

١٨ سيپٽمبر سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسو سلسلي ۾ سندن آستان الهاسنگر ٥ ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي سائين هرچورام صاحب جي مهما ڳائيندي سندن جيون جون ڪي گهٽنائون ٻڌايون.

٣٠ آڪٽوبر رات جو سائين وسڻ شاهہ جي ورسيءَ جي موقعي تي سندن آستان تي پوجنيہ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو تہ سائين وسڻ شاهہ اولن لنگڙن، اپاهجن جي ڪيڏي نہ شيوا ڪئي. آسائونڙ تي پاڻ پهنجي هٿن سان صفائي بہ ڪندا هئا. سادگي ۽ نمرتا جي مورت هئا. نام جو سمرڻ بہ ڪندا هئا تہ شيوا بہ ڪندا هئا. سنسار ۾ رهي سنسار جا نہ ٿي رهيا. سندن زبان ۾ سڌي اچي وئي. پريميو! توهان بہ گهر گرهست ۾ رهندي ڀڳوت ڀڄن ڪريو ۽ اُن سان گڏ روز ڪو نہ ڪو پراپڪار جو ڪم ڪريو.

ڏياريءَ ڏينهن کي پريمي سوامي جن کي نون چوڻڙن رکڻ لاءِ بمبئيءَ ۾ وٺي ويا. چند ڏينهن سوامي جن ڪارتڪ جي ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. روز پرڀات جو سوامي جن ستسنگ ڪندا هئا.

ٻارڻ ڦاڙيا آهن. شاهوڪار هوندي نشي سبب تون ٻارڻ ڪـي سڃو ۽ ٻينگو بڻي سڏيو.

پريميو! ان سمت وانگر ڪيترن کي اوديا جو نشو آهـي. جڏهن ڪو پرپورڻ گرو گيان روپي گيهه پيئاري ٿـو، تڏهـن اوديا جو نشو لٿي ٿو ۽ جيو پنهنجي ساڪي سروپ کي سڃاڻي آتمڪ آنند ۾ استٿت رهي ٿو. انڪري توهان به ڪنهن سچي گروءَ پرپورڻ سنت جي اوٽ وٺو جيڪو اوهان جي اگيان جي ڪلف ڪـي گيان جي ڪنجي سان کولي، پوءِ توهانـکي آتمڪ آنند جو انڀو ٿيندو. سامي صاحب فرمائي ٿو:

ڪنهن ڪان ڪين لهي، اوديا ڪلف اندر جو،
توڙي تيرٿ تپ ڪري، دک سک سڀ سهي،
تياڳ ڪري گهر ٻار جو، غفا منجهه رهـي،
سادڙ سون پٽي، تـه سکي ٿئي سامي چوي.

١٢ اپريل سوامي جن پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ڪان آشيرواد وٺي موڪلائي دهليءَ روانا ٿيا. اُتـي دهليءَ ۾ سوامي جن ستگرو مهاراجن جـي آستان تي پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ١٨ اپريل سوامي جن هردوار روانا ٿيا. سوامي جن هردوار ۾ مهنو ڪـن رهيا. سوامي جـن ڪن سنتن ۽ پريمين سان گڏجي بدري ناٿ ياترا لاءِ ويا. سوامي جن ڪنکل ۽ رشيڪيش ۾ سنتن جو پنڌارو ڪيو. ٢٢ مئي ياترا پوري ڪري الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس وريا.

٢-٣ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو ورسي اُتسو ملهايو ويو. هن موقعي تي سوامي اوڌو داس، ڪوي ڀلاڄرام ۽ ٻين سنتن ستسنگ ڪيو ۽ ڀڳتي سنگيت جـي ورکا ڪئي. ٤ جون پرڀات جو پوڄيه سوامي جن ورسي اُتسو جو ڀلو پائيندي چيو ته پريميو! پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريو نه صرف چپن سان پر دل

نسيپال ي. ايم. ٽهجواڻي، شري پريتم ديو پمداڻي، شري
ڌاريلعل ڀاٽيا ۽ ٻين اڌياپڪن پنهنجا ويچار ظاهر ڪيا. داس
ل مهمانن ۽ اڌياپڪن جي شڪرگذاريءَ جي رسم ادا ڪئي.
ن سميلن ۾ ٣٢٠ اڌياپڪن ۽ پروفيسرن ڀاڱو ورتو.

١٦ فيبروري شوراتريءَ جو اتسؤ آشرم ۾ ملهايو ويو. پوڄيه
سوامي جن شوراتريءَ جي مهتو تي پروچن ڪيو. پرڀاتين جي
پنتيءَ تي هوليءَ جو اتسؤ سوامي جن ڪرلا ڪميٽيءَ ۾ ڪيو.

٩ اپريل کان ١٣ اپريل پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اتسؤ
چيٽ جو ميلو امراپور آستان ڄئپور ۾ ستگرو سوامي سروانند
مهاراجن جي سونهپ ۾ آيوجت ڪيو ويو. پوڄيه سوامي جن
اپريل ان اتسؤ سلسلي ۾ ڄئپور آستان تي آيا. پهرين ستگرو
سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مورتي کي نمسڪار ڪري پوءِ
ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي ڪمري ۾ آيا. ستگرو مهاراجن
ي پرڻام ڪري سندن چرنن ۾ ويٺائون ۽ پرساد رکيائون. ستگرو
سوامي سروانند مشڪندي سوامي جن کان آشرم جو
حال احوال پڇيو. سوامي جن، پوڄيه سوامي سروانند مهاراجن
ي حال احوال ڏئي منڊل جي ٻين سنتن سان مليا.

١٤ اپريل پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ستگرو
سوامي ٽيئونرام مهاراجن سؤن جگياسن کي آتم گيان ڏئي سندن
اه روشن ڪئي. ستگرو سوامي سروانند مهاراج به سندن مورتي
هن. اهڙن مهان وڀوتين کان آتم گيان پراپت ڪري پنهنجي
ج سؤ روپ کي سڃاڻڻ جي ڪوشش ڪريون. ستگرو سوامي
ٽيئونرام مهاراج پڻ پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿا :

ساکشي چيتن برهم ڪا، سب گهٽ ۾ هئه واس،
ڪهه ٽيئون شش سورج ۾ تانڪا هئه پرڪاش.
ساکشي چيتن رم رها، جل ٿل ٻن آڪاش،
ڪهه ٽيئون تهن جان ڪي پائو سک اوناش.

ٻارو ٻاءِ شري ماڌوداس ٻودارام کيماڻي پهرين شري گروگرنٿ صاحب مان وچن ونندو هو، پوءِ سوامي جن اُن شبد جي درشٽانتن سان وياکيا ڪندا هئا. ان بعد وري سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو مهاتم ٻڌائيندا هئا. گوپ اشٽميءَ ڏينهن صبح جو ستسنگ کان پوءِ سوامي جن سيني سنتن ڀڳتن ۽ ڳائڻن سان گڏجي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا پرڪرما ڏيئي آشرم ۾ واپس آيا. شام جو ٥ بجي شري راڌي شيام گئوشالا ۾ پوڄيه سوامي جن، سنت ٽلوڪداس مهاراج، سائين جيوڻ گهوت ۽ ٻين سنتن گئو ماتا جي مهما ڳائي.

ڪارتڪ پورڻما ڏينهن صبح جو سوامي جن شري گروگرنٿ صاحب، شري ڪارتڪ جي ڪٿا ۽ شريمد ڀڳوت گيتا اُن جي پاٺن جا ڀوڳ وڌا. رات جو سوامي جن شري گرو نانڪ ديو جي جنمدن اُتسو سلسلي ۾ اُلهاسنگر ۾ ستسنگ ڪيو.

١٠ جنوري آشرم ۾ پوڄيه سوامي جن جي پرڀوتا سان سنڌي اڌياپڪ سميلن جو داس آيوجن ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ان سميلن جو مهورت ڪندي چيو ته ماتا پتا ٻالڪ کي جنم ڏيئي عرش تان فرش تي آڻي ٿو ۽ گرو فرش تان عرش پهچائي ٿو. جئن هڪ ڪنڀر مٽيءَ جي ٿانون کي پچائي راس ڪري ٿو، تئن گرو يا اُستاد ٻارن وديارٿين ۾ اُتم سنسڪار وجهي نوي ناهي تيار ڪري نيڪ ناگرڪ ٺاهين ٿا. اڌياپڪن تي جاتيءَ ۽ ديش جي وڏي جوابداري آهي. انڪري گروجنو! توهان وديارٿين کي پنهنجي اولاد سمان سمجهي اُنهن جي شاريرڪ، مانسڪ، نيتڪ وڪاس ڏانهن پورو پورو توجه ڏيو.

هن موقعي تي پروفيسر پي. ايچ. ناگواڻي، پروفيسر چوهڙمل نارواڻي، ماستر ڪيرت راءِ آهوجا، ماستر ديالداس حڪومتاڻي، پروفيسر موهنلعل نارواڻي، پرنسيپال پرسرام لعلواڻي،

اوترو اسين ڀرپوءِ جي وڏيڪ وڌيڪ ٿيون ٿا. من جي ميل ۽ وکيپ کي دور ڪرڻ لاءِ ۽ ستگر جو مارگ درشن ضروري آهي. سامي صاحب پڻ فرمائي ٿو:

گرگم جنهن ڪيو، ششو هڻ اندر جو،
انڀڻ آتم ديو جو تنهن ٻرلاءِ پيو،
اندر باهر هڪڙو، ڏسي ڪين بيو.

ڪنهن ڀاڳوڙڻ گروءَ کان گيان وٺي من جي مليتا ۽ چنچلتا کي دور ڪري ساڪي سرجڻهار جو سروتو درشن ڪريو.

٢٠ اپريل پوڄيه سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کان موڪلائي اجمير ۾ سوامي بستورام مهاراجن جي آستان تي آيا. اتي سوامي جن تيرٿ راج پشڪر تي ويا، خوب اشنان پاڻي ڪري شام جو وري آستان تي واپس آيا. اتي چار ڏينهن ستسنگ ڪمائون. اتان وري آدرش نگر سوامي ماڌوداس جن جي آستان تي آيا. اتي به سوامي جن چار پنج ڏينهن ستسنگ ورڪا ڪئي.

٣٠ اپريل سوامي جن احمدآباد لاءِ روانا ٿيا. احمدآباد ۾ سوامي اوڌوداس جن جي آستان تي امباواڙيءَ ۾ هفتو ڪن ستسنگ ڪيائون. ٩ مئي سوامي جن الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس وريا.

٣٠-٣١ مئي آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي ملهائي وئي. ان موقعي تي سائين گوپارام، سنت خانورام، سنت پريمداس ستسنگ ڪيو ۽ رات جو سنگيت آچاريه ماسٽر چندر موج مچائي. ١ جون پرڀات جو پوڄيه سوامي جن ورسي اتسو جو پلئه پائيندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا:

تن من ڌن وچ پران سي ڪرنا پراپڪار،
ائسا پڙهيه نه اور ڪو ٽيئون اس سنسار.

انتر باهر هر جيوَ ۾ هر جاءِ ۾ هڪ برهم ئي وياپڪ آهي. اُن جو دويہ ديدار ڪري آنند پراپت ڪريو.

پريميو! پنهنجي دل جي درسنيءَ کي صاف رکو تہ توهان کي پنهنجي ساکي سوروپ جي پروڙ پوي. آتم ساکياتڪار لاءِ پهرين مل کي مٽائڻو آهي. مل آهي مليڻتا. جيڪڏهن آئيني تي ڪافي لٽ چڙهيل آهي تہ پنهنجو روپ چٽيءَ ريت ڏسي نہ سگهبو. اسانجي من تي بہ بون ڪرمن، ڪام ڪروڌ، لوڀ، موھ، اهنڪار جي لٽ چڙهيل آهي، جڏهن اها لٽ دور ڪبي تڏهن ئي آتما جو دويہ ديدار ڪري سگهبو. نشڪام ستڪرمن ڪرڻ سان من جي آئيني تي چڙهيل مٽي متجي ويندي، من اوجل ٿيندو، نرمل ٿيندو ۽ پوءِ سَت چت آنند سَو روپ آتما جو ساکياتڪار ٿيندو.

آتم ساکياتڪار لاءِ ساڌڪ کي چت جي چنچلتا بہ دور ڪرڻي آهي. ڪام، ڪروڌ، لوڀ، موھ، اهنڪار جي ڪري من ۾ وکيپ رهي ٿو. جيستائين وکيپ دور نہ ٿيو آهي، ارٿات من استر نہ ٿيو آهي، تيستائين آتمڪ آنند جي پراپتي ڪين ٿيندي. آنند اسان وٽ آهي پر من جي مل ۽ وکيپ ڪري اسين آنند جو انڀوُ نٿا ڪري سگهون. تلاءُ جو پاڻي هڪ هنڌ بيٺل آهي يا ڪنهن بہ ڏانوَ ۾ پاڻي استر آهي تہ اُن ۾ پنهنجي شڪل سولائيءَ سان ڏسي سگهبي آهي پر چلڪندڙ پاڻيءَ ۾ پنهنجي شڪل پوريءَ ريت ڏسي ڪين سگهبي آهي. چنچلتا من جو سڀاءُ آهي. اُن کي روڪڻ سان ئي پنهنجي نج سروپ جي پروڙ پوي ٿي.

پريميو! جيڪڏهن پنهنجو ساکي روپ پسڻ چاهيو ٿا تہ پهرين مل ۽ وکيپ دور ڪريو. استر من سان ئي چت جي ورتي پرڀوءَ جي چرن ڪملن ۾ لڳي ٿي. جيترو اندر جو آئينو صاف

مهاتما گانڌيءَ ديش جي آزاديءَ صدقي ڪيڏي نه قرباني
ڪئي! پنهنجي شرير تي پورا ڪپڙا نه ڪين پهريندو هو.
سندس جيون تياڳمي هئي. هن اهنسا جي هٿيار سان ديش
کي آزاد ڪيو. پاءُ پرسرام مسند، پاءُ پرسرام ڪانگريس ۽ ٻين
مهاتما گانڌيءَ جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

١٠ آڪٽوبر دسهڙي ڏينهن شام جو دسهڙا ميدان اُلهاسنگر ٥
۾ پائو پرسرام مسند دسهڙا اُتسو جو آيوجن ڪيو. ميدان تي
راوڻ، ڪنڀڪرڻ ۽ ميگهناٿ جا شاهي پوتا کڙا ڪيا ويا.
هزارين درشڪ ميلي ۾ آيل هئا. سوامي جن ان موقعي تي تقرير
ڪندي چيو ته راوڻ مها ودوان پنڊت هو. شڪتيشالي مهاراجا
هو، پر هڪ غلطيءَ جي ڪري هر سال سندس پوتو جلايو ٿو
وڃي. راوڻ وانگر، ڀڳوان شري رام ڪان ومڪه نه ٿيو. اهنڪار
۽ حوص جو شڪار نه ٿي ڀڳوان شري رام جي چرڻن سان پريتي
ڪريو ته جنم سڦالو ٿئي. سوامي جن پائو پرسرام مسند ۽ دسهڙا
ڪاميٽيءَ جي ميمبرن کي اُتسو جي آيوجن لاءِ ڌنيواد ڏني.

٢٥ آڪٽوبر سوامي جن پونا ۾ سوامي گوالانند مهاراجن جي
ورسي اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. اُتي سنت رامڪرشن سوامي جن جو
هارڊڪ سواگت ڪيو. سوامي جن ٢٥-٢٦ آڪٽوبر ستسنگ ڪندي
سوامي گوالانند مهاراج جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ٢٧ آڪٽوبر
سوامي جن اُلهاسنگر ٥ ۾ واپس آيا. ٢٩ آڪٽوبر ڏياريءَ ڏينهن
پريمين جي انروڌ تي امبئيءَ ۾ ويا. نئين سال جي چوپڙن جي
مهورت لاءِ ڪي پريمي سوامي جن کي پنهنجي دڪانن ۽
پيڍين تي وٺي ويا. چند جي ڏينهن سوامي جن شري ڪارتڪ
ڪٿا جو آرنڀ ڪيو ۽ نت نيم پرڀات جو ستسنگ پڻ شروع
ڪيو. ٧ نومبر گوپ اشٽميءَ جو اُتسو پوڄيه سوامي جن جي
پرڌانتي هيٺ شري راڌي شيام گئوشالا ۾ ملهايو ويو.

پريمو! تن، من، ڌن، وچن ۾ پوران ساڻ ٻين جو ڀلو ڪريو، ان جهڙو ٻيو ڪو ٻج ڪين آهي. ڪوي ڪشنچند بيوس به چوي ٿو:

ولهن ۾ ٻه ونڊ، جي اٿئي مال ڌن،
نه ڌن آهي ڪافي ته پيٽا ڏي من،
نه من آهه موافق ته ارپي ڏي تن،
نه تن جي توانو ته مٺڙو وچن،
مگر ڪي نه ڪي توکي ڏيڻو ضرور،
فدا پر ٻئي لاءِ ٿيڻو ضرور.

پکي پسون به ٻين ساڻ ڀلائي ڪن ٿا. منش ديهه پراپت ڪري به جيڪڏهن پراپڪار نه ڪجي ته جيون اجائي آهي. پريميو! سمورن ۾ سيوا دوارا جيون سڦل ڪريو.

سوامي جن ۸ آگسٽ ساوڻ مهيني ۾ ڪن پريمين ساڻ گڏجي ٻندرابن ويا. اتي جهولڻ جو اتسو هو. سوامي جن ٻندرابن ۾ ٻانڪي ٻهاري شيام سندر جي مندر ۽ ٻين مندرن ۽ آستانن تي ويا. سوامي جن برسانا، گوڪل، مٿرا ۾ به ويا. جمنا نديءَ ۾ پريمين ساڻ گڏجي خوب اشنان پاٺي ڪيائون. ۲۲ آگسٽ ٻندرابن کان آگري ۾ آيا. اتي سوامي جن ستگرو مهاراجن جي آستان تي هفتو کن ستسنگ ڪيو. ۳۰ آگسٽ سوامي جن گواليار ۾ آيا. اتي ٻه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري ۷ سيپٽمبر الهاسنگر ۵ جي آشرم ۾ واپس وريا. ۱۷ سيپٽمبر سائين هرچورام صاحب جي ورسيءَ جي موقعي تي سوامي جن رات جو سندن آستان الهاسنگر ۵ ۾ ستسنگ ڪندي سائين هرچورام صاحب جي مهما ڳائي.

۲ آڪٽوبر مهاتما گانڌيءَ جي جينتي آشرم ۾ ملهائي وئي. پوڄيه سوامي جن مهاتما گانڌيءَ کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته

ا ڪري؟ نچڪيتا يمراج کان آدياتمڪ وشين تي ڪي سوال
پڇيا. يمراج هن کان پڇيو ته انهن سوالن پڇڻ مان توکي ڪهڙو
ائدو پراپت ٿيندو؟ تون مونکان ڪو ور گهر، ڪا راڄائي گهر.
ر نچڪيتا سچو جگياسو هو، هن آتم گيان کان سواءِ ٻيو ڪجهه
ڪين گهريو. يمراج سندس پريکشا وٺڻ لاءِ کيس خوب لالچايو
ر نچڪيتا جڏهن کي آتمڪ اڃ هئي سو دنيوي پدارٿن راڄ
ڀاڳ، عهدي، اقبال کي ڇا ڪندو! سچي جگياسوءَ کي ته
پياس ٿيندي آهي پرڀوءَ کي پسڻ جي، پاڻ کي سڃاڻڻ جي.

پريميو! ان ڪري ڪنهن ڪامل گروءَ جي شرڻ وٺو جو توهان
کي آتم گيان ڏئي آتم جو ساکياتڪار ڪرائي. ستگرو سوامي
ٽيئونرام مهاراج پڻ ستگروءَ جي مهما ڳائيندي چون ٿا:

انتر ٻاهر آتما ستگر ديکا دکايا،
کهه ٽيئون مٽن ديکه کي ديدا دکه مٽايا.

۹ جنوري سوامي جن ڪنڌيءَ ۾ پڌاريا. اتي ڪنڌي ڪئمپ
۾ ۳ ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري ۱۲ جنوري الله آباد لاءِ روانا
ٿيا. اتي هفتو کن رهيا. ترويڻي سنگم وٽ پريمين سان گڏجي
اشنان ڪيائون. ۲۰ جنوري سوامي جن ڪاشيءَ ۾ آيا. سوامي جن
ڪاشيءَ ۾ اٺ ڏينهن رهيا. شري وشوناٿ جي مندر ۽ ٻين
آستانن تي ڀاڳ ويا. روز رات جو ستسنگ پڻ ڪندا هئا. ۳۰ جنوري
سوامي جن الهاسنگر ۵ جي آشرم ۾ واپس آيا.

پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اتسو ۽ چيٽ جو ميلو
۳۰ مارچ کان امراپور آستان جئپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. ان اتسو
سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن ۲۵ مارچ جئپور ۾ آيا. سوامي جن
ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پرڻام ڪري پرسادي ڀيٽ
رکيائون ۽ پوءِ منڊل جي ٻين سنتن سان حالي احوالي ٿيا. هزارين
پريمي اتسو ۾ شريڪ ٿيا.

۱۳ آڪٽوبر ڪارتڪ پورڻماسي شري گرو نانڪ ديو جن جي جنمدن سمبنڌ ۾ صبح جو شري ڪارتڪ ڪٿا، شري گروگرنٿ صاحب، شريمد ڀڳوت گيتا جي پاٺن جو ڀوڳ، وڌوءِ گروجن جي جيون تي روشني وڌي ·

۲۲ نومبر ستگرو سوامي سروانند مهاراج الهاسنگر ۵ جي آشرم ۾ پڌاريا. ٻوجهه سوامي جن ۽ پريمين ستگرو مهاراجن جو ڌوم ڌام سان سواگت ڪيو. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ٻارهن ڏينهن مڌليءَ سهت ستسنگ ورکا ڪري سڀ پريمين کي "شري ست نام ساکي" منتر ڏيئي سندن مارگ درشن ڪيو. ۳ ڊسمبر سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ۽ آيل پريمين سنتن جو آڀار مڃيندي چيو ته ستگرو مهاراجن جي اڇٽ ڪري هت جٽ وُڪسٽ لڳي پيئي آهي. سندن وچن جي ورکا سڀ تپت دلين کي سيتلتا پردان ڪئي آهي. سندن درشن ۾ سڪدائي آهي. هن آستان جا مالڪ ۾ پاڻ ئي آهن. هت ور ور اچي اسان پياسين جي پياس پوري ڪن. داس تي سندن اپار ڪرپا آهي. سيوا ۾ ڪا غلطي ٿي هجي ته داس کي ڪميا ڪن.

پريمين جي انروڌ تي ٻوجهه سوامي جن ۵ جنوري جبلپور ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته توهان مان ڪي پرڀوءَ کان مال اسباب گهرن ٿا ته ڪي سنتان گهرن ٿا، ته ڪي شان شوڪت چاهين ٿا، پر پرماتما کان گهرو آتم گيان ۽ سندس درشن. جنهنکي آتم ساکياتڪار ٿئي ٿو، پرڀوءَ جو درشن ٿئي ٿو، سو وڏ ڀاڳي آهي. انجو منش جيون سڦلو آهي.

سچو جگياسو ماياوي پدارٿن ۾ نٿو ڦاسي. نچڪيتا پوچ پتا جي آڳيا سان يم لوڪ ۾ ويو. يمراج مٿس پرسن ٿي پڇيو توکي

سوامي جن ڏهاڪو ڏينهن رهيا. ٢ مئي سوامي جن الهاسنگر ۵ ۾ آشرم تي واپس وريا.

٢٧-٢٨ مئي آشرم تي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي ملهائي ويئي. سائين گوپالرام صاحب، سنگيت آچاريه ماسٽر چندر ۽ ٻين گڏجي ڀڳتي سنگيت جي ورکا ڪئي. ٢٩ مئي صبح جو سوامي جن اُتسو جو پلئه پائيندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن هزارن پريمين کي ”شري ستنام ساکي“ جو منتر ڏئي ڀو ساگر مان پار لنگهايو. ستگرو مهاراج پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

جئسي نوڪا ڪاٺ ڪي ڪرت سندو سي پار،
ڪهه ٽيئون گياني گرو ٽيون تارت سنسار.

جيئن ڪاٺ جي ٻيڙي درياه مان، نديءَ مان پار اُڪاري ٿي، تيئن پورڻ گياني گرو، جيو کي نام جي نوڪا ۾ چاڙهي هن دنيا جي درياه مان، سنسار جي ساگر مان پار اُڪاري ٿو. پريميو! پريم ۽ شرڌا سان گرديو جي اُستتي ڪريو ته توهان کي چارئي پدارٿ پراپت ٿيندا.

گرو ڪو ڪر تم وندنا شرڌا من ۾ ڌار،
ڪهه ٽيئون اس جڳت ۾ پاوه پدارٿ چار.

پوڄيه سوامي جن چؤماسي جا چار مهنا آشرم ۾ ئي ستسنگ پروچن ڪندا رهيا. ١٧ آگسٽ شري ڪرشن جنماشٽميءَ ڏينهن سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ٢٢ آگسٽ پريمين ڪولا ممبئيءَ ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جو ڇٺي اُتسو ملهايو. پوڄيه سوامي جن ٢٣ آگسٽ اُن اُتسو ۾ ستسنگ ڪندي ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما ڳائي. ٢٤ آگسٽ سوامي جن چيمبور ۾ ستسنگ ڪري ٢٥ آگسٽ آشرم ۾ واپس آيا. ١٦ سيپٽمبر سائين هوچورام صاحب جي ورسي سندن آستان الهاسنگر ۵ ۾

١ اپريل شام جو پوڄيه سوامي جن سٽسنگ ڪندي چيو ته اڄ اسين ڄڻپور ۾ نه پر هردوار ۾ ويٺا آهيون. هي امراپور آستان اسان لاءِ تيرٿ راڄ آهي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄن جي مورتي ستگرو سوامي سرواننـد مهاراڄ آهن، انهن جي چرنن ۾ ويهي آتمڪ آنند پراپت ڪريون. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄ گرديو جي مهما ڳائيندي چون ٿا :

ڪهه ٽيئون گرديو هڪ تيرٿ راڄ پرياڳ،
گنگا يمنا چرن ۾ ڀڳه سرسوتي جان پراڳ.

اسان سڀني جو سڀاڳيه آهي جو اسان کي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄن، ستگرو سوامي سرواننـد مهاراڄن ۽ سوامي گرمکداس مهاراڄن جو سنگ مليو.

پريمي! توهان ستگرو مهاراڄن جي سکيائن ۽ سدانتن جي پنهنجي جيون ۾ ساکي ڏيو.

سووت سووت ڪوهه دي، ٽيئون مانش ديهه،
هاٿ ملي ان هاٿ ۾، آوت هاٿ نه ايهه.

اگيان اوديا جي ننڊ ۾ سمهندي ساري جيون گذري وڃي. وري اهڙي جوڳ ملڻ مشڪل آهي. پوءِ پڇتاءُ مان ڪجهه ڪين ورندو. تنهن ڪري ستگرو مهاراڄ چون ٿا :

ٽيئون ڏانتي رئن دن، نيند تجي تم جاگ،
رام ڀڄن ڪر ڌيان ڌر، پائو سوکـه سهاگ.

انتي ڀهر ڀڳوت ڀڄن ڪري آتمڪ آنند ۾ استٿت رهو. ڏنڊا ڏاڙهيون ڪندي، نوڪريون چاڪريون ڪندي چت جي ورتي پرماتما سان جوڙيو.

١٠ اپريل پوڄيه سوامي جن ستگرو سوامي سرواننـد مهاراڄن کان موڪلائي امرتسر روانا ٿيا. اتي سوامي جن هفتو کن پريمين وٽ سٽسنگ ڪيو. ٢٠ اپريل سوامي جن هردوار ۾ آيا. اتي

١١ نومبر شري گرو نانڪ ديو جي جنم ڏينهن صبح جو
امي جن شري ڪارتڪ ڪٿا، شري گرو گرنٿ صاحب جي
ٿ ۽ شريمد ڀڳوت گيتا جي پاٺن جو ڀوڳ. وڌو ۽ پريمين سان
جي آشرم ۽ گئو شالا کي چوڌاري پرڪرما ڏني. ان بعد
امي جن سنت شيواداس جي مندر ۾ ويا. اتي پڻ سوامي جن
لاڪ کي شري گرو نانڪ ديو مهاراجن جي جيون تي روشني
ي. رات جو ١٠ بجي شيواڌاري شري ڀلومل ڪڪريجا
امي جن کي "شري گرو نانڪ ڀنڊار" الهاسنگر ٢ ۾ وٺي
و. سوامي جن اتي ستسنگ ڪيو. شري ڀلي مل ڪيترن
فيد پوش ڀيٽرن کي سوامي جن هٿان چادرون ڏياريون.
٢٥ نومبر ستگرو سوامي سروانند مهاراج منڊليءَ سميت آشرم
پڌاريا. پوجنيه سوامي جن سندن مهمان ۾ اچڻ ڳالهائيندي چيو
اج اسان سڀني جا سڀاڳيه آهن جو ستگرو سوامي سروانند
هاراج هت پڌاريا آهن. سندن پڌارڻ سان هت چوڌاري آنند
انڊجي ويو آهي، مرجهايل مکڙا ٽڙي پيا آهن. داس تي ا—
سدن ڪيڏي نه ڪريا آهي.
ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ٻه ڏينهن آشرم ۾ ستسنگ
وچن ڪيو. آشرم ۾ چڱو سرڳ لڳو پيو هو. ١٠ ڊسمبر سوامي
ن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جا ٺڪرانا مڃيندي ورهه
رو پڙهن ڳايو. سوامي جن جو اهو شبد ٻڌي ساري سنگت جي
ٽڙين ۾ جدائيءَ جا لڙڪ لڙي آيا.
٢١ جنوري شهيد هيمون ڪالاڻيءَ جو شهادت دوس ملهائيءَ
ملهايو ويو. اتي سوامي جن شهيد هيمون ڪالاڻيءَ کي ڀاڪ ڀيٽي
رڌانجلي ڏني. ٢٦ جنوري شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن
رجاتنتر دوس جي اهميت تي ڳالهائيندي چيو ته ڀاڻ ۾ ايڪتا
ئم ڪري ديش جي آزادي برقرار رکون. ٣٠ جنوري مهاتما

ملهائي وئي. رات جو سوامي جن اُن آستان تي ستسنگ ڪندي سائين هرچورام صاحب الوڪ شڪتيءَ جو اُليک ڪيو.

١ آڪٽوبر سوامي جن ناگپور لاءِ روانا ٿيا. اُتي ٢ آڪٽوبر کان ٦ آڪٽوبر تائين سواميجن ستسنگ ڪيو. ٧ آڪٽوبر سوامي جن ڪامٽيءَ ۾ آيا. اُتي سوامي جن ڍاڪو ڏينهن ستسنگ ورکا ڪندي جدا جدا اُپيوگي وشين تي پروچن ڪيو.

٢٠ آڪٽوبر سوامي جن اُلهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا. ٢٥ آڪٽوبر ڏياريءَ جي ڏينهن ڪي پريمي سوامي جن کي امبنيءَ ۾ پنهنجن دڪانن ۽ پيڙهين تي نئون چوپڙون رکڻ لاءِ وٺي ويا. رات جو ١٠ بجي سوامي جن واپس وريا.

چند ڏينهن پرڀات جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. سوامي جن پهريان شري گرو گرنٿ صاحب جي ڪنهن نه ڪنهن شبد جو ارٿ ڪندا هئا، پوءِ سمجهائي ڏيندا هئا ۽ پوءِ شري ڪارتڪ ڪٿا جو مهاتم ٻڌائيندا هئا. ٤ نومبر گوپ اشٽميءَ ڏينهن صبح جو ستسنگ کان پوءِ پوڄيه سوامي جن آشرم جي سنتن ۽ پريمين سان گڏ ماتائن جي جلوس ۾ شريڪ ٿيا. ٨ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبح جو ستسنگ کان پوءِ سوامي جن جي سونهپ هيٺ شاهي جلوس رام نام جون ڌنيون لڳائيندو شري سرڳدام شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليو. اُتي سوامي تلوڪداس مهاراج، سائين جيوڻ گهوٽ ۽ ٻيا سنت به آيا. ڀائو پرسرام مسند سيٺي سنتن جو قول مالهائن سان سواگت ڪيو. پوڄيه سوامي جن اُن موقعي تي چيو اڄوڪي ڏينهن هر ڪنهن کي شمشان ڀومي ۽ اسپتال ۾ وڃڻ گهرجي. انهن آستانن تي وڃڻ سان منش جي من ۾ ڪجهه وئراڳ پيدا ٿيندو. اڄوڪي ايڪادشيءَ جو وڏو مهتو آهي. نام سمرڻ سان گڏ ڪجهه نه ڪجهه دان ڪريو. سوامي جن اُن وقت شمشان ڀوميءَ جي مرمت لاءِ هڪ هزار روپيا دان طور ڏنا.

سنت سماگم سر نهين ساڌن کو جگ مانهه،
کهه ٽيئون ان هر ڪرپا، ستسنگ ملتا نانهه.

پريميو! هن مهان تيرٿ آستان تي ستگرو مهاراجن جي
انوٺيءَ ۾ توهان هيترن سنتن جي ستسنگ ۽ درشن جو لاڀ
ٺي رهيا آهيو، اها ڀ پرماتما جي توهان تي وڏي ڪرپا آهي.
هان نصيبن وارا آهيو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ڪيڏا
اپڪار جا ڪارج ڪيا. سندن گادي نشين ستگرو سوامي
روانند مهاراج ٻڻ ڪيترا ن لوڪ ڪلياڻ جا ڪارج ڪري رهيا
هن. توهان ڀ هي منش ديهه ڀڳوت ڀڳتي ۽ اپڪار جي ڪارج
سڦلي ڪريو. ستگرو مهاراج پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

مانش تن ڪو پاپ جنهه، ڪيٽا نه پر اپڪار،
ٽيئون ورٿا جنم تنهه، کهتي سنت پڪار.

سوامي جن پنهن سنتن سان گڏجي ڪمڀ جون ٽيئون ڏنيون.
ڪمڀ جي ميلي ۾ آيل ڪيترن ئي سنتن ۽ مهاتمائن سان
وامي جن گيان گوشٽي ڪئي. ١٠ جون تائين سوامي جن هردوار
رهيا. چار پنج ڏينهن دهليءَ ۾ ستسنگ ڪري ١٧ جون
لهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا. چوماسي جا چارئي مهنا آئي
شرم ۾ ستسنگ پروچن ڪندا رهيا.

چين اسانجي ديش تي اوچتو حملو ڪري غداري ڪئي.
انتي ٻري ڀارت ديش مٿان جنگ جا ٻادل ڇانئجي ويا. ڀارتيه
جوانن سرحد تي دشمن جو چڱو مقابلو ڪيو، پر اوچتي حملي
سبب اسانجا ڪيترا فوجي جوان سيمائن جي سرڪشا ڪندي
شهيد ٿيا. ڀارت سرڪار جنگ کي منهن ڏيڻ لاءِ ۽ شهيدن جي
ون کي سهائتا ڏيڻ جي لحاظ کان "راشٽريه رکشا فنڊ" لاءِ
اپيل ڪئي. ان فنڊ ۾ ڪن ماتائن پنهنجا سونا ڳهڻا دان ڪيا
ڪن مايا دان ڪئي. پوڄيه سوامي جن جي من ۾ ديش ڀڳتيءَ

گانڌيءَ جي شھادت ڏوس تي شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن مھاتما گانڌيءَ جي نشڪام ۽ تياڳمئه جيون جو ذڪر ڪيو. ١٨ فيبروري شوراتريءَ جي ڏينھن سوامي جن ڀڳوان ھنڪر ڀولاناٿ جي ليلائن جو ورڻن ڪيو.

١٣ اپريل ١٩٦٢ کان ھردوار ۾ ڪنڀ جو ميلو ھو. ان ڪري پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اتسوُ چيٽ جو ميلو نه ڄئپور جي بدران ھردوار ۾ پريم پرڪاش آشرم ۾ آيوجت ڪيو ويو. پوڄيه سوامي جن ان اتسوَ سلسلي ۾ ٢ اپريل ھردوار پھچي ويا. پھرين سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مھاراجن وٽ آيا. انھن کي پرڻام ڪري پرسادي ۽ پيٽائون ڀيٽ ڪيائون. ستگرو مھاراجن سوامي جن کان حال احوال پڇيو. ان بعد سوامي جن منڊل جي ٻين سنتن سان مليا. ١٨ اپريل صبح جو ستگرو سوامي سروانند مھاراجن جھنڊو چاڙھي ميلي جو آرنڀ ڪيو. ھڪ ھردوار جو مھان تيرٿ آستان، ٻيو ڪنڀ جو ميلو، ٽيون پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اتسوُ ان ٽرويڻيءَ سبب ھزارين پريمي صدقي اتسوَ ۾ شريڪ ٿيا.

پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مھاراج، سوامي گرمکداس مھاراج، سوامي بسنترام، سوامي ماڌوداس، سوامي شانتي پرڪاش مھاراج، سوامي چندنرام مھاراج، سوامي مرليڌر مھاراج، سنت ھرداسرام، سنت ڀڳدداس ۽ منڊل جا ٻيا سنت نت نيم ستسنگ ورکا ڪندا ھئا.

٢٠ اپريل پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پوڄيه ستگرو سوامي ٽيئونرام مھاراجن لوڪن جي ڪلياڻ لاءِ اڻي ھن اتسوَ جو آرنڀ ڪيو. ھھڙن اتسوَن ۾ ڪيترا نه سنت مھاتمائون اچي گيان جي گنگا پرواھت ڪن ٿا، جنھن ۾ ٽٻي ھڻي اسين مانش جيون سڦل ڪري سگھون ٿا.

ڪارڻ ته اڪادشيءَ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته هن ڏينهن ۾ دان ڪرڻ جي وڏي اهميت آهي. دان دل کولي ڪريو. ڪنهن ضرورتمند جي وقتائتي سهائتا ڪريو. ڪو بکايل آهي، ڪو پياسي آهي ته اُن کي هڪدم مدد ڪريو. توهان ٻين جو ڀلو ڪندا ته پرماتما توهانجو ڀلو ڪندو.

دروپدي جمنا نديءَ ۾ اشنان ڪرڻ ويئي، اُن وقت رشي درواسا جمنا نديءَ ۾ اشنان ڪري رهيو هو. رشي ڪيترو ئي وقت نديءَ ۾ بيٺو هو. دروپديءَ کيس وينتي ڪئي ته ڪرپا ڪري نديءَ کان ٻاهر اچو ته جئن هوءَ اشنان ڪري سگهي. رشي درواسا وراڻيو، ديوي! منهنجي لنگوٽي نديءَ جي وهڪري ۾ وهي هلي ويئي آهي، ان ڪري نديءَ مان ننگن ٻاهر ڪيئن نڪران. اهو ٻڌي دروپديءَ پنهنجي ساڙهيءَ مان ٽڪر ڪپڙي جو ڦاڙي درواسا ڏانهن نديءَ ۾ ڦٽي ڪيو، مگر اهو ٽڪر هوا سبب ٻئي طرف هليو ويو ۽ رشيءَ کي نه مليو. ائين ڪندي چار پنج دفعا هن ور ور ساڙهيءَ مان ڪپڙي ٽڪر ڦاڙي رشي درواسا طرف ڦٽي ڪيو مگر هوا جي بدلجندڙ رخ سبب اهي رشيءَ کي هٿ ۾ نه مليا ۽ هوا ۾ اڏامي پئي ويا. تڏهن به دروپديءَ پنهنجي ساڙهيءَ جو خيال نه ڪري ستون دفعو ساڙهيءَ مان ٽڪر ڦاڙي جڏهن هن رشي درواسا طرف ڦٽو ڪيو تڏهن اهو ٽڪر رشيءَ کي مليو. رشي درواسا اهو ٽڪر لنگوٽيءَ طور پهري نديءَ مان ٻاهر آيو ۽ دروپديءَ کي سندس ڪيل اُپڪار لاءِ آشيرواد ڏنائين. اُن پُن جي پرتاپ سبب ئي دروپديءَ کي جڏهن دشاسن راڄ سڀا ۾ ننگن ٿي ڪيو ته سندس ساڙهيءَ جو ڪپڙو کٽو ئي نه ٿي. ڪنهنجو ڪيو اجايو نه ٿو وڃي. پريميو! وقتائتو اُپڪار، مهل وارو دان، وڌيڪ سڦل آهي. پرماتما ڪل دان جي ڪنهن نه ڪنهن روپ ۾ موٽ ڏئي ٿو.

جي جذبات ننڍپڻ کان ئي آهي. سوامي جن پڻ ديش جو سڌ
اونائي راشٽريه رکشا فنڊ ۾ يوگدان ڏيڻ لاءِ ڀاءُ گوبندرام ڀاٽيا،
ڀاءُ پرڀداس آريه سماجي، پرسرام ڪانگريسي، داس ۽ ٻين جي
ڪاميٽي ٺاهي. ان طرفان اوڳاڙ ڪري هڪدم سرڪار کي
راشٽريه رکشا لاءِ هزارين روپيا موڪليا. ٻيهرين سوامي جن پاڻ ان
يگيه لاءِ مايا ڀيٽ ڪئي.

اُن سلسلي ۾ سوامي جن شهيد ٿيل پريوارن کي ڪجهه سبڻ
جون مشينيون پڻ جيٽي سپاهيملاڻي جي معرفت موڪليون.

جنگ ۾ زخمي ٿيل ڪن جوانن کي بمبئيءَ جي ملٽري اسپتال
۾ پڻ ڀرتي ڪيو ويو. پوڄيه سوامي جن اُنهن زخمي ٿيل جوانن
سان ملڻ لاءِ ملٽري اسپتال ۾ ميوو ۽ بسڪيٽن جا پاڪيٽ کڻي
هليا. سوامي جن اُنهن زخمي ٿيل جوانن کي همٿائيندي، همدردي
ڏيکاريندي ڌنيواد ڏني. داس به پوڄيه سوامي جن سان ان
موقعي تي گڏ هو.

چين جي چڙهائيءَ وقت هڪ سنڌي نوجوان انجنيئر شري
صاحبسنگهه چگاڻي به پل ٺاهيندي دشمن جي گولين جو شڪار
ٿيندي شهيد ٿيو. سوامي جن آشرم ۾ هن پياري کي شرڌانجلي
ڏيندي چيو ته سنڌي جاتيءَ کي اهڙن سورمن تي فخر آهي.

ڪتي مهيني ۾ سوامي جن ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو.
صبح جو سوامي جن ڀائرن شري گرو گرنٿ صاحب جي ڪنهن
نه ڪنهن شبد جي وياکيا ڪندا هئا. گوپ اشٽميءَ ڏينهن سوامي
جن شري راڌي شيام گئوشالا ۾ شري گئو ماتا جي گڻن جو
ورڻن ڪندي چيو ته شاستر ۾ لکيل آهي ته پنهنجي ڪلياڻ چاهڻ
واري منش کي گئو ماتا جي شيوا ڪرڻ گهرجي. گائين جي شيوا
ڪرڻ سان ڌن سمپتيءَ جو واڌارو ٿئي ٿو. صحت به سٺي رهي
ٿي ته آتمڪ اُنتي به ٿئي ٿي. ڀائيو! انڪري نت نيم گائين
جي شيوا ڪريو.

هو، پر هاڻي ٿورو ئي وقت ۾ دليو پرلوءَ جي مورتيءَ
ويهندو هو.
ميو! مايا اهڙي چيز آهي جو جيئڻ کان سڀ ڪجهه ڀلائي
ٿي. ستگرو مهاراج پنهنجي ٻاڻيءَ ۾ فرمائين ٿا :

مايا ڇل ول روپ هئي، مايا دک ڪا ڌام،
نِيمون مايا ممت تج، سمرو هر ڪا نام.

يا دک روپ آهي. مايا ساڌارڻ منش ته ڇهو پر ڪڏهن
ودوانن سنتن مهاتمائن کي به لڳي ٿي ڇڏي. انڪري
! ماياوي پدارٿن چاهي سنتان ۾ موه نه رکي پرماتما سان
و ناتو جوڙيو، سنڌس نام ڳايو، نام ڌيايو، پرم سک پايو.
ا جنوري سوامي جن لوساريءَ ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن
پڻهن ستسنگ پرچن ڪري ٢٠ جنوري الهاسنگر ٥ جي
۾ واپس آيا.
اپريل سوامي جن جيئپور لاءِ روانا ٿيا. اتي جيئپور ۾
پريل کان پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اتسو ۽ چيت جو
هو. ٨ اپريل سوامي جن امراپور استان جيئپور ۾ پهچي ويا.
ي جن ٿهرين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مورتيءَ
مسڪار ڪري ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي ڪمري
۽ ڪين پرڻام ڪري پرسادي پيٽ رکيائون. ستگرو سوامي
نند مهاراجن سوامي جن کان آشرم جو حال احوال پڇيو.
ي جن پوءِ منڊل جي پين سنتن سان مليا. ١٨ اپريل صبح
ستگرو سوامي سروانند مهاراجن سڀني سنتن سان گڏجي
و چاڙهي ميلي جو آرنڀ ڪيو. سوين پريمي اتسو ۾ شرڪ
چارئي ڏينهن سنتن مهاتمائن ستسنگ پرچن ڪيو.
٢٠ اپريل شام جو پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته
رو سوامي ٽيئونرام مهاراج نمرتا جي مورت هئا. ديا جي

دل کولي دان پڻ ڪريو، سٺا ڪرم ڪريو. تن پدارٿ سڀ پرڀوءَ جي امانت آهن اُن امانت ۾ خيانت نه ڪريو.

شري گرو نانڪ ديو جي جنم ڏينهن سوامي جن پريمين سان گڏجي آشرم ۽ گئوشالا کي پرڪرما ڏني. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن شري گرو نانڪ جي جيون تي روشني وجهندي چيو ته شري گرو نانڪ اوتاري پرش هوندي به، نام کي نه وساريو. توهان به نام سان نينهن جو ناتو ڳنڍيو.

۱۲ جنوري سوامي جن پريمين جي نيمنڊ تي رام نگر سورت ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سادڪ کي دنيوي پدارٿن ۾ آسڪتي رکڻ ڪين گهرجي. هن کي اٺئي پهر پرڀوءَ جو چنتن ڪرڻ گهرجي. ڪامنا ڪنچن روحاني راه ۾ رنڊڪون آهن. گووند پورا ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جو ڀڳت گنگادر داس رهندو هو. سندس من ۾ واتسليه پريم هو. هو ڀڳوان شري ڪرشن سان اهڙو ته سنيهه سنبنڌ هوندو هو جو هو ڀڳوان جي ٻال روپ سان ويهي ڳالهيون ڪندو هو.

هڪ دفعي گنگادر داس اکين ۾ آنسون آڻيندي ڀڳوان کي وينتي ڪئي ته پرڀو، مان سڄو وقت تنهنجي سک جي سمرڻي سورڻ چاهيان ٿو، پر پيٽ گذر لاءِ ڌنڌو ڪرڻو پوي ٿو. مون وٽ مايا اهڙي ڪين آهي جو ٻيا ڌنڌي هلي سگهان. ڀڳوان شري ڪرشن مشڪندي ڀڳت گنگادر کي چيو ”تون خيال نه ڪر، جلدئي تون ڌنوان ٿي ويندين.“

ڀڳوت ڪرپا سان ڀڳت گنگادر جي گهر مايا نچندي آئي. مايا سبب سندس من ڀڳوان جي اپاسنا ۾ ڪين لڳندو هو. مالڪ کان منهن ڦري ويو، مايا ۾ موه وڌندو ويو. هونءَ ڪيڏي نه شردا پريم سان ڀڳوان جي مورتيءَ اڳيان ويهي پريم جا لڙڪ

پريميو! اڀمان آڪڙ انسان کي ڪيرائي ٿي، پرماتما جي راهه
۾ وڏي رڪاوٽ آهي. پڀوءَ کي پراپت ڪرڻ چاهيو ته نراڀمان
ٿيو. ڀڳوان جو ٻيلڻون نمبر الوَ "زيرو". جيڪڏهن ڀڳوان سان
ٻينهن جو ناتو ڳنڍڻ چاهيو ٿا ته ٻڙي ٿيو. ٻڙيءَ جو ملهه
تڏهن آهي جڏهن ان سان هڪ ارڳات پرماتما ساڻ آهي، نه ته
ٻڙيءَ جو ڪو ملهه ڪين آهي. ڪن کي عقل تي ته ڪن کي
علم تي ايمان آهي. ڪن کي ڌن تي ته ڪن کي سونهن تي
گهمنڊ آهي. ڪن کي اولاد تي ته ڪن کي ڪنهن ڪلا تي ڪنڌ
۾ ڪلي آهي. جي روحاني راهه ۾ اڳتي وڌڻ چاهيو ٿا ته ڪنڌ
سان ڪلي ڪٽي ڇڏيو. نه ته نه قدرت توهان کي نيچو نوائيندي.
هڪ دفعي ڪو ڪڙمي ڪوڏر کڻي وڃي رهيو هو ته رستي تي
ڪنهن سنت هن کان پڇيو "پيارا! ڪوڏر ڇو کڻي اٿئي؟ جواب
ڏنائين "جيڪا زمين گهٽ وڌ هوندي يعني هيٺ مٿي هوندي
ان کي هڪ سڌو ڪرڻ لاءِ ڪوڏر کڻي اٿم. زمين جو جيڪو
حصو مٿي هوندو تنهن کي لاهي سڌو ڪندس." اهو ٻڌي
سنت روئي ويٺو. ڪڙميءَ سنت کان پڇيو "سائين! اوهان جي
اکين ۾ آنسون ڇو؟" سنت چيو "ابا! جنهن مڙس جو ڪنڌ
ايمان سبب مٿي هوندو پرماتما ان جو ڪنڌ جهڪائيندو. انسان
ڪيڏو نه غرور ڪري ٿو! غرور ڇا تي ڌن تي، سندر سرير
تي، پدارٿن پريوار تي. سب خاڪ سب خاڪ. توکي ڏسي ڪال
روپي ڪوڏر ياد اچي ويئي. ڪال روپي ڪوڏر سڀني کي مٽيءَ
۾ ملائي ڇڏيندي. ان ڪري منهنجي دل ڀري آئي آهي".
پريميو! توهان ۾ نمرتا جي راهه اپنايو. ڀڳتي مارگ ۾ سالڪ
کي خاڪساري اختيار ڪرڻي آهي تڏهن ئي پرماتما جو پيار
پراپت ڪري سگهبو.
سوامي جن چوماسي جا چارئي مهنا الهاسنگر آشرم ۾ ٿي

صورت هئا. ستگرو مهاراج روز ڪيترو نه وقت ڀڳوت ڀڄ
گذاريندا هئا. راتين جون راتيون جاڳي رام کي ريجهائيندا

ساري رات صبحان جاڳي جن ياد ڪيو،
تن جي عبداللطيف ڇڏي مٽيءَ لڌو مان،
ڪوڙين ڪن سلام آڳهه اچي تن جي.

اڄ هزارين صدقي ديش وديش مان اچي ستگرو مهاراجن ج
هن اُتسوَ ۾ شريڪ ٿين ٿا ۽ آسيس وٺن ٿا.

پريميو! توهان به نت نيم ستگرن وٽان مليل نام جو جا
ڪريو. توهان جي اندر ۾ عجيب شڪتي ڪلندي ويندي. توه
جا دک دور ٿيندا. ستگرو مهاراج به پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿ

ستگر ڪي سچ شبد ڪا اهه نش ڪر ابياس،
ڪهه ٽيئُون سنسار ڪي وگهن هوين سب ناس.

٢٧ اپريل پوڄنيه سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج
ڪان موڪلائي آگري ۾ آيا. اُتي ستگرو مهاراجن جي آستان ت
ٻي ڏينهن ستسنگ ڪري ٣٠ اپريل سوامي جن گواليار ۾ آيا، اُت
پڻ سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ٥ مئي سوامي ج
الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا ۽ نت نيم ستسنگ پروچ
ڪندا رهيا.

١-٢ جون ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراجن جي ورسي آشر
۾ ملهائي ويئي. ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن، گڏجي جنن ستگر
سوامي ٽيئُونرام مهاراجن جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ٣ جون پرڀات
جو سوامي جن ورسي اُتسوَ جو پلهه پائيندي چيو ته وهدوار
چاهي پرمارٿ ۾ نمرتا اختيار ڪريو. اهنڪار ايمان جو تياڳ
ڪريو. ستگرو مهاراج پڻ پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

نمر پاڪو من ڌار لي تياڳي تن ابهمان،
ٽيئُون شيل سوَ پاڪو سي ابدا ڪر ڪليان.

١٢ نومبر شري گرو نانڪ ديو جي جنم ڏينهن ڪارتڪ پورڻماسيءَ ڏينهن صبح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا ۽ ٻين پاٺن جو ڀوڳ وڌو ۽ تنهن بعد آشرم ۾ گئوشالا کي پرڪرما ڏني۔ سوامي جن سنت شيواداس جي نڪاڻي (مٽ مندر) ۾ ستسنگ ڪيو. رات جو الهاسنگر ٢ ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي شري گرو نانڪ ديو مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي.

٨ ڊسمبر سوامي جن ملند سنڌي ڪالونيءَ جي گردوار ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. ڀاءُ شيوارام ڀمڀاڻيءَ سوامي جن جو آڌار مڃيندي چيو ته اڄ اسين ستگرو مهاراجن کي وينتي ڪريون ٿا ته هن ڪالونيءَ ۾ ور ور اچي درشن جي پياس پوري ڪن.

٢٠ ڊسمبر سوامي جن سنت ٽوپارام جي ورسي اُتسو سلسلي ۾ سنڌ آستان الهاسنگر ٥ ۾ ستسنگ ڪيو ۽ سائين ٽوپارام جي جيون تي روشني وڌي.

ڪمليشور مهاديو منڊل طرفان ڀاءُ نندلعل هر سال ڪرلا ۾ شوراتريءَ جو اُتسو ملهائيندو آهي. ١۴-١٥ فيبروري پوڄيه سوامي جن ان اُتسو سلسلي ۾ ستسنگ پروچن ڪندي ڀڳوان شنڪر جي مهما ڳائي.

٢٧ مارچ جئپور ۾ امراپور آستان تي پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو ۽ چيٽ جو ميلو آرنڀ ٿيڻو هو. ان اُتسو ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ سوامي جن ٢٠ مارچ جئپور ۾ آيا. سوامي جن پهرين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مورتيءَ کي نمسڪار ڪري ستگرو سوامي سروانند مهاراجن وٽ آيا. کين چرن وندنا ڪري پرسادي پيٽ رکيائون. ٢٧ مارچ صبح جو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن منڊل جي ٻين سنتن سان گڏجي جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو. شام جو ۴ بجي ستگرو مهاراجن جي نيتريتو ۾ شاهي جلوس ”رام نام“ ”ست نام ساکي“ جون ڌنيون لڳائيندو

ستسنگ ڪندا رهيا. ١۴ جولاءِ گرو پورڻما جي ڏينهن صبح جو سوامي جن گروءَ جي استتي ڪندي چيو ته ستگروءَ جي پريم ۽ شرڌا سان پوڄا ڪريو ته توهان کي چار پدارٿ پراپت ٿيندا. ستگرو مهاراج پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿا :

گر ڪو ڪر نم وندنا شرڌا من ۾ ڌار،
ڪهه ٽيئون اس جڳت ۾ پاءِ پدارٿ چار.

١٨ آگسٽ جنماشٽميءَ ڏينهن سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو.

١٦ سيپٽمبر رات جو سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسوَ سبب سندن آستان الهاسنگر ۵ ۾ ستسنگ ڪندي سائين هرچورام صاحب جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

٢۴ آڪٽوبر سوامي جن سوامي گوالانند مهاراجن جي ورسي اُتسوَ ۾ شرڪت ڪرڻ لاءِ پونا روانا ٿيا. اُتي سوامي جن ٢۴-٢۵ آڪٽوبر ستسنگ پروچن ڪندي سوامي گوالانند مهاراج کي شرڌانجلي ڏني. ٢٦ آڪٽوبر سوامي جن الهاسنگر ۵ ۾ واپس آيا.

ڪتڪيءَ جي چنڊ ڏينهن صبح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ڪارتڪ جا ڏينهن پرڀات جو پيارو ماڌوداس پودارام شري گرو گرنٿ صاحب مان وچن وٺندو هو ۽ سوامي جن اُن وچن جي درشٽانتن سان وياکيا ڪندا هئا ۽ پاءِ پوڄراج ڪڪريجا ورو ڪارتڪ ڪٿا پڙهندو هو ته سوامي جن ڪٿا جو مهتو پڌائيندا هئا.

گوپ اشٽميءَ ڏينهن صبح جي ستسنگ کان پوءِ سوامي جن گئو ماتائن جي سرڪس ۾ شرڪت ٿيا. شام جو شري راڌي شيام گئو شالا ۾ سوامي جن پروچن ڪندي آگره ڪيو ته پنهنجي ڪلياڻ لاءِ، پٽن جي ڪلياڻ لاءِ، ڌرم رکشا صدقي گئو ماتائن جي شيوا ڪريو. اها اُتم شيوا آهي. ڀڳوان شري ڪرشن ٻاڻ اڄوڪي ڏينهن گائيون چارڻ شروع ڪيون.

پورڪ پڻهه تي پايا مانش ڪا اوتار
ڪهه ڏيئون تهن سڦل ڪر سمري سرجڻهار.

انڪري پريميو! نام جپيو. ستسنگ ۾ اچڻ جي مول مراد به ڙها آهي ته رام رنگ ۾ رڱجي وڃون.

سوامي جن ۸ اپريل ستگرو سوامي سروانند مهاراج کان موڪلائي ڪن پريمين سان گڏجي ٻندرابن ۾ آيا. اُتي سوامي جن هفتو ڪن رهيا. ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلا استان تي ويا ۽ راس ليلائن جو شروع ڪيائون. ۱۶ اپريل سوامي جن دهليءَ ۾ آيا. اُتي چار ڏينهن ستگرو مهاراج جي آستان تي ستسنگ ڪري ۲۱ اپريل هردوار ۾ آيا. سوامي جن هردوار ۾ ۱۵ ڏينهن رهيا. سوامي جن رشيڪيش ۽ ڪنکل ۾ ڪيترن سنتن مهاتمائن سان روح رهاڻيون ڪيون. سوامي جن اُتي سنتن جو ڀنڊارو به ڪرايو. سنتن کي پوڄن ڪارائي پيڙائون ڏنائون. ۱۰ مئي سوامي جن الهاسنگر ۵ جي آشرم ۾ واپس وريا.

۲۷ مئي سنه ۱۹۶۴ع ۾ ڀارت جو پردان منتري پنڊت جواهرلعل نهرو پرلوڪ پڌاريو. ساري ديش ۾ غم جون گهٽائون ڇانئجي ويون. ۲۸ مئي شام جي ستسنگ ۾ پوڄنيه سوامي جن ڪيس شردانجلي ڏيندي چيو ته پنڊت جواهرلعل نهرو نه صرف ڀارت جو مهان نيتا هو پر وشو جي مهان هستي هو. هن ساري سنسار کي شانتيءَ جو سنديش ڏنو. هن سڄي سنسار کي پنهنجو ڪٽنب ڪري ليکيو. پيارو جواهرلعل دورانديش ۽ ديرندو اڳوان هو. مهاتما گانڌيءَ جو راجنيتي وارث هو. هن راشٽر ۾ خوشحالي آڻڻ لاءِ پنج ورشي يوجنائون شروع ڪيون. راشٽر جي نئون نرماڻ ۾ هن جو اولين يوگدان رهيو. پرماتما در پرارٿنا آهي ته شل هي پيارو وري به ڀارت ڀوميءَ ۾ جنم وٺي قوم جي ڪشتي ڪناري لڳائي.

ڪٿو. چارئي ڏينهن صبح شام منڊل جي سنتن مهاتمائن ۽ ڀڳتن گڏجي جڏن ستسنگ پروچن ڪيو.

٢٩ مارچ شام جو پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

مايا ممتا موه مد من مت من اوُر مان،
جو جيتي ان سات ڪو، سو هئه سنت سجان.

سچا سنت ڌن دولت، شان، وڏائي، موه ممتا کان پري رهن ٿا. هو انتي ڀير ڀڳوت ڀڄن ۾ ليِن رهن ٿا. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۾ سووت چاهي جاگرت اوستا ۾ پيا نام جپيندا هئا ۽ نام جپائيندا هئا. مايا ته سنتن جي داسي آهي. ان ڪري سنت مايا کان منهن موڙي مالڪ سان ناتو جوڙين ٿا.

سنت ڀڳترام ڀڳواس ۾ ايڪانت ۾ ڀڳوت ڀڄن ڪندو هو. هڪ دفعي بيڪانير جو راجا سندس درشن ڪرڻ لاءِ وٽس آيو. راجا، مهاتما ڀڳترام جو درشن ڪري کيس وينتي ڪئي ته آگيا ڪريو ته اوهانجي ڪهڙي سيوا ڪريان. سنت ڀڳترام ڀڳوت ڀڳتيءَ ۾ ليِن رهيو ۽ راجا کي ڪوبه جواب ڪين ڏنائين. راجا وري وري وينتي دهرائي. تڏهن سنت ڀڳترام کيس چيو ته تون وري هتي مون سان ملڻ نه اچج. اهائي تو جڙ منهنجي سيوا ڪئي.

سنت ڀڳترام جو اهو جواب ٻڌي راجا ڏاڍو پشيمان ٿيو. راجا سمجهيو ته سنت کيس چوندو ته سندر آشرم ٺهرائي ڏي، پر سنت ته هو ورڪت. ورڪت سنت دنيوي پدارٿن کان ته دور رهن ٿا، پر هوُ ماڻهن جو سمپرڪ به نٿا چاهن ته متان من وري نه پرپنچ ۾ ڦاسي پوي. هو انتي ڀير پرماتما جوئي چنتن ڪرڻ چاهين ٿا.

پريميو! منش شرير پراپت ڪري به جيڪڏهن ڀڳوت ڀڄن نه ڪيوسي ته هي جنم ڪهڙي ڪم جو! ستگرو مهاراج ۾ پنهنجي ٻاڻيءَ دواران نام جپڻ جي صلاح ڏيندي چون ٿا:

پرميو! توهان ۾ پيٽ گذر لاءِ پورهيو ڪندي ڏنڊو ڏاڙي
نوڪري ڪندي پرڀوءَ کي ياد ڪريو. نام جو سمرڻ اُتم
ڪرم آهي.

٢٤ آگسٽ جنماشٽميءَ ڏينهن سوامي جن شام جو ۽ رات جو
ڀڳوان سري ڪرشن جي مهما جا منترا پڙهن ڳائيندي ڀڳوان بانڪي
بهاري شيام سندر جي ليلائن جو ذڪر ڪيو.

سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسو سلسلي ۾ پوڄيه
سوامي جن ٢٠ سيپٽمبر سندن آستان الهاسنگر ٥ ۾ رات جو
ستسنگ ڪندي چيو ته سائين هرچورام گادي نشين هوندي به
پنهنجي پورهئي جي پئسي مان کاڌو کائيندا هئا. ڏاڍا پرهيز
وارا سنت هئا. هڪ دفعي چاليهي صاحب وارا برهمڻ پوڄن
جي ٿالهي کڻي سائين هرچورام وٽ آيا ۽ عرض ڪيائون ته
ڪرپا ڪري پوڄن ورتائيندا. سائين هرچورام هڪ روپيو روڪ
ڪڍي اُن پوڄن جي ٿالهيءَ عيوض ڏنو. اُهو سستائيءَ وارو زمانو
هو، ٢ آني سير کير ملندو هو. برهمڻ چيو ”سائين، ڀنڊاري
جي روٽي آهي اوهان کائيندا ته برڪت پوندي. پئسا ڇا لاءِ
ٿا ڏيو؟ سڀ ڪجهه اوهانجو آهي.“ سائين هرچورام صاحب
چيو ”بابا! اهي رڪ جا چڻا آهن، انهن چٻاڙي نه سگهبا، تنهن
ڪري اُن پوڄن جي عيوض هي روپيو ونو. برهمڻ چيو ته سائين
روٽيءَ جي هڪ ٿالهيءَ لاءِ هڪ روپيو تمام گهڻو آهي. سائين
هرچورام چيو ”بابا! اڳلو به قرض هوندو، سو لاهڻو آهي. وڃي
ڀنڊاري ۾ وجهو.“ سائين هرچورام پرائي کاڌي پيتي ۽ پئسي
کان پري رهندا هئا. سندن اِها ورتي اسان لاءِ سندر مثال آهي.
اسان مان ڪيترا نه مفت جي مال ملڻ تي خوش ٿين ٿا.
پورهئي جي پئسي مان گذران ڪرڻ گهرجي. اڄڪلهه رشوتخوري
وڌڻ ته رواج ئي پيو آهي. ڏڻ وار شاديءَ جي موقعي تي سڀڻن

١-٢ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي ورسي
ملهائي وئي. ٣ جون ٻرپات جو سوامي جن ٻلٿ ٻائيندي چ
ته اڄڪلهه چوڌاري ڪيڏو نه آڏمبر وڌي ويو آهي. ڪاڌي پيتي
تي ۽ اُن جو وڏو اثر آهي. جهڙو ان تهڙو من. انڪري پوشيو
سادگي اختيار ڪريو. صحت جي خيال کان چاهي آتمڪ اُنتي
جي لحاظ کان سادگيءَ جي ضرورت آهي. پرماتما کي ۽ آڏمبر
ڪين ٿو وڻي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

ڪهه ٽيئون ڪر سادگي، ڪان پان ڀران،
سادي رهڻي رهن سي، ريجهت هه ڀڳوان.

ڪاڌي پيتي جي سادگي، لٽي ڪپڙي جي سادگي ۽ رهڻي
۾ سادگيءَ واري اختيار ڪريو. ان ۾ توهانجو فائدو آهي. رو
ڪجهه نه ڪجهه وقت ايڪانت ۾ ويهي ڀڳوت چنتن ڪريو.

١١-١٢ جون رات جو سوامي جن ڪوٺري ڪالوني ٺٽا
ستسنگ ڪيو. ١٣ جون سوامي جن ملند سنڌي ڪالونيءَ
ستسنگ پرولچن ڪيو. ١٢ جولاءِ گرو پورڻما جو ڏينهن آشرم
ملهايو ويو. صبح جو سوامي جن ”گرو ڀڳتي“ وشيه تي
پرولچن ڪيو.

١٧ آگسٽ ڀائي لکيرام جي ورسيءَ جي موقعي تي سوامي
جن سائين هرچورام صاحب جي آستان تي ستسنگ ڪندي چيو
ته ڀائي لکيرام نهنو نماڻو سنتوشي سنت هو. پوکه ۽ ٻا
ڪندو هو ته انهن جي روڙ ۽ ٻاڻ ڪندو هو. آستان جي پرسا
ٻاجهون پوکيندو هو. اهي ٻاجهون پيداري ۾ نـي ڪم ايندڙ
هيون. سندس همٿ هاج ۾ ۽ من مالڪ ڏي هوندو هيس. کيتي
ٻاڙيءَ جو ڪم ڪندي چت جي ورتي پرماتما طرف هوندي
هيس. گاديءَ تي براجمان هوندي ۽ ٻاڻ پورهيو ڪندو هو، ويهي
ڪين کائيندو هو.

١ نومبر سوامي جن الهاسنگر جي آشرم ۾ واپس آيا. ٣ نومبر
ڏياريءَ ڏينهن پريمي سوامي جن کي چوڙن جي مهورت لاءِ
بمبئيءَ وٺي ويا.

٣ نومبر چنڊ ڏينهن پرڀات جو سوامي جن شري ڪارتڪ
ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ١٠ نومبر گوپ اشٽميءَ جي ڏينهن سوامي
جن راڌي شيام گئو شالا ۾ گئو ماتا جي مهما ڪندي چيو ته
گائيون سرڳ جي ڏاڪڻ آهن، جيڪڏهن توهان سرڳ جي پراپتي
چاهيو ٿا ته گائين جي سيوا ڪريو. گائين جي سيوا ڪرڻ سان
چاڻن جي پورتي ٿئي ٿي. گائين جي سيوا جو وڏو مهتو آهي.
پريميو! اندري صدق ۽ شردا سان گائين جي سيوا ڪريو.

١٢ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبح جو ستسنگ
بعد سوامي جن سان گڏجي سوين پريمي رام نام جون ڌنيون
لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اتي پاڻو پرسرام مسند
شمشان ڀوميءَ جي گذريل سال جي رپورٽ پيش ڪئي. سوامي
ٽلوڪداس مهاراج ۽ سائين جيوڻ گهوٽ به اتي ونراڳ واري
واڻي ڳائي. سوامي جن ان موقعي تي چيو ته اڄوڪي ڏينهن
دل کولي دان پن ڪريو. اڄ ساري رات جاڳي ڀڳوت ڀڄن
ڪريو. پيارا! ڪال جو نغارو پيو وڄي، ڪڏهن ٿو ڪنهن کي
سڏ ٿئي پتو ڪين آهي. ان ڪري دم دم چئو "جئه شري ڪرشن"
ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

ڪهه ٿيئون هر نام جپ، ڀولو نا ڪڻ ايڪ،
ڀوگت ڀوگت وشيه رس، بيتي جنم انيڪ.

١٥ نومبر شري گرو نانڪ ديو جي جنم ڏينهن ڪارتڪ
پورڻماسي صبح جو سوامي جن شري گرو گرنٿ صاحب، شريمد
ڀڳوت گيتا، شري رام پرڪاش گرنٿ ۽ شري ڪارتڪ ڪٿا جو
ڀوڳ وڌو. ان بعد سوامي جن پريمين سان گڏجي آشرم ۾ گئو شالا

کان ڇڪي وٺڻ جڻ موروثي حق ٿي پيو آهي. اهو وساري ويٺا آهيون ته حق حلال جي ڪمائي ئي سچي ڪمائي آهي. پرائو پئسو، پرائو پدارٿ، پرائي امانت هضم نه ڪري سگهبي. پرماتما وٽ گڏيل وياج سوڌو حساب ڏيڻو پوندو. پرائي ڌن دولت کي نانگ سمجهڻ گهرجي. پريميو! توهان به حق حلال جي ڪمائي کائو ته توهان جو من نرمل رهندو ۽ نرمل من سان توهان جلدي پرڀوءَ کي پراپت ڪري سگهندا.

١٥ آڪٽوبر دسهري جي ڏينهن شام جو دسهرا ميدان تي پاڻو پرسرام مسند ۽ سندس سائين وجيه دشمي اتسو جو آيوجن ڪيو. پوڄيه سوامي جن ان موقعي تي ڳالهائيندي چيو ته اڄوڪي ڏينهن ڀڳوان شري رام راوڻ کي ختم ڪري ستيه ڌرم جو جهنڊو جهولايو. اتياچاري ظالمن جو آخر انت ٿئي ٿو.

٢٨ آڪٽوبر شاعر پرسرام ضيا جي ورسي سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ آشرم ۾ ملهائي وئي. ان موقعي تي پاءُ گوبندرام پاٺياءُ، شري گدومل هرجاڻي ۽ ٻين شاعر پرسرام ضيا جي جيون ۽ شاعريءَ بابت ڳالهايو.

پوڄيه سوامي جن شاعر کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته شاعر معنيٰ پيغمبر، شاعرن کي پرماتما وٽان قدرت جي ڪلف جي ڪنجي عطا ٿيل آهي. شاعر پرسرام ضيا آستڪ شاعر هو. هن پياري شريمد ڀڳوت گيتا، شري سکمني صاحب، شري نائين محلي جا سلوڪ ۽ شري جپ صاحب سنڌي ڪوتا ۾ ترجمو ڪري وڏو وڙ ڪيو آهي.

٣٠ آڪٽوبر سوامي جن پونا ۾ سوامي رامڪرشن جي آشرم ۾ سوامي گوالانند مهاراجن جي ورسي اتسو ۾ شريڪ ٿيا. ٣٠ آڪٽوبر شام جو سوامي جن ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته سوامي گوالانند مهان ودوان ۽ گياني هئا. سڀ ڪي پرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪيائون. سندن ٻاڻيءَ ۾ به انيڪ هيرا لعل جواهر آهن.

ڻ اندرا (گلو) آڏواڻي ۽ ڀيڻ رتنا واڌواڻيءَ سڀني ڀيڻن جو
راڳت ڪيو. شام جو ڪلچرل اجلاس ڀيڻ پوپٽي هيرانندڻيءَ
ي زير صدارت ٿيو. جنهن سنڌي استريءَ کي نڀرتا
ن للڪاريندي چيو ته همت رکي اڌڪار حاصل ڪريو. ڀيڻ
انتا مدواڻي ۽ ڀيڻ اندو وچاڻيءَ آيل ڀيڻن جي شڪراني
ڪئي.

پروفيسر رام پنجواڻيءَ کي "انوکا آزمودا" پستڪ تي
اهتيه اڪادمي پنج هزار روپيا پرسڪار ڏنو. ان ڪري آشرم
١٨ ڊسمبر پوجنيه سوامي جن جي زير صدارت پروفيسر رام
نجواڻيءَ جو سنمان ڪيو ويو. اُنسوَ جو مکيه مهمان هو ڊاڪٽر
ي. ايل. پرڀاڪر. هن موقعي تي سوامي جن پروفيسر رام پنجواڻيءَ
ي هڪ هزار روپيا، هڪ مصريءَ جو مٺڪو ڏيندي ۽ آشيرواد
روپ ۾ دشالو پارائيندي چيو ته هن پياري سنڌي جاتيءَ
ي لاثاني سيوا ڪئي آهي. هي سنڌين جو سانسڪرتڪ ايلچي
هي. هن پنهنجي ساهتيه ۽ ڪلا دوارا سنڌي قوم جو ڪنڌ
ي ڪيو آهي. شل پرماتما کيس وڏي آورجا بخشي جو ديش
ا گهڙا پڙهندو رهي.

ڊاڪٽر سي. ايل. پرڀاڪر، شري گوبندرام ڀاٽيا، شري پرسرام
سند ۽ داس، پروفيسر صاحب جي يوگدان تي روشني وڌي.

٢٥ ڊسمبر کان الهه آباد ۾ ڪمڀ جو ميلو شروع ٿيڻو هو.
ن ميلي جي سلسلي ۾ پوجنيه سوامي جن ٢٢ ڊسمبر الهه آباد
پهچي ويا. اُتي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن پريم پرڪاش
منڊل جي طرفان ڇانوڻي لڳارائي هئي. پريم پرڪاش منڊل جا
سنت ۽ سوين پريمي اُن ڪمڀ جي ميلي ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ آيا.
ڪمڀ جو ميلو ڊسمبر کان ٢٨ جنوري ١٩٦٥ تائين هو. سوامي
ن واري وڻيءَ منڊپ ۾ ستسنگ، پروچن ڪيو. ڪمڀ جي

ڳي پرڪرما ڏني. صبح جو ١٠ بجي سوامي جن مت مندر سنت شيواداس جي آستان تي ستسنگ ڪيو. رات جو سوامي جن الهاسنگر ٢ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

پوڄيه سوامي جن جي پرڀرتا سان داس ١٥ ڊسمبر آشرم ۾ اکل ڀارت سنڌي مهلا سميلن جو آيوجن ڪيو. ان موقعي تي ممبئي جون بزرگ سماج شيوڪائون ڀيڻ ڪملا هيرانند، ڀيڻ جيٺي سپاهيملاڻي، ڀيڻ ٺاڪري سلامتراءِ، ڀيڻ ساوتري هوتچند آڏواڻي، پرنسپال سيتا سامتاڻي، پروفيسر پوپٽي هيرانداڻي، ڀيڻ ٺاڪري لڪاڻي ۽ پروفيسر ڀارتي رامڪرشن آڏواڻي، مهمان طور شريڪ ٿيون. انڪل ني سؤ کن ڀيڻن ان سميلن ۾ ڀاڱ ورتو. پوڄيه سوامي جن ان سميلن جو مهورت ڪندي چيو ته

"يتر ناريستو پوڄيئنتي تتر رمنتي ديوتا"

جتي نارين جي پوڄا ٿئي ٿي اتي ٿي ديوتائن جو واسو آهي. ڀارتيه سنسڪرتيءَ موجب استريءَ جو مهتوپورڻ استان آهي. جڏهن اسين ڀڳوان جو نالو وٺندا آهيون ته پهرين راڌا جو پوءِ ڪرشن جو نالو وٺندا آهيون. راڌا ڪرشن، پهرين سيتا پوءِ رام. سيتا رام. ڪي اگياني استريءَ جي نندا ڪندا آهن، تنهنڪري سنت چون ٿا:

ناري نندا مت ڪرو ناري ڳڻ جي کاڻ،
ناري سي پيدا هوئي ڌرو پرهلاد سمان.

ماتائو! پرسنتا آهي جو اڄ هن آستان تي پياري ديال آشا جي پرشارٿ سان سنڌي استري سميلن آيوجت ڪيو ويو آهي. سنڌي استري سماج جا ڪهڙا مسئلا آهن، انهن کي ڪيئن دور ڪجي، ان بابت اوهان ڀاڱ ۾ وڌ-ي ويچار ومرش ڪري ٺوس اپاءَ سوچيو، جئن سماج جو اٿان ٿئي.

ڀيڻ ڪملا هيرانند خاص اجلاس جي صدارتي تقرير ڪئي.

ڀيڻ اندرا (گلو) آڏواڻي ۽ ڀيڻ رتنا واڌواڻيءَ سڀني ڀيرن جو سواگت ڪيو. شام جو کليل اجلاس ڀيڻ پوپٽي هيرانندڻيءَ جي زير صدارت ٿيو. جنهن سنڌي استريءَ کي نڊرتا سان للڪاريندي چيو ته همت رکي اڌڪار حاصل ڪريو. ڀيڻ ڪانتا مدواڻي ۽ ڀيڻ اندو وچاڻيءَ آيل ڀيرن جي شڪرادائي ڪئي.

پروفيسر رام پنجواڻيءَ کي ”انوکا آزمودا“ پستڪ تي ساهتيه اڪادمي پنج هزار روپيا پرسڪار ڏنو. ان ڪري آشرم ۾ ۱۸ ڊسمبر پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت پروفيسر رام پنجواڻيءَ جو سنمان ڪيو ويو. اتسو جو مکيه مهمان هو ڊاڪٽر سي. ايل. پرڀات. هن موقعي تي سوامي جن پروفيسر رام پنجواڻيءَ کي هڪ هزار روپيا، هڪ مصريءَ جو ٽڪو ڏيندي ۽ آشيرواد روپ ۾ دشالو پائيندي چيو ته هن پياري سنڌي جاتيءَ جي لاثاني سيوا ڪئي آهي. هي سنڌين جو سانسڪرتڪ ايلچي آهي. هن پنهنجي ساهتيه ۽ ڪلا دوارا سنڌي قوم جو ڪنڌ مٿي ڪيو آهي. شل پرماتما کيس وڏي آورجا بخشي جو ديش جا گهڙا ڀريندو رهي.

ڊاڪٽر سي. ايل. پرڀات، شري گوبندرام ڀاٽيا، شري پرسرام مسند ۽ داس، پروفيسر صاحب جي يوگدان تي روشني وڌي.

۲۵ ڊسمبر کان الله آباد ۾ ڪنڀ جو ميلو شروع ٿيڻو هو. ان ميلي جي سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن ۲۲ ڊسمبر الله آباد ۾ پهتا ويا. اتي ستگرو سوامي سروانند مهاراج پريم پرڪاش منڊل جي طرفان ڇانوڻي لڳرائي هئي. پريم پرڪاش منڊل جا سنت ۽ سوين پريمي ان ڪنڀ جي ميلي ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ آيا. ڪنڀ جو ميلو ڊسمبر کان ۲۸ جنوري ۱۹۶۵ تائين هو. سوامي جن واري وٿيءَ منڊپ ۾ ستسنگ، پروچن ڪيو. ڪنڀ جي

ڳي پرڪرما ڏني. صبح جو ۱۰ بجي سوامي جن مٺ مندر سمت شيواداس جي آستان تي ستسنگ ڪيو. رات جو سوامي جن الهاسنگر ۲ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

پوجيه سوامي جن جي پريرڻا سان داس ۱۵ ڊسمبر آشرم ۾ اکل ڀارت سنڌي مهلا سميلن جو آيوجن ڪيو. ان موقعي تي ممبئيءَ جون بزرگ سماج سيوڪائون ڀيڻ ڪملا هيرانند، ڀيڻ جيٺي سپاهيملاڻي، ڀيڻ ٺاڪري سلامتراءِ، ڀيڻ ساوتري هوتچند آڏواڻي، پرنسيپال سيتا سامتاڻي، پروفيسر پوپٽي هيرانداڻي، ڀيڻ ٺاڪري لسڪاڻي ۽ پروفيسر ڀارتي رامڪرشن آڏواڻي، مهمان طور شريڪ ٿيون. انڪل ٿي سؤ کن ڀينرن ان سميلن ۾ ڀاڱو ورتو. پوجيه سوامي جن ان سميلن جو مهورت ڪندي چيو ته

"يتر ناريسٿو پوجينتي تتر رمنتي ديوتا"

جتي نارين جي پوڄا ٿئي ٿي اُتي ٿي ديوتائن جو واسو آهي. ڀارتيه سنسڪرتيءَ موجب استريءَ جو مهتوپورڻ استان آهي. جڏهن اسين ڀڳوان جو نالو وٺندا آهيون ته پهرين رادا جو پوءِ ڪرشن جو نالو وٺندا آهيون. رادا ڪرشن، پهرين سيتا پوءِ رام. سيتا رام. ڪي اگياني استريءَ جي نندا ڪندا آهن، تنهنڪري سنت چون ٿا:

ناري نندا مت ڪرو ناري گڻ ڪي کان،
ناري سي پيدا هوئي ڌرو پرهلاد سمان.

ماتائو! پرسنتا آهي جو اڄ هن آستان تي پياري ديال آشا جي پرشارٿ سان سنڌي استري سميلن آيوجت ڪيو ويو آهي. سنڌي استري سماج جا کهڙا مسئلا آهن، انهن کي ڪيئن دور ڪجي، ان بابت اوهان پاڻ ۾ ويهي ويچار ومرش ڪري نئوس اُپاءَ سوچيو، جئن سماج جو اٿان ٿئي.

ڀيڻ ڪملا هيرانند خاص اجلاس جي صدارتي تقرير ڪئي.

اچو. سوامي جن احمدآباد مان ساڳئي وقت بمبئيءَ روانا ٿيا.
هيڏانهن بمبئيءَ ۾ پرڀاڪاري ڀڳت آتما سيٺ شولداس هرگنداس
پرلوڪ پڌارو. سيٺ شولداس جو سوامي جن سان سڀ کان سنيهه
سنبنڌ هو. ڌارمڪ سماجڪ ڳالهين ۾ سوامي جن کيس پورو سهيوگ
ڏيندا هئا. الهاسنگر ۾ چاهي ڪوٽا راجستان ۾ هن پياري گروءَ
شالائون به پوڄنيه سوامي جن جي آسيس ۽ سهڪار سان کوليون.
سيٺ شولداس جي سنبنڌ ۾ سوامي جن جي رٿيل پروگرام
انوسار احمدآباد ٽيليفون لڳايو ويو. کين فون تي خبر ملي
ته سوامي جن احمدآباد مان بمبئيءَ لاءِ ٽرين ۾ نڪري چڪا
آهن.

سوامي جن کي اندرين اهڙي ڪا چڪ ٿي جو احمدآباد جو
رٿيل پروگرام رد ڪري اوچتو بمبئي روانا ٿيا. جڏهن ٽرين دادر
اسٽيشن تي پهتي ته سيٺ شولداس جي پريوار جو پارٽي ۽ ڪي
پريمي سوامي جن سان مليا ۽ کين سيٺ شولداس هرگنداس جي
پرلوڪ پڌارڻ جو سماچار ٻڌايائون. اتان ئي سوامي جن سيٺ
شولداس جي گهر هرگن هائوس ورلي بمبئيءَ ۾ آيا. سوامي جن
جي پهچڻ سان سيٺ جو استول شرير سينگاري کنيو ويو.
سوامي جن به سر سان گڏ ويا. سيٺ شولداس گرو ڀڳت هو.
اوچتو رستي تي سر سان ڪي گائيون به شامل ٿي هلڻ لڳيون.
جڏهن استول شرير شمشان ڀوميءَ ۾ پهتو تڏهن اهي گائيون به
غائب ٿي ويون. اهو ڪوتڪ ڏسي ڪيترا پريمي پياري
شولداس جي گرو ڀڳتيءَ جي مهما ڪرڻ لڳا. انت ويلي سوامي
جن نه سيٺ شولداس سان اچي نباهيو پر گائين به اچي نباهيو.

پڳڙي ڏينهن سوامي جن سيٺ شولداس کي شرڌانجلي
ڏيندي چيو ته پيارو شولداس ڌرمشٽ پرڀاڪاري گرو ڀڳت
هو. هي پيارو نت ڪلاڪن جا ڪلاڪ ڀڳوت ڀڄن ۾ لين رهندو

ٻين ڏينهن سوامي جن ٻين سنتن سان گڏجي ترويڻي سنگم وٽ ٻيون ڏنيون. ٢ فيبروري سوامي جن ڪاشيءِ ۾ آيا. اُتي پڻ هفتو ڪن رهي ١١ فيبروري الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسوُ ۽ چيٽ جو ميلو ١٤ اپريل کان ١٨ اپريل ١٩٦٥ امراپور آستان ڄيپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. ان اتسوَ جي سلسلي ۾ پوڄيہ سوامي جن ٨ اپريل ڄيپور امراپور آستان تي پهچي ويا. سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پرڻام ڪري ٻين سنتن سان حال احوال ٿيا. ١٠ اپريل سوامي گرمکداس مهاراج جي طبيعت ناساز ٿي پيئي. ڊاڪٽر گهرايو ويو، پر طبيعت پوئي پوندي پئي وئي. ١٣ اپريل سوامي گرمکداس مهاراج برهملين ٿيا. اُتسوَ سبب منڊل جا گهڻو ڪري سڀئي سنت اڳواٽ آيل هئا. انڪري ساڳئي ڏينهن سوامي گرمکداس مهاراج جو استول شرير ڏوليءِ ۾ سينگاري شمشان ڀوميءِ ڏانهن کنيو ويو.

ٻئي ڏينهن ستسنگ ۾ پوڄيہ سوامي سروانند مهاراج، سوامي ٻسنترام، سوامي جيون مڪت، سوامي ماڌوداس، پوڄيہ سوامي شانتي پرڪاش مهاراج، سوامي اوڌوداس، سوامي مرليڌر، سنت هرداسرام ۽ منڊل جي ٻين سنتن سوامي گرمکداس مهاراج کي ڀاو ڀيني شرڌانجلي ڏني.

ميلي جا چارئي ڏينهن منڊل جي سنتن ستسنگ ورکا ڪئي ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن اُتسوَ جو پلؤ پاتو.

سوامي گرمکداس مهاراج جي تيرهين جي اُتسوَ بعد ٢٦ اپريل سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج کان موڪلائي ٢٧ اپريل احمدآباد اسٽيشن تي پهتا. سوامي جن جو ڪارج ڪرم احمدآباد ۾ رهڻ جو هو، پر اوچتو ئي پرڀين کي چياڻون ت- اسين هيڊڪر ئي ممبئيءَ وڃون ٿا. ممبئيءَ جي ٽڪيٽ ڪڍائي

جي اُپاسنا ڪرڻ گهرجي. گروءَ دوارا ئي منش کي مڪتي ملندي، ان ڪري انهيءَ ڀاوَ سان ستگرن جي شرڻ وٺڻ گهرجي.

ستگر کي ڪرپا بنا ملي نه موکش دوار،
ڪهه ٽيئُون گر شرن لي اپنا ڪرو اڌار.

۱۴ آگسٽ رکشا ٻنڌن ڏينهن ڪيترن ئي ڀڳتن سوامي جن کي رکڙيون ٻڌيون. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ”رکشا ٻنڌن“ جي مهتوَ تي پرُوچن ڏنو. ۱۵ آگسٽ صبوح جو سوامي جن آشرم ۾ قومي جهنڊو چاڙهيو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن آزاديءَ جي وشيه تي وچار وڪت ڪيا. ۲۷ آگسٽ جنماشٽميءَ ڏينهن سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما جا ڀڄن ڳائيندي ٻانڪي ٻهاريءَ جي ليلائن جو ورڻن ڪيو.

پاڪستان جي اڳواڻن پڻ دوستيءَ جو دم هڻندي ۴ جنوري ۱۹۶۵ کان ڀارتي سرحدن ۾ ڇيڙ ڇاڙ شروع ڪئي. ڀارت جي ڪڇ ۽ ڪشمير کان اڻ ڳڻيا حملا ڪيا. ۱ سيپٽمبر پاڪستان ڀارت تي زبردست حملو ڪيو. ڀارت جي پرڌان منتري لعل بهادر شاستري فوج ۾ نئين چيتنا آڻي دشمن جو منهن مقابلو ڪيو. ساري ديش ۾ راشٽريه ڀڳتيءَ جي ڌارا پرواهت ٿي. ديش جي اڳواڻن ساهتيڪارن ۽ سنتن به پنهنجي ڪيتر ۾ ديش جي آزاديءَ جي سرڪشا لاءِ ديش واسين ۾ راشٽر ڀڳتيءَ جو سنچار ڪيو. سوامي جن پڻ پنهنجي ستسنگ دوارا ديش ڀڳتيءَ ۽ ايڪتا جو سنديش ڏنو.

۲۴ سالن جي نئين سنڌي نوجوان فلائنگ آفيسر شري ٽڪرام واسونداڻيءَ اُن جنگ جي دوران سرگوڌا اڏي مٿان امبازي ڪندي، پاڪستاني فوج کي نونهن چٻائيندي ۲۶ سيپٽمبر ويرگتي پاتي. ۳۰ سيپٽمبر الهاسنگر ۵ جي آشرم ۾ پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت شهيد ٽڪرام واسونداڻيءَ کي شرڌانجلي ارپڻ

هو. ڪيترين غريب نياڻين کي هن شاديون ڪرايون. ڪيترن سفيد پوش گهرن کي ڳجهه ڳوهه ۾ مدد ڪندو هو. پير ڳوٺ کان وٺي هن ڪيترائي اُپڪار جا ڪم ڪيا. شل پرماتما هن پياري کي پنهنجي ڪمل چرنن ۾ رکي.

٢٨-٢٩ مئي آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. ٢٩ مئي صبوح جو سنتن جو ڀنڊارو ڪيو ويو. پنجن ئي نمبرن جا سنت اُن سنت سماگم ۾ شريڪ ٿيا ۽ انهن ڀڳتي گيان پوروڪ وشين تي ڳالهايو. پوڄيه سوامي جن سيٺي سنتن جا آڀار مڃيا. ٣٠ مئي آنسو جو ٻلڪ پائيندي سوامي جن چيو:

شرڌا سي ستسنگ ڪرو، سيوا ڪرو نشڪام،
ڪهه ٽيئون تيري سڀي هووي پورڻ ڪام.

پريميو! ستسنگ دوارا جيوَ جو وويڪ جاڳرت ٿئي ٿو. ست ۽ اسٿ جي ڄاڻ پوي ٿي. ان ڪري اوهان نيم ستسنگ ڪريو. ڪسنگ کان ڪنارو ڪري ڪنهن نه ڪنهن ست پرش جو سنگ ڪريو. اُن مان توهان کي رام جو رنگ لڳندو. ستسنگ سان گڏ دکين دريدرن گهرجائن جي نشڪام سيوا ڪريو. انهن ڪرڻ سان توهان جو هردو نرمل ٿيندو ويندو. نشڪام سيوا ۽ ستسنگ ذريعي توهان جا سڀئي ڪم راس ٿيندا.

٩-١٠ جون سوامي جن ڪرلا ممبئي ۾ ستسنگ ڪيو. ١١ جون چيمبور ۾ ستسنگ ڪيائون.

١٢ جولاءِ گرو پورڻما ڏينهن صبوح جو سوامي جن آشرم ۾ گروءَ جي مهما ڳائيندي چيو:

گرو برهما گرو وشڻو ديوَ گرو شيش مهيش،
ڪهه ٽيئون گر سوريه شش ديو گر گور گڻيش.

ستگرو ئي برهما، وشڻو ۽ شو شنڪر جو روپ آهي. گرو ئي سورج چندرما ۽ گڻيش آهي. ان ڪري شرڌا ۽ پريم سان گروءَ

پرڪاشي ڏينهن صبوح جي ستسنگ بعد سوامي جن ڀرتين
سان گڏ جي شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اتي سوامي جن وڏراڳي
ڀڄن ڳائيندي چيو ته ڪڏهن نه ڪڏهن ڪي ڪال جو سڏ اچي
ٿو ناهي! انڪري پريميو! پرلوڪ لاءِ تياري ڪريو. تياري اها
ستڪرم. سواس اجايا نه وڃايو. اٿندي ويهندي نام جپيو ۽
دان پڻ ڪريو. ٻين جو ڀلو ڪريو. جي سگهي اوتري چاهيو ٿا ته ٻين
کي سکي ڪريو.

١٧ نومبر ڪارتڪ پورڻماسيءَ صبوح جو سوامي جن شري
ڪارتڪ ڪٿا، شري گرو گرنٿ صاحب، شريمد ڀڳوت گيتا ۽
شري پريم پرڪاش گرنٿ جي پاٺن جا ڀوڳ وڌا. تنهن بعد
سوامي جن سنت شيواداس جي ٽڪاڻي مٿ مندر ۾ ستسنگ ڪيو.

١٢ ڊسمبر سائين پريارام صاحب جي ورسي اتسو ۾ شرڪت
ڪرڻ لاءِ سوامي جن احمدآباد ويا. اتي سوامي جن ٽي ڏينهن
ستسنگ پروچن ڪندي سنت پريارام جي جيون تي روشني
وجهندي سنگت کي اپيل ڪئي ته ماس شراب جوئا کان ڪنارو
ڪري شڀ ڪرم ڪريو.

١١ جنوري ١٩٦٦ ڀارت جي پردان منتري شري لعل بهادر
شاستريءَ جي اوچتي دکدائي ديهانت جو سماچار پڌي ڀارت
۾ غم جي لهر ڇانئجي وئي. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن شري
لعل بهادر شاستريءَ کي ڀاوڀني شردانجلي ڏيندي چيو ته
شري لعل بهادر نڊر ۽ نشڪام نيتا هو. ڀارت سنسڪرتيءَ
جو سورُوپ هو. چين ۽ پاڪستان جي لڙائيءَ وقت ڪيئن نه
هن راشٽر ڀڳت دشمن جون ملين مرادون مٽيءَ ۾ ملائي ڇڏيون.
هي پيارو نه صرف ديش ڀڳت هو پر ايشور ڀڳت پڻ هو. ڌارمڪ
پروڙيءَ وارو ۽ سدانتن وارو آدرشي اڳوان هو. هن موقعي تي
داس خاص ڪوٺا دوارا شري شاستريءَ کي شردانجلي ڏني.

ڪرڻ لاءِ شوڪ سڀا جو آيوجن ڪيو ويو. شري نيوندرام وشنداس ايم. ايل. اي.، ڊاڪٽر ڌرمداس لڪاڻي، گوبند رام ڀاٽيا، پرسرام ڪانگريسي ۽ ٻين شهيد کي شرڌانجلي ڏني.

پوڄيه سوامي جن اُن موقعي تي شهيد کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته ويرَ ٻڍرَ رامچنداڻيءَ تي سنڌي قوم کي ناز آهي جنهن ديش جي آزاديءَ جي سرڪشا صدقي پنهنجي پراڻن جي آهوتي ڏئي پنهنجي ماتا جي ڪک سڦلي ڪئي.

اُهي مائر ڀلــي مرڪن جي ٻاروتن ۾ لولـــي ڏين،
ته صدقي ديش تان تن من ڪرڻ جهڙيءَ ٻي خدمت،
جگر پنهنجا ڪٽي ڏينديون مٿو اولاد موڪلينديون،
اِهائي آس ٿا سينديون ته رهجي ديش جي عظمت.
(بيوس)

٢ آڪٽوبر مهاتما گانڌيءَ جي جنمــدن سبب سوامي جن مهاتما گانڌيءَ جي جيون جا ڪي مثال ٻڌائيندي چيو ته ڪيئن نه ٻاپوءَ ڪيترا مسئلا پرارٿنا دواران حل ڪيا. توهان به نت نيم پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريو. مهاتما گانڌي آتمڪ ٻل جي ڪري ئي هيڏا سارا ڪارج ڪري سگهيو.

٣٠ آڪٽوبر سوامي جن سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اتسو ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ پونا ويا. اتي سوامي جن ٻه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي سوامي گوالانند مهاراجن جي گيان جو ورڻن ڪيو. ١ نومبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

٣ نومبر چنڊ جي ڏينهن صبوح جو سوامي جن ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ١٠ نومبر گوپ اشٽميءَ ڏينهن شام جو گئوشالا ۾ سوامي‌جن سيٺ شولداس هرگنداس جي فوٽي جو مهورت ڪندي چيو ته جيئن ڀاري شولداس گائن جي شيوا ڪئي تيئن توهان به گئو ماتائن جي شرڌا سان شيوا ڪندا رهو. ١٣ نومبــر ڪارتڪ

کي سنت رگهورام جن جي پرلوڪ سڌارڻ جو سماچار موڪليو. ڪيترائي سنت ۽ سوين پريمي اچي ويا. سنت رگهورام جي استول شرير کي سينگاري پالڪي ڊوليءَ ۾ ڪڍي شهر جي پرڪرما ڏياريندا سوين پريمي شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا.

١٩ فيبروري سنت رگهورام جن جي چاليهي ڏينهن ڪيترن سنتن سائين رگهورام کي شردانجلي ڏني. سوامي جن ان موقعي تي هيٺيون ڀڄن ڳايو:

ويا اڏامي هنس ڪري هي پڃرو خالي،
(١) پنجن تتن جو پڃرو آهي، هنس پيا نا شوڀا پائي،
ڏوڏڙ ۾ ٿي ڏونس، ڪري هي پڃرو خالي ......
(٢) هنس هوندي جن پئا ٿي هيٺرا، ڏين اهي ٿي هاٿي امبڙا،
ختم ڪري ويو ونس، ڪري هي پڃرو خالي ......
(٣) ڪلا هنس جي هيڏڙي ساري، تنهن بن پڃرو اوندهه ڪاري،
لڳي اٿيئين جيئن ڪنس، ڪري هي پڃرو خالي ......
(٤) هنس هوندي ڪر پڃرو سڦلو، ڪهي ٿيندؤن ڪر سڀ جو ڀلو،
سمر هري وڏ هنس، ڪري هي پڃرو خالي ......

تيرهين ڏينهن سوامي جن سنت رگهورام مهاراج جي نمت سنتن جو ڀنڊارو ڪرايو. اُن موقعي تي پنجن ئي نمبرن جا سنت مهاتمائن شرڪت ڪئي. سوامي جن پاڻي رگهورام کي شردانجلي ڏيندي چيو ته، سنت رگهورام جو جيون تياڳ ۽ تپسيا جو جيون هو. سندس ڪاڏو پيتو ۽ رهڻي تمام سادگي واري پر وچار مهان هئا. ايشور ڀڳت به هو ته ديش ڀڳت به هو. ڀڳوان شري ڪرشن جو اننيه اپاسڪ هو. لکل لعل هو. هن ڌارمڪ شاسترن بابت ڪيترائي ڪتاب لکيا آهن. ننڍپڻ ۾ ئي داس کي هن ستپرش جو سنگ مليو. داس سنت رگهورام مان ڪافي ڪجهه پرايو.

سنت سنمکلعل، ڀاءُ جيوتداس آهوجا، ڀاءُ ڪمتراءِ آهوجا ۽
شري لعل ٻهادر شاستريءَ جي گڻن جو ذڪر ڪيو.

١٦ جنوري سنڌ جو مهان سنت ساڌو ٽي. ايل. واسواڻي پونا ۾ برهملين ٿيو. ٢٥ جنوري شام جو آشرم ۾ ساڌو واسواڻيءَ کي شرڌانجلي ارپت ڪرڻ لاءِ شوڪ سڀا جو آيوجن ڪيو ويو. هن موقعي تي پوڄيه سوامي جن دادا واسواڻيءَ کي شرڌانجلي ارپڻ ڪندي چيو ته ساڌو واسواڻي سنڌ جو سچو سونهون هو، ڀڳوان شري ڪرشن جو انيه اپاسڪ هو. داس ننڍي هوندي حيدرآباد جي رشي ديارام گدومل سنسڪرت پاٺشالا ۾ پڻ هڪ سندس وياکيان ٻڌا. سندس وياکيانن ۾ عجيب تاثير هوندو هو. هن سنت عهدي اقبال جو تياڳ ڪري فقيري اختيار ڪئي ۽ سوَن کي پرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪي سندن جيوَن نئين ٺاٺي.

هن موقعي تي پرنسيپال ايل. ايڇ. اجواڻي، شري گوبندرام ڀاٽيا، شري پرسرام مسند ۽ ٻين ساڌو واسواڻيءَ جي گڻن جو ورنن ڪيو. داس خاص لکيل ڪوتا دل سوز سر ۾ پڙهي ساڌو واسواڻيءَ کي شرڌانجلي ارپت ڪئي.

سنت رشي رگهورام گهڻو وقت آشرم ۾ ئي رهندا هئا. گهڻو وقت گوشهنشينيءَ ۾ گذاريندا هئا. پوڄيه سوامي جن جو ساڻن سنيهه سنبنڌ هو. پاڻ ۾ گيان گوشٽي به ڪندا هئا. سنت رگهورام شام جو ڪڏهن ستسنگ به ڪندا هئا. وڏا ودوان هئا. آشرم ۾ ئي سندن طبيعت ناساز ٿي پئي. سندن ناچاڪائيءَ جي خبر ٻڌي سوامي ليلاشاهه مهاراج پڻ هنن کان صحت پڇڻ پهچي آيا. سوامي ليلاشاهه مهاراج پنهنجي هٿن سان ڪين سوُنٺ ڏني ۽ مالش ڪئي.

١٦ فيبروري ١٩٦٦ع ۾ سنت رگهورام جن برهملين ٿيا. ڪو نياڻڻ سکي ته سوامي جن ڪان. سوامي جن هڪدم سندن ۽ پراڻن

جيڪو جيءُ مدش ڏيهه ڌاري ۽ رام نام نٿو جپي، سچ نٿو ڳالهائي، مٺو نٿو ٻولي سو ٻئي جنم ۾ گونگو ٿئي ٿو. پيارا! جيڪڏهن توهان ٻئي جنم ۾ گونگا نٿا ٿيڻ چاهيو ته مڌر ڀاشي ٿيو. سچ ڳالهايو سچ ورتايو؛ جو سچ چت آنند روپ پرماتما آهي اُن جو نام جپيو. پيوءِ جا انيڪ نالا آهن. جيڪو نالو توهان شردا ۽ پريم سان جپيندا ته توهان جو ڪلياڻ ٿيندو. سنت دادو به چوي ٿو:

دادا سرجنهار ڪي، ڪيتي نام اننت،
چت آوي سو ليجئي، يُون ساڌو سمري سنت.

جيڪو نالو توهان جي چت کي وڻي يا جيڪو نام ستگرو ٻڌائي اُن جو ورور صدق سان ابياس ڪيو ته توهان کي پرم آنند جي پراپتي ٿيندي.

١٥ اپريل سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کان موڪلائي آگري ۾ آيا اُتي ٿي چار ڏينهن ستسنگ ڪري گواليار ۾ آيا. اُتي به سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ ڪيو. ٢٥ اپريل سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

١-٢ جون آشرم ۾ سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي ملهائي. ١٠ جولاءِ گرو پورنما ڏينهن سوامي جن "گرو ڀڳتي" وشيه تي پروچن ڏنو.

ٻهار ۾ زبردست سوڪ اسٿتي هئي. سوڪ پيڙتن جي سهائتا ڪرڻ لاءِ پوجنيه سوامي جن ڀيرن حڪيم دوارڪاداس ريلواڻيءَ کي ٻهار موڪليو. اُتي پوت گيا ۾ سنت ونوبا ڀاوي جي آشرم ۾ ڀاءُ دوارڪي سندراڻيءَ جي سهڪار سان سوڪ پيڙتن جي سهائتا جو ڪارج شروع ڪيو ويو. اُن بعد داس کي به ٻهار موڪليو ويو. سنت راجورام (وڏ پرڪاش)، ڀاءُ گرنارام، ڀاءُ تلسيداس موٽواڻيءَ کي پڻ سوامي جن شيوا ڪارج لاءِ گيا موڪليو.

پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو ۽ چيٽ جو ميلو ۴ اپريل ۱۹۶۶ کان ۷ اپريل امراپور آستان ڄيپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. اُن اُتسو جي سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن ۲۸ مارچ ڄيپور ۾ پهتي ويا. ۳ اپريل سوامي گرمکداس مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ ٻين سنتن سنت گرمکداس مهاراج جي گڻن جو ورڻن ڪيو. اُن موقعي تي پوڄيه سوامي جن هيٺيون ڀڄن سوز ڀرئي سر ۾ ڳايو:

ياد اچون ياد اچون
مونکي ستگرو پيارا ياد اچون
(۱) ياد ڪري مان تن سڄڻن کي،
نيڻن وهايان روئي ڌارا- ياد اچون......
(۲) گهڙيءَ گهڙيءَ ٿي جن سمجهايو،
دين دَيالو گيان پدارا- ياد اچون......
(۳) پريم سچي جو منتر ڏيئي،
من موهن سان ميلڻ وارا- ياد اچون......
(۴) پيار ڏيئي جن پنهنجو ڪيتو،
ٻولي مٺڙي ٻولڻ وارا...... ياد اچون......
(۵) رام نام جي ٻيڙي چاڙهي،
ڀؤ ساگر کان تارڻ وارا- ياد اچون......
(۱) ڪهي تيئون سي ڪيئن وساريان،
دل کي ڏيرج ڏيڻ وارا- ياد اچون......

۴ اپريل صبوح جو پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراجن منڊل جي سڀني سنتن سان گڏجي جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو. ۶ اپريل سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

رام نام سته وچن ٿان مڌر نه ٻولت جو،
تيئون دوجي جنم ۾ سو نر گونگا هوئي.

ڪري هوس کي پيار ڀري پشپانجلي ارپت ڪئي.

٢٢ آڪٽوبر سوامي جن سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اُتسو ۾ شرڪت ڪرڻ لاءِ پونا روانا ٿيا. اُتي سوامي جن ٢٢-٢٣ آڪٽوبر ستسنگ. پروچن ڪندي سوامي گوالانند مهاراج جي جيون ۽ ڪاريه تي روشني وڌي. ٢٤ آڪٽوبر سوامي جن اُلهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ٢٦ آڪٽوبر ڏياري جي ڏينهن کي پرمي سوامي جن کي چوپڙن جو مهورت ڪرائڻ لاءِ ممبئي وٺي ويا. سوامي جن رات جو ممبئي مان واپس آيا. ٢٩ آڪٽوبر چنڊ ڏينهن صبوح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ٦ نومبر گوپ اشٽمي اُتسو راڌي شيام گئوشالا ۾ ملهايو ويو جتي سوامي جن شري گئو ماتا جي مهتو جو ورڻن ڪندي سنگت کي چيو ته جيڪڏهن ڀڳوان شري ڪرشن کي پرسن ڪرڻ چاهيو ٿا ته شردا سان گئو ماتائن جي سيوا ڪريو. ٩ نومبر ڪارتڪ ايڪادشي جي ڏينهن صبوح جو ستسنگ کان پوءِ سوامي جن ۽ سڀ پرمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀومي ڏانهن هليا. اُتي سوامي جن پڇڻ ڳالهائيندي چيو ته پرميو! هڪ ڏينهن سڀني کي هتي اچڻو آهي.

هڪ دفعي شاهه لطيف ۽ سنت مدن پاڻ ۾ روح رهاڻ ڪري رهيا هئا. اُتي شاهه لطيف جا ڪي مريد به ويٺا هئا. روح رهاڻ ڪندي شاهه صاحب سنت مدن کان پڇيو ”تون ڪير؟ مان ڪير؟“ سنت مدن ٺهه پهه ورائيو ”تون ڌوڙ ته مان ڇاڻي.“ ڀڳت مدن جو اهو جواب ٻڌي مريد ته وائڙا ٿي ويا ۽ شاهه لطيف کي چيائون ته هي وائيو ڇا ٿو آکي؟ توهان کي ڌوڙ سڏي ٿو! تڏهن شاهه لطيف مشڪندي چيو ”ابا! مدن سورهن آنا سچ ٿو آکي. مان مذهب جي لحاظ کان مسلمان آهيان، جڏهن مرندس ته منهنجي هن بدن کي زمين ۾ دفنايو ويندو. مان ڌوڙ ۾ ڌوڙ ٿي

اُتي نه صرف ماڻهو ماتر جي شيوا ۾ گهڻو ماڻائن ۽ ٻين پسن کي ۾ ڪاٽو ڪاڙهيو ويندو هو. پوڄيه سوامي جن پاڻ ۾ ١٥ جولاءِ ٻهار ڏانهن روانا ٿيا. سوامي جن سان گڏ سنت سنمکلعل، شري گوبندرام پاٿيا، شري جيٺندرام واڌوا، شري ڪنهيالعل جشنمل ڀوڄا ۽ ٻيا شيواڌاري ٻه ساڻ هئا. سنڌوءَ آشرم جي ويوسٿاپڪ پياري ڀاءُ دوارڪي سندرائيءَ سوامي جن جو هارڊڪ سواگت ڪيو. سوامي جن پاڻ سوڪ اپراڌين ۾ ويا ۽ ٿيندڙ شيوا ڪارڻ نظر مان ڪڍيائون. سوامي جن اُتي هفتو ڪن رهيا.

٢٤ جولاءِ سوامي جن ڪاشيءَ ۾ آيا. اُتي ستگرن جي آستان تي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ ڪيو. اُتان سوامي جن ستنا ڪئمپ ۾ آيا. اُتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پرووچن ڪيو. ٦ آگسٽ سوامي جن الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا.

١٨ آگسٽ شري جنماشٽميءَ اُتسو ڏاڍي اُمنگ اُتساهه سان آشرم ۾ ملهايو ويو. پوڄيه سوامي جن شام جي ستسنگ ۽ رات جي ڪارڻ ڪرم ۾ ڀڳوان شري ڪرشن شيام سندر جي مهما جا منترا ڀڄن ڳائيندي اُن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ١٧ سيپٽمبر رات جو سائين هرچورام صاحب جي ورسيءَ جي موقعي تي سوامي جن سندن آستان الهاسنگر ٥ ۾ ستسنگ ڪندي سائين هرچورام صاحب جي جيون جا ڪي سکياداءِڪ مثال ٻڌايا.

٢٣ سيپٽمبر ڪوي ڪشنچند ٻيوس جي ورسي پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت آشرم ۾ ملهائي وئي. پوڄيه سوامي جن ڪوي ٻيوس کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته ڪوي ٻيوس شري ڪرشن ڀڳت ڪوي هو. سندس دل ۾ هيڻن لاءِ همدردي ۽ پيار هو. پرماتما کيس ڪوتا لکڻ جي ڏات بخشش ڪئي. سندس ڪوتا ۾ ڪيترائي گيان جا گوهر آهن. هن موقعي تي ڀاءُ گوبندرام پاٿيا، ڀاءُ جيوٽداس آهوجا، داس ۽ ٻين ڪن پرامڻن

ته همٿ آشرم ۾ رهي سيوا ڪريان. سوامي جن مشڪندي کيس چيو "پيارا توکي اهو ويراڳ دائمي ٿيو آهي يا ٿوري وقت لاءِ؟" پياري ٽيسومل نماڻي نوع ۾ چيو "سوامي جي! هاڻي اوهان داس کي نام دان ڏيو. زندگيءَ جا باقي ڏينهن اوهان جي چرڻن جي سيوا ۾ ئي گذارڻ چاهيان ٿو. همٿ رهي آشرم جي ۽ سيوا ڪندس ته ڏين دکين جي ۽ خدمت ڪندس." سوامي جن سندس جواب تي ڏاڍو پرسن ٿيا ۽ کيس چيائون ته تون بلاشڪ هن آشرم ۾ رهي سيوا ڪندو ره. سوامي جن کيس نام دان ڏنو.

ڪوئٽا ۾ زلزلو ٿيو. سوامي جن هڪدم ڀونڪمپ جي ستايلن جي سهائتا لاءِ حڪيم دوارڪاداس، ڀاءُ گوبندرام ايل. ايم.، پروفيسر ڪنهيالعل ٽلرياڻا ۽ ٻين سيوادارين کي ڪوئٽا موڪليو. ڪجھ ڏينهن بعد سوامي جن پاڻ به ڪوئٽا ويا ۽ ستايلن کي سهائتا ۽ همدردي ڏنائون.

١٢-١٣ جنوري سوامي جن لاهوريءَ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته منش کي اُدار ٿيڻ گهرجي. جيڪي ڪجھ وٽس آهي اهو پڀوءَ جي امانت آهي. امانت ۾ خيانت نہ ڪري. اُدارتا به ڪيترن قسمن جي آهي، دل جي اُدارتا، وچارن جي اُدارتا، پئسي پدارٿ جي اُدارتا.

هڪ دفعي مهاراجا رنجيت سنگھ سپاهين سان گڏ گهوڙي تي سوار ڪيڏانهن وڃي رهيو هو. رستي تي جهنگل ۾ اوچتو راجا جي مستڪ کي هڪ پٿر لڳو ۽ سندس مستڪ وٽان رت وهڻ لڳو. پٿر ڪنهن هنيو آهي ان جي ڳولها ڪرڻ لاءِ سپاهي چوڌاري ڊوڙيا. سپاهي ڏسن ته هڪ مائي ٻيرن جي وڻ کي پٿر هڻي رهي آهي. سپاهي هڪدم اُن مائيءَ کي راجا وٽ وٺي آيا ۽ چيائونس "مهاراج! هن مائيءَ ئي اوهان کي پٿر هنيو آهي. آگيا ڪريو ته هن مائيءَ کي ڪهڙي سزا ڏني وڃي."

ويندس. مدن فقير هندو آهي. جڏهن هن جو ٻڪيڙو ٻرواڻ ڪندو ته هن جي بدن کي مسلمان به ساڙي ڇڏيندا. بدن سڙي رک ٿيندو پوءِ ڇائي ٿيندو. ان ڪري مدن جو جواب تمام صحيح آهي."

شاهه لطيف جو اهو جواب ٻڌي مريد دنگ رهجي ويا. پريميو! آخر ڪڏهن نه ڪڏهن ڏينهن شمشان ڀومي ۾ شرير سڙي خاڪ ٿيندو. ان ڪري پرلوڪ لاءِ توشو تيار ڪريو. اُن ڪري شڀ ڪرم ڪريو. نام جپيو، دان پُن ڪريو. اُپڪار جا ڪم ڪري جيون سڦل ڪريو.

١٢ نومبر شري ڪارتڪ پورنما ڏينهن صبوح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا، شري گرو گرنٿ صاحب، شريمد ڀڳوت گيتا ۽ شري پريم پرڪاش گرنٿ جي پاٺن جا ڀوڳ وڌا. اُن بعد سوامي جن ساري سنگت سان گڏجي آشرم ۽ گئوشالا کي پرڪرما ڏني. ١٠ بجي وري سنت شيواداس جي ٽڪاڻي مٿ مندر ۾ آيا. اُتي سوامي جن ڪلاڪ ڪن ستسنگ ڪندي شري گرو نانڪ ديو جي جيون تي روشني وڌي.

١٢-١٣ ڊسمبر سوامي جن ڪرلا بمبئيءَ ۾ پرچن ڪيو.

پوڄيه سوامي جن شرڌالو پريمي ڀڳت انڌا وچاڻيءَ جي سرڳواسي پتيءَ شري سروج ڪمار ڪمل جي ڪوتا سنگره "پونڌون" جو مهورت ڪندي شاعر ڪمل کي ڀاو ڀيني شرڌانجلي ڏني ۽ سنڌس فوٽي جو به مهورت ڪيو. داس به اُن موقعي تي شاعر ڪمل جي ڪوتائن تي روشني وڌي.

انڊو آئل مل جي مالڪ سيٺ ڀيسومل ٻيداس ڪڪواڻيءَ جو من دنيوي جهنجهٽن ڏنڌي وهنوار مان اُپرام ٿي ٿو. ان ڪري هي پيارو پوڄيه سوامي جن وٽ الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ آيو ۽ اچي سوامي جن سان دل جو حال ونڊ پائين ۽ عرض ڪيائين

جوڙيو. سنساري ڪرتويه پاليندي آسڪتي نه رکو.

١٤ مارچ سوامي ليلا شاه مهاراج جي جينتي اُتسو جي موقعي تي سوامي جن جي زير صدارت سنڌي سماج سميلن سڏايو ويو. سوامي جن صدارتي تقرير ڪندي چيو ته سوامي ليلا شاه سماجڪ برائين کي دور ڪرڻ لاءِ ڪيڏي نه جفاڪشي ڪري رهيا آهن. اڄ ڏيتي ليتيءَ جي رسم اُگرو روپ اختيار ڪيو آهي. زوريءَ ڇوڪري ڏيڻ وڏو پاپ آهي. ان رسم کي گهٽايو. ان مسئلي سبب ڪيتريون وڏڙيون نياڻيون گهرن ۾ ويٺيون آهن. اُنهن تي رحم ڪريو.

ان موقعي تي پرنسپال ايل. ايڇ. اجواڻي، پروفيسر بي. ايڇ. ناگراڻي، سرو شري ڦتومل ٽيڪچنداڻي، خوبچند ياڇيا، ڪومترا ڏيالاڻي، گوبندرام پاڻيا، پرسرام مسند، پرسرام ڪانگريسي، داس ۽ ٻين ڪيترن سوامي ليلا شاه مهاراج جي ڪارج ۽ سماجڪ مسئلن تي ڳالهايو.

پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو ۽ چيٽ جو ميلو ٢٣ اپريل ١٩٦٧ کان ٢٧ اپريل امرپور آستان جيپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. اُن اُتسو جي سلسلي ۾ سوامي جن ١٥ اپريل جيپور آستان تي پهچي ويا. سوامي جن پهرين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مورتيءَ کي پرڻام ڪري پوءِ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي ڪمري ۾ آيا ۽ ستگرو مهاراجن کي نمسڪار ڪري پرسادي ڀيٽ رکيائون. پوءِ سوامي جن منڊل جي ٻين سنتن سان مليا. ٢٢ اپريل سوامي گرمکداس مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. پوڄيه سوامي جن سوامي گرمکداس جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

٢٣ اپريل صبوح جو ستگرو سوامي سروانند مهاراج جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو. چارئي ڏينهن منڊل جي سنتن ۽ ٻين ڪلاڪارن ستسنگ ۽ ڀڳتي سنگيت جي ورکا ڪئي. ٢٤-٢٥

راجا رنجيت سنگهه اُن مائيءَ کان پڇيو "ماتا! تو پٿر ڇو اُڇلايو." اُن مائيءَ ڏکندڙ آواز ۾ چيو "اسين تمام مسڪين آهيون. ڪالهه کان منهنجو ٻچڙو بکيو آهي. خيال ڪيم ته ڪجهه ٻير پٽي ٻچڙي کي کارايان. ان ڪري مان ٻيرن جي وڻ کي پٿر هڻي رهي هيس. اتفاق سان ڪو پٿر اوهانکي لڳي ويو آهي. ان لاءِ مان معافي طلبگار آهيان." ان مائيءَ جو اهو جواب ٻڌي راجا رنجيت سنگهه من ۾ ويچار ڪيو ته منهنجي حڪومت ۾ هيءَ مائي بکي ۽ دکي آهي. اهو منهنجو قصور آهي. جڏهن پٿر لڳڻ سان وڻ موٽ ۾ ٻير ڏئي ٿو، مان ته راجا آهيان. جيڪڏهن مونکي پٿر لڳو آهي ته مونکي به موٽ سٺي ڏيڻ گهرجي. هن حڪم سپاهين کي آديش ڏنو ته هن ماتا کي خوب ڪاڌي پيتي جو سامان ڏيو ۽ اُن سان گڏ ڪجهه مهرون به ڏنيون وڃن، جئين سندس ٻار ۽ ٻاڻ سکي زندگي گذاري سگهي. راجا جو اهو حڪم ٻڌي سپاهي وائڙا ٿي ويا. هنن سمجهيو ته هن مائيءَ راجا کي پٿر هنيو آهي، اُن سبب راجا کيس سزا ڏيندو، پر سزا جي عيوض کيس سونيون مهرون ۽ ڪاڌي پيتي جو سامان ڏيڻ جو حڪم مليو. اها ماتا راجا رنجيت سنگهه جي اُدارتا جي ساراهه ڪرڻ لڳي. راجا چاهي ها ته ڪروڌ ۾ اچي اُن مائيءَ کي سزا ڏئي ها، پر هو پيارو اُدار چت هو. هن اُن مائيءَ کي ڪميا ڪندي ٻاڻ مالامال ڪيو.

١٥ فيبروري رات جو سوامي جن سنت ڏامارام جي ورسيءَ جي موقعي تي سندن آستان اُلهاسنگر ۴ ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته سنت ڏامارام گهر گرهست ۾ رهيو، مگر سندس دل دنيوي وهنوار مان ڪٽي ٿي ويٺي ۽ چت جي ورتي نام سان جوڙي هردوار ۾ وڃي ايڪانت ۾ ڀڳوت ڀڄن ۾ لين رهيو. هڪ ورڪت مهاتما اٿجي ويو. ٻڌيئو! توهان به ٻاروءَ سان ورتي

سنت ڇيو ته ٻاهران ٻه سنت آيل آهن ۽ اُنهن ٻوڄن گهريو.
مان کين ڇيو ته کاڌو خلاص ٿي ويو آهي، هاڻي ٻوڄن کين
ملندو. سوامي جن اهو جواب ٻڌي اُن سيواڌاريءَ کي ڇيو ته
سنت روٽي نا گهرن ٻيو ڪجهه ته کين نا گهرن. هڪدم ٻاڙي
مان ڪنهن ماتا کي سڏي رسوئي تيار ڪرائي سنتن کي کاراءِ.
اُوٻلو ڪو سنت اچي يا مهمان اچي ته ٻکيو نه رهڻ گهرجي.
سوامي جن جي آگيا انوسار ٻاڙي جي هڪڙي ماتا آئي، اُن
کاڌو تيار ڪيو ۽ ٻنهي سنتن کي ٻرام ٻورڪ کاڌو کارايو ويو.
ٻئي سنت ٻوڄن ورتائڻ کان ٻوءِ آسيس ڪندي چوڻ لڳا
سوامي جي! توهان اسانجو بيت ٻريو آهي، ٻرماتما توهان کي
ٻريندو. توهان جو ٻش ۽ ڪيرتي وڌندي. انين چوندي اهي
سنت رمندا رهيا.

جيئن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄن جا سڌانت هوندا هئا
ته آشرم ۾ ٻوڄن ۽ ڀنڊارو سدا چالو هئڻ گهرجي، ٻوڄنيه
سوامي جن ته ساڳين سڌانتن تي هلندا آهن. ڪو مهمان نوازي
ڪري سگهي، ڪو آدر ڏئي سگهي ته ٻوڄنيه سوامي جن کان. آشرم
جي سيواڌارين کي، وقت ٻه وقت اُٿئيءَ جي آدر ستڪار جي
سکيا ڏيندا آهن ته همت جس ڪريو. وهندڙ دريا مان ٻين
کي سکه ڏيو.

١٤ جولاءِ گرو ٻورڻما ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

جو جن گروءَ کي شرڻ لي، سمري هري ڪا نام،
تاڪو مايا نا لڳي، ڪهتا ٽيئونرام.

ستگرو گيان جو داتا آهي. اُن کان آتم گيان جو اُٻديش وٺي
نام جو سمرڻ ڪريو، ٻوءِ توهان کي دنيوي دک کين ستائيندا.
مايا روٻي ناڳڻ جو توهان تي ڪو اثر کين ٿيندو. ان ڪري
ٻريمئو! شرڌا ۽ ٻريم سان ستگرن جي شرڻ وٺي اُنهن کان نام دان وٺو.

اپريل شام جو سوامي جن ستسنگ ڪيو.

١ مئي سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کان موڪلائي احمدآباد ۾ آيا. اُتي سوامي اوڌوداس جن وٽ چار ڏينهن ستسنگ ڪري ٧ مئي اُلهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس وريا.

٧-٨ جون سوامي جن آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي ملهائي. ان موقعي تي سائين گوپارام، ڪوي پهلاجرام، پوڄيه سوامي جن، سنت پرمداس ۽ ٻين سنتن ستسنگ پروچن ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ٩ جون پرڀات جو سوامي جن ورسي اُتسو جو پلئه پائيندي چيو ته

تُوڙي جيون هيت تم ڪرو نه پاپ اَجان،
ڪهه ٽيئون من جيت ڪر، پڙهه ڪرو پوڄان.

پريميو! زندگي اڀقا آهي. اهڙي امولهه جيون ڪوڻ ڪرمن ۾ برباد نه ڪريو. من کي وس ڪري شڀ ڪرم ڪريو. نام جو سمرڻ ڪريو. ديا ڌرم ۽ دان ڪري جيون سڦل ڪريو.

آشرم جي جنهن ڪٽيا ۾ هن وقت سنت ديوپرڪاش رهندو آهي، اُن ڪمري ۾ پوڄيه سواميجن رهندا هئا. هڪ ڏينهن مدڄهند جو هڪڙا ٻه سنت ٻاهران آشرم ۾ آيا. مدڄهند جو ڀنڊارو پورو ٿي چڪو هو ۽ پوڄيه سوامي جن پنهنجي ڪمري ۾ آرام ڪري رهيا هئا. اُنهن ٻاهران آيل سنتن آشرم جي ڪنهن سنت کي چيو ته ٻن ڏينهن کان ڪين کاڌو آهي جلدي ڀوڄن ڪرايو. اُن سنت کين چيو ته ڀوڄن خلاص ٿي چڪو آهي، وري ڀوڄن راس جو تيار ٿيندو، هن وقت اوهان کي کاڌو ڪين ملندو. آيل سنتن ٿورو زور سان ڳالهايو ته پوڄيه سوامي جن آشرم جي شيوا ڪندڙ سنت کي سڏائي پڇيو ته ڪير آيا آهن؟ اُن شيواڌاري

پڇن سوز ڀري سر ۾ ڳايو:

هلندا هلن ٿا پار، جيڪي هئا من جا ميلي.

١- ڏسندي ڏسندي وڃن لڏيندا، اُڏڻ آهاٽا وڃن ڇڏيندا،
نيندا وڃن ٿا ڏار، جيڪي هئا من جا ميلي ......

٢- وڃڻ مهل پڇي نا موڪلايو، هڪڙو اکر پڇي نا ڳالهايو،
حڪم مڃي ٿيا تيار، جيڪي هئا من جا ميلي ......

٣- حڪم هريءَ جو جبرو آهي، سگهي نه ٽهڪي ڪو موٽائي،
ڇڏي هليا سنسار، جيڪي هئا من جا ميلي ......

٤- وڃن سڄڻ ٿا ڪري اڪيلو، ڪهي ٿيڻو ٿئي مشڪل ميلو،
روئان ٿي لاءِ زار، جيڪي هئا من جا ميلي ......

٢٥ آڪٽوبر سوامي اوڌوداس جي تيرهين جي موقعي تي ستگرو سوامي سروانند مهاراج، پرم پرڪاش منڊل جي ٻين سنتن، سنت اوڌوداس کي ڀاو ڀريي شرڌانجلي ڏني. سواميجن شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سنت اوڌوداس سان ننڍپڻ کان تنهن جو ناتو هو. ڪهڙن نه اسان ٻنهي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن کان نام ورتو. گڏجي رهڻ ڪيو، گڏجي ستگرو مهاراجن جي سيوا ڪئي، اهي ڳالهيون وسرڻ جون ڪين آهن. سنت اوڌوداس سنتوشي سنت هو، سدائين پيو مشڪندو هو. سادگيءَ جي صورت ۽ نمرتا جي مورت هو. پرم پرڪاش منڊل روپي مالها جو املهه هيرو هو.

٢٩ آڪٽوبر سوامي جن احمدآباد جي ڀڳتن ۽ دادي مٺريءَ کان موڪلائي ٣٠ آڪٽوبر الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا.

پوڄيه سوامي جن جڏهن آشرم جي جهوني ڪٽيا ۾ رهندا هئا، تڏهن سياري ۾ هڪ ڏينهن پرڀات جو ڪي ڀڳتي سوامي جن جي ڪمري ۾ ويٺا هئا. سوامي جن گيان گوشٽي پئي ڪئي. اتي هڪ پريمي سلامتراءِ پرجواڻيءَ سوامي جن کي چيو

نام پدارٿ نانڪ مانگي سنت جنا کي سيوا لاڳي.

١٣ آگسٽ رکشا ٻنڌڻ ڏينهن ڪيترن ڀاڄين سوامي جن کي رکڙيون ٻڌيون ۽ شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن رکشا ٻنڌڻ جي وشيه تي پروچن ڪندي چيو تہ رکڙي ڀاءُ جو ٻنڌڻ آهي. هڪ ڀيڻ جي دک ۾ رکشا ڪرڻ. ديش جي رکشا ڪرڻ. مانوَ ماتر جي رکشا ڪرڻ. پنهنجي آتم جي رکشا ڪرڻ. چوڏاري ڀاءُ جو واتاورڻ پيدا ڪرڻ.

٢٥ آگسٽ شري ڪرشن جنماشٽميءَ ڏينهن سوامي جن شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو.

٢ سيپٽمبر کان ناسڪ ۾ ڪنڀ جو ميلو آرنڀ ٿيڻو هو. ان ڪري پرم پرڪاش منڊل طرفان ناسڪ ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراج ڇانوڻي لڳائي. پوڄيه سوامي جن ٢٨ آگسٽ ناسڪ ۾ آيا. اُتي ستگرو سوامي سروانند مهاراج، منڊل جا سنت نت نيم ستسنگ ڪندا هئا. ستگرو مهاراجن اُن ڇيتر جو پڻ آرنڀ ڪيو. ڪنڀ جي نهڻ جي ڏينهن سوامي جن پنهنجن سنتن سان گڏجي گوداوري مئيا ۾ ٽبيون ڏنيون. اُتي سوامي جن ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان گيان گوشٽيون ڪيون. ڪن ڏينهن تي سوامي جن ستسنگ پروچن پڻ ڪيو. ٤ آڪٽوبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

پوڄيه سوامي جن جا ننڍا ساٿي سنت سوامي اوڌوداس مهاراج احمدآباد ۾ ١٢ آڪٽوبر ١٩٦٧ع پرلوڪ پڌاريا. پوڄيه سوامي جن هڪدم احمدآباد روانا ٿيا ۽ ١٣ آڪٽوبر صبوح جو احمدآباد آشرم ۾ پهچي ويا. سوامي اوڌوداس مهاراج جو اُسٿُول شرير سينگاري ڏوليءَ ۾ شمشان ڀوميءَ ڏانهن کڻيو ويو. سوامي جن، ٻيا سنت ۽ سوين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. چانڊي جي موقعي تي سوامي جن هيٺيون

شري گرو نانڪ ديو جي جيون تي روشني وڌي.

١٩ نومبر پوڄيه سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي ٻڇائڻ لاءِ پونا ويا. سوامي جن ستگرو مهاراجن کي الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ پڌارڻ لاءِ وينتي ڪئي. ٢٠ نومبر سواميجن الهاسنگر واپس آيا. ٢١ نومبر کان ٢ ڊسمبر تائين ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جو ستسنگ شواجي پارڪ دادر ۾ ٿيو. ٢٧-٢٨ نومبر سوامي جن پڻ اُتي ستگرو مهاراجن سان ملڻ ويا ۽ اُتي ستسنگ پروچن ڪيائون. ٣٠ نومبر سوامي جن الهاسنگر ۾ واپس آيا.

٣ ڊسمبر چنڊ ڏينهن ستگرو سوامي سروانند مهاراج الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ پڌاريا. ڍولن شهنائن سان سندن سواگت ڪيو ويو. سوامي جن شام جي ستسنگ ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جو سواگت ڪندي چيو ته اسان سڀني جا ڀاڳيه آهن جو اڄ ستگرو سوامي سروانند مهاراج هت پڌاريا آهن. سندن اچڻ سان ئي هت ميلو شروع ٿي ويو آهي. ستگرو مهاراج اسانکي پاڻ ڏينهن امرت پيئاريندا.

ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ۽ انهن سان آيل سنتن سوامي مرليڌر ۽ سنت هرداسرام صبوح - شام امرت ورکا ڪئي. ١٤ ڊسمبر شام جي ستسنگ ۾ پوڄيه سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جا آڀار مڃيندي چيو ته ستگرو مهاراجن جو درشن ئي سکدائي آهي. داس تي سندن ڪهڙي نه ڪرپا آهي. هي آستان به سندن ئي آهي. ور ور اچي اسان کي امرت پيئارين. سيوا ۾ داس کان ڪا غلطي ٿي هجي ته ڪِميا ڪن.

پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو ۽ چيٽ جو ميلو ١١ اپريل کان ١٤ اپريل امراپور آستان ڄيپور ۾ ملهايو ويو. پوڄيه سوامي جن اُن اُتسو جي سلسلي ۾ ٧ اپريل ڄيپور پهچي ويا. سوامي جن پهرين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مورتي ۽

ته پنهنجو سوپڻو لاهي ڏيو ته مان پائيندس. سواميءَجن هڪدم پياري سنمکلعل کي چيو ته هن کي ٻيو سوپڻو ڪڍي ڏي. تڏهن شري سلامتراءِ پرچوائيءَ وري وينتي ڪئي ”سوامي جي، مونکي ٻيو سوپڻو نه، پر اهو سوپڻو جيڪو توهان کي بدن تي پيو آهي، سو لاهي ڏيو.“ وڌيڪ پرامي اهو پڌي دنگ رهجي ويا ته ڏسڻو وائسڻو بيڪل شخص ڪيئن تو سوامي جن کان سوپڻو گهري. پوجيه سوامي جن اُن پياري جي دل رکڻ لاءِ هڪدم پنهنجو سوپڻو لاهي اُن کي ڏنو. سلامتراءِ پرچوائي سوامي جن کان سوپڻو وٺي ڏاڍو خوش ٿيو. سنت ڪيئن نه ٻين کي خوش رکڻ لاءِ، ٻين جي دل وٺڻ لاءِ، پنهنجي سک سهنج جو به خيال نه ڪندا آهن. جيڪڏهن ڪو دل رکڻ سکي يا دل وٺڻ سکي ته سوامي جن کان.

٢ نومبر ڏياريءَ ڏينهن کي پرامي سوامي جن کي چوڻ جي مهورت لاءِ بمبئي وٺي ويا ۽ رات جو سوامي جن آشرم ۾ واپس آيا. ٤ نومبر چنڊ ڏينهن پرڀات جو سوامي جن ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ١٣ نومبر گوپ اشٽمي اُتسو جي موقعي تي سوامي جن راڌي شيام گئوشالا ۾ گئو شيوا جي وشيه تي پرواچن ڪيو. ١٦ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جو ستسنگ بعد سواميءَجن سان هزارين پرامي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اُتي سوامي جن ۽ سوامي ٽلوڪداس مهاراج پرواچن ڪيو. سائين جيوڻ گهوت ”اڄ نه مهنجو شيام آيو“ ڌني لڳائي. ١٨ نومبر ڪارتڪ پورڻما ڏينهن صبوح جو سواميءَجن ڪارتڪ ڪٿا، شريمد ڀڳوت گيتا، شري گرو گرنٿ صاحب ۽ شري پرم پرڪاش گرنٿ جي پاٺ صاحبن جو ڀوڳ وڌو. اُن بعد سوامي جن سنتن ۽ پرامين سان گڏجي آشرم ۽ گئوشالا کي پرڪرما ڏني. رات جو سوامي جن الهاسنگر ٢ ۾ ستسنگ ڪندي

مصريءَ جي ٽڙ وات ۾ وجهندو هوس. ائين ڪرڻ سان ڪروڌ گهٽبو ويو. پيو اُپاءُ: جڏهن به ڪروڌ اچي ته پاڻيءَ کان ٻاهر نه نڪري وڃو. دک جي ڳالهه ٻڌو، ڪاوڙ ڏياريندڙ ڳالهه ٻڌو ته هڪدم جواب نه ڏيو، هڪدم نه ڳالهايو. ڪجهه وقت ترسو. ترسڻ سان اُن ڳالهه جو اثر ويندو گهٽبو، ان ڪري غصو به ويندو گهٽبو. ڪروڌ اچڻ وقت هڪ به ٽي ڏهه انگ ڳڻيو. اها ڪريا ڪرڻ سان به توهانجو غصو گهٽبو. ڪروڌ ڪرڻ وقت مش جي جيڀ تکي هلڻ ٿي چاهي. انسان ڪجهه ڳالهائڻ ٿو چاهي. اُنهيءَ ڳالهائڻ کي روڪڻ لاءِ مصريءَ جي ٽڙ، جل پيا ڏه انگ ڳڻڻ هڪ قسم جي رڪاوٽ پيدا ڪندا ۽ ائين ڪروڌ جهڪو ٿيندو.

٢٠ اپريل سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کان موڪلائي ڪن پريمين سان گڏجي اُرج پوميءَ ۾ آيا. اُتي سواميجن هفتو کن رهي ٢٨ اپريل هردوار لاءِ روانا ٿيا. سواميجن هردوار ۾ پندرهن ڏينهن کن رهيا. سوامي جن گنگا مئيا ۾ خوب اشنان پاٽي ڪيا. اُتي سوامي جن سنتن جو پيار پڻ کنيو ۽ ڪين پيٺاڻون ڏنيون. اُتي سواميجن کن ورڪت مهاتمائن سان گيان گوشٽي ڪئي. ١٦ مئي سوامي جن ياترا ڪري الهاسنگر ه جي آشرم ۾ واپس وريا.

٢٢ مئي ڪوي ڀلاجرام برهملين ٿيا. سندن استول شرير سندن آستان ديولاليءَ ۾ آندو ويو. پوڄيه سوامي جن جو ڪوي ڀلاجرام سان سندن ڪان ٿي سٺيه سنبنڌ هو. سوامي جن ديولالي ڪئمپ ۾ آيا. ٢٦ مئي ڪوي ڀلاجرام جي چائٺي جي موقعي تي سوامي جن شرڌانجلي ڏيندي چيو ته ڪوي ڀلاجرام سنڌ جو مهان آشو ڪوي هو. سنڌ ۾ گهر گهر ۾ سندس ڀڄن پرام سان ڳايا ويندا هئا. هرهڪ سنڌي ڀڳت کي ڪوي صاحب

کي پرڻام ڪري ستگرو سوامي سروانند مهاراجن سان مليا. ١٠ اپريل سوامي گرمکداس مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. سوامي جن اُن ڏينهن ستسنگ ڪندي سوامي گرمکداس جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ١١ اپريل ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو.

١٣ اپريل شام جو پوڄا سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڏيئون ڪروڌ نه ڪيجئي، من ۾ شانتي ڌار،
شانتي سي سک هوت هئي، پاپ تاپ پرهار.

پريميو! ڪروڌ کان ڪنارو ڪريو. ان مان ڪيترا نه نقصان آهن! ڀڳتيءَ ۾ چاهي وهنوار ۾ ڪروڌ گهاتڪ آهي.

ڪروڌ مدش کي انڌو ۽ پوڙهو ڪري ڇڏي. ڪروڌ ڪرڻ سان شارپرڪ ۽ مانسڪ هاڃي اچي ٿي ۽ ڪروڌ آتمڪ راهه ۾ به رڪاوٽ آهي. جڏهن مهل ڪروڌ اچي ته هڪدم پاڻي پيئجي يا دوسري ڪٽي پنهنجو منهن ڏسجي يا جيڪو ڪروڌ ڪري اُن کي پاڻيءَ جا ڇنڊا هڻڻ گهرجن يا سندس منهن کيس دوسريءَ ۾ ڏيکارجي ته ڪروڌ ڪرڻ سبب سندس منهن ڪيئن نه ٺامٺي ٿو هٽي. هڪ مائيءَ کي ڏاڍو ڪروڌ ايندو هو. ان ڪروڌ کي دور ڪرڻ لاءِ اُها مائي هڪ مهاتما وٽ آئي. مهاتما کيس هڪ شيشي ۾ پاڻي وجهي اُن ۾ تلسيءَ جا پن وجهي کيس چيو ته هيءَ دوا آهي، جڏهن مهل به غصو اچيئي ته هن مان ٻڪ ڪلي پيئندي ڪر. ائين ڪرڻ سان اُن مائيءَ جو غصو گهٽبو ويو. هڪ دفعي هڪ شخص سنت ونوبا ڀاوي وٽ ويو ۽ اچي ويٺي کيائين ته مونکي ڪاوڙ گهٽائڻ جو اُپاءُ ٻڌايو. سنت ونوبا ڀاوي کيس چيو "پيارا، مونکي به ننڍپڻ ۾ ڪروڌ ايندو هو. مان پاڻ سان سدائين مصريءَ جون ٽڙيون کڻندو هوس. جڏهن به ڪروڌ جو ڀوُت سوار ٿيندو هو ته هڪدم

وٽهي ڪي نه ڪي ڌارمڪ پستڪ پڙهندو هو. ڪڏهن ڪڏهن 'ڪلياڻ' انڪ پڙهندو هو. ڳوڙهي وشيہ تي سوامي جن چٽي سمجهاڻي ڏيندا هئا.

١٢ جولاءِ گرو پورنما ڏينهن سوامي جن گرو مهما جي وشيہ تي پروچن ڏنو. سوين پريمي اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. ١٤ جولاءِ سادو هيرانند جي ورسي آشرم ۾ ملهائي وئي. سواميجن سادو هيرانند جي جيون تي روشني وجهندي چيو ته هن پياري سنڌ ۾ ناري جاڳرتا آندي، دکين ۽ بيمارن جي لاثاني سيوا ڪئي.

١٣ آگسٽ رکشا بندن ڏينهن سوين پريمين سوامي جن کي رکڙيون ٻڌيون. شرڌا ۽ پريم سان سواميجن جو جنمدن اُتسو ملهايو. ڪيترن ئي پريمين سواميجن کي پنهنجي پريم جي پشپانجلي ڏني.

٢٥ آگسٽ جنماشٽمي اُتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. شام ۽ رات جي ستسنگ ۾ پوڄيہ سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ١٨ سيپٽمبر رات جو سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي ورسيءَ جي موقعي تي سڌن آستان تي ستسنگ ڪندي سائين هرچورام صاحب جي مهما ڳائي. ٢ آڪٽوبر شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي مهاتما گانڌيءَ جي تياڳ ۽ تپسيا جو ورڻن ڪيو.

١٠٦ آڪٽوبر سوامي جن سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اُتسو جي سلسلي ۾ پونا روانا ٿيا. اُتي سوامي گوالانند مهاراج جي آشرم ۾ سوامي جن ١٦-١٧ آڪٽوبر ستسنگ ڪندي سوامي گوالانند مهاراج جي گيان ۽ وديا جو ورڻن ڪيو. ١٨ آڪٽوبر سوامي جن اُلهاسنگر ٥ ۾ واپس آيا. ١٩ آڪٽوبر ڏياريءَ ڏينهن ڪي شرڌالو پريمي سوامي جن کي بمبئيءَ وٺي ويا ۽ رات جو سوامي جن بمبئيءَ مان واپس آيا. ٢١ آڪٽوبر صبوح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ٢٨ آڪٽوبر گوپ

جي واڻي ياد هوندي هئي.

٢٨ مئي آشرم ۾ هندو مهاسڀا طرفان ڀاءِ ٻڌجوورام ورما وير ساورڪر جينتي اتسو جو آيوجن ڪيو. ان موقعي تي سوامي جن وير ساورڪر کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته وير ساورڪر سچو راشٽر ڀڳت آهي. ديش جي آزاديءَ لاءِ سندس ڪيل قرباني، لاثاني قرباني آهي. هي نڊر نرڀيڪ ڪرانتيڪاري ديش ڀڳت آهي. اسانجي جاتيءَ هن جو پورو قدر ڪين ڪيو آهي. سندس رڳ رڳ ۾ هندوتو ۽ قوميت جي ڀاونا آهي. ان موقعي تي ڀاءِ ٻڌجوورام ورما، شري گوبندرام ڀاٽيا، پروفيسر پريتمديو ڀمداڻي، شري چاندومل پرديسي ۽ داس وير ساورڪر جي ويرتا جو ورڻن ڪيو.

٥ مئي ڪوي ڀلاڄرام جي تيرهين جي موقعي تي سيٺي سنتن گڏجي شري نارائڻداس کي گاديءَ تي ويهاري سندس نالو سنت نارائڻ پرڪاش رکيو. پوڄنيه سوامي جن ڪيس پاڳر پائيندي آسيس ڪئي ۽ ڪوي ڀلاڄرام جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

٨-٩ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي ملهائي وئي. ان موقعي تي سائين گوپالرام، پوڄنيه سوامي جن، ڪوي واشديو، سنت پريمداس ۽ ٻين سنتن ستسنگ ڪيو. رات جو سنگيت آچاريه ماسٽر چندر ۽ ٻين ڪلاڪار ڀڳتن ڀڳتي سنگيت جي ورکا ڪئي. ١٠ جون پرڀات جو سوامي جن ورسي اتسو جو ڀوڳ پاتو.

چوماسي جا چار مهنا سوامي جن آشرم ۾ ئي ستسنگ پروچن ڪندا رهيا. پرڀات جو سويل کي جڳياسو سوامي جن وٽ ويچار ساگر، ويچار مالها، ٻيا ڌارمڪ پستڪ ۽ ويدانت جا پستڪ پڙهڻ ايندا هئا.

مهراج نارائڻداس نت نيم صبوح جو سوامي جن جي سمک

ستگرو مهاراجن سان ملڻ لاءِ ٻمبئيءَ ويا. اُتي سواميءَ جن ۱۳-۱۴
ومبر ستسنگ پروچن ڪيو.

شڪروار ۲۲ نومبر ستگرو سوامي سروانند مهاراج الهاسنگر ۵
ي سوامي ٽيئونرام پرم پرڪاش آشرم ۾ پڌاريا. ڍولن ۽ شهنائين
سان ستگرو مهاراجن جو سواگت ڪيو ويو. سائين پريارام منڊر
ان سندن آجيان ۾ جلوس ڪڍيو ويو. شام جي ستسنگ ۾ پوڄيه
سوامي جن ستگرو مهاراجن جو سواگت ڪندي چيو ته ڪالهه چنڊ
جو ڏينهن هو. اسان لاءِ اڄ چنڊ آهي جو ستگرو سوامي سروانند
مهاراج پرم ۽ گيان جو پرڪاش کڻي اڄ هت پڌاريا آهن.

۲۴ نومبر آرتوار ڏينهن صبوح جو ستگرو سوامي سروانند
مهاراجن آشرم جي نئين منڊر جي نرماڻ جي ڀومي پوڄا ڪرائي.
ستگرو مهاراجن آشيرواد ڏيندي چيو ته سنت شانتي پرڪاش ۽
توهان سڀني پريمين کي ڌنيواد آهي جو توهان اتساهه ۽ اُمنگ
سان ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جهنڊو جهلائي رهيا
آهيو. هي مهان پوتر ڪارج آهي. پرماتما ۽ ستگرو مهاراج پاڻيهي
چي پورتي ڪندا. توهان ڪيول پرشارٿ ڪريو.

ان موقعي تي سوامي جن، پوڄيه سوامي سروانند مهاراجن ۽
منڊل جي آيل ڀين سنتن جي شڪرگذاري مڃيندي چيو ته
هي سندن ئي ڪارج آهي ۽ سندن ئي آسيس سان نئين منڊر
جو نرماڻ ٿيندو. ستگرو مهاراجن هتي چرڻ گهمايا آهن، هي
گتي هلي تيرٿ آستان ٿيندو.

ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ سندن منڊليءَ جا سنت
سوامي مرليڌر، سنت هرداسرام ۽ ٻيا سنت صبوح شام ستسنگ
رڪا ڪندا هئا. ستگرو مهاراجن جي آگمن ڪري الهاسنگر جي
ڀڳتن ئي نمبرن، ٽاٽا، ملنڊ ۽ ٻمبئيءَ جا ڪيترائي پريمي آشرم
ر ايندا هئا. وڏو ميلو مڃي ويو.

اشٽميءَ ڏينهن شام جو راڌي شيام گئوشالا ۾ سوامي جن گئو ماتا جي سيوا جي اهميت تي پروچن ڏنو. ١ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جو ستسنگ کان پوءِ سوامي جن سان سوين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اُتي سوامي جن ڳالهائيندي چيو ته سماڌي اِي ٻقا آهي. هرڪنهن کي اڳي پوءِ هن ڀوميءَ ۾ اچڻو آهي. هت اچڻ کان اڳ توشو تيار ڪريو. شڀ ڪرم ڪريو. ۴ نومبر شري ڪارتڪ پورڻما ڏينهن صبوح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا ۽ ٻين وڪيل پاٺن جو ڀوڳ ورتو. ان بعد پريمين سان گڏجي آشرم ۽ گئوشالا کي پرڪرما ڏني.

ڀاءُ ڀيسومل پريداس ڪڪواڻي، ڀاءُ دولهڏني مل ٿلوڙيا ۽ ٻين ڪيترن ئي پريمين سوامي جن کي وينتي ڪئي ته هي مندر سندر نموني ٺهرايو وڃي. سوامي جن چيو ته پيارا، اسان ان لاءِ ڪا مايا گڏ ڪري ڪين رکي آهي. پريمين چيو ته اوهان آگيا ڪريو ۽ آشيرواد ڪريو ته ڪم آرنڀ ڪريون، باقي پرماتما ٻلي ڪندو. سوامي جن پريمين جو اُمنگ ڏسي چيو ته ٢١ نومبر پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراج منڊليءَ سميت هت ايندا، پوءِ اُنهن کان ڀومي پوڄا ڪرائي نئين مندر جي نرماڻ جو ڪاريه آرنڀ ڪجو.

سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي سڏائڻ لاءِ ٦ نومبر پونا روانا ٿيا. سوامي جن اُتي ستگرو مهاراجن کي وينتي ڪئي ته هن ڌرتي اوهان آشرم جي نئين مندر جي نرماڻ جي ڀومي پوڄا پنهنجي ڪرڪملن سان ڪرايو. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن پرسنتا پرڪٽ ڪندي چيو ته ستگرو مهاراج ٻلي ڪندا. ٨ نومبر کان ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جن جي ستسنگ جو ڪاريه ڪرم دادر ممبئيءَ ۾ رکيل هو. ١٣ نومبر سوامي جن

ڏينهن جي اهميت ٻڌائيندي چيو ته هر ڀارتواسيءَ کي ڀارت سان وفادار رهي آزاديءَ جي سرکشا ڪرڻ گهرجي.

١٣-١٤ فيبروري سوامي جن ڪرلا ۾ شوراتري اُتسوَ جي سلسلي ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. هوليءَ جي ڏينهن شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ڀڳت پرهلاد جي پرارٿنائڪ گهٽنائن جو ورڻن ڪندي چيو ته ڀڳت پرهلاد جيان توهان به رام کي نه وساريو.

١ اپريل ١٩٦٩ کان اجمن ۾ ڪمڀ جو ميلو آرنڀ ٿيڻو هو. ان ڪري پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو ۽ چيٽ جو ميلو پڻ اجمن ۾ ئي آيوجت ڪيو ويو. ان اُتسوَ جي سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن ٢٨ مارچ اجمن ۾ پهتي ويا. منڊل طوفان اُتي ڇانوڻي ۾ منڊپ لڳايو ويو. ستگرو سوامي سروانند مهاراج پڻ ٢٩ مارچ اُتي پڌاريا. ٣١ مارچ سوامي گرمکداس جي ورسي ملهائي وئي. ١ اپريل کان ستگرو سوامي سروانند مهاراجن وارشڪ اُتسوَ جو آرنڀ ڪيو. منڊل طوفان اُن چيتر ۾ شروع ڪيو ويو.

منڊل طوفان لڳايل منڊپ ۾ روز صبوح ۽ شام پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي بسنترام، سوامي ماڌوداس، سوامي شانتي پرڪاش مهاراج، سوامي چندرام، سوامي جيون مڪت، سوامي سوين پرڪاش، سوامي مرليڌر، سنت ڀڳوانداس، سنت هرداسرام ۽ ٻيا سنت ستسنگ ڪندا هئا. سوامي جن ٻين سنتن سان گڏجي ١٣ اپريل وساکيءَ جي ڏينهن خاص ڪمڀ جي ٽٻي ڏني.

سوامي جن ڪمڀ جي ميلي ۾ ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن ۽ جوڳين سان مليا.

اُتي هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

٥ ڊسمبر پوڄيه سوامي جن ، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جا آڳار مڃيندي چيو ته ستگرو مهاراجن جي هٿ رکڻ ڪري هزارين پرڀين کي لاڀ پراپت ٿيو آهي. هي آستان ڇڻ تيرٿ آستان بڻجي ويو آهي.

تيرٿ دو پرڪار ڪا چل پن اَچل بکان،
گنگا آدڪ اَچل هيَ، چل هيَ سنت سڄان.

تيرٿ ٻن قسمن جا آهن ، هڪڙا تيرٿ اُهي جيڪي پنهنجي آستان تي سدائين قائم آهن. ماتا گنگا جو آنند وٺڻو آهي، پاڻ کي پنڌ ڪرڻو آهي ته هردوار وڃڻو پوندو. هت ماتا گنگا ڪين ايندي. ٻيا تيرٿ آهن سچا سنت جي جدا جدا آستانن تي وڃي گيان جي گنگا پرواهت ڪري هزارن جيون جو ڪلياڻ ڪن ٿا. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن هت گيان ۽ پريم جي گنگا پرواهت ڪري هزارن پرڀين کي نام دان گيان ڏيئي نهال ڪيو آهي. شيوا ڪندي جي داس ڪان پا شيواڌارين ڪان ڪا ڀل چوڪ ٿي هجي ته داس کي ڪميا ڪن.

٢١ جنوري شهيد هيمون ڪالاڻيءَ جي ورسي آشرم ۾ ملهائي وئي. پوڄيه سوامي جن شهيد کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته ننڍو نوجوان هيمون ڪالاڻيءَ ديش جي آزاديءَ جي هون ڪنڊ ۾ پنهنجي جيون جي آهوتي ڏيئي نه صرف پنهنجي ماتا جي ڪک سڦلي ڪئي، پر سڄي سنڌي قوم جو ڪنڌ مٿي ڪيو.

٢٣ جنوري پاءِ پرسرام مسند سوامي جن کي نمتاجي هاءِ اسڪول ۾ وٺي ويا، جتي سڀاش چندر بوس جو جينتي اُتسو آيوجت ڪيو ويو. سوامي جن اُتي صدارتي تقرير ڪندي سڀاش چندر بوس جي قرباني ۽ ويرتا جو ذڪر ڪيو ۽ چيو ته اڄ ڀارت کي اهڙن ديش ڀڳتن جي سخت ضرورت آهي.

٢٦ جنوري شام جو ستسنگ ڪندي سوامي جن پرجاوادي

ديا ڌرم ٻن تيرا جيون سارا هئہ بيڪار،
ڪهي ٽيئُون اَب ٻي ڪڇ ڪرلي جان ٿي هوءِ اُڌار.

ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراج پنهنجي واڻيءَ ۾ پراپڪار جي ڪيڏي مهما ڳائي آهي. پراپڪاري منش اُستُول شرير ڇڏڻ ڪانپوءِ اَمر آهي. اڄ ٻہ سارو سنسار پراپڪار جي لاءِ پنهنجي شرير جو تياڳ ڪرڻ واري مهرشي ڌڌيچ، جٽايُو پکي، راجا شبي، ڪٽو رڪشا لاءِ پنهنجو جيون ڏيڻ واري مهاراجا دليپ ۽ ٻين ڪيترن پراپڪاري شخصن جون گُورو گاٿائون ڳائي رهيو آهي.

پريميو! توهان ٻہ هن جيون ۾ پراپڪار جا ڪارج ڪري جيون سڦل ڪريو. ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراجن ڪيترا نہ لوڪ ڪلياڻ جا ڪارج ڪيا. سندن گادي نشين ستگرو سوامي سرواننډ مهاراج پڻ ڪيترا نہ اُپڪار جا ڪارج ڪري رهيا آهن. توهان ٻہ پرماتما جي ڏني مان ٻين جي ڀلائي ڪندا رهو.

ڪنڀ جي ميلي جي سماپتيءَ ڪان پوءِ سوامي جن، ستگرو سوامي سرواننډ مهاراجن سان گڏجي اندور ۾ آيا. اُتي هفتو کن رهي سوامي جن، ستگرو مهاراجن کان موڪلائي ٢٠ مئي اُلهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا.

٦-٧ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراجن جي ورسي ملهائي وئي. پوڄيہ سوامي جن، سنت گوپارام صاحب، پنڊت سيتلداس ۽ سنت پريمداس سٽسنگ ورکا ڪندي ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراجن جي گڻن جو ورنن ڪيو.

١٧ جولاءِ گرو پورڻما جو اُتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. سوَن پريمين ستگرن جي پوڄا اُپاسنا ڪئي. پوڄيہ سوامي جن "ستگروءَ جي ضرورت" وشيہ تي پروچن ڪيو.

١٦ آگسٽ رکشا ٻنڌن ڏينهن پوڄيہ سوامي جن جو جنم ڏن اُتسو نيو ايرا هاءِ اسڪول اُلهاسنگر ٣ ۾ وڏي اُتساهہ ۽ اُمنگ

تن من ڌن وچ پران سي ڪرنا پرأپڪار،
آتما پٽيہ نہ اؤر ڪو ڏيئون اس سنسار.

پريميو! تن من ڌن وچن سان ٻين جو ڀلو ڪريو. پرأپڪار جهڙو ٻيو ڪو ٻج ڪين آهي. منش جيون ۾ ئي پرأپڪار جا ڪم ڪري سگهجن ٿا. سيني جوڻين ۾ منش جي جوڻ اتم آهي. هن ديهہ ۾ ئي جيو، ڌرم اڌرم ٻابت وچار ڪري سگهي ٿو. پاپ ڪرمن کان پاسو ڪري ست ڪرم ڪري سگهي ٿو.

اڄ سنسار ۾ سڀ ماڻهو چاهين ٿا تہ ڪين هر قسم جو سک ملي، پر سک تہ ٻين سان ئي پراپت ٿيندو. پاپ ڪرم جو ڦل ڪشٽ دائي آهي. اڄ پاپ ڪرڻ وارو ماڻهو بہ پاپن جي ڦل کان ڀڄڻ جو وچار ڪري ٿو. شڀ ڪرم جو ڦل سٺو ؛ اشڀ ڪرم جو ڦل برو ڀوڳڻو ٿي پوندو. جيڪي ٻوکيندا سو لڻندا. جيڪڏهن توهان جيون ۾ سکي رهڻ چاهيو ٿا تہ ٻين کي ڀيران سکي ڪريو. هي شرير تہ ناسونت آهي. جيو آتما نڪري وڃڻ کان پوءِ هن شرير کي جلائي ڇڏيندا. ان ڪري جيترو ٿي سگهي اوترو ٻين جو ڀلو ڪريو. ٻين کي سکي ڪريو. شاسترن ۾ لکيل آهي تہ پرأپڪار ڪرڻ بنا منش جيون ڌڪارڻ يوگيہ آهي. هاٿي مري لکہ جو، ماڻهو مري ڪکہ جو. پسن جو چمڙو بہ ماڻهن جو اپڪار ڪري ٿو، ان ڪري پرأپڪار نہ ڪرڻ واري منش جو جيون پسوءَ کان بہ بدتر آهي.

جڳ ۾ ڪيتا نهين اپڪار،
ٻيت ٻرن هنس تمڪي، ڪرم ڪيئي بدڪار.
آشا ترشنا ڪي وش هوڪي، ڪيئي پاپ اپار،
نيڪ ڪرم تمڪي ايڪ نہ ڪيتا، پڙا لوڀ ڪي لار.
مانش تن دُرلڀ پهہ تمڪي، ڊيتا ٻوڳن ۾ ڊار،
ڊٻن جدون ڪو سڪہ نا ڊيتا، تان تي اوهہ ڌڪار.

ضرورت آهي.

سوامي جن شمشان ڀوميءَ جي ڪارڻ لاءِ پنج هزار روپيا دان ڏيندي ٻين برهمڻن کي ٻڌ دان ڪرڻ لاءِ همٿائيندي چيو ته اڄوڪي ڏينهن دان ڪرڻ جي وڏي اهميت آهي. اڄ رات جو جاڳي شري ڪرشن جو نام اُچاريو.

٢٤ نومبر شري گرو نانڪ ديو جي جنم ڏينهن صبوح جو سوامي جن ڪارتڪ ڪٿا، شريمد ڀڳوت گيتا، شري گرو گرنٿ صاحب ۽ شري رام پرڪاش گرنٿ جي پاٺن جو ڀوڳ وڌو. اُن بعد سيني سنتن ۽ برهمڻن سان گڏجي آشرم ۽ گئوشالا کي پرڪرما ڏني. اُن کان پوءِ سوامي جن سوامي شيواداس جي آستان مٿ مندر تي ويا. اُتي سوامي جن ڪلاڪ کن ستسنگ ڪيو. رات جو سوامي جن اُلهاسنگر ٢ ۾ ستسنگ ڪيو. شري ڀائي مل ڪڪريجا پوڄيه سوامي جن دوارا گهرجائو ٻين کي شولاپوري ٽوال ڏياريا.

٢٦ نومبر سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج کي اُلهاسنگر آشرم ۾ ستسنگ جي ڪارڻ ڪرم ڪرڻ لاءِ، مهاڻڊ پونا ويا. ٢٨ نومبر کان ستگرو سوامي سروانند مهاراج دادر امبٽيءَ ۾ ستسنگ لڳيه جو آرنڀ ڪيو. ٤-٥ ڊسمبر سوامي جن دادر امبٽيءَ ۾ ستسنگ ڪيو.

١٠ ڊسمبر گرووار چنڊ ڏينهن پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراج اُلهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ پڌاريا. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج جو سواگت ڪندي چيو:

سنت ملي ستسنگ ملي منگتا اور مهمان،
تلسي ڀاڳي ادي ڪي يهِ چار نشان جان.

پريميو! اسان سڀني جا سڀاڳيه آهن جو اڄ ستگرو مهاراج منڊليءَ سهت هت پڌاريا آهن. اُنهن جي صدقي ٻين شهرن

سان ملهايو ويو.

٢٥ سيپٽمبر رات جو پوڄيہ سواميڄن، سائين هرچورام صاحب جي ورسيءَ جي موقعي تي سندن آستان تي ستسنگ ڪندي چيو تہ سائين هرچورام صاحب ڪيترن ئي دکين جا دک دور ڪيا، سوالين جا سوال پورا ڪيا. ڪين ڀڳتيءَ جي شڪتي هئي، پر ڏيکاري ٻهہ ڪين ڏيندا هئا. ڌنڌو وهنوار ڪندي ساڌارڻ لوڪن جيان ورتندا هئا، پر سندن زبان ۾ سڌي هئي.

٢٠ آڪٽوبر دسهڙي ڏينهن شام جو پوڄيہ سوامي جن جي زير صدارت دسهڙو اُتسوُ دسهڙا ميدان تي ملهايو ويو.

٤ نومبر پوڄيہ سوامي جن، سوامي گوالانند مهاراجن جي ورسي اُتسوَ جي سلسلي ۾ سوامي رامڪرشن جي آستان تي پونا ۾ آيا. اُتي سوامي جن ٤-٥ نومبر ستسنگ پروچن ڪندي سوامي گوالانند مهاراج جي جيون تي روشني وڌي. ٦ نومبر واپس الهاسنگر ۾ آيا. ٨ نومبر ڏياريءَ ڏينهن صبوح جو سوبل ڪي پرڀمي سوامي جن کي ڀيٽيءَ وٺي ويا. اُتي سوامي جن ڪان ڀينڄن نوَن چوڙن جي پوڄا ڪرايائون. رات جو سواميڄن آشرم ۾ واپس آيا. ١٠ نومبر چنڊ ڏينهن صبوح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ١٨ نومبر گوپ اشٽميءَ جي ڏينهن شام جو سوامي جن راڌي شيام گئو شالا ۾ گئو شيوا جي وشيہ تي پروچن ڪندي چيو تہ ڳائين جي شيوا اُتم شيوا آهي. ڀڳوان شري ڪرشن پاڻ گئو ماتائن جي شيوا ڪئي. ڀڳوان کي پاڻ ڪان وڌيڪ ڳائيون پياريون هيون. توهان بہ شرڌا سان گئو ماتائن جي شيوا ڪريو. ٢١ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن سوامي جن صبوح جو ستسنگ ڪان پوءِ شاهي جلوس سان گڏ شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. ڀائو پرسرام مسند شمشان ڀوميءَ جي ڪارڻ جي راوت پيش ڪندي چيو تہ ننڍين هال لهرائڻ لاءِ پئسن جي

سوامي ٽيئونرام ڀڄن پرڪاش آشرم الهاسنگر ۵ ۾ پڌاريا. پوڄيه سوامي جن سندن سواگت ڪندي چيو ته اڄ ساري سنگت جا سڀاڳيه آهن جو بابا گوبند داس گهر وٺي ڪين درشن ڏيئي ڪرتارٿ ڪيو آهي. بابا گوبند داس پهچل سنت آهن. هن وقت سندن مکيه آستان اجمير ۾ آهي. ٻڍ اوستا هوندي به ڪيڏا نه رنگ ڪري ٻراهمڻن کي نام جو دان ڀيا ڏين. سوامي جن ان موقعي تي هيٺيون ڀڄن ڳايو.

آيا گهر ۾ ساڌو، پرميشور جا پيارا.

۱- گهڻن ناهي ٽولا، ڪين ڀرم ڀولا،
هٿ گيان گولا، ڀڃن ڪوٽ ڀارا - آيا گهر ......

۲- ٻاڻي جا ٽي پيرا، وسن آهي وڙها،
مٺا رهن ميڙا، سنت ٽي ڏيهن سارا - آيا گهر ......

۳- آهن ڀاڳ شالي، سندن منهن ۾ لالي،
ڇڏن ڪنهن نه خالي، ڀريل تن ڀنڊارا - آيا گهر ......

۴- ڪهي ٽيئون سوامي، هيٺن جا ٽي حامي،
گيان مان نماڻي، ڪشٽن ڪٽڻ هارا - آيا گهر ......

سنت بابا گوبنداس پوڄيه سوامي جن کي قرب ڀريو ڀاڪر پائيندي سنگت کي آشيرواد ڪندي چيو ته پيارا، نام کي نه وساريو. اٿندي ويهندي نام اچاريو.

۱۵ فيبروري سنت ڏامارام جي ورسي اُتسو جي سلسلي ۾ رات جو سوامي جن سندن آستان الهاسنگر ۴ ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته سنت ڏامارام گهر گرهست ۾ رهيو، پر سندس چت جي ورتي دنيوي ڳالهين ۾ ڪين لڳي. ڪيترن نه هي پيارو هردوار ۾ وڃي ڀڳوت ڀڄن ڪري ٿو. مون ورت ڌارڻ ڪري ٿو ۽ گرهستيءَ مان سنت ٿي ويو ٿو. پوءِ ته سوين سندس در تان مرادون پراپت ڪري ويندا هئا. ڀاءُ ڪيشوداس سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

مان صدقي سڄڻ به آيا آهن. ستگرو مهاراج ۽ ٻيا سنت صبوح شام پنهنجي ستسنگ دواران نام جو امرت پيئاريندا.

ستگرو سوامي سروانند مهاراج پنهنجي منڊليءَ سميت ۲۴ ڊسمبر تائين صبوح ۽ شام جو ستسنگ پروچن جي ورکا ڪندا رهيا. ۲۴ ڊسمبر شام جي ستسنگ ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جا آڀار مڃيندي چيو:

ستگرو پورن پائيا هويا ڪارج راس،
ڪهه ٽيئون منگل ڀيا ٽوُٽي جم کي ڦاس.

پوڄيه ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پرپوُرڻ گرو هئا، جن اسان کي شري سنت نام ساڪيءَ جو منتر ڏيئي آڌياتمڪ مارگ ۾ اڳتي وڌايو. ستگرو سوامي سروانند مهاراج به انهن جا ئي روپ آهن. جن جي درشن ڪرڻ سان ئي آنند پراپت ٿئي ٿو. سندن نالو ئي آهي سڀني کي آنند ڏيندڙ. سندن هٿ رهڻ ڪري ڪيڏا نه ميلا مچي ويا آهن. دل ته ائين چاهي ٿي ته ستگرو مهاراج هتي ئي رهيا پيا هجن. شيوا ۾ داس کان ڪا غلطي ٿي هجي ته داس کي ڪميا ڪن.

۲۸ ڊسمبر آشرم ۾ راشٽرپتا مهاتما گانڌيءَ جي جنمشتابدي اُتسو سٻنڌ ۾ پوڄيه سوامي جن الهاسنگر - امبرناٿ ۽ ڪلياڻ شهر جي هريجن ڀائرن ڀينرن جي ڀوڄن جو آيوجن ڪيو. پنڊرهن سو کن هريجن ڀائر ۽ ڀينر ۽ شهر جا معزز شخص سماروه ۾ سملت ٿيا. ان موقعي تي سوامي جن مهاتما گانڌيءَ جي جيون ۽ سدانتن تي روشني وجهندي چيو ته اسين سڀ هڪ آهيون - هڪ ئي پرماتما جي سنتان آهيون، انڪري ڇوڏاري ڀائپي ۽ پريم جو واتاورڻ پيدا ڪريون ۽ مهاتما گانڌيءَ جي آدرشن تي عمل ڪريون.

۱۰ جنوري هالاڻي دربار جا مهنت سنت ٻاٻا گوبند داس

همت ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ ٻيا سنت توهان کي نام جو امرت پيئارين ٿا. ستسنگ دوارا ئي تهي قسمن جا ڏک دور ٿين ٿا.

”ساڌ سنگ سنسار ۾ دُرلڀ منش شرير،
ستسنگ سون مٽت هئه ترويڌ تاپ کي پيڙ.“

اهولي مانش جيون ستسنگ ۽ سيوا ۾ سڦل ڪريو.

٢٧ اپريل سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کان موڪلائي اجمير ۾ آيا. اتي سوامي جن سنت ماڌو داس جي آستان تي چار ڏينهن ستسنگ ڪيو. سوامي جن اتي سنت ٻاٻا گوبند داس جن وٽ ويا ۽ انهن سان روح رهاڻ ڪيائون.

٢ مئي سوامي جن احمدآباد ۾ آيا. اتي سوامي ٽيئونرام مندر امباواڙيءَ ۾ چار ڏينهن ستسنگ ڪيو. ٧ مئي سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ٦-٧ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي ملهائي وئي. سائين گوپارام، ڀائي کانورام، سنت پريمداس، سنت راجورام ۽ سنت سمڪلعل ستسنگ ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي.
٨ جون صبوح جو ورسي اُتسو جو پلئه پائيندي سوامي جن چيو ته

جهان سمت تهان سمپت نانا،
جهان ڪمت تهان وپت نڌانا.

پريمو! پلئه پائيندي پرماتما ۽ ستگرو مهاراجن کان سمت جو دان گهرون. جتي سمت آهي اتي ئي سک سمپتي اچندي. جنهن جي من ۾ ڪمتي آهي، ان کي ڏک ڀوڳڻا پوندا. ڪمتي آفتن کي آڻي ٿي.

ان ڪري ور ور پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريون ته پرڀو! اسان سڀني کي سڌي ڏي! سمتي ڏي. سڌيءَ وارو منش، نام جپي ٿو، سٺا ڪرم ڪري ٿو.

٢٥ مارچ چيٽي چنڊ جي ڏينهن ڀائي آتم پرڪاش جي ورسي سندن آستان ڀرائي چونڪ الهاسنگر ۴ ۾ سنت گرداسرام ملهائي ويائي. رات جو اُن اُتسو سلسلي ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ”منهنجو سوڀاڳيه هو جو پير ڳوٺ ۾ ڀائي آتم پرڪاش جن جي ٽڪاڻي ۾ ڪيترائي ڀيرا ستسنگ ڪيم. سال به سال سندن آستان تي ويندو هوس هن سنت مان مون ڪافي ڪجهه پرايو. مهمان نوازي ڪرڻ ڪو سکي ته سنت آتم پرڪاش کان.

پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو ١٩ اپريل کان امراپور آستان جئپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. پوڄيه سوامي جن اُن اُتسو سلسلي ۾ ١٢ اپريل جئپور ۾ آيا. سواميجن پهرين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي سماڌيءَ تي پرڻام ڪري پوءِ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي ڪمري ۾ ويا. ڪين پرڻام ڪري پرساد ڀيٽ رکيائون. ان کانپوءِ سوامي جن ٻين سنتن سان مليا. ١٨ اپريل سوامي گرمکداس مهاراجن جي ورسي ملهائي وئي. شام جو ستسنگ ۾ سوامي جن سوامي گرمکداس مهاراج جي گڻن جو ورنن ڪيو. ديش وديش مان سوين پريمي هن اُتسو ۾ شريڪ ٿيا.

٢٠ اپريل سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

سيوا ڪر اڌڪار سم، ياد راکه يهه بات،
سيوا سي ميوا ملي، يهه لوڪ اُڪتي وکيات

پريميو! سنتن ستپرشن، ستگرن، ودوانن، گيانين، دکين دردين، مسڪينن محتاجن جي خدمت اهڙي لگن سان ڪريو جئين پنهنجا اڌڪار پراپت ڪرڻ لاءِ پرشارٿ ڪندا آهيو. نشڪام ڀاونا سان سيوا ڪريو. چاهيندي نه چاهيندي توهان کي ڪنهن نه ڪنهن وقت ان سيوا جو ڦل اوس ملندو. ڪنهن جو به ڪيو اجايو ڪين ٿو وڃي. نت نيم ستسنگ ۽ سيوا ڪريو.

اشاري کي سمجهي ويو ۽ هڪدم سندس ڪمل چرنن تي ڪري پيو. سندس اهنڪار جو پردو پري ٿيو. پريمبو! سڀ گرو شش جي آگيان جو پردو پري ڪري کيس آتم گيان ڏيئي ساکي سوروپ جو درشن ڪرائي ٿو.

٢٠ آگسٽ پوڄيه سوامي جن جو جنمدن اُتساهه ۽ اُمنگ سان آشرم ۾ ملهايو ويو. صبوح جو هون يگيه ڪري نياڻين کي کارايو ويو. شام جي ستسنگ ۾ سوين شرڌالو شريڪ ٿيا. شروع ۾ داس سوامي جن جي گڻن جو ورڻن ڪندي چيو ته پوڄيه سوامي جن مهان ڪرم يوگي سنت آهن. اسانجو سوڀاڳيه آهي جو سندن ويجهو رهون ٿا. ان بعد پروفيسر رام پنجواڻيءَ چونڪي ڏيندي چيو ته سوامي جن پريم ۽ ديا جي مورتي آهن. سڀني کي ڪيڏو نه پيار ڏين ٿا. شري گوبندرام اپل. پاڻيا، ڀائو پرسرام مسند، ڀاءُ پرسرام ڪانگريسي، شري چاندومل پرديسي، شري هيرالعل سيدداساڻي ۽ ٻين سوامي جن جي جيون تي روشني وڌي.

پوڄيه سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته توهان داس جي جيڪا مهما ڳائي آهي، اها مهما ستگرو مهاراجن جي آهي. سنگت ۾ صاحب آهي. انڪري توهان به داس کي آسيس ڪندا ته نام جپيندو رهان، نام جپائيندو رهان ۽ وڌيڪ وڌيڪ سيوا ڪندو رهان.

٢ سيپٽمبر جنماشٽمي اُتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما جو بکان ڳائيندي چيو ته شري رادا جي رڳ رڳ ۾ شري ڪرشن هو. ڪيڏي نه پيار سان شري رادا شري ڪرشن کي پڪاريندي هئي ۽ ڀڳوان شري ڪرشن به کيس ڪيڏو نه پاڻيندو هو. پريمبو! توهان به سڪ ۽ شرڌا سان ڀڳوان شري ڪرشن کي پڪاريو، سندس نام اُچاريو. چئتنيه مهاپرڀوءَ جيان شري ڪرشن! شري

ستگر مجهکو دان ديءِ پريم ڀڳت وشواس،
کهہ ٽيئُون نت سمت ديءِ سنتن مانهن نواس.

٢٠-٢١ جون سوامي جن کولا ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

١٩ جولاءِ گرو پورڻما ڏينهن سوامي جن ستگروءَ جي مهما ڳائيندي چيو:

ستگر پد کي نمن ۾ داري انجن گيان،
کهہ ٽيئُون تم پرم هر، دکلاوي ڀڳوان.

پريميو! اسانجي اکين ۾ اگيان جو، سنسن پرمن جو ڏنڊ آهي، اُن ڪري ساکي سوروپ جو درشن ڪري ڪين ٿا سگهون. جڏهن ڪو ڪامل گرو ملي ٿو تڏهن اُهو اسانجي پڌيءَ روپي نيترن ۾ گيان روپي سرمو پائي ٿو. تڏهن سنسن پرمن روپي ڏنڊ دور ٿي وڃي ٿو ۽ اسين ڀڳوان جو درشن ڪري سگهون ٿا.

شواجي مهاراج کي ڪيئن نہ هڪ دفعي دماغ ۾ هوا چڙهي وڃي ٿي تہ سندس راڄ ۾ سندس پرشارت سان ڪيترئون جاءِون جڙي رهيون آهن، اُن ڪري سوين مزورن کي روزگار ملي رهيو آهي، نہ تہ اُهي مزور شايد بک ۾ پاهہ ٿين! شواجي مهاراج جو گرو سنت رامداس پهنجي شش شواجي مهاراج جو اِهو اهنڪار دور ڪرڻ لاءِ ڪيس شهر جي ٻاهر وٺي وڃي ٿو، جتي پٿرن جون چٽون پيئون آهن. اُتي سنت رامداس شواجي مهاراج کي سهج چوي ٿو "پيارا! مزور کي گهرائي هن پٿر کي تہ ڀڃائيج." شواجي مهاراج جڏهن پٿر کي ڀڃائڻ شروع ڪيو تہ پاسي کان هڪ ڏيڏر ٽپا ڏيندو ٻاهر نڪتو. اُن وقت سنت رامداس شواجي مهاراج جو اهنڪار ڀڃڻ لاءِ ڪيس چيو "شواجي! ڇا هن ڏيڏر جي پالنا بہ هت تو ئي ڪئي؟ هن ڏيڏر کي کنهن ٿي هت جهنگل ۾ پاليو؟" شواجي مهاراج گروءَ جي

ڪوپ اشٽمي آنسؤ راڌي شيام گئوشالا ۾ ملهايو ويو. مئنيجر شري گرنمل گلاٽي گئوشالا جي رپورٽ پيش ڪئي ۽ سيڪريٽري شري نندپرام ٺهلرام سوامي جن ۽ ٻين سنتن جو سواگت ڪيو. پوڄيه سواميجن گئوشيوا جي وشيه تي پروچن ڪيو. ١٠ نومبر ڪارتڪ اڪادشيءَ ڏينهن صبوح جي ستسنگ ڪانپوءِ سوامي جن شمشان ڀوميءَ ۾ پروچن ڪيو. ١٣ نومبر شري گرو نانڪ ديو جي جنم ڏينهن صبوح جو سيٺي رڪمل ٻانن جا ڀوڳ وڌا. سواميجن سنگت سان گڏجي آشرم ۽ گئوشالا کي پرڪرما ڏني. رات جو سواميجن الهاسنگر ٢ ۾ ستسنگ ڪيو ۽ پوءِ سردار راجسنگهه ٻنيجا دوارا آيوجت آنسو ۾ ستسنگ ڪندي شري گرو نانڪ ديو جي مهما ڳائي.

١٥ نومبر سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي مهانڙ لاءِ پونا ويا. ١٧ آڪٽوبر کان ٢٩ آڪٽوبر تائين ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي ستسنگ جو ڪاريه ڪرم دادر ٻمبئيءَ ۾ رکيل هو. ٢١-٢٢ نومبر سوامي جن اتي ستگرو مهاراجن سان گڏجي ستسنگ ڪيو.

٣٠ نومبر سومر چنڊ ڏينهن صبوح جو ١٠ بجي ستگرو سوامي سروانند مهاراج منڊليءَ سميت پرم پرڪاش آشرم الهاسنگر ٥ ۾ پڌاريا. سوامي جن ستگرو مهاراجن ۽ ٻين سنتن جو سواگت ڪيو.

ٻاوهن ني ڏينهن صبوح-شام ستگرو سوامي سروانند مهاراج، سوامي ٻسنترام، سوامي ماڌوداس، سوامي جيون مڪت، پوڄيه سوامي جن، سوامي چندنرام، ٻڌت سيتلداس، سنت پڇنداس، سوامي چيتن پرڪاش، سوامي مرليڌر، سنت هرداسرام، سوامي روي پرڪاش، سنت اوڌوداس ۽ ٻيا سنت ستسنگ وڪا ڪندا رهيا.

١٢ ڊسمبر شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ستگرو سوامي

ڪرشن! پڪاريندي تلين ٿي ويو.

٢٦ سيپٽمبر شهيد ٻرام رامچنداڻيءَ جي شهيدي ڏينهن آشرم ۾ پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت ملهايو ويو. هن موقعي تي شهيد جي پتا شري رامسنگهه رامچنداڻيءَ کي پڻ آشرم ۾ گهرايو ويو. شروع ۾ داس شهيد ٻرام رامچنداڻيءَ تي لکيل ڪوتا ڳائي. ٿنهن بعد سوامي جن شهيد کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته شري رامسنگهه رامچنداڻي ڌنيه آهي جنهن ٻرام جهڙي وير پتر کي جنم ڏنو، جنهن ديش جي آزاديءَ جي سرڪشا لاءِ دشمن جي نڪ ۾ دم آڻي پراڻن جي آهوتي ڏني.

٥ آڪٽوبر سوامي جن سنت اوڌوداس مهاراج جي ورسي اُتسوَ سلسلي ۾ احمدآباد روانا ٿيا. اُتي سوامي جن سنت اوڌوداس جن جي آستان تي ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي سنت اوڌوداس جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

ڊاڪٽر پرمانند جو پوٽو ڊاڪٽر بسيڊر هوتچند بدلاڻي سوامي جن جي چرڻن ۾ ويهي ابياس ڪرڻ لاءِ ٻڙودي مان اچي آشرم ۾ رهيو. هي پيارو نت نيم سوامي جن جي نرديشن ۾ پستڪن جو ابياس به ڪندو هو ته بيمارن جي سيوا به ڪندو هو.

سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اُتسوَ سلسلي ۾ سوامي جن ٢٤ آڪٽوبر پونا ۾ سوامي رامڪرشن جي آشرم ۾ ويا. اُتي سوامي جن ٢٤-٢٥ آڪٽوبر ستسنگ پروچن ڪندي سوامي گوالانند جي ڳوڙهي واڻيءَ جي وياکيا ڪئي. ٢٦ آڪٽوبر سوامي جن اُلهاسنگر ۾ واپس آيا. ٢٨ آڪٽوبر ڏياريءَ ڏينهن کي پريمي سوامي جن کي بمبئيءَ چوپڙن جي مهورت لاءِ وٺي ويا، رات جو سوامي جن آشرم ۾ واپس آيا. ٣٠ آڪٽوبر چنڊ ڏينهن پرڀات جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ٧ نومبر

سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي سماڌيءَ تي پرڻام
ڪري پوءِ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن وٽ آيا. ڪين پرڻام
ڪري پرسادي پيٽ رکياٿون.

٨ اپريل سوامي گرمکداس مهاراج جي ورسي ملهائي وئي.

٩ اپريل صبوح جو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جهنڊو چاڙهي
اُتسو جو آرنڀ ڪيو.

١٠ اپريل پربات جو سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

رتن ڳوائي سوتڪي، دوس ڳوائيا کاءِ،
هيري جهڙا جنم هئا، ڪوڏي بدلي جاءِ.

پريميو! پربات جو اُٿي نام جپيو. ڏينهن ڪاڏي پيٽي
ڌنڌي وهنوار ۾ گذري وڃي ٿو ۽ رات ننڊون ڪندي گذري
وڃي ٿي. هيرن جواهرن کان ملهائتي مدش ديهه ڪوڏين ۽ ڪچ
جهڙن پدارٿن لاءِ وڃائي نه وڃايو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج
به پنهنجي باڻيءَ دواران سجاڳ ڪندي چون ٿا:

مانش تن ڪو پائڪي، ڪيتا نه سندر ڪاج،
ٽيئون گنوايا پاپ ۾، ٿوهه نه آئي لاج.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سون ستلن کي آگيان ۽ موه
جي ننڊ مان سجاڳ ڪري نام دان ڏنو. توهان سندن اُتسو ۾ آيا
آهيو ته ستگرن کان نام دان وٺي خوب جپيو. ڌنڌا ڌاڙيون
ڪندي، گهر گرهست ۾ رهندي پڳوت پڄن ڪريو. مانش جيون
جي سارٿڪتائي پڳوت پڄن ۾ آهي.

چوراسي لک جون ۾، ٿر باڻي دولڀ ديهه،
ڪهه ٽيئون هرڀڄن سي، سڦلي ڪري ايهه.

٢٠ اپريل سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کان موڪلائي
اجمير ۾ آيا. اُتي چار ڏينهن سوامي بسنترام جن جي آستان تي
۽ چار ڏينهن آدرش نگر سوامي ماڌوداس جن جي آستان تي

سروانند مهاراجن ۽ سيٺي آيل سنتن جا آڌار مڃيندي ٿيو ۽ سنگرو مهاراجن ۽ ٻين سنتن ٻارهن ڏينهن ساندهه اسانکي امرت پيئاري اسان تي وڏو اُپڪار ڪيو آهي. سنگرو مهاراجن اسان کي ڪيترا ئي سندر هندبانڻ جهڙا اُپديش ڏنا آهن. انهن اُپديشن تي جڏهن عمل ڪنداسين تڏهن ئي من کي شانتي ملندي. اسانجو وهنوار ۽ پرمارٿ ٻئي سڌرندا. سنگرن جي ڏنل اُپديش جي وڏي اهميت آهي.

لک پير پيغمبر اوليئي، لک قاضي ملان شيخ،
ڪسي شانت نه آئيا، بن سنگر کي اُپديش.

١٨ ڊسمبر پوڄيه سوامي جن سنت پرپارام جي ورسي سلسلي ۾ احمدآباد ويا. اُتي سوامي جن سنت پرپارام سوسائٽيءَ ۾ ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي سنت پرپارام جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

٨ جنوري سوامي جن گانڌي نگر ڪولهاپور لاءِ روانا ٿيا. ٩ جنوري صبوح جو سواميجن گانڌي نگر ۾ پهتا. سڀن پريمين ٻئنڊ باجن سان سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن پنج ڏينهن اُتي ستسنگ پروچن ڪيو. ١٤-١٥ جنوري سوامي جن اچلڪرنجيءَ ۾، ١٥ جنوري سانگليءَ، ١٦ جنوري مرج، ١٧-١٨ جنوري ڪراڊ ۾ ستسنگ ورکا ڪري سڀن پريمين جي پياس پوري ڪئي. ١٩ جنوري سوامي جن اُلهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا. ٢٦ جنوري پرجاوادي ڏينهن شام جو سوامي جن آزاديءَ جي اهميت تي ويچار ظاهر ڪيا. ١٥-١٦-١٧ فيبروري سوامي جن ڪرلا ۾ شوراتري اُتسو جي سلسلي ۾ ستسنگ ڪيو.

پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو ٩ اپريل کان اپراپور آستان جئپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. اُن اُتسو جي سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن ٤ اپريل جئپور آستان تي پهچي ويا. پهريان

ستسنگ جو اچي لاڀ وٺندا هئا. گوپ اشٽميءَ ڏينهن شام جو راڌي شيام گئو شالا ۾ سوامي جن 'گئو شيوا' جي وشيه تي پروچن ڪندي چيو ته گئو ماتا جي شيوا مان انيڪ لاڀ آهن. گئو اسانجي ماتا سڀن جي داتا آهي. ڪارتڪ اڪادشيءَ ڏينهن سوامي جن سان هزارين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اتي سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته :

دو باتن ڪو ڀول مت، جو چاهي ڪلياڻ،
نارايڻ اڪ موت ڪو، دوجي شري ڀڳوان.

پريميو! جيڪڏهن پنهنجو ڪلياڻ ڪرڻ چاهيو ٿا ته ٻه ڳالهيون دل ۾ سدائين ياد رکو. هڪڙو موت. هر ڪنهن کي هي سنسار ڇڏڻو آهي.

جو ڏسي زمين تي سو هوسي فنا.

جيڪڏهن موت ياد هوندو ته ڪڪرم کان هڪدم ڪنارو ڪندو. هر ڪنهن کي هن ڀوميءَ ۾ اچڻو آهي. ڪيڏي به سندر ڪايا هجي، هتي جلي خاڪ ٿيندي. ٻيو هر وقت پربوءَ کي ياد ڪريو. جنهن کي پربو ياد سو سدائين آباد. انڪري واڳيءَ کي نه وساريو.

ڪارتڪ پورڻما ڏينهن صبوح جو سوامي جن سيني رکيل پاٺن جو ڀوڳ ورتو. شام جي ستسنگ ۾ شري گرو نانڪ ديو مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي. ۴ نومبر سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي مهانڱ لاءِ پونا ويا.

٢٠ نومبر سومر چنڊ ڏينهن صبوح جو ١٠ بجي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي آمد تي الهاسنگر ۵ ۾ سمت پرڀارام مندر کان ڌهلن شهنائن سان جلوس ڪڍيو ويو. ٻنهي سواميجن ستگرو مهاراجن ۽ ٻين آئل سنتن کي پشپ مالهائون پيش ڪيون. سوين

ستسنگ ڪيائون. ٣٠ اپريل سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ١-٢ جون سوامي جن آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن جو ورسي اُتسوُ ملهايو. چوماسي جا چار مهنا سوامي جن آشرم ۾ ئي رهيا. نت نيم پرڀات جو سوامي جن ڪن جگياسن کي وچار ساگر، وچار مالها ۽ ٻيا ڌارمڪ ويدانت جا پستڪ پڙهيندا هئا. ان بعد ڀائي پرڀداس واڌوا، ڀائي ڪشنچند، پنڊت بسنترام جو لکيل "ڪرشنائڻ" ڪرشن ڪاويه پڙهندا هئا ۽ پوڄيه سوامي جن اُن جي چڱيءَ طرح وياکيا ڪندا هئا.

١٧ جولاءِ گرو پورڻما ڏينهن صبوح جو سوَن شردالن سوامي جن کان آسيس ورتي. سوامي جن پروچن ڪندي چيو:

ستگر کي ڪرپا بنا ڪب چت شانت نه هوءِ،
ڪهه ٽيئُون گر شرن لي، وگهن نه لاڳي ڪوءِ.

پريميو! ايشور ۽ ستگرن جي آسيس کان سواءِ چت کي شانتي پراپت ڪين ٿيندي. ان ڪري ڪڏهن نه ڪڏهن پريمُ رکي گروءَ جي شرڻ وٺڻ گهرجي جو آتم گيان ڏيئي اُپيه ٽارائي. جڏهن آتم گيان جي اُپلبڌي ٿيندي ته ڪوبه ڪشٽ ڪليش ڪين ستائيندو.

١٩ آگسٽ رکشا بنڌن ڏينهن پوڄيه سوامي جن جو جنمدن اُتسوُ آشرم ۾ ملهايو ويو. ڪيترن ئي پريمين سوامي جن کي پشپ مالهائون پيٽ ڪندي پشپانجلي ارپت ڪئي. ٣٠ آگسٽ جنماشٽمي اُتسوُ آشرم ۾ ملهايو ويو. سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ١٥-١٦ آڪٽوبر سوامي جن پونا ۾ سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اُتسو جي سلسلي ۾ ستسنگ ڪيو.

٢٠ آڪٽوبر سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ڪارتڪ جي ڏينهن ۾ سوين پريمي امرت ورکي سوامي جن جي

ستسنگ جو اچي لاڀ وٺندا هئا. گوپ اشٽميءَ ڏينهن شام جو
واڌي شيام گئو شالا ۾ سوامي جن 'گئو شيوا' جي وشيه تي
پروچن ڪندي چيو ته گئو ماتا جي شيوا مان انيڪ لاڀ آهن.
گئو اسانجي ماتا سکن جي داتا آهي. ڪارتڪ ايڪادشيءَ
ڏينهن سوامي جن سان هزارين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا
شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اتي سوامي جن پروچن ڪندي
چيو ته:

دو باتن ڪو ڀول مت، جو چاهي ڪلياڻ،
نارايڻ اڪ موت ڪو، دوجي شري ڀڳوان.

پريميو! جيڪڏهن پنهنجو ڪلياڻ ڪرڻ چاهيو ٿا ته ٻه
ڳالهيون دل ۾ سدائين ياد رکو. هڪڙو موت. هرڪنهن کي
هي سنسار ڇڏڻو آهي.

جو ديسي زمين پر سو هوسي فنا.

جيڪڏهن موت ياد هوندو ته ڪڪرم کان هڪدم ڪنارو
ڪندو. هرڪنهن کي هن ڀوميءَ ۾ اچڻو آهي. ڪهڙي به سندر
ڪايا هجي، هتي جلي خاڪ ٿيندي. ٻيو هر وقت پرڀوءَ کي ياد
ڪريو. جنهن کي پرڀو ياد سو سدائين آباد. انڪري واليءَ کي
نه وساريو.

ڪارتڪ پورنما ڏينهن صبوح جو سوامي جن سيٺي رکيل ٻاڻن
جو پوڄ. وڌو. شام جي ستسنگ ۾ شري گرو نانڪ ديو مهاراجن
جي جيون تي روشني وڌي. ۴ نومبر سوامي جن ستگرو سوامي
سروانند مهاراجن کي ميچائڻ لاءِ پونا ويا.

۲۰ نومبر سومر چنڊ ڏينهن صبوح جو ۱۰ بجي ستگرو سوامي
سروانند مهاراجن جي آمد تي الهاسنگر ۵ ۾ سمت پرڀارام مندر
کان دهلن شهنائن سان جلوس ڪڍيو ويو. پهرين سواميجن ستگرو
مهاراجن ۽ ٻين آيل سنتن کي پشپ مالهائون ڀيٽ ڪيون. سوڻ

ستسنگ ڪيائون. ٣٠ اپريل سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ١-٢ جون سوامي جن آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو ورسي اتسو ملهايو. چوماسي جا چار مهنا سوامي جن آشرم ۾ ئي رهيا. نت نيم پرڀات جو سوامي جن ڪن جگياسن کي وچار ساگر، وچار مالها ۽ ٻيا ڌارمڪ ويدانت جا پستڪ پاڙهيندا هئا. ان بعد ڀاءُ پريداس واڌوا، ڀاءُ ڪشنچند، پنڊت بسنترام جو لکيل "ڪرشڻاين" ڪرشن ڪاوي پڙهندا هئا ۽ پوڄيه سوامي جن ان جي چڱيءَ طرح وياکيا ڪندا هئا.

١٧ جولاءِ گرو پورڻما ڏينهن صبوح جو سوين شردالن سواميجن کان آسيس ورتي. سوامي جن پروچن ڪندي چيو:

ستگر کي ڪرپا بنا ڪب چت شانت نه هوءِ،
ڪهه ٽيئون گر شرن لي، وگهن نه لاڳي ڪوءِ.

پريميو! ايشور ۽ ستگرن جي آسيس کان سواءِ چت کي شانتي پراپت ڪين ٿيندي. ان ڪري ڪنهن پورڻ گروءَ جي شرڻ وٺڻ گهرجي جو آتم گيان ڏيئي اڀيه بڻائي. جڏهن آتم گيان جي اُپلبڌي ٿيندي ته ڪوبه ڪشٽ ڪليش ڪين ستائيندو.

١٩ آگسٽ رکشا بنڌن ڏينهن پوڄيه سوامي جن جو جنم ڏين اتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. ڪيترن ئي پريمين سوامي جن کي پشپ مالهائون پيش ڪندي ڀاونجلي ارپت ڪئي. ٣٠ آگسٽ جنماشٽمي اتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ١٥-١٦ آڪٽوبر سوامي جن پونا ۾ سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اتسو جي سلسلي ۾ ستسنگ ڪيو.

٢٠ آڪٽوبر سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ڪارتڪ جي ڏينهن ۾ سوين پريمي امرت ويلي سوامي جن جي

ٿيو آهي. هتي نت نيم ستسنگ ٿئي ٿيندو رهندو جنهن مان
هزارين پريمي لاڀ پراپت ڪري جيون سڦل ڪندا.

پوڄيه سوامي جن پياري ڀيسومل پريداس ڪڪواڻي، پياري
دولهڏ ٽيمل ٽلرڄا ۽ آرچيٽيڪٽ شري هري لڪر کي پڻ ڪيل
سيوا لاءِ ڌنيواد ڏني.

٢٥ نومبر گروار پرڀات جو ستگرو سوامي سروانند مهاراج
آتسو جو پلٽه ٿاٿو. اُن وقت سوامي جن ستگرو مهاراجن ۽ ٻنن
آڀل ستن جا آڀار مڃيندي چيو:

ستن چرن پڌاريا، دِيا ڪري مم ڌام،
ڪه ڏيڱون پورن ٿئي، آج هماري ڪام.

ستگرو مهاراجن ۽ منبل جي ٻنن ستن هن پوتر آستان تي
پڌهڄا چرن ڪمل گهماڻي وڏو پوتر ڪيو آهي. سڌن ني
آسيس سان نئين مندر جو مهورتي اُتسو سماپت ٿيو آهي. سڌن
سنيه ۽ سهڪار سان اُتسو سڦل ٿيو. داس ستگرو مهاراجن،
سڀني ستن ۽ ساري سنگت جو آڀاري آهي. شيوا ۾ شيواڌارين
کان ڪا غلطي ٿي هجي ته داس کي کميا ڪن.

ستگرو مهاراج منبليءَ سهت اڇا اسانکي ڏهاڪو ڏينهن
امرت پيئاريندا.

٥ ڊسمبر تائين ستگرو مهاراجن امرت ورکا ڪري هزارن
پريمين جي پياس پوري ڪئي ۽ ٦ ڊسمبر ستگرو مهاراج
روانا ٿيا.

١٢ ڊسمبر پوڄيه سوامي جن احمدآباد روانا ٿيا. اُتي سائين
پرڀارام سوسائٽيءَ ۾ سوامي جن سمت پرڀارام جي ورسي سمبند
۾ ١٣-١٤-١٥ ڊسمبر ستسنگ پروچن ڪيو.

١٥ جنوري سوامي جن پونا روانا ٿيا. اُتي سواميجن سوامي
چندرام جن جي مندر ۾ چار ڏينهن ستسنگ ڪيو. ١٩ جنوري

پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ڏانهن هليا.

آشرم ۾ پهچڻ سان سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ۽ ٻاهران آيل سڀني سنتن جو سواگت ڪندي چيو ته اڄ اسان سڀني جا سوڀاڳيه آهن جو ستگرو مهاراج منڊليءَ سميت هت نئين مندر جي اُدگهاٽن اُتسو لاءِ پڌاريا آهن. پرماتما جي آسيس ڪرپا، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن، سڀني سنتن مهاتمائن جي آسيس ۽ شڀ منگل اڇائن ۽ پريمين جي سهڪار سان هي سندر پوڄا مندر جڙي راس ٿيو آهي. ان جو اُدگهاٽن ٢٤ نومبر ستگرو سوامي سروانند مهاراج پنهنجي ڪرڪملن سان ڪندا.

مندر جي هن پهرئين وارشڪ اُتسو ۾ پريم پرڪاش منڊل جا ٻيا سنت سوامي بسنترام، سوامي مادوداس، سوامي ڪرشنانند، سوامي چندنرام، سوامي سويم پرڪاش، سوامي جڳ پرڪاش، سوامي جيون مڪت، سوامي ڌرمداس، سوامي مرليڌر، سوامي رامڪرشن، پنڊت سيتلداس، سنت هرداسرام، سنت ارجن پرڪاش، سنت نارائڻ پرڪاش، سنت پوڄنداس، سوامي ڪشنچند ۽ ٻيا ڪيترائي سنت مهاتمائون پڌاريا.

مورتين جي پوڄا ۽ پراڻ پرتشٺا ڪئي ويئي ۽ برهم ڀوڄ جو آيوجن ڪيو ويو. شري پريم پرڪاش گرنٿ جي پاٺ جو آرنڀ ڪيو ويو. سڀئي سنت واري وٽيءَ صبوح ۽ شام ستسنگ پروچن ڪندا هئا. اُتسو جا اهي ڏينهن آشرم ۾ ڄڻ ڪنڀ جو ميلو لڳو پيو هو.

٢٤ نومبر ستگرو سوامي سروانند مهاراج نئين وشال مندر جو مهورت ڪندي چيو ته سنت شانتي پرڪاش ۽ پريمين کي ڌنيواد آهي، جن جي پرشارٿ سان هن نئين مندر جو نرماڻ

پر اُپڪاري پُرش جي جيون سڦلا تانهن،
ڪهه ٽيئون تن تن وهي پلي آئي جڳ مانهن.

هڪ دفعي ڀڳت پيپا پنهنجي پتني سيتا سميت ڀڳت چيدر
ٽ ويو. ڀڳت چيدر ڀڳت پيپا کي ڏسي ڏاڍو پرسن ٿيو.
اتما جي ڀڳتن جو قدر ڪندا آهن. ڀڳت پيپا ۽ ڀڳت چيدر
جي ڳالهه ۾ روح رهاڻ ٿي. ڪجهه وقت بعد ڀڳت چيدر اندر
ڪمري ۾ وڃي پنهنجي پتنيءَ کي چيو ته سنت پيپا آيو آهي
ان لاءِ ڀوڄن تيار ڪر. سندس پتنيءَ چيو ته، گهر ۾ اناج بنهه
ڪين آهي. جيڪي هيو سو ڪالهه سنتن کي کارائي خلاص ڪيو
اٿم. جيڪڏهن توهان کي اَن کپي ته مان پنهنجو پشڪير لاهي
توهان کي ڏيان ٿي، اهو وڪڻي سيڌو وٺي اچو ته. پوءِ سنت
پيپا کي ڀوڄن ناهي کارايون. ڀڳت چيدر جي پتني ۽ ڀڳتياڻي
۽ سنت سيوي هئي. هن هڪدم پنهنجو پشڪير لاهي پتنيءَ
کي ڏنو. ڀڳت چيدر پشڪير وڪڻي سيڌو وٺي آيو. ڀوڄن تيار
ڪري ڀڳت پيپا اڳيان رکيو. ڀڳت پيپا ڀڳت چيدر جي پتنيءَ
کي سڏ ڪيو، پر هوءَ پشڪير نه هجڻ سبب اندر رنڌڻي ۾ ئي
ويٺي رهي. آخر ڀڳت پيپا جي پتني کيس سڏڻ لاءِ رنڌڻي
۾ ويئي. پيپا جي پتني سيتا کيس ننگن ڏسي اچرج ۾ پئي
۽ ڪارڻس پڇيائين ته تو پنهنجو وستر ڪيڏانهن ڪيو آهي. تڏهن
اُن کيس احوال ٻڌايو ته، کاڌو تيار ڪرڻ لاءِ هن کي پنهنجي
شرير جو وستر وڪڻڻو پيو. ڀڳت پيپا جي پتنيءَ کيس پنهنجي
ساڙهيءَ جو اَڌ ٽڪر ڦاڙي ڏنو ته اهو پهري ٻاهر نڪر. تڏهن
چيدر جي پتني اَڌ ساڙهي پهري ڀڳت پيپا وٽ آئي. ڀڳت
پيپا کي جڏهن ان ڳالهه جي خبر پئي تڏهن هو وسمي ۾
پئجي ويو ۽ واپس ورڻ تي هن ڀڳت چيدر کي ڪجهه اَن ڌن
موڪليو. ڀڳت چيدر ڀڳت پيپا وٽان آيل اَن ڌن پڻ جلدي

سوامي جن اُرليءَ ۾ ويا. اُتي سوامي جن ١٩-٢٠ جنوري ستسنگ پروچن ڪيو. اُتان ڪي ڀڳتي سوامي جن کي پوني ۾ وٺي ويا. اُتي سوامي جن ٢١-٢٢ جنوري ستسنگ ورکا ڪئي. ٢٣ جنوري سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ٢٦ جنوري صبوح جو سوامي جن آشرم ۾ قومي جهنڊو چاڙهيو ۽ شام جي ستسنگ ۾ پرجاوادي ڏينهن جي اهميت تي ڳالهايو. ٣٠ جنوري مهاتما گانڌيءَ جي شهيدي ڏينهن شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن مهاتما گانڌيءَ کي شرڌانجلي ڏني.

١٧-١٨ فيبروري سوامي جن ڪرلا ممبئيءَ ۾ شوراتري اُتسو سلسلي ۾ ستسنگ ڪندي ڀڳوان شنڪر جا ڪي درشٽانت ٻڌايا.

پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسوَ ۽ چيٽ جو ميلو ٢٨ مارچ کان ١ اپريل تائين امراپور آستان جئپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. ان اُتسوَ جي سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن ٢٤ مارچ جئپور آستان تي پهچي ويا. سوامي جن پهرين سنگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي سماڌيءَ تي مٿو ٽيڪي پوءِ سوامي سروانند مهاراجن جي ڪمري ۾ آيا. کين نمسڪار ڪري حالي احوالي ٿيا. ٢٧ مارچ سوامي گرمکداس مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. سوامي جن اُن ڏينهن شام جو ستسنگ ڪندي سوامي گرمکداس جي ڀڳتي ڪاويه جو ورڻن ڪيو. ٢٨ مارچ صبوح جو سنگرو سوامي سروانند مهاراجن جهنڊو چاڙهي اُتسوَ جو آرنڀ ڪيو. چارئي ڏينهن منڊل جي سنتن ۽ ٻين ودوانن ويدانت ۽ سنگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون تي پروچن ڏنو.

٣٠ مارچ شام جو پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پوڄيه سنگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پراُپڪار جي پرتيمورتي هئا. سنگرو مهاراجن ڪيترا نه اُپڪار جا ڪارج ڪيا. توهان به روز ڪونه ڪو پراُپڪار جو ڪم ڪريو. سنگرو مهاراج فرمائين ٿا:

ر جي پورڻ وٽ گنگا مئيا ۾ ٽٻيون ڏنيون. سوامي جن هردوار ۾ پندرهن ڏينهن رهيا. سوامي جن اتي سنتن جو ڀنڊارو ڪيو. ٣ اپريل سوامي جن امرتسر ۾ آيا. اتي سوامي جن ٻراهمڻ وٽ چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ٧ مئي سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

٢-٣ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن جي ورسي ملهائي ويئي. ٤ جون پرڀات جو پوڄيه سوامين جن ورسي اُتسو جو پلئه پائيندي چيو:

پورب پنيه پرتاپ تي پائي مانش ديهه،
ڪهه ٽيئون هر ملن ڪا اوسر جانو ايهه.

پريميو! پورو جنمن ۾ ڪيل ڪيترن پنن جي ڦل سروپ هي منش ديهه پراپت ٿي آهي. اهڙا اجايون ڳالهين ۾ وڃائي ڪين وڃايو. منش جون ۾ ئي پرڀوءَ جي پراپتي سمڀو آهي. ان ڪري هر وقت پرڀوءَ کي ياد ڪريو. سواس سواس سان نام جپي مانش جيون سڦل ڪريو.

١٢ جولاءِ گرو پورنما ڏينهن سوامي جن گروءَ جي مهما ڳائيندي چيو:

ستگرو ڪي نج نام ڪا هرديه ڪر وچار،
ڪهه ٽيئون اوديا مٽي پائو موڪش دوار.

پريميو! ستگروءَ دوارا ڏنل نام جو ور ور چنتن ڪريو. سمرڻ ڪريو ته توهان جي اندر مان اگيان جي اونده دور ٿي ويندي ۽ گيان جو پرڪاش ٿيندو. جڏهن گيان جو پرڪاش ٿيندو تڏهن توهان موڪش پد کي پراپت ڪندا. انڪري گروءَ دوارا ڏنل نام جي وڏي اهميت آهي. شرڌا ۽ پريم سان نام جپيو ۽ نام جپايو.

١٣ آگسٽ رکشا بندن ڏينهن پوڄيه سوامي جن جو جنمدن

اُپڪار جي ڪارڻ ۾ لڳائي ڇڏيو. سچا ڀڳت ٻاڻ وٽ ڪجهه ڪين رکن. جيڪي ڪين ملي سو ٻين جي ڀلي ۾ خرچ ڪري ڇڏين ٿا.

پريميو! توهان پڻ انهن سنتن جي جيون مان ڪجهه هندايو. سنت ٻاڻ ڪي ڏکيو رکي نه ٻين کي سکي رکن ٿا. توهان نه پنهنجو پئسو پدارٿ، عقل علم ٻين ۾ ونڊيو ورهايو ۽ اُپڪار جا ڪم ڪريو.

٨ اپريل پوڄيه سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کان موڪلائي دهليءَ ۾ آيا. اتي سوامي جن ٨ اپريل رات جو سنت گرداسرام جي آستان ڪيشو ڪٽير ۾ بابا ڪيشوداس مهاراجن جي ورسي اُتسو سلسلي ۾ ستسنگ پرووچن ڪيو. سواميجن ٻائي ڪيشوداس مهاراج جي گڻن جو ورڻن ڪندي چيو ته سوامي ڪيشوداس پر اُپڪاري سنت هئا، گئو ڀڳت هئا. سوامي جن گئوشالا ٺهرائي ڪري لاهه شاهي پلاٽ پنچايت کي وٺي ڏنو. سوامي ڪيشوداس سداورت هلائيندا هئا. غريب گرين وڌوائن جي سيوا ڪندا هئا. گهرجائو گهرن ۾ سيڌو لڳائي موڪليندا هئا. سندن ورتي پرماتما سان جڙيل هوندي هئي.

هڪ دفعي هڪ مسلمان ملاح جي ٻيڙي سنڌو نديءَ ۾ ڪُنَ ۾ اٽڪي پيئي. اُن ملاح جو ٻائي ڪيشوداس جن ۾ ڏاڍو اعتقاد هوندو هو. اُن ملاح دل ئي دل ۾ ٻائي ڪيشوداس جن کي ياد ڪيو ته ٻيڙي جلد ئي سلامت ڪناري تي اچي پهتي. هي صاحب پرپورڻ سنت هئا.

سنت گرداسرام پوڄيه سوامي جن جو آڀار پردرشن ڪيو. سوامي جن چار ڏينهن پريم پرڪاش آشرم دهليءَ ۾ رهيا.

١٣ اپريل شام جو سوامي جن هردوار ۾ پهتا. ١٣ اپريل ويساکيءَ ڏينهن سوامي جن ڪن سنتن ۽ پريمين سان گڏ جي

ٻڌي سوامي جن کي ڇوڙڻ جي مهورت ڪرڻ لاءِ امبئي
ولي ويا ۽ رات جو وري آشرم ۾ واپس آيا.

٧ نومبر ڇنڇر ڏينهن صبوح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ڪارتڪ جي ڏينهن ۾ پرڀات جو سوڀن ٻڌي سوامي جن جي ستسنگ جو لاڀ پراپت ڪندا هئا. ١٥ نومبر گوپ اشٽميءَ ڏينهن شام جو واڌي شيام گئو شالا ۾ سوامي جن گوپ اشٽمي جي مهتو تي ڳالهايو. ١٨ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن سوامي جن سان سوين ٻڌي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اتي سوامي جن ڳالهائيندي چيو ته ڪال جو نغارو پيو وڃي. ڪنهن نه ڪنهن ڏينهن سڀني کي هت اچڻو آهي. ان ڪري سٺا ڪرم ڪريو. دان پن ڪريو. ڀڳوان جو سمرڻ ڪريو. اڄ ساري رات جاڳي ”جئه شري ڪرشن“، ”جئه شري ڪرشن“ جو نام اچاريو. ٢١ نومبر شري گرو نانڪ ديو جي جنم ڏينهن صبوح جو سوامي جن وڪيل پاڻن جا پوڄه وڌا. ان بعد سنت شيواداس جي مندر ۾ ستسنگ ڪيو. سوامي جن رات جو الهاسنگر ٢ ۾ ستسنگ ڪيو.

٢٣ نومبر سوامي جن پونا ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي مڃائڻ لاءِ ويا.

٧ ڊسمبر ١٩٧٢ گرووار ڇنڇر ڏينهن صبوح جو ستگرو سوامي سروانند مهاراج الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ پڌاريا. ٨ ڊسمبر صبوح جو ستگرو سوامي سروانند مهاراج جهنڊو چاڙهي نئين مندر جي نئين وارشڪ اتسو جو آرنڀ ڪيو.

منجهند جو ٣ بجي ستگرو مهاراجن جي نيترتو ۾ شاهي جلوس نڪتو. ميلي جا چارئي ڏينهن صبوح ۽ شام ستگرو سوامي سروانند مهاراج، مهاراج ٻسنترام، سوامي ماڌوداس، سوامي چندنرام، پوڄيه سوامي جن، سوامي رامڪرشن، سوامي

جدا جدا ڏڻن پريشد طرفان آشرم ۾ ملهايو ويو. صبوح جو هون ٿيو ۽ سفيد پوشن جي سيوا ڪئي ويئي. شام جو هزارن پريمي اتسو ۾ شريڪ ٿيا. سنگيت آچاريه ماسٽر چندر ۽ پروفيسر رام پنجواڻيءَ ڀڳتي سنگيت جي ورکا ڪندي سوامي جن جي گڻن جي واکاڻ ڪئي. داس پريشد جي ڪيل سيوا جو ذڪر ڪندي چيو ته پوڄيه سوامي جن جي پريرڻا سان ئي پريشد پراڻي ماتر جي سيوا ڪري رهيو آهي. سوامي جن پرووچن ڪندي چيو ته توهان داس جي جيڪا ساراهه ڪئي آهي، سا ستگرو مهاراجن جي ساراهه آهي. داس ڪهڙي شڪتي! پريميو! توهان به شبه ڪرم ڪري جنم سڦلو ڪريو.

٢٨ آگسٽ جنماشٽمي اتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. پوڄيه سوامي جن شام جي ستسنگ ۾ ۽ رات جو ڀڳوان شري ڪرشن جي جنم وقت ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما ڳائيندي سندس ليلائن جو ورڻن ڪيو. ٢ سيپٽمبر ڀڳوان شري ڪرشن جي ڇٺي اتسو جي سلسلي ۾ سوامي جن ڪرلا بمبئي ۾ ستسنگ ڪيو. ٣ سيپٽمبر آشرم ۾ ٻـڍ ڀڳوان جي ڇٺي ملهائي ويئي. ١٨ سيپٽمبر رات جو سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي ورسي سلسلي ۾ سڌن آستان تي ستسنگ ڪيو.

١٨ آڪٽوبر وجيه دشمي اتسو دسهڙا ميدان الهاسنگر ٥ ۾ پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت ملهايو ويو. سوامي جن وجيه دشميءَ جي اهميت تي ڳالهائيندي ڀائو پرسرام مسند، شري پرسرام ٻالاڻي ۽ شري هرپرام روپاڻيءَ کي اتسو جي آيوجن لاءِ ڌنيواد ڏني. ٢ نومبر سوامي جن پونا ۾ سوامي رامڪرشن جي آشرم ۾ ويا. اتي ٢-٣ نومبر سوامي گوالانند مهاراجن جي ورسي اتسو جي سلسلي ۾ سوامي جن ستسنگ پرووچن ڪيو ۽ ٤ نومبر الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ واپس آيا. ٥ نومبر ڏياريءَ ڏينهن کي

وامي جن قومي جهنڊو چاڙهيو ۽ شام جو ستسنگ ڪندي چيو
اڄ ساري ديش ۾ ڇڙواڳي اچي ويئي آهي. اسين جوڳارو
تو ٿي پيا آهيون. ديش جي آزاديءَ جي سرڪشا لاءِ ايڪتا
ي سخت ضرورت آهي.

١٧-١٨ فيبروري سوامي جن ڪرلا بمبئيءَ ۾ هوراڻي اُتسو
ي سنبند ۾ ستسنگ ڪيو.

٢٨ مارچ سواميجن جهانسيءَ روانا ٿيا. اُتي سواميجن ٢٩-٣٠
مارچ ستسنگ پروچن ڪيو. ٣١ مارچ صبوح جو سواميجن گواليار
۾ پڌاريا. ڀڪتن سوامي جن جو هارديڪ سواگت ڪيو. سوامي
ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ۾ سوامي جن هفتو ڪن ستسنگ ڪيو.
٨ اپريل سوامي جن آگري ۾ آيا. اُتي سوامي ٽيئونرام آشرم ۾
سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ ڪيو. ١١ اپريل سواميجن جئپور
۾ آيا. اُتي ١٦ اپريل کان پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو
آرنڀ ٿيڻو هو.

سوامي جن امراپور آستان تي پهچڻ سان پهرين ستگرو سوامي
ٽيئونرام مهاراجن جي سماڌيءَ تي وڃي مٿو ٽيڪيو. اُن بعد
ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي ڪمري ۾ آيا. اُتي ستگرو
مهاراجن کي پرڻام ڪري حال احوال ٿيا. ١٦ اپريل ستگرو
مهاراجن جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو.

١٨ اپريل شام جو سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج نت نيم ڪيترو وقت ڀڳوت
ڀڄن ۾ گذاريندا هئا. توهان ٻه روز ڪجهه وقت ديوي ڳالهين
کان دور ٿي نام سمرڻ ڪريو. پڀوءَ کي پرارٿنا ڪريو. پرارٿنا
۾ وڏي شڪتي آهي. توهان جا ڪيترائي مسئلا، ڏک درد
پرارٿنا دواران دور ٿي ويندا. ستگرو مهاراج پنهنجي باڻيءَ ۾
فرمائين ٿا:

مرليڌر، سنت هرداسرام ۽ سنت ٻڇنداس ستسنگ ورکا ڪئي.
١٢ ڊسمبر پرڀات جو سدگرو مهاراڄن اُتسو جو ڀلڻ ڀاتو. ان موقعي تي پوڄيه سواميڄن سدگرو مهاراڄن ۽ منڊل جي سنتن ۽ ڀڳن مهاتمائن جا آپار مڃيندي چيو:

سنت سماگم هري ڪٿا، تلسي دُرلڀ دوءِ،
سُت دارا اور لڪشمي، پاپي ڪو ڀي هوءِ.

پريميو! توهان ڏٺو آهي جو سدگرو مهاراڄن ۽ ڀڳن سنتن مهاتمائن جا پروچن ٻڌڻ ۽ درشن ڪرڻ جو وجهه اوهان کي مليو آهي. سنتن جو سماگم ۽ اُنهن جي مکارونڊ مان پربوءِ جي ڪٿا شروڻ ڪرڻ، ٻئي اَمولهه ڳالهيون اوهانکي نصيب ٿيون آهن. سُت دولت استري ته دشٽن کي ٻه هونديون آهن. چارئي ڏينهن هت ڪيترو نه آنند لڳو پيو آهي. اهو سڀو شريه سدگرو مهاراڄن جو ئي آهي. اڄ ڪي سنت روانا ٿيندا. سدگرو مهاراڄ ته اڃا ڏهاڪو کن ڏينهن اسانکي امرت پيئاريندا. سنتن جي شيوا ۾ شيواڌارين کان ڪا غلطي ٿي هجي ته داس کي ڪميا ڪن.

٢١ ڊسمبر سدگرو سوامي سروانند مهاراڄ روانا ٿيا.

٥ جنوري سواميڄن ڀمبري ڪالونيءَ ۾ ويا. اُتي سواميڄن ٥-٦ جنوري ستسنگ پروچن ڪيو. ٧-٨ جنوري سواميڄن پونا ۾ سوامي چندرام جي آشرم ۾ ستسنگ ڪيو. ٩ جنوري صبوح جو سوامي جن احمدنگر روانا ٿيا. اُتي سوامي جن ٩-١٠-١١ جنوري ستسنگ پروچن ڪيو. ١٢ جنوري سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ٢١ جنوري سوامي جن شام جو ستسنگ ڪندي شهيد هيمون ڪالاڻيءَ کي شرڌانجلي ڏني. ٢٣ جنوري شام جو سوامي جن نيتاجي سڀاش چندر بوس جي جينتيءَ سبب ڪيس ڀشپانجلي ڏني. ٢٦ جنوري پرجاوادي ڏينهن صبوح جو

هن آفيسر شرڌا وچان اُهو مندر نئين سر ٺهرايو.

۲۸ اپريل سوامي جن ستگرو مهاراجن کان موڪلائي ۲۹ اپريل ڪوٽا ۾ آيا. اُتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ ڪيو. ۵-۶ مئي سوامي جن ٻونديءَ ۾ ستسنگ ڪيو. ۷ مئي سوامي جن ڪوٽا مان روانا ٿيا. ۸ مئي سوامي جن گوڌرا ۾ پهتا. اسٽيشن تي پريمين سوامي جن جو پشپ مالهائن سان سواگت ڪيو. سوامي جن اُتي پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ۱۳ مئي سوامي جن اُلهاسنگر ۾ واپس آيا.

۳-۴ جون ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي آشرم ۾ ملهائي وئي. پوڄيه سوامي جن ورسي اُتسوَ جو پلنگ پائيندي چيو ته ستگرو مهاراجن جي ورسيءَ مان ورسجي وڃو. سچو ورثو اُنوَ نام جو پدارٿ. مايا وي پدارٿن پٺيان رات ڏينهن ٻڪي سڪي اَموليه ديهه وهوت نه وڃايو. نام جو خزانو هٿ ڪريو. سنت ڪبيرداس به چوي ٿو

ڪبير سڀ جڳ نرڌنا، ڌنونتا نهين ڪوءِ،
ڌنونتا تهين جانيئي، جاڪي رام نام ڌن هوءِ.

۱۸ جولاءِ گرو پورنما ڏينهن سوامي جن گروءَ جي مهما ڪندي چيو:

گرو بن پريم نه اُپجي گرو بن جڳي نه ڀاڳ،
ڪهه ٽيئون تانتي سدا، گرو چرنون ۾ لاڳ.

ستگروءَ کان سواءِ پريوءَ لاءِ پريم پيدا ڪين ٿيندو. ستگرو ٿي پرماتما جي ملڻ جي راهه ٻڌائي ٿو. ستگروءَ دوارا ٿي منش جو نصيب کلي ٿو. انڪري هرڪنهن منش کي ڪنهن نه ڪنهن پورڻ گروءَ جي شرڻ وٺڻ گهرجي. گرو هجي گياني ويدانتي، برهمنيشٽي، برهمشروتري، جو شش کي سمت مارگ ٻڌائي سندس راهه روشن ڪري.

پرارٿنا ڪر پريم سين، پن پرشارٿ ڏات،
ڪهه ٿيندون ان کي ڪيئي هووي تو ڪشلات.

جيڪڏهن اسين سچيءَ دل سان پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريون ٿا ته اها پرارٿنا قبول پوي ٿي. هڪ انگريز آفيسر تي بند ٻڌائڻ جو ڪم رکيل هو. بند ٻڌائڻ جو گهڻو ڪم پورو ٿي چڪو هو. اوچتو اچي زبردست برسات پيئي. اهو انگريز آفيسر برسات سبب منجهي پيو ته متان بند نه ٽٽي پوي. هن پنهنجي هڪ هندو نوڪر کي سڏ ڪري پڇيو ته برسات زور سان وسي رهي آهي، نديءَ جي پاڻيءَ ۾ تيزي آهي، بند جو باقي پورو ڪم رهيل آهي، ايتري برسات سبب بند ڄڻ نه ٽٽي، ان لاءِ ڪو توکي اپاءُ سجهي ٿو؟ نوڪر وراڻيو "سائين، هن وقت ان بند جي بچاءَ لاءِ هڪڙو ئي اپاءُ آهي. توهان سامهون واري رام مندر ۾ وڃي ڀڳوان شري رام کي پرارٿنا ڪريو ته بند جي رکشا ڪري ته بند نه ٽٽي." اهو انگريز آفيسر هندو رکي ڀڳوان جي مندر ۾ آيو ۽ سچيءَ دل سان پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪيائين ته "هي پرماتما! اهڙي ديا ڪريو جيئن هن وقت بند جو بچاءُ ٿئي. هيڏي برسات ۾ ڪنهن ماڻهوءَ جو ڪم ڪين آهي جو بند جو بچاءُ ڪري." سڄي رات تيز برسات وسندي رهي. پرڀات جو اهو آفيسر بند جي ويجهو آيو. ڏسي ته ٻه پرش ۽ هڪ استري بند جي پاسان بيٺا آهن ۽ پاڻي بند کان پورو هيٺ وهي رهيو آهي. ان آفيسر شردا وچان انهن کي نمسڪار ڪيو ۽ دل ۾ انڀو محسوس ڪيو ته مندر ۾ ڀڳوان شري رام، شري لڪشمڻ ۽ ماتا سيتا جون پرتمائون هيون، اهي ساڪيات روپ ۾ هن بند جو بچاءُ ڪري رهيون آهن.

ڀڳوت ڪرپا سان بند ٽٽڻ کان بچي ويو. ان آفيسر جو پرماتما جي هستيءَ ۾ اعتقاد وڌيو. اهو مندر تمام جهونو هو.

ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ٣ نومبر گوپ اشٽمي اُتسوَ
رجيئه سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ راڌي شيام ڳئو شالا ۾
ملهايو ويو. منيجر شري گرنيمل گلاٽيءَ ڳئو شالا جي ڪارج جي
رپورٽ پڙهي. پياري نندرام نهلرام جنرل سيڪريٽريءَ سواميجن
پڻ آيل مهمانن جو سواگت ڪيو. هن موقعي تي سيٺ
ندا جيوتلعل چندولعل پر اُتساهت تقرير ڪندي آگرهه ڪيو ته
ڳئو ماتا جي شيوا ڪرڻ اسانجو اهم ڪرتويه آهي. پوجيئه سواميجن
ڳئو ماتا جي گوبر ۽ ڳؤمت جي مهما ڪندي ٻڌايو ته اهي ڪيڏا
لاڀڪاري آهن. ڪيترن بيمارين لاءِ علاج طور ڪم آڻي
سگهجن ٿا. ڪنهن کي برا سپنا ايندا هجن ته هوُ ڳئو ماتا جو
پڇ منهن تي گهمائيندو ته کيس برا سپنا ڪين ايندا. ڌن
سمپتيءَ جي پراپتيءَ لاءِ به ڳئو ماتا جي شيوا ضروري آهي.

٤ نومبر ١٩٧٣ ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن سوامي ليلا شاهه
مهاراج پالنپور ۾ برهملين ٿيا. ٥ نومبر سواميجن کين شرڌانجلي
ڏيندي چيو ته سوامي ليلا شاهه مهان ڪرم يوگي ويدانتي سنت
هئا. سنڌي سماج جا آڌياتمڪ سونهان هئا. سوامي جن ڪيترا
ته خلق خدمت جا ڪارج ڪيا. هوُ سدائين امر آهن، امر رهندا.

سنت مئي ڪيا روئيئي، جو آهي گرهه کو جاهه،
روئي ساڪت باپڙي، هاٿون هاٿ بڪاهه.

داس ۽ پڻ ڪيترن پرميين پڻ سوامي ليلا شاهه مهاراج کي
شرڌانجلي ڏني.

٦ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جي ستسنگ
ڪان پوءِ سواميجن سان سوين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا
شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اُتي سوامي جن ۽ پڻ سنتن ستسنگ
ڪيو. ٨ نومبر سواميجن اُلهاسنگر ٣ جي سي بلاڪ ڪالونيءَ
۾ شري گرو نانڪ جنم اُتسوَ سلسلي ۾ ستسنگ ڪيو. ١٠ نومبر

۲۰ آگسٽ پوڄيه سوامي جن جو جنمدن آنسو آشرم ۾ ملهايو ويو. صبوح جو هَوَن يڳيه ڪيو ويو ۽ سفيد پوشن جي شيوا ڪئي وئي. شام جي ستسنگ ۾ پروفيسر رام پنجواڻيءَ، ماسٽر چندر ۽ ٻين ڪيترن ڪلاڪارن ڀڳتي سنگيت جي ورکا ڪندي پوڄيه سوامي جن جي جيون - ڪارڄ تي روشني وڌي. داس ٻڌايو ته سواميجن جي آسيس سان ئي جنتا جناردن پرڀشد شيوا جا ڪارڄ ڪري رهيو آهي. پوڄيه سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته توهان داس جي جيڪا مهما ڪئي آهي، اها مهما ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي آهي. پريميو! توهان به نام جپيو ۽ پرآپڪار جا ڪارڄ ڪري مانش جيون سڦل ڪريو.

۲ سيپٽمبر شري ڪرشن جنماشٽمي آنسو آشرم ۾ ملهايو ويو. سوامي جن شام جي ستسنگ ۾ ۽ رات جي آنسو ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ۲۴ سيپٽمبر رات جو سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي ورسي آنسو جي سنبند ۾ سندن آستان تي ستسنگ ڪيو.

۲ آڪٽوبر شام جي ستسنگ ۾ سواميجن مهاتما گانڌيءَ جي جيون جا ڪي پريرڻادائڪ درشٽانت ٻڌايا. ۲۰ آڪٽوبر سواميجن سائين وسڻ شاهه جي ورسيءَ جي موقعي تي سندن آستان تي ستسنگ ڪندي سائين وسڻ گهوٽ جي مهما ڳائي.

۲۲ آڪٽوبر سوامي جن پونا روانا ٿيا. اتي سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي آنسو سلسلي ۾ سوامي رامڪرشن جي مندر ۾ سوامي جن ۲۲-۲۳ آڪٽوبر ستسنگ ڪندي سوامي گوالانند مهاراج کي شرڌانجلي ارپت ڪئي. ۲۴ آڪٽوبر سوامي جن الهاسنگر ۾ واپس آيا. ۲۵ آڪٽوبر ڪي پريمي سوامي جن کي چوپڙن جي مهورت لاءِ پونا ۽ ممبئيءَ ۾ وٺي ويا ۽ رات جو سوامي جن آشرم ۾ واپس آيا. ۲۷ آڪٽوبر سوامي جن شري

اڄ اسان سڀني جا سوڀاڳيه آهن جو ستگرو مهاراج منڊليءَ
سميت هميشه پڌاريا آهن. انهن سنتن جو درشن ڪري پرماتما جي
ياد گهري اچي ٿي. سنت پرڀوءَ جا عيوضي آهن. اهڙن مهان
درشن جي سنگ ۾ اسين جيڪو وقت گذاريون ٿا، اهو سمو سڦلو
آهي، باقي وقت ته اجايو وڃايون ٿا. پريميو! ستگرو مهاراج
ست ٻارهن ڏينهن نام جو امرت پيئاريندا. ٻالڪ به نت نيم اچي
لاڀ حاصل ڪريو ۽ پاڙي اوڙي وارن کي به وٺي اچي نام جو
امرت پيئو.

٢٧ نومبر منگل صبوح جو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن
جهنڊو چاڙهي اُتسوَ جو آرنڀ ڪيو. شام جو ۴ بجي ستگرو
مهاراجن جي نيترتوَ ۾ شاهي جلوس نڪتو. ستگرو مهاراجن ۽
ٻين سنتن صبوح ۽ شام ستسنگ پروچن ڪيو. ١ ڊسمبر پرڀات
جو ستگرو مهاراجن وارشڪ اُتسو جو پلءُ پاتو. پوڄيه سوامي جن
ستگرو مهاراجن ۽ آيل سنتن جا شڪرانا مڃيندي چيو ته ستگرو
مهاراجن جي آمد تي آنند ڇانئجي ويو آهي. ستگرو مهاراج اڃا
ڏهه - ٻارهن ڏينهن اسان کي امرت پيئاريندا.

١٥ ڊسمبر سوامي جن سنت پرڀارام صاحب جي ورسي اُتسوَ
جي سلسلي ۾ احمدآباد ويا. اُتي سوامي جن ڪبيرنگر ۾ ١٦-١٧
ڊسمبر ستسنگ پروچن ڪندي سنت پرڀارام جي ڪٿن جو ورڻن
ڪيو. ١٨-١٩ ڊسمبر سوامي جن ٻڙودا ۾ سوامي ڌرمداس مهاراجن
جي آستان تي ستسنگ ڪيو. ٢٠ ڊسمبر سوامي جن الهاسنگر
آشرم ۾ واپس آيا.

٨-٩ جنوري سوامي جن ڪوپري ڪالوني ٺاڻا ۾ ستسنگ
ڪيو. ١٠-١١ فيبروري سواميجن ڪرلا بمبئيءَ ۾ شوراتري اُتسوَ
جي سلسلي ۾ ستسنگ ڪيو. ٨ مارچ سوامي جن ڪوٽا راجستان
لاءِ روانا ٿيا. سوامي جن اُتي سوامي ٽيئونرام پرم پرڪاش آشرم

ڪارتڪ پورڻماسيءَ ڏينهن صبوح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا، شري گرو گرنٿ صاحب، شبد ڀڳوت گيتا ۽ شري پرم پرڪاش گرنٿ جو ڀوڳ ونو. رات جو سواميجن جدا جدا آستانن تي شري گرو نانڪ جنمدن اُتسوَ سنبنڌ ۾ ستسنگ ڪندي شري گرو نانڪ ديو جي جيون جون گهٽنائون ٻڌايون.

١٢ نومبر سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي مهاڻر لاءِ پونا ويا.

٢١ نومبر پيارو دوارڪاداس واڌوا پرلوڪ پڌاريو. هي پيارو سواميجن جو انيه ڀڳت هو. سنڌ ۾ لاڙڪاڻي ۽ ڪوئيٽا بلوچستان کان ئي هن پياري جو سواميجن سان سنيهه سنبنڌ هو. پوڄيه سواميجن ڪيس شرڌانجلي ارپڻ ڪندي چيو ته پياري دوارڪاداس ۾ گرو ڀڳتي ڪوٽ ڪوٽ ڀريل هئي. سنڌ ۾ چاهي هتي، هن پياري چاهي سندس پتنيءَ سنتن جي ڪيڏي نه سيوا ڪئي. ڪيئن نه هن پياري اُتساهه ڏيکاري اُلهاسنگر ٣ ۾ سوامي ٽيئونرام ستسنگ منڊلي ٺاهيا ڪئي ۽ اُتي نت نيم ستسنگ ڪندو هو. پرماتما در پرارٿنا آهي ته هن جي آتما کي پنهنجي ڪمل چرڻن ۾ نواس ڏئي.

٢٤ نومبر سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن سان ملڻ لاءِ دادر ممبئيءَ ۾ ويا ۽ شام جو اُتي ستسنگ ڪيائون.

پرم پرڪاش مندر جي چوٿين وارشڪ اُتسوَ جي اُپلڪش ۾ پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراج ٢٦ نومبر ١٩٧٣ اُلهاسنگر ٥ ۾ پڌاريا. سندن سواگت ۾ سنت پريارام مندر کان جلوس ڪڍيو ويو. شام جي ستسنگ ۾ پوڄيه سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن، سنت بسنترام، سنت ماڌوداس، سنت چندنرام، سوامي ٽرمداس ۽ ٻين سنتن جو سواگت ڪندي چيو:

ڪبير درشن ساڌ کي صاحب آوي ياد،
ٻهي گهڙي ليکي لڳي، باقي کي دن باد.

١٢-١٣ مئي سواميءَ جن ديولاليءَ ۾ ڪوي ڀلاجرام صاحب جي ورسي اُتسوَ جي سنبنڌ ۾ ستسنگ ڪندي ڪوي صاحب جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

٢٦ مئي ١٩٧٤ سوامي ٽلوڪداس مهاراج سورت ۾ برهملين ٿيا. سندن چاليهي جي موقعي تي سوامي جن ڪين شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سوامي ٽلوڪداس مهاراج سنتوشي ودوان گياني سنت هئا. ڪيترن سالن کان هنن سان نينهن جو ناتو هو. سندن ڪنٺ ۾ سرسوتيءَ جو واسو هو. پراپڪاري سنت هئا. سون پريمين کي نام جو دان ڏيئي سندن مارگ درشن ڪيائون. پريمي کين جئه بابا ڪري پڪاريندا هئا. تيرهين جي ڏينهن پڻ سوامي جن نج ڌام آشرم ۾ سوامي ٽلوڪداس مهاراج جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

٣-٤ جون ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي آشرم ۾ ملهائي ويئي. سائين گوبارام، سنت ڌانورام ۽ ٻين سنتن ستسنگ پروچن ڪيو. سواميجن ورسي اُتسوَ جو پلئه پائيندي چيو:

ڪبير دُرلڀ مانش جنم هئه ملي نه بارم بار،
ترور جيون پتي جهڙي، بهور نه لاگي ڊار.

پريميو! منش جي جُوڻي اَمُلهه جُوڻي آهي. چوراسي لک جُوڻين جي چڪر کان پوءِ ٻين جي پرتاپ ڪري هي منش چولو مليو آ. وقت وڃي پيو گذرندو. انڪري هن جيون ۾ ست ڪرم ڪريو. نام جپيو. جئن وڻن مان پن ڇڙندا ويندا آهن ته وري اهي پن وڻن جي ٽارين ۾ ڪين لڳندا آهن تيئن جيڪو وقت گذرندو پيو وڃي، سو وري واپس موٽي ڪين ايندو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن هزارن پريمين کي نام جو دان ڏيئي ڀوَ ساگر مان پار لنگهايو. توهان به نام کي نه وساريو. روز شڀ ڪرم ڪري مانش جيون سڦل ڪريو.

۾ هفتو کن ستسنگ ڪيو. ١٧ مارچ دهليءَ لاءِ روانا ٿيا. دهليءَ ۾ ٻه ڏينهن رهي اُتان سوامي جن هردوار لاءِ روانا ٿيا.

٢٥ مارچ کان هردوار ۾ ڪنڀ جو ميلو آرنڀ ٿيڻو هو، ان ڪري پوڄيه سوامي جن ٢٠ مارچ هردوار ۾ پهچي ويا. پرم پرڪاش منڊل طرفان اُتي ڇانوڻي لڳائي وئي. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن اُن ڪيمپ جو آرنڀ ڪيو. پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو پڻ ٦ اپريل کان ملهايو ويو. هزارين شردالو پريمي اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. صبوح ۽ شام ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ منڊل جا ٻيا سنت ستسنگ پروچن ڪندا هئا.

ڪنڀ جي ميلي هلندي اچانڪ پوڄيه سوامي جن جي طبيعت تمام ناساز ٿي پيئي. پيارو سنت سنمکلعل ۽ ڊاڪٽر بسيڊر بدلاڻي سوامي جن جي سيوا ۾ حاضر هئا. اُن وقت ستگرو سوامي سروانند مهاراج سواميجن وٽ آيا ۽ کين پيار جو هٿ گهمائيندي چيائون ته تو ۾ ئي اسانجون آسون اميدون آهن، اسانجي اِهائي اِڇا آهي ته تون جلدي ٺيڪ ٿيءُ. ايشور جي ڪرپا ۽ ستگرو مهاراجن جي آسيس سان پوڄيه سوامي جن هڪدم ٺيڪ ٿي ويا ۽ اُتسو جي پڄاڻيءَ وقت اچي ستسنگ ۾ ويٺا. ستگرو سروانند مهاراج کين ڏاڍو ڀانئيندا هئا.

١٠ اپريل پرڀات جو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن اُتسو جي سماپتيءَ جو ڀوڳ پاتو.

١٣ اپريل وساکيءَ ڏينهن خاص ٽٻي هئي. سواميجن سنتن سان گڏجي گنگا مئيا ۾ ٽٻي ڏيڻ ويا. سواميجن ڪنڀ جي ميلي ۾ ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان مليا ۽ اُنهن سان گيان گوشٽي ڪيائون. سواميجن اُتي ستسنگ پروچن پڻ ڪيو. ٢ مئي سوامي جن ستگرو مهاراجن کان موڪلائي دهليءَ ۾ آيا. اُتي ٻه ڏينهن رهي ٧ مئي الهاسنگر ۾ واپس آيا.

هو. شل پرماتما سندس آتما کي شانتي بخشي.

١٥ آگسٽ پوڄيہ سوامي جن جو جنمدن اُتسو جٿا ڄهاردن پرشد جي سهاري آشرم ۾ ملهايو ويو. صبوح جو هوَن يگيہ ڪيو ويو ۽ سفيد پوشن جي شيوا ڪئي وئي. شام جو ڪيترن ئي شرڌالن پوڄيہ سوامي جن کي پڌهڄي پيار جي پشپانجلي ڏني. پوڄيہ سوامي جن پروچن ڪندي چيو:

رام نام ستيہ وچن پن مڌر نہ بولت جوءِ،
ٽيئون ڏُجي جنم ۾ سو ٿو گونگا هوءِ.

پريمو! پرماتما اسان کي هيءَ اُتم مٺش ديہ ڏني آهي. سين رسنا سان رام نام جو سمرڻ ڪريون، سچ ڳالهايون ۽ مٺو ڳالهايون. رسنا رس وٺڻ لاءِ ڪين آهي، ڪوڙ ۽ برائي پچر ڪرڻ لاءِ ڪين آهي. جيڪڏهن رسنا کان برو بورو ڪم نہ ونبو تہ گونگو ٿيڻو پوندو. جيڪڏهن توهين پنهنجي جنم ۾ گونگا ٿيڻ چاهيو ٿا تہ بلاشڪ ڪوڙ ڳالهايو، پر ڪير بہ انين ڪين چاهيندو تہ هوُ گونگو ٿئي. ان ڪري سدائين زبان سان نام جپيو، مٺو ڳالهايو ۽ سچ ڳالهايو.

٢٧ آگسٽ جنماشٽميءَ ڏينهن سوامي جن شام ۽ رات جي ستسنگ ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ١ سيپٽمبر ڀڳوان شري ڪرشن جي ڇٺي اُتسو سنبنڌ ۾ سوامي جن ڪرلا امبئيءَ ۾ ستسنگ ڪيو.

٢٠ سيپٽمبر سوامي جن جالنا روانا ٿيا. اُتي سواميجن هفتو ڪن ستسنگ پروچن ڪيو. ٢٨ سيپٽمبر سوامي جن پونيءَ ۾ ويا. اُتي بہ ڏينهن ستسنگ ڪيائون. ٣٠ سيپٽمبر پونيءَ مان ماليگانو لاءِ روانا ٿيا.

پوڄيہ سواميجن ماليگانوَ جي ويجهو جهنگل ۾ هري هنومان مهاوير جي مندر ۾ پڌاريا. مندر جو پوڄاري سوامي جن جو

٧ جولاءِ شام جو ٦ بجي سوامي ٽيئونرام آشرم ألهاسنگر ٥ ۾ سماج شيوڪ ڀائو پرسرام مسند جو سنمان اُتسو ٿيو جنهن ۾ سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ ملهايو ويو. جنهن ۾ سوامي جن ڀائو پرسرام کي دشالو پارائيندي ۽ کيس آشيرواد ڪندي چيو ته پيارو پرسرام نشڪام سماج شيوڪ آهي. سڄو سنڌ ۾ هن سنڌو شيوڪ سڀا ٺاهي ڪري ڪيترا نه سيوا جا ڪارج ڪيا. ورهاڱي بعد هن پياري سنڌي سنستا جي دوارن بيمارن دکين جي ڪافي سيوا ڪئي آهي. ٻارن جي تعليم لاءِ به ڀاڳ پتوڙيو آهي ۽ شمشان ڀوميءَ کي ٺاهڻ لاءِ به ڪافي جفاڪشي ڪئي آهي. هي پيارو سدا نماڻو آهي. ٻڍ اوستا ۾ هوندي به وڌيڪ ۽ وڌيڪ خلق خدمت جا ڪارج ڪري رهيو آهي.

هن موقعي تي ڀاءُ ليکيچند روپچنداڻي، پرسرام ڪانگريسي ۽ داس ٻنهي ڀائو پرسرام جي ڪرم ڀوڳي جيون جو ذڪر ڪيو.

١٢ جولاءِ گرو پورڻما ڏينهن سوامي جن گروءَ جي مهما تي پروچن ڏنو ۽ شام جو سوامي گوالانند مهاراج جي جنمدن اُتسو سنبنڌ ۾ سنڌن آشرم ۾ ستسنگ ڪيو. سوامي نارائڻداس سوامي جن جو آڀار پرڪٽ ڪيو.

سنت جوتي پرڪاش ٧ جولاءِ جئپور امراپور آستان تي برهملين ٿيو. سندس تيرهون ٢٠ جولاءِ ڇنڇر ڏينهن سوامي ٽيئونرام آشرم ألهاسنگر ۾ ملهايو ويو. الهاسنگر جو هڪ منڊل ۽ ڪيترائي سنت مهاتمائون اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. جنهن ۾ سوامي جن ان موقعي تي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سنت جوتي پرڪاش ٻهڳو وارو وڄائي ويو. کيس سنتن صوفين جي ڪيتري نه ڀاڻي ڪنٺ هئي ۽ هي پيارو آهه ڀاڻي ٻهڳي سوز ڀري سُر ۾ ڳائيندو هو. نت نيم آشرم ۾ ستسنگ ڪندو هو، جدا جدا شهرن ۾ وڃي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو سنديش ٻڌائيندو

سواميجن جي جل ۾ پيهي سان ڪانتا جي ٻهڙا دور ٿي ويئي. ستگرو مهاراجن جي ڪرپا سان سندس جلد مهين جلدي ٺيڪ ٿي ويو.

٩ نومبر سواميجن پونا ۾ سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اتسو ۾ شرڪت ڏيڻ لاءِ روانا ٿيا. اتي سواميجن سوامي رامڪرشن جي مندر ۾ ٩-١٠ نومبر ستسنگ ڪندي سوامي گوالانند جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ١١ نومبر الهاسنگر ۾ واپس آيا. ١٢ نومبر ڏياريءَ ڏينهن ڪي ٻراهمي سواميجن کي چوڙن جي مهورت لاءِ پوندي ۽ ممبئيءَ ۾ وٺي ويا. رات جو سوامي جن واپس آيا. ١٤ نومبر چنڊ ڏينهن سوامي جن ڪارتڪ جي ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. شام جو پنڊت جواهرلعل نهروءَ جو جنمڏن ملهايو ويو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته جواهرلعل هڪ جواهر هو. وشو شانتيءَ جو اپاسڪ هو. انتر راشٽريه مهان هستي هو. ٢١ نومبر گوپ اشٽميءَ ڏينهن صبوح جي ستسنگ ۾ چاهي شام جو راڌي شيام گئو شالا ۾ سوامي جن گئو ماتا جي مهما ڪئي. ٢٤ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جي ستسنگ کان پوءِ سوبان ٻراهمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا، سوامي جن سان گڏ شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اتي پڻ سوامي جن ۽ ٻين سنتن ستسنگ ڪيو. ٨ نومبر شري گرو نانڪ جي جنمڏن ڏينهن صبوح جو ۽ رات جو سوامي جن ستسنگ ڪندي شري گرو نانڪ جي جيون تي پرڪاش وڌو.

پوجيه ستگرو سوامي سروانند مهاراج ١٥ ڊسمبر مندر جي پنجين وارشڪ اتسو سبب الهاسنگر ۾ پڌاريا. پوجيه سواميجن ستگرو مهراجن ۽ ٻين سنتن جو سواگت ڪندي چيو ته اڄ اسان جا ڀاڳيه آهن جو ستگرو مهاراج منڊليءَ سميت هت پڌاريا آهن. ١٦ ڊسمبر صبوح جو ستگرو مهاراجن جهنڊو چاڙهي اتسو جو آرنڀ ڪيو ۽ شام جو ٤ بجي سندن نيترتو ۾ شاهي جلوس نڪتو.

درشن ڪري ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ سوامي جن کي چيائين تہ ڀڳوان جي درشن کان سنتن جو درشن درلڀ آهي. منهنجا سڀ ڀاڳ آهن جو هن جهنگل ۾ اوهان اچي داس کي درشن ڏنو آهي. مها تياڳي ڀڳتراج ڀرت جڏهن ڀڳوان شري رام کي موٽائڻ لاءِ چترڪوٽ ويو رهيو هو تہ واٽ تي پرياڳ ۾ ڀردواج منيءَ وٽ درشن ۽ ميلاپ لاءِ ويو. شري ڀرت کي ڏسي ڀردواج مني ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ چيائين "ڀرتراج! منهنجي تپسيا جو ڦل مون کي هت اهو مليو آهي جو هت جهنگل ۾ گهر ويٺي ڀڳوان شري رامچندر، ماتا سيتا ۽ شري لڪشمڻ جو درشن ٿيو آهي. ڀڳوان شري رام جي درشن جو ڦل وري مون کي اهو مليو آهي جو توهان جهڙي مهان تياڳيءَ جو درشن اڄ مون کي نصيب ٿيو آهي.

سوامي جن ماليگائون ۾ پنج ڏينهن ستسنگ پرو چن ڪيو. ٥ آڪٽوبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

پيارو سنت اشوڪ لعل ۽ ڊاڪٽر پسيندر پدلاڻي روز صبوح ۽ رات جو سوامي جن جي چرڻن ۾ ويهي اڀياس ڪندا هئا.

ڀيڻ ڪانتا مدواڻي آشرم جي رنڌڻي ۾ ڪٺهر جي پاڄي تري رهي هئي تہ اوچتو ڪٺهر جا ٻج گرم گيهہ جي ڦٽيءَ مان اڏامي اچي سندس منهن کي لڳا ۽ گيهہ جي اڇلڻ سبب گرم گيهہ جا ڇنڊا سندس منهن کي لڳا. سندس منهن کي ڏاڍي جلن ٿي. هوءَ هڪدم اچي ستسنگ هال ۾ ليٽي. ڀاڀين پوڇيو سوامي جن کي اها گهٽنا اچي ٻڌائي. هيڏانهن ماڻهو ڊاڪٽر ڏانهن بہ ڀڄو. پوڇيو سوامي جن ستسنگ هال ۾ آيا ۽ ٻالڪي ڪانتا جي مٿي تي آسيس جو هٿ گهمائيندي چيائون "گهٻرائج نہ، ستگرو مهاراج ڀلي ڪندا." ڊاڪٽر بہ اچي ويو. ڊاڪٽر ڪانتا کي سٽي هنئي ۽ پاڻي پيئڻ لاءِ منع ڪئي. جلن سبب ڪانتا کي مونجهہ ٿيڻ لڳي. پوڇيو سوامي جن جل پڙهي کيس پيئڻ لاءِ ڏنو. جل پيئڻ سان ڪانتا جي جلن بہ شانت ٿي ۽ مونجهہ بہ منجهي ويئي. ڊاڪٽر جل پيئڻ کان منع ڪئي مگر

اران هزارين اُڃ دلين کي نام جي امرت سان آباد ڪيو آهي. ميوا! توهان ٻه نام سان نينهن لڳايو. نام نه وساريو. پوڄيه گرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن نام سان پريم جو ناتو جوڙيو ته چوڌاري سڳنڌن ڪيرتي آهي. نام سمرڻ سان ئي مڪش جو چو پش ٿئي ٿو ۽ جيون سڦل ٿئي ٿو.

نام نه هوتي نام ٻن، هوت نام سي نام،
ٽانتي سمرو نام ڪو، هوئه دسون دس نام.

اُتسو ۾ داس ڪان يا شيوادارن کان شيوا ڪندي ڪا غلطي ٿي هجي ته داس کي ڪميا ڪندا.

١ ڊسمبر آرتوار صبوح جو ١٠ ٻجي جدتا جداردن ٻرشد جي هاري آشرم ۾ ساڌو ٿي. ايل. واسواڻيءَ جو جنمدن اُتسو ڄيه سوامي جن جي زير صدارت اُتساه ۽ اُمنگ سان ملهايو يو. پوڄيه دادا جشن واسواڻي هن اُتسو جا مکيه مهمان هئا. هرين پيڙ رتنا واسواڻيءَ ٿوري گرنٿ مان وچن ورتو. اُن بعد اس پوڄيه سواميڃن ۽ پوڄيه دادا جشن واسواڻيءَ جو سواگت ڪندي ساڌو واسواڻيءَ کي پنهنجي پيار جي پشپانجلي ڏني.

پوڄيه دادا جشن واسواڻي پنهنجي دل پگهرائيندڙ پرووچن ۾ يو ته اڄ مان هت سوامي جن کان آسيس وٺڻ آيو آهيان. وشي اٿم جو توهان اڄ پياري دادا جو جنمدن اُتسوُ ملهايو هي. پيارو دادا مسڪينن جو متر هو، ڏکين جو دوست هو. ڀاڙيءَ جي ڏينهن تائين پياري دادا ڏکين درڏرن جي سيوا ڪئي ۽ ڪرائي. سندس دل ڏوڙي وڃي اُناٿن ۽ بيواهن ي. غريبن کي پياري پنهنجي ڇاتيءَ ڇپايو. وڌوائن جا ڳوڙها ڪايائين. پاپين ۽ گنهگارن کي پنهنجو پيار ڏنائين. پسن ۽ پکين ي ڪاسائين جي ڪهن ۽ ڪاتين کان بچايائين. گائين جي آرتي ڪهائين، ڪتن کي مانيون کارايائين. ٻڪرن ۽ ڪڪڙن کي

ميلو شروع ٿيو. ٻئي ڏينهن تي پوڄيه سوامي جن کي گانڌي نگر ڪولهاپور مان هڪ ٻراميءَ چٺي لکي تہ پرهينءَ هڪ شاديءَ جي سلسلي ۾ مجلس ٿيڻي آهي، جنهن ۾ اٽڪل چاليهہ ڪن ٻڪرا ٻڪريون کهي مانس آهار ڪندا. سوامي جن اهو احوال ٻڌي ستگرو سوامي سروانند مهاراج کان هڪ ڏينهن جي موڪل وٺي اُن رات جو ئي گانڌينگر ڪولهاپور لاءِ روانا ٿيا. آشرم جو وارشڪ اُتسو ڇڏي ٻڪرن ٻڪرين کي جيئدان ڏيڻ لاءِ اوجاڳو ڪري خاص تڪليف وٺي گانڌينگر ۾ صبوح جو پهچي ويا. اُتان جا ٻرامي عجب ۾ پئجي ويا تہ سوامي جن اُتي اچانڪ ڪيئن پڌاريا آهن! سوامي جن ڪلاڪ ڪن کان پوءِ شاديءَ واري گهر ۾ ويا. گهر جا ڀاتي ڏاڍو گد گد ٿيا تہ سوامي جن سندن شاديءَ جي شڀ موقعي تي پڌاريا آهن. سوامي جن گهر جي ڀاتين کي پنهنجي آمد کان واقف ڪندي چيو تہ شادي معنيٰ خوشي. توهان هن خوشيءَ جي موقعي تي گگدامن کي کهائي رهيا آهيو. اهو مهاپاپ آهي. 'مروان موت ملوڪان شڪار!' انهن گگدامن تي سدائين ڪهل ڪريو. مان اُتسو ڇڏي خاص انهن گگدامن جي جيئدان لاءِ توهان وٽ آيو آهيان. توهان انهن تي ديا ڪندؤ تہ پربھو توهان تي ديا ڪندو.

سوامي جن جا وچن ٻڌي گهر جي ڀاتين سوامي جن کي انجام ڏنو تہ هو مانس آهار واري مجلس رد ڪندا ۽ آئينده بہ اهڙو اَشڀ ڪم ڪين ڪندا. سوامي جن اُن پريوار کي آشيرواد ڪري اُن ڏينهن ئي الهاسنگر لاءِ روانا ٿيا.

چار ٿي ڏينهن ستگرو مهاراج ۽ ٻين سنتن صبوح شام ستسنگ پروچن ڪيو. هزارين ڀاوڪ اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. ٢٨ ڊسمبر ستگرو مهاراج آخرين پروچن ڪيو. اُن موقعي تي سوامي جن سندن آڀار مڃيندي چيو تہ ستگرو مهاراج پنهنجي درشن ۽ ستسنگ

هوليءَ جا ٻارهن ڏينهن سوامي جن وڏالا ٻرادر منڊل طرفان
آيوجت منڊپ ۾ وڏالا ٻمبئيءَ ۾ ستسنگ ڪيو. مکي چوئٿرام
مهگراج سوامي جن جي شڪراداني ڪئي.

١٤ اپريل سوامي جن احمدآباد روانا ٿيا. اتي سوامي جن
چار - پنج ڏينهن ستسنگ ڪري وارشڪ اتسو ۾ شريڪ ٿيڻ
لاءِ جئپور روانا ٿيا.

پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اتسو چيٽ جو ميلو ٢٥ اپريل
کان امراپور آستان جئپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. ان اتسو سمبنڌ
۾ پوڄيه سوامي جن ٢٠ اپريل جئپور ۾ آيا. پهريان سوامي جن
ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن جي سماڌيءَ تي پرڻام ڪري
سوامي سروانند مهاراج جن وٽ آيا. کين پرڻام ڪري حال احوال
ورتيا. ٢٤ اپريل سوامي گرمکداس جي ورسي ملهائي وئي. شام
جو ستسنگ ڪندي سوامي جن سنت گرمکداس جي گڻن جو
ذڪر ڪيو. ميلي جا چارئي ڏينهن صبوح شام ستگرو سوامي
سروانند مهاراج ۽ منڊل جي ٻين سنتن ستسنگ پروچن ڪيو.

٢٦ اپريل شام جي ستسنگ ۾ سواميجن ستسنگ ڪندي چيو:

ٻاڌڪ هوتا هئه نهين ڀڳتي مانهه ويوهار،
جنڪ ڀيشم پرٿو آدي تپ پئي سهج پار.

گهر گرهست ۾ رهندي، سنساري وهنوار ڪندي ڀڳوت
ڀڄن ڪيو. نام سمرڻ ۾ وهنوار رنڊڪ ڪين آهي. راجا جنڪ،
راجا پرٿو سنسار ۾ رهندي پڀوءَ جي ڀڳتي ڪئي. انهن آتمڪ
اُنتي ڪئي. توهان به دنيوي ڪم ڪارين ڪندي روحاني
راهه ۾ اڳتي وڌو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج، ستگرو سوامي
سروانند مهاراج دوارا ڏنل نام جي پونجيءَ کي وڌايو.

٥ مئي سواميجن ستگرو مهاراج کان موڪلائي آگري ۾ آيا.
اتي ٨ مئي تائين سوامي ٽيئونرام مندر ۾ ستسنگ ڪيائون.

پنهنجي گهر ۾ اڃهو ڏنائين. پڇڻ ۽ ٻڌڻ کي، وڻن ۽ ٻوٽن کي پيار ڏنائين. سندن جيون هئي پيار. سندس زندگي هئي شيوا ۽ بندگي. پيارا! اوهان انهن گڻن جي پنهنجي جيون ۾ ساکي ڏيئي نام ڳايو، نام ڌيايو، مانش جيون سڦل بڻايو.

پوڄيه سوامي جن پنهنجلي ڏينهن ڏيندي چيو ته داس حيدرآباد سنڌ ۾ ڪيترائي دفعا سادو واسواڻيءَ جو وياکيان ٻڌو. سندس وياکيان ۾ ڪيڏو نه تاثير هوندو هو. سادو واسواڻي ودوان هئا، فيلسوف هئا، سنڌي جاتيءَ جا سونهان هئا. سادگي ۽ نمرتا جي مورت هئا.

داس دادا جشن واسواڻي ۽ سنگت جي شڪرادائي ڪئي.

١٥ ڊسمبر پوڄيه سوامي جن احمدآباد روانا ٿيا. اتي سوامي جن ١٦-١٧-١٨ ڊسمبر سنت پرڀارام ڪالونيءَ ۾ سنت پرڀارام جي ورسي اُتسو سنبنڌ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. ٢٠ ڊسمبر سوامي جن اُلهاسنگر ۾ واپس آيا.

روهڙا برادري منڊل جو وارشڪ اُتسو ٤ فيبروري صبوح جو ١١ بجي ڪرلا ممبئيءَ ۾ پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت ٿيو. ڀاءُ ڪندنداس طوطلداس، ڀاءُ موهنلعل روهڙا سوامي جن جو هارڊڪ اڀينندن ڪيو. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته پاڻ ۾ ميل ميلاپ ڪري هڪ ٻئي کي مٿي چاڙهڻ جي ڪوشش ڪريو. هڪ ٻئي جي ڏک سک ۾ ڀاڱي ڀائي ٿيو. توهان ٻين جو ڀلو ڪندا ته پرماتما توهانجو ڀلو ڪندو.

١٠-١١ فيبروري سوامي جن ڪرلا ۾ شوراتري اُتسو جي سنبنڌ ۾ ڪپليشور مهادو مندر ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

٥ مارچ سنت هرداسرام جلڳانو وارا آشرم ۾ پڌاريا. سوامي جن سندن سواگت ڪندي چيو ته سنت هرداسرام نماڻي مورت آهن. پنهنجي سنگرو ڀڳت ڪنوررام صاحب وانگر ڪيترائي پراپڪار جا ڪم ڪري رهيا آهن.

ستگرن جي ٻاڻي ويدن جي ٻاڻي سمان آهي. جو منش وشواس رکي اُن ٻاڻيءَ جو اڀياس ڪري ٿو، شروڻ ڪري ٿو تن جا پرم سدا نورت ٿين ٿا ۽ کيس آنند جي پراپتي ٿئي ٿي.

٢٠ آگسٽ پوڄنيه سوامي جن جو جنمدن اُتسو جنتا جناردن ڀويشد جي سهاري آشرم ۾ ملهايو ويو. شام جو ڪيترن سنتن ۽ سماج سيوڪن سواميجن جي پراُپڪاري جيون جو ورڻن ڪيو. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته اڄ مان ٻالڪ آهيان، توهان ڪيڏي نه اُتساه اُمنگ سان داس جو جنمدن ملهايو آهي. داس کي آسيس ڪندا، سنگت ۾ سائين آهي. توهان به نت نيم نام کي ياد ڪريو. نام سمرڻ دواران توهان جا سڀ دک درد دور ٿيندا.

رام نام کي پرم کي پاتي ڀڄو هميش،
ڪهه ٽيڏُون من شانت هو ڇوٽي تاپ ڪليش.

٢ سيپٽمبر شري ڪرشن جنماشٽمي اُتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. سوامي جن شام جو ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما جو منو ڀڄن ڳائيندي چيو ته ٻال اوسٿا ۾ ڀڳوان شري ڪرشن مٽي کاڌي. پريان اُهو ڏسي ماتا يشودا ڊوڙندي آئي. اچي ٻالڪ ڪرشن تي کاوڙ ڪندي پڇيائين تو مٽي ڇو کاڌي آهي؟ ٻالڪ ڀڳوان وراڻيو تہ مون مٽي ڪونه کاڌي آهي. تنهن تي يشودا ماتا مٿس وڌيڪ کاوڙ ڪندي چيو ته مونکي وات کولي ڏيکار ته پتو پوي ته تو مٽي کاڌي آهي يا نه. ٻالڪ ڪرشن جيئن ئي وات کوليو ته ماتا سندس مک ۾ ٽنهي لوڪن جو درشن ڪري وسمه ۾ پئجي ويئي ۽ هن هڪدم ننڍلعل کي ڇاتيءَ سان لڳائي پيار ڏنو ۽ سوچڻ لڳي ته جنهن کي مان پنهنجو پٽڙو ٿي سمجهان سو ته ترلوڪيناٿ آهي. ڀڳوان جون اننت ليلائون آهن. اڄ ساري رات ويهي ڀڳوان شري ڪرشن جو نام جپيو.

٩ مئي سوامي جن گواليار ۾ آيا. اتي سوامي جن هفتو کن سوامي ٽيئونرام پرم پرڪاش آشرم ۾ ۽ ٻين هنڌ ستسنگ پروچن ڪيو. ١٧ مئي سوامي جن ڪنڊوا ۾ آيا. اتي پڻ ٢٠ مئي تائين ستسنگ ڪيائون. ٢١ مئي سوامي جن ڪوي ڀلاجرام جي ورسي اتسوَ ۾ ڊيولاليءَ ۾ سندن آستان تي آيا. اتي سوامي جن ٻه ڏينهن ستسنگ ڪندي ڪوي ڀلاجرام جي گرنٿن جو ورڻن ڪيو. سنت نارائڻ پرڪاش سوامي جن جو آڀار مڃيو. ٢٣-٢٤ مئي سوامي جن ناسڪ ۾ ستسنگ ڪيو. ٢٥ مئي الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

سائين هرچورام صاحب جو گادي نشين سائين جيوڻرام ٢٩ مئي ١٩٧٥ دهليءَ ۾ برهمليڻ ٿيو. سندن استول شرير دهليءَ مان الهاسنگر ۾ سندن آستان تي آندو ويو. سندن چائٿي ڏينهن ڪيترن ئي سنتن کين شرڌانجلي ڏني. ان موقعي تي پوڄيه سوامي جن پڻ کين شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سنت جيوڻرام سان شاهپور پيرڳوٺ کان پريم جو ناتو هو. هن پياري شاهپور ڳلهي تي سنتن ۽ آئي وئي جي ڪيتري نه ٽهل ڪئي. هي لاهوتي سنت هو، سندس پيشانيءَ ۾ تيج هوندو هو. ڪيترن ئي سوالين جا هن سوال پورا ڪيا ۽ سنت جيوڻ گهوٽ جي نالي سان پرسڌ ٿيو.

٥-٦ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. پوڄيه سوامي جن ۽ ٻين سنتن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي جيون تي روشني وڌي.

١٨ جولاءِ گرو پورنما اتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. ان موقعي تي سوامي جن پروچن ڪندي چيو:

گر واڻي ويد کي سم پڙهي سڀ جن جوءِ
ڪهه ٽيئون سڀئي هري سڪه ڪو ڀاوڪ سوءِ

هاراج سڪ سان سفر ڪري اڄ اسان کي هت درشن ڏنو آهي، هو اسانجو سؤڀاڳيه آهي. ستگرو مهاراج وديش جي جدا جدا لڪن ۾ وڃي هزارن پياسن جي پياس پوري ڪري ڪيئن نام و امرت پياري پربوءِ جي راهه ۾ ڇڪيو.

سوامي ٽيئونرام پرم پرڪاش منڊل الهاسنگر ۵ جو پنجون ارشڪ اتسو ۵ ڊسمبر کان ۹ ڊسمبر پرم شرڌا سان ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراجن جي اڌيڪشتا ۾ ملهايو ويو. اتسو ۾ سوامي سنترام، سوامي ماڌوداس، سوامي چندنرام، سوامي مرليڌر، سوامي جيون مڪت، سوامي جيه پرڪاش، سوامي ڪشنداس، سوامي سوم پرڪاش، سوامي گڻيشانند، سنت پرڀداس ۽ ٻيا ڪيترائي سنت مهاتمائون شريڪ ٿيا.

۵ ڊسمبر ۴ بجي شام جو ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراجن جي ڳوانيءَ ۾ شاهي جلوس نڪتو جنهن ۾ ڀڳوان شري ڪرشن، ڀڳوان شري رام ۽ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جون جهانڪيون ڏيکاريل هيون. هزارين شرڌالو پريمي ست نام ساکيءَ جي ڌني لڳائيندا، نچندا ٽپندا، ستگرو مهاراجن جي جيءُ جيڪار ڪندا هليا.

چارئي ڏينهن صبوح ۽ شام جو ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراجن ۽ ٻين سنتن ستسنگ ورکا ڪئي. ان موقعي تي پوڄيه سواميجن ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراج ۽ منڊل جي ٻين سنتن جا اپار مهيمندي چيو ته جتي سوامي سرواننڊ مهاراج آهن اتي ميلا ئي ميلا لڳن ٿا. انهن مهان وڀوتين جي پڌارڻ ڪري هت سرڳ لڳو پيو آهي. داس ته اتين ٿو چاهي ته ستگرو مهاراج هت ئي رهيا پيا هجن ته ٻارهن ئي مهنا هتڙو آنند جو واءُ منڊل رهي.

ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراجن امرت ورکا ڪندي چيو ته سنت شانتي پرم پرڪاش منڊل جو پيارو سنديس آهي. هن پنهنجي مٺڙي سڀاءَ سان هزارين دلين کي وس ڪيو آهي.

١٠ آڪٽوبر سنت پورڻ پرڪاش پرلوڪ پڌاريو. سوامي جن کيس شرڌانجلي ڏيندي چيو ته هي پيارو سانت ٽي سانت ۾ آشرم جي ڪيڏي نه شيوا ڪندو هو، ڀنڊاري جي ۽ شيوا ڪندو هو ته باغ جي ۽ سار سنڀار لهندو هو. سنتن طوفان سر ڀڳڙن تي ۽ سنت پورڻ پرڪاش ٽي ويندو هو. پرماتما در پرارٿنا آهي ته شل سندس آتما کي پريو شانتي بخشي.

٢٨-٢٩ آڪٽوبر سواميجن پونا ۾ سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اُتسو سمبند ۾ سوامي رامڪرشن جي آشرم ۾ ستسنگ ڪيو. ٣٠ آڪٽوبر سواميجن اُلهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ١ نومبر ڏياريءَ ڏينهن کي پريمي سوامي جن کي چوپڙن جي مهورت لاءِ بمبئي وٺي ويا. ڏياريءَ رات جو پوڄيه سوامي جن آشرم ۾ واپس آيا. ٢ نومبر چنڊ ڏينهن سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ٩ نومبر گوپ اشٽميءَ ڏينهن سوامي جن راڌي شيام گئو شالا ۾ پروچن ڪندي چيو ته گئو اسانجي ماتا آهي. سڀن جي داتا آهي. ڀڳوان شري ڪرشن اڄوڪي ڏينهن گائيون چارڻ شروع ڪيون. انڪري شرڌا ۽ پريم سان گائين جي شيوا ڪرڻ گهرجي. ١٢ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جو ستسنگ ڪانپوءِ سوين پريمي سواميجن سان گڏ جلوس ۾ رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. سوامي جن اُتي ويراڳ وارو اُپديش ڏنو. ١٥ نومبر ڪارتڪ پورڻما ڏينهن سوامي جن رڪيل پاڻي ۽ ڪٽائن جو پوڄه وڌو. رات جو اُلهاسنگر ٢ ۽ اُلهاسنگر ٥ ۾ شري گرو نانڪ ديو صاحب جي جنمدن سمبند ۾ ستسنگ ڪندي سندن جيون تي روشني وڌي.

١٨ نومبر پوڄيه ستگرو سوامي سروانند مهاراج وديش ياترا ڪري بمبئيءَ ۾ آيا. اُتي دادر ۾ منڊليءَ طرفان سندن ڀيٽو ۽ سواگت ڪيو ويو. ان موقعي تي پوڄيه سواميجن چيو ته ستگرو

نارين جي پوڄا ٿئي ٿي اُتي ديوتائن جو واسو آهي. هي سال ساري وشوَ ۾ مهلا ورش ڪري ملهايو وڃي ٿو. استري هر روپ ۾ ڏٺي ڄاڻي، تڏهن ۽ اڄ جي سڀيہ يگہ ۾ استري اتياچارن جو شڪار ٿي رهي آهي. ڏيتي ليتيءَ سبب هزارين وڏڙو ڪنيائون گونگا ڳوڙها ڳاڙي رهيون آهن. اهو سماج مٿان وڏو داغ آهي. اڄ استري جاتيءَ کي سجاڳ ٿي سماجڪ ستمن جو مدهن مقابلو ڪرڻ گهرجي. استري شڪتيءَ جو ۽ روپ آهي، نبل ڪين آهي.

هن موقعي تي شريمتي پرتڀا پاٽل، پنڊت ڪملا هيرانند، پنڊت لڪشمي سدوا، شري سنمک اسراڻي ۽ ٻين ڀائرن ڀينرن پنهنجا وچار ظاهر ڪيا. داس سميلن جي مراد پڙهائي. هن موقعي تي شهيد هيمون ڪالاڻيءَ جي ماتا جيٺي ٻائي ڪالاڻيءَ جو پڻ سنمان ڪيو ويو. پنڊت ڪانتا ڪڪرڄا ۽ پنڊت نيلم پالاڻي آيل ڀينرن جي شڪر اَدائي ڪئي.

٢١ جنوري آشرم ۾ شهيد هيمون ڪالاڻيءَ جي شهيدي ڏينهن سوامي جن نبر نرڀيڪ ديش ڀڳت هيمون ڪالاڻيءَ کي شردانجلي ڏني. ٢٦ جنوري پرجاوادي ڏينهن سوامي جن صبوح جو قومي جهنڊو چاڙهيو ۽ شام جي ستسنگ ۾ آزاديءَ جي وشيہ تي ڳالهائيندي چيو ته اسان کي هر ڪيتر ۾ ديش سان وفادار رهڻ گهرجي. ٣٠ جنوري سواميجن مهاتما گانڌي ۽ ٻين شهيدن کي شردانجلي ڏني.

روهڙا برادري منڊل جو وارشڪ اُتسو ٦ فيبروري صبوح جو ١٠ بجي گهاٽڪوپر بمبئيءَ ۾ ٿيو جنهن ۾ سواميجن جي پرڌانپڻي هيٺ ٿيو. سوامي جن اُتي پروچن ڪندي ڪاري ڪرتائن کي ڌنيواد ڏني ۽ اپيل ڪئي ته اڄ ڪلهہ ڏيتي ليتيءَ سبب ڪيترن ئي گهرن ۾ اَشانتي لڳي پيئي آهي. ان ڪري توهان

۽ ڪيڏا نه شيوا ڀا ڪم نه ڪري. ڀڳوان ۽ گرو مهاراج جي مٿس آسيس رهندي جو پر اُپڪار جا وڏا ڪارج ڪري منڊل جو جس وڌائيندو.

سوامي سروانند مهاراج رشي جڙ ڀرت جو مثال ڏيندي چيو ته جڳت جي پدارٿن ۽ منش مائٽن ۾ موهه نه رکو. موهه دکدائي آهي. سنسار ۾ اناسڪت پاڻ سان رهو. رشي جڙ ڀرت هڪ هرڻي جي ٻچي تي ديا ڪري سندس رکشا ۽ پالنا ڪئي. آهستي آهستي اُن هرڻ ۾ سندس موهه وڌندو ويو. هڪ ڏينهن اهو هرڻ چالون ماريندو غائب ٿي ويو. رشيءَ هرڻ جي ڳولها ڪئي مگر هرڻ هٿ نه آيو. سندس من ڏاڍو دکي ٿيو. جنهن مهل پران ۾ ويهي ته سندس اکين آڏو هرڻ جي شڪل پئي ڦري. موهه سبب چت تي اشانتي ڊانوانڊول ٿي پئي. ان ڪري ڪنهن ۾ به آسڪتي نه رکو. ڏيتي ليتي، مانس، شراب ۽ جوئا کان پاسو ڪريو. هر وقت پرڀوءَ کي ياد ڪريو.

اُتسو جي پڄاڻي وقت پوڄيه سواميڄن ستگرو سوامي سروانند مهاراج ۽ اُتسو ۾ آيل ڀين ستن جا ور ور شڪرانا مڃيندي چيو ته شيوا ۾ ڪا ڀل چوڪ ٿي هجي ته داس کي ڪميا ڪن.

پرم پرڪاش آشرم دهليءَ جو سنچالڪ سنت جڳ پرڪاش جئپور امراپور آستان تي ١٥ ڊسمبر برهملين ٿيو. سوامي جن اُتي سنت جڳ پرڪاش کي شردانجلي پيش ڪئي.

مهلا ورش جي سنبنڌ ۾ جنتا جناردن پرشد جي سهاري ٤ جنوري آرتوار ڏينهن سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ٥ ۾ اکل ڀارت سنڌي مهلا سميلن جو آيوجن ڪيو ويو. مهاراشٽر جي سماج ڪلياڻ منتري شريمتي پرتيا پاٽل سميلن جو مهورت ڪيو. هن موقعي تي پوڄيه سواميڄن آشيرواد ڪندي چيو ته اسانجي هندو سنسڪرتيءَ انوسار استريءَ جو درجو اوچو آهي. جتي

تگرو مهاراجن سوامي جن کان خوش پرسنتا جو احوال ورتو.
ء سوامي جن منڊل جي ٻين سنتن سان مليا.
١٦ اپريل شام جو سوامي جن ستسنگ پروچن ڪندي چيو:

تن من ڌن ان وچن سي ڪيجي گر ڪي سيو،
گر ڪو پرسن جاسان ڪي ليجي آتم ڀيو.

ستگروءَ جي سيوا ڪندي سرڪسو سمرپت ڪجي. جڏهن سجي ته گرو اسانجي سيوا مان پرسن آهي تڏهن اُن کان آتم مان جي ديکشا وٺجي. گرو، ششيه جي پريم ۽ شرڌا سان پرسن ٿي ٿو. سمرٿ گرو رامداس شواجي مهاراج کي ڏاڍو پائيندو هو. سندس ٻين ششن جي من ۾ اها ڀاونا پيدا ٿي ته شواجي مهاراج راجا آهي ان ڪري سمرٿ گرو رامداس کيس وڌيڪ پائيندو آهي. ششن جي ان شنڪا کي دور ڪرڻ لاءِ هڪ دفعي سمرٿ گرو رامداس ششن سان گڏ جهنگل ۾ ويو. سندس کي شش رستو ڀلجي ٻئي طرف هليا ويا ۽ سمرٿ رامداس هڪ غفا ۾ پيٽ جي سور جو ٻهانو ڪري ليٽي پيو ۽ درد پيڙون دانهون ڪرڻ لڳو. اٿين ڪندي غفا جي ٻاهران شواجي مهاراج آيو. پهچڻجي گروءَ جو آواز ٻڌي هڪدم اندر ويو. گروءَ کان پڇيائين "مهاراج! اوهان کي ڪهڙي تڪليف آهي جو اوهان دانهون ڪري رهيا آهيو؟" سمرٿ گرو رامداس شواجي مهاراج جي پريکشا وٺڻ جي خيال کان چيو ته پيٽ جو سور وڌي ويو آهي. اُن جو علاج ڏاڍو ڪٺن آهي. شواجي مهاراج وينتي ڪندي چيو ته ڪرپا ڪري ٻڌايو ته اوهانجو اهو درد ڪيئن دور ٿيندو؟ مان علاج جو بندوبست ڪندس. گرو رامداس وراڻيو "هن درد کي دور ڪرڻ لاءِ شينهڻ جو تازو کير گهرجي آهي." شواجي مهاراج گروءَ کي نمسڪار ڪري هڪدم جهنگل ۾ شينهڻ جي ڳولها ۾ نڪتو. هن جهنگل ۾ شينهڻ جا ٻه ٻچا

ان رسم کي گهٽائڻ. سچن سان سڪ رکو ڇڪ نه ڪيو. پنهنجي ڪمائيءَ جو ڪجهه حصو دان ڪرڻو ۽ نام جپيو. سَتن ستپرشن جو سنگ ڪرڻو ته توهان کي روحاني رنگ لڳي.

ڪهه نيڻون سنسار ۾ سنتون کا کر سنگ،
سنتون ڪي سنسنگ ۾ لاڳت آتم رنگ.

١٣-١٤ فيبروري سوامي جن ڪپليشور مهاديو مندر ڪرلا ٻمبئيءَ ۾ شوراتري اُتسو سڀاڳ ۾ ستسنگ ڪيو.

٤ مارچ کان ١٦ مارچ تائين سوامي جن وڊالا ٻمبئيءَ ۾ ستسنگ ڪيو. سوامي جن جدا جدا وشين تي پروچن ڪندي سنگت کي اپيل ڪئي ته ماڻس شراب کان ڪنارو ڪرڻو. ڌارمڪ درشٽيءَ کان چاهي سواسٿيه جي خيال کان چاهي سماجڪ لحاظ کان اهي شيون تمام هاڃيڪارڪ آهن. گروجن پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

جي رت لڳي ڪپڙي، جاما هوءِ پليت،
سو رت پيوي مانسا تن ڪئه نرمل چيت.

جنهن رت جي لڳڻ سان پوشاڪ پليت ٿئي ٿي، اُن رت ماڻس جي آهار سان مڻش جو چت نرمل ڪيئن ٿيندو! جهڙو اَن کائبو تهڙو مَن ٿيندو. انهن تامسي کاڌن کائڻ ڪري چت جي ورتي پڪوڙ پاپن ۾ ڪين لڳندي. ان ڪري انهن شين جو سدا لاءِ تياڳ ڪرڻو.

پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسوُ ۽ چيٽ جو ميلو ١٣ اپريل ١٩٧٩ کان ١٧ اپريل امراپور آستان ڄئپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. اُن اُتسو سڀاڳ ۾ پوڄيه سوامي جن ٧ اپريل امراپور آستان تي آيا. سوامي جن پهرين پوڄيه ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي سماڌيءَ تي متو ٽيڪي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي ڪمري ۾ آيا. سڀني چرڻن ۾ پرساد رکي ڪين پرڻام ڪيائون.

ڏينهن ستسنگ ورکا ڪٿي. ٦ مئي سوامي جن الهاسنگر ۾ واپس آيا. ١٧ مئي سوامي جن ڪوي ڀلاڄرام جي ورسي اُتسو سڌٻيڻ ۾ ديولاليءَ ويا. اُتي سوامي جن ١٧-١٨ مئي ستسنگ ڪندي ڪوي ڀلاڄرام جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

٧ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي ملهائي وئي. پوڄيه سوامي جن ستگرو مهاراجن جي جيون جو ذڪر ڪندي چيو ته ننڍپڻ ۾ ئي ستگرو مهاراج ڪيئن نه جهنگل ۾ وڃي ڀڳوت ڀڄن ڪندا هئا. سندن من مڪتب ۾ ڪين لڳندو هو. عمر ۾ وڏا ٿيا تڏهن به سندن من ڌنڌي وهنوار ۾ ڪين لڳندو هو. سنتن درويشن جي صحبت مان ئي ڪين آنند ايندو هو. پريميو! توهان به ڪنهن نه ڪنهن ستپرش جو سنگ ڪمايو ته توهان کي آتمڪ رنگ لڳي.

١٤ جولاءِ ١٩٧٦ تي پيارو ڀيسومل پريداس ڪڪواڻي آشرم ۾ پرلوڪ پڌاريو. ١٦ جولاءِ سندس ڀڳڙن جي موقعي تي وڏالا امبئيءَ ۾ سوامي جن پاڪ پنهنجي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته پيارو ڀيسومل لکاپتي هوندي به تمام سادگي سنيم واري زندگي گذاريندو هو. دکين دريدرن جي ڪيتري نه شيوا ڪندو هو. آشرم جي ننڍين مندر ٺهرائڻ لاءِ به هن ڪافي پرشارت ڪيو. پرماتما دَر پرارٿنا آهي ته کيس پنهنجي ڪمل چرڻن ۾ رکي.

٢٠ جولاءِ آشرم ۾ سندر شيوڪ سڀا ۽ جنتا جنارڌن پرشد جي سهاري سوامي جن جي زير صدارت شري ڀيسومل پريداس کي شرڌانجلي ڏني وئي. سوامي جن ۽ ٻين سماج سيوڪن پياري ڀيسومل کي شرڌانجلي ڏني.

٢٢ جولاءِ گرو پورڻما جو اُتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. سواميجن صبوح جي ستسنگ ۾ 'ستگروءَ جي ضرورت' وشيه تي پرو چن ڏنو. هزارين پريمين سواميجن کان آسيس ورتي. شام جو سواميجن

ڏنا. هن سوچيو ته شينهڻ جا ٻچا هت آهن ته شينهڻ به جاڻ هت آئي. انهن کندي ٿوري ئي وقت ۾ شينهڻ به اُتي آئي ۽ شواجي مهاراج کي ڇنبو هڻي ڪيرايائين. شواجي مهاراج پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪندي شينهڻ کي چيو "ماتا، مونکي تنهنجو کير گهرجي آهي. مان تنهنجا ٻچا کڻڻ کين آيو آهيان ۽ نڪي شڪار ڪرڻ آيو آهيان. تنهنجو کير منهنجي گروءَ کي گهرجي آهي. کير گروءَ کي ڏيئي اچان پوءِ تون بلاشڪ مونکي لقمو بڻاءِ. شينهڻي اهو ٻڌي شانت ٿي ويئي.

شواجي شينهڻي جو کير ڏهي پنهنجي گروءَ ڏانهن کڻي ٿي ويو ته هيڏانهن سندس گرو وري پنهنجن ڪجهه ششن سان شواجيءَ جي ڳولها ۾ نڪتو. رستي تي ٻئي هڪ ٻئي کي مليا. سمرٿ گرو رامداس شواجيءَ کان پڇيو "شينهڻيءَ جو کير کڻي آئين؟" شواجيءَ وراڻيو "سوامي! مان اوهان لاءِ شينهڻيءَ جو کير کڻي آيو آهيان." اهو ٻڌي ٻين ششن جي شنڪا دور ٿي. گرو جيڪڏهن ڪنهن شش کي وڌيڪ پيارو ٿو ته سندس نشٺا، شرڌا ۽ اَرپڻ جي ڀاونا ڪارڻ. شواجي مهاراج پنهنجي شرير جو خيال نه ڪري ڪيئن گروءَ جي اڇا پوري ڪئي. گروءَ کي ڪا شينهڻيءَ جي کير جي ضرورت ڪين هئي صرف هنکي ٻين ششن کي ڏيکارڻو هو ته شواجيءَ ۾ ڪيتري نه اَرپڻ جي ڀاونا آهي. گروءَ کي جيڪي اَرپڻ ڪجي سو ٿورو آهي پر گرو گهرُو نه هجي تياڳ ۽ وئراڳ جي مورت هجي.

پريميو! توهان به صدق سان ستگرن جي سيوا ڪريو ته توهان کي ميوا ملندا.

٢٥ اپريل سوامي جن ستگرو مهاراجن کان موڪلائي ڪوٽا ۾ آيا. اتي سوامي نٿونرام پرم پرڪاش آشرم ۾ سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ ڪيو. ٢ مئي گوڌرا ۾ آيا. اتي سوامي جن ٿي

۵ سيپٽمبر سوامي جن جو جنمدن آسو آشرم ۾ ملهايو ويو. صبوح جو هون لڳايو ۽ سفيد پوشن جي سيوا ڪئي ويئي. شام جو خاص آسو ۾ ڪيترن ئي ڀاڳوان سوامي جن کي پنهنجي پيار جي پشپانجلي ڏني. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته ڀاڳيوا! هڪ سان نام سمرڻ ڪريو ۽ هٿن سان دان پڻ ڪريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

هڪ سي سمرن نا ڪري، ڪر سي ديهه نه دان،
ڪهه ٽيئون تس منش ڪا جيون ورٿا جان.

دکين دريدرن تي دبا ڪري آنهن جي خدمت ڪريو. سمرڻ ۽ سيوا کانسواءِ مانش جيون بيڪار آهي.

۱۸ سيپٽمبر جنماشٽمي ڏينهن سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما جو پڄن ڳائيندي آن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ۲۳ سيپٽمبر ڀڳوان شري ڪرشن جي ڇٺي آسو سنبنڌ ۾ سواميجن ڪرلا مبئيءَ ۾ ستسنگ ڪيو.

۱۸ آڪٽوبر سوامي جن سوامي گوالانند مهاراجن جي ورسي آسو سنبنڌ ۾ پونا روانا ٿيا. سوامي جن آلي سوامي رامڪرشن جي آشرم ۾ ۱۸-۱۹ آڪٽوبر ستسنگ پروچن ڪندي سوامي گوالانند مهاراجن جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ۲۰ آڪٽوبر سواميجن الهاسنگر ۾ واپس آيا.

۲۳ آڪٽوبر صبوح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ڪارتڪ جي ڏينهن ۾ سوين ڀاڳي صبوح جو اچي سواميجن جي درشن ۽ ستسنگ جو لاڀ وٺندا هئا. ۳۰ آڪٽوبر گوپ اشٽميءَ ڏينهن شام جو واڌي شيام گئو شالا ۾ سوامي جن گئو ماتا جي مهما جو ورڻن ڪيو. ۳ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جو ستسنگ بعد سوين ڀاڳي ڏئيون لڳائيندا سوامي جن سان گڏ شمشان پوميءَ ڏانهن هليا. آلي سوامي جن

سوامي گوالانند مهاراج جي جنم ڏڻ اُتسوَ سنبنڌ ۾ سوامي گوالانند آشرم ۾ ستسنگ ڪيو. سوامي نارائڻداس سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

۱ آگسٽ شري لوڪمانيه تلڪ جي پڻيه تٿيءَ جي موقعي تي شام جو سوامي جن شري لوڪمانيه تلڪ کي پشپانجلي ڏني.

۷ آگسٽ پياري دادا جشن واسواڻيءَ جو جنم ڏڻ اُتسوُ آشرم ۾ ملهايو ويو. سوامي جن پشپانجلي ڏيندي چيو ته پيارو جشن واسواڻي آهي پيار ۽ دِيا جي مورت، نمرتا ۽ سادگيءَ جي صورت. پريميو! توهان به پنهنجي جيون ۾ انهن گڻن جي ساکي ڏيو.

۱۵ آگسٽ صبوح جو سوامي جن قومي جهنڊو چاڙهيو ۽ شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن آزاديءَ جي اتهاس تي روشني وڌي.

منيلا جو پريمي شري گينارام دادلاڻي پوجنيه سوامي جن سان ملڻ لاءِ اُلهاسنگر آشرم ۾ آيو. هي پيارو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ۽ سنتن جو صدقي ۽ دکين دريدرن جو دوست هو. هن پياري سوامي جن سان پڻ روح رهاڻ ڪئي. ڪجهه وقت بعد داس کي ٻاهر وٺي چيائين ته ستگرو سوامي سروانند مهاراج اسان کي منيلا ۾ چئي ويا آهن ته هت منيلا ۾ اسانجو وري اچڻ ڪين ٿيندو. تڏهن پريمين کين چيو ته سائين! اسانجون دليون پياسيون آهن. انهن جي پياس توهان کان سواءِ ڪير بجهائيندو؟ سوامي سروانند مهاراجن چيو ”پيارا! اڳتي توهان وٽ سنت شانتي پرڪاش ايندو ۽ اچي توهانکي آنند وٺائيندو.“ ستگرو مهاراجن جي اڳڪٿي برابر صحيح ثابت ٿي.

۱۸ آگسٽ سوامي جن جو جهونو صدقي سيوڪ ڪاڪو ولرمل واڌوا پرلوڪ پڌاريو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ڪيس پيار ڀري شردانجلي ڏني.

اوٺري ٿوري آهي ۽ اُنهن ۾ اونهي معنيٰ ڀريل آهي. اُتسو
هلندي شيوا ۾ ڪنهن شيواڌاريءَ کان ڪا غلطي ٿي هجي ته
داس کي ڪهيا ڪندا.

١٥ ڊسمبر سواميءَ سنت ٽوپارام صاحب جي ورسي اُتسو
ملهائڻ ۾ احمدآباد روانا ٿيا. اُتي سوامي جن ١٦-١٧ ڊسمبر
ستسنگ پروچن ڪندي سنت ٽوپارام جي گڻن جو ورڻن ڪيو.
١٩ ڊسمبر سوامي جن الهاسنگر ۾ واپس آيا.

ڪئمپ جو ميلو ڊسمبر ١٩٧٦ کان الدآباد ۾ آرنڀ ٿيڻو هو.
پرم پرڪاش منڊل طرفان اُتي ڇانوڻي لڳائي وئي. ستگرو سوامي
سروانند مهاراجن ان ڪيتر جو آرنڀ ڪيو. پوڄيه سواميءَ پڻ
٢٤ ڊسمبر الدآباد ۾ پهچي ويا. ستگرو سوامي سروانند مهاراج،
سوامي بسنترام، سوامي ماڌوداس، پوڄيه سوامي جن، سوامي
چندنرام، سوامي ڪٽيشانند، سوامي سوم پرڪاش، سوامي مرليڌر،
سنت هرداسرام، سنت پرمداس ۽ ٻيا سنت لڳاتار منڊپ ۾ صبوح
شام ستسنگ پروچن ڪندا هئا.

١٤ جنوري ڪئمپ جي خاص مهتوپُورڻ ٽبي هئي. سواميءَ جن
ٻين سنتن سان گڏجي تروبيڻي سنگم وٽ ٽبي ڏني. سوامي جن
ڪئمپ جي ميلي تي ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن سان مليا ۽ اُنهن
سان گيان گوشٽي ڪيائون. اُتي سوامي جن هڪ ڏينهن ستسنگ
ڪندي چيو:

دَيا دَيا سڀ ڪوءِ ڪهي، مرم نه جاني ڪوءِ،
جات جيوَ جاني نهين، دَيا ڪهان سي هوءِ.

دَيا دَيا ته سڀئي چون ٿا، پر اُن جي مرم کي ٿورا ڄاڻن.
جيسين سڀني پراڻين ۾ ساڪي چيتن پرڀو جو درشن ٿورا ڪن،
تيسين اُنهن جي من ۾ دَيا ڀاونا ڪيئن پيدا ٿيندي. جيڪو
ٻين تي دَيا ڪري ٿو پرماتما اُن تي دَيا ڪري ٿو.

پروچن ڪندي چيو ته مسافر معنيٰ جتي ڪجهه نه ساڻ کڻي
ڪين اچبو. مال ملڪيت ڌن دولت بنگلا ماڙيون سڀ ڇڏي
هرڪو خالي هٿين هلندو. اُن ڪري پرماتما جي ڏني مان دان
پڻ ڪريو، سٺا ڪرم ڪريو. ٦ نومبر ڪارتڪ پورنماسيءَ ڏينهن
سوامي جن آشرم ۾ وڪيل پاڻ جو ڀوڳ وڌو ۽ اُن بعد آشرم ۾
گئو شالا کي سنتن ۽ سنگت سان گڏجي پرڪرما ڏني. رات جو
الهاسنگر ٢ ۾ ماتا پرميشوري جي آستان ۽ الهاسنگر ٥ ۾ سردار
راجاسنگهه ٻنيجا طوفان آيوجت گرو نانڪ جنمدن اُتسو ۾ سواميجن
ستسنگ ڪندي شري گرو نانڪ ديو صاحب جي جيون تي
روشني وڌي.

سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش مندر الهاسنگر ٥ جو وارشڪ
اُتسو ٢٤ نومبر ١٩٧٦ کان ٢٩ نومبر تائين آيوجت ڪيو ويو. ٢٣
نومبر صبوح جو ستگرو سوامي سروانند مهاراج منڊليءَ سهت
پڌاريا. پوڄيه سواميجن ستگرو مهاراجن، آيل سڀني سنتن جو
سواگت ڪيو. ٢٤ نومبر صبوح جو ستگرو سوامي سروانند مهاراجن
جهنڊو چاڙهي ميلي جو آرنڀ ڪيو. پنج ئي ڏينهن ستگرو
سوامي سروانند مهاراجن ۽ ٻين سنتن ستسنگ پروچن ڪيو.
اُتسو جي سماپتي وقت پوڄيه سواميجن ستگرو مهاراجن ۽ سنتن
جا آڀار مڃيندي چيو ته ستگرو مهاراجن ۽ ٻين سنتن اَمولڪ
وچن ٻڌائي آتمڪ آنند ڏنو آهي. ستگرو مهاراج اڃا به ڪجهه
ڏينهن اسانکي هت نام جو امرت پيئاريندا.

سنت وچن اور پڪ ٻنج جيون دنيا کو چنڊ،
ڊکن ڪو نيڪو ٻنيا، ٻڙهت ڪرت رنگ.

سنتن ستپرشن جا وچن، ٻڙ جو ٻج ۽ دنيا جو چندرما ننڍڙا
ڏسڻ ۾ ايندا آهن پر اهي وڌي وڏو رنگ ڏيکارين ٿا.
ستگرن جا وچن جڻ سوتر آهن جن جي جمتري وياکيا ڪر

ڪارڻ ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته غم ڪاٽي ۽ پاڻ ۾ ايڪتا قائم رکو. وواهه جو پوتر ناتو اڄ پارٽي راند ٿي پيئي آهي. ٿوري گهڻي ڳالهه تي مرد زالن کي طلاق ڏين ٿا. اهو مهاپاپ آهي. ان ڪري ان طلاق جي مرض کي ٽڙي ڪيو. گهرن ۾ پريم ۽ شانتيءَ جو واتاورڻ پيدا ڪريو.

١٦-١٧ فيبروري سوامي جن ڪپليشور مهاديو مندر ڪرلا امبئيءَ ۾ شوراتري اتسو سنبنڌ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

٢ مارچ کان ١٤ مارچ پوجنيه سوامي جن وڏالا پرادرم مندبل طوفان آبوجسه هولي اتسو ۾ روز رات جو ۽ آرتوار شام جو ستسنگ ڪيو. سوامي جن آڌياتمڪ ۽ سماجڪ وشين تي پروچن ڪيو. سواميجن ڀاءُ جيٺندرام هيمنداس واڌوا جي گهر رهيا. مکي چوئٿرام بيگراج آخرين ستسنگ ڏيڻ شام جو سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

آنڌرا پرديش ۾ طوفان ۽ ٻوڏ سبب زبردست نقصان ٿيو هو. سوامي جن طوفان ۽ ٻوڏ پيڙتن جي سهائتا لاءِ آنڌرا پرديش جي ڪرشنا ضلع ۾ سيوا ڪيندر کوليو. ان سيوا ڪارڻ لاءِ سوامي جن سندرداس آڏواڻي، مرليڌر ڪيماڻي، ڪشنچند پارواڻي، گرني مل، آسومل شهاڻي، پرسرام پارواڻي ۽ هاسانند ماکيجاڻيءَ کي موڪليو. گانڌي نگر ڪولهاپور مان پڻ هري-ٻلي کي موڪليو.

انهن پيڙتن جي سار لهڻ لاءِ سوامي جن ١٧ مارچ حيدرآباد روانا ٿيا. اتي حيدرآباد ۾ گرو سنگت سنڌي اسوسيئيشن جي آستان تي سوامي جن ١٨ مارچ شام جو ستسنگ پروچن ڪيو. ڀاءُ جيٺانند واشترواڻي، شري ڪوڙومل سوڀراج ڏيوناڻي، پڻ موهني ڪوڙومل ڏيوناڻي ۽ ٻين سوامي جن جو دشالن ۽ ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. ١٨ مارچ رات جو ئي سوامي جن

هڪڙو اُدارچت ڏنوان سير ڪندو ڪندو هڪ انهن جي باغ ۾ اچي پهتو. اُن باغ جي پهريدار کي ڪاڻ لاءِ ڪو ٻه روٽيون ڏنيون ويئو. انهن ڪندي اتي هڪ ڪتو آيو. اُن پهريدار پهرين هڪ روٽي ڪتي کي ڏني. ڪتو ڏاڍو بکايل ٿي لڳو، هڪدم اها روٽي کائي ويو. اُن پهريدار وري ٻي روٽي به ڪتي کي ڏني. اهو ڏسي اُن ڏنوان، پهريدار کان پڇيو ته تو ٻئي روٽيون هن ڪتي کي کارائي ڇڏيون، پنهنجي لاءِ هڪ به نه رکي، انهن ڇو؟ پهريدار ورائيو سائين! هي ڪتو هتان جو ڪين آهي. شايد دور کان آيل آهي ۽ بکايل ٿي لڳو، انڪري مون سوچيو ته جي مون روٽي نه کاڌي ته پرواهه ڪين آهي، پر دور کان آيل بکايل جو پيٽ پورڻ گهرجي. مان ته هن باغ جي مالڪ جو خريدايل ٻانهون آهيان.“ پهريدار جي اهڙي اُدارتا ڏسي اهو ڏنوان ڏاڍو خوش ٿيو. هن سوچيو ته غريب غلام هوندي به هن جي دل ڪيڏي نه ڪشادي آهي جو پاڻ بکيو ڪيئي هن هڪ پسوءَ جو پيٽ ڀريو آهي. هي ويچارو غريبي ۽ مجبوريءَ سبب ٻانهون ۽ پهريدار بڻيو آهي، نه ته ته هي هڪ تمام يوڳيه منش لڳي ٿو. هن اُدار چت ڏنوان باغ جي مالڪ کان باغ ۽ اهو ٻانهون پهريدار خريد ڪيو. باغ خريد ڪري سدائين لاءِ اُن پهريدار کي ڏيئي ڇڏيو ۽ غلاميءَ مان به سندس پلو آجا ڪرايائين. پهريدار پنهنجي اُدارتا ۽ ديا ڀاونا سبب باغ جو مالڪ بڻجي پيو. اُن ڏنوان ۽ هنجو پيءَ پٽ وارو رشتو بڻجي پيو.

٢٨ جنوري سوامي جن ستگرو سوامي سروانند مهاراج کان موڪلائي الهاسنگر آشرم ۾ آيا.

روهڙا برادري منڊل جو وارشڪ اُتسو ٥ فيبروري صبوح جو ١١ بجي ورلي بمبئيءَ ۾ ٿيو. پوڄيه سواميجن منڊل جي

منتر پڙهيو. ڇتو شينهن هڪدم شانت ٿي ويو ۽ اُن شينهن مانس کائڻ بند ڪري ڇڏيو. ڀڳمت پيپا شينهن جي جيون ۾ ڦيرو آڻي ڇڏيو. ستين ڏينهن اُن شينهن پراڻ تياڳيا ۽ جهوناڳڙهه ۾ منش جنم ورتو ۽ ڀڳمت نرسي مهتا جي نالي سان پرسڌ ٿيو. نرسي مهتا ايشور جي ڪيڏي نه ڀڳتي ۽ لوڪن جي سيوا ڪئي.

پريميو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن به ڪيڏي نه ڀڳتي ڪئي ۽ لوڪ ڪلياڻ جا اُپڪار ڪيا. ستگرو سوامي سروانند مهاراج پڻ ديش وديش جي جدا جدا شهرن ۾ وڃي نام جو امرت پيئارين ٿا. جڏهن هڪ شينهن ڀڳت ٿي سگهي ٿو ته اسين به اهڙا اُتم ڪرم ڪريون، نام جپيون جو آواگمن کان مڪتي ملي وڃي.

پريم پرڪاش آشرم اندور جا سنچالڪ سوامي مرليڌر مهاراج ١٢ اپريل پرهلين ٿيا. پوڄيه سوامي جن جئپور مان ان ڪري سڌو اندور روانا ٿيا. اُتي سوامي جن سوامي مرليڌر کي ڀاوپيني شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سوامي مرليڌر سنتوشي ستوگڻي سنت هو. هن سنت ستگرو سوامي سروانند مهاراجن سان گڏ ڪيترا نه ڏڻ ڪري پريمين کي نام جپايو. هن اندور جي آشرم کي وسايو. سوامي جن سنت جي ٽيرهي ڏينهن به سوامي مرليڌر جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ٢٧ اپريل سوامي جن اندور مان گواليار آيا. اُتي چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري ٢ مئي الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

١٤ مئي سوامي جن ديولاليءَ روانا ٿيا. اُتي ڪوي ڀلاجرام صاحب جي ورسي اُتسو سنبنڌ ۾ سندن آستان تي سوامي جن ١٤-١٥ مئي ستسنگ پروچن ڪندي ڪوي صاحب جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ١٧-١٨ مئي سوامي جن ناسڪ آشرم تي هولارام سوسائٽيءَ ۾ شري نهچلداس جي گهر ستسنگ ڪيو.

وچيءَ واٽڙا روانا ٿيا. اُتان سوامي جن ڪرشنا ضلع ۾ پونڊ اپراضين ۾ آيا. سوامي جن سان گڏ تلسيداس مونواڻي، سنت اشوڪ لعل، شري گوبندرام پاڻيا، سنت ديو پرڪاش ۽ داس ٻه گڏ هو. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن رهيا. سوامي جن پونڊ پيڙتن سان حالي احوالي ٿيا. کين ڪمبل، ڪپڙا، برتن ۽ اناج ڏنائون.

٢٧ مارچ سوامي جن واپس اُلهاسنگر ۾ آيا.

٣٠ مارچ سوامي جن ڄيپور روانا ٿيا. اُتي امراپور آستان تي ٢ اپريل کان نوام پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسوَ چيٽ جو ميلو آرنڀ ٿيڻو هو. سوامي جن ٢٩ مارچ امراپور آستان تي پهچي ويا. سوامي جن پهرين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي سماڌيءَ تي متو ٽيڪي، پوءِ ستگرو سوامي سروانند مهاراج جي ڪمري ۾ آيا. سوامي جن ستگرو مهاراج جي چرنن ۾ پرسادي ڀيٽ رکي کين پرڻام ڪيو. ستگرو مهاراج پاڻ پوءِ مان سوامي جن کان حال احوال ورتو.

٣ اپريل شام جو سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڪهه ٽيئون سنسار ۾ ليهه نام کي اوٽ،
اُنتڪال دک نا لڳي، مٽي ڪرم اگهه ڪوٽ.

پريميو! پرماتما جي اوٽ وٺڻ سان، سدس نام جپڻ سان جيوَ جي اُنت سهيلي ٿئي ٿي، سدس جنم جنم جا پاپ نشٽ ٿي وڃن ٿا. نام جي ناليءَ ۾ وڏي شڪتي آهي.

هڪ دفعي راجا پيپا پنهنجي پتنيءَ سيتا سان گڏ دوارڪاپوريءَ جي ياترا ڪري واپس موٽي رهيو هو ته رستي تي سامهون هڪ شينهن آيو، جنهن ڪيترن ماڻهن ۽ پسن کي کائي ختم ڪري ڇڏيو هو. اُن شينهن راجا پيپا ڏانهن ته جهپڪو هنيو. راجا پيپا پنهنجي ڳلي مان مالها لاهي هڪدم اُن شينهن جي ڳچيءَ ۾ وڌي ۽ "جئه شري ڪرشن، جئه شري ڪرشن" جو

جوڳي وڃڻ ڪري لاڏاڻو،
روئن اکڙيون ڳوڙها ڳاڙي، خالي ڏسي ٺڪاڻو - جوڳي ....
(١) جن جوڳين سان گڏجي گهاريم، ڪيم روح رهاڻيون،
سي جوڳي اڄ ڪين ڏسان ٿو، پيڙا ڪري ويا پاڻو. جوڳي....
(٢) جن جوڳين جون مٺڙيون ٻوليون، سڀ جا من ٿي موهيا،
ياد ڪري نت ڳالهيون تن جون، روئي راڄا راڻو. جوڳي...
(٣) جن جوڳين سان جاڳيون سونهن، سونهن ساز سنوار،
تن جوڳين کي ڏسي لڏيندو، ولر نيو نه ويڳاڻو. جوڳي ....
(٤) سادو سماج جي ڏاڍي اندر، مٺيا پوتل ڪيئي،
لڌهن مالا جو هي ٻه هيرو موتيءَ جو هڪ داڻو. جوڳي...
(٥) سرلهون مون تي ڪيو آسيسا، ڪهي ٽيڻون نه اهائي،
مرڻ گهڙيءَ تائين جوڳين سان شل نيئي پريم پراڻو.

ستگرو مهاراجن جي اڇا انوسار سندن استول شرير سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم هردوار ۾ آندو ويو. منڊل جا سڀ سنت پڻ هردوار ۾ پهچي ويا. ديش جي ڪنڊ ڪڙڇ کان هزارين شرڌالو پريمي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي انتم درشن ڪرڻ لاءِ هردوار ۾ آيا. ٢٣ جولاءِ صبوح جو جڏهن ستگرو مهاراجن جو استول شرير ڏوليءَ ۾ سينگاري آشرم مان ڪڍيو ٿي ويو، ان وقت نه صرف سون پريمين جي اکڙين ۾ وره جا آنسون هئا پر آشرم ۾ استاپت ٿيل ستگرو سوامي ٽيئونرام مهراجن جي سنگمرمر جي پرتما مان، اکڙين مان لڙڪ لڙي آيا. داس اهو دلسوز نظارو پنهنجي اکين سان ڏٺو.

ستگرو مهاراجن جي ڏوليءَ سان سوين سنت هزارين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا هليا. صبوح جو ١١ بجي ستگرو سوامي سروانند مهراجن جي استول شرير کي گنگا نديءَ ۾ جل سماڌي ڏني وئي. منڊل جا سڀ سنت امرپور استان جئپور ڏانهن هليا. آئي سوامي بسنترام، سوامي ماڌوداس، سوامي جيون

۴ جون آشرم ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي ڀڳتي ڀڪش بابت پرواچن ڪيو.

۱۱ جولاءِ رات جو پوجيه، سواميجن کي جئپور مان ٽيليفون ذريعي خبر ملي ته پوجيه، ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراج جي حالت گنڀير آهي. سوامي جن پنهنجا سڀ ڪارڄ ڪرم رد ڪري هوائي جهاز رستي جئپور روانا ٿيا. سوامي جن ۱۲ جولاءِ صبوح جو امراپور آستان جئپور ۾ پهتي ويا ۽ ستگرو مهاراج جو درشن ڪيائون ۽ ستگرو مهاراج کان صحت لاءِ پڇيائون. ڊاڪٽر نارائڻداس ونجاڻي ستگرو مهاراج جو علاج پئي ڪيو. ۱۴ جولاءِ ستگرو مهاراج کي اسپتال داخل ڪيو ويو. ستگرو مهاراج چيو ته اسين پنهنجي آستان تي ئي واپس هلون، هتي رهي ڇا ڪبو. ۱۵ جولاءِ ستگرو مهاراج مورڇت ٿي ويا. دوائن دڪه دور ڪين ڪيو. ڊاڪٽر نارائڻداس ۽ ٻين ڊاڪٽرن وڏا وس ڪيا پر ڪيلو ڪين هليو. پيارو ڀالورام دولترام، پوجيه، سوامي جن، سنت هرداسرام ۽ ٻيا ڪيترائي پريمي ۽ سنت ستگرو مهاراج جي حاضريءَ ۾ حاضر هئا. آخر ۱۷ جولاءِ ستگرو مهاراج کي بيهوشيءَ جي حالت ۾ امراپور آستان تي واپس آندو ويو. ۱۸ جولاءِ شام کان سنتن ۽ پريمين هري ڪرشن هري رام رام رام هري هري جي اکنڊ ڌني آرنڀ ڪئي. ۲۱ جولاءِ گروار پرڀات جو ۵-۵۰ هزارين دلين جا سهارا، روحاني راڻا ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جا گادي نشين پوجيه، ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراج سنساري يانرا پوري ڪري پرم ڌام پڌاريا. سوامي اسنترام، سوامي ماڌوداس، سوامي جهون مڪت، سواميجن ۽ ٻين سنتن ونراڳ واري واڻي اچاري. هزارين پريمي لڙڪ لاڙي رهيا هئا. سواميجن اُن موقعي تي دلسوز آواز ۾ هيٺيون ڀڄن ڳايو.

ـبنداس، سنت ڀڳتداس، سوامي گڻيشانند، سنت امرڀو، سنت
گنگارام ۽ ٻين آيل سنتن سوامي جن کي دشالا ۽ هار وڌا.
سوامي جن سنت هرداسرام، سنت اشوڪ لعل، شري ڀالورام
دولترام ۽ ٻين ڀرڀمڻن کي اماڀور آستان جي شيوا جو ڪم سونپي
۱۸ آگسٽ الهاسنگر ۾ آيا.

۲۴ آگسٽ شري ڪرشن جنماشٽميءَ ڏڻهن ستسنگ ڪندي
پوڄيه سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو.

۲۵- سيپٽمبر سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي ورسي
اتسؤ سنبنڌ ۾ سڌن استان تي ستسنگ ڪيو.

۱۳ آڪٽوبر سوامي جن احمدآباد روانا ٿيا. اُتي سوامي
ٽيئونرام مندر امباواڙيءَ ۾ سوامي جن سوامي اوڌوداس مهاراج
جي ورسي اتسؤ سنبنڌ ۾ ۱۴-۱۵ آڪٽوبر ستسنگ ڪندي سنت
اوڌوداس کي شرڌانجلي ڏني. ۱۷-۱۸ آڪٽوبر سوامي جن رامنگر
سورت ۾ ستسنگ ڪيو. ۱۹-۲۰ آڪٽوبر نوساريءَ ۾ ستسنگ
ورڪا ڪري ۲۱ آڪٽوبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.
۱۸ آڪٽوبر سنت هرداسرام برهملين ٿيو. ۲۱ آڪٽوبر شام جي
ستسنگ ۾ سوامي جن سنت هرداسرام جلگانو جي جانب کي
شرڌانجلي ڏني.

۵ نومبر سوامي جن پونا روانا ٿيا. سوامي جن ستگرو سوامي
سروانند مهاراجن جي برهملين ٿيڻ کان پوءِ ٻارهون دفعو سوامي
چندنرام ٻرابر پرڪاش پوَن ۾ پڌاريا. ۵-۶ نومبر سوامي جن سوامي
گوالانند مهاراج جي ورسي سنبنڌ ۾ سوامي رامڪرشن جي مندر
۾ ستسنگ ڪيو.

پوڄيه سوامي جن کي ڀڳوت ڪرپا سان وڏي سوجهه آهي،
دوربين درشٽي آهي. آشرم جي پرسان ٻه ڏوڏا ۽ لاج ڏوڏاٽي ۽ ٻير
رهنديون آهن. سڌن دل پيل. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن

مڪت، پوڄيه سوامي جن، سنت هرداسرام ۽ ٻين سنتن ستگرو مهراجن کي ڀاوپيني شرڌانجلي ڏني.

پوڄيه سوامي جن ۽ ٻيا سنت صبوح ۽ شام امراپور آستان تي ستسنگ ڪندا هئا.

پرهلين ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي تيرهين ڏينهن گروار ۴ آگسٽ ١٩٧٧ع صبوح جو تيرهين جي رسم پوري ڪرڻ بعد منڊل جي سڀني سنتن گڏجي پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن کي گاديءَ تي براجمان ڪيو. ان موقعي تي سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته داس، منڊل جي سڀني سنتن جو آڀاري آهي جن داس جي مٿان اڄ وڏي جوابداري وڌي آهي. انهن سڀني سنتن جي آسيس ۽ سهڪار سان ئي داس ڪارج ڪري سگهندو. داس کي پنهنجو بل ڪين آهي. جيڪي ٻڌي بل آهي سو پوڄيه ستگرو سوامي ٽيئورام مهاراجن ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جو آهي، داس کي نه نه ڪير سڃاڻي!

پريمي! توهان به ستگرو سوامي ٽيئونرام مهراجن ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جا شش آهيو ته مان به انهن جو ئي شش آهيان، داس آهيان. ان ناتي اسين سڀ گرو ڀائي آهيون. مون کي گادي نشين نه پر گرو ڀائي ڪري سمجهندا. اچو ته گڏجي ڪري پريم پرڪاش منڊل جي ورڪش کي پنهنجي پريم جي پاڻيءَ سان سرسبز رکون. سچو شش اهو آهي جو ستگرن جي آگيا انڪول سندن سيوا ڪري سندن ڏنل نام جو ابياس ڪري ٿو. ستگرو مهاراج پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائن ٿا:

گرو ڪي سيوا جو ڪري، گرو ڪي آگيان مان،
ڪهه ٽيئون گر- نام رت، گرمک سو پهچان.

سوامي بسنترام، سوامي مادوداس، سوامي جيون مڪت، سوامي چندنرام، سوامي ستيه پرڪاش، سنت هرداسرام، پنڊت

٨ نومبر سوامي جن الهآسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ١١ نومبر صبوح جو سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ١٨ نومبر گوپ اشٽميءَ ڏينهن راڌي شيام گئو شالا ۾ سوامي جن گئو ماتا جي مهما ڳائيندي چيو ته گئو ڌن اسانجو راشٽريه ڌن آهي اُن جي سرڪشا ڪرڻ اسانجو پرم ڪرتويه آهي. ڌارمڪ درشٽيءَ کان ڇاهي وهنوارڪ خيال کان گئو ماتا جي سيوا ڪرڻ ڪلياڻڪاري آهي. ٢١ نومبر ڪارتڪ ايڪادشي ڏينهن صبوح جي ستسنگ ڪانپوءِ سوامي جن سان سوين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اُتي سواميجن ونراڳه ورتيءَ وارو پرچن ڳائيندي چيو ته اڄوڪي ڏينهن دان پنج ڪرڻ جي وڏي اهميت آهي. پرماتما جي ڏني مان خوب دان پنج ڪريو. اڄ سڄي رات جاڳي نام جپيو.

٢٢ نومبر سوامي جن پونا روانا ٿيا. اُتي سوامي جن سوامي چندرام جن وٽ پرام پرڪاش ڀون ۾ ٢٣ نومبر کان ٢٤ نومبر شري گرو نانڪ ديو جنمدن اُتسو سنبنڌ ۾ ستسنگ پروچن ڪندي شري گرو نانڪ ديوَ جي جيون جون گھٽنائون ۽ سکيائون ٻڌايون. ٢٤ نومبر شام جو سواميجن الهآسنگر آشرم ۾ واپس آيا ۽ شام جو وڪيل پالن جا ڀوڳ ورتائون. رات جو سوامي جن الهآسنگر ٢ ۾ ڀاءِ ڀلي مل ڪڪريجا ۽ ماتا پرميشوري جي آستان تي ستسنگ ڪيو.

٢ ڊسمبر سواميجن ڪي. سي. ڪاليج ممبئيءَ ۾ ممبئي يونيورسٽ سنڌي سڀا جي اُتسو جي صدارت ڪندي سڀا طرفان شايع ٿيندڙ "جهازراني" وارشڪ رسالي جو مهورت ڪندي چيو ته سڀا جي ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد آهي جو نوڪري ڪندي وقت بچائي سنڌي ساهتيه ۽ ٻوليءَ جي سيوا ڪن ٿا ۽ غريبن جي به سار لهن ٿا. ڀاءِ پريداس واڌوا سوامي جن جو

جون انديه اپاسڪائون آهن. پيڻ پشپا پوڄيه سوامي جن کي
ويهتي ڪئي ته پرڀات جو اوهان لاءِ چانهه تيار ڪري اچان
سويڪار ڪندا. پوڄيه سوامي جن سڀني پراڻين جي دل رکندا
آهن. سوامي جن ٻالڪيءَ جي دل وندي چيو ته ڀلي چانهه تيار
ڪري اچج. پرڀات جو اُن ٻالڪيءَ پوڄيه سوامي جن لاءِ گهر
۾ چانهه تيار ڪئي. ڪجهه من ۾ خيال پيدا ٿيو ته پهريون دفعو
سوامي جن لاءِ چانهه تيار ڪئي آهي انڪري پهرين پي ڏسان
ته چانهه سٺي ٿي آهي يا نه، اهو خيال ڪري هن چانهه جو
ڪوپ پيتو. پوءِ چانهه جڳ ۾ وجهي سوامي جن لاءِ آشرم ۾
کڻي آئي. سوامي جن کي جڏهن هن ٻالڪيءَ چانهه ڏني ته
سوامي جن مشڪندي چيس ته پهرين پاڻ چانهه پي آئي آهين.
اهو ٻڌي پيڻ پشپا وسمئه ۾ پئجي وئي ته جڏهن گهر ۾ هن
چانهه پيتي ته رنڌڻي ۾ ڪو به ڪين هو. پوڄيه سوامي جن کي
اها خبر ڪيئن پيئي ته مان چانهه پي پوءِ کڻي آئي آهيان.
پوءِ پيڻ پشپا سوامي جن کان ڪميا ياچنا وندي چيو ته اوهان
لاءِ پهريون دفعو چانهه ٺاهي هئم، مٿان چانهه ڪسي پڪي
نه ٿي هجي، ان ڪري سائين پهرين چانهه پيتم.

هڪ دفعي پيڻ ايشوري ڏوڏاڻي پنهنجي ماتا موربائي
ڏوڏاڻي سان گڏ پونا جي آشرم ۾ سوامي جن جو درشن ڪرڻ
آئي. سوامي جن چيس تون ته گهر جي مالڪياڻي آهين. جڏهن
ماتا مور سوامي جن جا اهي لفظ ٻڌا تڏهن هوءَ من ۾ سوچڻ
لڳي ته منهنجي هوندي سوامي جن هن کي مالڪياڻي سڏيو.
حقيقت ۾ گهر جو سارو ڪاروبار برابر ايشوري هلائيندي آهي،
پر اها خبر پوڄيه سوامي جن کي ڪيئن پيئي. ماتا مور وسمئه
۾ پئجي وئي ته هن ڪڏهن به سوامي جن سان گهرو وهنوار جو
ذڪر ڪين ڪيو. پوڄيه سوامي جن انترامي آهن.

ٿيندي. ان ڪري توهان هن ڪارج لاءِ دل کولي دان ڪريو.

هن موقعي تي پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج ڀاءُ پرسرام مسند کي ڌنيواد ڏني جنهن ورهاڱي بعد الهاسنگر ۾ سندر شيوڪ سڀا جي سهاري ڪمترائي خلق خدمت جا ڪارج ڪيا. سوامي جن ڀاءُ ٻيسومل پرڀداس، دولهڻيمل ٽلريجا، هيرالعل سپنداساڻي ۽ سڀا جي ٻين ڪارج ڪرتائن کي پڻ ڌنيواد ڏيندي چيو ته بيمارن کي شفا ڏيڻ اتم شيوا آهي. هن اسپتال ۾ جدا جدا بيمارين جي ماهر ڊاڪٽرن جو بندوبست ڪيو ويندو. سوامي جن نئين عمارت جي ڀومي پوڄا ڪرائي ۽ ان ڪارج لاءِ اپائي لک روپيا دان ڏنا. داس دانوين کي دان لاءِ اپيل ڪئي. شري چوئترام ونوازي شڪراداني ڪئي.

٢٠ ڊسمبر سواميجن احمدآباد روانا ٿيا. اتي پرڀارام ڪالونيءَ ۾ ٢١-٢٢ ڊسمبر سنت پرڀارام صاحب جي ورسي اتسو سڄڻ ۾ سوامي جن ستسنگ پروچن ڪيو. ٢٣ ڊسمبر سواميجن الهاسنگر ۾ واپس آيا.

٢٢ ڊسمبر ١٩٧٧ شري پرسرام مسند پرلوڪ پڌاريو. ٢٤ ڊسمبر آشرم ۾ سندس پڳڙي جي موقعي تي سوامي جن ڪيس شرڌانجلي ڏيندي چيو ته پيارو پرسرام مسند نشڪام سماج شيوڪ هو. هن سکر ۾ چاهي هت ڪيترا نه شيوا جا ڪارج ڪيا. سندر شيوڪ سڀا جي سهاري هن پياري اکين جي اسپتال کولي، شروع ۾ ٻارن لاءِ اسڪول کوليا، شمشان ڀوميءَ جي نه ڪيڏي نه خدمت ڪئي. شل پرماتما سندس آتما کي پنهنجي چرنن ۾ نواس ڏئي.

١ جنوري ڀاءُ دامودرداس ٻولچنداڻي سواميجن کي چوڻ جي مهورت لاءِ امبرناٿ وٺي ويو. ٤-٥ جنوري سوامي جن ڪوپري ڪالوني ٿاڻا ۾ ستسنگ ڪيو. ٢١ جنوري شهيد هيمون

سواگت ڪيو ۽ پاڻ دين دَيال ڀڳوان جا آڀار پرڊرشن ڪيو.

سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش منڊل الهاسنگر ۵ جو ستون وارشڪ اُتسو پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج جي پرڌانپڻي هيٺ ملهايو ويو. ۱۳ ڊسمبر سوامي جن سنتن سان گڏجي جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو. پوڄيه سوامي جن، سوامي بسنترام، سوامي چندنرام، سوامي جيون مڪت، سوامي ڌرمداس، سوامي ڪشنداس، سوامي سوم پرڪاش، سنت هرداسرام، سنت ٻچنداس ۽ ٻين سنتن چارئي ڏينهن صبوح شام ستسنگ ورکا ڪئي. ۱۷ ڊسمبر پرڀات جو سوامي جن اُتسو جو پلؤ پائيندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراج پوروڻ سنت هئا. ستگرو مهاراجن سڀن کي نام جو امرت پياري پرماتما جي راهه تي ڇڪيو. جڏهن جيئن کي اهڙا پوروڻ گرو ملي وڃن ٿا تڏهن جيئُ ۽ برهم جو ٿادانميه ٿي وڃي ٿو. اهڙن مهان پرشن جي آشيرواد سان مانسڪ شارپرڪ ڪشٽ به ڪٽجي وڃن ٿا. هڪ اُردو شاعر چيو آهي:

جو بات دوا سي بن نه سڪي، وو بات دعا سي هوتي هئه،
جب ڪامل مرشد مل جائي، تب بات خدا سي هوتي هئه.

پريميو! توهان به پريم ۽ شرڌا سان ستگرو مهاراجن جي شرڻ وٺو ته توهان هن ڀوَ ساگر مان تري پرماتما کي پراپت ڪندا.

۱۸ ڊسمبر ۱۹۷۷ آرتوار صبوح جو ۱۱ بجي سنڌو شيوڪ سڀا جي سهاري سوامي سرواننڊ اسپتال جي عمارت جو بنيادي پٿر ساڌ ٻيلا مهنت آچاريه سوامي گڻيشداس مهاراج وڌو ۽ اُتسو جي صدارت پوڄيه سوامي جن ڪئي. ان موقعي تي آچاريه سوامي گڻيشداس مهاراجن چيو ته الهاسنگر مان ڪيترا مريض علاج لاءِ بمبئي وڃن ٿا. اُميد ته هن اسپتال ٺهڻ کان پوءِ اهڙن بيمارن جو هتي علاج ٿيندو. ڪين علاج ڪرائڻ ۾ وڌي سهوليت

ڪم ڪيو. سوامي جن سوامي چندنرام جي چاليهي ۽ تيرهي ڏينهن پڻ سندس ڳڻن جو ورڻن ڪيو. سوامي جن پونا مندر جي شيوا سمت اشوڪ لعل ۽ پريمن کي سونپي الهاسنگر ۾ آيا.

جنتا جماورن پريشد طرفان الهاسنگر ۴ ۾ سوامي شانتي پرڪاش پيا آشرم هلندڙ آهي. ان پيا آشرم جي نئين عمارت جو بنيادي پٿر پوڄيه دادا جشن واسواڻي ۹ اپريل چيٽي چنڊ ڏينهن آرتوار مهورت جو هڪ بجي وڌو. انهيءَ جي ڪارروائي سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ۵ ۾ پوڄيه سنگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراج جي پرڌانپڻي هيٺ ٿي. پوڄيه سوامي جن ان موقعي تي هيٺيون شبد ڳايو:

مون گهر ساڌ اچن، آءٌ قربان وڃان،
آءٌ قربان وڃان، هي سر صدقي ڪريان.
(۱) آسڻ اکڙين ۾ انهن کي آءٌ ڏيان،
پير ڌوئي پريم سان جيڪر حال پيئان،
چرڻو چرڻ جو پيري پوڻ سان پيئان – مون گهر......
(۲) پلنگ وڇايان پريم سان پاويءَ ساڻ پلاءِ،
سنهاري سيڄ تي جهليون جهول هٽان،
انهيءَ حال اندر جو ساڻن ورهه ونڊيان – مون گهر...
(۳) هيرا ماڻڪ موتي ڪيڏون پيٽ ڌريان،
پانت پانت جا کاڌا خوشيءَ مان ڪريان،
کارائي خوش ڪري ڦل ڦول فوٽا ڏيان – مون گهر....
(۴) چمڪ چوڪا ساڌ واڙا ليٽي لعل رتا،
محبت ماڻ پريان لشي لام متا،
سيوارام چوي وانون ٽن جون وڃان. مون گهر...

پوڄيه سوامي جن چيو ته پرسنتا آهي جو اڄ هتي اسانجو پيارو شري جشن واسواڻي آيو آهي. هي پيارو ڪيٽن ته پنهنجي

ڪالاٽيءَ جو شهيدي ڏينهن آشرم ۾ ملهايو ويو. سواميجن شهيد
کي شردانجلي ڏني. ٢٦ جنوري صبوح جو سوامي جن آشرم ۾
ڌومي جهنڊو چاڙهيو ۽ شام جي ستسنگ ۾ پرجاوادي ڏينهن
جي اهميت تي ڳالهايو. ٣٠ جنوري شام جي ستسنگ ۾ سواميجن
مهاتما گانڌيءَ کي شردانجلي ڏيندي سندس جيون جون
پرڀاوشالي گهٽنائون ٻڌايون.

روهڙا برادري منڊل جو وارشڪ اُتسوُ ٣ فيبروري صبوح
جو ١١ بجي ڪوري ڪالوني ڏاڏا ۾ ٿيو. پوڄيه سوامي جن
ان موقعي تي ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته ٻارن
کي اسڪولن ۾ ڌارمڪ سکيا نٿي ڏني وڃي، انڪري توهان
گهر ۾ ٻارن کي ڌارمڪ سکيا ڏيو. ڌارمڪ پستڪ پاڙهيو،
جيئن اڳتي هلي اهي ٻار مرياد جو پالن ڪن. اڄ ڪيترن گهرن
۾ اشانتيءَ جو واحد منڊل آهي. سڀني سکن پدارٿن هوندي به
گهر جا ڀاتي دکي گذاريندا، ڇاڪاڻ ته الهن کي ڌرم جي
پوڄه ڪونهي. گهرن ۾ شانتيءَ پريم جو واتاورڻ پيدا ڪريو.

١٦-١٧ فيبروري سوامي جن ڪپليشور مهاديو مندر ڪولا
ٻمبئيءَ ۾ شوراتري اُتسوُ سنبنڌ ۾ ستسنگ ڪيو.

٢٨ فيبروري سوامي چندرام مهاراج برهملين ٿيا. ان سبب
سوامي جن ١ مارچ صبوح جو پونا ۾ پهچي ويا. ١ مارچ سوامي
چندرام مهاراج جي استول شرير کي ڏوليءَ ۾ سينگاري پرڪرما
ڏني ويئي. سوامي جن به سڄو وقت شمشان ڀوميءَ تائين پنڌ
هليا. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن سوامي چندرام مهاراج کي
شردانجلي ارپڻ ڪندي چيو ته سوامي چندرام پريم پرڪاش
منڊل جو مکيه سنت هو. سخاوت جو صاحب هو. ڪو دان
ڪرڻ سکي ته هن کان سکي. سندس سڀاءُ به چندن جهڙو سيتل
هوندو هو. ناسڪ ۾ پريم پرڪاش آشرم تياري هن سمت آلم

پر اُن کان وڌيڪ ڪين ٻڌائين پرڀوءَ جي پيار جو سنديش، نام جو پيغام - ڇو ته ڪين پروڙ آهي ته پرڀوءَ جي پيار ڀري، نام ڀري جيون ويران آهي، دنيا بيابان آهي. پياري ديال آشا کي به ڌنيواد آهي جو اُمنگ اُتساهه سان ٻين جي خدمت ڪري رهيو آهي.

هن موقعي تي شري ڪشنچند شهاڻي، پنڊت ڪملا هيرانند، شري سڀاڳچند چاولا، هيرالعل سچداڻي ۽ دولترام مدگناڻي پڻ ويچار ظاهر ڪيا.

پرم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو چيٽ جو، ٢١ اپريل کان ٢٥ اپريل امراپور آستان تي آيوجت ڪيو ويو. اُن اُتسو سمبنڌ ۾ پوجيه سوامي جن ١٠ اپريل جئپور آستان تي پهچي ويا. ٻهرين سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي سماڌيءَ تي متو ٽيڪيو. ٢٠ اپريل سوامي گرمکداس جي ورسي ملهائي ويئي. پوجيه سوامي جن ستسنگ ڪندي سوامي گرمکداس جي جيون تي روشني وڌي.

٢١ اپريل صبوح جو سوامي جن منڊل جي سنتن سان گڏجي جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو. منجهند جو ٣ بجي سوامي جن جي نيترتو ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراج جي جهانڪين سان شاهي جلوس نڪتو. هزارين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا هليا. چارئي ڏينهن سنتن ودوانن ستسنگ پروچن ڪيو. پوجيه سوامي جن به ٢٣-٢٤ شام جو ستسنگ ڪيو. ٢٥ اپريل پرڀات جو سوامي جن سڀني سنتن سان گڏجي پلڪ پائيندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن هي چيٽ جو ميلو آرنڀ ڪيو. ميلو معنيٰ ميلاپ - پريم. ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراجن به ڪيترن ئي ديش وديش ۾ وڃي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو سنديش سڻائي، ست نام ساکيءَ جو منتر ڏيئي سون جي سونهن ڪئي. پريمي! توهان به ستگرو

گرديو سادو واسواڻيءَ جي نقش قدمن تي هلي، ديا ۽ سيوا جي جوت جڳائي رهيو آهي. اڄ هن ٻاري ٻڍا آشرم جي نئين عمارت جو بنيادي پٿر وڌو آهي. اميد ته اها عمارت جلدي ٺهي راس ٿيندي، جتي هڪ سؤ اٺ ٻڍڙا ٻڍڙيون نواس ڪري سگهي زندگي گذاريندا. ٻڍڙن جي سيوا آتم سيوا آهي. اڄ مرياد موڪلائي رهي آهي. ڪيترائي ناخلف پٽ پنهنجي پيءُ ماءُ کي گهر مان ڪڍي ٿا ڇڏين. انهن سان اڻسهائيندو ورتاءُ ٿا ڪن. اهو نه ٿا سوچين ته جيڪو وهنوار هو پنهنجي ماتا پتا سان ڪن ٿا اڳتي هلي جڏهن اهي ٻار وڏا ٿيندا ته سندن اولاد به ساڻن ساڳيو ورتاءُ ڪندي.

ڪل ٻگهه نتي، ڪر ٻگهه آئي، ڏي ڏينهن جو وت رات جو.

پوڄيه دادا جشن واسواڻي پروچن ڪندي چيو ته اڄ داس جو سوڀاڳيه آهي جو سوامي شانتي پرڪاش مهاراج جو درشن ۽ سنگ مليو آهي.

پوڄيه سوامي جن جي پرارٿنا پرشارت سان جدتا جناردن پرسنڌ طرفان ٻڍا آشرم جلدي تيار ٿيندو، جنهنجو بنيادي پٿر اڄ چيٽي چنڊ جي پوتر ڏينهن وڌو ويو آ. هن ٻڍا آشرم ۾ ڪيترا نه نرآڌار ٻڍڙا ٻڍڙيون بهتر زندگي بسر ڪري سگهندا. ٻڍا اُجوري سندن سيوا ڪئي ويندي. اڄ اسانجي سماج ۾ ويچارن ٻڍڙن جي گهڙي دکمه جيون آهي. انهن مان ڪن کي سکي ڪرڻ لاءِ هن آشرم جي نئين عمارت اڀاري وڃي ٿي. شل ان ڪارج تي پرڀوءَ جي آسيس چمڪي ۽ چمڪندي رهي.

پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن جي جيون ۾ سڳنڌ آهي، سادگيءَ جي نئڙت جي، دکين درٻدرن جي سيوا جي سڳنڌ. سندن رڳ رڳ ۾ آهي غريبن دکين لاءِ همدردي. روز روز تن جي سيوا ڪري ڪين ڪاڏو پهچائين، ڪپڙو پهچائين،

چيو ته پيارا! تو اهڙو نه وڌان گهڻو آهي جو مونکي ڇڏي
چڙهي. جنهن گهر ۾ ميلاپ ۽ پريم هوندو اُتي ته ٻنهي جو واسو
اُوس هوندو. هاڻي مونکي توهانجي گهر ۾ رهڻو ئي پوندو.

پريميو! وهنوار چاهي پرمارٿ جي خيال کان ميلاپ ۽ محبت
ضروري آهي. انهن گڻن ڪري گهر ۾ ڪل ڪونه رهندي،
سک ۽ شانتي رهندي. زندگي آنندمئه ٿي پوندي ۽ گهر سرڳ
سمان ڀاسندو ۽ ڌن دولت جي ڪمي به ڪونه رهندي.

٥ مئي سوامي جن جڳپور مان الهاسنگر ۾ واپس آيا. ٩-١٠
مئي سوامي جن ڍپولاليءَ ۾ ڪوي ڀلاجرام جي ورسي اُتسو
سمبنڌ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. ١١-١٢ مئي ناسڪ ۾ سوامي جن
ستسنگ ڪيو ۽ ١٣ مئي الهاسنگر ۾ واپس آيا.

٢٩ مئي سوامي جن اجمير روانا ٿيا. اُتي آدرش نگر ۾
سوامي ماڌوداس جي آستان تي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن
جي ورسي اُتسو سمبنڌ ۾ سوامي جن ١ کان ٣ جون ستسنگ
ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي گڻن جو ورڻن ڪيو.
سوامي ماڌوداس جن سوامي جن کي پشڪر تيرٿ آستان تي
ٺهرايل نئون مندر ڏيکارڻ لاءِ وٺي ويا.

سوامي جن ٧ جون ڦلواڙا روانا ٿيا. اُتي ٻه ڏينهن ستسنگ
ڪري نصيرآباد ۾ آيا. اُتي پڻ ٻه ڏينهن ستسنگ ڪيائون. اُتان
سوامي جن وري امراپور آستان جڳپور ۾ آيا. اُتي هفتو کن رهي
١٩ جون الهاسنگر ۾ واپس آيا.

١٢ جولاءِ گرو پورڻما ڏينهن صبوح جو سوامي جن 'گرو جي
اهميت' تي پروچن ڏنو. سوين پريمي گرو پوڄا اُتسو ۾ شريڪ
ٿيا ۽ ستگرو مهاراجن کان آسيس ورتائون.

٢٠ آگسٽ پوڄيه سوامي جن جو جنمڏن آشرم ۾ ملهايو ويو.
ڪمٽرن تي پوڄين سوامي جن جي تياڳمئه ۽ اُپڪاري جيون

مهاراجن جي سکيائن جي ساکي پنهنجي جيون ۾ ڏيئي جيون سکيو بڻايو ۽ پرلوڪ ۾ سڌاريو.

اڄ ڪلهه ڪيترن گهرن ۾ نا سازي ۽ نفاق آهي ۽ انکري اشانتي آهي. لڪشميءَ جو واسو ۾ اتي ٿئي ٿو، جتي پريم ۽ ايڪتا آهي. اهو گهر سرڳ سمان آهي. ڪس ڪاڻ ته گهر جو ايڪو پريم قائم رکو. هڪ دفعي هڪ شاهوڪار کي سپني ۾ لڪشمي ديويءَ درشن ڏيندي چيو ته مان توهان ڏينهن ۾ تنهنجي گهر مان هلي وينديس، توکي جيڪي مون کان گهرڻو هجي سو گهر. صبوح ٿيو، ان شاهوڪار گهر جي سڀني ڀاتين کي گڏ ڪري چيو ته رات لڪشمي ديويءَ ننڊ ۾ درشن ڏيندي چيو آهي ته هوءَ جلدي هن گهر مان هلي ويندي، ان ڪري هن مون کي چيو آهي ته جيڪي توکي گهرجي سو گهر. گهر جي ڪنهن ڀاتيءَ چيو ته لڪشمي ديويءَ کان هڪ شاندار بنگلو گهرو، ڪنهن چيو ته هيرا جواهر گهرو، ڪنهن چيو ته سون گهرو، مطلب ته گهر جي جدا جدا ڀاتين پنهنجون پنهنجون خواهشون ظاهر ڪندي ڌن پدارٿ ملڪيت گهرڻ جو سجهاءُ ڏنو. ان شاهوڪار جي ننڍي نُنهن ڏاڍي سياڻي هئي، ان چيو ته جڏهن لڪشمي هلي ويندي ته پوءِ اهي ڌن پدارٿ ملڪيت اسان وٽ ٽڪاءُ ڪيئن ڪندا! انکري لڪشمي ديويءَ کان وردان گهرو ته اسانجي گهر ۾ ايڪتا ۽ پريم قائم رهي. ايڪتا ۽ پريم هئڻ سبب گهر ۾ شانتيءَ ۽ آنند جو وايو منڊل رهندو ۽ لڪشمي پاڻيهي موٽي ايندي. شاهوڪار کي ننڍي نُنهن جو سجهاءُ بلڪل پسند پيو. جڏهن لڪشمي ماتا رات جو ننڊ ۾ وري کيس درشن ڏنو تڏهن ان شاهوڪار کيس پرڻام ڪندي چيو ته "ماتا! اسان کي اهو وردان ڏي جو گهر ۾ ايڪو ۽ پريم سدائين قائم رهي. لڪشمي ديويءَ مشڪندي

جو سواميءَ جن ستسنگ کان پوءِ شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اتي سوامي جن ڳالهائيندي چيو ته اڄوڪي ڏينهن خوب دان پن ڪريو ۽ نام جپيو. ان بعد سوامي جن کي ڪي پريمي امبرناٿ جل آشرم ۾ وٺي ويا. اتي ڀاءُ پرسرام ۽ ڀاءُ امولعل وليچا سوامي جن جو سواگت ڪيو. اتي پڻ سوامي جن ڀڄن ڳائيندي اپديش ڏنو.

١١ نومبر سوامي جن پونا روانا ٿيا. اتي سوامي جن سوامي ٽيئونرام سوامي چندنرام مندر ۾ ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سنت اشوڪلعل سوامي جن جا آڀار مڃيا. ١٣ نومبر شام جو ۴ بجي سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. شام جي ستسنگ ۾ رڪيل ٻاڻي جو ڀوڳ وڌائون ۽ شري گرو نانڪ ديوَ جي جيون تي روشني وڌائون. رات جو سوامي جن شري گرو نانڪ ديو جنم اُتسو سنبنڌ ۾ الهاسنگر ٢ ۾ ماتا پرميشوريءَ جي آستان ۽ چمن بابا ڌام الهاسنگر ٥ ۾ سنت پرهمداس وٽ ستسنگ پروچن ڪيو.

١۴ نومبر شام جي ستسنگ ۾ پنڊت جواهرلعل نهروءَ جو جنم ڏينهن ملهايو ويو. سوامي جن سندس جيون تي روشني وڌي.

سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش مندر الهاسنگر ٥ جو اتون وارشڪ اُتسو ٢ ڊسمبر کان ٦ ڊسمبر ١٩٧٨ آشرم ۾ سوامي جن جي اڌيڪشتا ۾ ملهايو ويو. ٢ ڊسمبر صبوح جو سوامي جن سڀني سنتن سان گڏ جي جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو. منجهند جو ٣ بجي سوامي جن جي نيترتو ۾ شاهي جلوس نڪتو جنهن ۾ هزارن پريمي "سچ نام ساڪي، هري ڪرشن هري رام" جون ڌنيون لڳائيندا هليا. اُتسو جا چارئي ڏينهن پوڄيه سوامي جن، منڊل جي سنتن ۽ مهاتمائن ستسنگ ڪيو. ٥ ڊسمبر سنت سماگم ۾ سوين سنت پڌاريا. سوامي جن سڀني سنتن جو هارڊڪ سواگت ڪيو. ان موقعي تي هري سمڪلعل برهمچاري ۽ شري راجورام برهمچاريءَ کي ڀيک ڏني هري سمڪلعل جو نالو سنت

جو ذڪر ڪندي پنهنجي پيار جي پشپانجلي ڏني.

٣٠ آگسٽ جنماشٽميءَ اُتسو آشرم ۾ ملهايو ويو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما جو ۽ ٻين ڳائيندي شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪيو. ٦ سيپٽمبر سوامي جن ڪرلا بمبئيءَ ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جي جنتي اُتسو سنبنڌ ۾ ستسنگ ڪيو. ٧-٨ سيپٽمبر سوامي جن دادر ۾ رام پرڪاش منڊليءَ ۾ ستسنگ ڪيو. ١٥ سيپٽمبر رات جو سواميءَ جن سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسو سبب سندن آستان الهاسنگر ٥ ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته سائين هرچورام رڌي سڌيءَ وارو ڪامل سنت هو. هن سون جا ڏک دور ڪيا. داس تي ته سندن ديا درشٽي رهي.

١٠ آڪٽوبر سوامي جن احمدآباد روانا ٿيا. اُتي سوامي ٽيڪنرام رام پرڪاش منڊل امبلواڙيءَ ۾ سنت اوڌوداس جي ورسي اُتسو سنبنڌ ۾ سوامي جن ١١-١٢-١٣ آڪٽوبر ستسنگ ڪيو. احمدآباد مان سوامي جن جيپور روانا ٿيا، اُتي ١٧ آڪٽوبر ستگرو سوامي سروانند مهاراج جو جنم ڏن اُتسو ملهايو ويو. ٢١ آڪٽوبر سوامي جن الهاسنگر ۾ واپس آيا.

٢٦ آڪٽوبر سوامي جن پونا روانا ٿيا. اُتي سوامي جن سوامي رامڪرشن جي آستان تي سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي سنبنڌ ۾ ٢٦-٢٧ آڪٽوبر ستسنگ ڪيو. ٢٨ آڪٽوبر الهاسنگر ۾ واپس آيا. ٣٠ آڪٽوبر ڏياريءَ ڏينهن صبوح جو ڪي پريمي سوامي جن کي چوڪن جي مهورت لاءِ بمبئي وٺي ويا. ١ نومبر سوامي جن ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. ٧ نومبر گوپ اشٽميءَ ڏينهن شام جو سوامي جن راڌي شيام گئو شالا ۾ "گئو شيوا" وشيه تي پروچن ڏيندي چيو ته گائين جي شيوا ڪرڻ انسان جو مکيه ڪرتويه آهي. ١٠ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح

روح هار پائي ٿو، پريو تنهن کي پنهنجو بڻائي ٿو. وهنوار ۾ پ گهوٽ اُن استريءَ کي گلي لڳائيندو، جنهن ۾ پيار ۽ نوڙت هوندي.

سهڻين کي سينگار، سهاڳڻ کا هڪڙي،
پاڻ جنهن پريت سان، هلميءَ جو هار،
چڙهي سگهت سيج تي، پيٽي نت پتار،
ٻيون سڀ تن خوار، سڪ ورائي سڪيون.

پريمو! مانس شراب جوتا کان ڪنارو ڪريو. روز ستسنگ ۾ اچي هري گڻ ڳايو، نام ڌيايو.

١٥ ڊسمبر سواميجن احمدآباد روانا ٿيا. اُتي سائين ٽوپارام سوسائٽيءَ ۾ سوامي جن سنت ٽپارام جي ورسي اُتسو سمبدل ۾ ١٦-١٧ ڊسمبر ستسنگ ڪندي سنت ٽپارام جي گٽن جو ورٽن ڪيو. ١٨ ڊسمبر سوامي جن پرم پرڪاش آشرم امباواڙيءَ ۾ ستسنگ ڪيو. ٢٠ ڊسمبر سواميجن الهاسنگر ۾ واپس آيا.

٨ جنوري سوامي جن ناگپور روانا ٿيا. اُتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ١٣ جنوري صبوح جو سواميجن ڪامٺيءَ ۾ آيا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. ١٨ جنوري پاناپاڙا لاءِ روانا ٿيا. اُتي چار ڏينهن ستسنگ ڪيائون. ٢٢ جنوري سواميجن سيوني روانا ٿيا. اُتي سواميجن پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. پاڻ ڪيولرام ۽ ٻين پريمين سواميجن کي عرض ڪيو ته هر سال اچي پريمين جي پياس پوري ڪريو. ٢٩ جنوري سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

١٢-١٣ فيبروري پوجنيه سوامي جن ڪرلا ممبئي ڪوليشور مهاديو منڊل ۾ شوراتري اُتسو سمبدل ۾ ستسنگ ڪيو.

٢٠ فيبروري روهڙا پرادري منڊل جو وارشڪ اُتسو گرانٽ روڊ ممبئيءَ ۾ ٿيو. اُتي صدارتي وياکيان ڪندي پوجنيه سواميجن

ڏنو پرڪاش ۽ شري راجورام جو نانءُ ويد پرڪاش رکيو ويو.

٦ ڊسمبر پرڀات جو پوڄيه سوامي جن اُنسو جي سماڌيءَ جو پلنگ پائيندي چيو:

پريميو! ايمان آڪڙ انسان کي ڪيرائيندي آهي ۽ نمرتا نهٺائي چاڙهيندي آهي. ڀڳوان به ڀڳتن جي نمرتا تي پرسن ٿئي ٿو. گرو به شش جي حلم سڀاءَ تي راضي ٿئي ٿو. هڪ دفعي جڳن ناٿ پريءَ جو راجا پرتاپ رودر پنهنجي گرديو شري چيتنيه مهاپرڀوءَ جو درشن ڪرڻ ويو. اُن وقت شري چيتنيه مهاپرڀو ڀڳوت نام جي ڌُني لڳائيندي نرتيه ڪري رهيو هو. هنجو سڄو ڌيان پرڀوءَ جي طرف هو. ان ڪري هن راجا سان ڳالهايو ڪين. راجا پاڻ کي اپمانت سمجهي واپس هليو ويو. جڏهن شري چيتنيه مهاپرڀوءَ نرتيه سماپت ڪيو تڏهن ڪن پريمين کيس راجا جي موٽي وڃڻ جي خبر ٻڌائي. تڏهن شري چيتنيه چيو ته پرڀوءَ جي در تي راجا ۽ رنڪ سڀ هڪ آهن. راجا کي راجائيءَ جو اڀمان آهي ته اُن سان ڳالهائڻ جي ضرورت ڪين آهي. راجا کي جڏهن اها خبر پيئي ته شري چيتنيه سندس اڀمان سبب ناراض آهي، تڏهن هن هڪدم راجائي ٺاٺ ٻاٺ لاهي پنهنجي گادي پنهنجي سپتر کي سونپي، وهنوار کان ورڪت ٿي شري مهاپرڀو چيتنيه جي نرتيه ۾ ڀڳوت نام جي ڌُني لڳائيندي سڌ ٻڌ ڀلجي ويو. تڏهن شري چيتنيه مهاپرڀوءَ هڪدم کيس پنهنجي ڇاتيءَ سان لڳايو. راجا جڏهن خاڪساري اختيار ڪئي، تڏهن سندس گرو شري چيتنيه مهاپرڀو مٿس پرسن ٿيو. پريميو! توهان به نوڙت نياز جو رستو اختيار ڪريو ته توهان کي سنسار ۾ به سڦلتا ملندي ته پرماتما به پرسن ٿيندو ۽ ستگرو مهاراج به راضي ٿيندو. سامي صاحب پنهنجي سلوڪن ۾ فرمائي ٿو ته جيڪو مٺش پرماتما ۾ پورڻ وشواس رکي نمرتا

جون ڏيئون لڳائيندو نڪتو. چارئي ڏينهن سوامي جن، منڊل
جي ستن ۽ ٻين ڪٽي جن ستسنگ پروچن ڪيو.

14 اپريل پرڀات جو ٻو ڄڻا، سواميجن سيڻي ستن سان گڏجي
آسو جو ٻلھ پائيندي چيو:

ڀوکي ڀوڄن ڏيمع جو، پياسي ڪو جل دان،
ننگي ڪو پٽ ڏيمع جو، ڏيئون ڏئي سو جان.

ستگرو مهاراج پنهنجي پاڻيءَ ۾ فرمائين ٿا ته جيڪو ڪئين
جا پٽ پوي ٿو، پياسين کي پاڻي پيئاري سندن پياس پوري
ڪري ٿو ۽ اگهاڙن کي ڪپڙا ڏئي ڍڪي ٿو سو مدش
ڏنه آهي.

هڪڙي ننڍڙي شهر ۾ هڪڙو ڏرمشٽ سٺوڪٽي برهمڻ
برهمڻي رهندا هئا. سندن اچا ٿي ته تيرٿ ياترا ڪري اچجي
پر وٽن پورا پئسا ڪين هئا. ان ڪري تيرٿ ياترا جي خيال
کان هنن ٿورا پئسا ميڙڻ شروع ڪيا. چئن پنجن سالن کان پوءِ
ڪجهه پئسا ميڙي ٻئي ڄڻا پنهنجي تيرٿ ياترا لاءِ نڪتا. رستي
تي هڪ ڏينهن رات جو هڪ ڳوٺ ۾ هڪ غريب برهمڻ جي
گهر ۾ وشرام لاءِ ترسيا. ميزبان برهمڻ سندن واقفڪار ڪين هو
پر تنهن هوندي به هن سندن آدر ڀاءُ ڪيو. مهمان برهمڻ برهمڻيءَ
ڪمس چيو ته اسان پنهنجي رسوئي پاڻ ڪري کائيندا آهيون.
توهان صرف پاڻي ڏيو ته اسين ڀوڄن تيار ڪريون. ميزبان برهمڻ
وٽ گهر ۾ ٿورو ئي پاڻي هو. هن اهو سمورو پاڻي برهمڻ
برهمڻيءَ کي ڏنو جنهن سان انهن ڀوڄن تيار ڪري کاڌو ۽ جل
پيتو. ان بعد هو وشرامي ٿيا. ان بعد گهر جو مالڪ برهمڻ
برهمڻي ٻئي ڪٽي پاڻي ڀرڻ ويا. رات جي وقت هڪ ڪڏي
تي آيا. ان جي ٿوري ڪوٺائي به ڪيائون پر ڪين پاڻي ڪين
مليو. وري موٽي گهر آيا. وري پرڀات جو ٻئي ڪٽي ساڳي جاءِ

ڇيو ته سماجڪ برائين کي دور ڪرڻ جو سنڪلپ ڪريو. ان جي شروعات گهر کان ڪريو، مانس شراب ورتائڻ سان هڪ طرف صحت بگڙجي ٿي ته ٻئي طرف پئسي جو زيان، ٻارن تي برا سنسڪار پون ٿا ۽ ڌارمڪ درشٽيءَ کان اهو اَشڀ ۽ پاپ ڪرم آهي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ پنهنجي باڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

مانس کان سي منش کي هووي بڌي ملين،
کهه ٽيئون پڌ پرشٽ سي، ڪرم ڌرم هو کين.

پوڄيه سوامين ٢ مارچ کان ١٥ مارچ وڏالا براد رم منڊل طرفان آيوجت هولي اتسو تي وڏالا بمبئيءَ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. مکي چوئٿرام ٻيگراج سوامين جي شڪرادائي ڪئي.

پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اتسو چيٽ جو ميلو ١٠ اپريل ١٩٧٩ کان ١٤ اپريل امراپور آستان جئپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. پوڄيه سوامي جن ان ميلي جي سنبنڌ ۾ ٢ اپريل جئپور ۾ پهچي ويا. سوامين پهريان ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي سماڌيءَ تي نمسڪار ڪري سنتن ۽ پريمين سان حالي احوالي ٿيا. ٩ اپريل سوامي ڪرمڪداس مهاراج جي ورسي ملهائي ويئي. شام جو ستسنگ ڪندي سوامين سنت ڪرمڪداس جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ٩ اپريل صبوح جو هون يگيه ڪرڻ بعد سوامين سڀني سنتن سان گڏجي جهنڊو چاڙهي اتسو جو آرنڀ ڪيو. ان بعد امراپور آستان تي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي سنگمرمر جي سندر مورتي استاپت ڪئي ويئي. پوڄيه سوامين ۽ ٻين سنتن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن کي پشپانجلي ارپت ڪئي. منجهند جو ٣ بجي پوڄيه سوامين جي اڌيڪشتا ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي من موهيندڙ جهانڪين سان شاهي جلوس "شري سنت نام ساڪي"

ڪوئاٽي مهان آتم ڪم ڪيو آهي. جڏهن اُن ڪوهہ جو پاڻي ڳوٺواسي پيئڻ لڳا ۽ پسڻ پڪين لاءِ ڀرڻ پاڻيءَ جو پرپنڌ ٿيو تہ پرڀوءِ پرڀڻي عجيب آنند جو اَنڀو ڪرڻ لڳا. ڪين انهن لڳو تہ هوءَ چارئي ڌام ڪري آيا آهن. پنهنجن نہ هئڻ سبب هوءَ آتان ئي پنهنجي شهر واپس آيا. ڪين ٻيرڻ ٿي نہ وڃڻ جو ڏکہ ڪين هو پر سندن دل پيار، ديا ۽ آنند سان ڀرپور هئي.

پريميو! ديا ٻن سڌ ۽ ڪاسائي. ڪو ڀيٽل سمنڊ هجي پر جيڪڏهن سندس دل ۾ ديا ڪين آهي تہ اهو ڪاسائيءَ سمان آهي. ان ڪري پڇي نام جپيو پر اُن سان گڏ دل ۾ ديا بہ ڌاريو. نام جپڻ سان توهانجو اندر اوجل ٿيندو ويندو ۽ ديا ڪرڻ سان توهان جي دل نرم ٿيندي ويندي. پرڀوءَ کي پراپت ڪرڻ لاءِ پيا اُن جي ڪرپا حاصل ڪرڻ لاءِ ٻئي ڳالهيون ضروري آهن. ڀاري پاڻي سان ڌرتي صاف ٿيندي پر پاڻي ڏيڻ سان ڌرتي نرم ٿيندي. پرڀوءَ جو پيار پائڻ لاءِ اندر جي اوجلتا ۽ نرملتا ٻئي ضروري آهن. ان ڪري خوب نام جپيو ۽ روز ڪي نہ ڪي اُپڪار جا، سيوا جا ڪم ڪريو. پکين کي ڪاڌو کارايو، پياسن جي پياس پوري ڪيو، ڌرمشالائون ٺهرايو، گئو شالائون اڏايو ڪريو. اسڪول اڏايا ڪريو. اسپتالون ٺهرايو. پنهنجي شڪتيءَ خلق خدمت جا ڪم ڪريو.

٢٢ مئي کان ٢۴ مئي سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ۵ ۾ سورهون اکل ڀارتيہ پراڪرتڪ چڪتسا سميلن آيوجت ڪيو ويو، جنهن جو مهورت ڀارت جي سواسٿيہ ۽ پريوار ڪلياڻ منتري شري روي راءِ ٢٢ مئي منگل صبوح جو ١١ بجي ڪيو. سميلن جي اڌيڪشتا پروفيسر سڌيشور پرساد ڪئي ۽ پوڄيہ سوامي جن سواگت - اڌيڪشيہ هئا. ڀارت جي ڪنڊ ڪڙڇ مان سوين سڄڻ سميلن ۾ شريڪ ٿيا.

ٿي پاڻي ڀرڻ آيا ته ڪين مٽيءَ هاڻو ٿورو پاڻي مليو. اهو پاڻي ڪٿي هوءَ گهر آيا. آيل مهمان برهمڻ برهمڻيءَ انهن کان پڇيو ته توهان رات جي وقت ٻه دفعا ڀرڻ ڪٿي ڪيڏانهن ويا؟ هڪ دفعو آيا وري ٻيهر ويا ائين ڇو؟ گهر جي مالڪ برهمڻ جواب ڏيندي چيو ته ٽن چئن سالن کان هت برسات پئي. ڪين پيئي آهي. ٻي ڪا ندي يا کوهه به هت ڪين آهي. رات جيڪي پاڻي گهر ۾ هو سو توهان کي ڏنو. ٻيو پاڻي ڪڏي مان ڀرڻ لاءِ وياسين پر پاڻي ڪين مليو. ان ڪري وري پرڀات جو اُن ڪڏي تي پاڻي ڀرڻ وياسين ته مٽيءَ هاڻو ٿورو پاڻي مليو آهي جو ڇاڻي ڪري توهان کي به ڏيو ۽ اسين به استعمال ڪنداسين. هتي پاڻيءَ جي سخت تڪليف آهي. مهمان برهمڻ واڻيو ته جيڪڏهن هت پاڻيءَ جي ايڏي تنگي آهي ته پوءِ توهان هن ڳوٺ ۾ کوهه ڇو نه ٿا کوٽايو. ميزبان برهمڻ جواب ڏيندي چيو ته ڳوٺواسين ۾ ايڏي شڪتي ڪين آهي جو کوهه کوٽائي سگهن. هن ڳوٺ ۾ سڀئي غريب مسڪين رهن ٿا. آٽين ۽ چاڙهين ڏت ڏهاڙي سومرا. اهو ٻڌي ياتري برهمڻ برهمڻيءَ کي دِيا اچي وئي ته هن ڳوٺ جا رهواسي پاڻيءَ کان سواءِ ڪيڏو نه مشڪلات ۾ آهن. جل جيون لاءِ تمام ضروري آهي. انهن ويچار ڪيو ته تيرٿن لاءِ گڏ ڪيل پئسن مان ڇو نه هن ڳوٺ ۾ هڪڙو کوهه کوٽائجي جيئن پياسن جي پياس پوري ٿئي. ان کوهه مان نه صرف هن ڳوٺ جا رهواسي جل پيئندا پر اهو جل پکين جي پياس به پوري ڪندو. سندن دل ۾ ڪروڻا ڀاو پيدا ٿيو. هنن تيرٿن جو تياڳ ڪري ميڙي چونڊيءَ جي پئسن مان اُتي کوهه کوٽايو.

ايشور ڪرپا سان کوهه مان ڏاڍو مٺو جل نڪتو. ڳوٺواسي ان برهمڻ برهمڻيءَ جا ڏاڍا احسان مڃڻ لڳا جن سندن لاءِ کوهه

سنت هئا. ڪن سنتن ۽ سنڌ جي صوفي درويشن جي ڪيتري ئي باڻي ياد هئي. ڪئين نه اها باڻي اڪتاري تي ڳائيندا هئا. هو يوڳي پرش هئا. سوامي جن ٽيهين جي ڏينهن يوڳيراج کي ڪرنل جي آشرم جو ڪم سونپي ٢ جولاءِ الهاسنگر ۾ واپس آيا.

١٥ جولاءِ گرو پورڻما جي ڏينهن سوامي جن "ستگروءَ جي ضرورت" وشيه تي پروچن ڏنو.

پوڄيه سوامي جن جو ٧٣ جنمدن جنتا جناردن پريشد جي سهاري سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ۾ ملهايو ويو. پرڀات جو سوامي جن کي ڪير سان سنان ڪرايو ويو ۽ برهمڻ گڏجي سندن پوڄا ڪئي. صبوح جو ٩ بجي هون يگيه ٿيو ۽ ان بعد سوامي جن سنڌي ٻارن کي اسڪول جون ڪاپيون، ڇانورن جا پاڪيٽ ۽ روڪ سهائتا ڏني ۽ انهن کي ڀوڄن ڪرايو.

شام جي ستسنگ ۾ پروفيسر رام پنجواڻي، هري گوبند رام پاڻيا، سنت ديوداس، هيرالعل سيندا ساڻي، داس ۽ ٻين سوامي جن جي جيون ڪارج تي روشني وجهندي چيو ته پرماتما شل سوامي جن کي ڏيرگه آيو ۽ صحت بخشي جو اسانجي رهنمائي ڪندا رهن.

هن موقعي تي ڀاءِ رامڪرشن آڏواڻيءَ چيو ته سوامي شانتي پرڪاش اهي سنت پرش آهن جن رهڻي ڪهڻيءَ جي لحاظ کان سؤ سيڪڙو پاڻ کي پرماتما ۽ پبلڪ جي ڪارج لاءِ ارپيو آهي. سچ ته سنڌونگر واسي ڀاڳيوان آهن جو ڪرم يوڳي ۽ ٽمرتا جي مورتي سوامي جن سنڌونگر ۾ پنهنجو ڏيرو ڄمايو آهي ۽ هن آشرم کي ٽيرٿ آستان بڻايو آهي. جيڪي سندن صحبت ۾ رهن ٿا تن تي پڻ مالڪ جي محبت جو رنگ چڙهي وڃي ٿو. سوامي جن خلق ۾ خدا کي ڏسن ٿا.

هنديءَ جي پرسڌ ڪوي سرسوتي ڪمار ديپڪ سوامي جن جي مهما ڪندي چيو:

پوڄيه سوامي جن پنهنجي سواگتي ڀاشڻ ۾ چيو ته خوشيءَ جي ڳالهه آهي جو هن آستان تي اکل ڀارتيه پراڪرتڪ چڪتسا سميلن جو آيوجن ڪيو ويو آهي. منش جيترو پرڪرتي ۽ پرماتما جي ويجهو ايندو اوترو هو روڳ ۽ شاريرڪ دکن کان دور رهندو. سنت تلسيداس ٺيڪ چوي ٿو:

دئنڪ، ديهڪ ڀوتڪ تاپا،
رام - راج نهين ڪاهو وياپا.

پرڪرتي ۽ پرماتما کان پري رهڻ سبب ۽ قدرت جي نيمن جو النگهن ڪرڻ سبب اسين وڌيڪ دک ۽ بيماريون ڀوڳيون ٿا. اڄڪلهه انگريزي دوائن ڪيترن بيمارين کي گهٽائڻ بدران ڪيتريون بيماريون وڌايون آهن. تامسي کاڌا تامسي وچار پيدا ڪن ٿا. کاڌو کائجي جيئڻ لاءِ نه چکڻ لاءِ. سٺي صحت ماڻڻ لاءِ نيمت کائجي. قدرتي علاج دوارا ڪيتريون ئي بيماريون دفع ٿي سگهن ٿيون. قدرتي علاج ڪرڻ ۾ نه ايترو خرچ آهي نه وري ان جي ڪا الٽي پرتيڪريا ٿئي ٿي. شرير تندرست هوندو ته من به درست ٿيندو. جيڪڏهن اسانجو من به پرسن آهي ته آتمڪ اُنتي به سولي آهي. هن سميلن ۾ ڪيترائي قدرتي علاج جا ماهر ڊاڪٽر آيل آهن جي جدا جدا روڳن جا قدرتي اپاءُ توهان کي ڏسيندا. جيڪڏهن انهن اپاءَن تي عمل ڪبو ته ضرور شفاياب ٿبو. آشرم طرفان مان مرڪزي منتري روي راءِ، پروفيسر سڌيشور پرساد ۽ سميلن ۾ آيل سڀني قدرتي علاج جي ماهرن جو هارڊڪ سواگت ٿو ڪريان.

سوامي جيون مڪت ۱۸ جون ۱۹۷۹ برهملين ٿيو. پوڄيه سوامي جن ان وقت امراپور آستان جئپور ۾ رهيل هئا. سوامي جن هڪدم ڪيرل روانا ٿيا. سوامي جن سوامي جيون مڪت کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سوامي جيون مڪت منڊل جا بزرگ،

اُن موقعي تي سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته ودّيا دان اُتم دان آهي. هن ودّياليه مان هزارين ودّيارٿي ودّيا پراپت ڪري جيون لاڀيندا.

هن موقعي تي راڄڪوٽ جي ميئر شري اروند ڀائي مڻيار، شري نيوندرام لوڪواڻي، شري ٺانوورداس کوبچنداڻي، شري گوڌومل آهوجا، شري ڀاشارام گوگيا، شري موليچند ڪٽر ۽ شري جواهرلعل ماڻا سوامي جن جو سواگت ڪندي وچار ظاهر ڪيا. داس عمارت جي نرماڻ لاءِ دانورن کي اپيل ڪئي. اسڪول جي ڪاريه ڪرتائن پدرائي ڪئي ته اسڪول جو نالو "سوامي ٽيئونرام هاءِ اسڪول" رکيو ويندو. اسڪول جي پرنسيپال شري وڪرم ٽوپڻداساڻي سوامي جن ۽ آيل مهمانن جي شڪرگذاري ڪئي.

پرم پرڪاش منڊل سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ۵ جو ڦانون وارشڪ اُتسو پوڄيه سواميڄن جي سرپرستيءَ ۾ ٢٢ نومبر کان ٢٦ نومبر ١٩٧٩ع تائين ڏاڍي اُتساهه اُمنگ سان ملهايو ويو. سوامي ماڌوداس، سوامي ٻسنتورام، سوامي ڌرمداس، سوامي ايشورآنند، سوامي رامڪرشن، سوامي ڪرشنانند، سوامي گنگارام، سوامي سوم پرڪاش، سوامي چيتن پرڪاش، سنت پيچنداس، سنت روپي پرڪاش، سنت هرداسرام، سنت ارجن پرڪاش ۽ ڀڳت سيٺلداس چارئي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو.

٢٦ نومبر پرڀات جو پوڄيه سوامي جن اُتسو جي سماپتيءَ جو پلو پائيندي هيٺيون ڀڄن ڳايو:

ايشور اها ڪر آسيسا، تنهنجا گڻ نت ڳايان مان.

١- مهروان ڪر مهر اهائي، من ۾ ڪو نا ماڻ رهي،
ستگرو سنتن پاڻ وڏن کيءَ، نوڙي سيس نوايان مان. ايشور...

سوامي شانتي پرڪاش نت ڀانت رهي هڏن گيان،
ڀنا رهــي هڪو سدا، هــو نه هڏ ڀگوان ·
هو نه هڏ ڀگوان، ڪرم - ڏيپڪ ڏمڪالـا،
تلسي -ؤر ڪبيرا -ن ڪر، هر گن گالـا،
ڪهي ديپڪ ڪوي داس، ستيه ڪا هوتا سويرا،
رام نام ڪي ست سي، من ڪا گيا انڌيرا.

پوڄيه سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته اوهان جيڪي ڪجهه داس لاءِ چيو آهي اها ڪاريه جي مهما آهي. هيءُ منش ديهه ستڪرمن لاءِ ملي آهي. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

شب اوسر يهه منش تن، ملا ڀاڳ سي توهه،
ڦدس ڪر مايا موهه ۾، ٽيڏون ٿان مت کويءِ.

پريميو! توهان کي ڀاڳن سان هيءُ منش ديهه پراپت ٿي آهي. مايا جي پرپنچ ۾ انڪي اهڙو جنم وپرٿ ڪين وڃايو. نام ڄاپيو، نام ڌيايو، دکين دردن کي گلي لڳايو.

١٢ آڪٽوبر مهم امبئيءَ ۾ امبئي هندي ودياپيٺ جو ٤١ وارشڪ اتسو سمسڪرت ودوان ڊاڪٽر پراڙڪر جي پرڌانپڻي هيٺ ٿيو. پوڄيه سوامي جن ان اتسو جا مکيه مهمان هئا. سوامي جن هنديءَ جي مهتو تي ڳالهائيندي چيو ته هندي اسانجي راشٽر ڀاشا آهي. راشٽر ڀاشا بنا راشٽر گونگو آهي. ان ڪري وهنوار ۾ انگريزي ٻوليءَ کي اهڙي اهميت نه ڏيڻي هنديءَ جو ابياس ڪريو. هنديءَ ۾ الاهه سمت ساهتيءَ جو خزانو آهي جنهنجي پڙهڻ ۽ شرڪت سان وهنوار چاهي پرمارٿ ٻنهي سڌاري سگهجن ٿا. هندي جن مانس جي ڀاشا آهي.

٧ نومبر پوڄيه سوامي جن راجڪوٽ ۾ ودياگيان منڊل طرفان هلندڙ سنڌي اسڪول جي نئين عمارت جو پوڄن ڪرايو. سوامي جن ان وديا پون لاءِ ايڪونجاهه هزار روپيا دان طور ڏنا.

۷ جنوري ٻوجهه سوامي جن گانڌينگر ڪولهاپور ۾ پڌاريا. سوَن ٻراهمڻ گانڌينگر اسٽيشن تي سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن اتي ۷ جنوري کان ۹ جنوري ستسنگ پروچن ڪندي ٻياري هري ٻاپي، مکي راڌي مل، ماتا راڻي ۽ ٻين شيوادارن کي ڌنيواد ڏني.

۱۰ جنوري سوامي جن اچلڪرنجيءَ ۾ ڀاءُ ٻرجلعل همراڻيءَ جي گهر پڌاريا. سوامي جن اتي مندر ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. ڀاءُ ڀلاجراءِ راڌاڪرشن سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي. ۱۱ جنوري سوامي جن مورج ۾ ستسنگ ڪيو. اتان سوامي جن ٻيلگام روانا ٿيا. اتي سوامي جن ٻه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ۱۴ جنوري سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

روهڙا ٻرادر منڊل جو وارشڪ اتسو ۱۰ فيبروري صبوح جو ۱۱ بجي کان ٻمبئيءَ ۾ ٿيو. اتي سوامي جن هوشيار وديارٿين کي پرسڪار ڏيندي ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏني. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پاڻ ۾ سمپ رکو. ايڪتا ۾ ئي آنند آهي. سنگٺن ۾ ئي سک آهي. اڄ ماڻهن ۾ سهنشيلتا ڪين رهي آهي، اِن ڪري گهر مان ٻه گهر، ٻن مان چار گهر ٿين ٿا. ناسازي نفاق وڌي ويو آهي. انڪري غم کائي به ايڪو رکو. جيترو وڏن جي مان مريادا ۾ رهندا، اوترو توهان لاءِ سٺو آهي. وڏن جي آگيا ۾ رهي سدن آسيس وٺو.

۲۴ فيبروري سوامي جن پمپري ڪالونيءَ ۾ پڌاريا. اتي ماتا ستيءَ جي آستان تي سوامي جن ۲۴-۲۵ فيبروري ستسنگ ورکا ڪئي. ۲٦ فيبروري سوامي جن پونا ۾ پڌاريا. اتي سوامي چندن پرڪاش مهاراج جي ورسي اتسو سمبنڌ ۾ سوامي جن ۲٦-۲۷-۲۸ فيبروري ستسنگ پروچن ڪيو ۽ سوامي چندن پرڪاش جي ڪٽيا جو ورڻن ڪيو. ۲۸ فيبروري ۱۹۸۰ع صبوح جو

٢- منگتو ٻڻجي دان مڱان ٿو، ديا ڪري ڏي داتا مون،
نٽ ور تنهنجو نرمل نالو، جپيان ٻين جپايان مان. ايشور....
٣- اهڙي ٻڌ ڏي اهڙي سُڌ ڏي، اهڙي جڳتي ڏي سوامي،
جڳ ساري جي پريتي ٽوڙي، توسان پريتي پايان مان. ايشور...
٤- اهڙو سنگ ڏي، اهڙو رنگ ڏي، اهڙو پرنگ ڏي ٻولڻ مون،
ڦرڻا من جا مڙئي ميٽي، تنهنجا چرن ڌيايان مان. ايشور....
٥- ڪار ڀلا ڏي ڪرت ڀلا ڏي، ٽهل چاڪري ڏي ڀلا،
سڀ ۾ تنهنجي صورت جاڻي، سڀ ڪنهن سان سيوا ڪمايان مان. ايشور...
٦- آس ڀلائي پياس ڀلائي، منشا ڀلا ڪر پوري،
ڪهي ڏيئون رهان جيسين جيئرو، توکي ڪين ڀلايان مان. ايشور....

پوڄيه سوامي جن ڀڄن ڳائيندي چيو ته نام کي نه وساريون. ٻيون ڳالهيون سڀ وساريون. هڪ پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيون جيڪو هت هت اسان سان سهائي آهي. سواميجن سنگت کي اپيل ڪئي ته جوئا شراب مانس آهار جو تياڳ ڪريو. انهن برائين اسانجي سماج کي وڏو ڪاٽ هنيو آهي. هزارين گهر برباد ٿي ويا آهن. دکين دريدرن پکين پسن جي شيوا ڪريو. اوهان انهن جي سار لهندا ته پربو اوهان جي سار لهندو.

٥ ڊسمبر ١٩٧٩ صبوح جو سوامي جن احمدآباد ۾ پهتا. شري ٽيڪومل، شري سنتومل ۽ ٻين ڪيترن پريمين سوامي جن جو اسٽيشن تي سواگت ڪيو. سواميجن ٥-٦-٧ ڊسمبر سنت پرڀارام صاحب جي ورسيءَ جي موقعي تي سنت پرڀارام سوسائٽيءَ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

٨ ڊسمبر سواميجن گوڌرا ۾ آيا. اتي شري ارجنداس ماکيجا ۽ ڀاءُ گوبندرام رانولاڻي ۽ سون پريمين سوامي جنءَ جو سواگت ڪيو. اتي سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ١١ ڊسمبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

بنگال ۾ گنگا جي ڪناري ڀڳت نارائڻداس رهندو هو. سندس پتنيءَ جو نالو مالتي هو. کيس سنتان ڪين هئي. سندس اڇا هئي ته جيون جا باقي ڏينهن ٻئي ڄڻا ڀڳوان شري رام جي جنم ڀومي اَيوڌيا ۾ ڀڳوت ڀڄن ۾ گذارين. اُن ڀاونا سان پتي پتني ٻئي ڄڻا پنهنجو ٿورو گهڻو سامان ٻيل گاڏيءَ ۾ رکي اَيوڌيا نگريءَ لاءِ نڪتا. رستي تي ڀيلن کين لٽي ڦريو، ڀڳت نارائڻداس کي خوب ماري ڪٽيو، کيس مئل سمجهي هڪڙي کڏ ۾ ڦٽي ڪري مال کڻي رمندا رهيا. مالتيءَ کي سامان لٽجڻ جي چنتا ڪين هئي پر پنهنجي پتيءَ جي دردناڪ حالت ڏسي هوءَ به مورڇت ٿي وئي. جڏهن هوش ۾ آئي تڏهن هن اکين ۾ لڙڪ آڻي پرڀو شري رام کي پڪاريو. هيڏانهن ڀڳوان شري رام اُنهن ڀيلن کي ختم ڪري پياري ڀڳت نارائڻداس جو ڦريل مال کڻي اچي جهنگل ۾ مالتيءَ کي درشن ڏنو ۽ ڀڳت نارائڻداس کي به هوش ۾ آڻي پنهنجي پتنيءَ کي سامان سوڌو گهوڙي تي چاڙهي اَيوڌيا نگريءَ جي ٻاهران گهوڙي تان هيٺ لاهي ڀڳوان انترڌيان ٿي ويو. ڀڳت نارائڻداس ۽ ڀڳتياڻي مالتي عجب ۾ پئجي ويا ته ڪيئن نه پرڀو شري رام ڪن جهنگل ۾ درشن ڏيئي سهائتا ڪري اَيوڌيا ۾ پهچائي انترڌيان ٿي ويو. پرماتما پنهنجن پيارن جي ڪيڏي نه سار لهي ٿو.

پريميو! توهان به سڪ ۽ شردا سان پرڀوءَ کي ياد ڪريو ته پرماتما توهانجي سار لهندو، ستگرو مهاراج توهانجي رکشا ڪندا.

١٠ اپريل سوامي جن اندور ۾ آيا. اُتي سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش منڊل ۾ سوامي مرليڌر جي ورسي اُتسو سمبنڌ ۾ سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ١٥ اپريل سوامي جن کنڊوا ۾ آيا. اُتي رات جو ستسنگ ڪري ١٦ اپريل سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

سواميءَ جن سنت اشوڪ لعل کي ٻهڪ ڏيئي سندس نالو آنند پرڪاش رکيو. ١ مارچ سوامي جن اُرليءَ ۾ پڌاريا. اُتي رات جو ستسنگ ڪري ٢ مارچ اُلهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

٧ مارچ کان ١٩ مارچ سوامي جن وڏالا ممبئي ۾ وڏالا پرادرم منڊل طرفان آيوجت هولي اُتسو سپتاهه ۾ ستسنگ وڪا ڪئي. مکي چوئٿرام مهراج سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

پريم پرڪاش منڊل جو وارشڪ اُتسو چيٽ جو ميلو ٣٠ مارچ ١٩٨٠ کان ٣ اپريل امراپور آستان جئپور ۾ ٿيو جنهن. سواميءَ جن جي زير صدارت ملهايو ويو. ٢٩ مارچ سوامي گرمکداس مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. سوامي جن شام جو ستسنگ ڪندي سوامي گرمکداس جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ٣٠ مارچ صبوح جو سواميءَ جن سڀني سنتن سان گڏجي جهنڊو چاڙهي ميلي جو آرنڀ ڪيو. منجهند جو ٣ بجي ٿوجنهن. سوامي جن جي اڳوائيءَ ۾ شاهي جلوس رام نام جون ڌنيون لڳائيندو نڪتو، جنهن ۾ ڪيترائي سنت ۽ هزارين پريمي شريڪ ٿيا. چارئي ڏينهن صبوح شام منڊل جي سنتن ۽ ٻين آيل مهاتمائن ستسنگ پروچن ڪيو.

٣ اپريل پربات جو ٿوجنهن. سوامي جن اُتسو جي سماپتيءَ جو پلئه پائيندي چيو:

ڪليگ ۾ هري نام هئه، سڀ ساڌن ڪا سار،
ڪهه ٽيئُون تنهه سمرڪي، پائـو موڪش دوار.

پريمئو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن دواران ڏنل نام جي پونجيءَ کي وڌايو. ڪليگ ۾ نام سمرڻ جهڙو ٻيو ڪو ساڌن ڪين آهي. ان ڪري ڌنڌو وهنوار ڪندي، گهر گرهست ۾ رهندي به نام جپيو. نام کي نه وساريو. نام سمرڻ دواران توهان کي موڪش پد جي پراپتي ٿيندي. توهان پرماتما کي دل سان ياد ڪندا ته پرماتما وري توهان جي سار لهندو.

آئي سوامي جن روز شام جو گر دربار ۾ ستسنگ پروچن ڪندا هئا. ڀاءِ وڪيومل شراف، ڀاءِ لکميچند للا، ڀاءِ مورجمل منگهاڻي، ڀاءِ رام پنشاڻي، ڀاءِ گوپالداس شراف، ڀاءِ واشومل شراف، ڀاءِ گنگادر هوتچند روهڙا ۽ ٻين ڀڳوانن سوامي جن جي آڄان ۾ پنهنجي پنهنجي گهرن ۾ سوامي جن جي ستسنگ ۽ پوڄن جو ڪاريه ڪرڻ رکيو. ڏهه ئي ڏينهن ڀائيءَ جي سنڌي سماج ۾ چڱ آنند جي لهر ڇانئجي وئي.

سوامي جن پنهنجي ستسنگ دوران ڀائيءَ جي سنڌي سماج کي اپيل ڪئي ته وديش ۾ رهندي به سنڌيت ۽ سنڌي ٻوليءَ کي نه وساريو. خوب ڪمايو پر اَن سان گڏ دان پڻ ڪريو، نام جپيو ۽ پاڻ ۾ ايڪو ڪري رهو. پر اُپڪار جا ڪم ڪريو. هڪ ٻئي سان ڀلائيءَ جا پير ڀريو.

آئي هڪ ڏينهن ستسنگ ڪندي پوڄيه سوامي جن چيو:

جهان ديا تهان ڌرم هئي، جهان لوڀ تهان پاپ،
جهان ڪروڌ وهان ڪال هئي، جهان کميا تهان پرڀ آپ.

پريميو! جتي ديا آهي اتي ڌرم آهي، جتي لوڀ آهي اتي پاپ آهي. لوڀيءَ کي پاپ ڪرڻو ئي پوندو، ڪروڌيءَ کي ڪال جو جلدي سڏ ٿيندو. جتي ڪروڌ آهي اتي موت آهي ۽ جتي کميا آهي اتي چڱ پرماتما پاڻ موجود آهي. ان ڪري دل ۾ ديا ۽ کميا جا گڻ ڌارڻ ڪريو.

لوڌايءَ ۾ هڪ رگهوناٿ دڪاندار هو. سندس منجهند جي رسوئي گهر مان ايندي هئي ۽ هو اها رسوئي دڪان تي ئي کائيندو هو. هڪ ڏينهن منجهند جو جيئن ئي هو ٿالهه پوڄن کائڻ لاءِ ويٺو ته هڪ ڪتي سندس سامهون ٿيهي گهور ڪري نهارڻ لڳي. اُن ڪتيءَ تازو وهم ڪيو هو اُن ڪري ڪيس ڇتي پئه لڳي هئي. ڪتيءَ جي ڪاڌي تي سندس گڏڻ جو ته آڌار

٢٠ اپريل شام جو سنت سورداس جي جنمتي، آشرم ۾ ملهائي ويئي. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته سنت سورداس ڀڳوان شري ڪرشن جو اننيه اُپاسڪ هو، سرو سريشٽ ڪرشن ڀڳت ڪوي هو. هڪ دفعي اڪبر بادشاهه جي دربار ۾ تانسين، سنت سورداس جو پد ڳائي رهيو هو. اڪبر بادشاهه اهو پد ٻڌي ڏاڍو متاثر ٿيو ۽ تانسين کي چيائين ته ان ڪويءَ جو ديدار ڪراءِ.

تانسين اڪبر بادشاهه کي سنت سورداس وٽ وٺي آيو. اُن وقت سنت سورداس شري ڪرشن مهما جا پد ڳائي رهيو هو. بادشاهه ڀڳوان جي ساراهه جا پد ٻڌي سنت سورداس کي چيو ته هن وقت مان وڏو بادشاهه آهيان تون منهنجي ساراهه جا ٻه گيت لاهه ۽ گيت ڳاءِ. سنت سورداس نمرتا سان وراڻيو ”بادشاهه! مان ڀڳوان شري ڪرشن ڪانسواءِ ٻئي ڪنهن جي اُستتي ڪين ڪندو آهيان. منهنجي لاءِ شري ڪرشن ئي راجائن جو راجا مهاراجا آهي.

پريميو! ڪيترا ڪوي دنيوي ماڻهن جي ساراهه جون سُکيون پري سرسوتي ماتا جو اَپمان ٿا ڪن. ڪوتا دواران ڀڳوت اُستتي ڪرڻ گهرجي. ڀڳت سورداس وانگر توهان ٻه هر وقت ڀڳوان شري ڪرشن جا گيت ڳايو، تانڪي پاريءَ جو ڌيان ڪريو.

شري واسديو اڏواڻي، سنڌس ڌرمپتني آنندي بائي ۽ ٻين پريمين جي قرب ڀري ڪوٺ تي پوجنيه سوامي جن ٢٨ جون ڏ ٻئيءَ روانا ٿيا. سوامي جن سان گڏ سنت ديو پرڪاش، سنت نوپٽداس ڀڄواڻي، پيارو گيانلعل ۽ داس هئا. منجهند جو ٣ بجي دبئي هوائي اڏي تي پريمين سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن اتي پياري شري واسديو اڏواڻيءَ جي گهر ۾ رهيا.

اُتي سوامي جن روز شام جو گردوار ۾ ستسنگ پروچن ڪندا هئا. ڀاءُ وڪيومل شراف، ڀاءُ لکميچند للا، ڀاءُ مورجمل مگهداڻي، ڀاءُ رام ٻخشاڻي، ڀاءُ گوپالداس شراف، ڀاءُ واشومل شراف، ڀاءُ گنگادر هوتچند روهڙا ۽ ٻين ڀڳتن سوامي جن جي آجيان ۾ پنهنجي پنهنجي گهرن ۾ سوامي جن جي ستسنگ ۽ پوڄن جو ڪاريه ڪرم رکيو. ڏهه ئي ڏينهن ڀڳتيءَ جي سنڌي سماج ۾ ڄڻ آنند جي لهر ڇانئجي ويئي.

سواميجن پنهنجي ستسنگ دوران ڀڳتيءَ جي سنڌي سماج کي اپيل ڪئي ته وديش ۾ رهندي به سنڌيت ۽ سنڌي ٻوليءَ کي نه وساريو. خوب ڪمايو پر اُن سان گڏ دان پڻ ڪريو، نام جپيو ۽ پاڻ ۾ ايڪو ڪري رهو. پر اُپڪار جا ڪم ڪريو. هڪ ٻئي سان ڀلائيءَ جا ٻج پوکيو.

اُتي هڪ ڏينهن ستسنگ ڪندي پوڄيه سوامي جن چيو:

جهان دِيا تهان ڌرم هئه، جهان لوڀ تهان پاپ،
جهان ڪروڌ وهان ڪال هئه، جهان ڪميا تهان پرڀ آپ.

پريميو! جتي دِيا آهي اُتي ڌرم آهي، جتي لوڀ آهي اُتي پاپ آهي. لوڀيءَ کي پاپ ڪرڻو ئي پوندو، ڪروڌيءَ کي ڪال جو جلدي سڏ ٿيندو. جتي ڪروڌ آهي اُتي موت آهي ۽ جتي ڪميا آهي اُتي ڄڻ پرماتما پاڻ موجود آهي. ان ڪري دل ۾ دِيا ۽ ڪميا جا گڻ ڌارڻ ڪريو.

پوناءِ ۾ هڪ رگهوناٿ دڪاندار هو. سندس منجهند جي روٽي گهر مان ايندي هئي ۽ هوُ اُها روٽي دڪان تي ئي کائيندو هو. هڪ ڏينهن منجهند جو جيئن ئي هو ٿالهو پوڄن کائڻ لاءِ ويٺو ته هڪ ڪتي سندس سامهون ويهي گهور ڪري نهارڻ لڳي. اُن ڪتيءَ ٽارو ويم ڪيو هو اُن ڪري ڪيس ڇتي بک لڳي هئي. ڪتيءَ جي ڪاڌي تي سندس گذرڻ جو به آڌار

٢٠ اپريل شام جو سنت سورداس جي جينتي، آشرم ۾ ملهائي وئي. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته سنت سورداس ڀڳوان شري ڪرشن جو انڌو اپاسڪ هو، سو سريشٽ ڪرشن ڀڳت ڪوي هو. هڪ دفعي اڪبر بادشاه جي دربار ۾ تانسين، سنت سورداس جو پد ڳائي رهيو هو. اڪبر بادشاه اهو پد ٻڌي ڏاڍو متاثر ٿيو ۽ تانسين کي چيائين ته ان ڪويءَ جو ديدار ڪراءِ.

تانسين اڪبر بادشاه کي سنت سورداس وٽ وٺي آيو. ان وقت سنت سورداس شري ڪرشن مهما جا ڀڄن ڳائي رهيو هو. بادشاه ڀڳوان جي ساراه جا پد ٻڌي سنت سورداس کي چيو ته هن وقت مان وڏو بادشاه آهيان تون منهنجي ساراه جا به گيت ٺاهه ۽ گيت ڳاءِ. سنت سورداس نمرتا سان وراڻيو "بادشاه! مان ڀڳوان شري ڪرشن ڪانسواءِ ٻئي ڪنهن جي استتي ڪين ڪندو آهيان. منهنجي لاءِ شري ڪرشن ئي راجائن جو راجا مهاراجا آهي.

پريميو! ڪيترا ڪوي دنيوي ماڻهن جي ساراه جون سڪيون پري سرسوتي ماتا جو اپمان ٿا ڪن. ڪوتا دواران ڀڳوت استتي ڪرڻ گهرجي. ڀڳت سورداس وانگر توهان به هر وقت ڀڳوان شري ڪرشن جا گيت ڳايو، ته ڪي پاريءَ جو ڌيان ڪريو.

شري واسديو اڏواڻي، سندس ڌرمپتني آنندي بائي ۽ پٽن پريمين جي قرب ڀري ڪوٺ تي پوجيه سوامي جن ٢٨ جون بمبئيءَ روانا ٿيا. سوامي جن سان گڏ سنت ديو پرڪاش، سنت توپنداس پنجواڻي، پيارو گيانلعل ۽ داس هئا. منجهند جو ٣ بجي بمبئي هوائي اڏي تي پريمين سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن اتي پياري شري واسديو اڏواڻيءَ جي گهر ۾ رهيا.

گرو پورڻما جي مهتو تي پروچن ڪندي چيو:

ستگر هري ڪي ڏيهه هڪ پا ۾ سنشيه ناهه،
ڪهه نيڻون گر ڏيان ڌر هر ڏيکو تنهه مانهه.

ستگرو ۽ پرڀو ۾ ڀيد نه رکو. گروءَ کي ئي پرماتما جو روپ ڄاڻي اُن جو ڌيان ڪريو. گرديو جي روپ ۾ ئي پرم پرش پرماتما جو درشن ڪريو. شش کي گروءَ ۾ پورڻ وشواس رکڻ گهرجي. وشواس وارو ئي ڪشيو ڪاٽيندو آهي.

شـرڌاوان لـڀـتـي گـيـانـم.

٣١ آگسٽ ١٩٨٠ آرتوار ڏينهن پوڄيه سوامي جن جو ٧٤ جنمدن جنتا جناردن پرشد جي سهاري سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ٥ ۾ ملهايو ويو. پرڀات جو پراڀين پوڄيه سوامين کي ڪيرسان سنان ڪرائي پوڄا ڪئي. صبوح جو ٨ ڄجي شري پرام پرڪاش گرنت جي پاٺ جو ڀوڳ وڌو ويو ۽ هون ڀڳيه ڪيو ويو. اُن بعد سفيد پوشن جي شيوا ڪئي وئي. سوامين سفيد پوشن کي چادرون، اناج جا پاڪيٽ ۽ روڪ سهائتا ڏني.

شام جي ستسنگ ۾ ڪيترن ئي شرڌالن پوڄيه سوامي جن کي پنهنجي پيار جي پشپانجلي ڏني. پروفيسر رام پنجواڻيءَ پڪشي سنگيت جي ورکا ڪندي چيو ته سوامين مهان ڪرمپوگي سنت آهن، سنڌي سماج جا سچا سونهان آهن. شري هيرالعل سيندداساڻيءَ ۽ داس سوامين جي جيون تي روشني وجهندي چيو ته سوامين جي آسيس سان جنتا جناردن پرشد طرفان انيڪ خلق خدمت جا ڪاريه ئي رهيا آهن. پاڻ هراڪش پنجابي، شري گوبند رام مالي، پروفيسر گوپ روپچنداڻيءَ پڻ ڳايا.

پوڄيه سوامين پروچن ڪندي چيو ته اوهان اڄ داس جو جنمدن ملهايو آهي. حقيقت ۾ جنمدن ڏينهن پنهنجي زندگيءَ جو پڙتاميل ڪجي ته مون زندگيءَ ۾ ڪهڙا ڪهڙا شڀ ڪرم

هو. اُن دڪاندار کي اُن ڪتيءَ تي ڪهل اچي وئي. هُن هڪدم هڪ روٽي ٽڪر ٽڪر ڪري اُن ڪتيءَ کي ڏني. ڪتي اُها روٽي هڪدم کائي وئي ۽ وري ٻه ٽماٽي ٿي گهوري اُن دڪاندار ڏانهن نهارڻ لڳي. رگهوناٿ ڪيس ٻي به روٽي ڏني ته ڪتي هڪدم کائي وئي ۽ وري نهارڻ لڳي. رگهوناٿ پنهنجي ڪاڏي پيٽي جو خيال نه ڪري آخرين ٽين روٽي به اُن ڪتيءَ کي کائڻ لاءِ ڏني. ڪتي اُها روٽي به کائي رمندي رهي.

رگهوناٿ اُن وقت صرف پاڻي ڪاڻي ٻاٽي پي ڇڏيو. هُن اُن ڪتيءَ تي قياس ڪري پاڻ ڪجهه بکيو رکي به ڪتيءَ کي سکي ڪيو. اُن رات ڪيس سپنو آيو ته اڄ تو ٻڌا مطلب جي هڪ ڪتيءَ تي قياس ڪري پاڻ روٽي نه کائي، ڪتيءَ کي روٽي کارائي جيئدان ڏنو آهي، ان ڪري تون جلدي ڌنوان ٿيندين. رگهوناٿ جلدي شاهوڪار ٿي ويو.

پريمو! نسوارٿ ديا ڪرڻ مان ڪيڏو نه لاڀ ٿئي ٿو. گرو صاحب پڻ پنهنجي ٻاڻيءَ ۾ فرمائين ٿا:

ڌول ڌرم ديا ڪا پوت

ڌرم به ديا جي سنتان آهي. جيڪڏهن اسانجي دل ۾ ديا آهي ته ڀڳوان جي دل ۾ اسين ياد آهيون.

٨ جولاءِ مدڀهند جو پوڄيه سواميجن ٻمٻئيءَ مان امبئيءَ لاءِ روانا ٿيا ۽ شام جو امبئي هوائي اڏي تي پهتا. سوَن پريمين سواميجن جو ڦول مالهائن سان سواڳت ڪيو.

آرتوار ٢٧ جولاءِ گرو پورنما جو اُتسو سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ٥ ۾ ملهايو ويو. پهرين پوڄيه سواميجن سنگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ۽ سنگرو سوامي سروانند مهاراجن جي مورتين جي پوڄا ڪئي ۽ ان بعد سوَن شردالو پريمين پوڄيه سواميجن کي پشپ مالهائون پائيندي ناريل مصري ڀيٽ ڪيا. سواميجن

شريمتي لڪشمي سدوا ۽ ٻين ڪيترن سماج سيوڪن سماجڪ مسئلن تي ويچار ظاهر ڪندي انهن کي دور ڪرڻ جا اپاءَ ڏسيا. داس سميلن ۾ شرڪت ڪندڙن جي شڪرادائي ڪئي.

ڪوي آنند جي طبيعت تمام ناساز ٿي پيئي. ڪيترن ڏينهن کان پوءِ هي پيارو سوامي جن وٽ آشرم ۾ آيو. سواميجن کانئس پڇيو پيارا! تون هيترا ڏينهن ڪٿي هئين؟ ڪوي آنند وراڻيو "سائين! منهنجي طبيعت ٺيڪ ناهي." تڏهن سواميجن چيس ته پيارا! تون ته ٺيڪ آهين نه! ڪوي آنند سواميجن جا وچن ٻڌي ٻاغ ٻهار ٿيو ۽ مشڪيو. ان وقت ٿي هن پياري اٿين محسوس ڪيو ته سندس اڌ ڏک دور ٿي ويو آهي. ستگرن ۽ سنتن جي درشن سان ڏک دور ٿي وڃن ٿا. سوامي جن جي درشن ۽ مٺن وچنن سان پياري آنند جو ڏک دور ٿي ويو.

درسن پيکت هوءِ نهال نانڪ صاحب سدا ديال

١٥ نومبر گوپ اشٽميءَ جي ڏينهن صبوح جو سوامي جن ستسنگ ڪرڻ بعد گئو ماتائن جي جلوس ۾ شريڪ ٿيا. سوين پراڻي "گئو هماري ماتا هئي، ديش ڌرم ڪا تاتا هئي" جا نعرا لڳائيندا هليا. شام جو ۵ بجي راڌي شيام گئو شالا ۾ سواميجن پروچن ڪندي چيو ته گائين جي سيوا اتم سيوا آهي. گانءِ جي کير، گؤنت ۽ ڇيڻي مان انيڪ لاڀ آهن. ڌارمڪ درشٽيءَ کان گئو ماتا ۾ ديوتائن جو واسو آهي. گائين جي سيوا ڪبي ته ديوتائون ۽ ڀڳوان راضي ٿيندو. ان ڪري شرڌا ۽ پريم سان گائين جي سيوا ڪريو.

١٨ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جي ستسنگ کان پوءِ سوين پراڻي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا سواميجن سان گڏ شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. سردار راجسنگھ، ٻنيچا شمشان ڀوميءَ جي رپورٽ پيش ڪئي. اتي پوڄنه سواميجن پروچن

ڪيا آهن يا پنهنجا اَموليہ سواس اجايا وڃايا آهن. جيئن جو
پل پل هيرن ماڻڪن کان ملهائتو آهي. اُن جو سد اُپيوگ ڪرڻ
گهرجي. نشڪام شيوا ۽ نام سمرڻ ۾ سواس سڦلا ڪرڻ گهرجن.
ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:-

ڪهہ ٽيڌون هر نام جپ، پُلو نا کڻ ايڪ،
پ-وگت پ-وگت وشيہ رس، ببتي جنم انيڪ.

وشيہ واسنائن جي چڪر ۾ الائي گهڻا جنم پنڪيا آهيو.
هاڻي مدش جُوڻ هوندي پل پل پريوءِ کي ياد ڪريو.

پوجنيہ ساڌو ٽي. ايل. واسواڻي ۽ پوجنيہ سوامي ليلا شاهہ
مهاراجن جي جنمشتابدي اُتسوَ سلسلي ۾ جنتا جداردن پريشد
جي سهاري سوامي ٽيئونرام آشرم اُلهاسنگر ۵ ۾ سنڌي سماج
شيوڪ سميلن ٩-١٠ نومبر پوجنيہ سوامي شانتي پرڪاش
مهاراجن جي پرڌانپڻي هيٺ آيوجت ڪيو ويو. سوامي جن
صدارتي تقرير ڪندي چيو ته سنڌ جي پن مهاپرشن جي جنمشتابدي
موقعي تي سنڌي سماج کي ايڪتا جي سُوتر ۾ پڌڻ لاءِ سماجڪ
اوڻاين کي دور ڪرڻ لاءِ هن سميلن جو آيوجن ڪيو ويو آهي.
سنڌ ۾ هر کيتر ۾ پاڻ موکيو آهي. پُ-ڌيءَ جي باوجود اسان ۾
بُڌي ڪين آهي. سڀ هڪ ٻي جاليءَ جي اُنتيءَ لاءِ سنڪلپ
ڪريون. پنهنجي سنسڪرتي، سڀيتا، ساهتيہ ۽ ٻوليءَ جي
رکشا ڪريون.

سميلن جي جدا جدا اجلاسن ۾ شري ناري گوسهاڻي، شري
موتيلعل ٻٽاڻي، شري سنمک ايسراڻي، شري ليلارام پوسواڻي،
شري سيتلداس هرچنداڻي، شري گوبندچند ڀراڻي، شري گوبندرام
پاٽيا، شري آسنداس پيرواڻي، شري سڀاڳچند چاولا، شري
دنيچند ڪالاڻي، ڊاڪٽر ڏرمداس لکاڻي، پروفيسر گوپ
روپچنداڻي، پروفيسر ميدا روپچنداڻي، شري گوپ سنڌوا،

منهنجي ڳالهين مٺن زميندار جي پوک جو ڪوبہ نقصان ڪين
ڪيو آهي.

رام ٻلار، زميندار کي چيو تہ تون وڃ، وڃي چڱيءَ طرح
ڏسي اچ تہ تنهنجي پوک جو ڪهڙو نقصان ٿيو آهي. زميندار
جڏهن ٿي پنهنجي کيتيءَ ۾ پهتو تہ پنهنجي پوک اڳي کان اڳري
سرسبز ڏسي دنگ رهجي ويو ۽ ڦڪو ٿي واپس وريو.

پريميو! توهان بہ نام کي نہ وساريو. اڄ شري گرو نانڪ
صاحب جو جنمدن آهي. اُنهن پنهنجي جيون ۾ نام جپڻ ۽ جپائڻ
جي ساکي ڏني. توهان بہ هر وقت نام ڏيايو ۽ نام ڳايو.

سوامي جن شام جو ۵ بجي اُلهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. اُتي
وڪيل پالن جو پوڄ ورتائون. رات جو اُلهاسنگر ۲ ۾ ۽ جڻہ پاپا
ڌام ۾ ستسنگ ڪندي شري گرو نانڪ ديو صاحب جي جيون
تي روشني وڌائون. سنت پرمداس سندن آيا مهما.

۲۳ نومبر صبوح جو سوامي جن ڪپلشور مهاديو مندل ڪرلا
ممبئي طرفان آيوجت اکين جي ڪئمپ جو مهورت ڪندي چيو
تہ ڪنهن کي اکين جي روشني بخشڻ وڏو پنج آهي. پيارو
نندلعل ۽ سندس ساٿي هر سال ڪئمپ لڳائي سوين اکين جي
بيمارن جو مفت علاج ڪرائي آتم پُڪيہ ڪن ٿا. ڊاڪٽرن کي بہ
ڀڳوان همت ۾ شفا ڏيندو.

۳۰ نومبر صبوح جو سوامي جن ان ڪئمپ جي سماپتي
اُتسو ۾ سڀني ڊاڪٽرن ۽ سيوادارن کي آسيس جي روپ ۾
دشالا پائيندي چيو تہ اهڙا وڏيڪ خلق جي خدمت
ڪندا رهو. جنتا جي سيوا بہ پرڀوءَ جي سيوا آهي.

سوامي ٽيڪورام پرم پرڪاش مندر جو ڏهون وارشڪ اُتسو
۱۰ ڊسمبر کان آرنڀ ٿيو. صبوح جو سوامي جن جهنڊو چاڙهيو.
منجهند جو ۳ بجي پوڄيہ سوامي جن جي نيترتو ۾ شاهي جلوس

ڪندي چيو ته اڄوڪي پورب ڏينهن هتي اچڻ جو اهو اُپديش آهي ته انسان ۾ وئراڳ ورتي پيدا ٿئي. هڪ نه هڪ ڏينهن هرڪنهن کي هت اچڻو آهي. ان ڪري پرماتما جيڪا جيون ڏني آهي سا ويرٿ ڪين وڃائڻ. شڀ ڪرم ڪرڻ. نام جپڻ ۽ نام جپائڻ. خوب دان پُن ڪرڻ. موهه اَتي دکدائي آهي. دنيا جي پدارٿن ۾ موهه نه رکو. جڏهن جڳت جي پرست جو تياڳ ڪبو تڏهن ئي اُڌار ٿيندو.

موهه مها دک روپ هه تاڪو مار نڪار،
پرت جڳت کي ڇوڙ دي تب هووي نستار.

١٩ نومبر پارس ڏينهن صبوح جو پوڄيه سوامي جن پونا روانا ٿيا. اتي سوامي جن سوامي چندنرام پرام پرڪاش مندر ۾ ١٩ نومبر کان ٢٢ نومبر صبوح تائين صبوح ۽ شام ستسنگ پروچن ڪيو. سنت انمت پرڪاش سوامي جن جو هارڊڪ آڀنندن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته شري گرو نانڪ ديو مهاراج جن جي اوتار ڌارڻ جو اڄ پورب ڏينهن آهي. اوتاري پرش هوندي به نام جو سمرڻ ڪندو هو. ننڍپڻ ۾ ئي گروجن نام سان لنو لاتي. نوجوان نانڪ ديو جڏهن جهنگل ۾ ڳائيون مينهون چارڻ ويندو هو تڏهن ڳائين مينهن کي جهنگل ۾ چرڻ لاءِ ڇڏي پاڻ ڪنهن نہ ڪنهن وڻ هيٺان ايڪانت ۾ ويهي ڀڳوت ڀڄن ڪندو هو. هڪ دفعي گروجن نام سمرڻ ۾ لين هئا ته سندن ڳائين مينهن پر واري پرائي پوک کائي چٽ ڪري ڇڏي. پوک جو مالڪ راءِ ٻلار وٽ شڪايت کڻي ويو ته ڪيئن نه پاڙي ڪالوءَ جي پٽ شري نانڪ جي بي پرواهيءَ ڪري سندس ڳائين مينهن پوک چٽ ڪري ڇڏي آهي. راءِ ٻلار شري نانڪ کي گهرايو ۽ کيس چيائين ته تنهنجون ڳائيون مينهون پرائي پوک کائي چٽ ڪري آيون آهن. اهو ٺيڪ نه آهي. شري نانڪ ديو چيو ته

پڻ هي ان آسڻ تان ڪين اٿيو آهي. ستگرو مهاراجن فرمايو آيا ! وڏا ڀاڳ آهن جو سنت داس جي آسڻ لاءِ پراڻمان ٿيو آهي. آسڻ تي ڪڏهن ڪڏهن ماڪوڙا ڪوليون پڻ اچي ويهندا آهن، هي ته مهاتما اچي ويٺو آهي. مان سندس آڀاري آهيان جو هن آسڻ تي پراڻمان ٿي اُن کي پوتر ڪيو اٿائين.

ستگرو مهاراجن ۾ ڪيڏي نه نمرتا هئي. توهان پڻ جيون ۾ نمرتا جو گڻ اپنايو. مانس مڇي شراب کان ڪنارو ڪريو. خوب نام جپيو ۽ دان پنيه ڪريو. اُنسوَ ۾ شيواڌارين کان ڪا غلطي ٿي هجي ته داس کي ڪميا ڪندا.

پرم پرڪاش منڊل جا مکيه سنت ويدانت ڪيسري سوامي ٻسنترام مهاراج ٢١ ڊسمبر ١٩٨٠ع اندور ۾ برهمليٖن ٿيا. اُن وقت پوجيه سوامي جن پڻ اندور ۾ هئا. سندن استول شرير سندن آستان لاءِ اجمير ۾ آندو ويو. ٢٣ ڊسمبر سندن استول شرير سيڪاري شمشان ڀوميءَ ڏانهن ڪيو ويو. پوجيه سوامي جن چانٿي ڏينهن ڪين شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سوامي ٻسنترام منڊل جا بزرگ ودوان گياناوان سنت هئا. هن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ڪيڏي نه شيوا ڪئي. ڀارت جي ڪن ڪن نگرن ۾ وڃي ستگرو مهاراجن جو سنديش سڻايو. سڀني پراڻين کي پرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪيو. سوامي ٻسنترام ڪيترا سکيادائڪ دوها پڻ لکيا آهن جي وهنوار چاهي پرمارٿ جي اُنتيءَ لاءِ ڪارگر آهن. سوامي ٻسنترام صاحب جي تيرهين ڏينهن ٽڪ سوامين جن سوامي ٻسنترام جي گدي جو وارث ڪندي سنت لڇمڻداس کي پيڪ ڏئي سندس نالو سنت پرمانند رکيو.

١٠ جنوري سوامي جن ڪامٽيءَ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ١٥ جنوري سواميجن پاناپاڙا ۾ آيا. اُتي سوامي جن ٢١ جنوريءَ تائين ستسنگ پروچن ڪيو.

ٿڪتو. چارئي ڏينهن صبوح شام منڊل جي سنتن ۽ ڪيترن گڏجي جن ستسنگ پروچن ڪيو. ١٤ ڊسمبر صبوح جو سنت سماڳم ۾ ڪيترائي سنت مهاتمائون پڌاريا. سوامي جن سڀني سنتن جو هارڊڪ سواگت ڪيو.

١٥ ڊسمبر پرڀات جو اتسو جو پلئه پائيندي پوڄيه سوامي جن چيو:

پريميو! وهنوارڪ چاهي آتمڪ اُنتيءَ لاءِ نمرتا جو گڻ ضروري آهي. درياهه جو تيز وهڪرو ڪناري تي بيٺل ڪيترن وڻن کي پاڙون پٽي ڇڏيندو آهي پر بيد جا وڻ اُن وقت جهڪي ويندا آهن پر پاڙون کين پٽيا آهن. جيڪي زندگيءَ ۾ جهڪي هلن ٿا، نمرتا اختيار ڪن ٿا سي قائم آهن. جيڪي ابمان ڪن ٿا، هوڏ ڪن ٿا سي ختم ٿي وڃن ٿا.

نانڪ نيچا هو رهو، جئسي نيچي دوب،
ٻڙي ورکش گر جات هئن، دوب خوب کي خوب.

شري گرونانڪ صاحب پڻ فرمائين ٿا ته سدائين ڇٻر وانگر نيڙا ٿي رهو. طوفان لڳڻ سان وڏا وڏا وڻ پاڙون پٽجي هيٺ ڪري پوندا آهن پر ڇٻر (گاهه) قائم هوندو آهي. جيتري حليمائي اختيار ڪندا اوترو اوهانجو ڀلو آهي.

راجا يڌشٽر جڏهن راجسوءِ يگيه ڪيو تڏهن ڀڳوان شري ڪرشن پاڻ اُن يگيه ۾ آيل برهمڻن جا چرن ڌوتا. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ۾ ڪيڏي نه نمرتا هئي. هڪ دفعي سندن پوئت هڪ ٻاهران آيل سنت اچي ويٺو. اُن وقت سنت اوڌوداس کيس وينتي ڪئي ته هي آسڻ ستگرو مهاراجن جو آهي توهان ڪرپا ڪري ٻئي آسڻ تي ٿي ويهو. پر اُهو سنت ستگرو مهاراجن جي آسڻ تان ڪين اٿيو. اِئين ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج آئي اچي پڌاريا. تڏهن سنت اوڌوداس ستگرو مهاراجن کي چيو ته هي آسڻ ستگرو مهاراجن جو آهي پر تڏهن

اهو ٻڌي ڀڳت همٿداس چيو:

ڪهڙن ڪـي لاڳي رهـي، همٿداس ڪپات،
ٻراهمڻن ڪي ٻڪ ڏرت هڻ، ڪلت ڪپات جهپات.

ڀڳت همٿداس اچا اندر گهڙيو مس ته مندر جو پڙدو پاڻ مرادو ڦري ڏي ويو ۽ هن پياري ڀڳت کي ڀڳوان ڀگل ڪشور جو درشن ٿيو. اهو ڪوتڪ ڏسي پانڊو دنگ رهجي ويو. ڀڳتن لاءِ ڀڳوان جو دروازو سدائين کليل آهي.

١٠ فيبروري ڪرلا ڪيليشور مهاديو مندل جي سهاري شوراتري اُتسوَ سبب شاهي جلوس پوڄه، سواميڄن جي نيٽرتوَ ۾ ڪيو ويو. ١٠-١١ فيبروري رات جو سواميڄن ڪرلا مندر ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳوان شنڪر کي ڀولانات ڪري سڏيندا آهيون. ڀڳوان شنڪر جلدي راضي ٿئي ٿو. ان ڪري ڪيس پوڄه ۾ شرڌا سان ياد ڪريو. جنهن ۾ اشت ديو جو ڌيان ڪريو ته من لڳائي ڌيان ڪريو. موورتيءَ کي مورتي نه سمجهي ساکيات سوَرُوپ سمجهي پوڄا اُپاسنا ڪريو.

ڀڳوان جي پرتما کي ساکيات ڀڳوان سمجهڻ گهرجي. اُن نشنا سان ڀڳوان جي پوڄا ۽ ڌيان ڪرڻ گهرجي. هڪڙو شخص مايا جي پراپتيءَ لاءِ ڀڳوان جي ڀڳتي ڪندو هو. ڀڳوان جي مورتيءَ جي پوڄا ارچنا ڪندو هو. ائين ڪندي ڪيترائي سال گذري ويا پر ڪيس ڌن جي پراپتي ڪين ٿي. وري ڪنهن ڪيس ڏس ڏنو ته ڌن جي پراپتيءَ لاءِ درگا ماتا جي پوڄا اُپاسنا ڪر. هي درگا ماتا جي مورتي وٺي اُن جي اُپاسنا ڪرڻ لڳو. هڪ ڏينهن سندس من ۾ ويچار پيدا ٿيو ته جيڪو ڌوپ مان درگا ماتا جي اڳيان پاريان ٿو، اُن جي سڳنڌ ته ڀڳوان ڏانهن به وينديي هوندي. ان ڪري هـي ڪپه ڪٽي ڀڳوان جي نڪ ۾ وجهڻ لڳو، جيئن اها سڳنڌ صرف درگا ماتا ڏانهن وڃي. اُن

۲۴ جنوري سواميجن لاهور ۾ پڌاريا. اُتي سواميجن ۲۵ جنوريءَ تائين ستسنگ ورکا ڪئي. ۲۷ جنوري پوڄيه سواميجن الهاسنگر آشرم ۾ پڌاريا. ۳۰ جنوري شام جي ستسنگ ۾ سواميجن مهاتما گانڌيءَ ۽ ٻين شهيدن کي شرڌانجلي ڏني.

ووهڙا برادري منڊل جو وارشڪ اُتسو پوڄيه سواميجن جي پرڌانپڻي هيٺ الهاسنگر آشرم ۾ ملهايو ويو. شري ڪندنداس ٽوٽلداس سواميجن جو سواگت ڪندي چيو ته سندن مارگ درشن سبب اسان هڪ ٻئي جي ويجهو آيا آهيون ۽ سماجڪ ڪارين ۾ سگريه ٿيا آهيون. اڄ به هتي اسين سوامي جن کان آسيس وٺڻ لاءِ گڏ ٿيا آهيون. ڀاءُ موهن ووهڙا گذريل سال جي ڪيل ڪاريه جي وچور پيش ڪئي. سوامي جن هوشيار ودياڙين کي انعام ڏيندي چيو ته ٻارن ۾ اُتم سنسڪار وجهو، جيئن اڳتي هلي هو نيڪ ناگرڪ ٿيڻ ۽ سنڌي جاتيءَ جو نالو روشن ڪن.

پريميو! توهان به پنهنجا ڌنڌا ڌاڙيون ڪندي، نوڪريون ڪندي، پرماتما کي نه وساريو. هر وقت اُن کي ياد ڪريو. پريو اسان کان پري ڪين آهي. اگيان سبب اسين اُن کي دور سمجهي ويٺا آهيون. جتي پريم آهي، اُتي پريو پاڻ اچي درشن ڏئي ٿو.

پريمين لاءِ پرماتما جو در اُٺئي پهر کليل آهي. جڏهن ٻه، جتي ٻه، هو سڪ سان سائينءَ کي ياد ڪندا ته ڪين داتار جو درشن ٿيندو. جي صرف ٻاهرين ريت پريوءَ جي پوڄا ڪن ٿا، صرف پوٿيون پڙهن ٿا، سي پريوءَ کان پري رهجي وڃن ٿا. ڀڳت ڌنڌداس نت نيم پنج ڪوهه پنڌ ڪري ڀڳوان ٺڪل ڪهور جو درشن ڪرڻ لاءِ ويندو هو. هڪ ڏينهن ڪم سبب ڪيس مندر ۾ پهچڻ ۾ دير ٿي وئي. مندر جي پانڌي ڪيس چيو ته هاڻي پڙدو بند ڪيوسي، توکي ڀڳوان جو درشن ڪين ٿيندو.

ئي وڃي، مگر ٻالڪ پرهلاد رام جو سهارو نه ڇڏيو. رام رام اُچاريندي جبل جي چوٽيءَ تان انهن هيٺ زمين تي ڪريو، چڻ مخمل جي گديلن تي. سندس وار به ونگو نه ٿيو. پيارا! توهان به هر وقت ڀڳوان کي ياد ڪندا رهو ته ڀڳو هر وقت توهان جي رکشا ڪندو. مانس شراب راکشسي ڪاڌو آهي. ان ڪاڌي کان دور رهي شڀ ڪرم ڪريو. مايا پر اُپڪار جي ڪارڻ ۾ خرچ ڪري سڦل ڪريو.

هڪ ڏينهن سوامي جن وڏالا ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته مايا موهڻي آهي. اُن جي پويان پنهنجي زندگي برباد نه ڪريو. حقيقت شناس ٿيو.

هڪڙي ڳوٺ ۾ هڪڙو سارنگي وڄائيندڙ شخص رهندو هو. هڪ رات جو هو گهر جي ٻاهر گرميءَ سبب کٽ تي سمهيو پيو هو. اڌ رات جو ڪي جن ڪيس کٽ سوڌو کڻي پنهنجي آستان تي آيا. صبوح جو جنن هن سارنگي وڄائيندڙ اکيون کوليون ته وائڙو ٿي ويو ته ڪٿي اچي ويو آهيان! جنن پوءِ ان کي ڏسي هو ڏاڍو گهٻرائجي ويو. جنن چيس ته تون گهٻرائج نه، اسان وٽ شادي آهي. شاديءَ جي موقعي تي تون سارنگي وڄاءِ، پوءِ توکي تنهنجي گهر ڇڏي اينداسين. هيڏانهن گهر جا ڀاتي عجب ۾ پئجي ويا ته کٽ سوڌو ڪيڏانهن اُڏامي ويو. جنن اُن شخص کي هيرن جواهرن جڙيل سارنگي وڄائڻ لاءِ ڏني. اها سارنگي ڏسي سارنگيءَ وارو ڏاڍو خوش ٿيو. جنن جي شاديءَ جو اُتسو شروع ٿيو. هن سارنگي وڄائڻ شروع ڪئي. ٻن ڏينهن کان پوءِ جنن هن کان پڇيو ته توکي ڪهڙي سوکڙي ڏيون. اُن شخص وراڻيو ته مونکي اها هيرن جواهرن واري سارنگي ئي سوکڙي طور ڏيو. جنن چيس ته ٻيو ڪجهه گهر. سارنگيءَ واري ٻيو ڪجهه نه گهري اها سارنگي ئي جنن کان سوکڙيءَ

وقت اوچتو ڀڳوان ٻڌڻ لاءِ ڪيس چيو تہ جيڪي ڪپڙي سو گهر. اهو اُپاسڪ وانڍو ٿي ويو ۽ چوائين لڳو، هيتري ڀڳتي ڪندي ٻہ تون راضي ڪونہ ٿئين، اڄ جڏهن تنهنجي نڪ ۾ ڪپهہ وڌي ام تڏهن مون تي راضي ٿيو آهين. تڏهن ڀڳوان چيو "پيارا! هونءَ جڏهن تون منهنجي مورتيءَ کي پٿر جي مورتي سمجهي يعني جڙ وستو جاڻي منهنجي پوڄا ڪندو هئين پر اڄ تو منهنجي مورتيءَ کي ساکيات چيتن روپ سمجهي نڪ ۾ ڪپهہ وڌي، انڪري مان پرسن ٿيو آهيان." اهو ٻڌي اهو ڀڳت ڏاڍو پرسن ٿيو. ڀڳوان ڪيس گهڻو ور ڏنو.

پريميو! ڀڳوان، ديوتائن سنتن مهاتمائن جي مورتين کي رواجي مورتيون يا پتلائون نہ سمجهو. جڏهن انهن جي پراڻ پرتشٺا ٿئي ٿي تہ انهن کي ساکيات چيتن روپ سمجهي انهن جي پوڄا ڪريو.

١٠ مارچ کان ٢٣ مارچ وڏالا پرادرم منڊل طوفان وڏالا ممبئيءَ ۾ پوڄيہ سوامي جن جو دستور موجب ستسنگ ڪاريہ ڪرم رکيو ويو. آرتوار ڏينهن شام جو ۽ ٻين ڏينهن تي رات جو سواميجن ستسنگ ورکا ڪئي. سواميجن پروچن ڪندي چيو تہ توهانکي ڌنيواد آهي جو توهان هر سال هوليءَ جي ڏينهن ۾ ستسنگ جو آيوجن ڪريو ٿا.

گنگا سنان ستسنگ ۽ سنتن کا درشن،
شرڌا سي سيوڪي، ڪرئي من پرسن.

سنتن جو ستسنگ ۽ درشن، گنگا جي اشنان جيان پاون ڪندڙ آهي، انڪري شرڌا ۽ پريم سان سنتن ستپرشن جي سيوا ڪريو. خوب نام جپيو. ڀڳت پرهلاد ننڍپڻ ۾ ئي پرڀوءَ سان ليئه جو نالو ڳنڍيو. سندس پتا ڪيس ڪيترا نہ ڪشٽ ڏنا. جبل جي چوٽيءَ تان پالڪ پرهلاد کي ڌڪو ڏنو ويو، جيئن هو چڪنا چور

سنڌ کان سڀئي سنبنڌ هو. هي پيارو نمرتا ۽ سادگيءَ جي مورت هو. وڌوان هو. ڀڳوان شري ڪرشن جو اننيہ اُپاسڪ هو. هر سال ڪيڏي نہ شرڌا سان شري گيتا جينتي اُتسو ملهائيندو هو. پرماتما در پرارٿنا آهي تہ کيس پرمپدي ڪمل چرڻن ۾ نواس ڏئي.

رام پرڪاش منڊل جو ٦٠ وارشڪ اُتسو چيٽ جو ميلو ١٨ اپريل ١٩٨١ کان ٢١ اپريل امراپور آستان جئپور ۾ پوڄيہ سوامي جن جي پرڌانتا هيٺ ملهايو ويو. ١٧ اپريل سوامي گرمکداس مهاراج جي ورسي ملهائي وئي. شام جي ستسنگ ۾ پوڄيہ سوامي جن سوامي گرمکداس مهاراج جي جيون تي روشني وڌي. ١٨ اپريل صبوح جو سوامي جن جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو. شام جو ٤ بجي پوڄيہ سوامي جن جي نيترتو ۾ شاهي جلوس نڪتو. جلوس ۾ ڀڳوان شري ڪرشن، ڀڳوان شري رام، شنڪر ڀڳوان، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج، ستگرو سوامي سروانند مهاراج جون سندر جهانڪيون ڪڍيون ويئون.

گواليار جي نوجوان پريمين ماسڪ ”رام پرڪاش سنديش“ پترڪا جو پرڪاشن ڪيو. اُن جي پهرين انڪ جو مهورت پوڄيہ سوامي جن ١٨ اپريل ڪيو. سوامي جن مهورت ڪندي چيو تہ هن پترڪا دوارا ستگرو مهاراجن جي سکيائن جو سنديش ڦهلبو ويندو.

٢٢ اپريل پرڀات جو پوڄيہ سوامي جن اُتسو جو پڄاڻي ڀاشڻ ڏيندي چيو تہ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج نہ صرف مهان سنت هئا، پر سماج سڌارڪ بہ هئا. ستگرو مهاراجن ماس آهار، شراب ۽ ٻين سماجڪ براين خلاف خوب پرچار ڪيو. پريمئو! توهان بہ ماس شراب کان ڪنارو ڪريو. ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

ماس کان ۾ پاپ آهه، مت کو کاوي ڀائي،
ڪهہ ٽيئونرام جو کاءِ هين، جاوت نرڪون ماهه.

طور ورتي. جڏهن ڪيس ساڳيءَ ڪٽ تي سنڀاريو، سارنگيءَ واري اُن سارنگيءَ کي ڪپڙي ۾ ويڙهي پنهنجي پر ۾ رکيو. جيئن ئي ڪيس رات جو ننڊ جو جهونڪو آيو ته جڏهن ڪيس ڪٽ سوڌو ڪڍي ڄڻان ڪيس ڪڍي آيا هئا اُتي ئي سنڌس گهر ٻاهر واري ميدان تي ڇڏي آيا. جيئن ئي صبوح جو سنڌس اکيون کليون ته پاڻ کي گهر جي ٻاهر ڏسي ڏاڍو خوش ٿيو؛ سنڌس گهر جا ڀاتي جيڪي گذريل ڏينهن کان هن لاءِ ڏاڍا وياڪل هئا، هن سان ملي ڏاڍو خوش ٿيا. هن کان حال احوال ورتائون. جڏهن هن احوال ڏيندي ڪين هيرن جواهرن واري سارنگيءَ جو ذڪر ڪيو ته هن ڪپڙي مان سارنگي ڪولي اُنهن کي ڏيکارڻ ٿي چاهي. جيئن ڪپڙو کوليائين ته ڪپڙي مان سارنگيءَ جي بدران اُن جي ٽنگ نڪتي. اِهو ڏسي هو وائڙو ٿي ويو. سنڌس پيشاني پيلي ٿي وئي ته هيرن جواهرن جي سارنگيءَ بدران اُن جي ٽنگ!

ٻرهميو! اِها سارنگي جڏهن پوٽن جي مايائي سارنگي هئي جا ٻهراڻ هيرن جواهرن جهڙي ڏسڻ ۾ آئي، پر حقيقت ۾ اُن جي ٽنگ هئي. ايئن سنسار جا پدارٿ ڏسڻ ۾ سهڻا سڪدائي آهن، مگر آهن سڀ مٽي. اڳي سهڻين استرين کي حاصل ڪرڻ لاءِ راجائون هڪ ٻئي تي حملو ڪري جنگيون جوٽيندا هئا، هزارن جون حياتيون ختم ٿينديون هيون هڪ سندر استريءَ لاءِ! ڪيڏي نه مورکتا. آخر سڀ مٽي ٿي مٽي. پيارا اهي سڀ روپ مايا جا آهن. مايائي روپن تي ڀلجي پنهنجي ڀڳوان کي نه وساريو.

١ اپريل پنڊت سيتلداس اجمير ۾ پرلوڪ ٿيو. پوجيه سوامي جن ۴ اپريل اجمير ۾ پهچي ويا. سنڌس چانٺي جي موقعي تي سوامي جن شرڌانجلي ڏيندي چيو ته پنڊت سيتلداس سان

ته ضرور اڳي ٻيا ماڻهو ان کي ٽي ڇڏيندا. ڇو ته ان کي ماري
هر سال راجا کي اڳڪٿي ٻڌائي انعام وٺان. انهيءَ خيال کان
هن راجا کان گاسليٽ جي ٽين جي گهر ڪئي. راجا کان گاسليٽ
جا ٻه ڏٻا، ٽين ڀرائي انهيءَ ٻر وٽ آيو، جتي نانگ رهندو
هو. اتي ٻر ۾ گاسليٽ هاري باهه ڏياري ڇڏيائين. پاڻ پنهنجي
گهر خوش ٿي وڃي ويٺو. ٻئي سال وري جڏهن هي اتي آيو
ته ساڳئي هنڌ هن ساڳيو نانگ ڏٺو، جو ڏسي هي عجب ۾
پئجي ويو. نانگ وري به ٻرهمڻ کي اهو چيو ته پيارا، ٻچ ته
۽ تون ڪيترو به مونکي دکي ڪندين ۽ برو ڪندين، پر مان
تنهنجو ڀلو ئي ڪندس. هن سال تون ساڳئي راجا وٽ وڃ ۽
چئجانس ته راجا هن سال تنهنجي ملڪ ۾ خوب برساتون
پونديون ۽ ٻوڏون ٿينديون. ٻرهمڻ نانگ جي چوڻ موجب راجا
وٽ آيو ۽ راجا کي اڳڪٿي ٻڌائي. وري به راجا ٻرهمڻ کي
خوب انعام ڏنا. پر ڏسو ته ٻرهمڻ جي دل ۾ وري به کوٽ
پيدا ٿيو. وري نانگ کي ناس ڪرڻ لاءِ ٻه ڏٻا، ٽين پاڻيءَ جا
ڀرائي نانگ جي ٻر ۾ هاريائين ۽ پاڻ نانگ کي مئل سمجهي
خوش ٿيندو گهر ڏانهن آيو. وري ٽئين سال به ساڳئي وقت
ئي ساڳئي هنڌ آيو. اتي نانگ به وري نڪتو. نانگ کي ڏسي
ٻرهمڻ ڏنگ رهجي ويو ۽ سندس ساهه مٺ ۾ اچي ويو.
سوچيائين ته مون هن سان ٻه دفعا ٻرائي ڪئي آهي، هاڻي
هي ضرور ماريندو، پر نانگ هن کي ساڳيا اکر چيا، جي ٻڌي
ٻرهمڻ وائڙو ٿي ويو. نانگ هن دفعي ٻڌايس ته هاڻي راجا کي
چئجانءِ ته هن سال توکي هر ڳالهه ۾ فائدو ٿيندو. خوب اناج
پيدا ٿيندو. خوب پئسو ٿيندو ۽ تنهنجي هر هنڌ جيت ٿيندي.
اهو ٻڌي ٻرهمڻ راجا وٽ آيو ۽ وري اهائي اڳڪٿي ٻڌايائين
جا نانگ چئي هئي. هن دفعي ته راجا هن تي ڏاڍو خوش ٿيو ۽

ٻارهو! ٻين سان ڀلائيءَ جا ڀير ڀريو، اُپڪار جا ڪم ڪريو، نام ڄپيو، دل ۾ ديا ڌاريو، انهن جيون سڦل ڪريو.

سنت مهاتمائون هميشه ديالو ٿيندا آهن. جيءَ ڀلي ڪٽي انهن جي مهما کي نه ڄاڻن ۽ برائي ڪن، ته به هو ڪرپالو وري به جيءَ جو ڀلو ئي ڪرڻ چاهيندا آهن. هڪ دفعي جي ڳالهه آهي ته ڪنهن ڳوٺ ۾ هڪ غريب برهمڻ رهندو هو. هڪ ڏينهن برهمڻ ڪمائيءَ سانگي گهر کان ٻاهر نڪتو. سندس استريءَ کيس رستي لاءِ ڪجهه روٽي پچائي ڏني. جڏهن پنڌ ڪندي ٿڪو ۽ رات به پئجي چڪي هئي ته خيال ڪيائين ته هي نديءَ جو ڪنارو آهي، هتي ٽڪر کائي آرام ڪريان. اهو سوچي روٽي کائي جڏهن سمهڻ تي هو ته اتي هڪ نانگ ڦڻ ڪڍي اچي بيٺو. برهمڻ نانگ ڏسي ڊڄي ويو. تنهن تي ان نانگ چيو ته پيارا تون ڊڄ نه. مان توکي ماريندس ڪونه، ٻو تنهنجو ڀلو ڪندس. پر تون منهنجي چوڻ تي هلجانءِ. نانگ جي ڳالهه ٻڌي برهمڻ کي ڪجهه قدر ڌيرج آيو. نانگ وري چيو ته تون صبوح ٿيندي ئي فلاڻي شهر جي راجا وٽ وڃجانءِ، اتي راجا توکان ڪجهه پڇندو. تون جواب ۾ چئجانس ته هي سال ڪجهه قدر ڳرو آهي. ڏاڍيون تڪليفون ڏسڻيون پونديون، ٻاهيون لڳنديون ۽ هوائون لڳنديون، ماڻهن جا نقصان ٿيندا، راجا کي اهين اڳڪٿي ڪري ٻڌائج. صبوح ٿيندي ئي برهمڻ شهر ڏانهن هليو. راجا وٽ پهتو. راجا هن کان حال احوال وٺي عزت سان ويهاريو. تنهن تي برهمڻ راجا کي چوڻ لڳو ته راجن، هن سال هتي ٻاهيون لڳنديون، هوائون واچوڙا لڳندا. اها اڳڪٿي ٻڌي راجا هن تي خوش ٿي کيس خوب انعام ڏنا. جهڪي وٺي هي ڏاڍو خوش ٿيو. ٻو دل ۾ بدگماني پيدا ٿيس ته هاڻي نانگ جي چوڻ تي هيترو ڪجهه مليو اٿم، جي نانگ جيترو هوندو

سوامي جن ناسڪ ۾ آيا. اُتي ٻه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيائون. ١٨ مئي سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

٣٠ مئي ١٩٨١ پوجيه سوامي جن اجمير ۾ سوامي ماڌوداس جي پرام پرڪاش آشرم آدرش نگر ۾ پڌاريا، جتي ١ جون کان ٧ جون ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جو ورسي اُتسو ملهائڻ جو آيوجن ڪيو ويو. پوجيه سوامين ۽ منڊل جي پڻ سنتن صبوح ۽ شام ستسنگ ورکا ڪئي. ٧ جون پوجيه سوامي جن اُتسو جو پلئه پائيندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سوَن ساڌڪن کي سَت نام ساکيءَ جو منتر ڏيئي پار لڳايو. ستگرو مهاراج ڀڳتيءَ جا ڀنڊار ۽ گيان جا گلزار هئا. پريميو! توهان به پنهنجي جيون ۾ سمرڻ ۽ سيوا جي جوت جڳايو. سڀني پراڻين ۾ پريوءَ جي جوت ڀسي سڀني کي پيار ڪريو. مانس آهار ۽ شراب جو تياڳ ڪريو. جهڙو اَن تهڙو مَن. ساتوڪ ڀوڄن کائيندا ته توهان جي بُڌي به ساتوڪ ٿيندي ۽ جيون نروڳ رهندو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

ساتوَڪ سولپ نيم سي، جو جن ڪرت اهار،
تانکو روگ نه لاکهي، ٽيئون ديه مڌهار.

پريمين جي ٻنهن پري ٿيڻ تي پوجيه سوامي جن ٢٧ جون ڀارت جو وديش ياترا لاءِ روانا ٿيا. سوامين سان گڏ سنت ديو پرڪاش، سنت آنند پرڪاش، سنت ٽوپڻداس ۽ پيارو گيان لعل ساڻ هئا. سوامي جن ٢٧ جون صبوح جو ١١ بجي بنڪاڪ هوائي اڏي تي پهتا. ڪيترن ئي پريمين سوامين جو ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. اُتي سوامي جن پڻ رکمڻي ديارام جي گهر ۾ رهيا. ٩ ڏينهن سوامي جن جدا جدا پريمين جي گهرن ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. تاري تانواڻي، واشي پرسواڻي، جهامنداس گنگلاڻي، تاري گلراجاڻي، سشيلا کشنچند، ڪملا

هونئن کان ٻه وڌيڪ انعام ڏنائينس، جي وٺي پوهڻ ڏاڍو
خوش ٿيو ۽ راجا کان هن دفعي پڇاهه ٿين ڪپڙ جا گهرائين.
ڪپڙ جا ڏٻا ڪڍائي انهيءَ ۾ وجهي آڻيو ۽ اتي ڪپڙ نانگ کي پيارائين.
ڪاٺ جو نانگ، جو اصلي ڪنهن ساڌوءَ جي روپ ۾ هو، ڏسي ڪلڻ
لڳو ۽ چيائين اي مورکه، هن دفعي ڪپڙ آندو اٿئي، اڳي
جڏهن تو ڪاسليٽ ۽ پاڻي آندو هو، ان مان ڪوبه نقصان ڪونه
ٿيو ته تو ان مان سبق ڪونه پرايو ته جنهن پرڀوءَ جي هٿ ۾
سڀڪجهه آهي، اهو ٿي ڪجهه به ڪري سگهي ٿو. جڏهن
باهه لڳي هئي ته اها مون وٽ به اچي ها ۽ جي پوءِ اچي ها ته
مان به ضرور پڄان ها. پر تو مورکه پاڻ کي سڀ ڪجهه ٿي سمجهيو
۽ مونکي مارڻ جي ڪوشش ڪئي. پر ڪرڻ ڪراوڻهار اهو
پرڀو آهي. بندو ڪجهه به ڪونه ڪري سگهندو. پوهڻ ان
سنت کي، جو نانگ جي روپ ۾ هو، ختم ڪرڻ جي ڪوشش
ڪئي، مگر سنت پنهنجو سيتل سڀاءُ نه ڇڏيو ۽ ور ور ان پوهڻ
تي دَيا جي درشٽي ڪندا رهيا.

پريميو! توهان به سيتل سڀاءُ سان سيوا ۽ اپڪار جا ڪار به
ڪندا رهو.

اُنسو کان پوءِ به پوڄيه سوامي جن ۲۷ اپريل تائين روز
امراپور آستان تي ستسنگ ڪندا رهيا. ۲۸ اپريل صبح جو سواميجن
ڄئپور مان اندور روانا ٿيا. اُتي سوامي مرليڌر مهاراج جي ورسي
سنبنڌ ۾ پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيائون. ۵ مئي سواميجن
کنڊوا ۾ آيا. اُتي به ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيائون. ۷ مئي
سواميجن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

۱۴ مئي سوامي جن ڪوي ڀلاجرام جي ورسي اُنسو سنبنڌ
۾ ڌولاليءَ روانا ٿيا. اُتي سوامي جن ۱۴-۱۵ مئي ستسنگ
ڪندي ڪوي ڀلاجرام جي ڪٿا جو ورڻن ڪيو. ۱۶ مئي

ماءِ شري ڪرشن! شري ڪرشن جو آواز ٻڌڻ ۾ ايندو. اهو ٻڌي اُن مائيءَ ۾ نئي چيٽا ڪٽي جنهن پنهنجي ڪن جي پرسان آندا ته اُنهن ماءِ شري ڪرشن ۽ جڏهن شري ڪرشن جي ڌڙڪني ٻڌڻ ۾ آئي. مائي اڇرج ۾ پئجي وئي.

ڀڳتن جي هڪ شڪ. ماءِ ڀڳوان ٻڪي ٿو ۽ ڀڳوان جي ڌني پراڻي ڌڙڪنس لڳي ٿي. ڪنهن جو ڪيو اجايو ڪين ٿو وڃي. ٺهڪري پيارا! ڀيون سڀ ڳالهيون وساريو، پر نام نه وساريو.

٧ جولاءِ پوڄيه سواميڄن بئنڪاڪ مان هانگ ڪانگ لاءِ روانا ٿيا. هانگ ڪانگ هوائي اڏي تي ڪيترن ئي پريمين سوامي جن جو پورو سواگت ڪيو. اتي پاڻ هري واڌوا ۽ ٻين پريمين گڏجي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي پيغام پکيڙڻ لاءِ پريم پرڪاش منڊل ٺاهيو آهي. سوامي جن کي هوائي اڏي تان سڌو ان منڊل ۾ وٺي ويا. سواميڄن اُن منڊل ۾ روز صبوح جو ١٠ بجي ۽ شام جو ٧ بجي ستسنگ. پروچن ڪندا هئا.

پريم پرڪاش منڊل ۾ ڀڳوان شري ڪرشن، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراج جي مورتين جي پراڻ پرتشٺا، پوڄيه سواميڄن جي اپستٿيءَ ۾ ڪئي وئي. اُن موقعي تي سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته اڄ کان وٺي انهن مورتين کي سنگمرمر جون مورتيون نه سمجهو، پر ساڪيات روپ سمجهي شرڌا سان اُنهن جو ڌيان ۽ اُپاسنا ڪريو. ستگرو مهاراج ٻه فرمائين ٿا:

جپ تپ سيوا ڪرم شڀ، ٽيرٿ دان سنان،
شرڌا بن ڦل ديت نهن، ڪهه ٽيئون سمت مان.

هڪ راجا جي ڌيءَ رتنا ۽ هڪ زميندار جي ڌيءَ ڪملا پاڻ ۾ ساهيڙيون هيون. هڪ دفعي راجا وٽ سمدس گرو آيو هو. اُن کي ڀڳوان جي پوڄا ڪندي ڏسي ساهيڙين اُن کان

ديالداس ۽ ٻين ڀڳتن سوامي جن جي شاندار آجيان ڪئي. پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڪليگ ۾ هري نام هئه، سڀ ساڌن ڪا سار،
ڪهه ٽيئُون تنهن سمر ڪي، پاوُ موڪش دوار.

ڀڳتو! ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ديش وديش ۾ وڃي ستسن کي سڄاڳ ڪري نام ڄپايو. توهان به نام کي نه وساريو. اُٿندي ويهندي، هلندي چلندي نام کي ياد ڪريو. جيڪڏهن نام ياد هوندو ته پڇاڙيءَ ناميءَ اَرٿات پرماتما وٽ پهچي وڃبو يا ڪو سچو سنت ملي ويندو جو مالڪ سان ملائيندو. سنت نامديو جو پيارو شش ڀڳت چوکا ميلا ۽ ٻيا ڪي ڀڳتي جڳهه جي اوچتي ڪري پوڻ سبب دٻجي مري ويا. خبر پوڻ تي ڪجهه وقت بعد چوکا ميلا جا مائٽ سنگ (هڏا) ڪڍڻ ويا پر سڃاڻي نه ٿي سگهيا ته چوکا ميلا جا ڪهڙا سنگ آهن! ان ڪري هوءَ سنت نامديو وٽ ويا. سنت نامديو کين چيو ته مهنجي پياري ڀڳت چوکا ميلا جي هڏن جي سڃاڻ اها آهي ته اُن جي هڪ هڪ هڏي مان جئه شري ڪرشن جي مڌر ڌوني توهان کي ٻڌڻ ۾ ايندي. جڏهن اُنهن سڀني اُنهن هڏن جي پرک ڪئي ته ڪن هڏن مان کين جئه شري ڪرشن جي ڌوني ٻڌڻ ۾ آئي. اهو ڪؤتڪ ڏسي اهي وائڙا ٿي ويا. جيئري ته ڀڳت جي رڳ رڳ نام اُچاري ٿي پر سندس استُول شرير جي هڏن مان به نام جي ڌوني ٻڌڻ ۾ اچي ٿي.

سنت نامديو جي پرمڀ ڀڳتياڻي جنا ٻائي ڇيڻا ٿڦيندي هئي. هڪ دفعي سندس ڪجهه ڇيڻا ڪا مائي کڻي وئي ته سندس اکين ۾ آنسون هئا. ٻيءَ ڪنهن مائيءَ پڇس ته تون ڀڳتياڻي ٿي ڪري روئين ٿي؟ جنا ٻائيءَ وراڻيو ”مان جئه شري ڪرشن، جئه شري ڪرشن اُچاريندي ڇيڻا ٿڦيا آهن. اُنهن ڇيڻن

وستيءَ تي پهتي پاڻ ۾ ڳالهائيندا ٻولهائيندا هليا. رستا ڪيس ٻاپام سان سمجهائيندي چيو ته توهان من ۾ ڀڳوت ٻاپام ڏاڍو نه ته ته مونکي سپرش به نه ڪريو. اهو ٻڌي سندس پٽيءَ ڪاوڙ ۾ اچي ڀڳوان وارو اهو بتون نديءَ ۾ ڪڍي ڦٽو ڪيو. رستا اهو ڏسي ڏاڍو دکي ٿي. ساهرن ۾ ٿيٽي ٿو سندس مٿهن تي مشڪ ڪين هئي. ٻاپوءَ جي وپوگ ۾ نه ڪائي نه هئي. ساهري گهر جي ڀاتين هن کي گهٽوتي سمجهيو، مگر ڀڳوت مورتيءَ جي وڃڻ ۾ هوءَ اداس گذارڻ لڳي. آخر هنجي چوڻ موجب سندس ساهرا ماڻت ڪيس اُن نديءَ وٽ وٺي آيا، جتي سندس پٽيءَ ڀڳوان جي مورتيءَ وارو بتون ڦٽي ڪيو هو. هن نديءَ جي گهاٽ تي ٻاپام ٻڌي آواز ۾ ٻاپوءَ کي پڪار ڪئي. هڪدم اهو ساڳيو بتون تيز نديءَ مان نڪري اچي سندس گود ۾ پيو. هن کي اهو بتون مليو جڻ نئين زندگي ملي. بتون کولي هڪدم اُن مان ڀڳوان جي مورتي ڪڍي اُن کي ڇاتيءَ سان لڳايائين. سندس پٽي ۽ ساهس آيل ٻيا ماڻهو اهو ڪوتڪ ڏسي دنگ رهجي ويا ۽ راجڪمار جو ٻڙ ڀڳوان ۾ وشواس پيدا ٿيو. پٽيءَ جي سنگ ۾ پٽي به ڀڳتي مارگ جو راهگير ٿيو. ڪملا ۽ رستا ۾ ٻاپوءَ کي مورتيءَ لاءِ اليمت شرڌا هئي. اسان مان هڪ هڪ ۾ ڀڳوان لاءِ شرڌا ۽ ٻاپام هئڻ گهرجي. ٻاپيو! ڀڳوان، ديوتائن ۽ ستگرن جي مورتين کي رواجي مورتيون نه سمجهو، ساکشات سمجهي پوڄا اپاسنا ڪريو.

گرو پورنما جي ڏينهن سوامي جن اپديش ڪندي چيو:

گر مورت ڪا ڌيان ڌر، گر شبد ديئون ديئو،
ڪهه ڪبيئون ڪر نام جپ، پائو آتم پيئو.

ستگرو ديوتائن جو به ديوتا آهي. ان ڪري جگياسوءَ کي ستگروءَ جي صورت جو پورو پورو ڌيان ڪري سندس ڏنل

ڀڳوان جون مورتيون گهرايون. اُن سمت ٻنهي ٻالڪن کي اڻڄاڻ سمجهي هرهڪ کي هڪ پٿر جو ٽڪر ڏيندي چيو ته هيءَ ڀڳوان جي مورت آهي. انهن جي ڀڳتي ڪندءِ ته سنسار مان پار پوندءِ. ٻئي ڄڻيون پنهنجي پنهنجي گهر ۾ اها مورتي رکي نهايت پيار سان اُپاسنا پوڄا ڪنديون هيون. ڪملا جي پتا سان سندس ڀاءُ جي اڻبڻت هئي. هڪ ڏينهن ڪملا جو چاچو پاءِ جي گهر جو ڪيترو سامان زوريءَ کڻي هليو ويو. ان سامان ۾ ڪملا جو اهو پٿون به هو، جنهن ۾ هوءَ ڀڳوان جـــي مورتي رکندي هئي. مورتي نه هئڻ سبب ڪملا ڏاڍي اداس ٿيڻ لڳي ته ڪيئن هوءَ ڀڳوان جي پوڄا ڪندي! هوءَ چاچي جي گهر آئي ۽ چاچي کي چيائين ته مونکي منهنجي ڀڳوان جي مورتي واپس ڏيـو. چاچهس چيس ته هن سامان ۾ ڪهڙي تنهنجي مورتي آهي؟ مونکي خبر ڪين آهي. اندر نه اچ، دروازي تي بيهي پنهنجي ڀڳوان کي سڏ ڪر. جيڪڏهن تنهنجي ڀڳتي سچي هوندي ته پاڻيهي ڀڳوان تو وٽ هليو ايندو. ڪملا ڏاڍي نـوڙم سان پرڀوءَ کي پڪاريو. اُن سامان مان ڀڳوان جي مورتيءَ وارو پٿون اُڏامندو اچي ڪملا جي گود ۾ پيو. چاچهس اهو ڪوتڪ ڏسي وائڙو ٿي ويو. ڪملا اهو پٿون پراپت ڪري ڏاڍو گد گد ٿي ۽ گهر اچي سچي حقيقت ماءُ پيءُ سان ڪيائين ۽ ڏاڍي شرڌا سان ڀڳوان جي مورتي ڪڍي اُن جي پـوڄا اُپاسنا ڪيائين. پرڀوءَ ۾ سندس پريم ۽ شرڌا وڌندي رهي.

راجا جي سپتريءَ رتنا جو وواهه وري اهڙي راجڪمار سان ٿيو جيڪو ڀڳوان کي مڃيندو به ڪين هو. جڏهن پتيءَ جي ان سڀاءَ جي ڄاڻ رتنا کي پئي ته هوءَ چنتت ٿي. وواهه بعد هوءَ جڏهن گهوٽ سان گڏ ساهري وڃڻ لڳي ته هن پاڻ سان اهو پٿون به ساڻ کنيو جنهن ۾ ڀڳوان جـــي مورتي پيل هئي.

دل ۾ ديا پيدا ٿي ته وچاري هرڻي پنهنجي ٻچي لاءِ تڙڦي رهي آهي. اولاد هرڪنهن کي پياري لڳندي آهي. سندس سنگدل موم دل بڻجي پيئي. هن هڪدم هرڻيءَ جي ٻچي کي آزاد ڇڏي ڏنو. اها هرڻي پنهنجي ٻچي کي کڻي ڏاڍو خوش ٿي جهنگل ڏانهن هلي وئي. رات جو سبڪتگين کي فرشتي سپني ۾ ٻڌايو ته تو اڄ هڪ هرڻيءَ جي ٻچي تي ديا ڪئي آهي، ان ڪري تون بادشاهه ٿيندين. اڳتي هلي سبڪتگين غزنويءَ جو بادشاهه بڻيو. هڪ هرڻيءَ تي ديا ڪرڻ سبب رواجي سپاهي بادشاهه بڻيو، پر جيڪو سڀني جيون تي ديا ڪندو آن جي مٿان ڀڳوان جو ڪيڏو نه ڇٽ جهلندو. پريميو! انڪري دل ۾ ديا ڌاريو. پنهنجي زبان جي ٿوري چشڪي لاءِ گنگدامن کي نه ڪهو.

ڪمت هون ڪم جات هون، ڪما جو مان همار،
آج گلا تم کات هو، ڪل کائيگا تمهار.

ٻڪرا ٻڪريون ڪيئن نه ٻاڏائين ٿا. ڪڪڙ ڪڪڙيون ڪيئن نه ڪيڪرائون ڪن ٿا. انهن جيون تي ديا ڪريو، نه ته توهان کي ٻئي جنم ۾ ڪڪڙ يا ٻڪرو بڻجڻو پوندو. پنهنجو آئيندهه ٺاهڻ چاهيو ته سڀني جيون تي ديا ڪريو.

۲۳ جولاءِ سوامي جن هانگ‌ڪانگ مان منيلا ۾ آيا. هوائي اڏي تي ڪيترن پريمين سوامي جن جو ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. سوامي جن منيليءَ سيٺ ٻانءُ ديو سچواڻيءَ جي گهر ۾ رهيا. سوامي جن ۱۶ آگسٽ تائين منيلا جي هندو مندر ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن گرو منتر جي اهميت ٻڌائيندي چيو ته ستگرو مهراج فرمائين ٿا:

ستگر ڪي ست شبد ڪا، ڪرلي نسدن جاپ،
ڪهه ٽيڏون جس جاپ تي، مٽي سڪل سنتاپ.

نام جو جاپ ڪرڻ گھرجي، ان بعد ئي ڪمس آتم گيان پراپت ٿيندو. گرو لفظ جي معنيٰ ئي آهي جيڪو اونڌھہ مان ڪڍي روشنيءَ ۾ آڻي، اگيان مان ڪڍي گيان مارگ تي آڻي، اَسَت مان ڪڍي ست مارگ ٻڌائي. پربھو! ان ڪري گروءَ جي وڏي اهميت آهي، شش کي گروءَ جي سکيائن ۽ سدانتن جي ساک پنھنجي جيون ۾ ڍارڻ گھرجي.

هانگ ڪانگ ۾ آخرين ستسنگ ڪندي پوجيہ سوامي جن چيو:-

ديا دل ۾ راکيئي، تون ڪيون نردئي هوءِ،
سائين کي سڀ جيوَ هئن، ڪيڙي ڪنجر سوءِ.

ديا نہ صرف ماڻهو ماتر تي ڪرڻ گھرجي پر پکين پسن تي بہ ديا ڪرڻ گھرجي. ڪيترا امير ماڻهو پنھنجي شونق پوري ڪرڻ لاءِ شڪار ڪرڻ ويندا هئا. شڪار ڪرڻ جنگ سندن من جي وندر هوندي هئي. اڄ ڪلهہ شڪار جو رواج گھٽ آهي. شڪار ڪندي هو ڪيترن معصوم جانورن کي ماري مظلوم ڪندا هئا. ”مروان موت ملوڪان شڪار!“ مڙش کي پنھنجي هڪ هڪ ڪرم جو ڦل ڀوڳڻو آهي. ڪوبہ ڪرم ڇڪر ڪان ڇٽي ڪين سگھندو. تنھنڪري پيارا، اهڙو برو ڪرم نہ ڪريو جنھن مان هنسا ٿئي. دل ۾ ديا ۽ پريم جي جوت جڳايو.

سبڪتگين هڪ رواجي سپاهي هو. هڪ ڏينھن هو جھنگل ۾ شڪار ڪرڻ ويو. شڪار ڪندي هن هڪ هرڻ ڏٺو، جنھن سان گڏ سندس ننڍڙو ٻچڙو بہ هو. سبڪتگين اُن هرڻيءَ ۽ سندس ٻچي جي پٺيان ڊوڙيو. هرڻي چالون ماريندي وڃي لڪي. سندس ٻچو رهجي ويو. سبڪتگين هرڻيءَ جي ٻچي کي ڪٺي ٻڌي ڏيندو واپس وريو. نہ هرڻي بہ پوئن مان ٻاهر نڪري سندس پويان وئي. هرڻيءَ کي پويان ايندو ڏسي سبڪتگين جي

۱۵ آگسٽ سنڌي ٻارهين گڏجي پوجيه سوامي جن جو جنمڏينهن ملهايو.

۱۷ آگسٽ سوامي جن جاڪرتا ۾ آيا. اتي هوائي اڏي تي سون صدين سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن اتي ڀاءُ شنڪر گوپ ساميتاڻيءَ جي گهر ۾ رهيا ۽ اتيئي ۹ سيپٽمبر تائين ستسنگ پروچن ڪيائون. ماتا ڪرشنا ساميتاڻي ۽ سندس ساري پريوار پوجيه سوامي جن جي خوب سيوا ڪئي. پوجيه سوامي جن نت نيم ماتا ڪرشنا ساميتاڻيءَ جي گهر ستسنگ پروچن ڪندا هئا. سوامي جن پنهنجي پروچن ۾ چيو ته ڀلي ڌنڌا ڌاڙيون ڪري خوب ناڻو ڪمايو، پر اُن کي پرماتما جي امانت سمجهي ستڪرمن ۾ سڦلو ڪريو ۽ پرڀوءَ کي نه وساريو. پرڀو توهان جي ڪيڏي سار سنڀال لهي ٿو، اُن جا شڪرانا مڃيو. ستڪرمن ۽ پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

سمت گرو پرماتما، ساچي سنگي جان،
ڪهه ٽيڏون ان لين سي، ڪرلي پريم سڄان.

۲۳ آگسٽ جنماشٽميءَ ڏينهن سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما جو ٻڌن ڳائيندي ڀڳوان ٻانڪي ٻهاريءَ جي ليلائن جو ورڻن ڪيو.

مدن موهن ڀڳوان شري ڪرشن جو اننيه ڀڳت هو. هڪ دفعي هن ٻزار ۾ ڏاڍي سٺي ڪنبل ڏٺي. سندس دل ٿي ته ان ڪنبل جي ڳاڏي پراڻي ٻندراٻن موڪليان. ان ڪنبل جا مالهوڙا تيار ڪري ڀڳوان شري ڪرشن کي پوڄ لڳايو وڃي. هن اُن ڪنبل جي هڪ ڳاڏي ٻندراٻن موڪلڻ جي لاءِ سيوڪن کي آگيا ڪئي. سيوڪن چيو ته هتان ڪنبل موڪلڻ تي ڪافي خرچ ايندو، اهڙا ڪنبل اُتي ٻهتي مصريءَ کان به مهانگي ٻوندي. اُتي ٻندراٻن ۾ ئي ڪنبل خريد ڪري مندر ۾ موڪلجي. تڏهن ڀڳت مدن موهن

پريميو! ستگروءَ دوارا ڏنل منتر جو جاپ ڪرڻ سان توهان جا سڀ ڪشٽ ڪليش ڪافور ٿي ويندا، شرڌا ۽ وشواس سان نام جپيو ۽ دکين دريدرن جي شيوا ڪريو. دل ۾ ديا ڌاريو، پراُپڪار جا ڪم ڪريو.

ڌار ديا دل ۾ سدا، ديئون سڀ کي پيار،
ڏيئون اس اُپڪار سي، اپدا ڪرو اُڌار.

پوجيه سوامي جن ديا جي وشيه تي پروچن ڪندي چيو ته جن جي دل ۾ ديا ڀاونا هوندي آهي، اُهي ٻئي جو دک سهي نه سگهندا آهن. هو پاڻ کي تڪليف ڏيئي به ٻئي کي سکي ڪندا آهن.

هڪ دفعي آمريڪا جو پريزيڊنٽ پارليامينٽ هائوس ۾ وڃي رهيو هو. رستي تي هڪ سوئر جي ٻچي کي چِڪڙ ۾ ڦاٿل ڏسي کيس دل ۾ ديا آئي. هي هڪدم ڪار مان هيٺ لٿو. هي پنهنجي اعليٰ عهدي ۽ اُچن ڪپڙن جو به خيال نه ڪري اُن ڪيچڙ ۾ گهڙيو ۽ ڦاٿل سوئر جي ٻچي کي چِڪڙ مان ٻاهر ڪڍي آيو. هيڏانهن پارليامينٽ ۾ ميٽنگ جو وقت پڄي آيو هو. هي صاحب وقت جو ڏاڍو پابند هوندو هو. سو اُنهن ڪپڙن ۾ بدلائڻ کان سواءِ ئي هي پارليامينٽ هائوس ۾ ويو. سندس ڪپڙن کي ڪيچڙ لڳل هئي، هن اُن ڳالهه جي ڪا به پرواهه ڪانه ڪئي. پارليامينٽ جي ميمبرن کي جڏهن ان گهٽنا جي خبر پيئي ته هو هن صاحب جي ساراهه ڪرڻ لڳا. تڏهن هن ٻڌايو ته مون ڪو وڏو ڪم ڪونه ڪيو آهي، منهنجي ساراهه ڪرڻ جي ضرورت ڪانه آهي. مون جڏهن سوئر جي ٻچي کي گپ ۾ ڦاٿل ڏٺو ۽ ڪيڪرائون ڪندو ڏٺو ته منهنجو من دکي ٿيو. ان ڪري مان ڪار روڪي کيس چِڪڙ مان ٻاهر ڪڍي آيس ۽ پوءِ مون سک جو اُنڀوُ ڪيو. مون هن تي ڪهڙي ديا ڪئي.

ڇهه ئي گذريل ستونجاهه سالن ۾ مان هر پروگرام ۾ وقت سر پهتو آهيان، ڪڏهن به ڪو ڪاربه ڪرم رد ڪين ڪيو آهي. جيڪڏهن منهنجو جهاز نٿو هلي سگهي ته ڀڳوان ٻيو ڪو رستو ڪيندو. مسٽر مولر اُن وقت آتم وشواس سان پرماتما کي پرارٿنا ڪئي. آسمان هڪدم صاف ٿي ويو ۽ جهاز هليو. مسٽر مولر منهنجي مقرر وقت تي ڪيولينڊ شهر ۾ پهتو. پر رواجي ڳالهين لاءِ پرڀوءَ کي پرارٿنا نه ڪجي ته سٺو آهي. ڪنهن ڪروڙپتيءَ کي پرارٿنا ڪرڻ ته اسان کي پنج پيسا ڏئي، ته ٺهي نٿو. پرماتما کان ننڍڙيون ننڍڙيون شيون نه گهرون. پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪندي نام پدارٿ گهرون، آتما گيان گهرون، جنهن مان اسان جو ڪلياڻ ٿئي.

9 سيپٽمبر سوامي جن جاڪرتا ۾ آخري ستسنگ ڪيو. سنڌي پريمين کي آشيرواد ڪندي چيو ته ستگرن دوارن ڏنل نام جو خوب جاپ ڪريو. هڪ ٻئي سان سک سهڪار سان هلو. محبت ۽ ميلاپ واري زندگي گذاريو. پاڻ شڪر، گوپ ۽ پرنسيپال وي - رام سوامي جن جا شڪرانا مڃيا.

10 سيپٽمبر پوڄيه سوامي جن مليشيا سمت سنگاپور ۾ پهتا. هوائي اڏي تي پيٽر اندرا مڱهارام، پاڻ رام چڳاڻي ۽ ٻين پريمين سوامي جن جو پوڄيه سواڳت ڪيو. سوامي جن اتي 24 سيپٽمبر تائين پيٽر اندرا مڱهارام جي پرام پرڪاش مندر ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

هڪ ڏينهن اتي پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سنت ڪيڏا نه ديالو ٿين ٿا، جو ٻين جي عزت بچائڻ لاءِ پنهنجو اپمان به سهن ٿا. ٻين جي رکشا لاءِ پاڻ ڪشٽ سهن ٿا. سنت ڪبيرداس چوي ٿو:

سادو بڙي پرمارٿي، گهن جهون برسي آءِ،
تپن بجهاوي اورڪي، اپنو پارس لاءِ.

چيو "ڀڳوان کي جنهن شيءِ جو ڀوڳ لڳي، اُن لاءِ خرچ جو گهڻو سوال آهي." مدن موهن کنڊ جي گاڏي ڀرائي ٻندرابن ڀڳوان جي مندر ۾ موڪلي. مندر جي پوڄارين کنڊ ڀنڊاري ۾ رکائي ته ٻئي ڏينهن ڀنڊاري ۾ کنڊ جو استعمال ڪبو. ڀڳوان اهڙو ديالو جو رات جو ئي هن گوسائينءَ کي سپني ۾ آگيا ڪئي ته هاڻي جو هاڻي مدن موهن واري کنڊ جا مالپوڙا تيار ڪري موڪلي ڀوڳ لڳايو ۽ ڀنڊارو ڪيو. گوسائين هڪدم ننڊ مان اُٿي مالپوڙا تيار ڪرايا ۽ پرڀات جو ئي اُن کنڊ مان تيار ٿيل مالپوڙن جو ڀوڳ ڀڳوان کي لڳايو. ڀڳوان ڀڳتن پيارن جي اڇا پوري ڪرڻ ۾ دير نه ٿو لڳائي.

هڪ ڏينهن جاڳرتا ۾ پوجيه سوامي جن پرارٿنا جي اهميت تي پروچن ڪندي چيو:

پرارٿنا ڪر پريم سي ڪهه ٽيئُون ٻن داس،
شڌ هردي کي سمت، هر راکو من وشواس.

پرارٿنا ۾ وڏي شڪتي آهي. مهاتما گاندي پرهم مهورت جو اُٿي شريمد ڀڳوت گيتا جو پاٺ ڪندو هو، پرارٿنا ڪندو هو. ڪيترائي وڏا وڏا مسئلا سندس سامهون هوندا هئا. پرارٿنا بعد اُنهن جو حل کيس ملي ويندو هو.

هڪ دفعي جارج مولر جهاز رستي ڪئناڊا وڃي رهيو هو. اوچتو چئني طرفن کان ڪوهيڙو ڇانئجي ويو. ڪپتان جهاز کي روڪيو. چوويهه ڪلاڪ گذري ويا ته به آسمان صاف نظر نه آيو. مسٽر مولر جهاز جي ڪپتان کي ٻڌايو ته کيس ڇنڇر ڏينهن ڪيئن به ڪري ڪيوبيڪ شهر ۾ پهچڻو آهي. ڪپتان چيس ته جهاز ڪوهيڙي سبب ڪافي ليٽ ٿي ويو آهي ۽ اڃا ڪوهيڙي سبب جهاز هلڻ جي اُميد ڪين آهي، ان ڪري اوهان جو ڇنڇر ڏينهن ڪيوبيڪ ۾ پهچڻ ناممڪن آهي. اهو ٻڌي مولر

هڪ ڏينهن سنگاپور ۾ پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ماڻهو معنيٰ موم دل، نرم دل. منش ٿي جيڪڏهن سنگدل ٿيو ته هو نه پرلوڪ کي پراپت ڪري سگهندو نه لوڪن جي سيوا ڪري سگهندو. سنگدل معنيٰ پٿر دل، جنهن جي دل ۾ دَيا نه هجي، درد نه هجي، همدردي نه هجي. نرم دل انسان جي نيڪي رهي ٿي. زبان منش کي جنم کان وٺي مرڻ تائين هوندي آهي پر ڏند جنم کان گهڻو وقت پوءِ نڪرندا آهن ۽ مرڻ کان اڳ ڪيترن جا ڏند ڀڄي پوندا آهن يا سور سبب ڏند ڪڍائڻا پوندا آهن. ڏند ڄاوا به پوءِ ۽ ويا به زبان کان اڳ ۾ ۽ زبان منڍ کان پڇاڙيءَ تائين هوندي آهي، ڇاڪاڻ ته زبان نرم آهي ۽ ڏند ڪٺور آهن. هو چيز کي چٻاڙي ختم ڪري ڇڏين، ان ڪري زبان کان اڳ ختم ٿيو وڃن. پريميو! زبان جيان نرم ٿيو ۽ زبان ۾ مٺي رکو.

زبان جنهن جي مٺڙي سو سڀ کي وڻي ٿو،
هزارن دلين جو سو راجا ٿي ٿو.

سنت ڪنهن جا مت مائٽ ڪين آهن. انهن ته دنيوي سنبنڌ ٽوڙي پرماتما جي راهه ورتي آهي. انهن جي دل ڪيڏي نه نرم آهي. مکڻ کان به وڌيڪ نرم آهي. هو ٻئي جي پيڙا سهي نه سگهندا آهن.

سنت ڪبيرداس چوي ٿو:

ڪبير سوئي پير هي، جو جاڻي پر پيڙ،
جو پر پيڙ نه جاڻئي، سو ڪافر بي پير.

جو ٻين جي پيڙا جو، دک جو احساس ڪري ٿو، سوئي اولياءُ آهي. جو ٻئي جي درد جو انڀو نٿو ڪري سو نگرو ۽ ناستڪ آهي.

۲۴ سيپٽمبر شام جو سنگاپور ۾ آخري ستسنگ ڪندي

هڪ گرهوني وڌوا استري سنت ماڌوداس وٽ ڏانڪ ڳوٺ ۾ اچي روئڻ ۾ چڙهڪي. سنت هن کان روئڻ جو ڪارڻ پڇيو. اُن استريءَ وراڻيو ”مان گرهوني وڌوا آهيان، هاڻي گرڀ پات ڪرڻ چاهيان ٿي، جنهن منهنجي عزت رهجي اچي.“ سنت ماڌوداس چيس ”گرڀ پات اصل نه ڪجِ، انهن ڪرڻ مهاپاپ آهي. تون گرڀ جي رکشا ڪر. ان ڪم ۾ مان تنهنجي مدد ڪندس. اُن استريءَ وراڻيو ته جنهن مڙد مان ڪيس پار ٿيو آهي، اهو ته هن وقت سويڪار ڪين ڪندو. تنهنڪري مان ڪهڙي مڙد جو نالو وٺي گرڀ جي رکشا ڪريان. ان سبب مان ڏاڍي منجهيل ۽ مايوس آهيان. سنت ديالو. سنت ماڌوداس کي اُن استريءَ ۽ گرڀ واري ٻالڪ تي رحم اچي ويو. اُن ٻالڪ جي رکشا ۽ اُن استريءَ جي بچائڻ صدقي اُن سنت کيس چيو ته تون منهنجو ئي نالو ٻڌائج. جيڪڏهن ان سبب مونکي ڪا تڪليف سهڻي پيئي ته مان سهندس. سنت جي چوڻ موجب اُن استريءَ سنت جو نالو لڪايو. پوءِ ته لوڪ آهي پوڪ، لوڪن بنا سوچ ويچار جي سنت ماڌوداس جو منهن ڪارو ڪري کيس گڏه تي چاڙهي گهمائي سندس اپمان ڪيو. هن سنت اهو اپمان صبر سان سٺو، ڪنهن کي ٻ ڪجهه ڪين چيو. اُن استريءَ جي گرڀ جي رکشا ٿي. سچ ڪيترو وقت ٻادلن ۾ ڇپيو رهندو! نيٺ سچ ظاهر ٿيو. ظاهر ٿيو ته سنت ماڌوداس ديا ڀاونا وچان ٻالڪ جي رکشا ۽ اُن استريءَ جي عزت بچائڻ جي لحاظ کان پنهنجو نالو ڏنو هو. پوءِ ته جن شخصن سنت کي اپمانت ڪيو هو، سي وٽس ويا ۽ وڃي معافي ورتائون. پرميو! بنا سوچ ويچار جي ڪنهن تي به تهمت نه هڻجي ۽ نه ڪنهن سنت جي گلا ڪجي.

سنت کي نندا نانڪا، ڦر ڦر اوتار.

صبوح جو هوَن ڀڳو، بعد سفيد پوشن جي شيوا ڪئي ويئي. شام جو ڪيترن ئي شردالن پوڄيه سوامي جن کي پنهنجي پيار جي پشپانجلي ڏني. دادا تيرٿ سياڻيءَ چيو ته سائين پيوس جو شعر آهي ”دنيا ۾ خلق خدمت کان نه پانيان بندگي بهتر.“ سوامي جن به ڀڳتيءَ سان گڏ ڪيترائي خلق خدمت جا ڪم ڪري رهيا آهن. سواميجن جي ڀڳتي ڀڪش ۽ ڪرم ڀڪش موڻکي ڏاڍو پرڀاوت ڪيو آهي. ڀاءُ سيتلداس هرچنداڻي ايم. ايل. اي. چيو ته مون سوامي جن جي آسيس سان ترقي ڪئي آهي. هوُ سدائين اسانکي ڀلائي ڪارڻ لاءِ همٿائيندا رهن ٿا. ڀاءُ گوبندرام ڀاٽيا، شري گوتم شڪارپوري، شري سياڳچند چاولا، شري هيرالعل سچنداساڻي سوامي جن جي جيون ۽ ڪارڄ تي روشني وڌي. داس پوڄيه سوامي جن جا شڪرانا مڃيندي چيو ته سندن آسيم ڪرپا سان ئي جنتا جنارڌن پرڀشد شيوا جا ڪارڄ ڪري رهيو آهي.

پوڄيه سوامي جن پرواچن ڪندي چيو ته منش ٽن قسمن جا آهن. هڪڙا سوپاريءَ وانگر ٻاهر به سخت ته اندر به سخت. ٻيا باداميءَ جهڙا ٻاهران سخت ۽ اندر شڪتي ۽ ميٺاج جو سار آرٿات ٻاهران ڪٺور پر اندر جا مٺا ۽ ڀلو ڪندڙ. ٽيان انسان وري ڇهاري جيان ٻاهران مٺا پر اندر سخت ککڙي. ڇوٿان منش ڪشمش وانگر ٻاهر به نرم، اندر به نرم ۽ مٺا. پرميشور! توهان به ڪشمش جيان ٿيو. سڀ سان مٺو ڳالهايو ۽ اندر ۾ به ڪنهن جي لاءِ غيرت نه هجي. اندر ۾ بـــ سڀني جيوَن سان پيار محبت هئڻ گهرجي. ڇوندا آهن ٿڌو گهڙو ٻاڻ کي ڇانوَ ۾ وهاري. توهان جي واڻيءَ ۾ چاهي وهنوار ۾ مڌرتا ۽ سيتلتا هئڻ گهرجي. پوءِ هرڪو توهان کي قرب ۽ عزت ڏيندو. توهان پنهنجي وڇار وهنوار ۾ مٺا رهو. توهان اڄ داس جي جيڪا مهما ڪئي آهي، سا حقيقت ۾ ستگرو

پوڄيه سوامي جن پريمين کي چيو ته پرديس ۾ رهي ۽ ڀارتيه سنسڪرتي، سڀيتا ۽ سنڌي ٻوليءَ کي نه وساريو. هندوستان ڌرم جي سدانتن تي هلي جيون سڦل ڪريو. سنرت ۽ سيوا جي ساکي پنهنجي جيون ۾ ڏيو.

٢٥ سيپٽمبر شام جو ٧ ٻجي سوامي جن سنگاپور مان روانا ٿيا. رات جو ١٢ ٻجي ممبئي هوائي اڏي تي سک سان وديش ياترا ڪري واپس وريا. سڀن پريمين سوامي جن جو ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. ٢٦ سيپٽمبر صبوح جو سوامي جن ڀ-رام پرڪاش منڊلي ماٽونگا ۾ ستسنگ ڪيو. منڊليءَ جي شيواڌارين ڀاءُ آسنداس سچانندائي، ڀاءُ گوردن ٿهلراماڻي ۽ ٻين سوامي جن جي آجيان ڪندي پشپ مالهائون ڀيٽ ڪيون. منجهند جو ١٢ ٻجي سوامي جن الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ پهچي ويا. سڀن پريمين سوامي جن جو سواگت ڪيو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن جي وديش ياترا تان واپس ورڻ تي جدا جدا سنستائن طرفان سواگت ڪيو ويو. وديارٿين جي ڀڳتي سنگيت ۾ ڇنڊپيٽي رکي وئي. سوامي جن وديارٿين کي انعام ڏنا. سنت اننت پرڪاش وديش ياترا جو مختصر احوال ڏنو.

پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته وديش ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراج لاءِ ڪيڏي نه شرڌا آهي، صدق آهي. اُتان جي پريمين داس کي به ڏاڍو قرب ۽ سنمان ڏنو. ڪيترن نه اُتي پيارا منڊليون ٺاهي ستسنگ جي جوت جڳائي ويٺا آهن. وديش ۾ رهي ڪري به ڪيترن ستگرو مهراج جي سکيائن جي پنهنجي جيون ۾ ساکي ڏني آهي.

جڳتا جنارڌن پرشد جي سهاري پوڄيه سوامي جن جو ٧٥ جنمڏن اُتسو ٢٧ سيپٽمبر ١٩٨١ آرتوار ڏينهن آشرم ۾ ملهايو ويو.

ڪيا ڄاڻي مَن وسي، سو ڏِسَن ڪا ڏِسَ،
ڪهه ٿيئون تس پرش کي، سڀ ڄڻ ڪري سيوَ.

١٨ آڪٽوبر پوڄيه سواميجن دهليءَ ۾ آيا. اُتي پرم پرڪاش مندر ۾ ٽي ڏينهن ستسنگ ڪيائون. ٢١ آڪٽوبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ٢٣ آڪٽوبر سواميجن پونا ۾ سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي اُتسوَ ۾ شرڪت ڪرڻ لاءِ روانا ٿيا. اُتي ٢٣-٢٤ آڪٽوبر ستسنگ ڪندي سواميجن سوامي گوالانند مهاراج جي جيون تي روشني وڌي. ٢٥ آڪٽوبر سوامي جن الهاسنگر ۾ واپس آيا. ٢٩ آڪٽوبر ڏياريءَ ڏينهن سوامي جن ممبئيءَ ۾ ڪيترن ئي پريمين جي نون چوپڙن جو مهورت ڪيو. ٣١ آڪٽوبر سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو.

سوامي ترواڻي پوري گهاٽڪوپر ممبئيءَ ۾ ٥ کان ٧ نومبر ٽيهين ويدانت گيان يگيه مها اُتسوَ جو آيوجن ڪيو. ٦ نومبر شام جو اُن اُتسو ۾ پوڄيه سواميجن پروچن ڪندي چيو ته جيوُ مايا جي پرپنچ سبب پنهنجي آتم سوَروپ کي ڀلجي ويو آهي. هوُ شرير جي سک لاءِ رات ڏينهن ڀٽڪي رهيو آهي. ڀوتڪ سک سچو سک ڪين آهي. جڏهن ٻاهرين سک جو تياڳ ڪبو تڏهن ئي اندرين سک پراپت ٿيندو. جيوُ رام ڀڳتي روپي گنگا کي ڇڏي ماڪ ڦڙن جي آس رکي ٿو. ماڪ ڦڙا ته سورج جي اُڀرڻ سان ئي ختم ٿي ويندا. سنساري پدارٿ به ماڪ جي ڦڙن وانگر ناسونت آهن. نام پدارٿ سچو ۽ سکدائي آهي. ڀڳتيءَ روپي گنگا ۾ ٽٻي ڏيڻ سان ادويه امر آنند جو انڀوُ ٿيندو.

پريميو! الائي ڪيترا جنم جيوُ جدا جدا جوڻين جي چڪر ۾ ڀٽڪيو آهي. ههڙي اَموله مانش ديهي ڪچ ڪنڪر ڪٺي ڪرڻ پٺيان ڪين وڃايو. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

سرڳ تيرٿ سڀ ديومئه، گيان ڌيان ڪرڻ گهه،
پاڪر ايسا منش تن، هر سمرڻ ڪر ليهه.

مهاراجن جي مهما آهي. اُنهن جي ڪرپا ۽ توهان جي سهڪار سان ئي ڪارڻ ٿي رهيا آهن. پريميو! توهان به نت نيم نام جپيندا رهو ۽ پراپڪار جا ڪارڻ ڪندا رهو.

٢٩ سيپٽمبر رات جو سواميجن احمدآباد روانا ٿيا. اُتي سوامي اوڌوداس مهاراج جي ورسي اُتسو سنبنڌ ۾ سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ۾ ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي سوامي اوڌوداس جي گڻن جو ورڻن ڪيو. ٣ آڪٽوبر سواميجن اُتان هوائي جهاز رستي دهليءَ آيا ۽ دهليءَ مان وري ڪار رستي هردوار آشرم ۾ پڌاريا.

ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جو ٨٥ جنمدن اُتسو پريم پرڪاش آشرم هردوار ۾ ١١ آڪٽوبر کان ١٣ آڪٽوبر ملهايو ويو. اُن سنبنڌ ۾ پوڄنيه سواميجن ١٠ آڪٽوبر هردوار ۾ پهچي ويا. صبوح شام سوامي جن ۽ ٻين سنتن ستسنگ ورکا ڪئي. سواميجن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي جيون تي روشني وجهندي چيو ته سوامي سروانند مهاراج ايڪانت پريه هئا. ڪيترو وقت رشيڪيش هردوار ۾ ڀڳوت ڀڄن ۾ گذاريائون. هر چيز تي مؤن ڌارڻ ڪندا هئا. پريميو! توهان به ڪجهه وقت مؤن ڌارڻ ڪريو. مؤن ورت رکي ڀڳوت ڀڄن ڪريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پاڻ فرمائين ٿا:

جهوا جيتي هوت هئه، من اندر پون پر جيت،
کهه ٽيئون سب ٻات ڀهه، راکو من پرتيت.

١٣ آڪٽوبر اُتسو جو پڄاڻي ڏينهن سواميجن چيو ته اڄڪلهه ننڍڙن ننڍڙن ڳالهين تي ڪروڌ ٿي پنهنجو مانسڪ آتمڪ بل گهٽائين ٿا. جنهن جي دل ۾ ڪميا آهي سو ڪاوڙ ڪين ڪندو. ان ڪري پريميو! ڪميا جو گڻ اپنايو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج چاهي ستگرو سوامي سروانند مهاراج ڪيڏا نه ڪميا شيل هئا. ستگرو مهاراج پاڻ فرمائين ٿا:

١١ نومبر ٻپهريءَ سواميءَ جن پونا روانا ٿيا. اُتي سواميءَ جن سوامي نيڀونرام سوامي چندنرام مندر ۾ ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سواميءَ جن ستسنگ ڪندي چيو:

مانش تن هر ني ڏيٺا، ڏينا ڌن سڀ ڌام،
ٽيڀون تانهن وسارڪي، هوءِ نہ نمڪ حرام.

پريميو! ستگرو مهاراج فرمائين ٿا تہ جنهن پرماتما توهان کي امله رتن مانش ديهه ڏني آهي، ڌن دولت سنتان ڏني آهي، تنهن کي نہ وساريو. نمڪ حرام نہ ٿيو. نمڪ حلال ٿيو. نام جپيو ۽ اُپڪار جا ڪم ڪريو.

هڪ دفعي سوراشٽر جي هڪ ڳوٺ ۾ هڪڙو ڌنوان دانو گهرجائو غريبن کي روڪ سهائتا، وستر ۽ مٺائيءَ جا پاڪيٽ ڏيئي رهيو هو. وٺندڙن جي قطار لڳي وئي. پاسي ۾ هڪ غريب ڇوڪري اُهو نظارو ڏسي رهي هئي. اُهو دانو جڏهن اُن ڇوڪريءَ کي روڪ سهائتا ۽ ٻيون چيزون ڏيڻ لڳو تہ اُن بالڪا وٺڻ کان ٻنهه انڪار ڪيو. تڏهن اُهو ڌنوان عجب ۾ پئجي ويو تہ اُن ڳوٺ جا ٻيا غريب ڪيئن نہ هٿ پساري سهائتا وٺي رهيا آهن ۽ هيءَ بالڪا ڪجهہ بہ وٺڻ کان ٻنهه آناڪاني ٿي ڪري. اُن ڌنوان اُن بالڪا کان اُن جو ڪارڻ پڇيو. بالڪا نمرتا سان وراڻيو تہ منهنجي ماتا چوندي آهي تہ ٻن پانهن هٿن ۽ ٻن پيرن جي وچ ۾ پرماتما هڪ پيٽ ڏنو آهي. ڪجهہ محنت ڪري پيٽ پالجي. اُهو ڌنوان بالڪا جو جواب ٻڌي ڏاڍو پرڀاوت ٿيو ۽ سندس ماتا وٽ آيو. اُن ڌنوان جڏهن بالڪا جي ماتا کان حال احوال ورتو تڏهن ماتا ڪيس ٻڌايو تہ ٻئي ماءُ ڌيءُ ڪاٺيون ڪري محنت جي روٽي کائيندا يون آهيون. شاديءَ کان پنج سال پوءِ اُن ماتا جو پتي پرلوڪ پڌاريو هو. اُن ماتا ٻڌايو تہ پتيءَ واري پونجيءَ سان هن پنهنجي پتيءَ جي سمرتيءَ

۷ نومبر سواميءَ جن گوپ اشٽميءَ اُتسو سمبنڌ ۾ شام جو شري راڌي شيام ڳئو شالا ۾ ڳائڻ جي اهميت تي پرواچن ڪيو. ۱۰ نومبر گيارس ڏينهن سواميءَ جن صبوح جي ستسنگ ڪانپوءِ شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. سواميءَ جن سان گڏ هزارين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اُتي سواميءَ جن پرواچن ڪندي چيو ته هڪ ڏينهن هر ڪنهن کي هت اچڻو آهي. ان ڪري هت اچڻ کان اڳ ۾ خوب دان پُن ڪريو. نام جپيو. پتو ناهي ڪڏهن ٿو ڪال اچي ڪڙڪي. اُتان سواميءَ جن اڀرنات جل آشرم ۾ هليا.

ڪارتڪ گيارس شام جو ستسنگ ڪندي سواميءَ جن چيو ته اڄوڪي ڏينهن دان ڪرڻ جي وڏي اهميت آهي. دان سان گڏ اڄ ساري رات جاڳي ڀڳوان شري ڪرشن جو نام جپيو. دان ڪريو پنهنجي لائقيءَ وٽان.

هڪ دفعي راجا رنجيت سنگهه وٽ هڪ فقير آيو ۽ کيس اچي عرض ڪيائين "راجن! داس کي هيرن جواهرن جو دهرو دان ڏيو." راجا فقير کي چيو "درسنيءَ ۾ پنهنجو منهن ته ڏس! هيرن جواهرن وٺڻ جي لائق تنهنجو منهن آهي. تون پيو فقير، هليو آهين هيرا جواهر گهرڻ!"

فقير سياڻو هو، تنهن عرض ڪندي چيو "مهاراجا! منهنجو ته منهن برابر هيرن جواهرن وٺڻ جي لائق ڪين آهي، پر اوهان پنهنجو منهن ڏسو! اوهان جو منهن پئسي ٽڪي يا اناج جي ڀڪ ڏيڻ جي لائق آهي. اوهان کي اهو رواجي دان ڏيڻ سونهين ٿو. اوهان پنهنجي منهن کي ڏسي ارڏاس پنهنجي شان کي ڏسي داس کي دان ڏيو. راجا رنجيت سنگهه فقير جو سياڻپ ڀريو جواب ٻڌي ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ کيس خوب هيرا جواهر دان ۾ ڏئي خوش ڪيائين.

سنت پيتمداس، سنت ديو پرڪاش ۽ سنت ديوداس پنهنجي پروچن دوارا ڀڳتي گيان جي گنگا پرواهت ڪئي ۽ چارئي راهون جدا جدا ڀڳتن سنگيتڪارن ڀڳتي سنگيت جي ورکا ڪئي.

٢ ڊسمبر سنتن جو ڀنڊارو ٿيو.

٣ ڊسمبر پرڀات جو پوڄا. سوامي جن سڀني سنتن سان گڏجي اَنسو جي سماپتيءَ جو پاٺ پائيندي چيو ته سنساري سنبنڌن کي خوش ڪرڻ لاءِ موهه وس ڪوڙ ڪپٽ جا ڌنڌا ڪين ڪريو. سچ جي ڪمائي برڪت واري ٿيندي آهي. اُن سچ جي ڪمائيءَ مان دان پڄ ڪريو. جيڪي ڪرڻو آهُ پنهنجي هوندي ڪريو. پوءِ ان پڳ ڪين پڇائيندا.

هڪ دفعي ناردمني ۽ انگرا رشي ورس پدلائي سنسار جو سير ڪندي هڪ ننڍڙي شهر ۾ اچي پهتا. اُتي هڪ اناج جي دڪان تي اناج جون جڏسون ڪليل رکيون هيون ۽ دڪاندار مزي سان گديءَ تي ويٺو هو. اوچتو اُتي هڪ ٻڪل آيو، جنهن هڪ ڳوڻ ۾ منهن وڌو. جيئن ئي اهو ٻڪل اچا اناج کائڻ لڳو ته اُن دڪاندار جي مٿس نظر پيئي. هن هڪدم لٺ کڻي اُن ٻڪل کي لڪاءِ ڪندي اناج جي ڳوڻ کان پري ڪيو. دڪاندار جو اهو ورتاءُ ڏسي رشي نارد ۽ انگرا رشي مشڪڻ لڳا. اُن دڪاندار هنن کان کلڻ جو ڪارڻ پڇيو. تڏهن ناردمنيءَ اُن دڪاندار کي چيو ته تنهنجي پتا ڪوڙ ڪپٽ ڪري مايا ميڙي هي دڪان اناج سان ڀرپور ڪيو. اڄ تنهنجو پتا ٻڪل جي روپ ۾ پنهنجي دڪان تي پنهنجو اناج کائڻ آيو آهي، تو اُن کي لٺيون هڻي ماري اناج کائڻ کان به وانجهت رکيو آهي. اسين ان لاءِ کلي رهيا آهيون!

پريميو! توهان به جيتري همت سگهي ڪريو. گرو منتر جو ابياس ڪريو. جوئا مانس شراب جو تياڳ ڪريو.

۾ هڪ کوھ کوٽايو ۽ اُن جي ڀرسان ٻڪين پسن جي پاڻي پيئڻ لاءِ حوض ٺهرايو. ان ڏينهن کان وٺي اها ماتا پورھيو ڪري پيٽ پاليندي آهي. پريميو! دان جو ننڍو ذرو ڳؤرو ٿيندو آهي اُن کي هضم ڪرڻ ڏايو ڏکيو آهي. اُن ڪري غريبيءَ ۾ گذاريندي بہ پنهنجي پورهئي جو کائجي. پنهنجي پيرن تي بيهڻ گهرجي. ماتا ڪا ڏنوان ڪين هئي، پر پنهنجي پتيءَ جي گڏ ڪيل موڙي بہ هن عام ماڻهن جي ڀلي لاءِ کوھ کوٽائي سڦلي ڪئي. توهان کان بہ جيترو ٿي سگهي اُپڪار جا ڪاريہ ڪندا رهو.

١٧ نومبر سوامي جن گواليار ۾ پڌاريا. اُتي سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش مندر ۾ سواميجن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن پريم پرڪاش سنديش جي سمپادڪ پياري سرپچند ڀڄواڻيءَ ۽ سرپچند ماڌواڻيءَ جي وواه اُپلڪش ۾ ڪين آشيرواد ڪئي. سوامي جن سوامي سروانند سيوا سميتيءَ جي نوجوان ڪاريہ ڪرتائن کي آشيرواد ڏيندي چيو تہ خوب خلق خدمت جا ڪاريہ ڪيو.

٢٠ نومبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم الهاسنگر ۵ جو ٻارهون وارشڪ اُتسو ٢٩ نومبر کان ٣ ڊسمبر تائين ملهايو ويو. ٢٩ نومبر آرتوار صبوح جو ٨ ٻجي پوڄيہ سواميجن سڀني سنتن سان گڏ جي جهنڊو چاڙهيو. منجهند جو ٣ ٻجي سواميجن جي نيترتؤ ۾ شاهي جلوس نڪتو. هزارين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا هليا. چارئي ڏينهن صبوح شام پوڄيہ سوامي جن، سنت ٿرمداس، سنت گنگارام، سوامي ايشور آنند، سوامي چيتن پرڪاش، سوامي وديا پرڪاش، سوامي روي پرڪاش، سوامي ناراڻ پرڪاش، سنت انت پرڪاش، سنت وند پرڪاش،

ڪانپوءِ ۾ ڏنتي ليتيءَ جي چڪ! ان رسم عام ماڻهن جا پاسائي
پڇي چڏيا آهن. شاديءَ ڪانپوءِ وري طلاق ڏيڻ جو پرو پيشوريءَ
جو رواج شروع ٿي ويو آهي. پرماتما جو ٻپ ڪين رهيو آهي.
ٿوري گهڻي ڳالھ ٿي استريءَ کي طلاق ڏيڻ رواجي ڳالھ ٿي
پيئي آهي. پرميو! اهي اوڻايون اسان کي اوڙاه ۾ اڇلائينديون.
اُن ڪري سڄاڻ ٿيو. سندي سماج ۾ نئين چيتنا آڻيو. قوم جو
ڪلنڪ مٽي ڪريو.

۲۷ ڊسمبر رات جو سوامي جن جهوناڳڙه ۾ ستسنگ ڪندي
چيو ته پاڻ ۾ ميل ميلاپ رکو. پراڻري پاڪ رکو. شري ڀرت کي
ڀڳوان شري رام لاءِ ۽ ڀڳوان شري رام کي وري ڀرت لاءِ ڪيڏو
نه پريم هو.

چترڪوٽ ڇڏڻ کان اڳ، ان ۾ ويندي ڀڳوان شري رام کي
جڏهن پيرن ۾ ڪنڊا لڳا، تڏهن سندس اکڙين ۾ آنسون اچي
ويا. شري لڪشمڻ اها ليلا ڏسي عجب ۾ پئجي ويو ۽ ڀڳوان
کي چيائين "اوهان مها سوروير، سهنشيل، سرو شڪتيوان
هوندي به ڪنڊن لڳڻ سبب روئي رهيا آهيو!" ڀڳوان شري
رام چيو "پيارا لڪشمڻ، مان ڪنڊن جي سُور سبب ڪين
روئي رهيو آهيان، مونکي مونائڻ لاءِ جڏهن پيارو ڀرت هتان
لنگهندو ته ڪيس به ڪنڊا لڳندا، مان ان ڪري روئي رهيو
آهيان." شري لڪشمڻ اهو ٻڌي آويش ۾ اچي چوڻ لڳو
"پرڀو! ڀرت ته اسانکي هي بنواس پوڳايو آهي. اُنجي ڪري ئي
ته ڪشٽ سهي رهيا آهيون. اوهان وري اُن جي ڪنڊن لڳڻ
جي دک جو اُنيؤ ڪري آنسون وهائي رهيا آهيو!"

ڀڳوان شري رام چيو "پيارا لڪشمڻ! توکي ڀرت جي پراڻري
پريم جي اڃا پوري پروڙ ڪين آهي. مان ان لاءِ ننڍو روئان
ته ڀرت کي پيرن ۾ ڪنڊا لڳندا، ڪيس سُور ٿيندو، پر ان لاءِ

٩ ڊسمبر صبوح جو سواميجن اجمير ۾ سوامي ستيرام مهاراج جي ورسي اُتسو سمپند ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. پرنسپال جهمٽمل ٽلواڻي پوڄيه سواميجن کي آدرش هاء اسڪول ۾ چرن گهمائڻ لاءِ وٺي ويا. اُتي سوامي جن وديارٿين کي ڪارگر سکياؤن ڏيندي چيو ته پڙهڻ ۾ ڀلي پروڙ ٿيو، پر اُن سان گڏ ماتا پتا ۽ اُستادن جي عزت ڪريو، سندن آگيا ۾ رهي سندن آسيس پايو.

١٤ ڊسمبر صبوح جو سواميجن احمدآباد ۾ پڌاريا. اُتي سنت پرياارام سوسائٽيءَ ۾ سوامي جن سنت پرياارام صاحب جي ورسي اُتسو سمپند ۾ ٽي ڏينهن ستسنگ ڪيو. ١٧ ڊسمبر سواميجن گوڌرا روانا ٿيا. اُتي ڀاءُ اوڌوداس ماکيجاڻي، ڀاءُ گوبندرام راڻولاڻيءَ ۽ ٻين ڪيترن پريمين سوامي جن جو ڀاوَ سواگت ڪيو. اُتي سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي سنڌي سماج کي اپيل ڪئي ته ٻارن ۾ ايڪو ڪري رهو. هڪ ٻئي کي چاڙهڻ جي ڪوشش ڪريو. خوب نام جپيو. ٢١ ڊسمبر سواميجن اُلهاسنگر ۾ واپس آيا.

اکل سوراشٽر سنڌي پنچايت فيڊريشن جو ٽيون وارشڪ سميلن ٢٦-٢٧ ڊسمبر جهوناڳڙه مهاجن واڙيءَ ۾ پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن جي زير صدارت ٿيو. سواميجن ڀاشڻ ڪندي چيو ته سنڌي سماج جي نئون نرماڻ لاءِ پرشارٿ ڪريو. محنت توهانجي، مهر مالڪ جي، ڪوشش توهان جي ڪريا ڪرتار جي. اڄ اسانجي سماج ۾ جي ڪُرسمون ڪاهي پيئون آهن، تن کي ٽوڙي ڪڍو. ڏيتي ليتي ۽ طلاق جي ڪرسمن ڪيترائي گهر برباد ڪيا آهن. ڌيئرن پٽن جو وڪرو بند ڪريو. سهڻ نه سگهو. ڏيتي ليتيءَ جي چڪ سک وڃائي ڇڏي آهي. ڪيترن وڏڙن نياڻيون نير وهائي رهيون آهن! شاديءَ

رستو به اُبتو ڪري ڇڏيو آهي. خبردار جي وري هن طرف پير رکيو اٿيئي!" پياري مهواڻ مشڪندي مشڪندي اُن برهمڻ جي مار سٺي ۽ پرڀوءَ جا گيت ڳائيندو واپس وريو. سندس دل پرڀل هئي. ڀڳوان پنهنجي پيارن جو اپمان ڪڏهن به سهي نه سگهندو آهي. ڀڳوان سارنگا مديءَ کي سپني ۾ آکيا ڪئي ته اڄ منهنجي ٽي مندر ۾ منهنجي پياري ڀڳت ترو پدالوار جو پاکنڊي برهمڻ اپمان ڪيو آهي. ان ڪري تون سپاٽي هن پياري کي پنهنجي ڪلهن تي چاڙهي شهر جي پرڪرما ڏياءِ اچ، جيئن اهي پاکنڊي محسوس ڪن ته ڀڳت مونکي ڪيڏا نه پيارا آهن." مڇي سپني ۾ ڀڳوان جو درشن ڪري ڏاڍيو پرسن ٿيو ۽ ٻئي ڏينهن تي ڀڳوان جي آکيا انوسار اُن ڀڳت کي پنهنجن ڪلهن تي چاڙهي رنگ مندر ۽ شهر جي چوڌاري پرڪرما ڏياري. اهو ڏسي ڪيترا برهمڻ ۽ شهرواسي دنگ رهجي ويا. جنهن کي لوڪ گهٽ ذات جو پئي سمجهيو، پرڀو اُنهن کي پريما - سيوا ڀڳتيءَ سبب اوچ پٽائي ٿو، اُنهن جو دک سهي نٿو سگهي. ڀڳوان شري ڪرشن شريمد ڀڳوت گيتا ۾ چوي ٿو:

"ڀڪتي مانس س ۾ پريه"

ڀڳتي ڪندڙ اوتات ڀڳت مونکي پيارا آهن. پراڻيو! جيڪڏهن چاهيو ٿا ته پرڀو توهان کي پيار ڪري ته ان جي ڀڳتيءَ ۾ ٿلين ٿي وڃو. رڳ رڳ سان پرڀوءَ کي ياد ڪريو. پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو ۽ موهه جا بندن ٽوڙيو.

پريم پرڪاش ستسنگ منڊلي گانڌي نگر ڪولهاپور طرفان پوجيه سوامي جن جو ٧٥ جنمدن اُتسو، هيرڪ جينتي ۽ وارشڪ اُتسو ١٣ جنوري کان ١٥ جنوري تائين ڏاڍي اُتساهه اُمنگ سان ملهايو ويو. ١٣ جنوري صبوح جو ٧ بجي جيئن ئي سوامي جن

ٿو روئان ته جڏهن پرڀو هٿان لڳندو ۽ کيس پير ۾ ڪنڊا لڳندا ته هُو سوچيندو ته رام کي به هٿان لڳڻ وقت هي ڪنڊا لڳا هوندا ۽ کيس ايترو ايذاءُ آيو هوندو. منهنجون تڪليفون ياد ڪري ۽ اُن جو ڪارڻ پاڻ کي سمجهي مٿان انهيءَ ڏک ۾ پرڀو پنهنجا پراڻ نه تياڳي، ان سبب مان روئي رهيو آهيان."

پريميو! ڀڳوان کي پنهنجن پيارن جو ڪيڏو نه خيال ٿئي ٿو. ڀڳوان شري رام کي پرڀو جو ڪيڏو نه اونو هو ۽ هيڏانهن وري پرڀو کي ڀڳوان شري رام لاءِ ڪيڏي نه پريما ڀڳتي هئي. توهان به مَن ۾ پريوءَ لاءِ پريما ڀڳتي وڌايو ته پرماتما توهانجي وڌيڪ پرگهور لهندو. هڪ ٻئي لاءِ سنيهه ۽ سدڀاونا رکو.

٢٩ ڊسمبر سوامي جن راجڪوٽ ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن ٢٩-٣٠ ڊسمبر ستسنگ پروچن ڪيو. ڀاءُ جوهر لڇمڻداس ماڻا سوامي جن جو سواگت ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پرڀو، نه ڏسي ذات نه پات، دليون پرکي داسڙو. ڀڳت ميواهڻ جو اصلي نالو ٽروپيالوار هو. کيس گهٽ ذات جو ليکيو ويندو هو. ڇاڪاڻ ته جڏهن هُو بالڪ هو، تڏهن هڪ گهٽ ذات واري سنگيتڪار هن کي هڪ کيت ۾ سمهيل ڏسي هن جي پريم سان پالنا ڪئي ۽ کيس سنگيت ۾ پڙ ڪيو. هي جيئن عمر ۾ وڏو ٿيو تيئن وِڻا وڄائيندي پرماتما جي پريم جا ڀڄن درد ڀري دل سان ڳائيندو هو. ڪجهه مدت بعد هي پيارو نشلا پوريءَ ۾ اچي رهيو. اتي هُو رنگ مندر جي ٻاهر وهي رستي جي صفائي به ڪندو هو ته ڀڄن به ڳائيندو هو. هڪ ڏينهن جيئن منواهڻ مندر جي ٻاهر صفائي ڪري رهيو هو ته هڪ برهمڻ هنکي ڏسي مٿس ڪاوڙ ڪندي ٿڪ وهائي ڪيڏيا ۽ گهٽ وڌ ڳالهائيندي چيو "تون اڇوت آهين! تو مندر کي اپوتر ڪري ڇڏيو آهي.

جيڪڏهن ڇوڪرا تنهنجي مٿان ڪون ها ته تون بيمار ٿي پون ها! پٽڙا! هاڻي جڏهن تون اهو منهنجو ڪپ ۽ داغ مٽائي سگهين ٿو تڏهن مان سمجهان ته تو منهنجا احسان لاهي پورا ڪيا.
اهو ٻڌي ان نوجوان جي اکين ۾ پاڻي اچي ويو ۽ هڪدم ماتا جي چرنن تي ڪري پيو. ماءُ، پيءُ، ايشور، گروءَ ۽ وڏڙن جا ٿورا هرگز لاهي نٿا سگهجن. پر اسين انهن جي ڪيڏي نه سيوا ڪريون. انڪري پيارا ٻالڪو! وڏڙن جي سيوا ڪريو. صبوح جو اٿڻ وقت ۽ رات جو سمهڻ وقت پرڀوءَ کي ضرور ياد ڪريو.

شام جو ۴ بجي ڪنيا ودياله مندر ۾ سواميءَ جن جو سواگت ڪيو ويو. ودياله مندر جي ٻالڪين آجيان جو گيت ڳايو. سواميجن ٻالڪين کي چيو ته پڙهائيءَ جي ڪم سان گڏ گهر جو ڪم ڪار ڪريو. ڀڄن پرارٿنا ڪري پوءِ روز جو ڪم شروع ڪريو. هر روز ڪو نه ڪو ننڍڙو سيوا جو ڪم ڪريو.

رات جو پريم پرڪاش منڊل ڌرمشالا جي شاهي ميدان تي سواميءَ جن ستسنگ ڪيو.

۱۴ جنوري صبوح جو سواميجن سفيد پوش گهراڻن پيڙن کي اناج ۽ وستر ڏيڻ جو آرنڀ ڪيو. شام جو ۴ بجي سواميجن کي سينگاريل گاڏيءَ ۾ چاڙهي شوڀا ياترا ڪڍي وئي. شام جو ۶ بجي ڌرمشالا ۾ سواميءَ جن جو ۷۵ جنمڏين ملهايو ويو. ڀاءُ هري ٻلي، ڀاءُ ڪوڙومل سچديو، ڀاءُ رميش ٽلواڻي، ڀاءُ ڀهلاجراءِ واڌاڪرشن ۽ داس سواميجن جي جيون جون پريرڻادائڪ گهٽنائون ٻڌايون. سواميجن ان موقعي تي پروچن ڪندي چيو، پريميو! توهان داس جي جيڪا ٻه مهما ڪئي آهي، اها مهما ستگرو مهاراجن جي آهي. داس کي ڪا شڪتي ڪين آهي. داس ته ٻاڻ پڻ جي سهاري هلي ٿو. ايشور جي آسيس ۽ توهان سڀني جي سهڪار سان ئي خلق خدمت جا ڪار ٿي

ٽرين مان گاڏي نڪر اسٽيشن تي لٿا ته سوين ماڻهن ٻنهي پاسن ۽ گلن جي هارن سان سندن سواگت ڪيو.

صبوح جو ١١ بجي سوامي سروانند پرائمري اسڪول ۾ سوامي جن جو سواگت ڪيو ويو. سواميجن ٻالڪن کي سکيا ڏائڪ ڳالهيون ٻڌائيندي چيو ته ماتا پتا، اُستاد ۽ وڏڙن جي آگيا ۾ رهو. اُنهن جا احسان ڪڏهن به لاهي نٿا سگهجن. سوامي جن هڪ درشٽانت ڏيندي چيو ته ڪنهن شهر ۾ هڪ نوجوان پنهنجي ماتا سان گڏ رهندو هو. هن ماتا جي خوب سيوا ڪئي. ڪيس چارئي ڌام تيرٿ ياترا ڪرائي آيو. سندس من ۾ ٿورو اهنڪار پيدا ٿيو ته هاڻي ماتا جي سيوا ڪري احسان پورو ڪيو آهي. سندس ماءُ هن جي ڀاونا کي پرکي ويئي. هڪڙي ڪن ڪانپوءِ اهو جوان جڏهن ٿي گهر ۾ آيو ته سندس ماتا ڪيس چيو، پٽڙا، منهنجي پٺيءَ تان چولو ته مٿي ڪر، سوڙ ٿو لڳي، ڏس ڪنهن جيت چڪ ته ڪونه پاتو آهي! سندس پٽ جڏهن ٿي ماتا جي پٺيءَ تان چولو مٿي ڪيو ته ماتا جي پٺيءَ تي ٿورو ڪب ۽ ڪارو داغ ڏسي ماءُ کي چيو ته اما، ڪنهن جيت جو چڪ ته ڪونهي آهي، باقي هي ڪب ۽ ڪارو داغ پٺيءَ تي ڇاجو آهي؟ ماءُ وراڻيو پٽ! جڏهن تون منهنجي گرڀ ۾ هئين تڏهن تنهنجو پتا گذر ڪري ويو. اسانجي غريبي حالت هئي. هڪ ڳوٺ ۾ جهوپڙيءَ ۾ رهندا هئاسين. مون ۾ مسواڙ ڀرڻ جي طاقت ڪين هئي. اٺ ڏهه مهنا مسواڙ ڪين ڀريم، آخر اُن ڳوٺ مان ٻيڪن ۾ وڃڻو پيو، اُن وقت تون اڃا ٻن ڇهن مهنن جو هئين. رستي تي ٻئي ڪندي جهنگل ۾ ڳڙا برسات پوڻ لڳي. مان هڪ وڻ جي هيٺان توکي جهلي ڪنڌ هيٺ ڪري ويٺيس، جيئن برسات جا ڳڙا تنهنجي ڇاتيءَ تي ڪين ڪرن، پر منهنجي پٺيءَ تي ڪرن. ڳڙن ڪرڻ ڪري اهو ڪب ۽ داغ پٺيءَ تي ٿي پيو.

سدائين رکشا ڪري ٿو. پياري پرهلاد کي ڪيئن نه باهه جي ٻرندڙ ڀٽ مان بچايائين، ڪنهن پهاڙيءَ تان ڌڪو ڏيئي هيٺ ڪيرايو ويو، پر سندس وار به ونگو نه ٿيو. باهه ۾ تپايل لوهه جي ٿنڀي سان ٻاڪر پارايو ويو، پر پرهلاد جو ڪجهه نه بگڙيو. شاهه لطيف چيو آهي:-

سر تـي ٻـکـي هيڪڙو، ٻـاڙيـهـري لک،
جنهن کي سائينءَ جي رک، سو سڙ ۾ گهمي سرهو.

راجستان ۾ رهندڙ ڪرمتي ٻائي ننڍي هوندي وڌوا ٿي پيئي. هوءَ بندرابن ۾ ويئي. اُتي شري هري ونش کان گرو منتر وٺي ڀڳوان شري ڪرشن جي ڀڳتي ڪرڻ لڳي. اُٺئي پهر شري ڪرشن، شري ڪرشن نيئي پڪاريندي هئي. هيءَ ڀڳتياڻي شڪل جي تمام سندر هئي. متهرا جو حاڪم حسن بيگ متس اکين چٽڪن ٿي پيو. هن ڪرمتي ٻائيءَ کي پنهنجي نفس جو شڪار بڻائڻ لاءِ ٻن عورتن کي سنياسڻين جو ويس پهرائي موڪليو. انهن ٻيگ ڏاري استرين ڪرمتي ٻائيءَ کي چيو ته هڪ مهان سنت ٻاهران آيل آهي جو توهان سان ڳالهائڻ ٿو چاهي. اهي ٻيگ ڏاري استريون ڪرمتي ٻائيءَ کي هڪ هنڌ وٺي آيون ۽ چيائونس ته هاڻي اهو سنت جلدي هتي ايندو. ڪرمتي ٻائي اُتي به شري ڪرشن جو ڌيان ڪرڻ لڳي. ايتري ۾ اُتي حاڪم حسين بيگ آيو، اُن پنهنجي ترشنا کي پوري ڪرڻ لاءِ جيئن ئي ڪرمتي ٻائيءَ کي پڪڙيو ته ڪرمتي ٻائيءَ درد ڀري پڪار ڪئي. هڪدم اُتي شينهن پرگهٽ ٿيو. گرجنا ڪندي اُن حسن بيگ کي ڇنبو لڳائي ڪري هيٺ ڪيرائي وڌو ۽ اُنتر ڌيان ٿي ويو. اهو نظارو ڏسي ڪرمتي ٻائي وسمه ۾ پئجي ويئي. ڀڳوان ڪيئن نه پنهنجي ڀڳتياڻيءَ جي آپدا وقت سرڪشا ڪئي.

ڪهه ڏينهن نت ڪجئي، رام نام سي پريم،
رام نام کي سم نهين، جپ تپ سنيم نيم.

پيارا! سنساري سنبنڌن ۾ موهه نه رکي پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو. رام نام جي سمرڻ برابر ٻيو ڪو جپ تپ ڪين آهي. ڀڳتياڻي ميران ڪيئن نه ڀڳوان شري ڪرشن جي پريم ۾ مگن رهندي هئي. سندس جيون ئي شري ڪرشن ميه هو.

ڀڳوان پنهنجن پيارن کي پاڻ ۾ ئي سمائي ڇڏي ٿو يا پنهنجي لوڪ ۾ موڪلي ٿو. ميران ٻائيءَ جي رڳ رڳ ۾ شري ڪرشن جي تار هئي. ڀڳوان شري ڪرشن جي پريم ۾ متوالي ميران، راڄائي سکن جو تياڳ ڪري ڪيئن نه دوارڪا ۾ اچي ٿي. ميران کي واپس اديپور ۾ وٺي اچڻ لاءِ کي پيارا دوارڪا وڃي ڪيس عرض ڪن ٿا، پر ميران اديپور وڃڻ کان انڪار ڪري ٿي. متس جڏهن گهڻو زور ڀار آندو ويو تو تڏهن ميران ٻائي چوي ٿي ته ڀڳوان کان پڇندي پس ته اديپور واپس وڃان يا نه وڃان. پوءِ پراڻڻ ميران ڀڳوان شري ڪرشن جي مندر ۾ وڃي پرارٿنا ڀڳتيءَ جا پڊن ڳائيندي ڀڳوان کان پڇيو "پريو! اديپور وڃان ڇا؟" ميران جو ائين پڇڻ ۽ ڀڳوان شري ڪرشن هڪدم ڪيس پنهنجي جوتي سروپ ۾ ملائي ڇڏيو. مندر ۾ وٺل پراڻين ۽ اديپور مان آيل شخص اهو الوڪ درشيه ڏٺو ۽ عجب ۾ پئجي ويا ته پرڀوءَ ڪيئن نه ميران ٻائيءَ کي پاڻ ۾ سمائي ڇڏيو.

سوامي جن پراڻين کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته پاڻ ۾ ايڪو ڪري رهو. پنهنجي پدارٿ ۾ ڀلي ڪيترو به وڌو، پر ٻاهران آڊمبر نه ڪريو. اهڪار جي ڪمن ۾ مايا سڦلي ڪريو.

٢١ جنوري سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

٢٥ جنوري پوڄيه سوامي جن ڪونڊيا ۾ پڌاريا. اتي رات جو پروچن ڪندي سوامي جن چيو ته پرماتما پنهنجن پيارن جي

پريميو! پرماتما کي پريم دوارن ئي پراپت ڪري سگهجي ٿو. ان ڪري ستگرو مهاراج فرمائين ٿا: پرڀوءَ سان سنيهه جو سنبنڌ جوڙيو. توهان اُن کي ياد ڪندا ته هُو توهان لئي دَيا ڪندو، انگ سنگ سهائي ٿيندو. پُوتڪ راهه ۾ نه وڃُو، پرڀوءَ جي پريم جي راهه ۾ اُنتي ڪريو.

راجا مادوسنگهه جي راڻي رنڊاولي ڀڳوان جي ڀڳتياڻي هُئي. اها ڳالهه سندس پتيءَ کي نه وڻندي هُئي. هُن رنڊاوليءَ کي منع ڪئي ته ڀڳتي ڪرڻ بند ڪر، مگر راڻي رنڊاولي ڀڳتي مارگ ۾ وڌندي رهي. راجا غصي ۾ اچي رنڊاوليءَ کي ختم ڪرڻ لاءِ هڪ شينهن موڪليو. شينهن کي ايندو ڏسي راڻيءَ جي داسي، جا پاڻ به ڀڳتياڻي هُئي، تنهن راڻيءَ کي چيو ته نرسنگهه ڀڳوان اچي رهيو آهي. اُٿي اُن جي آرتي ڪريو. شينهن جيئن ئي راڻيءَ جي ويجهو آيو تيئن راڻي ٿي ڪانئي، پر شينهن کي نرسنگهه اوتار سمجهي نمسڪار ڪري اُن جي آرتي ڪيائين. شينهن اُتي اُتي ويهجي ويو، ڄڻ پٿر. جيئن راڻيءَ آرتي پوري ڪئي تيئن اهو شير اُتان واپس هليو ويو. جنهن کيس آندو هو اُن کي چٻو هڻي رمندو رهيو. راڻي ۽ داسي اهو ڏسي عجب ۾ پئجي ويا ته ڪيئن پرڀوءَ سندن رکشا ڪئي. راجا مادوسنگهه کي جڏهن اُن گهٽنا جو ورڻن مليو ته شينهن راڻيءَ اڳيان پوتو پٽجي ويو، تڏهن سندس من ۾ ڦيرو اچي ويو ۽ هُو پاڻ پڇتاءَ ڪري پنهنجي پتنيءَ وانگر ايشوري راهه ۾ اڳتي وڌيو.

١١ فيبروري سوامي جن پونا ۾ پڌاريا. اُتي سوامي ٽيئونرام مندر ۾ سوامي چندن پرڪاش مهاراج جي ورسي اُتسوَ سنبنڌ ۾ سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڪيترن گهرن ۾ ڪل ڪل جهيڙا جهڳڙا آهن، اهي به پرارٿنا دوارا دور ٿي

ڀائيو! توهان به هر وقت ڀڳوان کي ياد ڪريو ته هو توهان جي به هر وقت رکشا ڪندو.

سنڌي پنچائت گونديا جي سهاري آدرش سنڌي وديا مندر ۾ ۲۷ جنوري سامهڪ شادين جو آيوجن ڪيو ويو. سماروهه ۾ سوامي جن ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته سامهڪ شاديون سماج ۾ هڪ ڪرانتڪاري قدم آهي، جنهن ۾ غريب شاهوڪار سڀ گڏجي هڪ منڊپ ۾ شاديون ڪن ٿا. اڻانگو خرچ ٿئي ٿو، وقت بچي ٿو ۽ شاديون پوتر واتاورڻ ۾ ٿين ٿيون. ٻين شهرن ۾ به سامهڪ وواهن جو آيوجن ٿيڻ گهرجي. سوامي جن سڀني جوڙن کي آشيرواد ڪندي ڀاڳرون وڌيون.

۲۸ جنوري سوامي جن گونديا مان روانا ٿيا ۽ ۲۹ جنوري ڪامٺيءَ ۾ آيا. اتي ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيائون. ۲ فيبروري سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

۷ فيبروري سوامي ڪرپاتري مهاراج برهملين ٿيو. ۸ فيبروري پوڄيه سوامي جن ستسنگ ۾ کين شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سوامي ڪرپاتري مهاراج مهان ودوان ۽ سناتن هندو ڌرم جو ٿنڀو هو. گئو رکشا لاءِ هن مها پرش ڪيڏو نه ڀاڳ ورتو هو. هي پرکانڊ پنڊت هو. ڀارتيه سنسڪرتي ۽ ويدانت جو پرچار ڪري هن هزارين ديشواسين کي سچيت ڪيو. اهڙا مهان پرش سدائين اجر امر آهن.

۹ فيبروري سوامي جن پمپري ڪالونيءَ ۾ پڌاريا. اتي سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش مندر ۾ سوامي جن ۹ ۽ ۱۰ فيبروري رات جو ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

پريم پياڪ سي هوت وش، ڀڳت وشل ڀڳوان،
ڪهه ٽيئون ڌاتي ڪرو، هر سي پريم پڇان.

گهر سرڳ بڻجي پيو. پريمي! گهر ۾ شانتيءَ جو واتاورڻ پيدا ڪرڻ لاءِ پريوءَ کي پرارٿنا ڪريو. پرارٿنا دوارا سرڳ آنند ٿئي ٿو. ستگرو سوامي ٽيئُورام مهاراج فرمائين ٿا:

پرارٿنا ڪر پريم سين، پن پرشارٿ ساٿ،
ڪهه ٽيئُون ان کي ڪيئي، هووي تو ڪشلات.

پريمي! پنهنجي آتمڪ اُنتيءَ لاءِ ۽ چاهي وهنوارڪ ترقيءَ لاءِ، نت نيم پرارٿنا ڪريو. سوامي چندن پرڪاش ڪيئن نه ڀڳوت ڀڄن ۽ اُپڪار جي ڪمن ۾ جيون سڦل ڪيئي. توهان به ان سنت جي سدانتن تي هلي جيون سڦلي ڪريو.

۱۴ فيبروري سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

پوڄنيه سوامي جن ۱۷ فيبروري امراپور آستان جئپور ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن روز شام جو ستسنگ ڪندا هئا. سوَن پريمين سوامي جن جي ستسنگ جو لاڀ ورتو. ۲۲ فيبروري شوالري اُتسو آستان تي ملهايو ويو. سوامي جن اُن ڏينهن ستسنگ ڪندي چيو ته اڄوڪي ڏينهن جو وڏو مهتوَ آهي. اڄ ساري رات جاڳي ”اوم نمو شوايه“ جو منتر اُچاريو. ڀڳوان شنڪر ڀولاناٿ آهي، جلدي پرسن ٿئي ٿو، پر شردا سان کيس ياد ڪريو. توهان دل ۾ ديا ڌاريو. اڄ ڪيترن جون دليون ديا کان خالي آهن. توهان ٻين تي ديا ڪندا ته پرماتما توهان تي ديا ڪندو. ديا ڌرم جو بنياد آهي ۽ پاپ دکن جي جڙ آهي. جتي ڪميا آهي، اُتي ڌرم آهي، جتي ديا آهي اُتي پريو پاڻ آهي.

ديا ڌرم ڪا مُول هئي، پاپ مُول سنتاپ،
جهان ڪميا تهان ڌرم هئي، جهان ديا تهان آپ.

هڪ دفعي ماتا پاروتيءَ هڪ پٿر تي ويٺي تپسيا ڪئي. اوچتو هڪ ٻالڪ جو درديلو آواز سندس ڪن تي پيو ”بچايو! مونکي واگهوءَ جي وات مان بچايو!“ پاروتي ماتا جون اکيون

سگهن ٿا. گهر جا ڀاتي ڏاڏو ڏاڏي ٿي ۽ ڀيڻ. جيڪڏهن
هڪ ڀاتيءَ جو سڀاءُ ڪروڌي آهي، جهڳڙالو آهي ۽ اُن کي
سُڌي اچي، سمتي اچي ان لاءِ پرماتما کي پراٿنا ڪجي.
هردپوي وشال پوريءَ جي سمت استانڪدپو جي سڪيلڌي
ڌيءَ هئي. جڏهن سندس وواهه ٿي رهيو هو ۽ اُن وقت سندس
ماتا اوچتو بيمار ٿي پئي. ماتا ڌيءَ جي ودائيءَ وقت کيس
ڀڳوان جي ننڍڙي مورتي ڏيندي چيو ۽ هاڻي مان ڀڳوان جي
ڌام وڃي رهي آهيان، توکي ڀڳوان جي هٿن ۾ ٿي سونپيان.
تون ان مورتيءَ کي پنهنجو ماتا پتا ۽ رکشڪ سمجهي اُن جي
پوڃا اُپاسنا ڪندي رهج. هردپوي ساهري گهر ۾ سکي هئي.
سندس سهرو ۽ پتي ساتوڪ سڀاءَ وارا هئا، پر سندس سس
ڪڙڪ سڀاءَ واري هئي. توريءَ گهڙيءَ ٿي هردپويءَ کي گهٽ
وڌ ڳالهائيندي هئي، پر هردپوي سهنشيلتا جي مورتي هئي.
کيس ڀڳتيءَ جو بل هو. مشڪندي مشڪندي سس جا سهما
سهندي هئي. هردپويءَ جو سهرو گذاري ويو ۽ هردپويءَ جي
سس جي سڀاءَ ۾ ڦيرو ڪين آيو. هڪ ڏينهن سندس سس
کيس ڪنيل پاسڻ ملڻ لاءِ ڏنا. اُهي پاسڻ ملڻ ۾ هردپويءَ کي
ڪجهه دير لڳي وئي. اُن تي سندس سس ڏاڍو تپي پاڻ ٿي
وئي. اوچتو هردپويءَ جو پتي به گهر ۾ اچي ويو. پتي سهنشيل
هئا. ڪجهه ڪڇيائون ڪين. هردپويءَ ڀڳوان جي مورتيءَ اڳيان
وڃي پراٿنا ڪئي "هي پڀو! منهنجي سس کي سڌي ڏي،
سمتي ڏي جيئن پريم ڀريو ورتاءُ ڪري." ڀڳل دل جي پڪار
پرماتما وٽ قبول پئي. ڀڳوت ڪرپا سان هردپويءَ جي سس
جي من ۾ پريورتن اچي ويو. هن نُهن پٽ کي ٻڌاريون ڀاتي
پنهنجي ڪيل ڪروڌي جهڳڙالو سڀاءَ جو پڇتاءُ ڪيو ۽ نُهن ۽
پٽ جي سنگ ۾ پاڻ پريوءَ جي ڀڳتيءَ لڳي پئي. سندن

۾ ڳئو رکشا آندولن جي سلسلي ۾ ستياگره ۾ شريڪ ٿيا. سوامي جن اُن موقعي تي للڪار ڪندي چيو ته افسوس جي ڳالهه آهي جو هن پوتر ڀومي تي روز هزارن ڳئو ماتائن جو ڪوس ٿئي ٿو. ڀڳوان شري ڪرشن ۽ ڀڳوان شري رام جي ڀومي تي اهڙو اتياچار! اسان کي سڀاڳي ٿي سرڪار کان زوردار طلب ڪرڻ گهرجي ته ڳئو هتيا ساري ديش ۾ بند ٿيڻ گهرجي. ڳئو ماتا جي سيوا سان توهان کي آنند جي پراپتي ٿيندي. نت نيم ڳئو ماتا جي سيوا ڪريو. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:-

گنگا گيتا گايتري، گياني گر گوبند،
ڏيئون سوتم ڳاهه ڪو، سيوي پا آنند.

روهڙا پرادر منڊل جو وارشڪ اُتسو ۷ مارچ آرتوار صبوح جو ۱۱ بجي مرلي منوهر سوسائٽي ڪرلا بمبئي ۾ پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت ملهايو ويو. سوامي جن پرويڻ وديارٿين کي پرسڪار ڏنا ۽ ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته جتي ايڪو آهي اُتي آنند آهي، جتي سنگهٽن آهي اُتي سگهه-شڪتي آهي. ان ڪري جتي رهو، پاڻ ۾ ايڪو ڪري رهو. پنهنجي سنڌي ٻولي کي نه وساريو. سنتن سدپرشن شاسترن جي باڻي جو ابياس ڪريو ۽ پنهنجن ٻارن ۾ شڀ سنسڪار وجهو، جيئن هو اڳتي هلي قوم جو ڪنڌ مٿي ڪن.

وڊالا بمبئي ۾ وڊالا پرادرمنڊل جي طرفان ۹ مارچ کان ۲۰ مارچ پوڄيه سوامي جن جي ستسنگ جو ڪاريه ڪرم رکيو ويو. سوامي جن جدا جدا ڏينهن تي ڀڳتي گيان، ويراڳ، آڪار ۽ سماجڪ وشين تي پروچن ڪيو. هڪ ڏينهن پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

رام ڀروسا راکهه تم، اور ڀروسا تياگ،
کهه ٽيئون هر شرڻ لي، ڪولو ابنا ڀاڳ.

ڪليو. هن ڏٺو ته هڪ سندر ٻالڪ کي واگهو جهلي بيٺو آهي. هن واگهوءَ کي آديش ڪيو ته مون هماليه تي هيڏي تپسيا ڪئي آهي اُن صدقي هن ٻالڪ کي ڇڏي ڏي. تڏهن واگهوءَ وراڻيو ته جڏهن توهان پنهنجي تپسيا جو ڪجهه ڦل مونکي ڏيندا، مان تڏهن ئي هن ٻالڪ کي ڇڏي ڏيندس. ماتا پاروتيءَ جي دل ۾ ٻالڪ لاءِ ديا پيدا ٿي. هن واگهوءَ کي چيو ته مان پنهنجي سموري تپسيا جو ڦل توکي ڏيان ٿي. تون هڪدم هن معصوم ٻالڪ کي ڇڏي ڏي. تڏهن واگهوءَ وراڻيو، توهان پنهنجي تپسيا جو ڦل ڇو ڏيئي رهيا آهيو؟ ماتا پاروتيءَ وراڻيو ٻالڪ جي رکشا لاءِ مان پنهنجي تپسيا جو ڦل توکي ڏيئي رهي آهيان. تپسيا ته مان وري به ڪري سگهنديس، مگر ٻالڪ وري پنهنجي مک مان واپس اچي ڪين سگهندو. مهرباني ڪري هن ٻالڪ کي جلدي ڇڏي ڏي. واگهوءَ وراڻيو ته مان پنهنجي ديا ڀاونا تي پرسن آهيان. مان ٻالڪ کي به ڇڏي ڏيان ٿو ۽ پنهنجي تپسيا به قائم آهي. ائين چوندي اهو واگهو ٻالڪ کي ڇڏي غائب ٿي ويو ۽ ڀڳوان شنڪر مهاديو پرگهٽ ٿي چيو "پاروتي! توکي هاڻي تپسيا ڪرڻ جي ضرورت ڪين آهي. اها تپسيا تو مونکي ئي ارپڻ ڪئي آهي. مون پنهنجي پريکشا وٺڻ لاءِ ته تو ۾ ڪيتري قدر ديا ڀاونا آهي، واگهوءَ جو روپ اختيار ڪيو. تون ڌنيه ڌنيه آهين!"

پريميو! توهان به دل ۾ ديا ڪشما جا گڻ ڌارڻ ڪريو. پريم سان پرڀوءَ جو سمرڻ ڪريو. پرڀو توهان کان پري ڪين آهي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جيڪا اسان کي نام جي پونجي ڏني آهي اُن پونجيءَ کي وڌايو. نام ڳايو، نام ڌيايو. پرم سک پايو.

۲۸ فيبروري پوجيه سوامي جن ديونار ڪوس گهر اچڻيءَ

ڏوڙڻي ڏينهن آخرين ستسنگ ڪندي سوامي جن سنگت کي خوب ڪلايو، ته ساڳئي وقت سندي سماج کي زوردار اپيل ڪندي چيو ته مڱڻي وقت منڊي پائڻ جي رسم بند ڪريو. ان منڊيءَ جي رسم ماڻهن جي مُنڊي ٿي پئي ڇڏي آهي. هوڏين ۾ شاديون نه ڪريو. اجائي آڏمبر ۽ اڻ ٺڪين خرچن سبب سڄي سماج کي ڏهوڙ رسي رهيو آهي. ماڻس شراب جو واهپو بند ڪريو. نئين سماج جو نرماڻ ڪريو.

ستسنگ ۾ آيل ڪيترن ئي شاهوڪارن سوامي جن جي اپيل اوتائي ان وقت ئي منڊيءَ جي رسم بند ڪرڻ ۽ هوڏين ۾ شادي نه ڪرڻ جو سنڪلپ ڪيو. مکي چوٿرام ٽيڪراج سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

٢١ مارچ رات جو سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

٢٢ مارچ شام جو جڳتا جڳاردن پرشد طرفان سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ۵ ۾ ديش ڀڳت آچاريه جي. بي. ڪرپالاڻيءَ جي ديهانت سبب سڏايل شوڪ سڀا ۾ سوامي جن شردانجلي ڏيندي چيو ته آچاريه ڪرپالاڻي هڪ نشڪام نڊر نيتا هو، سچو راشٽر ڀڳت هو. هڪ آدرشي استاد مان هوءَ هڪ آدرشي راڄنيتي ماهر ٿيو.

دانوير داتا شري وڪيومل شراف ڊيولاليءَ ۾ پنهنجي پوڄيه پتا شري شيامداس شراف ۽ ماتا گومي بائي شامداس جي ياد سمرتيءَ ۾ اسپتال جي نئين عمارت ٺهرائي سرڪار کي سمرپت ڪئي. ان اسٿ سنبنڌ ۾ ٢٥ مارچ پوڄيه سوامي جن ڊيولاليءَ ۾ پڌاريا. سوامي جن پاڻ وڪيومل شراف ۽ سندن ڀائرن گوپالداس شراف ۽ واسديو شراف کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته توهان پوڄ ماتا پتا جي پاون سمرتيءَ ۾ هيءَ اسپتال جي عمارت ٺهرائي اتم ڪرم ڪيو آهي. بيمار بيواهن جي سيوا ڪرڻ اسانجو

جيڪڏهن توهان ڀاڳيوان ٿيڻ چاهيو ٿا ۽ دنيوي سکن جو
تياڳ ڪري هڪ پرماتما جي شرڻ وٺو. جيڪڏهن توهان پريوءَ
کي ياد ڪندا ته پريو توهان جا ڏکيا ڪم به سولا ڪندو.

ڀڳوان پنهنجي پيارن جا اوکا ڪم به سوکا ڪري ٿو. جيوتي
پنت ڀڳوان شري گڻيش جو اننيه اپاسڪ هو. سندس ماءُ پونا
جي پيشوا جو پرڌان منتري هو. جيوتي پنت جي ماتا دفتر جو
ڪم سکڻ لاءِ جيوتي پنت کي پونا ۾ پنهنجي ڀاءُ وٽ موڪليو.
هڪ ڏينهن پونا جي پيشوا پنهنجي پرڌان منتريءَ کي لکپڙهه
حساب ڪتاب جو ڪافي ڪم سونپيندي چيو ته اهو سمورو
ڪم ٽن ڏينهن ۾ پورو ڪرائج. پرڌان منتري پيشوا جي آگيا ته
اکين تي رکي پر من ۾ چنتت ٿيو ته ٽن مهينن جو ڪم ٽن ڏينهن ۾
ڪيئن پورو ٿيندو. پنهنجي ماءُ کي اداس ڏسي جيوتي پنت
کانئس ان جو ڪارڻ پڇيو. سندس ماءُ ساري حقيقت کيس
ٻڌائي. جيوتي پنت ماءُ کي چيو ته توهان چنتت نه ٿيو.
مونکي اهو سمورو ڪم سونپيو. ان ڪم پوري ڪرڻ لاءِ مونکي
هڪ اڪيلو ڪمرو ۽ ٽن ڏينهن لاءِ کاڌو پيتو ڦل وغيره ڏيو ته
پاڻيهي ڪم پورو ٿي ويندو. دروازو بند ڪري ڇڏيندا، جڏهن
مان اشارو ڏيان تڏهن دروازو کوليندا. پرڌان منتري پنهنجي ڀاڻيجي
جيوتي پنت جي چوڻ موجب کيس هڪ ڪمرو ۽ ڦل وغيره
کاڌي لاءِ ڏنا. شري جيوتي پنت ڀڳوان شري گڻيش جو ڌيان
ڪيو. وگهن هرتن ڀڳوان شري گڻيش سارو ڪم پاڻ اچي پورو
ڪيو. ٽئين ڏينهن جيوتي پنت دروازو کوليو. پرڌان منتري
سمورو ڪم پورو ڏسي ڏاڍو پرسن ٿيو. ڀڳوان ڪنهن نه ڪنهن
روپ ۾ اچي پنهنجن پيارن جا ڪم پورا ڪري ٿو، ڪشٽ
ڪليش هري ٿو. پرماتما ٻيون ڳالهيون ڀلي وساريو پر پريوءَ کي
نه وساريو.

سوامي سروانند مهاراجن جون سندر جهانڪيون درشائون ويئون. هزارن ڀڳتن جي جلوس ۾ شريڪ ٿيا. ٿي نئي ٿي سڀا ۽ شوڀا ڀڳتن ٿي پڪاريو، ستگرو مهاراجن جي جئه جئه جا نعرا ۽ ڌنيون ٿي لڳايون. ڪيڏو نه اُتساهه ۽ اُمنگ هو ڀڳتن ۾. چارئي ڏينهن صبوح شام ۽ رات جو سنتن مهاتمائن ستسنگ پرووچن ڪيو. سنگيتڪارن ڀڳتي سنگيت جي ورکا ڪئي. ۱۱ اپريل پرڀات جو پوڄيه سوامين سنت منڊل سان گڏجي آنسو جو پلئه پائيندي چيو ته ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

ستگر مورت روپ هئه، وچن سُ نرمل نير،
ٽيئون تامي ناڪي، ڀاڳن ڪرو شرير.

ڀڳتو! ستگرو مهان تيرٿ سمان آهن ۽ انهن جي واڻي گنگا جل جيان پاون آهي. ان واڻيءَ روپي گنگا جل ۾ اشنان ڪري پنهنجو تن من سڦلو ڪريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن لاءِ جيتري ڀڳتي ڀاونا رکندا اوترو توهان لاءِ سنئو آهي. گرو ڀڳتي شش کي پار پهچائي ٿي. ستگرن جي سيوا ڪريو ته سموريت پاڪ سان.

سنت موهنداس دفتريءَ جي من ۾ پنهنجي گرو سنت دادوءَ لاءِ انيه شردا ڀاونا هوندي هئي. هڪ ڏينهن سنت موهنداس سروانج ڳوٺ ۾ آيو. اُتي ڀڳتن سندس خوب آجيان ڪئي. ڀڳتن طرحين طرحين جا طعام تيار ڪري ڀوڄن جي وقت سندس اڳيان رکيا. سنت موهنداس اهي طعام ڏسي ويچار ڪيو ته اهو ڀوڄن ته جيڪر منهنجو ستگرو سنت دادو ورتائي. هن اهو سنڪلپ ڪري اکيون بند ڪيون. هيڏانهن سنت دادو پنهنجي آستان تي ڀوڄن لاءِ ويٺو هو ۽ سندس اڳيان ڀوڄن ڪين رکيو ويو هو. ائين ڪندي سنت موهنداس وارو ڀوڄن جو ٿالهه سنت دادوءَ جي اڳيان اچي ويو. سنت دادو ته

آهه ڪرڻو، آهي. اِها ۽ هڪ ايشور جي ڀڳتي آهي. شل اچا وڌيڪ وڌيڪ خلق خدمت ۽ پرڀڪار جا ڪارج ڪندي ماڻا ۽ جيون سڦل ڪريو.

ساموهڪ جڻيا

جڳتا جڳاردن پرمشد الهاسنگر جي سهاري پوجيه سواميجن جي پرپوٽا ۽ آگيا سان ٢٦ مارچ چيٽي چنڊ جي موقعي تي سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ۾ ساموهڪ جڻين جو ڪاريڪرم رکيو ويو. هن موقعي تي ٥٠٠ ٻالڪن کي جڻيا پاتا ويا. سواميجن سڀني ٻالڪن کي آشيرواد ڪندي پاڪرون پاتيون. سواميجن ان موقعي تي ٻالڪن کي اُپديش ڪندي چيو ته ان جڻئي جي رکشا ڪرڻ اوهان جو فرض آهي. هي هندو ڌرم جي نشاني آهي. ماتا پتا ۽ اُستادن جي عزت ڪريو ۽ انهن جي سيوا ڪريو.

هن موقعي تي ٢٥٠ غريب ٻارن کي نوان ڪپڙا ڏنا ويا. سڀني ٻارن ۽ سندن مٽن مائٽن کي پوڄن ڪارايو ويو. آشرم ۾ چڱ ڪنڀ جو ميلو لڳي ويو.

پرم پرڪاش منڊل جي ٦١ وارشڪ مها اُتسو جي سنبنڌ ۾ پوجيه سوامي جن امراپور آستان جيپور ۾ پڌاريا. ٣-٤-٥ اپريل شام جو سواميجن ستسنگ پروچن ڪيو ۽ رات جو شيواڌارين جو ميڙ سوامي جن جي حاضريءَ ۾ ٿيو. ٦ اپريل سوامي گرمکداس جي ورسي ملهائي وئي. سوامي جن سوامي گرمکداس جي گڻن جو ورڻن ڪندي چيو ته سنت سوامي گرمکداس پرم پرڪاش منڊل جا رتن هئا.

٧ اپريل صبوح جو سوامي جن جهنڊو چاڙهي وارشڪ اُتسو جو آرنڀ ڪيو. منجهند جو ٣ بجي سوامي جن جي نگرانيءَ ۾ شاهي جلوس نڪتو جنهن ۾ ڀڳوان شري ڪرشن، ڀڳوان شري رامچندر، ڀڳوان شنڪر، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج، ستگرو

ڪٿان ڀريو سگهون! راجا جي سپاهين انهن گوناڳن جي جهوپڙن ۾ وڃي سندن گهر جو سامان ضبط ڪري کين راڄڌانيءَ ۾ آندو. ويچارا ڪڙمي اهو ظلم ڏسي ڏاڍو دکي ٿيا. سندن پريوار جا سڀيئي ۽ اُن ڪري ڏاڍو اُداس ٿي پيا. راجا ڀيمديو جو پٽ مولراج ڏاڍو دلاور سپاهيءَ وارو هو. جڏهن ڪيس دکي پرجا جي دانهن ڪَن تي پهتي، تڏهن هن سندن دک کي دور ڪرڻ جو اُپاءُ سوچيو. سندس پتا کيس چيو هو ته تون گهوڙيسواريءَ ۾ قابليت حاصل ڪر ته تون جيڪي انعام مون کان گهرندين اُهو انعام مان توکي ڏيندس. پرڀوءَ جي ڪرپا سان مولراج گهوڙيسواريءَ ۾ ماهريت حاصل ڪئي هئي ۽ پتا کان ڪوبه انعام ڪين گهريو هو. هن سپاٽپ ڪري وڃي ونئي پتا کي چيو ته مون گهوڙيسواريءَ ۾ ماهريت حاصل ڪئي آهي. پنهنجي انجام موجب مونکي انعام ڏيو. راجا پڇيو ”بالڪ! توکي ڪهڙو انعام گهرجي؟“ مولراج وراڻيو ”اڪال پيڙتن جو بِل نه ڏيڻ سبب جيڪو سامان ضبط ڪيو ويو آهي، اُهو سامان سامان کين هڪدم واپس ڪيو وڃي ۽ انهن کي هڪدم آزاد ڪيو وڃي. آئينده به جڏهن راڄ ۾ اڪال جي اسٿتي ٿئي ته هنن ڪڙمين مسڪينن کان بِل نه اُگاڙي وڃي. اِس مونکي اهوئي انعام ڏيو.“ راجا پنهنجي پٽ جي چوڻ موجب ڪڙمين کي آزاد ڪيو. کين سندن سامان به موٽايو. مولراج جي ان دَيا ڀاونا واري وهنوار سبب سندس پتا به پرسن ٿيو ته پرجا به ڏاڍي خوش ٿي ۽ کيس آسيس ڪرڻ لڳي. ڀڳت نرسيءَ چيو آهي:

”وئشنو جن تو تيڻي ڪهئي، جو پيڙ پرائي جاڻي ري.“

سچو وئشنو ڀڳت اُهو آهي جو ٻئي جي دک جو احساس ڪري اُن دک کي دور ڪرڻ لاءِ ڪوشش ڪري ٿو. ٻارڙيو! لکين لوڪ دکي آهن اُنهن جي سيوا ڪريو. ڀين جو ڀلو

رهڻ کي سمجهي ويو. اُتي وٽن شيواڌاري ڊنگ رهجي ويا. سنت دادوءَ اُن ٿالهه مان ڪجهه پوڄن وٽن پوڄين ۾ ورهايوءَ ڪجهه ڀاڳ ڪاٽي شش جي اڳيان پوري ڪئي. ٿوري وقت بعد اهو خالي ٿالهه وري سنت موهنداس جي اڳيان اچي ويو. سرونج ڳوٺ جا پرڳڻي اهو ڏسي اچرج ۾ پئجي ويا ته هنن طعامن سان ڀريل ٿالهه سنت موهنداس جي اڳيان رکيو ۽ اهو ٿالهه ڪجهه وقت غائب ٿي وري ڪيئن واپس آيو. سنت موهنداس اهو خالي ٿالهه ڏسي ڏاڍو پرسن ٿيو. سڀني شش ۽ سڀني گروءَ جون دليون ملبل رهن ٿيون. پنهنجي جي ڌار گڏيل رهي ٿي. جيئن سنت موهنداس جي اڳيا ٿي ته هي سدا طعام جيڪر منهنجو ستگرو سوڪار ڪري، تيئن گرو ڀڳتيءَ جي پاونا وارو سچو شش انهن ٿي چاهيندو آهي ته منهنجو محبوب ٿي منهنجو سرمور آهي، سرڪسوَ آهي. جيڪي ڪاڏا پيتا مونکي ڀتن لڳن ٿا اهي منهنجو ستگرو ڀرپان ورتائي. انهيءَ خوشيءَ ۾ ٿي منهنجي خوشي سمايل آهي.

سوامي مرليڌر مهاراج جي ورسي اُتسوَ سمبنڌ ۾ پوڄيه سوامي جن ۱۸ اپريل اندور ۾ آيا. اُتي سوامي جن ڇهه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي سوامي مرليڌر کي شرڌانجلي ڏني. سوامي جن پنهنجي پروچن ۾ چيو:

ترڪ سرڪ سنت جن، چوٿان پرسي منهه،
پرمارٿ ڪي ڪارڻي، چارون ڌاري ديهه.

سنت پرش سدائين پين جو ڀلو چاهيندا آهن. ڪين پنهنجي سک جي چاهنا ڪين هوندي آهي. هڪ دفعي گجرات جي راجا ڀيم ديو جي راڄ ۾ برسات نه پوڻ سبب سوڪ ٿي. اُنڪري ڏڪر جي اسٿتي پيدا ٿي. هڪ ته واپارين ڳوٺاڻن کي ڪاڏي لاءِ اناج پورو ڪونه، پيو وري راجائي پل

هڪ دفعي هڪ ٻالڪ پنهنجي پتا سان هڪ روپئي جو الڪل ڪيو. پتا پڻ پٽن کي ٻاتلي ٻاتلي ڏيئي خوش ڪيو ۽ سندس اندر ۾ پٽ هڪ روپئي جي خرچيءَ لاءِ هٺ ڪري روئڻ لڳو. ڪيترو وقت روئڻ بعد هوُ ٿڪجي پيو. سندس گلو سڪي ويو. اُن ڪري هوُ روئڻ بند ڪري ماٺ ٿي ويٺو. سندس پتا چيس ته پٽ، آخر روئي روئي ٿڪجي پئين نه! وٺ هيءَ ساڳي ٻاتلي. پٽ ورائيو ”بابا! مان روئي روئي ٿڪيو ٿو روئي آهيان. اڄ لڳي سو ٻاٽي پيئڻ لاءِ اٿمس. هاڻي وري روپئي لاءِ روئڻ شروع ڪريان ٿو.“ ائين ڪندي وري هوُ روئڻ لڳو. پيءُ کي پٽ جي روئڻ ۽ سياڻپ تي ديا اچي وئي، ڪمس هڪ روپيو خرچي ڪري ڏنائين.

پريمي! پرماتما اسان سڀني جو پتا آهي. اُن ٻالڪ وانگر پرڀوءَ جي اڳيان درد ڀريءَ دل سان سندس مهر لاءِ، سندس پيار لاءِ لڙڪ روڙيندا رهو. ڪنهن نه ڪنهن وقت پرماتما توهان جي اکڙين ۾ پريم جا آنسون ڏسي اوس توهان کي پنهنجي ڇاتيءَ ڇپائيندو.

١٧ مئي سوامي جن ناسڪ ۾ آيا. اُتي شام جو سوامي نيڀونرام مهاراج سوامي چندنرام مهاراج جي آشرم ۾ ستسنگ ڪيائون. ١٨-١٩ مئي سوامي جن ديولاليءَ ۾ ڪوي ڀلاجرام جي ورسي اُتسو سنبنڌ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. ٢٠ مئي سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

سنت اوڌوداس سنڌو گيتا گيان ٽرسٽ طرفان اڙودا ۾ گيتا گيان يگيه جو آيوجن ڪيو. اُن اُتسو سنبنڌ ۾ پوڄيه سوامي جن ٢٦ اپريل اڙودا ۾ پڌاريا. سنت اوڌوداس ۽ ڀاءُ پرتاب راءِ چنداڻيءَ سوامي جن جو هارڌڪ اڀينندن ڪيو. ٻئي ڏينهن سوامي جن

ڪندا نه پرپو توهان جو ڀلو ڪندو.

ڀلو جي ڪندين تون، ڀلو تنهنجو ٿيندو،
ڀلائيءَ جا ٻاڙا، تڏهن توکي ڏيندو.

ڊوليا ڪمارنگر جي سوامي ٽيئونرام مندر جي مهورتي أتسو سنبند ۾ پوڄيه سوامي جن ۱۲ مئي صبوح جو ڊوليا ۾ پڌاريا. سنت ڀلاج پرڪاش سوامي جن ۽ آيل پين سنتن جو سواگت ڪيو. شام جو پوڄيه سوامي جن جي نيترتوَ ۾ جلوس نڪتو. سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

رام نام ڪي پرام ڪي پاتي پيو هميش،
ڪهه ٽيئون من شانت هو ڇوُٽي تاپ ڪليش.

پريميو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا ته سدائين پرڀوءَ جي پرام جي پٽي پڙهندا رهو، ارڏات پرام سان پرماتما جو سمرڻ ڪندا رهو ته توهانجا مانسڪ شاريرڪ ڪشٽ ڪليش دور ٿيندا.

ستسنگ، سنت شاسترن جو ابياس، نام سمرڻ، دان پنج نت ڪندو رهجي. ڪهڙي وقت أنجو ڦل ملندو، أن جي اون نه ڪجي. نشڪام ڀاونا سان ستڪرم ڪرڻ گهرجن. ڪنهن نه ڪنهن وقت ڪرتار کي قبول پوندا. سنتن ستگرن جي شيوا نه ڪندو رهجي. ڪنهن نه ڪنهن مهل هوُ ضرور ڪرپا درشٽي ڪندا. روحل فقير پنهنجي مرشد جي درتي ويهه سال ٻاڪريءَ جا مٽ پريندو رهيو. سندس چاڪريءَ ۾ هڪيو حاضر رهيو. هڪ ڏينهن سندس مرشد مٿس عنايت ڪئي. ڀڳوان ۽ سنتن جا پوُر ٿيندا آهن. پرارٿنا ڪندا رهو. ڪڏهن نه ڪڏهن توهانجون پرارٿنائون پرڀوءَ کي قبول پونديون. سمجهه ۾ ڪڏهن ڪڏهن اچانڪ مولين جي چولي ڏيندو آهي.

شنڪر آچاريه نانيءَ جو اهو حال ڏسي منس ڪاوڙ ڪندي سراپ ڏنو ته توهان هڪدم ٻڍو ٿي وڃ. شنڪر آچاريه جو سراپ ڏنو سو راجا ٻهالي هڪدم ٻڍو ٿي ويو. راجا ٻهالي پڇتائيندي شنڪر آچاريه کي چيو "ڪرپا ڪري ڪميا ڪريو. گناهه معاف ڪريو." شنڪر آچاريه کي نانيءَ تي ديا اچي وئي. هن ڪيس چيو ته جڏهن پنهنجو ڪو پٽ توکي جواني ارپيندو ته توهان ٻيهر وري جوان ٿي پوندين. راجا ٻهاليءَ جي هڪ پٽ پنهنجي جواني پنهنجي پتا کي ارپڻ ڪئي ته راجا ٻهالي وري ٻيهر جوان ٿي پيو. جواني حاصل ڪري راجا ٻهاليءَ وري خوب ڀوڳ ڀوڳيا. پر ڪيس من جي خوشي ڪين ملي. ڀوڳ ڀوڳي آخر اهڙو ته بيزار ٿي پيو جو ٿوري عرصي ۾ پنهنجي جواني وري هن ساڳئي پٽ کي ارپڻ ڪئي. ان ڪري سندس پٽ جوان ٿي پيو ۽ پاڻ شنڪر آچاريه جي سراپ موجب ٻڍو ٿي پيو. سندس من ۾ ويراڳ ورتي پيدا ٿي. پنهنجي ڪيل غلطين تي خوب پڇتايائين ۽ زندگيءَ جا باقي ڏينهن ڀڳوت ڀڄن ۾ گذاريائين.

پريمي! دنيوي ڀوڳن ڀوڳڻ سان من اشانت ٿئي ٿو ۽ آخر دنيا کان ڪٽائي اچي ٿي. ان ڪري ڀڳوان ٿي جڳت جي پدارٿن ۾ آسڪتي نه رکو. پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو، موهه جا ٻنڌن ٽوڙيو.

٣٠ مئي صبح جو سروودي هاسپٽل گهاٽڪوپر بمبئيءَ ۾ پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت گئو رکشا سمتيءَ جي بيٺڪ ٿي. اُن موقعي تي سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته گئو ڌن ديش جو اَموليه ڌن آهي. اُن جي رکشا ڪرڻ اسان سڀني جو ڪرتويه آهي. گائين جي رکشا هندو سنسڪرتيءَ ۽ ديش جي رکشا آهي.

امرت ورکا ڪئي. ٣٠ اپريل رات جو اُتسو جي سماپتيءَ جو پلڻ پانيندي سوامي جن چيو:

گيتا اسان جو اَموليه گرنٿ آهي. انجو اڀياس ڪرڻ اسانجو ڪرتويه آهي. گيتا جو گيان وهنوار جي خيال کان ۽ آڌياتمڪ اُنتيءَ لاءِ ۽ اسان جو مارگ درشن ڪري ٿو.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي اُتسوَ سمبنڌ ۾ پوڄيه سوامي جن ٢٤ مئي اجمير ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٢٨ مئي ڏائين ستسنگ پروچن ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراج جي جيون جا ڪيترائي پرڀاوشالي پرسنگ ٻڌايا. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڪهه ٽيئون ڪب نا ڪرو، اس من ۾ وشواس،
ڌرمت سندر وشيه ڪو، وپگ ڪرت ننهه آس.

پريمو! ستگرو مهاراج فرمائين ٿا ته من ڏاڍو چنچل آهي، اُن تي وشواس نه ڪريو. من موهيندڙ وشيه پدارٿ ڏسي ڪيئن نه ترڪي وڃي ٿو. اُن ڪري سدائين نام جي اوٽ وٺو. پنهنجي من مندر ۾ پرڀوءَ جي مورتي پراجمان ڪري اُن جو ڌيان ڪريو، نه ته نه واسنائن جي وڪڙ ۾ وڪڙجي ويندا.

پريمو! جيون جي سارٿڪتا ڀوڳن ڀوڳڻ ۾ ڪين آهي. ڀوڳ نه روڳ پيدا ڪن ٿا. منش ڀوڳ ڀوڳي ڀوڳي آخر بيزار ٿي پوي ٿو. راجا ورشپرا جي ڌيءَ شرمشٺا ۽ شنڪر آچاريه جي ڌيءَ ديوياني باغ ۾ ساهيڙيون هيون. هڪ ڏينهن ڪنهن ڳالهه تان اچي باغ ۾ اٽڪيون. ٿوٽت لڳي ساهيڙي پيئي. ڪجهه ڏينهن کان پوءِ ديوياني جي شادي راجا يياتيءَ سان ٿي ۽ شرمشٺا کي اُن جي داسي ٿي اُن سان گڏ جي وڃڻو پيو. ديوياني سان ڀوڳ ولاس ڪندي راجا يياتيءَ جو شرمشٺا داسيءَ سان به پيار ٿي ويو. اِتري قدر جو اُن مان ڪيس سنتان به ٿي. شري

جيڪو ٻراهمڻ گروءَ جي شرڻ ۾ آيو، سمجهو ته اهو ڀڳوان جي شرڻ ۾ آيو. جڏهن پنهنجي ٻانهن گروءَ جي هٿ ۾ ڏني، گرو اُن جي ٻانهن وري ڀرڀوءَ جي حوالي ڪندو. گرو ڪيوٽي ان لاءِ آهي ته ڀڳوان سان ملائي. ڀڳوان سان ملڻ کان پوءِ ڪال ڪجهه ڪين ڪري سگهندو، ڇو ته ڀڳوان اَڪال پرک آهي، ڪال کان پري آهي.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج به گروءَ جي شرڻ ۾ آيا. گهر وهنوار جا ٻندن ٽوڙي سنتن جي سنگ ۾ رٽن ڪيائون. رٽن ڪري جڏهن گهر واپس آيا ته ماتا کي پرڻام ڪري آسيس گهرڻ لڳا. ماتا ڪرشنا ديويءَ پرسن ٿي آسيس ڪندي چيو ته پٽڙا! پنهنجي سمت نيڻ ڪري اسان جو نالو به روشن ڪيو ۽ ڪل به پوتر ڪيو. سوامي جن نمرتا سان چيو ”اما! منزل ته اڃا گهڻو اڳتي آهي. آسيس ڪريو اهڙي سهڻي سکيا ڏيو جو منهنجو سنتپڻو سڦل ٿئي. ماتا جي آسيس سون کان به وڌيڪ آهي، پارس سمان آهي. گوپيچند تي، ڀرٿ تي، ڌروءَ تي، ماتا جي ئي آسيس ٿي، جو هو وڏي ڀڳت ٿيا. اڄ به سنسار انهن جو جس ڳائي ٿو.

ماتا جو درجو سڀ کان اوچو آهي. ان جو مطلب اهو ناهي ته ڀڳوان جي سيوا نه ڪجي. جڳت گرو شنڪر آچاريه ۽ راجا گوپيچند گهر ٻار تياڳڻ کان پوءِ به ماتا جي انت وقت به اچي سيوا ڪئي. ڪريا ڪرم ڪيو. ماتا پتا ۽ ستگرن جي سيوا ڪندي ڀڳوان جو به سمرڻ ڪرڻ گهرجي.

اوهانجي هن شهر ۾ ٻڍا آشرم ڏٺم. اُتي هڪ سڄڻ کان پڇيم ته تون خاص ٻڍو ته ڪين آهين! پوءِ به ٻڍا آشرم ۾ ڇو اچي رهيو آهين. اُن پياري جواب ڏنو ته هتي اهو رواج آهي ته پٽ شادي ڪرڻ کان پوءِ ماتا پتا جي سيوا ۽ اُنهن جو گهر ۾

ڪوي واشديو ا جون ٻارلوڪ پڌاريو. ۴ جون الھاسنگر آشرم
۾ سوامي جن ڪيس ڀاو ڀيٽي شرڌانجلي ڏني.

۳۱ مئي سوامي جن شام جي ستسنگ ۾ ڊاڪٽر ديال "آشا" جي پستڪ "سنتن جا سنت" جو ومُوچن ڪندي ديال آشا کي ڌنيواد ڏني، جنهن سنڌي سنتن جي جيون تي سندر گلدستو تيار ڪيو آهي ۽ پرڪاشڪ شري وشنداس آسواڻيءَ کي به آسيس ڪئي ته جيئن هوُ وڌيڪ اهڙا اَمولھ پستڪ پرڪاشت ڪندو رهي.

۸ جون رات جو سوامي جن اسپين لاءِ روانا ٿيا. سوامي جن سان گڏ سنت انمت پرڪاش، سنت ديو پرڪاش ۽ گيان لعل به هئا. ۹ جون سوامي جن لاس پال ماس هوائي اڏي تي پهتا. اُتان جي پريمين سوامي جن جو شاندار سواگت ڪيو. سواميجن اُتي شري موهن رامچنداڻيءَ جي گهر ۾ رهيا. سوامي جن هڪ مهنو اُتي ست نام ساکي مندر ۾ ستسنگ ورکا ڪئي.

سوامي جن ڀڳتي گيان، ويراڳ، يوڳ ۽ ٻين ڪيترن وشين تي سکياداڻڪ پروچن ڏنا. سوامي جن اُتي آخرين ستسنگ ۾ پريمين کي چيو ته ستگرو سوامي سروانند مهاراج توهان کي جو ست نام ساکيءَ جو منتر ڏنئي ويا آهن اُنجو خوب جاپ ڪريو.

سڦل ڪرو نج شواس ڪو، گر ڪا شبد ڪماءِ،
ڪهہ ٽيڙُون گر شبد ان، ورنا ناتهہ گنوائ.

پريميو! ستگرو سوامي ٽيڙُونرام مهاراج فرمائين ٿا ته گرو منتر ڌاران پنهنجا سواس سڦلا ڪريو. پنهنجا اَمولھ سواس وياٿ ڪين وڃايو. گرو توهان کي نام جي ٻيڙيءَ ۾ چاڙهي هن ڀوَ ساگر جي ٻيڙ مان پار لنگهائيندو.

ٽيڙُون توڪا نام کي، ڪرٽڏار گر هوءِ.
ان ڪري ڪنهن نه ڪنهن پراڻوُ رٺ گروءَ جي شرڻ وٺو.

ڏکي ٿي پر هن سنداپتيءَ کي هڪ پترُ لکيو تہ ڪُڻال جون
ٻئي اکيون هڪدم ڪڍائي ڇڏ. اُن خط تي راڻيءَ، راجا جي
صحيح جي مهر هڻائي، اهو پتر سنداپتيءَ کي تڪششلا ۾
موڪليو. سنداپتي اهو پتر پڙهي وائڙو ٿي ويو تہ هي ڪهڙي
قسم جو آديش آهي. ڪُڻال جهڙو بهادر گڻوان آگياڪاري سپاٽو
اُن جون اکيون ڇو ڪڍائجن! هي اهو آديش پتر ڪُڻال
وٽ ويو. ڪُڻال اهو پتر پڙهي سنداپتيءَ کي چيو تہ وڏن جي
آگيا اکين تي آهي. توهان مهنجون اکيون هڪدم ڪڍايو.
سنداپتيءَ اکيون ڪڍڻ کان بہ انڪار ڪيو. ڪُڻال آديش
تي پاڻ عمل ڪيو. پنهنجون اکيون پاڻ ڪڍيائين. جڏهن هي
پيارو راجڌانيءَ ۾ آيو تڏهن راجا اشوڪ پنهنجي پٽ جي اها
حالت ڏسي ڏاڍو ڏکي ٿيو. هن هڪدم جاچ ڪرائي تہ ڪنهن
سندس صحيح واري مهر جو دُرپيوگ ڪري ڪُڻال جهڙي
لاثاني پٽ جي جوت وڃائي آهي. ننڍي راڻي تشيرڪيتا جو
ڦاٽ ڦاٽي پيو. راجا حڪم ڏنو تہ هڪدم راڻي تشيرڪيتا کي
جيئري ئي زمين ۾ پُوريو وڃي. راجڪمار ڪُڻال ڪيڏو نہ سٺو،
سندس ننڍي ماءُ سندس نُور ختم ڪري ڇڏيو. تڏهن بہ هن
پتا راجا اشوڪ کي وينتي ڪئي تہ راڻي تشيرڪيتا کي سندس
ڪيل ڏوهہ جي سزا معاف ڪريو. راجا اشوڪ هڙي چرتروان
لاثاني پٽ ڪُڻال جو چوڻ موٽائي نہ سگهيو. سندس چوڻ
موجب ننڍي راڻيءَ کي معافي ڏني، پر سندس دل تان اها
راڻي سدائين لاءِ لهي وئي. پنهنجي چرتر تي پڪو پختو رهڻ
لاءِ ڪڏهن ڪيڏو نہ ڪشٽ سهڻو پوي ٿو! چرتر تي
پختو رهڻ لاءِ سُور سهڻ گهرجن. پئسو ويو تہ ڪجهہ ويو،
تندرستي بٿي تہ اُن کان وڌيڪ ڪجهہ ويو، پر جي چرتر ويو
ويو تہ منش جو سڀ ڪجهہ ويو. انڪري ٻارڙو! چرتر جي

رهڻ پسند ڪين ڪندو آهي. ان ٻار جو اهو جواب ٻڌي عجب لڳو. ماتا پتا جيڪي ٻالڪ جي جنم کان وٺي ڪيترا نه سُور سهن ٿا. اولاد جي پالنا لاءِ ڪشالا ڪڍن ٿا. اُنهن کي انهن ڏکارڻو وجهي ٿو. پريميو! توهان ڀلي لاس پال ماس ۾ رهو، لنڊن ۾ رهو، آمريڪا ۾ رهو، پر ڀارت جي سنسڪرتي ۽ سڀيتا نه ڀلايو. ماتا پتا، سس سهري، سنتن مهاتمائن ۽ ستگرون جي سيوا ڪندا رهو. ڏيندا ڏاڙهون ۽ نوڪريون ڪندي نام کي نه وساريو.

۹ جولاءِ سوامي جن لئبيريا ۾ آيا. اتي سوامي جن ڇهه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پريميو! وديش ۾ رهي ڀلي ڪ خوب ناڻو ڪمايو، پر پنهنجي اخلاق جي سنڀال ڪريو. مايا جي ڪري ڪڪرم ڪين ڪريو. نام جپيو ۽ مايا پراُپڪار جي ڪارڻ ۾ سڦلي ڪريو. توهان ڀارت ماتا جي سنتان آهيو. اخلاق جي لحاظ کان پڪا پختا رهو.

راجا اشوڪ جو پٽ ڪڻال ڏاڍو چڱو جوان هو. راجا اشوڪ جي ننڍي راڻي تشيرڪيتا، ڪڻال جي سونهن سوڀيا ۽ جوانيءَ تي موهت ٿي پيئي. هڪ ڏينهن ان آنڌ ۾ هن ڪڻال کي پنهنجي واسنا کان واقف ڪيو. ڪڻال هٿ جوڙي کيس چيو "ماتا! اوهان مون کي سڳي ماتا جيان آهيو. مان اوهانجو پٽ آهيان. اها ڳالهه پٽ کي چوڻ ٺيڪ نه آهي." ڪڻال جو اهو جواب ٻڌي راڻيءَ جو پارو چڙهي ويو ۽ غصي وچان کيس چيائين ته توکي سبق سيکاريندس. ڪڻال پنهنجي اخلاق تي پختو رهيو. راڻي موقعي جي ڳولها ۾ هئي. ڪجهه مدت بعد تڪشيلا تي دشمن حملي جي ڪوشش ڪئي. ڪڻال سندا ولي اُنهن جو نڪ ۾ دم آڻي ڇڏيو. راجا پٽ جي وجئه جي وارتا ٻڌي ڏاڍو پرسن ٿيو، پر ننڍي راڻي اهو ٻڌي نه صرف

پنهنجي جيون پڳوت پڙن ۽ دکين درپدرن جي شيوا ۾ سڦلي ڪريو.

٢١ جولاءِ سوامي جن ڪاسا پنڊڪا ۾ پڌاريا. اُتي سواميجن ٥ ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته شرڌا سان روز پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريو:

دين بنڌو اَب ڪر ديا، ڪرت پاپ سب دُور،
ڪهه ٽيڏون گڻ گيان دي، سک سمپت ڀرپُور.

پريميو! ڪنهن نه ڪنهن ڏينهن توهان جي پرارٿنا پرماتما جي در قبول پوندي.

هڪ فقير ڪنهن سيٺ جي در تي سوالي ٿي ويو. سيٺ فقير کي چيو ”واپس هليو وڃ.“ فقير چپ چاپ واپس هليو ويو ۽ وري ڪجهه وقت بعد ساڳئي فقير اُن سيٺ جي در تي اچي سوال ڪيو. سيٺ پڇيس ”اڙي فقير! توکي مون اڳه ڪجهه به ڏيڻ کان انڪار ڪيو. تون وري مون وٽ ڇو آيو آهين؟“ فقير وراڻيو ”سيٺ صاحب! ڪا مهل گهڙي، ڪا مهل گهڙي! مون ويچار ڪيو ته پهرين جڏهن مان اوهان وٽ آيس، اُن وقت مٿان اوهان پنهنجن پُٽن ۾ پورا هجو يا اُن گهڙيءَ منهنجي نصيب ۾ وڻ مٿان لکيل نه هجي! ان ڪري ٻيهر اوهان وٽ سوالي ٿي آيو آهيان. من هاڻي ڪا اوهان کي مون تي ڪهل پوي،“ فقير جو سماڌان ۽ نياز وارو جواب ٻڌي اهو شاهوڪار ڏاڍو خوش ٿيو ۽ اُن فقير کي مالا مال ڪيائين.

پريميو! اوهان به پرماتما جي در تي سنڌس ڪريا لاءِ پاڌائيندا رهو. نمرتا ۽ شرڌا سان وينتي ڪندا رهو. ڪنهن نه ڪنهن مهل مالڪ اوس توهان تي ديا درشٽي ڪندو. شاهه لطيف به ليلا کي اها صلاح ڏيندي چوي ٿو:

سنڀال ڪيو. ورهاڱي ۾ رهي به هندو مسلمان ڌرم جي سڌانت ني هلو.

١٦ جولاءِ سواميجن فري ٽائون ۾ پڌاريا. سواميجن جو درشن ڪري پريمي ڏاڍو باغ بهار ٿيا. اتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ستگر تم اڌرن ڪرو، ميري ٻهه اوداس،
ڪهه ٽيڳون من ۾ ڪيي، رهي نه جگ ڪي آس.

پريميو! ستگرن کي پنهنجي پرارٿنا ڪريو ته دنيوي اڇائن کان ڇوٽڪارو ملي. نام ۾ چت لڳي. نام ئي سچو پدارٿ آهي.

جيڪڏهن جنم مرڻ جي چڪر کان ڇٽڻ چاهيو ٿا ته نشڪام ڪرم ڪريو، آشائن ترشنائن جو تياڳ ڪريو. جيڪڏهن ترشنائن واسنائن ۽ موهه ممتا جو سامان هتي ڇڏي ويندءِ ته وري توهان کي هن جڳت ۾ ڪونه ڪو جنم وٺي اها ترشنا ترپت ڪرڻي پوندي. سوامي رامانند جي من ۾ انت ويلي ڪيئن نه صوف ڪاٺ جي اڇا ٿي ني. پکيڙو پرواز ڪري ويو، سندس واسنا رهجي ويئي! هڙئي مهان موڙيءَ کي ان ٿڃ اڇا سبب ڪيئين جو جنم وٺڻو پيو. جيئن ڪوئي پرديس وڃڻ وقت جيڪڏهن پنهنجي جاءِ، سامان وغيره سڀ ڪجهه وڪڻي پاڻ پڻ سميت ٻئي ملڪ ڏانهن هليو وڃي ٿو ته انکي وري اڳئين شهر ۾ اچڻ جي ضرورت ڪين ٿي پوي. هو ٻئين ملڪ ۾ وڃي دپرو دماني ٿو. پريميو! توهان به ائين هن جڳت جون واسنائون تياڳيو ته پرماتما جي ڌام ۾ وڃي سدا سکي ٿيندءِ ۽ آواگمن جي چڪر کان ڇٽي پوندءِ.

ڪهه ٽيڳون سنسار ۾، ٻاٽ پهي هڪ سار،
ڀڄن ڪرو ڀڳوان ڪا، ڇوڙو وشيه وڪار.

مورتيءَ تي متو ٽيڪائي جل کڻي ستگرو سوامي سروانند مهاراج وٽ آيا. سوامي سروانند مهاراجن جل پڙهي ٻالڪ تي ڇنڊو هڻندي ٻالڪ کي چيو "چئه ستنام ساکي." سواميجن جڏهن ٻيجو دفعو اُن ٻالڪ کي چيو "چئه شري ستنام ساکي" ته ٻالڪ چيو "شري ستنام ساکي." ستگرن جي ڪرپا سان ٻالڪ جي زبان کلي پيئي. جتي ڊاڪٽرن جي دوائن فرق نه ڪيو اُتي ستگرو مهاراجن جي جل ٻالڪ کي نئين حياتي بخشي. ٻالڪ ۽ سندس ماتا پتا ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي ڪمل چرنن تي ڪري، سندن لکَ لکَ احسان مڃڻ لڳا. سنتن کي اها نام سمرڻ جي شڪتي ٿئي ٿي. پريميو! توهان به پريم ۽ شرڌا سان ڀڳوت ڀڄن ڪريو. ٻلي ڏنڊا ڏاڙهيون ۽ نوڪريون ڪريو، پر پرڀوءَ کي نه وساريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج به نام سمرڻ جي مهما ڳائيندي چون ٿا:

گنگا هرتي پاپ کو، شش هرتا هئه تاپ،
پاپ تاپ دونو هري، ٽيئون هرڪا جاپ.

۱ آگسٽ سوامي جن ساتوتا ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڪهه ٽيئون گر وچن کو، مانت هئه شش جويه،
آگيا ڀنگ نه ڪرت ڪب، پاوت مڪتي سويه.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا ته جيڪو شش ستگروءَ جي آگيا اکين تي رکي ٿو سو موکش پد کي پائي ٿو. شش کي سمرپت ڀاو سان سيوا ڪرڻ گهرجي.

هڪ دفعي گوتم ٻڌ پنهنجي هڪ پياري شش کي چيو ته پُوم ڳوٺ ۾ وڃي ماڻهن کي اُپديش ڪر. ان ڳوٺ جا ماڻهو ٺيڪ نه آهن. ڪنهن جي گلا ڪندي، گهٽ وڌ ڳالهائيندي دير ڪين ڪندا آهن. شش چيو "ڀڳوان! ڳوٺواسي مون سان

جي ليلائي نه لهين ته وري ليلائينءَ،
آسرو م لاهينءَ، سڄڻ ٻاجهاندڙ گهڻو.

٢٦ جولاءِ سوامي جن منوروئيا ۾ پڌاريا. ڀاڳ جاڳي ۽ ٻين ڀڳتين سوامي جن جو پورو سواگت ڪيو. سوامي جن اتي ڇهه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. ٢٦ جولاءِ سوامي سروانند مهاراج جي پٺيءَ تثيءَ جي موقعي تي سوامي جن سوامي سروانند مهاراج جن کي شردانجلي ڏيندي چيو ته، ستگرو سوامي سروانند مهاراج جن ديش وديش ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن جي سکيائن ۽ سدانتن جو سنديش ڏنائي، هزارن ڀڳتين کي ستنام ساکي جو منتر ڏنائي، سندن مارگ درشن ڪيو. سوامي سروانند ٻڌيءَ ۽ شڪتيءَ جا مالڪ هئا، پر ڏيکاري اصل ڪين ڏيندا هئا. ڪوئي سوالي وٽن ايندو هو ته چوندا هئا ته ستگرو مهاراج ڀلي ڪندا.

هڪ دفعي بهاور جي هڪ ڀڳتيءَ جي ٻالڪ جي زبان اوچتو بيهجي ويئي. هن پنهنجي پٽ جو گهڻوئي علاج ڪيو پر دوائن ڪو ڪم ڪين ڪيو. ٻالڪ جا ماتا پتا ڏاڍو پريشان ۽ اداس ٿيا. آخر ٻي ڪا واهه نه ڏسي امراپور آستان جيپور ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراج وٽ سوالي ٿي پٽ کي وٺي آيا. پتي پتنيءَ اکين ۾ آب آڻي ستگرو سوامي سروانند مهاراج جن کي عرض ڪندي چيو "گرو مهاراج! ندگه ڪٽو. ٻالڪ جي زبان اوچتو بيهجي ويئي آهي. گذريل ويهن ڏينهن کان هن جو ڳالهائڻ بند ٿي ويو آهي. ڊاڪٽرن جي علاج ڪو فائدو ڪين رسايو آهي. اوهان جي اوٽ ورتي آهي. پنهنجي ٻالڪ تي ديا درشٽي ڪريو." ستگرو سوامي سروانند مهاراج ڪين چيو ته ٻالڪ کي ڀوران ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن جي سماڌيءَ ۾ موري تي مٿو ٽيڪائي جل ڪڻي اچو ته ڀڳوان ۽ ستگرو مهاراج ڀلي ڪندا. ماءُ پيءُ ٻالڪ کي ستگرو مهاراج جي سماڌيءَ

سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سنساري سهارا ڇڏي ڀڳوان جي شرڻ وٺو. ڀڳوان جي ڪمل چرڻن ۾ ئي سچو سک آهي. ڌنڌا ڌاڙيون ڪندي، دنيوي ڪم ڪندي جيڪڏهن هر وقت ڀرماتما جي شرڻ وٺندا ته ڀاڻکي هلڪو محسوس ڪندا. آنند واري جيون گذاري سگهندا. جيڪي ۽ ڪم ڪريو سو ڀڳوان جو سمجهي ڀڳوان کي ارپڻ ڪريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ ڀرماتما کي ڀرارٿنا ڪندي چون ٿا:

چرن شرن مئن آهڪي، تم سوامي هم داس،
نهين مانگت مئن اؤر ڪڇ، دي هو چرن نواس.

هڪڙي ٻڍڙي ماتا ڳوٺ جي ٻاهران هڪ جهوپڙيءَ ۾ رهندي هئي. مسڪين مگر ڀڳوان جي سچي ڀڳتياڻي هئي. جيڪي ڪم ڪار ڪندي هئي ته چوندي هئي "ڀڳوا! تنهنجي ارپڻ." هڪ دفعي نارد مني اُن ماتا جي جهوپڙيءَ اڳيان لنگهي رهيو هو ته اها ماتا ٻهاري ڀائي گند ڪٺي ڪري رهي هئي ۽ دستور موجب هن ٻهاريءَ چيو "ڀڳوا! تنهنجي ارپڻ." اهو ٻڌي نارد منيءَ ڪاوڙ ڪندي ماتا کي چيو ته ڀڳوان کي ڦل ڦول، مٺايون وغيره ارپت ڪبا آهن يا گند! ماتا وراڻيو "مونکي ڪنهن سنت اها سکيا ڏني آهي ته تون جيڪا ۽ ڪريا ڪرين سا ڀڳوان کي ارپڻ ڪر. انڪري مان جيڪي ڪجهه ڪندي آهيان سو ڀڳوان کي ارپڻ ڪندي آهيان." نارد اهو ٻڌي غصي ۾ اچي ويو ۽ ماتا کي لت اڪاءَ ڪيائين. ماتا مشڪندي چيو "لت ۽ ڀڳوان ارپڻ." نارد سمجهيو ته ان مائيءَ جو دماغ ٺيڪ ڪين آهي. نارد سڌو ويڪنٺ ۾ آيو. نارد کي ڀڳوان جو من چوندا آهن. نارد ڀڳوان جو انيه ڀڳت آهي. رشي نارد جڏهن ويڪنٺ ۾ پهتو ته ڏٺائين ڀڳوان ڦاراڻ، لڪشميءَ کان سترنجي سوٽ پيو ڏيارائي ۽ سوڄ جون

گلا ڪندا آ، ماريندا نہ آ. وري بہ چڱا ڇٽيا." گوتم پڻ چيو "هو هنن سان بہ ماري سگهن ٿا. پوءِ تون ڇا ڪندين؟" ششي چيو "هنن سان مار پيندا آ، اها وڏي ڳالهہ ڪين آهي. ليڪن ڏنبن سان نہ ڪين ماريندا، وري بہ شڪر." شري گوتم چيو "پيارا! اهي ڳوٺواسي توکي ڏنبو هڻنديءَ بہ وارو نہ ڪندا." ششي چيو "سوامي وري بہ مونکي ڏنبو هڻندا آ، بندوق يا تلوار سان نہ آ ماريندا آ." ڀڳوان گوتم ششي جي پريکشا وٺندي چيو "پيارا! اهي ڳوٺاڻا توکي بندوق يا تلوار هڻي ۾ بہ پٽتي نہ پوندا." ششي چيو "سوامي، اوهان جو سنديش سڻائيندي جيڪڏهن مان بندوق يا تلوار جو شڪار ٿي وڃان تہ مونکي موت جو ڊپ ڪين آهي. گرديو جي آگيا جو پالن ڪندي جيڪڏهن قربان ٿيس تہ مان پاڻ کي خوش نصيب سمجهندس." گوتم پڻ پنهنجي ششي جا اهڙا جواب ٻڌي ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ کيس گلي لڳائيندي چيائين "پيارا، تون ڌنيہ آهين. تو من کي وس ۾ رکيو آهي. تو ۾ اننيہ گرو ڀڳتي ڀاونا آهي."

پريميو! توهان بہ ان ششي جهڙن سنسڪرن لاءِ شردا ڀاونا رکو تہ گرو توهان کي گلي لڳائيندو.

٦ آگسٽ سوامي جن ملاڪا ۾ پڌاريا. اتي سواميجن چار ڏينهن سنسنگ وڪا ڪئي. ۱۰ آگسٽ سوامي جن ٽرواق ۾ آيا. اتي بہ سواميجن ٽي ڏينهن سنسنگ پروچن ڪري لاس پال ماس ۾ واپس آيا. اتان سوامي جن ۱۷ آگسٽ لنڊن ۾ آيا. لنڊن هوائي اڏي تي ڪيترن ئي شردالن سوامي جن جو ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. سوامي جن اتي ڀائي ڪيشو درياڻي ۽ ڀائي ليلارام ڪيولاڻيءَ جي گهرن ۾ رهيا. سوامي جن ۱ سيپٽمبر تائين لنڊن ۾ سنسنگ پروچن ڪري سون پريمين کي پرڀوءَ جي راهہ ۾ چڪيو.

پريمو! ڀڳوان کي ڀڳتن جو ڪيڏو نه خيال ٿئي ٿو. اوهان ڀڳتياڻيءَ وانگر سڀ ڪجهه پرڀوءَ جي ڪمل چرنن ۾ ارپڻ ڪريو.

ودوش ۾ رهي نه پنهنجي ديش کي نه وساريو. ڀارت ورش رشين منين ۽ اوتارن جو ديش آهي. ڌارمڪ شاسترن جو ابياس ڪريو. پنهنجن ٻارن ۾ سٺا سنسڪار وجهو. ناڻو ڀلي ڪمايو پر ناڻي جو ستڪرمن ۾ اپيوگ ڪريو. ستگرن جي ڏنل منتر جو روز ابياس ڪريو ته توهان جو اگيان انڌيرو دور ٿي ويندو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

جئسي روپي ڪي ڪرڻ سي، ٽنڪڻ تم مت جاس،
ڪهه ٽيئون گرو گيان سي، تم اگيان نشاس.

پوجيه سوامي جن سڀني پريمين کي آشيرواد ۽ ڌنيواد ڏيندي ڀاشڻ پاتو.

۲ سيپٽمبر پوجيه سوامي جن ودوش ياترا پوري ڪري ڀارت لاءِ روانا ٿيا. ۳ سيپٽمبر رات جو ۲ بجي سوامي جن امبئي هوائي اڏي تي واپس پڌاريا. سوين پريمين ڦول مالهائن سان سوامي جن جي آجيان ڪئي.

پوجيه سوامي جن جو ۷٦ جنمدن اتسو جنتا جنارڌن پريشد جي سهاري سوامي ٽيئونرام آشرم ۾ ۱ سيپٽمبر ۱۹۸۲ کان ۵ سيپٽمبر آرتوار تائين ملهايو ويو. ۱ سيپٽمبر سينٽرل اسپتال جي بيمارن جي سيوا ڪئي وئي ۽ شري پريم پرڪاش گرنٿ جو پاٺ صاحب رکيو ويو. ۲ سيپٽمبر شام جو اسڪولي ودياٿين جي ڀڳتي سنگيت ۾ چٽاڀيٽي رکي وئي. ۳ سيپٽمبر پوجيه سوامي جن جو ودوش مان واپس ورڻ تي پڻ سواگت ڪيو ويو. الهاسنگر جي معزز ماڻهن شري پرهلاد آڏواڻي، شري سيتلداس هرچنداڻي، شري هيرالعل سيندداساڻي ۽ ٻين سوين پريمين سواميجن

ڏانهون ٻڌو ڪري. نارد ڀڳوان کان پڇيو ”اوهان کي وري ڇو سوُر ٿيو آهي؟“ ڀڳوان چيو ”نارد، ڪنهن ڏک هنيو آهي، اُن ڏک جو سوُر ٿي پيو آهي. نارد پڇيو ”اوهان کي ڪنهن ڏک هنيو؟ اهڙي جرئت ڪنهن کي ٿي آهي؟“ ڀڳوان ورائيو ”نارد! توهي مونکي ڏک هنيو آهي، اُن جو سوُر ٿي پيو آهي.“ نارد عجب ۾ پئجي پڇڻ لڳو ”ڀڳوان ديناناٿ! مان ته اوهانجو اننيه اُپاسڪ آهيان. مان اوهانکي ڏک ڪيئن هڻندس، مون ڪڏهن اوهان کي ڏک هنيو؟“ ڀڳوان چيو ”نارد! تو منهنجي پياري ڀڳتياڻيءَ کي جيڪا لت ٺڪاءَ ڪئي، اُن ڀڳتياڻيءَ اُها لت مونکي اُرپڻ ڪئي. اُن لت لڳڻ سبب مونکي سوُر ٿي پيو آهي.“ نارد ڀڳوان جو اهو جواب ٻڌي اکين ۾ پاڻي آڻي ڀڳوان کان ڪميا پاچنا وٺڻ لڳو ۽ ڀڳوان کي چيائين اوهان جو اهو سوُر ڪيئن لهندو؟ ڀڳوان ورائيو ”نارد! تون جڏهن منهنجي اُن ڀڳتياڻيءَ کان پنهنجي ڪيل غلطيءَ جي معافي وٺندين، تڏهن هيءَ درد دور ٿيندو. مونکان معافي وٺڻ بدران تون وڃي اُن مسڪين ڀڳتياڻيءَ کان معافي وٺ.“

نارد منِي ڀڳوان کي نمسڪار ڪري جلدي اُن ٻڍڙي ڀڳتياڻيءَ وٽ آيو ۽ پنهنجي ڪيل غلطيءَ جو پڇتاءُ ظاهر ڪندي اُن ماتا کي چيائين ته مونکي ڪميا ڪريو جو مون توهانکي لت هنئي. اُن گناهه جي معافي ڏيو. اُن ماتا چيو ”معافي ته پوءِ اُرپڻ.“ نارد منِي اُتان سڌو ويڪنٺ ۾ ڀڳوان وٽ آيو ۽ اچي پڇيائين ”ڀڳوان! اوهان هاڻي ڪيئن آهيو؟ اوهان جو سوُر لٿي ويو؟“ ڀڳوان مشڪندي چيو ”نارد! ڀڳت جيڪي ڪجهه ڪن ٿا، سو مونکي اُرپڻ ڪن ٿا. ڪڏهن به ڪنهن کي نه ستائجي. ڪک هيٺان لک پيو آهي. تو جنهن مائيءَ کي پاڳل سمجهي لت هنئي سا منهنجي پياري ڀڳتياڻي آهي.“

ڪي ٻڌڻ جهڙو ٻيو پاپ ڪين آهي. سدائين ٻين لئي دعا ڪريو.
هڪ دفعي سنت رامپرڻ ڪن سنتن سان گڏ جئپور گلتا ڌارا ڏانهن وڃي رهيو هو. هي جيتوڻيڪ ٻال سنت هو پر هن کي ٻين سنتن جي سيوا ڪرڻ ۾ آنند ايندو هو. رستي تي هن سنتن لاءِ جڏهن ڀوڄن تيار ٿي ڪيو ته ٻاهه ۾ جلندڙ ڪاٺين ۾ ڪولين کي ڏسي هن کي ڏاڍو ڏک ٿيو. هڪدم هن انهن سان ٻاهه وسائي جنهن ڪوليون بچي ويون. سندس دعا درشٽيءَ سبب ڪولين کي جيئدان مليو. هن من ۾ سنڪلپ ڪيو ته هو آئينده ڪڏهن به ڀوڄن تيار نه ڪندو. جيڪي ڪيس ڀڪشا ۾ ملندو سو کائيندو ۽ ٻين کي کارائيندو. دعا وارو منش نه صرف ماڻهو لئي دعا ڪري ٿو مگر ڪولين ماڪوڙن، جيو جنتن، پکين پسن لئي به دعا ڪري ٿو. پنهنجي سک جي ڪري هو ٻين کي دکي نٿو ڪري.

پريمو! توهان به ٻين کي سکي ڪرڻ جي ڪوشش ڪريو. توهان ٻين کي سکي ڪندؤ ته پرماتما توهان کي سکي ڪندو.

١٦ سيپٽمبر رات جو سوامي جن سائين هرچورام صاحب جي ورسي اُتسو سنبنڌ ۾ سندن آستان تي ستسنگ ڪيو.

١٨ سيپٽمبر سوامي جن سنت اوڌوداس مهاراج جي ورسي اُتسو سنبنڌ ۾ احمدآباد ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. پريمين سوامي جن جو ٧٦ جنمدن پڻ اُتساهه ۽ اُمنگ سان ملهايو. ٢٤ سيپٽمبر کان ٢٦ سيپٽمبر سوامي جن گوڌرا ۾ ستسنگ ورکا ڪئي. ٢٧ سيپٽمبر سوامي جن ٻڙودا ۾ ستسنگ ڪيو. ٢٨ سيپٽمبر سوامي جن جئپور لاءِ روانا ٿيا. اُتي پياري ڀالورام دولترام سٽگرو سوامي سروانند مهاراجن جو جنمدن اُتسو ملهايو. ٢٩-٣٠ سيپٽمبر سوامي جن اُن اُتسو ۾ ستسنگ ڪندي سٽگرو سوامي سروانند مهاراجن جي گڻن جو ورڻن ڪيو. سوامي جن

کي هارڻ سان جهجهي ڇڏيو. داس سوامي جن جي آڇيان ۽
خاص هيٺيون گيت ڳايو:

ستگر مهنجو آيو آيو،
گيت خوشيءَ جا ڳايو ڳايو.

١- سفر ڪري آيو سڦلاني، راهه ڏيکاري آيو روحاني،
پريمن کي جنهن نام جپايو، ستگر مهنجو آيو آيو!
٢- تتل دلين کي ٺاري ٺاري، آيو تن کي امرت پياري،
هار گلن جا پايو پايو، ستگر مهنجو آيو آيو.
٣- پيار ديا جو ڀنڊار آ سوامي، ڪرم يوگي سنت آ نشڪامي،
نام سان نيهن جنهن ته لڳايو، ستگر مهنجو آيو آيو.
٤- ’آشا‘ جي اکڙين جو تارو، آهي لکن دلين جو سهارو،
درشن سان ٿئي جنم سڦايو، ستگر مهنجو آيو آيو.

٤ سيپٽمبر سوامي جن اپاهجن، گونگن ۽ ٻوڙن کي ٽول ۽ واندڪا ڏنا. ٥ سيپٽمبر صبوح جو شري پرام پرڪاش گرنٿ جو ڀوڳ صاحب پاتو ويو ۽ هون ڪيو ويو. سفيد پوشن جي سيوا ڪئي وئي. شام جي ستسنگ ۾ ڪيرتن ٿي پريمن سوامي جن جي گڻن جو ورڻن ڪيو. سوامي جن ان موقعي تي پروچن ڪندي چيو ته ايشور جي ڪرپا، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراج جي ڪرپا سان سک سان سفر ٿيو. توهان اڄ داس جي جنمدن تي جيڪا داس جي مهما ڪئي آهي، اها گرو مهاراجن ۽ ڪارڻ جي مهما آهي. توهان نت نيم نام جپيو ۽ اپڪار جا ڪارڻ ڪريو. زندگيءَ جي خوشي انهن کي سکي ڪرڻ ۾. سنت تلسيداس به چوي ٿو:

پر هت سرس ڌرم نهين پائي،
پر پيڙا سم نهين اڌمائي.

ٻين جو اپڪار ڪرڻ جهڙو ٻيو ڪو ڌرم ڪين آهي ۽ ٻين

٧ آڪٽوبر سوامي جن مورنڊا ۾ پڌاريا. سوامي جن ١٧-١٨ آڪٽوبر مورنڊا ۾ ستسنگ ورکا ڪئي. ١٩ آڪٽوبر سوامي جن آگري ۾ آيا. اتي سوامي جن ٻي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو: پريميو! جيوَ ڪرم ڪرڻ لاءِ سوتنتر آهي، پر اُن جو ڦل ڀوڳڻ لاءِ سوتنتر ڪين آهي. جيئن ڪوئي چور ڪنهن ڌنوان جي گهر ۾ ڪات هڻي، اندر اچي گهر ۾ رکيل ڪي به چيزون پنهنجي مرضيءَ موجب کڻي سگهي ٿو، ارٿات چوري ڪري سگهي ٿو، پر چوري ڪندي پڪڙجڻ سبب کيس سزا سندس مرضيءَ موجب ڪين ملندي. کيس ڪهڙي سزا ملندي اُهو ته جج جي وس ۾ آهي. جيوَ جيڪڏهن هن جڳت ۾ ڪي ڪڪرم ڪندو ته اُن جي سزا سندس اڇا موجب نه پر ايشور جي اڇا انوسار کيس ڀوڳڻي پوندي. ان ڪري جيوَ کي سدائين ست ڪرم ڪرڻ گهرجن، ته ته ته کيس سزاياب ٿيڻو پوندو.

٢٦ آڪٽوبر کان ٣٠ آڪٽوبر هردوار پرم پرڪاش آشرم ۾ ستگرو سوامي سروانند مهاراج جو ٨٦ جنمدن اُتسوَ ملهايو ويو. اُن اُتسوَ سمپند ۾ پوڄنيه سوامي جن ٢٢ آڪٽوبر هردوار ۾ پڌاريا. ٢٨ آڪٽوبر سوامي جن جي نيترتو ۾ شاهي جلوس نڪتو. سوامي جن، سوامي ڌرمداس، سنت هرداسرام، سنت اننت پرڪاش، سنت ديو پرڪاش، سنت وید پرڪاش ۽ ٻين سنتن جدا جدا ڏينهن تي ستسنگ ڪندي ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

٢٩ آڪٽوبر سوامي جن گنگا نديءَ جي ڪناري سوامي سروانند گهاٽ جو بنيادي پٿر وڌو.

سوامي جن اُتسوَ جو پلئه پائيندي چيو ته ستگرو سوامي سروانند مهاراج ديش وديش ۾ پرم جي پوک پوکي آيا آهن. اُنهن جي

ڏهه ٻارهن ڏينهن امراپور آستان تي ستسنگ پروچن ڪري پريمين جي پياس پوري ڪئي.

١٣ آڪٽوبر سوامي جن گواليار ۾ پڌاريا. ١٣-١٤-١٥ آڪٽوبر سواميجن سوامي ٽيئونرام نام پرڪاش آشرم ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته پريمي جنهن ڀاونا سان پرڀوءَ جي مندر ۾ يا ڪنهن سنت وٽ ڪجهه ڀيٽائون کڻي وڃن ٿا ڪي وستون ڀيٽ ڪن ٿا ته اهي پريم سان ڏنل شيون قبول پون ٿيون. سنت ستپرش انهن کي کهڙي نموني استعمال ڪن ٿا اهو ڀيٽ ڪندڙن کي خيال نه ڪرڻ گهرجي.

هڪ دفعي ڀڳت هرداس جمنا نديءَ جي ڪناري، واريءَ جي ميدان تي ايڪانت ۾ ويٺو هو. هو پنهنجي خيالن ۾ ڀڳوان شري ڪرشن سان هولي کيڏي رهيو هو. اتي ڀڳت هرداس جي هڪ پريميءَ هڪ عطر جي شيشي ڀڳت هرداس کي ڀيٽ ڪئي. ڀڳت هرداس اها عطر جي شيشي کڻي واريءَ ۾ ڇٽڪائي. اهو ڏسي عطر آڻيندڙ پريمي دل ۾ اداس ٿيو ته هو ڪيڏي نه پريم ۽ صدق سان ڀڳت هرداس لاءِ عطر کڻي آيو ۽ ڀڳت هرداس وري عطر جي شيشي انهن واريءَ ۾ ڇٽڪائي ڇڏي. ڀڳت هرداس پريميءَ جي ڀاونا کي سمجهي ويو ۽ کيس چيائين مندر ۾ وڃي ٻرج بهاريءَ جو درشن ڪري اچ. اهو پريمي جڏهن ٻانڪي بهاريءَ جي مندر ۾ آيو ته ڏٺائين ته ڀڳوان جي سڄي پوشاڪ عطر ۾ پسي پيئي آهي. اهو ڏسي کيس سنتوش ٿيو ته سندس آندل عطر سڦلو ٿيو. ڀڳت هرداس خيال جي هوليءَ ۾ ڀڳوان تي عطر ڇٽڪايو ۽ اهو ڪيئن نه ٻانڪي بهاريءَ کي پهچي ويو. پريميو! توهان پرڀوءَ کي يا سنتن کي جيڪي ڀيٽ ڪريو سو سمرپت ڀاءَ سان. توهان جي ڀيٽ پاڻهي قبول پوندي.

ڇڏي ڏيندا. توهان کي آتمڪ آنند جي پراپتي ٿيندي.

۲۴ نومبر گوپ اشٽميءَ جي ڏينهن صبوح جو سوامي جن ستسنگ ڪندي گئو ماتا جي اهميت تي پروچن ڏنو. شام جو واڌي شيام گئو شالا ۾ گوپ اشٽمي اتسو ملهايو ويو. ان موقعي تي پوڄيه سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن ۽ گائين جو ورڻن ڪندي چيو ته گئو ماتا پاربتي سيتا ۽ سنسڪرتيءَ جو چنهه آهي، اسانجي ڌرم ۽ آرٿڪ اُنتيءَ جو آڌار آهي. روز هزارن جي تعداد ۾ گائين جو ڪوس ٿي رهيو آهي، اها اسان لاءِ شرم جي ڳالهه آهي. اسانجي اکين آڏو اسانجو گئو ڌن لٽجي رهيو آهي. اسين اهو نظارو خاموش ويٺا ڏسون. جيڪڏهن هي سلسلو قائم رهيو ته اسان کي کير لاءِ پرڏيهي ملڪن تي ڀاڙڻو پوندو. ان ڪري سڀني کي زوردار اپيل آهي ته تن من ڌن سان گائين جي رکشا ڪريو، گئو رکشا آندولن ۾ پورڻ سهيوگ ڏيو.

۲۶ نومبر ڪارتڪ اڪادشيءَ ڏينهن صبوح جي ستسنگ ڪانپوءِ سوين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. اتي سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڪال نغارا سر تي وڄي، ڪريو اب تياري. پريميو! موت جو گهنڊ وڄائي. هرڪنهن کي هت اچڻو آهي. ان لاءِ ڀرپور ستڪرمن جو سؤدو ڪريو، جيئن توهانجو هي لوڪ ۽ پرلوڪ سهيلو ٿئي.

۲۷ نومبر سوامي جن پونا روانا ٿيا. اتي سوامي ٽيئونرام سوامي چندنرام آستان تي سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري ۲۷ نومبر شام جو الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

۸ ڊسمبر سوامي جن احمدآباد ۾ سنت پرڀارام صاحب جي ورسي اتسو سمبند ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي سنت پرڀارام جي جيون تي روشني وڌي.

سوامي ٽيئونرام پرم پرڪاش آشرم الهاسنگر ۵ جو پارهون

صدقي داس کي ودياش ۾ ڪيڏو نہ قرب مليو. پريمي! توهان بہ پنهنجي جيون ۾ پريم جا بوٽا پوکيو. سچو پريم آهي پرڀوءَ لاءِ پريم. جنهن جي دل ۾ پرماتما لاءِ پريم آهي سو سچي جيون کي پيار ڏئي ٿو. ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

پريم جڳت ۾ بهت هئہ، پريم سدا نهين ڪوءِ،
ٽيئون ساچا پريم سو، جو هر هين سي هوءِ.

سنساري پريم دکدائي آهي ۽ ڀڳوت پريم آنند دائڪ آهي.

پريم اپيہ پڪار ڪا، کهہ ٽيئون تم جان،
جڳت پريم دکہ روپ هئہ، پرڀو پريم سکہ کان.

٢ نومبر سوامي جن هردوار مان دهليءَ آيا. اتي آشرم ۾ سوامي جن بہ ڏينهن ستسنگ ڪيو. ٥ نومبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ١٢ نومبر سوامي جن سوامي گوالانند مهاراج جي ورسي سمبنڌ ۾ پونا پڌاريا. اتي سوامي رامڪرشن سوامي گوالانند آشرم ۾ سوامي جن ١٢-١٣ نومبر ستسنگ پروچن ڪندي سوامي گوالانند مهاراج جي جيون تي روشني وجهندي چيو تہ هو نہ صرف مهان سنت هئا پر ويدانتي ڪوي هئا. هنن هندي ۽ سنڌيءَ ۾ انمول باڻي لکي آهي. ١٤ نومبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ١٦ نومبر ڏياريءَ ڏينهن سوامي جن بمبئيءَ ۾ ڪيترن ئي پريمين جي نئين دڪانن جو مهورت ڪيو. ١٨ نومبر سوامي جن پرڀات جو ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. روز صبوح جو سوامي جن شري گرو گرنٿ صاحب جي واڻيءَ جي سمجهاڻي بہ ڏيندا هئا. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ٽيئون غفلت نيند تج، ديکو اپنا آپ.
جس ديکن سي جڳت کي، مٽهن پاپ سنتاپ.

پريمي! اگيان جي ننڊ مان سجاڳ ٿي پنهنجي آتم روپ کي سڃاڻو. آتم ساکياتڪار سان توهان دنيا جي دکن ۽ پاپن کان

آڏواڻي، شري سيتلداس هرچنداڻي ايم. ايل. اي.، شري گوپ ڀراڻي، شري گوبندرام ڀاٽيا ۽ شري گوورڌن شرما "گهايل" هن سندر ڪارج جي پرشنسا ڪئي ۽ ڪارج ڪرتائن کي ڌنيواد ڏني. سڀا جي اسوسيئيٽ پريزيڊنٽ شري سياچند چاولا سوامي جن، آيل سڀني مهاتمائن ۽ مهمانن جو هارن سان سواگت ڪيو ۽ جنرل سيڪريٽري شري ڀيرولعل سيندلاساڻي آڀار پردرشن ڪيو. ڊاڪٽر ديال آشا اسپتال جي ڪارج لاءِ داتارن کي دلسوز اپيل ڪندي شري هوندراج دکايل جو گيت "ڪجهه ڏيو ڪجهه ڏيو، ڏيندڙ جو ڀلو ٿيندو" ڳايو. ڪيترن ئي سڄڻن دل کولي دان ڏنو.

٢٣ ڊسمبر پرڀات جو پوڄيه سوامي جن پرڀاتي ڀڄن ڳائيندي اُپديش ڏنو ته پاپ ڪرم کان پاسو ڪريو. ٻاهه کان بچي سگهبو، نانگن ٻلائن کان بچي سگهبو مگر پاپ ڪرم جي ڦل ڀوڳڻ کان منش ڇٽي نه سگهندو. ڪيس اوس ڦل ڀوڳڻو پوندو. ان ڪري سدائين اندرين کي پاپ ڪرم کان پري رکو. انهن کي ڇڙواڳ نه ڇڏيو. جيئن اولاد کي ڇڙواڳ ڇڏبو آهي ته خراب ٿي پوندي آهي تيئن اندرين کي ڇڙواڳ ڇڏبو ته پاپ ڪرم ۾ لڳي وينديون. جگياسوءَ کي پرماتما ۽ گروءَ جو ڊپ هئڻ گهرجي. انهن جو ڊپ ڪيس پاپ ڪرم کان بچائيندو. ڌنڌي ۾، وهنوار ۾ ماڻهو ڪيڏو نه پاپ جو ڪم ڪن ٿا، ايتري قدر جو کاڌي جي شين ۾ به ملاوت ڪري پنهنجي نفعي خاطر سڀن کي بيمار ڪن ٿا. رشوت وٺڻ به پاپ جو پيسو آهي. وڌا نفعا رکي عوام جو رت چوسڻ به پاپ جو ڪم آهي. ڏيتي ليتي زوريءَ وٺڻ به مهاپاپ آهي. اڄ اوهان کي ايها صلاح آهي ته کوٽن ڪرمن جو تياڳ ڪري، سچ جي راهه تي هلي پرڀوءَ کي نه وساريو. ڪم ڪارين ڪندي پنهنجي اشٽ کي ياد ڪريو. سواميجن سڀني سڀني سان گڏجي اتسو جي سماپتيءَ جو ڀڄن ڳاتو.

وارشڪ اُتسو ۱۸ ڊسمبر کان ۲۳ ڊسمبر ملهايو ويو. ۱۷ ڊسمبر شري پرم پرڪاش گرنٿ جو پاٺ صاحب رکيو ويو. ۱۸ ڊسمبر صبوح جو پوڄيه سواميڄن اُتسو جي آرنڀ جو جهنڊو چاڙهيو. منجهند جو ۳ بجي پوڄيه سوامي جن جي سواريءَ ۾ شاهي جلوس نڪتو. چارئي ڏينهن صبوح شام سوامي جن، سوامي ڏرمداس، سوامي سوم پرڪاش، سوامي گنگارام، سنت پريمداس، سنت ديو پرڪاش، سنت وِد پرڪاش، سنت انت پرڪاش ۽ ۽ ٻين سنتن ستسنگ پروچن ڪيو.

پوڄيه سوامي جن جي پرشارٿ پرشرم سان سندر شيوڪ سڀا جي سهاري سوامي سروانند اسپتال الهاسنگر ۵ ۾ ٺهرائي ويئي، جنهن تي ۲۵ لک روپيا خرچ آيو. ان اسپتال جو مهورت ۱۹ ڊسمبر آرتوار ڏينهن صبوح جو ۱۰ بجي پوڄيه سوامي جن ڪيو. سواميڄن مهورت ڪندي چيو ته الهاسنگر جا ڪيترا بيمار علاج لاءِ بمبئيءَ وڃن ٿا. اچڻ وڃڻ جي تڪليف ۽ گهڻي پئسا خرچ، مشڪلو آهن. هن اسپتال سبب مريضن کي علاج ڪرائڻ ۾ سهوليت ٿيندي ۽ خرچ جو به بچاءُ ٿيندو. اهڙن پروپڪار جي ڪارين ۾ مايا سڦلي ڪرڻ سڀني جو فرض آهي. سوامي جن ان موقعي تي سندر شيوڪ سڀا جي پريا ڪندڙ سورڳواسي شري پرسرام سنڌ جي نشڪام سيوا جو ذڪر ڪيو. سوامي جن اسپتال جي ڊاڪٽرن، آيل مهمانن ۽ اسپتال جي ڪاريه ڪرتائن کي آسيس ڪندي دشالا پاتا. پوڄيه سوامي جن اسپتال جي اڏاوت لاءِ پنج لک روپيا دان ڏنو.

هن موقعي تي سوامي ڏرمداس، سنت رامڪرشن، سنت انت پرڪاش، سنت برهمانند، سنت ديو پرڪاش، سنت ديوداس، ڀائي ارجنداس هسن، ڀائي روپارام، سنت برهمداس، شري ٽيرٿ سپاٽي، پدم شري ڊاڪٽر مودي، شري رامڪرشن

راجا هرشچندر، سوامي ٽيئونرام، ڀڳت ڪنوررام اهي ڇو مشهور آهن؟ انهن سنسار کي گهڻو ڪجهه ڏنو آهي، ڏيئي رهيا آهن، ڏيندا رهندا. ودِيا ڏيڻ، سيوا ڏيڻ، منتر ڏيڻ، مان ڏيڻ، پريم ڏيڻ، پئسو ڏيڻ، مدد ڏيڻ، سڀ ڏيڻ ئي آهن. ڏيندڙ داتا آهي ۽ وٺندڙ منگتو. بادل بوندون برسائي سڀ کي ڏين ٿا ته سڀ انکي ياد ڪندا آهن، ساراهه ڪندا آهن. سمنڊ کارو هجڻ ڪري ڪوئي هن مان سک ڪونه ٿو حاصل ڪري، انڪري ڪوبه انکي ياد نه ٿو ڪري.

اُپڪاري ۽ داتا پرش جو جيئڻ هزارن لاءِ لاڀدائڪ ۽ سکدائڪ آهي. اُپڪاري ۽ داتار منشيه جو درشن پڄ دائڪ آهي.

"پا تو آتم گيان هو، يا تو پر اُپڪار." ڪبير ته ائين به چيو آهي "مانگه نه پاني پيئي، مانگڻ ئي مرنا ڀلا." مطلب ته ڪنهن کان پاڻي گهرڻ به چڱو ناهي.

پياري هوندراج دکايل به چيو آهي ته ڏيندڙ جو پلو ڀيندو. سو پيارا ستسنگيو! ڏيڻ جي ڀاونا هر پرڪار سکدائڪ آهي. زندگي ڏيڻ لاءِ آهي، نه وٺڻ لاءِ. زندگيءَ ۾ ٻين کي ڏيندا رهو. ڏيڻ ۾ ئي آنند آهي.

٢٠ جنوري پوڄيه سوامي جن احمدآباد ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن ڪبير نگر ۾ پنهنجي ششيه داوران آيوجت سوامي بسنترام جينتي اُتسو ۾ ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي سوامي بسنترام مهاراج جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

٢٢ جنوري سوامي جن کمڀات ۾ پڌاريا. اتي براهمڻ سوامي جن جو هارڊڪ سواگت ڪيو. سوامي جن اتي ٢٢-٢٣ جنوري رات جو ستسنگ ورکا ڪندي چيو:

هري سمرن کي سهج پر، سوءِ ڪرو وشرام،
ڪهه ٽيئون هر جاپ بن، ملي نه ڪب آرام.

۱۴ جنوري سوامي جن آڪاشواڻي ممبئيءَ تان ”زندگي ڏيڻ لاءِ آهي“ وشيه تي وياکيان ڪندي چيو:

پريميو! زندگي ڏيڻ لاءِ آهي. ڏيڻ سٺو آهي. وٺڻ کان سؤ ڀاڱا وڌيڪ ڏيڻ ۾ آنند آهي، پرسنتا آهي، جس آهي. وٺڻ واري جي اکين ۾ پاڻي، دل ۾ دک هوندو آهي. جنهنکي وٺڻ جي عادت آهي سو من ۾ ڪڏهن خوش ڪين گذاريندو. نيتي شاسترن جو هڪ سلوڪ آهي:

تب لگ گڻ گورتا، جب لگ کهي نه دي،
دي کهي ڪٿه سب گڻ گورتا ڇنت دي.

مطلب آهي ته ڪنهن به جيءَ جو جس ۽ گڻ تيستائين قائم آهن جيستائين هن منهن مان ’ڏي‘ اکر نه ڪڍيو آهي. جنهن وقت ’ڏي‘ چيائين معنيٰ ڪجهه گهريائين ته سندس گڻ، وڏائي ۽ جس هلي ويندا.

جالنا شهر ۾ ڪنهن پريميءَ پڇيو ته ”پرماتما کي پرماتما ڇو ٿو مڃجي؟ ڇو ٿو ياد ڪجي؟“ ان وقت هڪ مهورت تي وڃي رهيا هئاسين. ان پريميءَ کي ساڻ وٺي وياسين. اتي هڪڙو پريمي پرساد پيو ورهائي ۽ سڀ ان کي چون پيا ”مونکي ڏي، مونکي ڏي.“ مون هڪ پريميءَ کي سڏ ڪري پاڻ سان ساڻ آيل پريميءَ کي چيو ته ”تون فلاڻي شخص کان گهر.“ تنهن تي ان وراڻيو ته ”هي ڪو ڏئي ٿو روڙي ٿو، جو هنکان گهران.“ مون پنهنجي پريميءَ کي چيو ته ”پيارا، پنهنجي سوال جو جواب سمجهي وئين؟“ هرڪو ڏيندڙ کان ئي گهرندو آهي. ڏيندڙ کي ئي ياد ڪندو آهي. ڏيندڙ کي ئي پرڻام ڪندو آهي. پرماتما به سدائين سڀ کي ڏئي پيو، ان ڪري ئي اهو پرماتما آهي. سڀ ان کي مڃين ٿا ۽ ياد ڪن ٿا. سو پيارا، توهان به سيٺي ڏيندڙ ٿجو. شوي راجا، رنتديو، راجا وڪرماجيت، حاتم طائي،

پرچارڪ جي پورڻ بعد شري ٽيونڊرام لوڪواڻيءَ سوامي جن ۽ آيل مهمانن جو سواگت ڪيو. شري مولچند کٽر پرچارڪ جي ڪيل ڪارج تي روشني وڌي.

پوڄيه سوامي جن ڪارج ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته توهان سڀني جيڪي وچار ظاهر ڪيا آهن سي سماج جي اُنتيءَ لاءِ ڪارائتا آهن. انهن تي عمل ڪندا ته ضرور سکي رهندا. پڻ جاتين طرفان ٿيندڙ حملن جو سامنو ڪرڻ لاءِ پاڻ ۾ ايڪو ڪريو. پنهنجو هڪ ئي آواز بلند ڪريو. ڪارج ڪرڻ جي شڪتي ۽ ايڪتا سان ايندي. اڄاڻا ايڏنگا رواج بند ڪريو. ڏيکا ڏيکيءَ کان دور رهي سوسٽ سماج جو نرماڻ ڪريو. پنهنجي ٻوليءَ کي هرگز نه وساريو. ڌيئي ليتي ۽ پڻ ڪوسمن جو بهشڪار ڪريو.

۳۱ جنوري سوامي جن اُلهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

۱ فيبروري سوامي جن پنوري ڪالونيءَ ۾ پڌاريا. اُتي ۱ فيبروري رات جو ستسنگ ورڪا ڪيائون. ۲ فيبروري سوامي جن سوامي چندنرام مهاراج جي ورسي اُنسؤ سنبند ۾ پونا ۾ پڌاريا. اُتي سوامي ٽيئونرام منڊر ۾ سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ۽ ستگرو سوامي سرواننڊ مهاراجن جا پرڀاڻائڪ پرسنگ ٻڌايا. سوامي جن چيو ته سوامي چندن پرڪاش جو سڀاءُ ئي چندن جهڙو سيتل هوندو هو، دان پڻ ته دل سان ڪندو هو. پريمين کي خوب نام جپائين. توهان نت نيم ستسنگ ۾ اچي خوب نام جپيو ۽ اُپڪار جا ڪم ڪريو. سنت انمت پرڪاش سوامي جن جا آڀار مڃيا.

٦ فيبروري شوراتري اُنسؤ سنبند ۾ ڪپليشور مهاديو منڊل ڪرلا ممبئيءَ طرفان شاهي جلوس پوڄيه سوامي جن جي نيترتو ۾ نڪتو. سوامي جن منڊر ۾ ۷-۸ فيبروري ستسنگ پروچن

پريميو! سچو سک دنيوي پدارٿن جي ڀوڳن ڀوڳڻ ۾ ڪين آهي. اهي ته دکدائي آهن. جيڪڏهن توهان آتمڪ آنند پراپت ڪرڻ چاهيو ٿا ته هر وقت پرڀوءَ کي ياد ڪريو. ٻيون ڳالهيون ڀلي وساريو پر نام نه وساريو. پرڀوءَ کان نام پدارٿ گهرو. نام پدارٿ ئي سچو سکدائي پدارٿ آهي.

٢٤ جنوري سوامي جن ويراول ۾ پڌاريا. ۽ اتي سوامي ليلاشاه سوسائٽيءَ ۾ رات جو ستسنگ ڪيائون. ٢٥ جنوري صبوح جو سوامي جن پرڀاس پاٽڻ ۾ پرائمري اسڪول جي ٻارن لاءِ سوامي ٽيڪونرام ڀون جو بنيادي پٿر وڌو ۽ رات جو وري ويراول ۾ ستسنگ پروچن ڪيو.

٢٦ جنوري سواميجن ويراول ۾ سنڌي اسڪول جو مهورت ڪيو. ڀاءُ نيوندرام لوڪواڻي سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن مهورتي تقرير ڪندي چيو ته توهان سنڌي ٻوليءَ جي پرچار لاءِ ڳوٺن ۽ شهرن ۾ سنڌي اسڪول برپا ڪريو. ماتري ڀاشا دوارا ٻارن کي تعليم ڏيو. سوامي جن اسڪول لاءِ اڌ لک روپيا دان ڏنو.

٢٦ جنوري شام جو سوامي جن جهوناڳڙهه ۾ ڌرمشالا جو مهورت ڪيو ۽ رات جو سوامي جن راجڪوٽ ۾ پڌاريا. اتي ڀاءُ جواهر ماڻا جي گهر ڀائرن لڳايل منڊپ ۾ سواميجن ٢٦-٢٧ رات ستسنگ پروچن ڪيو. ٢٨ جنوري سوامي جن ڄامنگر ۾ پڌاريا. اتي سوامي ٽيڪونرام منڊر ۾ رات جو ستسنگ پروچن ڪيائون.

اکل سوراشٽر سنڌي پنچايت فيڊريشن جو وارشڪ سميلن ٣٠ جنوري آرتوار ڏينهن ڄامنگر جي دادو سنڌي پنچايت جي ڌرمشالا ۾ پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج جي پرڌانپڻي هيٺ ٿيو. سوامي جن جوت جلائي سميلن جو آرنڀ ڪيو.

سڀ ڳالهيون ڇڏي پرڀوءَ ساڻ پريم جو ناتو جوڙيو. پريم جي وڏي اهميت آهي.

پرڀو پريم جي وس آهي. جڏهن ڀڳت جي دل ۾ ڀڳوان جي درشن جي تيبر اڇا پيدا ٿئي ٿي تڏهن پرڀو ڪيس درشن ڏئي ٿو. سڪ ۾ ڇڪ ٿئي ٿي، جا ڇڪي پرماتم وٽ وٺي وڃي ٿي يا ڀڳوان کي ڀڳت وٽ ڇڪي آڻي ٿي.

ڪُرمداس جنم کان ئي لولو لنگڙو هو، پر سندس دل ۾ ڀڳوان وٺل لاءِ ڪيڏي نه اُڪير ۽ شردا هوندي هئي. هي پيارو پنڌرڻ ڳوٺ ۾ رهندو هو. هڪ ڏينهن هن ڪٿا ٻڌندي پنڌرپور ۾ ڪارتڪ آشاڙ ايڪادشي وڃڻ جو مهاتم ٻڌو. مهاتم ٻڌي سندس دل ٿي ته جيڪر هوءَ به ان موقعي تي پنڌرپور وڃي. هي پيارو رڙهيون پائيندو پنڌرپور طرف روانو ٿيو. ڪٿي ڪاڏو ملهيو نه ملهيو، لٿيءَ ٿڌيءَ برسات ۾ وڙهندو رڙهندو ڪارتڪ ايڪادشيءَ کان هڪ ڏينهن اڳ پنڌرپور کان ست ڪوھ اوري اچي پهتو. هن من ۾ سوچيو سڀاڻي پنڌرپور پهچڻ ممڪن ڪين آهي. ڪيڏي نه تيبر اڇا ڪري ٻه ميل سانده رڙهيون پائيندو آيو آهيان ته به پنڌرپور پهچي نه سگهيو آهيان. رستي تان هزارين ياتري ”هري وٺل!“ جون ڌنيون لڳائيندا پنڌرپور وڃي رهيا هئا. ڪُرمداس جي دل ۾ ڪيڏي نه پياس پرڀوءَ کي ملڻ جي! هن پياري رستي تي ڪنهن سنت کان هڪ چٺي ڀڳوان ڏانهن لکائي ”پرڀو! توهان سمرٿ آهيو، مان اَسمرٿ آهيان. ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن پنڌرپور ۾ اچي اوهان جي درشن ڪرڻ جي پياس هئي پر پهچي ڪين سگهيو آهيان. توهان هتي ئي مون کي پنهنجو مکڙو ڏسايو.“ اها چٺي هن هڪ ياتريءَ کي ڏيندي چيو ته پنڌرپور ۾ ڀڳوان وٺل جي چرنن ۾ رکجانءِ. ياتريءَ اها چٺي ڀڳوان وٺل جي چرنن ۾ رکي،

ڪندي ڀڳوان شري شنڪر جا پرسنگ ٻڌايا.

روهڙا ٻرادري منڊل جو وارشڪ اُتسو ۲۷ فيبروري صبوح جو ۱۱ ٻجي سماج مندر هال گهاٽڪوپر امبئيءَ ۾ پوڄيه سواميجن جي زير صدارت ٿيو. سوامي جن هوشيار ودياٿين کي انعام ڏيندي چيو ته توهان هڪ ٻئي کي چاڙهڻ جي ڪوشش ڪريو. جيئن ۾ ونڊي ورهائي کائو.

ڏيکاري کائڻ آهه شرمندگي،
لڪائي کائڻ آهه گندگي،
ورهائي کائڻ آهه بندگي.

پربوءِ توهان کي ڪيترائي پدارٿ ڏنا آهن. پاڻ به سک ڪيو ۽ اُنهن مان ٻين کي به سک ڏيو. پرماتما توهان کي ڪا ڪلا ڏني آهي ته اُن جو اُپيوگ ڪندي پنهنجو ڀلو ڪريو ۽ اُن سان ٻين کي به فائدو رسايو.

پريم پرڪاش منڊل طرفان ۱۷ مارچ کان ۲۹ مارچ ٻهريون دفعو هوليءَ جو اُتسو سوامي شوانند آشرم بندراٻن ۾ پوڄيه ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن جي اڌيڪشتا ۾ ملهايو ويو. هزارين پريمي ست مهاتمائون هن آنند اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. پوڄيه سوامي جن ۽ ٻيا ست روز ستسنگ ورکا ڪندا هئا. سوامي جن پنهنجي پروچن ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جا پرسنگ ٻڌايا. هوليءَ ۽ ڏوڙي ڏينهن پريمين ڀڳوان جي مورتين ۽ سوامي جن مٿان خوب گلال ڇڙڪايو.

اُتسو جو ڦلُ ٻڌائيندي سوامي جن چيو:

پريم ڀاڳ سي هوت وش، ڀڪت وتسل ڀڳوان،
ڪهه ٽيئُون تانتي ڪرو، هري سي پريم پرڌان.

ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراج فرمائين ٿا ته پرماتما کي پريم دوارا ئي وس ڪري سگهجي ٿو. ان ڪري پريميو! پيئون

ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لاءِ ويراڳ ۽ ضروري آهي. ويراڳ سبب چت جي ورتي وڌيڪ ڀڄن ڪرڻ ۾ لڳندي. ڪڏهن ڪڏهن پورو جنم جي سنسڪارن سبب ويراڳ پيدا ٿيندو آهي ۽ ڪڏهن دنيا جي بي وفائي ڏسي ويراڳ پيدا ٿيندو آهي ۽ ڪڏهن غلاميءَ واري حالت ۾ من ۾ ڪتائي اچي ويندي آهي. هڪڙو راجا ڏاڍو وشئي هو ۽ سندس وزير وري ڏاڍو ايماندار ۽ چرتروان هو. هڪ ڏينهن اهو وزير راجا سان ڪا صلاح مصلحت ڪرڻ ويو. راجا اُن وقت راڻين سان راند ڪري رهيو هو. دوارپال راجا کي وزير جي اچڻ جي سوچنا ڏني. راجا چيس ته ڪجهه وقت ترسي مان اچان ٿو. راجا راند ۾ اهڙو ته مگن ٿي ويو جو وزير ڪيترو وقت راجا جي اچڻ جو انتظار ڪندي ٿڪجي پيو ۽ سندس من ۾ اوچتو وزيريءَ کان ڪتائي اچي وئي. هن ويچار ڪيو ته راجا جي هن غلاميءَ کان چڱو ته مان ڀڳوان جي غلامي ڪريان، پرڀوءَ جي ڀڳتي ڪريان. هيڏا سال راجا جي غلامي ڪئي آهي. وزير جي من ۾ گويا پڪ جيان تيور ويراڳ پيدا ٿيو. هو هڪدم وزيري ويس جو تياڳ ڪري جهنگل ڏانهن راهي ٿيو ۽ اُتي ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لڳو. هيڏانهن راجا راڻين سان راند روند ڪري ڪافي وقت کان پوءِ ٻاهر آيو ۽ دوارپال کان پڇيائين ته وزير ڪٿي آهي؟ دوارپال کيس حقيقت کان واقف ڪيو ته ڪيئن نه وزير اوهانجو انتظار ڪندي واپس هليو ويو. ٻئي ڏينهن به وزير راج درٻار ۾ ڪين آيو. ٽئين ڏينهن به ڪين آيو. راجا جاچ ڪئي ته وزير ڪيڏانهن ويو آهي. کيس پتو پيو ته وزير ويراڳ ورتيءَ سبب جهنگل ڏانهن هليو ويو آهي.

راجا هڙي ايماندار سياڻي صلاحڪار چرتروان وزير جي کوٽ محسوس ڪئي. ٻئين ڏينهن راجا پاڻ سان راڻين ۽

ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن ڀڳوان وٺل، سنت گيانديو، سنت نامديو ۽ سنت ساوتا ڀڳت ڪُورمداس کي اچي درشن ڏنو. ڀڳت ڪُورمداس ڀڳوان ۽ ڀڳتن جو درشن ڪري ڏاڍو پرسن ٿيو. سندس اکڙين مان پريم جا آنسون ڇلڪڻ لڳا. پريميو! توهان به پريوءَ کي، ستگرن کي سڪ سان ياد ڪندا ته اوس توهان کي انهن جو درشن ٿيندو.

۱۴ اپريل ۱۹۸۳! چيٽي چنڊ جي پوتر ڏينهن جنتا جناردن پريشد جي سهاري سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ۾ ساموهڪ جڻين جو آيوجن ڪيو ويو. ۲۵۰ بالڪن کي جڻيا پاتا ويا. سوامي جن سڀني بالڪن کي ڀاڳيون پائيندي آشيرواد ڏني.

پريم پرڪاش منڊل جو ۶۲ وارشڪ اُتسو چيٽ جو ميلو ۲۶ اپريل کان ۳۰ اپريل امراپور آستان ڄيپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. پوڄيه سوامي جن ان اُتسو سنبنڌ ۾ ۲۰ اپريل ڄيپور ۾ پڌاريا. ۲۵ اپريل سوامي گرمکداس جي ورسي ملهائي وئي. ۲۶ اپريل صبوح جو سوامي جن سڀني سنتن سان گڏجي جهنڊو چاڙهي اُتسو جو آرنڀ ڪيو. شام جو ۴ بجي سوامي جن جي نيترتوَ ۾ شاهي جلوس نڪتو. چارئي ڏينهن سوامي جن ۽ ٻين سنتن امرت ورکا ڪئي.

۳۰ اپريل پرڀات جو ميلي جو پلئه پائيندي پوڄيه سوامي جن چيو:

ستگر کي نج نام کو، سمرو شواسون شواس،
ڪهه ٽيئون جس سمرتي، ٽوٽي جم کي ڦانس.

پريميو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ستگرو سوامي سروانند مهاراج ڏواران ڏنل گرو منتر جو خوب اڀياس ڪريو. ان منتر جو جاپ ڪندي توهان جنم مرڻ جي چڪر کان مڪت ٿي ويندا. مانش جنم جي سارٿڪتا ئي ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ ۾ آهي.

جون مورتيون ٦ جون ١٩٨٣ تي استاپن ڪيون ويئون. مورتي استاپن اُتسو سلسلي ۾ سوامي جن پوليا پڌاريا. سندن سنمان ۾ شاهي جلوس ڪڍيو ويو. اسڪول جي ٻالڪن چوڏاري گلن جي ورکا ڪئي. سوامي جن اُتي ٻه ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن پنهنجي پروچن ۾ چيو ته اُنهن مورتين کي ساکيات ڀڳوت روپ سمجهي شردا سان اُنهن جي پوڄا اُپاسنا ڪريو. نت نيم ايڪانت ۾ ويهي پرڀوءَ کي ياد ڪريو، سندس گڻ ڳايو ۽ پنهنجي ڪمائيءَ جو ڪجهه حصو دان ڪريو. سنت پهلاج پرڪاش سوامي جن جي شڪراني ڪئي.

١٤ جون پوڄنيه سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي ورسي اُتسو سمبنڌ ۾ اجمير ۾ پڌاريا. اُتي آدرش نگر ۾ سوامي ماڌوداس جن جي آستان تي سوامي جن ستسنگ پروچن ڪيو.

١٦ جون صبوح جو ١١ بجي پوڄنيه سوامي جن اجمير سڌار سڀا جي ٽي. جي. مياڻي اسپتال لاءِ وزٽ جان ۽ پلاٽن تي پڌاريا. سڌار سڀا جي پريزيڊنٽ شري ديپچند پيلاڻي ۽ سيڪريٽري شري ايشور ناراڻيءَ سوامي جن جو سواگت ڪندي سڀا جي ڪارج تي روشني وڌي. سوامي جن سڀا جي ڪارج ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته خلق جي خدمت ۽ پرڀوءَ جي ڀڳتي آهي. سيوا ۽ اُپڪار جا خوب ڪارج ڪري مانش جنم سڦل ڪريو. سوامي جن پياري ڀڳوانداس مياڻيءَ لاءِ ڌنيواد جو اظهار ڪندي چيو ته هن پياري هن اسپتال لاءِ دان ڏئي مايا سڦلي ڪئي آهي. هي ستگرن جو صدقي پيا ۽ ڪيترائي اُپڪار جا ڪم ڪري رهيو آهي. توهان ۽ ڪي ته ڪي اُپڪار جا ڪارج ڪندا رهو.

سوامي جن ورسي اُتسو جو پڄاڻ پائيندي چيو:

سپاسدن کي ساڻ وٺي جهنگل ڏانهن ويو. اُن وقت وزير ڀڳوت ڀڄن ۾ ويٺو هو. راجا کيس ڏسندي چيو "پيارا! تون وزيري ڇڏي ڇو اچي هن جهنگل ۾ ويٺو آهين. توکي هن حالت ۾ ڇا ملندو؟" وزير نمرتا سان وراڻيو "راجن! هت مان ڪيڏو نه آنند ۾ ويٺو آهيان. هت ڪنهنجي به ڪاڻ ڪڍڻي ڪين ٿي پوي. ڪيتري حياتي مان ٻين جي غلامي ڪندو ڪندو رهيس، خوشامد ڪندو رهيس، باقي جيون پرڀوءَ جي ڪمل چرنن ۾ ارپڻ ڪريان. هت آئي مونکي صرف پنج ڏينهن ٿيا آهن. پنجن ڏينهن جي ڀڳوت ڀڳتي ڪرڻ ۾ ڪيترو نه لاڀ ٿيو آهي! هونءَ مان ڪيترو ڪيترو وقت اچي اوهان جي در تي بيهندو هوس تڏهن به توهان ڪين پڇندا هئا. هاڻي اوهان نه صرف پاڻ پنهنجي راڻين ۽ سپاسدن سان گڏ مون وٽ هت جهنگل ۾ ڪشٽ ڪري آيا آهيو." وزير جو اهو جواب ٻڌي راجا جون اکيون کلي ويون. سندس من ۾ به وئراڳ ورتي پيدا ٿي. راجا پنهنجو راڄ پاٽ راجڪمار کي سونپي پاڻ به وزير سان گڏ بن ۾ ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لڳو.

پريميو! ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لاءِ وئراڳ ضروري آهي.

٦ مئي سوامي جن انبور ۾ پڌاريا. اتي سوامي مرليڌر جي ورسي اُتسو سمبنڌ ۾ چار ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيائون. ١٢ مئي سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ٢٠ مئي سوامي جن ديولاليءَ روانا ٿيا. اتي ڪوي ڀلاجرام جي ورسي اُتسو سمبنڌ ۾ ٻه ڏينهن ستسنگ ڪندي ڪوي ڀلاجرام جي ڪٽن جو ورڻن ڪيائون. ٢٢ مئي سوامي جن ناسڪ ۾ پڌاريا. ٢۴ مئي الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

سنت ڀلاج پرڪاش ڪمارنگر ديوليا ۾ پريمين جي سهڪار سان سوامي ٽيئونرام پرام پرڪاش مندر ٺهرايو آهي. اُن مندر ۾ ڀڳوان شري ڪرشن، ڀڳوان شري رام ۽ سوامي ٽيئونرام مهاراج

اِئي ٻڌو ڇا! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج هڪ دفعي چيو هو ته سنت ٿين ته ٻيئا نه ڳڻيندو ڪر، نه انهن جو ڦرنو ڪندو ڪر.

پوڄيه سوامي جن وٽ هزارين پوڄي ايندا آهن، سورش سان ئي سواميڄن انهن کي سڃاڻي وٺندا آهن. هڪ دفعي پاءِ پرڄلعل هيراڻي الهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ پوڄيه سوامي جن سان ملي سندن پلنگ جي پويان ۾ ڪلاڪ کن ساندهه ويٺو رهيو. سوامي جن اوچتو چيس ته اڪيجي پوندا، واهي رهه. پرڄلعل سوامي جن جا اهي لفظ ٻڌي وائڙو ٿي ويو ته سندس ساندهه ويهڻ جي خبر سواميڄن کي ڪيئن پيئي. اهو ڏيهن اهو شيئهن، پياري پرڄلعل جي شرڌا سواميڄن ۾ وڌندي وئي. هن محسوس ڪيو ته پوڄيه سوامي جن جاڻي جاڻهار آهن.

پاءِ پرڄلعل هيراڻي ڪولهاپور ضلع جي گرهنگ لاج شهر ۾ ڪمٻ جي ڪارخاني جو ٺيڪو ڪنيو. ڪمٻ جي واپار ۾ هي پيارو نئون هو. کيس ڪيترين تڪليفون درپيش آيون. ان ٺيڪي ۾ نفعي جي بدران نقصان جي سمڀاونا هئي. هي پيارو وشواس رکي پوڄيه سواميڄن وٽ آيو. سواميڄن کان جل پڙهائي وٺي ان جو ڇنڊو هنيو. ايشور ڪرپا ۽ ستگرو مهاراج جي آسيس سان آيل دقتون ۽ دور ٿيون ته ڪمٻ جي ڏنڌي ۾ گهاٽي جي بدران واڌو ٿيو. هي پيارو هاڻي ڪوهه ڏنڌو وهنوار ڪندو آهي ته پهرين سوامي جن جي صلاح ۽ آسيس سان شروع ڪندو آهي، کيس ڪافي ڪاميابي حاصل ٿي آهي. وشواس وارو ٿي ڪٿيو ڪائيندو آهي.

پوڄيه سواميڄن وٽ ڪيترائي سوالي ايندا آهن ته سواميڄن کين چوندا آهن ته مدد ۾ وڃي ڀڳوان ۽ ستگرو مهاراڄن جي موڙي ۾ ٿي مٿو ٽيڪي وڃو، ڀڳوان پلي ڪندو، ستگرو مهاراج پلي ڪندا. ايشور جي آسيس ۽ ستگرو مهاراڄن جي ڪرپا سان

ڪام ڪرو وچار ڪي، نام جپو چت لائي،
دان ڪرو دل کول ڪي، ڪهه ٽيئون سک پائي.

پريميو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا ته جيڪڏهن توهان سکي ٿيڻ چاهيو ٿا ته جيڪو به ڪرم ڪريو سوچي وچاري ڪريو. اشڀ ڪرم دک جي جڙ آهي. اشڀ ڪرم کان ڪنارو ڪري شڀ ڪرم ڪريو ۽ چت جي ورتي پريم سان جوڙيو. دل کولي دان ڪريو. دان ڪريو نشڪام ڀاونا سان. ائين ڪرڻ سان توهان کي آنند جو انڀو ٿيندو. آنند ڪو مايا ميڙڻ ۾ ڪين آهي. سچو آنند تياڳ ۾ آهي. ڏيڻ ۾ ئي آنند آهي، نه وٺڻ ۾.

سوامي جن ورڪت سڀاءَ جا آهن. جيڪي به ڀيٽائون کين ملنديون آهن سي هڪدم سنت ديو پرڪاش کي يا ڪوٺاريءَ کي ڏيئي ڇڏيندا آهن. پاڻ لاءِ ٿوري چلر رکندا آهن. هڪ دفعي پوجيه سوامي جن جو گانڌي نگر ڪولهاپور ۾ ڪارڻ ڪرم هو. سوامي جن رات جو ستسنگ ڪري رسوئي کائي ۳۰-۱۲ بجي آرامي ٿيا. اُن دفعي سوامي جن سان گڏ سنت ديو پرڪاش ڪنهن ڪارڻ وڃي ڪين سگهيو ۽ اُن بدران ڀاءُ پريداس واڌوا سندن سيوا ۾ هو. ڀاءُ پريداس به ساڳئي ڪمري ۾ سوامي جن سان گڏ هو. هن سوامي جن کي مليل پيسا ڳڻي ٿاهي ٿي رکيا. ٿوري ڪڙڪي تي سوامي جن پڇيس ”پيارا پريو! تون هن مهل ڇا پيو ڪرين؟“ پريداس وراڻيو ”سوامي جي! اوهانجو ڏنل پوڄهو آرتيءَ پيسا ڳڻي ٿاهي پيو رکان.“ تنهن تي سوامي جن چيس ”پيارا! تون نه ڪو مست آهين. جڏهن اسان توکي پيسا ڏناسي تڏهن تون وري پئي ڪنهن پريميءَ کي ڏئين ها. اهو ٻاٽهي پيسا ڳڻي توکي پڙائي ها. اهڙو جنجال ۾ پوڻ نه گهرجي. اسان ڪو هٿي پيسا گڏ ڪرڻ نه ڪين آيا آهيون جو پائي پائيءَ جو ويٺو حساب رکون. جيڪڏهن اُن ڳڻيندڙ ڪجهه پيسا ڪڍيا به ته اُنان جا پيسا

...هئا نہ ڪر. سياڻي ڀاڳيهي رميش جو پتو پئجي ويندو." پرمانند
...سوامي جن جي آڳيا انوسار گهر وارن کي ڌيرج ڏنو. ٻئي ڏينهن
...صبوح جو سول اسپتال ٿاڻا جو ماڻهو شري تلسيداس کي رميش
...جي درگهٽنا جو سماچار ٻڌائي ويو. رميش جي بيهوشيءَ
...سبب ٿي ماڻهن کي دير سان خبر پئي. پوڄيہ سوامي جن جو
...چوڻ سورهن آنا صحيح نڪتو.
...اسپتال ۾ رميش جي حالت ٿوري گنڀير هئي. ڊاڪٽر چيو تہ
...ڪيس شفاياب ٿيڻ ۾ ٽي چار مهنا لڳندا ۽ اسپتال ۾ رهڻو
...پوندو. شري تلسيداس موٽائي پوڄيہ سوامي جن ڪان جل
...پڙهائي ۽ گئو ماتا جي چرڻن جي رج کڻي سول اسپتال ۾ آيو.
...رميش کي سوامي جن وارو جل پيئاري سندس زخمن واري جاءِ
...تي گئو ماتا جي چرڻن جي رج لڳايائين. ايشور جي ديا ۽
...ستگرو مهاراجن جي آسيس سان رميش هفتي ۾ ٿي پنهنجي گهر
...الهاسنگر ۵ ۾ واپس آيو. سندس ماڻهن جو پوڄيہ سوامي جن
...۾ پورو پورو صدق هو.

٢ جولاءِ ١٩٨٣ پرڀات جو پوڄيہ سوامي جن بمبئيءَ سان
هانگ ڪانگ لاءِ روانا ٿيا. سوامي جن سان گڏ سنت انمت
...پرڪاش، سنت ديو پرڪاش، پيارو هرگنلعل ۽ پيارو گيانلعل بہ
هئا. هانگ ڪانگ هوائي اڏي تي سنت نامديو، ڀاءُ هري
واڌواڻي، ڀاءُ گوپال، ڀاءُ ٽولارام ۽ ٻين ڪيترن پريمين سوامي جن
جو هارڊڪ سواگت ڪيو. اتي سوامي جن ٢٥ جولاءِ تائين
ستسنگ ورکا ڪئي.

هڪ ڏينهن هانگ ڪانگ ۾ سوامي جن پياري هولچند
واڌواڻيءَ جي آفيس ۾ سنت منڊل سميت پڌاريا. ان وقت ڪين
خبر پئي تہ ان آفيس پرسان ڪو ڪاسائي ڪبوترن کي ڪهي
رهيو آهي. سوامي جن هڪدم هڪ پريميءَ کي ان ڪاسائيءَ

ڪيترن ئي سوالين جا عرض اڳهاڙا آهن.

چندر ڪنهيالعل ڀوڄا کي ڀهراڻ ۾ ٻالڪيون ڄايون. چندر جي ماتا لڇمي ٻائيءَ پوڄيه سوامي جن کي وينتي ڪئي ته چندر اوهانجو ٻالڪ آهي، سندس گود ساوي ڪريو، جيئن سندس پت پڌري رهي. سوامي جن قـل پڙهي ماتا لڇميءَ کي ڏيندي چيو ته اهو قل چندر ۽ سندس پتنيءَ کي کارائج. پت ۽ ٻنهن کي مندر ۾ مٿو ٽيڪائي وڃج، ستگرو مهاراج ڀلي ڪندا. ايشور جي ڪرپا ۽ ستگرو مهاراجن جي ديا سان چندر کي ٻالڪ ڄائو. ماتا لڇميءَ جي اڇا پوري ٿي.

هڪ دفعي شري ڪنهيالعل جشنمل جي ايس. آر. پروسيس فئڪٽري گهاٽڪوپر جي چوڌاري فئڪٽرين ۾ اوچتو اچي باهه لڳي. ايس. آر. پروسيس کي به باهه وڪڙڻ جو سخت انديشو هو، انڪري شري ڪنهيالعل ۽ سندس سپوٽرن شنڪر، چندر، رام ۽ لڇوءَ پوڄيه سوامي جن جو ڌيان ڪري پرارٿنا ڪئي ته فئڪٽريءَ جو بچاءُ ڪريو. جيئن هنن پرارٿنا ڪئي تيئن هوا جو رخ بدلجي ويو ۽ سندن فئڪٽري باهه کان بچي وئي. ستگرو مهاراج ڏيهه ڏوهه ۾ پريمين جا ڪارج پورا ڪن ٿا.

هڪ دفعي ڀاءُ ٽلسيداس موٽواڻيءَ جو پٽ رميش هلندڙ لوڪل ٽرين مان ڪري پيو. مائٽن رات جو سندس اچڻ جو انتظار ڪيو پر ٻالڪ ته اسپتال ۾ داخل ڪيو ويو. شري ٽلسيداس ممبئيءَ ۾ ڏاڍي ڳولها ڪئي. ڳولها ڪندي به ڪيس پٽ ٻابت ڪا خبر ڪين ملي. ائين ٻه ٽي ڏينهن گذري ويا. پرساد جي مدد هئي. ڇهين ڏينهن ڀاءُ پرمانند موٽواڻيءَ پوڄيه سوامي جن کي وينتي ڪندي چيو ته ڀاءُ رميش جي ڳولها لاءِ وڃان ٿو. آسيس ڪندا جيئن اڄ رميش جو پتو پئجي وڃي. پوڄيه سوامي جن پرمانند کي چيو ”ڏاڍو سمر پرساد وسي رهي آهي.

شاهوڪار ٿيندو ويو. پاڇ ڏٺي پڙو ته دال مان ئي سڙيو.

انهن زال مڙس جهوپڙي ڀڃرائي نئون سندر مڪان ٺهرايو. پکي نت نيم اچي جيان ان کائڻ ايندا هئا. پکي جڏهن نئين مڪان ۾ وٺيون لاهيندا هئا ته اها ڳالهه ان شخص جي پتنيءَ کي ڪين وڻندي هئي. هن پنهنجي پتيءَ کي چيو ته، هيڙي سندر مڪان ۾ پکي وٺيون لاهي گهر خراب ڪري رهيا آهن ان ڪري پکين کي هڪدم لت هڻي اڏائي ڇڏ. مڙد پتنيءَ کي گهڻو ئي سمجهايو ته انهن پکين جي آسيس سان ته وڌيا ويجها آهيون، ساوا ٿيا آهيون. انهن کي لت ڪيئن هڻجي! مڙد پکين کي ان ڏيندو رهيو. مگر سندس پتني ڏاڍو ناراض ٿيندي هئي. آخر هڪ ڏينهن ان مڙد پتنيءَ جي گهڻي زور پرڻ تي پکين کي لت هڻي. ويچارا پکي دل ۾ ڏاڍو دکي ٿيا. قدرتي وري کين هنس پکي گڏيو ۽ هن انهن پکين کان حال احوال ورتو. پکين چيو ته جنهن مسڪين کي ڌنوان پٽائڻ لاءِ توهان کان صلاح ورتي سي سو هاڻي مغرور ٿي اسان کي ئي لتيون هڻي رهيو آهي. هنس وراڻيو، ”هاڻي توهان وري سنتن جي پنڊاري مان ئي ٿي ڊاڻا چڪي ان ڌنوان جي ان ۾ وجهي ايندا ڪريو ته پاڻهي وري اهو ڌنوان، ڌنوان مان غريب ٿي ويندو. ڇاڪاڻ ته سنتن جو ڪڻو ڏاڍو ڳورو ٿيندو آهي. جيئن جيئن اهو ڌنوان سنتن جا ڪڻا کائيندو، تيئن تيئن پئسي ۾ پنتي پوندو ويندو. پکين ائين ڪيو. ٿورن ڏينهن کان پوءِ اهو مالدار وري مسڪين ٿي پيو.

پريمي! پکين پسن، جيو جنتن کي نت کارايو. انهن جي کارائڻ ۾ ناراض ڪين ٿيو. انهن جي سار لهڻ سان پڀو اوهان جي سار لهندو. جيترو ٿي سگهي ڌرماءُ ۽ سنتن جي در جو ڪاڌو لالچ ڪري نه کائو. پرساد روپ ۾ ورتائڻ ئي ڳالهه آهي.

وٽ موڪليو. اُن وقت اُن ڪاسائيءَ وٽ اڃا ٢١ ڪبوتر جيئرا هئا، جن کي ڪهڻ وارو هو. سوامي جن اُن وقت ايڪويهه ئي ڪبوتر خريد ڪري هڪدم آسمان ڏانهن اُڏائي ڪبوترن کي جيئدان ڏنو. سوامي جن جي دل ۾ نه صرف مانوَ ماتر لاءِ ديا ڀاونا آهي، پر پکين پسن لاءِ به پريم ۽ ڪرونا ڀاوَ آهي.

سوامي جن اُن ڏينهن شام جو ستسنگ ڪندي چيو ته روز پکين پسن جي سيوا ڪريو. توهان اُنهن تي ديا ڪندا ته پريو توهان تي ديا دِرشٽي ڪندو. هڪڙا غريب زال مڙس هئا. پورهيو ڪري پيٽ پاليندا هئا. هڪ جهوپڙيءَ ۾ رهندا هئا. جهوپڙي ڪليل هئي، ان ڪري پکي اندر اچي پٽ تي پيل ٻاجهري يا اُن جا داڻا چڳندا هئا. پکي روزانو اُن کائي پيٽ ڀري خوش گذاريندا هئا. هي زال مڙس پڻ پکين جي ڪاڏي ۾ اُڏها ڪين ٿيندا هئا. پکين کي جهوپڙيءَ ۾ ايندو ڏسي ڪاڻ ۾ خوش ٿيندا هئا ته پکي پيارا ڪائي خوش ٿين.

هڪ ڏينهن پکين جي راجا هنس پکيءَ اُنهن پکين کان حال احوال پڇي ورتو ته اُنهن پکين چيو ته هُو ڪيئن نه اُن غريب جي جهوپڙيءَ ۾ وڃي اُن کائي پيٽ ڀريندا آهن. پکين هنس کي عرض ڪيو ته جيئن غريب شخص جي گهر جو هُو روز اُن کائين ٿا اهو ڪيئن شاهوڪار ٿئي، اهڙو ڪو اُپاءُ ڏسيو.

هنس پکين کي چيو ته توهان اُن چڳي، اُن جا ٿورا داڻا سنتن جي پنڌاري ۾ وجهي ايندا ڪريو ته سنتن جي مکه ۾ اُن مسڪين جو اُن پوندو. سنتن جي ڪرپا سان اهو مسڪين مالدار ٿيندو. پکين اِئين ڪرڻ شروع ڪيو. اُن شخص ڏٺو ته پکي نه صرف اُن هتي کائين ٿا پر پاڻ سان ڪجهه داڻا کڻي به ٿا وڃن. پکي اهي داڻا کڻي سنتن جي پنڌاري ۾ وجهي ايندا هئا. پکين جي پرشارٿ، شڀ ڀاونا ۽ ايشور ڪرپا سان اهو مسڪين شخص

پنهنجي پورهئي پرشرم جو کاڌو کائو.

هانگ ڪانگ ۾ ڪن ڀڳتن سوامي جن کان پڇيو، ”ستگرو مهاراج! اسان توهان کي ڏاڍو ياد ڪندا آهيون. ڇا توهان به اسان کي ياد ڪندا آهيو؟“ سوامي جن چيو، ”پيارا! سچ پڇايو ته مان توهان کي ياد ڪين ڪندو آهيان.“ پريمي پڇڻ لڳا، سوامي جي! ائين ڇو؟ سوامي جن پڇيو، ”توهان مونکي ڇو ياد ڪندا آهيو؟“ پريمين وراڻيو، ”اوهان ڀڳوان جي ڀڪتي ڪريو ٿا، هر وقت اُن کي ياد ڪريو ٿا ان ڪري اسان توهان کي ياد ڪريون ٿا. سوامي جن چيو، ”پريميو! مان جيڪڏهن ڀڳوان کي ياد ڪرڻ ڇڏي ڏيان ۽ توهان کي ياد ڪريان ته مان به توهان جهڙو ئي ٿيندس. الاهي گهڻا جنم پڻ سان ناتا جوڙيندا رهيا آهيون. هي منش جي ديهه ڌارڻ ڪري پرماتما سان ئي پريم جو ناتو جوڙڻ گهرجي. اُن کي ئي هر وقت ياد ڪرڻ جڳائي.

۲۵ جولاءِ هانگ ڪانگ ۾ موجود سوامي جن آخرين ستسنگ ڪندي چيو ته پريميو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي سکيائن ۽ سڌانتن تي هلڻ جي ڪوشش ڪريو. نت نيم نام جپيو ۽ اُپڪار جا ڪم ڪيو، ستڪرم ڪريو.

منش جي ڪت سندس سڀاوَ ۽ سوگڻن سان ڪرڻ گهرجي نه سندس ذات پات مان. ڪيترائي گهٽ ذات پريوارن ۾ جنم وٺي پنهنجي پرشارٿ، پرشرم، پنهنجن پورو جنم جي اُتم سنسڪارن سبب، پنهنجن گڻن سبب مهان بڻيا آهن. ڪمل جا گل ڪيچڙ ۾ پيدا ٿيندا آهن.

هڪ دفعي رشي گوتم جي گروڪل ۾ هڪ مسڪين نماڻو بالڪ آيو ۽ اچي رهي گوتم کي وينتي ڪيائين، ”گروديو! مان

٢٦ جولاءِ سوامي جن مدراءِ سهت منيلا ۾ آيا. اتي سوامي جن هندو مندر ۾ ١۴ آگسٽ تائين ستسنگ ورکا ڪيئي. سوامي جن ڀڳتي، گيان وئراڳ ۽ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي جيون تي ڀاوارٿائڪ پروچن ڏنو.

اتي هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

سرو ڀـــداوت جڳت ۾، ڏيا جيهو ڪرتار،
ٽيئون تنهن جو نا ڄڻي، تاڪو هيءُ ڦٽڪار.

ڀائيو! پرماتما توهان کي هيءَ امولهه ڏيهي ۽ انيڪ پدارٿ ڏنا آهن، تنهن هوندي به جيڪڏهن پڀوءَ جو نام نه جپيو تــه جيئڻ مان جس کهڙو! سنسار ۾ رهندي، ڪم ڪاريون ۽ ڏنڌا ڌاڙيون ڪندي، پڀوءَ کي نه وساريو. نشڪام ڀاونا سان پرماتما کي پرارٿنا ڪندا رهو ۽ ٻين جو ڀلو ڪندا رهو. ڪنهن نه ڪنهن ڏينهن توهانجي پرارٿنا پرماتما در قبول پوندي.

ڀڳوان ڀڪتن جي اڇا پوري ڪري ٿـــو، ڀلي اُن ۾ سوارٿ جي ڀاونا نه هجي. ڀڳت اللهجي تيرٿ ياترا ڪندي ڪندي هڪ راجا جي باغ ۾ آيو. اتي هڪ انبن جي وڻ هيٺان ويهي، هـوُ ڀڳوان جي مورتي رکي پوڄا پرارٿنا ڪرڻ لـڳو. اپاسنا ڪرڻ کان پوءِ ان انبن جي وڻ ۾ انـــب ڏسي سندس اڇا ٿي ته انهن انبن جو ڀڳوان کي ڀوڳ لڳايان. هن ڀڳت، باغ جي مالهيءَ کي چيو ته ٻه ٽي انب لاهي ڏي ته ڀڳوان کـــي ڀوڳ لڳايان. مالهيءَ وراڻيو ته جيڪڏهن توکي انب کپن تـــه وڻ تي چڙهي انـــب پٽي اچ. وڻ جـــون ٽاريون مٿرو هيون. ڪرتار جي ڪرپا سان ان وڻ جي هڪ انبن واري ٽاري پنهنجو پاڻ ڀڳوان جي مورتيءَ اڳيان جهڪي پيئي. ڀـڳت اللهجي ان ٽاريءَ مان ٻه چار انب پٽي ڀڳوان کي ڀوڳ لڳايو. اهو ڪوتڪ ڏسي مالهي واتڙو ٿي ويو ته وڻ جي ٽـاري پنهنجو پاڻ ڪيئن

توهان جي جنم کان پوءِ پورهيو ڪندي توهان جي پالنا ڪندي رهي آهيان. اسين گهٽ ذات جا آهيون.“ ائين چوندي ماتا جي اکين مان آنسون ٽپڪڻ لڳا ۽ ستيڪام کي سيني سان لڳائي اندر ئي اندر ڳوڙها پيئڻ لڳي.

صبوح ٿيو، ٻالڪ ستيڪام ماتا کان موڪلائي، پاٺشالا ۾ داخل ٿيڻ لاءِ پنڌ پيو. ٻن ڪلاڪن جي پنڌ ڪرڻ پڄاڻا ستيڪام رشي گوتم جي گروڪل ۾ اچي پهتو. گروديو کي پرڻام ڪندي چيائين ”ڪرپا ڪري مونکي پاٺشالا ۾ داخل ڪريو.“ رشي گوتم کانئس پڇيو، پيارا! ”تون ڪالهوڪي سوال جو پهريان جواب ڏي ته، ان موجب توکي داخلا ملندي.“ ستيڪام ماتا واري حقيقت ٻڌائيندي چيو ته مونکي پتا جي نالي جي پروڙ ڪين آهي، باقي اسين گهٽ ذات جا آهيون، پڙهڻ جي ڏاڍي چاهنا اٿم. گروديو! مهنجي اڇا پوري ڪريو.“ ائين چوندي ٻالڪ ستيڪام جو گلو گهٽجي ويو! سندس اکين ۾ آنسون هئا. رشي گوتم کي ستيڪام تي ديا اچي وئي. هن ستيڪام کي پنهنجي سيني سان لڳائيندي سندس آنسون اگهيا ۽ کيس چيو، ”ستيڪام! تون دلگير نه ٿيءُ. توکي اڄ گروڪل ۾ داخل ڪيو وڃي ٿو.“ گروديو جا اهي وچن ٻڌي ستيڪام باغ بهار ٿي پيو ۽ رشي گوتم جي ڪمل قدمن تي ڪري پيو. سندس اکين مان خوشيءَ جا ڳوڙها گروديو جي چرنن تي ٽپڪيا.

پرڀيو! سچو گروشش جي ذات پات، غريبي شاهوڪاري نٿو ڏسي. هو ڏسي ٿو نمرتا نشٺا سڌ ڀاونا. توهان به گروءَ جي در تي ونمرتا، وشواس پريم رکي شرڻ وٺو ته توهان کي گروديو گرو منتر ڏيئي گيان ۽ موکه جو مارگ ٻڌائي. ان ڪري پرپورڻ گروءَ جي شرڻ وٺو.

ستگر شرڻي جاءِ، ڪي مانگو مڪتي دان،
ڪهه ٽيڙون جس پاءِ، ڪي هووي تو ڪلياڻ.

ڪندي هئي. راجا جي آديش موجب سندس نگريءَ جو ڪو به شخص نيم جو اُلنگهڻ ڪين ڪندو هو. ايڪادشي ورت ڌارڻ ڪري موت تمام گهٽ ٿيندا هئا. برهما، راجا جو اهو نيم ٽوڙڻ لاءِ هڪ مايوي سندر استري اُن راجا وٽ موڪلي. اُن موهڻي استريءَ راجا کي موهي ڇڏيو ۽ راجا سان وواهه ڪرڻ لاءِ هڪ شرط وڌائين ته جيڪي کيس هوءَ چوندي، اهو راجا کي منظور هوندو. راجا اُن سندر استريءَ سان وواهه ڪيو. ان استريءَ شرط موجب راجا کي چيو ته تون ايڪادشي ورت رکڻ بند ڪر ته پرجا به ورت ڪين رکندي. راجا کيس چيو، "هي سندري! ايڪادشي ورت رکڻ جو تياڳ مون لاءِ ناممڪن آهي. توکي ٻيو ڪي گهرجي ته ٻڌاءِ. مان تنهنجي اڇا پوري ڪندس. اُن راڻيءَ راجا کي چيو ته جيڪڏهن ايڪادشي ورت جو تياڳ ڪرڻ نٿو چاهين ته پنهنجي پٽ کي پنهنجي هٿن سان ماري ختم ڪر. راجا ايڪادشي ورت رکڻ جي نيم تي قائم رهيو. اُن راڻيءَ سان ڪيل قول کي نباهڻ لاءِ هن پنهنجي پٽ کي مارڻ لاءِ گهرايو. جڏهن هن پنهنجي نور چشم پٽڙي کي مارڻ لاءِ وار ڪيو ته ڀڳوان کيس ساکيات درشن ڏئي سپتر کي مارڻ کان روڪي کيس ڪرتارٿ ڪيو. راجا پنهنجي نيم تي قائم رهيو ته ڀڳوان به سندس سڌانت جي رکشا ڪري کيس درشن ڏنو.

پريمي! توهان به پنهنجن سڌانتن تي محڪم رهو. پنهنجي ساڌنا پٿ تي هلندي جيڪڏهن ڪا وگهن اچي ته پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريو. پرماتما توهان جي اچي سهائتا ڪندو.

١٥ آگسٽ سوامي جن سينگاپور ۾ پڌاريا. اُتي پياري رام ڇگاڻي، ڀيڻ اندرا منگهارام، ڀيڻ اندرا ڏيٺلداس ۽ ٻين پريمين سوامي جن جو سواگت ڪيو. اُتي سوامي جن سنڌو ڪلب ۾

اوچتو اينڊو هيٺ جهڪي آئي. مالهيءَ وڃي اها ڳهڻا راجا کي ڏنائي. راجا هڪدم باغ ۾ آيو ۽ ڀڳت اللهجيءَ جي چرڻن ۾ اچي سيس نوايائين. سندس درشن ڪري راجا جو چت ڏاڍو پرسن ٿيو. ڀڳتن جي پرارٿنا ۽ سنڪلپ ۾ ڪيڏي نه شڪتي ٿئي ٿي. توهان به سدائين شڀ سنڪلپ ڪريو. پريم سان پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريو.

١٤ آگسٽ منيلا ۾ سوامي جن آخرين سنگت ڪندي ڀاءُ گيدارام دادلاڻيءَ جو ذڪر ڪندي چيو ته هن پياري هن مندر جي استاپنا لاءِ ڪيڏو نه پرشارٿ ڪيو. سندس دل ۾ سنتن ستپرشن لاءِ ڪيڏي نه اڪير هوندي هئي. هي پيارو گرهست ۾ رهندي ڀڳت جن هو. سندس دل ۾ دکين دريدون لاءِ به درد هو. ڳجهه ڳوهه ۾ ڪين مدد ڪندو هو. پريميو! توهان هن پوتر آستان تي نت نيم نام جپيندا رهو. پرڀوءَ جو ڪوئه ٿالهو شرڌا ۽ پريم سان ور ور اچاريندا رهو.

هري کي متر انيڪ هئن، جامي شرڌا هوءِ،
ڪهه ٽيئون نت پريم سي، جپلي متر سوءِ.

ڪئين نه ڪئين سنت ستپرش جو سنگ ڪمايو. اهو توهان جي جيون کي نئون موڙ ڏيندو. مايا جي پرپنچ کان پري ڪري توهان کي مالڪ سان ملائيندو.

ڪهه ٽيئون اس جڳت ۾، جو چاهو آرام،
ساڌ سنگت نت هي ڪرو، سمرو هري ڪا نام.

ساڌڪ کي نيم جو پڪو ٿيڻ گهرجي. ساڌنا پٿ تي ڪيترا ئي ڪشٽ ڪشالا ايندا، پر تڏهن به پنهنجن سڌانتن تي قائم رهجي. ايوڌيا جي راجا روڪماگند جو اهو نيم هو ته ڀاڳ به ايڪادشيءَ جو ورت رکندو هو ۽ سندس پرجا سواءِ ٻرڍن استرين، تمام ننڍن ٻارن کي ڇڏي، ٻئي ايڪادشي ورت ڌارڻ

ڪو ۽ پل چاڙهڻ بند ڪيو. منهنجي پياري ڀڳت سنت هري ويساڻدهو کان ڪميا وٺي ڪيس منڊر ۾ وٺي اچو. راجا، ماتا جو درشن ڪري پرسن ٿيو ۽ ماتا جي آگيا انوسار سڀني ٻڪرن ٻڪرين کي آزاد ڪيائين ۽ هڪدم سنت هري ويساڻدهو وٽ ڪميا پاڇڻا لاءِ ويو ۽ ڪيس واپس منڊر ۾ وٺي آيو. راجا ٻـل چاڙهڻ تي بندش وڌي. سنت جي ديالو سڀاءَ سبب ســوَن ٻڪرين ٻڪرن کي جيءَ دان مليو.

٣٠ آگسٽ سينگاپور ۾ آخرين ستسنگ ڪندي پوجيه سوامي جن ڀيڻ اندرا منگهارام ۽ ٻين پريمين کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته توهان وديش ۾ رهي به ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جوت جڳائي آتم ڪارڄ ڪري رهيا آهيو. ستگرن دوارا ڏنل نام جو خوب اڀياس ڪيو. رسنا جي سارڪتا نام سمرڻ ۾ ئي آهي. آتم ۾ آتم ڪم آهي نام سمرڻ. ستگرو مهاراج نام جي مهما ڳائيندي آگيا ڪن ٿا:

مولي ســن شوڀت نهين، جيون سنڌي جڳ مانهه،
ٽيئون ٽيئون هرنام ســن، جهوا شوڀت نانهه.

ڀلي توهان ڌنڌا ڌاڙيون، نوڪريون چاڪريون ڪريو، گهر گرهست ۾ رهو، پر پرڀوءَ کي نه وساريو.

ڪيترا ئي ڀڳتي اڇا پورڻ لاءِ سنتن درويشن جي در تي سکائون باسيندا آهن، پر جڏهن سندن اڇا پوري ٿيندي آهي يا دک دور ٿيندو آهي ته اڌوري باس پوري ڪندا آهن يا ٻنهه وساري ڇڏيندا آهن. ڪم لٿو ٻڪڙ وسريو. سندن سوارٿ پورو ٿيو، پوءِ چاڪاڻ ڪهل قول پورو ڪن! اڻين ڪرڻ ٺيڪ نه آهي. باس باسجي ته پوري ڪجي نه ته باس نه باسجي، نه ته اها درويشن ۽ ديوتائن سان مخول ڇٽبي. هـڪ دفعي هڪ واپاري سنت رامداس وٽ سوالي ٿي آيو. سندس پٽ

پڻ اندرا منگهارام جي گهر جدا جدا ڏينهن تي ۳۰ آگسٽ تائين ستسنگ پروچن ڪيو.

هڪ ڏينهن پوڄيه سوامي جن پروچن ڪندي چيو:

دَيا دل ۾ راکيئي، تون ڪيون نردئه هوئه،
سائين کي سڀ جيو هئن، ڪيڙي ڪنجر سوئه.

پريمي! توهان مان ڪيترن جون دليون ديا کان خالي آهن. ديا کان سواءِ ماڻهو ڪاسائي آهي. پکين پسن انسانن اپاهجن مسڪينن محتاجن تي ديا ڪريو. توهان مان ڪيترا ئي هنسڪ ڪاڌو کائيندا. اهو مها پاپ آهي. هنسڪ ڪاڌي کائڻ سان تندرستي هڪ طرف ٻڌي ٿي ته ٻئي طرف ڪيترا ئي گگدام روز ڪسجن ٿا. انهن جي هتيا جو پاپ هنسڪ ڪاڌي کائيندڙن مٿان پوندو. ان ڪري توهان دل ۾ ديا ڌاري هنسڪ ڪاڌو نه کائو. سڀني پراڻين تي ديا ڪريو.

هڪ دفعي سنت هري داس ديو پنهنجي ششن سان گڏ ڀڳتيءَ جو پرچار ڪندي پنجاب جي گنباول ڳوٺ ۾ اچي پهتو. ان ڳوٺ جي ٻاهران ديوي ماتا جو وڏو مندر هو. ان رياست جي راجا جي طرفان ان مندر جي ٻاهر سوين ٻڪريون ٻڪرا ٻل چاڙهڻ لاءِ ٻڌل هئا. اهو ڏسي سنت هري داس جي اکڙين مان آنسون وهڻ لڳا. سنت ديالو ٿيندا آهن. هن سنت وچار ڪيو ته راجا ڪيڏو نه نردئي آهي جو ديوي ماتا کي خوش ڪرڻ لاءِ هيڏن ٻڪرين ٻڪرن کي ٻل چاڙهيندو. ڪوبه ديوتا ان رت پرسن نه ٿيندو. ڪهڙي نه غلط ڌارڻا ورتل آهي. اهڙي آستان تان هڪدم واپس وڃڻ گهرجي. اهو سنت پنهنجي ششن سميت اتان روانو ٿيو. ايتري قدر جو اتي تيار ٿيل ڀوڄن به ڪين کاڌائين. ان رات جو ديوي ماتا راجا کي سپني ۾ درشن ڏيندي آگيا ڪئي ته انهن ٻڪرين ٻڪرن کي هڪدم آزاد

سنتن جو ستسنگ ويڪنٺ سمان آهي. ڪيترن سنتن ائين به فرمايو آهي ته وڏن سڌن کي ڇڏي به سنتن جو سنگ ڪجي. سنتن جي سنگ ۾ نرڪ به سرڳ بڻجي پوندو آهي. مورکن جي سنگ ۾ سرڳ به نرڪ کان وڌيڪ دکدائي ٿي پوندو آهي. پيارا! سڀ ڪجهه ڇڏيو، پر سنتن جو سنگ نه ڇڏيو. ڪام ڪروڌ مد موهه کي ڇڏيو، ڪوڙ ڪپٽ ڇل لوڀ کي ڇڏيو، من جا ڇڏيو سڀئي وڪار، پر سنتن جو سنگ نه ڇڏيو. مات پتا پٽ ناريون ڇڏيو، محل ماڙيون ماڙيون ڇڏيو، ان تن جا ڇڏيو اڀمان، پر سنتن جو سنگ نه ڇڏجو.

ستسنگ سان گڏ سيوا ۽ اپڪار جا ڪاريه ڪريو. تن من ڌن سان ٻين جي سيوا ڪريو. مانش جنم جي سارٿڪتا ئي سمرڻ ۽ سيوا ۾ آهي.

پنڌ ۾ هڪ دفعي سنت ايڪناٿ وٽ اڌ رات جو چار برهمڻ آيا. برسات جي مند هئي. ايڪناٿ پنهنجي پتنيءَ کي ڀوڄن تيار ڪرڻ لاءِ چيو. پتنيءَ چيو، "ڀوڄن تيار ڪرڻ لاءِ سڪل ڪاٺيون ڪين آهن." ايڪناٿ پنهنجي سمهڻ واري کٽ ڀڃي آهي ڪاٺيون پتنيءَ کي ڏيندي چيو ته هاڻي هڪدم ڀوڄن تيار ڪر، جئين آيل برهمڻ ڀوڄن ڪري آرام ڪن. سنت ايڪناٿ پنهنجي کٽ ڀڃي براهمڻن کي ڀوڄن ڪارايو. سندس من ۾ ڪمڙي نه اپڪار جي ڀاونا هئي. سنت ايڪناٿ ڪيمپ مان کنڊ وڪري لاءِ کڻي ايندو هو. رستي تي ڪيترا ٻالڪ هڪڙا کنڊ گهرندا هئا. هو ڏاڍي ڪمائيءَ جو خيال نه ڪري ٻارن کي مفت کنڊ جون ٽڪريون ورهائيندو ويندو هو. سنت پرشن کي ٻين کي خوش ڪرڻ ۾ ئي خوشي حاصل ٿئي ٿي.

هڪ جهنگل ۾ هڪ ڀيل استري - پرش رهندا هئا. هڪ ڏينهن سندن جهوپڙيءَ ۾ هڪ سنياسي مهاتما آيو. جهوپڙي ننڍي ننڍي هئي. استري - پرش ان سنياسيءَ کي ڀوڄن ڪرائي آدر ستڪار ڪيو. هنن سوچيو ته هن سنياسي سنت کي جهنگل ۾

۾ ڏاڍي پيڙا هئي. هن سنت جي در پاس پاسي ۽ جهڪڙن پير جي پيڙا دور ٿي ته هو آشرم ۾ سنڌر کوهه ٺهرائيندو. سنتن جي ڪرپا سان ڪجهه ڏينهن بعد اُن واپاريءَ جي پير جو درد دور ٿي ويو. هن لالچ وس ٿي پڪو کوهه نه ٺهرائي ڪچو کوهه ٺهرايو. ڪجهه ڏينهن کان پوءِ اهو کوهه ڊهي پيو ۽ وري سندس پير ۾ پيڙا پيدا ٿي ۽ هي واپاري سنت وٽ آيو ۽ اچي عرض ڪيائين ته وري پير ۾ سور شروع ٿيو آهي. ديا ڪريو ته ٺيڪ دور ٿئي. سنت مشڪندي چيو، پڪي کوهه جي پاس پاسي ڪچو کوهه ٺهرائيندين، پوءِ ڪيئن سور لهندو؟ اُن واپاري سنت رامداس کي پراٿنا ڪئي ته ديا جي درشٽي ڪريو، وري اهڙي غلطي ڪين ڪندس. سنتن جي ڪرپا سان اُن واپاريءَ جي پير جو درد دور ٿيو. هن اُتي پڪو کوهه ٺهرايو ۽ ويهه ايڪڙ زمين پڻ آشرم کي دان ڪيائين.

پريميو! پرماتما جي مندر ۾ يا ڪنهن سنت جي سامهون يا پنهنجي من ۾ پنهنجي اِڇا پوريءَ لاءِ جيڪڏهن ڪا پاس پاسيو ٿا ته اُن کي ضرور پورو ڪريو نه ته پاس نه پاسيو.

۳۱ آگسٽ تي پوڄيه سوامي جن جاڪرتا ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پاڻُ شنڪر گوپ سامتاڻيءَ جي گهر ۾ ۲۳ سيپٽمبر تائين ستسنگ ورکا ڪئي. هڪ ڏينهن سوامي جن اُتي ستسنگ جي مهما ڪندي چيو:

پورڻ ڀٽيه سي ملت هٿ، سنتون ڪا ستسنگ،
ڪهه ٽيئون جهه سيولي، مٿهن مستڪ انگ.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا ته اڳين جنمن جي پڃن جي پرتاب سبب، جيئو کي سنتن جو ستسنگ نصيب ٿئي ٿو. انهن سنتن ستپرشن جي شيوا ڪرڻ سان پاپ جون وڪائون ۽ بدلجي سکهجن ٿيون. سنتن جو ستسنگ سدا سکدائي آهي.

ٻڌجي سک سهج جو خيال نہ ڪري، بيمارن جي سهوليت جو خيال ڪيو. سنت ڪيڏا نہ ديالو ٿين ٿا. ڪين سديوَ ٻين جي سک جو خيال رهي ٿو.

٢٣ سيپٽمبر پوڄيہ سوامي جن جاڳرتا ۾ آخرين ستسنگ ڪندي ڀاءُ شنڪر گوپ سامتاڻي، ماتا ڪرشنا سامتاڻي، پياري ارجنداس نانواڻي، دليپ ميرچنداڻي، رميش مرليڌر ڪرناڻي، ديپڪ مرليڌر ڪرناڻي ۽ ٻين پريمين کي ڌنيواد ڏيندي چيو تہ توهان جس جا ڀاڳي آهيو جو هت وديش ۾ رهندي بہ ستسنگ جي جوت جڳائي رهيا آهيو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن، سوامي ماڌوداس جهڙيون مهان وڀوتيون توهان کي ستگرو روپ ۾ پراپت ٿيون.

ستگر پورن پائيا، هويا ڪارج راس،
ڪهہ **ٽيئون** مڱل پيا، ٽُوٽي جم ڪي ڦاس.

نت نيم ستگرو مهاراجن جي امولہ باڻي پريم پرڪاش گرنٿ جو پاٺ ڪريو. اُن ۾ سمايل سندر سکيائن جي پيروي ڪري مانش جنم سڦل ڪريو. ڊاڪٽر جي ڏنل دوا جڏهن پيئجي، تڏهن ئي اُن جو اثر ٿيندو. صرف دوا وٺي اچڻ مان فائدو ڪين ٿيندو. گرن جو ڏنل گرو منتر ور ور جپيو. جيون ۾ نام سمرڻ ۽ سيوا اُپڪار جي ساکي ڏيو.

هڪڙي گروڪل ۾ ٽي وديارٿي پڙهندا هئا. ٻن سالن جي پڙهائيءَ کان پوءِ سندن گروءَ پستڪن جي گيان جو امتحان ورتو ۽ ٽيئي ڄڻا امتحان ۾ پاس ٿيا. سندن گروءَ ڪين چيو تہ باقي هڪڙو امتحان توهان کان وٺڻو آهي. ائين ڪندي ڏهہ ٻارهن ڏينهن گذري ويا. ششن گهر وڃڻ لاءِ گروءَ کان موڪلايو. گروءَ ڪين آشيرواد ڪندي گهر وڃڻ جي موڪل ڏني. هي

جهوپڙيءَ جي ٻاهر سمهاريو ته متان ڪو جهنگلي جانور ڪيس کائي نه ڇڏي. ان ڪري ان سنياسيءَ کي پنهنجي جهوپڙيءَ ۾ سمهاري پنهنجي آرام ۽ حياتيءَ جو خيال نه ڪري هو پاڻ جهوپڙيءَ جي ٻاهران سمهي پيا. رات جو هڪ شينهن آيو جنهن ڀيل ڀيلڻيءَ ٻنهي کي چنبو هڻي ماري لقمو بڻائي ڇڏيو. ڀيل ڀيلڻيءَ جي دل ۾ ڪهڙي نه ديا ۽ اُپڪار جي ڀاونا هئي. هنن پنهنجي سک ۽ حياتيءَ جو خيال نه ڪري سنت کي سکي ڪيو. ان سنت ڪرم سبب ٻئي جنم ۾ ڀيل، راجا نل ٿيو ۽ ڀيلڻي راڻي دمينتي ٿي. ڪنهنجو به ڪيو ورٿو ڪين ٿو وڃي. منش جيڪي سنت ڪرم ڪري ٿو، ان ۾ سندس ئي ڀلائي آهي.

پريميو! توهان به دل ۾ ديا ۽ اُپڪار جـي ڀاونا رکي ٻين کي سکي ڪريو ته ڀڳوان توهانکي سکي ڪندو.

جاڪرتا ۾ پي. ٽي. انڊڪ سڪاپرا جي مالڪ شري ارجنداس ديپچند ٿانواڻيءَ ٻڌو جڏهن سوامي جن کـي وهٽي ڪٽي ته داس اوهان کي هڪ ايئر ڪنڊيشنڊ ڪار ڀيٽ ڪـرڻ چاهي ٿو. ڪرپا ڪري اوهان اها ڪار سويڪار ڪريو. سوامي جن کيس چيو، "پيارا ارجنداس! توکي ڌنيواد آهي جو تو ڪار جي آڇ ڪئي آهي، پر اسين ڪار ڇا ڪنداسين! شري ارجنداس وري به ساڳيو عرض دهرايو. تڏهن سوامي جن کيس چيو ته جيڪڏهن تون اسان کي ڪار ڏيڻ چاهين ٿو ته ان جي بدران الهاسنگر ۾ هلندڙ سوامي سروانند اسپتال لاءِ امبولنس گاڏي ڏي جا بيمارن لاءِ تمام اُپيوگي ٿيندي. بيمار خوش ته اسان خوش.
پياري ارجنداس ٿانواڻيءَ سوامي جن جي آگيا موجب امبولنس جي خريديءَ لاءِ سوا لک روپيا سوامي جن کي ڀيٽ ڪيا.

پياري ارجنداس ٿانواڻيءَ سوامي جن جي سک سهنج لاءِ ڦورب وچان ڪين ڪار ڀيٽ ڪرڻ ٿي چاهي، مگر سوامي جن

٢٧ سيپٽمبر تائين ستسنگ ۽ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ۾ ڪندي چيو:

سدا ڪرپال دک ڀر ھرن، ٻير ڀاوَ نھين دويه،
ڪميا گيان ست پاکھين، ھنسا رھت جو ھويه.

سنت سدائين ٻين جو دک دور ڪرڻ لاءِ وير ڀاوَ جو تياڳ ڪري ڪميا ستيه وچن اھنسا ڌرم جو پالن ڪن ٿا.

سنت نه صرف اھنسا، ديا، پريم جو پرچار ڪندا آھن، پر انھن گڻن جي پنھنجي جيون ۾ ساکي ڏيندا آھن. ٻين کي سکي ڪرڻ لاءِ پاڻ دک سھندا آھن. ورڌمان مھاوير جو شش ميتاريه ڀکيا وٺڻ جي خيال کان راج گرھه ۾ ويو. اُن جي ٻاھر راج گرھه جو سونارو سونا ڳھڻا ٺاھي رھيو ھو. سندس پاسي ۾ سون جا ننڍڙا ننڍڙا داڻا پيا ھئا. آيل سنت کي ڀکيا ڏيڻ جي خيال کان ھو ھڪدم اُٿي پوڄناليه ۾ ويو. پوئتان ھڪ پکي اُن سون جي داڻن کي اَن جا داڻا سمجھي، ڇھنب ۾ کڻي وڃي پاسي واريءَ پٽ تي ويٺو. اُن سنت اھو نظارو ڏٺو. ھيڏانھن سونارو سنت لاءِ سيڌو کڻي واپس آيو ته ڏسي ته سون جا داڻا غائب آھن. ھن کي ھڪدم اُن سنت ۾ شڪ پيو ته ھن ئي اھي سون جا داڻا چورايا آھن. بنا سوچڻ جي اُن سنت کي چيو ته تو ئي سون جا داڻا چورايا آھن، ھڪدم واپس ڪر. سنت سوچيو ته جيڪڏھن ڪيس ٻڌائيندس ته پٽ تي ويٺل پکيءَ اھي داڻا ڇھنب ۾ کڻي ويو آھي ته ھي پيارو اُن پکيءَ کي پڪڙي ماري ڇڏيندو. اُن پکيءَ جي جان بچائڻ لاءِ اُھو سنت شانت ۾ رھيو. سوناري سمجھيو ته پڪ ئي پڪ سون جا داڻا اُن سنت وٽ آھن. ھن اُن سنت کي خوب مار ڏيئي ٻڌي ڇڏيو. ٻن ٽن پھرن کان پوءِ ساڳئي پکيءَ اُتي وشٽا اڇي ڪئي. سوناري پکيءَ کي وشٽا ڪندو ڏسي وٺي

ٻيئي شش سوچڻ لڳا تہ گروءَ اسان کان پڇاڙيءَ جو امتحان ٿي چاهيو، پر امتحان تہ ڪين ورتائين.

ٻيئي شش گروءَ کي پرڻام ڪري گروڪل مان ٻاهر نڪتا. رستي تي ڪافي ڪچرا پيا هئا. اُنهن مان ٻہ شش ڪچرن وارو رستو ڇڏي پاسي کان هلندا هليا ۽ باقي هڪ شش رستي تان ڪچرا ڪڍي رستي کي صاف ڪرڻ لڳو. سندس ساٿين چيس تہ تون ڇوٿو وينو ڪچرن وارو رستو صاف ڪرين؟ پاسو وٺي اسان وانگر هليو اچ. اُن شش ورائيو "هن رستي تان ڪيترن کي لنگهڻو پوندو. ڪچرن هئڻ سبب راهگير رستي تان ڪيئن هلي سگهندا، هلندا تہ کين ڪچرا لڳندا ۽ کين ڪشٽ ٿيندو. ان ڪري مان هي ڪچرا پاسيرا ڪري رستو صاف ڪري رهيو آهيان.

ائين ڪندي پريان سندن گروُ آيو، جنهن سمورو نظارو ڏٺو. هن پريان ٻنهي ششن کي سڏ ڪري چيو تہ توهان مان هي شش جنهن رستي تان ڪچرا پاسيرا ڪري رستو صاف ٿي ڪيو، اُهو امتحان ۾ پاس ٿيو آهي باقي توهان ٻئي ڄڻا پريکشا ۾ ناپاس ٿيا. پڙهائيءَ جو اُديش آهي نہ پيٽ پالڻ، پر نسوارٿي ٿيڻ، پر اُپڪار جا ڪم ڪرڻ، ٻين جي ڀلي جا ڪم ڪرڻ. ٻئي جو دک پنهنجو دک سمجهي اُن دک کي دور ڪرڻ. هي پيارو ڪيئن نہ سڀني راهگيرن جو خيال ڪري ڪچرا پري ڪري رستو صاف ڪري رهيو آهي. ان ڪري هن جي پڙهائي سڦل، توهان ٻئي امتحان ۾ اسڦل ٿيا.

پريميو! سنگرن جون سکيائون نہ صرف پڙهو، پر اُن تي عمل ڪريو تہ توهان بہ سڦلتا جو سهرو ٻڌندا.

٢٤ سيپٽمبر سوامي جن ٻنڪاڪ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن

نت نيم ستسنگ ڪريو. ستسنگ دوارا توهان کي ڇئني پدارٿن جي پراپتي ٿيندي.

ڪهه ٽيئُون ستسنگ سي، ملت پدارٿ چار،
تانتي تم ستسنگ ڪر، نشچي من ۾ ڌار.

پريميو! توهان ڀڳوان کي سچي دل سان ياد ڪريو ته پرماتما توهان سان انگ سنگ سهائي ٿيندو.

۲۸ سيپٽمبر اڌ رات جو پوڄيه سوامي جن وديش ياترا پوري ڪري بمبئي هوائي اڏي تي واپس آيا. سوَن پريمين سوامي جن جو ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. صبوح جو ۸ بجي پريم پرڪاش منڊلي ڀاڳيه نگر ماٽونگا بمبئيءَ ۾ سوامي جن ستسنگ ڪيو. ۱۲ بجي منجهند جو سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ آيا. سوَن پريمين ستگرو مهاراجن جو اڀينندن ڪيو. شام جي ستسنگ ۾ ستگرو مهاراجن وديش ياترا جو حال احوال ڏنو.

۳۰ سيپٽمبر سوامي جن جو ۷۷ جنم ڏن جنتا جنارڌن پريشد جي سهاري هيٺ آشرم ۾ ملهايو ويو. صبوح جو شري پريم پرڪاش گرنٿ ۽ شريمد ڀڳوت گيتا جي ڀوڳه ڪان ڀوڳ هوَن ڀڳيه ڪيو ويو. سوامي جن اڍائي سؤ سفيد پوش پيئرن کي روڪ سهائتا، چادرون، چانورن ۽ کنڊ جا پاڪيٽ ڏنا.

شام جو ستسنگ ۾ ڪيترن ئي شردالن پوڄيه سوامي جن کي پنهنجي پيار جي پشپانجلي ڏني. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته داس جي توهان جيڪا مهما ڪئي آهي، اهو سڀو شريه ستگرو مهاراجن کي آهي. پرماتما جي ڪرپا، ستگرو سوامي ٽيئُونرام مهاراجن، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي آسيس ۽ توهان سڀني ستسنگين جي سهڪار سان ئي سماج سيوا جا ڪاريه ٿي رهيا آهن. ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

ڪيس اُڏايو. سونارو ان پڪيءَ جي وشنا ۾ سون جا داڻا ڏسي عجب ۾ پئجي ويو ۽ هن هڪدم اُن سنت کان معافي ورتي. انو ڪاڏو ڪوئي، مار پيئي گابي تي. سنت ڪمياشيل ٿيندا آهن. حقيقت ظاهر ٿي. ڪيترا دشت ماڻهو ٻيا سوچ ويچار جي سنتن جي نندا ڪندا آهن، ڪين ڪشت ڏيندا آهن پر سنت مشڪي مشڪي ڏک سهندا آهن. ٻين کي سکي ڪرڻ ۾ ئي کين آنند ايندو آهي. جيڪڏهن ٻروقت ئي اهو سنت سوناري کي ٻڌائي ها ته اهي سون جا داڻا پڪي ڪٽي ويو ته پڪيءَ کي هوُ جيئرو نه ڇڏي ها. پڪيءَ جي جان بچائڻ لاءِ سنت پاڻ سوُر سٺا. هڪ هڪ سنت آهي سهنشيلتا، ديا ۽ اهنسا جي ساکيات تصوير. پريميو! توهان به جيون ۾ پريم، اهنسا، ديا ۽ سهنشيلتا جي ساکي ڏيو.

٢٧ سيپٽمبر ٻنڪاڪ ۾ آخرين ستسنگ ڪندي پوجيه سوامي جن چيو:

جو جن گرُ کي شرن لي، سمري هري کا نام،
تانڪو مايا نا لگي، ڪهتا **ٽيئونرام**.

ستگرُو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا ته جيڪو منش ستگروءَ جي شرن وٺي ڀڳوت ڀڄن ڪري ٿو، تنهن کي مايا ڏنگي نه سگهندي. پريميو! توهان به ستگرن جي شرن وٺي، اُنهن کان نام دان وٺي نام سان نينهن لڳايو ته توهان ٽنهي دکن (آدي، وياڌي اُپاڌي) کان ڇوٽڪارو حاصل ڪندا. دنيوي اڇائون پوريون ٿيڻ جون ڪين آهن. واسنائون جيوَ کي ڀٽڪائين ٿيون. ان ڪري واسنائن جي وڪڙ ۾ وڪوڙجي نه وڃو. سنساري جوابداريون پوريون ڪندي من جي ورتي مالڪ سان جوڙيو. هٿ جي به ڪريو ته هريءَ جي به ڪريو.

ڪيس وٺي ويس ۽ سربستو احوال ڪيم. پڇيم سوامي جن چيس ”پيارا موٽورام! توهان ڀرين پياري ڏيال جي ڪکي ڏسو، پوءِ پڪ ڪريو.“ ياءِ موٽومل اهڙو وشواسي، جو سوامي جن کي چيائين، ”سوامي جي! جيڪڏهن ڇوڪريءَ ۾ ڪا ڪسر پڪائي هوندي ته اوهان جي ڪرپا سان سڀ ٺيڪ ٿي ويندو.“ سوامي جن جي ڪرپا سان ٻالڪي درگا جو وواهه بنا ڏيتي ليتيءَ شري موٽومل جي سپتر ڪشورلعل سان ٿيو.

سوامي جن ٨ آڪٽوبر صبوح جو احمدآباد هوائي اڏي تي پهتا. سندن سواگت ڪرڻ لاءِ سوين پريمي گلن جا هار کڻي آيا. اُتان شاهي جلوس نڪتو، جنهن ۾ هزارين وديارٿين گلن جي ورکا ڪئي. ست نام ساکيءَ جي ڌني لڳائيندو جلوس امباواڙيءَ ۾ سماپت ٿيو. اُتان جي پريمين نشڪام سيوا ٽرسٽ ۽ پريم پرڪاش سيوا منڊل طرفان امباواڙي ۽ ڪبيرنگر جي وچ تي شاهي پلاٽ ورتو هو. جتي پريم پرڪاش آشرم پوڻه آستان ٺهرائڻ جي يوجنا هئي. اُن آستان تي سوامي اوڌوداس مهاراج جي ورسي اُتسو سنبنڌ ۾ ستسنگ ڪندي سوامي جن چيو ته سوامي اوڌوداس سان ننڍپڻ کان نيڻهن جو ناتو هو. اسان گڏجي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن کان گروُ منتر ورتوسي. سالن جا سال ستگرو مهاراجن جي سنگ ۽ سيوا ۾ گذارياسي. هن سنت جون انيڪ يادگيريون دل تي تري اچن ٿيون. گڏجي سنت هند ۾ نام جو پرچار ڪيوسي. پريميو! توهان به پريوءَ جي ملڻ جي پياس رکو. سنساري اِڇائون دکدائي آهن اِن ڪري دنيوي اِڇائن جو تياڳ ڪري پرماتما جي پراپتيءَ لاءِ يتن ۽ پرشارٿ ڪريو. ڌن دولت مال ملڪيت جي حاصلات لاءِ ڪيڏي نه متاڪت ڪريو ٿا. ايڏو اُدم پريوءَ کي پائڻ لاءِ ڪريو ته توهان جو هي لوڪ ۽

نج کو چونا مان کي، سب کو دي سنمان،
سهنشيلتا دار من، ٿيئون پا کليان.

پريميو! جيڪڏهن جيون ۾ اُنتي ڪرڻ چاهيو ٿا ته نماڻا ٿيو، ٻين کي عزت ڏيو، من ۾ سهنشيلتا ڌارڻ ڪريو. اُنهن گڻن سان توهان جو ڪلياڻ ٿيندو. نت نيم پرارٿنا ڪريو ۽ پرماتما جي ڏني مان ڪجهه نڪين دريدرن اپاهجن کي ڏيو. ڏيڻ ۾ ئي آنند آهي.

پکين پسن کي پيار ڪريو. ماس شراب جو تياڳ ڪريو.

سوامي جن پنهنجي پيارن جا ڪم پاڻ پيا ڪن. جالندا ۾ رهندڙ ڀاءُ منگهومل اُلهاسنگر ۾ پوڄيه سوامي جن وٽ آيو. سندس ڪڪيءَ جي مائٽي سندس شهر ۾ هلي رهي هئي. هن پياري سوامي جن کي وينتي ڪئي ته نياڻيءَ تي آسيس ڪريو جئن سندس مڱڻو ٿي وڃي. سوامي جن چيو: ”پيارا! ستگرو مهاراجن جي مورتيءَ کي مٿو ٽيڪي وڃ. ايشور ڀلي ڪندو. منگهومل سوامي جن جي آگيا انوسار مٿو ٽيڪي سوامي جن کان موڪلائي بمبئيءَ آيو ته کيس بمبئي ۾ فون تي سندس ڪڪيءَ جي مڱڻيءَ جو سماچار مليو. پوءِ ئي پريوءَ ۽ ستگرو مهاراجن سندس ڪم راس ڪيو.

داس جي وڏي ڪڪيءَ جو ڪم به پاڻ ئي راس ڪيائون. داس ستسنگ ۾ ويندو هو. نماشام جو ستسنگ پورو ٿيو. داس سوامي جن جي ستسنگي انيه پريمي شري موٽومل کيراجمل چاندواڻيءَ سان پنهنجي وڏي ڪڪي درگا جي ڳالهه ڇوري مس ته اُني جو اُني ٻنا ڇوڪري ڏسڻ جي شري موٽومل چاندواڻيءَ ها ڪئي پر شرط وڌائين ته مڱڻيءَ جي موقعي تي واڌائيءَ ۾ هڪ ڀاءُ مصري، الين آني وارو رومال ۽ هڪ ناريل ونداسين. مان هڪدم پوڄيه سوامي جن وٽ

ٿي نت نيم ستسنگ ٿيندو. سوين سنت سادو اچي ڀڳتي گيان جي گنگا پرواهت ڪري هزارن ممشن جي راهه روشن ڪندا.

توهان اڄ داس جو جنم ڏن ملهايو آهي. ارٿانت اڄ مان ٻار آهيان. سنگت ۾ صاحب ٿيندو آهي.

اُن ڪري داس کي گڏجي آسيس ڪندا ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي سکيائن سڌانتن تي هلي وڌيڪ خلق خدمت جا ڪاريه ڪندو رهان. نام جپيان نام جپائيندو رهان.

١٥ آڪٽوبر سوامي جن جلگانو ۾ ڀڳت ڪنوررام صاحب ۽ سنت هرداسرام جي ورسي اُتسو سلسلي ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ١٥-١٦ آڪٽوبر ستسنگ پروچن ڪندي ڀڳت ڪنوررام صاحب ۽ سنت هرداسرام صاحب جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

پوڄيه سوامي جن جلگانو مان واپس ٽرين ۾ اُلهاسنگر اچي رهيا هئا جڏهن ٽرين منماڙ اسٽيشن تي اچي پهتي، اُن وقت پوڄيه سوامي جن کي اک لڳي وئي. اسٽيشن تي ڪيترائي پريمي پوڄيه سوامي جن جو درشن ڪرڻ آيا. سنت ديو پرڪاش، ڀاءُ پريداس پريمين کان آنند پرسادي وٺي رکي. ٽرين هلڻ لڳي ته ڪن پريمين سوامي جن جي جئڪار مچائي. پوڄيه سوامي جن جي اک کلي پئي ۽ پڇيائون ته ڪهڙي اسٽيشن آهي. ڪنهن ٻڌايو ويو ته منماڙ اسٽيشن آهي. ڪيترائي پريمي اوهان لاءِ پرساد ڏئي ويا آهن. سوامي جن چيو ته پيارا آيا درشن لاءِ، پرساد جي ڪهڙي ڳالهه! ٽرين آهستي آهستي هلڻ لڳي. سوامي جن چيو گهبرايو نه، ٽرين وري بيهندي. سوامي جن جو ائين چوڻ ۽ هلندڙ گاڏي وري پليٽفارم تي بيهجي وئي. آيل سڀني پريمين سوامي جن جو درشن ڪيو ۽ سندن آسيس ورتي. سوامي جن پلؤ پاتو پوءِ

پرلوڪ پڌي سهيلا ٿين. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا :

راکو هرڪي آس اِڪ، جڳ ڪي آس نوار،
جڳ آسا دک ديت هئ، هري آسا سک ڪار.

پوڄيہ سوامي جن ١٠ آڪٽوبر صبوح جو ڏهين بجي پريم پرڪاش آشرم جي شاهي عمارت جي بنيادي پٿر وجهڻ جي رسم ادا ڪئي. ان بعد اُن پوتر استان تي پوڄيہ سوامي جن جو ٧٧ جنم اُتسؤ ملهايو ويو. شيوارام سڳنومل، شيوارام مگهنداس، ساڄنداس انندرام، دولترام واسومل اُڏراڻي، سنتومل پهومل ۽ ٻين پريمين سوامي جن جو سواگت ڪندي سندن ڪرم يوگي جيون تي روشني وڌي. ان موقعي تي ڊاڪٽر ديال آشا بشپانجلي ڏيندي چيو تہ سوامي جن جي جيون ۾ ڀڳتي گيان ۽ ڪرم جو سندر سمنويہ آهي. سندن پريرڻا پرشارت سان ڀارت جي جدا جدا شهرن ۾ ڪيترائي شيوا جا ڪاريہ ٿي رهيا آهن. اُميد تہ سوامي جن جي آشيرواد سان هي آشرم پڻ ڀڳتي ۽ شيوا جو مرڪز ٿي رهندو. ديال آشا ان آشرم جي اڏاوت لاءِ دانويرن کي اپيل ڪئي. پوڄيہ سوامي جن هڪ لک روپيا ڏيڻ جي پڌرائي ڪئي. ڀاءُ دولترام واسديو اڌ لک روپيا ۽ ٻين ڪيترن شرڌالو پريمين پڻ ان ڪاريہ لاءِ هٿ ڊگهيرڻ جي پڌرائي ڪئي.

پوڄيہ سوامي جن ڪاريہ ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو تہ توهان هن آستان تي سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش منڊر نهرائڻ جي جا رٿا رٿي آهي، اُن لاءِ توهان کي جس هجي. پهرين لاءِ تہ هرڪو بنگلا ماڙيون عاليشان عمارتون اڏائي ٿو، پر توهان ستگرو مهاراجن جو سندر آستان نهرائڻ جي، جا پوڄنا ڪئي آهي ان لاءِ توهان ڌنيواد جا پاتر آهيو. هن استان

پرم پياري سوامي شانتي پرڪاش مهاراج اڳيان ويهي مونکي ڪيڏي نه آسيس ملي آهي. اوهان سڀاڳا آهيو جو اُن نگر ۾ رهو ٿا جنهن نگر ۾ پريوءَ جو پيارو، اسان سڀني جو پيارو سوامي جي رهي ٿو. هيءُ پيارو سادگيءَ، سيوا ۽ ستيه جي مورت آهي، پريم ۽ محبت جي مورت آهي. نيڻهن وارو آهي، نماڻو آهي. منهنجي روح جو راڻو آهي. هيءُ سنت ڪيڏي نه شيوا ڪري ٿو. توهان ڀيرين مونکي دشالو وڌو. اُن وقت ئي مونکي خيال آيو ته اهو دشالو مان سوامي جن جي چرنن ۾ ڀيٽ رکان.

جنتا جنارڌن پريشد کي ٻه ڌنيواد ڏيان ٿو جا سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن جي آسيس سان ڪيڏا نه شيوا جا ڪم ڪري رهي آهي. جنتا جنارڌن پريشد سڄي قوم جو شان آهي. ڪٿي ٻه ٻوڏ پوي، ڪٿي ٻه سوڪ ٿئي، ڪٿي ٻه شيوا جي گهرج هجي ته اُتي جنتا جنارڌن پريشد جا سيوڪ وڃي شيوا ڪن ٿا. اڄ هيءَ پريشد پوڄ سوامي جن جي نالي ٻڍا آشرم هلائي رهي آهي. اُدگهاٽن ڪرڻ وقت مون پريوءَ کي پرارٿنا ڪئي ته اسان جي قوم تي اهڙي آسيس ڪر ته ٻين ٻڍا آشرمن کولڻ جي ضرورت نه پوي. هڪ وقت هو، جو ڀارت ورش ۾ ٻڍا گهرن جي ضرورت ڪين سمجهي ويندي هئي. ڇو ته هڪ هڪ ٻالڪ پنهنجي ماتا پتا، وڏڙن جي شيوا ڪرڻ پنهنجو پهريون فرض سمجهندو هو. هن وقت اسانجي قوم جي ڪهڙي حالت آهي! هڪ ودوان جدا جدا قومن جو اڀياس ڪري لکيو آهي ته جا قوم زواليت کي پهچي ٿي، اُن جي هڪ نشاني اها آهي ته اها قوم ٻڍ اوستا وارن جي سنڀال نٿي لهي. ماتا پتا جي شيوا ڪرڻ اسان جو فرض آهي. مان سامهون پياري دادا ساڌو واسواڻيءَ جي تصوير ڏسان

ڏيڻ هلي. ستگرو مهاراج پريمين کي ڪيڏو نه پيار ڏيڻ تا پياسين جي پياس پوري ڪرڻ لاءِ سدن اٽل ارادي سان ڏيڻ رکجي وئي.

جنتا جناردن پريشد جي طرفان اُلهاسنگر ۴ ۾ ۹ لکن روپين جي لاڳت سان سوامي شانتي پرڪاش بيدا آشرم جي نئين عمارت ٺهرائي وئي. ۳۰ آڪٽوبر آرتوار صبوح جو ۱۰ بجي ان مهورتي اُتسوَ جي سلسلي ۾ پوجنيه سوامي جن بيدا آشرم جي نئين پوَن ۾ پڌاريا. ان موقعي تي پوجنيه دادا جشن واسواڻيءَ ان نئين عمارت جو مهورت ڪيو. پوجنيه سوامي جن ۽ دادا جن ڪيڏي نه قرب سان مليا، اُهو درشيه ڏسڻ وٽان هو. بيدا آشرم جي سدر جي هال جو نالو دادا جشن پرارٿنا هال رکيو ويو. ان جو مهورت پوجنيه ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن ڪيو. مهورتي اُتسوَ جي وديڪ ڪارروائي سوامي ٽيئونرام آشرم اُلهاسنگر ۵ ۾ ملهائي وئي، جنهن هزارن جي تعداد ۾ پريمي شريڪ ٿيا. شري ڪشنچند ٽي. شهاڻي، بئريسٽر شري هوتچند گوپالداس آڏواڻي، پرنسپال ڪي. ايم. ڪندناڻي، پيرڻ ساوتري هوتچند آڏواڻي، پاءُ وکيومل شراف، پوجنيه سوامي جن جي پراُپڪاري ڪارين جي پرشنسا ڪئي.

ڊاڪٽر ديال آشا جنتا جناردن پريشد جي جدا جدا ڪارين ۽ بيدا آشرم جي ڪاريه تي روشني وجهندي دادا جشن واسواڻي ۽ آيل مهمانن جي واقفيت ڏني. پاءُ سياچند چاولا ۽ شري هيرالعل سيندا ساڻي، پوجنيه سوامي جن، پوجنيه دادا جشن واسواڻي ۽ آيل مهمانن جو سواگت ڪيو.

پوجنيه دادا جشن واسواڻي مهورتي تقرير ۾ چيو ته مون لاءِ ڪي اکر چيا ويا، مان اُنهن اکرن جي لائق ڪين آهيان. آسيس ڪريو ته پهاڙيءَ تائين توهان پيارن جو داس ٿي رهان. ان سدر اُتسوَ ۾ شامل ٿي مونکي ڪيڏي نه خوشي ٿئي ٿي.

يندو. تون ويچار ڪر تہ اها روايت برابر آهي يا غلط؟" اُن نوجوان جي ويچارن ۾ ڦيرو اچي ويو. ڪانفيوشس جي ويچارڌارا ۽ اُن نوجوان جي من ۾ آيل پريورتن سبب سڄي چين ۾ ڦيرو اچي ويو. ٻڍڙن ماءُ پيءُ کي نديءَ ۾ ٻوڙڻ جو رواج بند ٿيو ۽ سيني انجام ڪيو تہ اڄ کان اسين ماتا پتا کي ٺاڪر ڪري پوڄيندا سين.

قوم جي گراوٽ جي ٻي نشاني آهي ڇوڪرين جي عزت نہ ڪرڻ. اڄ نياڻيون نيرُ وهائي رهيون آهن. سدن ماتائون ڪين شيدهن ڪلهي چاڙهڻ لاءِ ٻٺسن جون ٿيلهيون ڪٽي پيٺون پڪن. ڏيتي ليتيءَ جو مرض وڃي پيو وڌندو. نياڻين سان اتياچار ٿي رهيو آهي. اُنهن جون آهون ۽ دانهون قوم کي ڪيرائينديون. مونکي خوشي آهي جو هت توهان مان ڪي پيارا آهن، جيڪي ڏيتي ليتيءَ جو تياڳ ڪري رهيا آهن. مونکي ٻڌايو ويو آهي تہ هت وينل شري موٽومل چاندواڻيءَ پنهنجي پٽن گهنشيام ۽ ڪشورلعل جون شاديون بنا ڏيتي ليتيءَ ڪيون آهن. ايتري قدر جو مٺائي بہ نہ ورتائين. سندس ڀاءُ دولترام بہ پنهنجي پٽن کي بنا ڏيتي ليتيءَ شادي ڪرائي. اُنهن ٻنهي پيارن کي ڌنيواد آهي. اهڙا مثال اسانجي جاتيءَ ۾ پيدا ٿيڻ گهرجن.

پوڄيہ سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن ان موقعي تي "خوش رهن شل سيواڌاري" ڀڄن ڳائيندي چيو تہ آشيرواد ڪرڻ گهرجي سيواڌارين تي، اُهي خوش هوش هوندا تہ چڱيءَ طرح سيوا ڪري سگهندا. اڄ اُنهن پيارن کي پرماتما ۽ ستگرو مهاراجن جي آشيرواد آهي، جي تن من ڌن ۽ واڻيءَ سان سيوا ڪري رهيا آهن. مان تہ اُنهن پيارن کي بہ ڌنيواد ڏيان جي ٻڍڙن ٻڍڙين جو مدهن ڏسڻ اچن ٿا. اهي ٻڍڙا اسان جا

ٿو ته ياد اچي ٿي ته دادا جڏهن هڪ وڏي ڪاليج جو پرنسيپال هو ته هڪ ڏينهن سندس ماتا کيس چوي ٿي ته "پٽ، ڪٿ جي نوار پلي ٿي وئي آهي پٽيوالي کي چئه ته نوار ڇڪي وڃي." دادا پروقت ئي پنهنجو ڪوٽ لاهي ڪٿ جي نوار ڇڪي ٿو، تڏهن ماتا کيس چوي ٿي، "تون منهنجو صاحب پٽ، اهو ڪم تو پٽيوالي کي ڇو نه چيو؟" تڏهن دادا ماتا کي چيو ٿو، "امي، مان تنهنجو پٽيوالو ڪين آهيان." جڏهن اڄ جي جوانن مان ان قسم جا لفظ نڪرندا، تڏهن ئي اسانجي قوم وري چڙهندي. اڄ اسان جي قوم ۾ پئسو برابر گهڻو اچي ٿو، پر برڪت ڪين آهي. اُن جو ڪارڻ، جو ماتا پتا جي آسيس ورتي ڪين ٿي وڃي. اسين روز پنهنجي ماتا پتا جي آسيس وٺون. پونا جي ميران اسڪول جي بالڪن کي اها سکيا ڏني وڃي ٿي ته روز صبح جو پنهنجي ماتا پتا جا چرڻ ڇهي آسيس وٺو.

چين ۾ هڪ مهاپرش ڪانفيوشس ٿي گذريو آهي. سندس زماني ۾ چين ۾ رواج هوندو هو ته جڏهن ماتا پتا بڍڙو ٿيندو هو ته اُن کي نديءَ ۾ ٻوڙي ايندا هئا. هڪ دفعي شري ڪانفيوشس رستي تان پنڌ پيو ڪري ته هن هڪ نوجوان کي ڏٺو جو پنهنجي بڍڙي پيءُ کي کڻي ڪيڏانهن وٺي پئي ويو. تڏهن ڪانفيوشس هن نوجوان کان پڇيو ته تون پنهنجي پيءُ کي ڪيڏانهن وٺي وڃي رهيو آهين؟ اُن جوان وراڻيو ته "منهنجو هيءُ پيءُ هاڻي بيڪار ٿي ويو آهي، سڄو وقت پيو ٿو کنگهي ان ڪري ملڪ جي رواج موجب مان کيس وڃي ٿو سرن درياهه ڪريان." اهو ٻڌي ڪانفيوشس کيس کيس سمجهائيندي چيو، "اي نوجوان، تنهنجو به اهڙو وقت ايندو، تون جڏهن ٻڍو ٿيندين ته تنهنجو پٽ به توکي ٻوڙي

ڊيوتائون شيش ناگ جي اها وارتا ٻڌي ڇوڙ لڳا ته تون ڌنيه آهين. اڄ کان وٺي اسين سڀ تنهنجي اُپاسنا پوڄا ڪنداسين. ان ڏينهن کان ديوتائن شيش ناگ جي پوڄا آرنڀ ڪئي ۽ اُهو ڏينهن هر سال ناگ پنچميءَ جو ڏينهن ڪري ملهائبو آهي. ڪو به نئون مڪان، گهر يا دڪان جي عمارت ٺهرائبي آهي ته چانديءَ يا ٽامي جي شيش ناگ جي پوڄا ڪري عمارت جي بنياد ۾ اُها رکبي آهي. شيش ناگ سڄي ڌرتيءَ جو بار جهلي بيٺو آهي تڏهن ته اُن جي ايڏي اهميت آهي. توهان به تن من ڌن سان خلق 'خدمت جا ڪاريه ڪندا رهو. توهانجو هٿ ڪڏهن نه منجهندو.

شهيد ڀڳت ڪنور رام صاحب جي ورسي اُتسوَ سلسلي ۾ ٣١ آڪٽوبر ١٩٨٣ پوڄنيه سوامي جن هوائي جهاز رستي گانڌيڌام پڌاريا. هوائي اڏي تي سنت ڪنور رام منڊل طرفان سندن سواگت ڪيو ويو ۽ جلوس ڪڍيو ويو. سوامي جن ٽي ڏينهن اُتي ستسنگ ورکا ڪندي ڀڳت ڪنور رام صاحب جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳت ڪنور رام سنڌ جي سنتن جو شرومڻي ڀڳت هو. هن وقت سنڌ هند ۾ جيترن هنڌ هن سنت جي ورسي ملهائي ٿي وڃي، ٻئي ڪنهن به سنڌي سنت جي ورسي ايترن هنڌ نٿي ملهائي وڃي. اهو سندس مهانتا جو ثبوت آهي. ڀڳت صاحب کي ڀڳت وجهندي جيڪي ڪجهه ملندو هو، سو اُتي ئي پراُپڪار جي ڪمن ۾ ڏيئي ڇڏيندو هو. منجهس تياڳ ڀاونا هوندي هئي. لوُلن لنگڙن، منڊن، سورداسن ۽ اپاهجن جي ڪو شيوا ڪري سگهي ته ڀڳت صاحب کان. سندس ڀڳت ٻڌڻ لاءِ پريمي ڪوهن تان کڻي ايندا هئا. هي صاحب سچو سنت هو. سوَن سوالين

ابا ڏاڏا آهن. اُنهن جي سار لهڻ اسانجو فرض آهي. وارو ڀارو آهي. جي حياتيءَ آهي ته هرڪو ان استتيءَ تي پهچندو. جيڪي ٻه سڄڻ جدا جدا ڪيترن ۾ خلق جي خدمت ڪري رهيا آهن، سي ڌنيواد جا پاتر آهن.

اڪ ڪان ٻچن ٿا ”اڙي اڪ! پير ۾ ڪنڊو لڳي ته روئين ٿو ن، پيٽ ۾ ڏايو سور پوي تڏهن ٻه روئين ٿو ن. ڪا ٻه مانسڪ پيڙا ٿئي يا شاريرڪ پيڙا ٿئي ته تون هڪدم روئي پوين. اها تنهنجي ڪهڙي عادت آهي.“ اڪ وراڻيو، ”مان ماڻهن جي راهه روشن ڪريان ٿي. منهنجي دوارا هي سارو سنسار ڏسي سگهن ٿا. گيان وگيان حاصل ڪري سگهن ٿا. مان ٻين جي پيڙا ڏسي روئان ٿي، ڇاڪاڻ ته مون ۾ ديا آهي. شرير جي ٻين انگن ۾ ديا آهي ئي ڪونه، ته هو ڪيئن روئندا. اُنهن تي ڪهڙي ميار!“ ديا واري انسان جي دل ۾ درد ۽ همدردي ٿيندي آهي. اسانجو پيارو دادا جشن ٻه ديا وارو درويش آهي. پنهنجي گرديو سادو واسوانيءَ جي نقش قدمن تي هلي دکين دريدرن جي شيوا ڪري رهيو آهي. هزارن ڪي ٻرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪي رهيو آهي، محبت جي مورت نمرتا جي صورت آهي.

شيش نانگ ڌرتيءَ کي جهلي بيٺو آهي. سڀيئي ديوتائون روز کيس نمسڪار ڪندا آهن. هڪ دفعي ڪن ديوتائن کيس چيو ته ڇا تون ڪو گهوڙو آهين يا گڏهه آهين جو ڌرتيءَ جو هيڏو بوجهو جهلي بيٺو آهين. تڏهن شيش نانگ وراڻيو:

شيش ڌرني سر ڌري نهين ڪڇ اپنا ڪاج،
پرمارٿ ڪي ڪارني موهه نه آوي لاج.

ديوتائو! مان ٻين جي ڀلي لاءِ هيءَ ڌرتي جهلي بيٺو آهيان. پنهنجو ڪو ٻه سوارٿ ڪونهي. توهان ڀلي مونکي گهوڙو سڏيو يا گڏهه سڏيو، مان ڌرتيءَ جو بار جهلي بيهندس.

آيا آهيو ۽ چاهي ٿا تياري ڪريو؟ راجا جنڪ ڀڳوان جي راز کي سمجهي ويو ۽ چوڻ لڳو ته مدهه جا دشمن ڏنيه آهن، جن کي ڀڳوان درشن ڏنو.

پريميو! توهان به جيڪڏهن هڪ چت ٿي پريوءِ جو ڀڄن ڪندا ته پرماتما توهان جا ڪم پاڻ اچي پورا ڪندو.

ڀڳتن ڪي ڪار پرڀو آپ ڪلوئيا

هري ڪم ڪراون آيا رام

٥ نومبر سوامي جن شري ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو.

١٢ نومبر گوپ اشٽميءَ جي ڏينهن صبوح جو سوامي جن گئو ماتا جي مهما بابت پرو چن ڪيو. اُن بعد سوامي جن سوين پريمين سان گڏجي گائين جي جلوس ۾ شريڪ ٿيا. ”ديش ڌرم ڪا ناتا هئي، گئو هماري ماتا هئي“ جا نعرا هڻندا آشرم ۾ واپس آيا. شام جو ٥ بجي شري راڌي شيام گئوشالا ۾ وارشڪ اُتسوُ بوجنيه سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ ملهايو ويو. سوامي جن گئو سيوا جي اهميت تي ڳالهائيندي چيو ته گئو ڌن امولڪ اُتم ڌن آهي. اُن جي سرڪشا ۽ سيوا ڪرڻ هر منشيه جو ڪرتويه آهي. پر افسوس! جو ڀڳوان شري ڪرشن، ڀڳوان شري رام جي هن پوتر ڀوميءَ تي هر روز هزارين گانيون ڪسجي رهيون آهن! اسان کي سرڪار کان زوردار طلب ڪري گئو-ڪوس تي بندش وجهائڻ گهرجي. شري نندرام ٿهلرام گئو شالا جي وارشڪ ڪاريه تي روشني وڌي. سنت روپارام، سنت برهمداس پڻ گئو ماتا جي مهما بابت ويچار ظاهر ڪيا.

١٥ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جي ستسنگ کان پوءِ سوامي جن سان هزارين پريمي رام نام جون ڌنيون لڳائيندا، شمشان ڀوميءَ ۾ آيا. سوامي جن اُتي پروچن ڪندي چيو ته اڄوڪو ڏينهن خوب دان پن ڪريو. ساري رات ڀڳوان

جا سوال پورا ڪيائين. پريميو! توهان کي ٻه ڏنيواد آهي جو ڏاڍي اُتساهه ۽ اُمنگ سان ڀڳت ڪنوررام صاحب جو ورسي اُتسؤ ملهائي رهيا آهيو. توهان ڀڳت صاحب وانگر پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو ۽ پراُپڪار جا ڪاريه ڪريو. ستگرو مهاراج ٻه سنتن جي مهما ڳائيندي چون ٿا:

پراُپڪاري جڳت ۾، هئہ اِڪ سنت سجان،
ڪهه **ڏيئُون** نت ديت هئن، سڪو ڀڪتي گيان.

سنت پراُپڪار جي پرتيموُرتي ٿين ٿا. هو ٻين کي ڀڳتي ۽ گيان جو دان ڏيئي راهه روشن ڪن ٿا. پريميو! توهان ٻه ڪڏهن نہ ڪڏهن سنت ستپرش جي شرڻ وٺو. اُن کان نام جو دان وٺي خوب نام جپيو.

ٻئي ڏينهن پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو تہ ڀڳوان پاڻ اچي ڀڳتن جو سهائڪ ۽ رکشڪ ٿئي ٿو. ميڙتا رياست جو راجا جئمل نت نيم هڪ پهر سڀ ڦرڻا ڇڏي ڀڳوت ڀڄن ڪندو هو. هڪ ڏينهن اهيا ڀڄن ۾ ويٺو هس تہ وزيرن راج ماتا کي ٻڌايو تہ دشمن اوچتو حملو ڪيو آهي، مهرباني ڪري راجا کي سوچنا ٻڌايو. ڀڄن جي وقت راجا وٽ وڃڻ جي منع هئي. راج ماتا اندر وڃي پٽ کي دشمن جي حملي جي خبر ٻڌائي. راجا اِشاري سان ماتا کي وڃڻ لاءِ چيو. راجا دشمن جي حملي جي ڪا چنتا نہ ڪري پاڻ ڀڳوت ڀڄن ۾ تلين رهيو. هيڏانهن ڀڳوان سندس ڀڄن جي درڍتا ڏسي پاڻ راجا جئمل جو روپ ڌارڻ ڪري دشمن کي ڀڄائي ڪڍيو. ائين پنهنجي پياري ڀڳت جي رکشا ڪئي. هيڏانهن جڏهن راجا جئمل ڀڄن ڪري اُٿيو تہ هن دشمن سان مقابلو ڪرڻ لاءِ تياري ڪرڻ لاءِ وزيرن کي گهرايو. وزيرن چيو تہ سائين، هاڻي اوهان دشمن جو مقابلو ڪري، ڪيس ڀڄائي واپس

سان ڀڳوان جي ڀيڙا جو ورڻن ڪيائين. گوپيون ڀڳوان جي بيماريءَ جي خبر ٻڌي دکي ٿيون. سندن دل پرچي آئي ۽ هڪدم شري نارد کان پڇيائون ته اُن بيماريءَ جو ڪو علاج آهي يا نه؟ رشي نارد وراڻيو ته ڀڳوان جو ڪو پريمي جيڪڏهن پنهنجي چرڻن جي ڌوڙ ڏيندو ته اُها ڪائڻ سان ڀڳوان ٺيڪ ٿي ويندو.

اهو ٻڌي گوپين چيو ته اسين ڌوڙ ڏينديون سين. تنهن تي رشي نارد کين چيو ته جيڪڏهن توهان پنهنجي چرڻن جي ڌوڙ ڏينديون ۽ اُها ڀڳوان گرهڻ ڪري ته توهان کي نرڪ وڃڻو پوندو، پر ڀڳوان ٺيڪ ٿي ويندو. سڀني گوپين جي اکين ۾ پريم جا آنسون هئا، سڀني گوپين گڏجي رشي نارد کي چيو:

نرڪ مليگا همين يهه چنتا نهين هئه ليش

پر نج پريتم ڪو نه لوَ، هونا چاهئي ڪليش.

يعني اسان کي نرڪ ملي اُن جي اسان کي چنتا ڪين آهي، پر اسان جو پرم پيارو جيءَ جياريو اکين جو تارو مرلي منوهر بانڪي بهاري شري ڪرشن مراري ٺيڪ ٿي وڃي. رشي نارد گوپين جي ڌوڙ ڪٺي شري ڪرشن وٽ آيو. اهو احوال ٻڌي آنهن پٽ راڻين جو اهنڪار نشٽ ٿيو ۽ انهن محسوس ڪيو ته شري ڪرشن گوپين کي پيار ڇو ٿو ڪري. پيار معنيٰ قرباني. گوپيون شري ڪرشن جي صدقي هر قرباني ڪرڻ لاءِ تيار ٿيون. ايتري قدر جو نرڪ ڀوڳڻ لاءِ به ڪين ڊنيون. ڀڳوان پريم وارن کي پريم ڪري ٿو. ان ڪري پريميو! توهان به پنهنجي من ۾ پريما ڀڳتيءَ جا ٻج پوکيو. اُهي جڏهن وڌي وڻ ٿيندا، تڏهن توهان کي هرهنڌ شيام سندر جو درشن ٿيندو.

١٦ نومبر سوامي جن پونا ۾ سوامي چندرام سوامي ٽيئونرام مندر ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ ورکا ڪند

شري ڪرشن جو پوڄن ڪريو. هن آستان تي اچي به جيڪڏهن توهان ۾ وئراڳ ورتي پيدا ڪين ٿي ته ٻيو وئراڳ ڪٿي پيدا ٿيندو! هر ڪنهن کي ڪنهن نه ڪنهن ڏينهن هت اچڻو آهي، اُن ڪري هت اچڻ کان اڳ ستڪرمن جو توشو تيار ڪريو.

سوامي جن ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن شام جو آشرم ۾ ستسنگ ڪندي ڀڳوان شري ڪرشن جو هڪ درشٽانت ٻڌائيندي چيو ته پريمي ڀڳت پريتم لاءِ نه صرف سڀ ڪجهه قربان ڪرڻ لاءِ تيار هوندا آهن، پر هو پنهنجي پريتم کي راضي رکڻ لاءِ پاڻ تي دک به همرار ڪندا آهن. ڀڳوان شري ڪرشن جون پٽ راڻيون برج گوپڪائن جو نالو ٻڌي نڪ موڙينديون هيون، ڪين پاڻ تي ايمان هو. ڀڳوان سندن گهمنڊ دور ڪرڻ لاءِ هڪ کيل ڪيڏيو. شري ڪرشچند آنند ڪند پاڻ بيماريءَ جو بهانو ڪري ڌرتيءَ تي ليٽي پيو. ائين رشي نارد آيو ۽ اُن ڀڳوان کان پڇيو: پريو، توهان کي شاريرڪ ڪشٽ ٿيو آهي اُن جو علاج ڪريو؟ ٻڌايو ڪهڙو علاج قلدائي ٿيندو؟ ڀڳوان چيو، "نارد، منهنجي پيڙا کي دور ڪرڻ لاءِ ڪنهن پريمي ڀڳت جي چرڻن جي ڌوڙ جي ضرورت آهي. رشي نارد راڻين کي چرڻ ڌوڙ ڏيڻ لاءِ چيو، جئن شري ڪرشن جي پيڙا دور ٿئي. راڻين خيال ڪيو ته شري ڪرشن اسان جو پتي آهي اُن کي جيڪڏهن اسين پنهنجي چرڻن جي ڌوڙ کائڻ لاءِ ڏينداسين ته اهو وڏو پاپ ٿيندو، اُن پاپ سبب اسان کي نرڪ ڀوڳڻو پوندو. ان ڪري ڪنهن به راڻيءَ چرڻن جي ڌوڙ ڏيڻ کان انڪار ڪيو. ڀڳوان شري ڪرشن راڻين جي پريم جي پريکشا ٿي ورتي، اُهي پريکشا ۾ اسفل ويون. ڀڳوان، شري نارد کي اشارو ڪيو ته تون برج ۾ وڃي گوپين کي منهنجي پيڙا جو سماچار سڻاءِ. رشي نارد برج ڀوميءَ ۾ آيو ۽ اچي برج بالائن

صبوح شام پوڄيہ سوامي ڄن ۽ ٻين سنتن مهاتمائن امرت ورکا ڪئي.

١١ ڊسمبر پرڀات جو اُتسوَ جو ڀلئہ پائيندي پوڄيہ سوامي ڄن چيو:

ڪبير سنگت ساڌ ڪي، هـرءِ اور ڪي ٻياڌ،
ٻري سنگت اَساڌ ڪـي، جـو آٺون پهر اُپاڌ.

پريميو! سنتن ستپرشن جو سنگہ توهان جا مڙئي مرض مٽائي ڇڏيندو. مورکن جي سنگت سدائين دکدائي آهي. ان ڪري سنتن جو سنگہ ڪريو، ڪنهن نہ ڪنهن مهل تـوهان کي بہ رام جو رنگہ لڳندو. جنهنکي رام نام جو رنگہ لڳي ٿو، سو سڀاڳو آهي، اُن جي جيون سڦائي آهي. نام جو سمرڻ ئي اُتم ۾ اُتم ڪرم آهي. ٻيون سڀ ڳاليون ڀلي وساريو، پر نام نہ وساريو.

٢٠ ڊسمبر سوامي ڄن سنت پرڀارام جي ورسي اُتسوَ سبب ۾ احمدآباد ۾ پڌاريا. اُتي سوامي ڄن سنت پرڀـارام ڪالونيءَ ۾ ٽي ڏينهن ستسنگہ پروچن ڪيو. سوامي ڄن ستسنگہ ڪندي چيو تہ سنت پرڀارام جي من ۾ سنت واسورام لاءِ ايڏي تہ گروُ ڀاونا پيدا ٿي جو هو روز ڏينهن جو دڪان جو ڪم ڪار هلائي رات جو ٽنڊي مستيءَ ۾ اچي گـرو شري واسورام جـي شيوا ڪندو هو ۽ وري صبوح جو سويل ماڇين لاءِ پيرين پنڌ نڪرندو هو. محبت ۾ مفاصلو ڪهڙو! هڪ ڏينهن پتا کي خبر پوي ٿي تہ سندس سپاٽر پرڀارام روز رات جو ٽنڊي مستيءَ سنت واسورام وٽ وڃي ٿو. هوُ ڪيس روز وڃڻ کان منع ڪري ٿو، مگر سڪ سمهڻ نہ ڏي سالڪ کي. هڪ ڏينهن آخر سندس پتا کيس ڪوٺيءَ ۾ بند ڪيو، جئن هو گـروءَ وٽ نہ وڃي. مگر تڏهن بہ هي پيارو پنهنجي پريتم وٽ پنڌ ڪندو پهچي ويو. سنڌ جو درويش شاعر شاهہ ڪريم بلڙيءَ

شري گرو نانڪ ديو جي جيون تي روشني وڌي. ١٩ نومبر سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. شام جو سوامي جن شري گرو نانڪ جنم دن سنبنڌ ۾ سندن جيون جوت کي ڳهنائون ٻڌايون. رات جو پياري ڀلي مل ککريجا جي ٻرپا ڪيل گرو نانڪ دربار الهاسنگر ٢ ۾ سوامي جن سفيد پوشن کي ڪمبل ڏنا ۽ ستسنگ ڪيو. ان بعد رات جو ساڍي ١٢ بجي جڳ بابا ٿام سنت ٻرهمداس وٽ ستسنگ ڪيو. ان بعد سردار راجلسنگهه بنيجا وٽ سوامي جن ستسنگ ڪيو.

٣٠ نومبر الهاسنگر ٢ ۾ ڀائو پرسرام جهوليلعل ٽرسٽ جي سهاري ڊاڪٽر موديءَ اکين جي آپريشن جي مفت ڪئمپ لڳائي، جنهنجو مهورت پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن ڪندي ڀائو پرسرام ۽ سندس ساٿين کي ڌنيواد ڏني جي هر سال مفت اکين جي ڪئمپ لڳائي سوَن دکين جي شيوا ڪن ٿا. سوامي جن ڊاڪٽر موديءَ کي پرط آسيس ڪندي چيو ته هي هڪ ٻجلي ڊاڪٽر آهي، ڪيئن نه ٿوري عرصي ۾ ڪيترين ئي آپريشن ڪري ٿو. پرماتما ڪيس هٿ ۾ شفا ڏني آهي. هي بيمارو ڪيئن نه جدا جدا شهرن ۾ وڃي اکين جي بيمارن کي نئون نُور بخشي ٿو. شل پرماتما ڪيس وڏي ۽ صحت واري آورجا بخشي جو دکين جي شيوا ڪندو رهي.

سوامي ٽيئونرام آشرم پريم پرڪاش مندر الهاسنگر ٥ جو وارشڪ اتسؤ ٧ ڊسمبر کان ١١ ڊسمبر ملهايو ويو. ٧ ڊسمبر سوامي جن سنتن سان گڏ جي جهنڊو چاڙهي اتسو جو آرنڀ ڪيو. منجهند جو ٣ بجي سوامي جن جي نيترتو ۾ ڀڳوان شري ڪرشن ڀڳوان، شري رام، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي جهانڪين سان شاهي جلوُس رام نام جون ڌنيون لڳائيندو نڪتو. چار ئي ڏينهن

٢٦ جنوري صبوح جو آشرم ۾ سوامي جن جهنڊا وندن
ڪرايو. شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن پرچاوادي ڏينهن جي
اهميت تي ڳالهائيندي چيو ته ڀارين ديش جو ويچار ڪريو
پوءِ پنهنجو. سوارٿ سبب اڄ ديش ۾ نفاق ۽ نـاسازيءَ وارو
وايومنڊل آهي. سڀ ويچا وسـاري ايڪتا جي سوتر ۾
ٻڌجي وڃو.

١٠ فيبروري ڪرلا ڪپليشور مهاديو منڊر طرفان آيوجت
شوَ جي ميلي سمبنڌ ۾ شاهي جلوس پوڄيه سوامي جن جي
نيترتوَ ۾ نڪتو. ١١–١٢ فيبروري سوامي جن اُتي ستسنگ
ڪندي ڀڳوان ڀولاناٿ شنڪر جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

روهڙا برادري منڊل جو وارشڪ اُتسوُ ١٢ فيبروري آرتوار
صبوح جو ١١ بجي مارڪنڊيشور مهاديو منڊر ورلي بمبئيءَ ۾
پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت ٿيو. سـوامي جن هوشيار
وديارٿين کي انعام ڏيندي منڊل جي ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد
ڏني. سوامي جن هن موقعي تي سماجڪ مسئلن تي ڳالهائيندي
چيو ته ڪيترا ئي مسئلا سماج پاڻ پيدا ڪيا آهن. سماج ئـي
انهن کي دور ڪري سگهي ٿي. سماج جي نؤنرماڻ لاءِ ڪرسمن
جو تياڳ ڪريو. شادين ۽ ٻين خوشين جي موقعن تي هزارن
گگدامن جو ڪوس ڪيو وڃي ٿو. ملڪ ۾ ڪيڏي نه مفلسي
آهي! شراب مانس ۽ اجاين ڏيکاوَن تي خرچ نه ڪري غريبن
نياڻين جو اُڪلاءُ ڪريو. اها سڄي سماج تي جوابداري آهي.
هزارين وڏ ور ڪنيائون ڪنواريون ويٺيون گـونگا ڳــوڙها
ڳاڙين، اُنهن تي قياس ڪريو.

هر سال جيان هوليءَ جي موقعي تـــي وڏالا سنڌي برادر
منڊل طرفان وڏالا بمبئيءَ ۾ ٨ مارچ کـان پوڄيه سوامي جن
جو ستسنگ يگيه آرنڀ ٿيو. سوامي جن اُتي پياري جيشندرام

وارو چوي ٿو:

نيڻهن نياپي نه ٿئي، سڏين سيڻ نه هون
ڪارين راتين رت ڦڙا، جان جان نيڻ نه رون

پريميو! توهان به ستگرن جي شرڻ وٺي خوب نام جپيو. ڀلي سنسار ۾ رهو، پر سنسار جا ٿي نه رهو. جيڪڏهن سکي رهڻ چاهيو ٿا ته پرماتما جا بالڪ ٿي رهو. شري ارجن جيان پنهنجي واڳ ڀڳوان شري ڪرشن کي ڏيو ته پاڻيهي پريو توهان کي دنيا جي درياهه مان پار لگهائيندو.

٢٣ ڊسمبر سوامي جن ٻڙوديءَ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٻه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪري ٢٥ ڊسمبر الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا. ٢٥ ڊسمبر شام جو ستسنگ ۾ ڊاڪٽر چوئٿرام گدواڻيءَ جي جنمدن سنبنڌ ۾ سوامي جن چيو ته ڊاڪٽر چوئٿرام گدواڻي سنڌ جو گجندڙ شير هو، نڊر نشڪام نيتا هو. هن پياري ساري جيون ديش ۽ سماج کي ارپڻ ڪئي. پريميو! توهان به جيون ۾ ديش ۽ جاتيءَ لاءِ ڪجهه نه ڪجهه ڪريو. جڳه جڳه جيوي پراپڪاري، مرد هجي چاهي ناري.

١٠ جنوري صبوح جو سوامي جن ٽيئونرام ستسنگ منڊلي اُلهاسنگر ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. ڀاءُ جيوٽداس آهوجا سوامي جن کي وينتي ڪئي ته اهڙي آسيس ڪريو جو جلدي ستسنگ لاءِ نئون هال ٺهي تيار ٿئي.

٢١ جنوري سوامي جن شهيد هيمون ڪالاڻيءَ کي شردانجلي ڏيندي چيو ته هن نوجوان ديش جي آزاديءَ جي هون ڪنڊ ۾ پنهنجي پراڻن جي آهوتي ڏئي قوم جو ڪنڌ مٿي ڪيو. قرباني ئي انسان جي مهانتا جي ڪسوٽي آهي. پريميو! توهان به ديش ۽ سماج جي اُٿان لاءِ ڪجهه نه ڪجهه يوگدان ڏيو.

اچي ۽ پڳڙا ڪائي پاڻي ۾ پيو پيئي. سيوا ۾ هڪ نوڪر ڪٽي رکي ڏيوس.

سيٺ جي پٽن کي اها ڳالهه ٺيڪ لڳي. پنهنجن هڪ ٻن برادريءَ وارن سان صلاح ڪري انهن کي ساڻ وٺي ٻيءُ وٽ آيا ۽ مٺين سچي ڳالهه سمجهائي الڳ اوطاق ۾ رهڻ لاءِ وينتي ڪيائون. سيٺ ڪاوڙجي پٽن کي چوڻ لڳو، ته اسان جو آئي وئي سان ڪهڙو ڪم، ڇاجي لاءِ ٻي جڳهه ٺهرائجي. اجايو خرچ. مون ڪيتري تڪليف ڪري مايا ميڙي آهي. توهان اجايو خرچن ۾ وڃائڻ جي سوچي رهيا آهيو. ها، باقي ٺهرن کي تڪليف ٿيندي هوندي، ان ڪري مان ٿي مٿن ڀڪي وهندس. اڳتي هنن کي تڪليف ڪين ٿيندي. باقي الڳ اوطاق ۽ نوڪر جو خرچ ڪين ڪبو. سو اهڙي نموني سيٺ مايا ۾ موهه هجڻ جي ڪري پٽن جي ڳالهه ٺڪرائي ڇڏي. ڪجه وقت گذريو، پٽن سيٺ کي هردوار هلڻ لاءِ چيو. سيٺ چيو سنت ۽ شاستر چوندا آهن ته گنگا ۾ شنان ڪرڻ سان پاپ ناس ٿيندا آهن، هردو اوجل ٿيندو آهي. دل ۾ ديا اُتپن ٿيندي آهي. سو اگر گنگا هلبو ته هڪ ته خرچ، وري شنان ڪرڻ سان پاپ ناس ٿيندا ته هردو اوجل ٿيندو ۽ ديا اُتپن ٿي ته دان ڪرڻ تي دل ٿيندي ۽ دان ڪرڻ سان ڌن خلاص ٿي ويندو. هيتري محنت سان ميڙيل مايا مان ائين ڪين وڃائيندس. سو سيٺ اهڙا دليل ڏيئي مايا جي موهه ڪري گنگا جي درشن، آنند ۽ دان پُن، پُنن کان بيمکه ٿي رهجي ويو. گنگا جو درشن ته ڀاڳن وارن کي پراپت ٿيندو آهي.

آخر ٿوري سمي ۾ سيٺ جو سرير شانت ٿي ويو. سيٺ جي پٽن پنهنجي برادريءَ وارن ۽ چڱن ڀلن سان صلاح ڪئي. پتا کي جيئري ته هردوار ڪونه وٺي وڃي سگهياسين.

هيمنداس واڌوا جي گهر ۾ رهيا. سوامي جن اُتي ٢٠ مارچ تائين ستسنگ ورڪا ڪئي.

هڪ ڏينهن سوامي جن منش جيون جي سچي مقصد تي پروچن ڪندي چيو: منش کي پراُپڪار ۽ پرمارٿ ۾ جيون گذارڻ گهرجي.

يا تو آتم گيان هو، يا تو پراُپڪار
يي دونو جس ۾ نهين، مانش وهه بيڪار.

پرڀوءَ جيڪي اسان کي مال ملڪيت، عهدو اقبال ڏنو آهي، سندس ئي امانت آهي. جيڪڏهن ان امانت ۾ خيانت ڪبي ته پوڄڻا پاڻ کي پوڄڻي پوندي. تنهنڪري پئسو پدارٿ ۽ شڪتي ست ڪرمن ۾ لڳايون. جيڪڏهن ڪنجوس ٿي مايا جا مجُوُ ٿي وهنداسين ته مالڪ جي مهر کان وانجهجي وينداسين. جهڙو ڪرم ڪبو ٿل به تهڙو ئي ملندو.

سهارنپور شهر ۾ هڪ سيٺ رهندو هو. سندس گهر واري گذاري ويئي هئي. ڪيس به پٽ هئا. شادي ٿيل هئي. ٻئي پٽ دڪان سنڀاليندا هئا. ڌن دولت جي ڪمي ڪين هين. پر سيٺ دل جو ڪنجوس هو.

سيٺ جي اوسٿا اچي وڏي ٿي، سو سڄو ڏينهن گهر ۾ ئي گذارڻ لڳو. ٿوري گهٽي نقصان تي نهرون کي پيو ڳالهائيندو هو. هڪ دفعي هدن پاڻ ۾ سوچيو ته سهري جي گهر وهڻ ڪري اسان کي ان کان مهن پڪڙو ٿو پوي، جنهن ڪري ڪم ڪار رڌڻ پچائڻ، شنان پاڻي ڪرڻ وغيره ٻين ڪمن ۾ تڪليف ٿي ٿئي. سو هدن پدهنجي پتيءَ کي سڄي ڳالهه سمجهائي چيو ته - سائينءَ اوهان کي سڀ ڪجهه ڏنو آهي. ڇونه سهري کي الڳ اوطاق ٺهرائي ڏيو. جتي آيو ويو مهمان وغيره پيو

ي پالڪيءَ مان لاهي پاسيرو ڪري ڪنهن ڪنڊ ۾ رکي ۽
اڻ چپ ڪري مڙدو ٻئي پالڪيءَ ۾ سمهي پيو ۽ (ڀوريون)
ڳي وانگر چادر پائي ڇڏيائين. پرڀات جو سڀ اُٿيا ۽ جلدي
الڪي کڻي اچي هردوار ڪنڪل تي پهتا. گر برهمڻ کي گهرائي
ڪرياڪرم شروع ڪيائون. ايتري ۾ لاش ۾ ڪجهه چرپر ٿي.
اٺهن کي شڪ پيو ته شايد سيٺ جيئرو آهي. اچا جو چادر
اهي ڏسن ته هڪ جيئرو جاڳندو ڪوڙهي ليٽيو پيو آهي.
سڀ وائڙا ٿي ويا. ڪوڙهيءَ ڪنبندي ڪنبندي سموري ڳالهه
ڪئي. هاڻي ماڻهو ويچارا ڇا ڪن. سيٺ جي پٽن ڇيس ڪم
ه ڏاڍو ڪسو ڪيو اٿيئي. جيڪر جيئري ئي توکي ماري
ڇڏجي، پر هاڻي ڇا ٿيندو. ڪيس ڇڏي ڏنائون. پاڻ ۾ صلاح
ڪري ٻه ڄڻا پنتي موٽيا. هڪ سيٺ جو پٽ ۽ هڪ ٻيو، ٻه
گهوڙا وٺي تڪڙا موٽيا ۽ ڌرمشالا ۾ اچي ڏسن ته برابر لاش
پيو آهي. هو لاش کڻي جلدي هڪ گهوڙي تي رکي ٻڌائون
۽ واڳ هٿ ۾ جهلي ٻئي گهوڙي تي پاڻ چڙهيا. گهوڙو لاش
ڏسي ڏڪي ويو. هردوار نه هلي پويان ڀير ڪيائين. هدن
گهڻي ڪوشش ڪئي، پر گهوڙي کي روڪي نه سگهيا. گهوڙو
ڀڪندو موٽي اچي سيٺ جي گهر پهتو. سڀ وائڙا ٿي ويا
ته هي مٺل ڪيئن گنگا تان موٽي آيو. سڀ ڪرمن جي
ڪاڻ آهي. چوندا آهن ته جاءِ ڪندي ٿئي، ڪپڙو ڪندو ٿئي،
مهن ڪندو ٿئي، پر ڪنهن جو ڪرم نه ڪندو ٿئي. سيٺ جو
ڪو ڪرم ڪندو هو. ٻيا ڇا ڪن.

آخر گنگا مان ماڻهو گهرائي، پنهنجي شهر ۾ ئي اگني
سنسڪار ڪيائون. باقي هڏا (گورو) هڪڙي دٻي ۾ وجهي،
مٿان سنو ريشمي ڪپڙو ويڙهي، پنهنجي گر برهمڻ کي گهرائي،
پنج سؤ رپيا ۽ گورو ڏيئي چيائونس ته گورو هردوار گنگا ۾

هاڻي اسان جي مرضي آهي ته پتا جي شرير کي هردوار کڻائي اُتي هلي ڪرياڪرم اگدي سنسڪار وغيره ڪيو وڃي، سائينءَ سڀ ڪجهه ڏنو آهي.

سيٺيءَ سوچيو، سپاترُ سنتان آهي. ڪين ان چڱي ڪم ۾ مدد ڪرڻ گهرجي، اُن بهاني گنگا جو درشن پڻ ٿيندو. سياڻن جو چوڻ آهي، شاديءَ تي وڃڻ، ڇٺيءَ تي وڃڻ، پارٽيءَ وغيره ٻين نوتن تي هڪ ٻئي وٽ اچڻ وڃڻ، اهو ته هڪ قسم جو رستو آهي. پر مڙدي سان ساڻ وڃڻ اهو پڇه ڪرم آهي. مڙدي سان هڪ هڪ پير کڻڻ يگيه جي سمان آهي. اهو سوچي سيٺيءَ ها ڪئي. ڪي برادريءَ جا مِٽ مائٽ، ڪي ٻئي بزرگ ۽ ٻيا ٻه ڪي هردوار جي درشن جا پياسي تيار ٿيا. سيٺ جي شرير کي سينگاري پالڪيءَ ۾ رکي ڏاڍي ڌام ڌوم سان هردوار ڏي هليا. رستي ۾ رات پيئي، هڪ ڌرمشالا ۾ ٽڪيا. گرميءَ جا ڏينهن هئا، سڀ ٻاهر سمهيا. سيٺ جي پالڪي اندر هڪ ڪوٺيءَ ۾ رکيائون ۽ هڪ ماڻهو پهري تي رکيائون.

اُن ڌرمشالا ۾ هڪ ڪوڙهي ٻڍو شرير رهندو هو. ان ماڻهن کان اها سڄي وارتا ٻڌي. ڏسو ڪرتار جي قدرت ۽ ڪنجوس جي قسمت. اُن ٻڍي جي من ۾ پريو کهڙي پريرڻا ٿو ڪري. ٻڍي من ۾ سوچيو، هتي ڪوئي موکي ڪونه ٿو ليکي، چونه اُن سيٺ جي شرير کي لاهي پالڪيءَ ۾ مان سمهي پوان. اهڙي نموني هردوار پهچي وڃبو. اُتي ٻکيا ڪري وقت گذاربو، ڳالهه کلئي کان پوءِ ڪٿي ڪجهه ماريندا ٻيو ڇا. جي مري به ويس ته چڱو، گنگا وٽ گتي ته ٿيندي. ائين سوچي ٻڍو جاڳندو رهيو. هوڏانهن جيڪو ماڻهو جاڳي پهرو ڏئي رهيو هو، تنهن کي به ٿڪاوٽ جي ڪري ننڊ اچڻ لڳي ۽ ليٽي پيو. ٻڍي اهو موقعو ڏسي جهٽ پٽ سيٺ جي شرير

گھر صفائي ڪرڻ لاءِ آيو. گھر جي زالن اُهو ڪپڙو سڃاتو ۽ ٻڌايائونس ته اهو خميص جو ڪپڙو ڪٿان آندو اٿيئي؟ هريجن چيو مڙيئي مالڪ مهر ڪئي آهي، ڪٿان مليو ويو. زالن مردن کي ڳالهه ڪئي ته جاچ ڪريو ته سهرو گنگا تي پهتو، يا اڃا هتي ئي گهمي ڦري رهيو آهي! آخر سيٺ جي پٽن پڇڻ کي گهرائي هريجن ۽ برهمڻ کان سموري ڳالهه پڇي. هريجن سچ ٻڌايو. برهمڻ کي چيائون: تو چيو ته سڀ ڪريا ڪرم سٺي نموني ڪري آيس. تڏهن تي برهمڻ چيو، توهان سو چيو ته جيڪو پاڻ جيئري ته گنگا تي نه هليو، پر مئي کان پوءِ هيڏن ماڻهن هوندي به اڌ تان موٽي آيو. سو مون اڪيلي سان ڪيئن هردوار هلندو! مان ڇا ڪريان، منهنجو ڪوئي ڏوهه ڪونهي. سندس ڪرم ئي اهڙا هئا.

پريميو! ان ڪري توهان کي جيڪي دان پن، نام سمرڻ ست ڪرم ڪرڻا آهن، سي هاڻي ئي ڪريو. نام جپي رسنا پوتر ڪريو ۽ دان پن ڪري مايا ۽ هٿ سڦلا ڪريو. داتار جي ڏني مان ڏيندا رهو.

اُتسوَ جو پلؤ پائيندي سوامي جن چيو ته ستسنگ جي مراد ئي آهي نام جپڻ. پريميو! توهان کي ڌنيواد آهي جو هر سال هتي ڏينهن ۾ ستسنگ جو آيوجن ڪريو ٿا. خوب نام جپيو ۽ ستڪرم ڪريو.

سنساري ماڻهو بئنڪ ۾ پنهنجا پئسا الڳ الڳ نالن سان کاتا کولي رکائيندا آهن. پنهنجو کاتو، پتنيءَ جو کاتو، پٽ جو کاتو، نُنهن جو کاتو، ڌيءَ جو کاتو. مطلب ته پئسن جي بچت يا انڪم ٽئڪس جي بچاءَ لاءِ الڳ الڳ کاتا کولين ٿا، يا نڌين ۾ مايا ميڙڻ جي چوسي پوي، ان لاءِ ڪين جدا جدا کاتا کولائي ڏنا وڃن ٿا. ائين گهر جي سيني پاتين کي به پگهوت پڇن ڪرڻ

ٻرواهه ڪري ڪرياڪرم پنڊدارو وغيره سڀ سنئي نموني ڪري اچ. جيٺمل سيٺ جي سڌگتي ٿئي. برهمڻ پئسا وٺي گورو ڪڻي هليو. ٿورڙو بعد ڪيائين ته اچي اندر ۾ خيال ٿيس ته مان اڪيلو ماڻهو، ڇهر جهنگ جو ڪم، متان ڪوئي ڦري نه وٺي. تنهن ڪان چڱو ته ائين ٿيندو جو پئسا گهر رکي اچان. هردوار ۾ گهڻائي سچا تل برهمڻ آهن، اُنهن ڪان وٺي ڪم پورو ڪري اچبو. پوءِ موٽي اچي ڪڻي اُنهن کي ڏبا. ايترا پئسا کپندا به ڪين، اجايو خطرو ڇو ساڻ کڻان. اها ڳالهه سوچي، گورو مٿي وڻ ۾ ٽنگي، پاڻ گهر موٽيو.

عجب آ رام جي ليلا ته ڇا مان ڇا ٻڌائي ٿو،
بندي جي من ۾ هڪڙي ته ٻيو وري ٻي ٻڌائي ٿو.

ان جهنگ ۾ هڪ صفائي ڪندڙ هريجن ڪاٺيون ڪرڻ آيو. مٿي جو نظر پيس ته وڻ تي چڙهي ڏٻو لاهي آيو ۽ گهڻو پري وڃي کوليائين. هڏا ڏسي وائڙو ٿي ويو. سوچيائين منهنجو ڪهڙو ڪم. گهٽ ذات وارن کي ڌرم اڌرم جي ڄاڻ پوي ڪين، سو هڏا هيڏانهن هوڏانهن ڦٽي ڪري ڏٻو ڌوئي پوئي گهر کڻي آيو ۽ ڪپڙي مان خميص سبايائين. ڏسو، پڇن ڪان بيمڪه ڇا هڏا به رليا. جيڪو نام ٿتو جپي، دان ٿتو ڪري، ان جي اها حالت ٿي ٿئي. هوڏانهن جڏهن برهمڻ موٽيو، ڏٻو نه ڏسي وائڙو ٿي ويو. هيڏانهن هوڏانهن گهڻو ئي ڳولهيائين، پر پتو ڪين پيس. آخر هٿين خالي هردوار وڃي گهمي ڦري ٿوري وقت ۾ واپس اچي سيٺ جي پٽن کي خاطري ڏنائين ته سنئي نموني ڪرياڪرم، پاٺ پنڊدارو وغيره ڪري آيو آهيان، توهان ڪوئي خيال نه ڪريو. سيٺ سڌو سرڳ ويو. پلا پيو ڇا چوي.

مهدي بن ڪان پوءِ اُهو هريجن ساڳيو ڪپڙو پائي سيٺ جي

ڪريو تہ ٻريو ٻهاڙيءَ تائين پٽ جي رهجي اچي. ڀڳوان پنهنجن پيارن جي ڪيڏي نہ پرگهور لهي ٿو ۽ رکشا ڪري ٿو.

ڪرشڻ ڀڳت رحيم خانخانہ دهليءَ جي بادشاهہ جي حڪم سان، ڏکڻ ڀارت جي هڪ هندو راڄڌانيءَ تي حملو ڪيو ۽ هن فتح حاصل ڪئي. راجا رحيم خانخانہ ڏي نياپو موڪليو تہ توهان جي جيت تہ برابر ٿي آهي، پر اسين پاڻ ۾ چونہ مترتا جو ناتو ڳنڍيون. توهان اسان جي گهر ۾ ڀوڄن ڪريو. رحيم، راجا جي اها نينڊ قبول ڪئي. جڏهن هو راجا وٽ کاڌو کائڻ وڃي رهيو هو تہ قلعي جي دروازي وٽ ڪيس هڪ ٻالڪ چيو تہ راجا وٽ ڀوڄن ڪرڻ نہ وڃ. راجا جي من ۾ کوٽ آهي. هن تنهنجي کاڌي ۾ زهر ملائي رکيو آهي. توکي زهر کارائي پوءِ تنهنجي سئنا کي ڀڄائي ڪڍندو. رحيم ٻالڪ کي چيو تہ مان راجا کي انجام ڏنو آهي تہ تو وٽ اچي کاڌو کائيندس. ٻالڪ چيو: خانخانہ، انجام ڇا جو؟ هرگز نہ وڃ. رحيم اُن ٻالڪ کي چيو: ”ڇا، تون شري ڪرشڻ آهين جو تنهنجي ڳالهہ مڃيان.“ ٻالڪ مشڪندي چيو تہ مان ڪرشن ئي هجان، پوءِ ڳالهہ مڃيندين. رحيم ٻالڪ ڏانهن نهاريندي ٻال روپ ڀڳوان شري ڪرشن جو درشن ڪيو. اُهو ٻالڪ جلدي انترڌيان ٿي ويو. پرڀو ڀڪتن جي ڪيئن نہ سار سنڀال لهي ٿو. رحيم، ڀڳوان شري ڪرشن جو درشن ڪري ڏاڍو خوش ٿيو. هن هڪدم قلعي تي چڙهائي ڪري راجا کي قيد ڪيو. رحيم، راجا کي شرمائيندي چيو تہ تو مونکي مترتا ڪري کاڌي کائڻ لاءِ دعوت ڏني. ڇا دوست کي زهر ڏبو آهي؟ اهو ٻڌي راجا ڏاڍو شرمندو ٿيو. هن رحيم کي چيو تہ مونکي پڪ ٿي پڪ موت جي سزا ملندي، پر توهان کي اها خبر ڪيئن پيئي تہ مان کاڌي ۾ زهر ملايو آهي. مهرباني ڪري اهو راز مونکي

گهرجي. پرارٿنا ڪرڻ گهرجي. ڪيترن گهرن ۾ ڏٺو ويو آهي ته گهر جو هڪڙو ڀاتي نام سمرڻ ڪندو ته ٻيا ڀاتي ان ۾ نه خوش. پاڻ پريوءَ کي وساري ڇڏين ٿا. جڏهن مايا ميڙڻ لاءِ سڀ ڀاتي الڳ الڳ ڪاتا کولين ٿا، تڏهن گهر جي هر ڀاتيءَ کي پريوءَ جي بئنڪ ۾ نام پدارٿ روپي پونجي رکائڻ گهرجي. هر ڪنهن جيو کي پنهنجن پنهنجن ڪرمن جو ڦل ملي ٿو. ان ڪري پريميو! نام سمرڻ ۽ ستڪرمن ڪرڻ ۾ ڪنجوسائي ڪين ڪريو. نام جي پونجي سڪدائي آهي. هن لوڪ ۾ به توهان کي سک ڏيندي ته پرلوڪ لاءِ به توشو ٿيندي. منش ديهيءَ ۾ ئي نام پدارٿ گڏ ڪري سگهجي ٿو. ٻيءَ ڪنهن به جوڻ ۾ نام سمرڻ ممڪن ڪين آهي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

ڪهه **ٽيئون** سنسار کي ڇوڙو سڀ هي ڪام،
جاڳت، سووت رام جپ جو ست چت سڪدام.

مکي ڇوئنٿرام بيگراج سوامي جن جا آپار مهيما.

گانڌي نگر پريم پرڪاش منڊر جي وارشڪ اُتسو سنبنڌ ۾ سوامي جن ٢٤ مارچ صبوح جو گانڌي نگر ڪولهاپور ۾ پڌاريا. گانڌي‌نگر ريلوي اسٽيشن تي ڍهلن شهنائين سان سوامي جن جو سواگت ڪيو ويو. صبوح جو ڏهين ٻجي سوامي جن جهنڊو چاڙهي اُتسوَ جو آرنڀ ڪيو. شام جو پنجين ٻجي سوامي جن جي نيترتوَ ۾ شاهي جلوس نڪتو. چارئي ڏينهن سوامي جن ۽ ٻين سنتن ستسنگ ورکا ڪئي. هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڀڪت وتسل ڀيه هرن هري، ڪروڻا شيل نڌان،
ڪهه **ٽيئون** ڪل ڪال ۾، لاج راکه ڀگوان.

پريميو! پرماتما ڀڳت وتسل آهي، پنهنجن پيارن جا دک درد دور ڪري ٿو. ديا جو ڀنڊار آهي. اُن کي نت نيم پرارٿنا

پرشنسا ڪئي.

رات جو شاهي پنڊال ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سڀ سان ڀلائيءَ جا ڀير ڀريو. ڪو ڪسو هلي يــا پڪو، توهان سڀني کي پڇندي دل جو پيار ڏيو. سلطان محمود هڪ عمدو عاليشان باغ ٺهرايو. جنهن ۾ طرحين طرحين جا گل، جن جي سرهاڻ ۽ سونهن لاثاني هئي. هڪ ڏينهن هــن بياري اُن باغ ۾ محفل لڳائي. اُن محفل ۾ سندس پيءُ بہ شريڪ ٿيو. سلطان محمود پيءُ کان پڇيو، " مهربان بابا! اوهان کي هــي باغ ڪيئن لڳو؟" پيءُ وراڻيو، "پٽ، اهڙا بـاغ تہ اسان جا نوڪر يا امير بہ لڳائي سگهن ٿا. تون زندگيءَ جي باغ ۾ رحمت ۽ پيار، حليمائيءَ ۽ ڀلائيءَ جا درخت پوک. اُنهن درختن جـا ميوا هزارن شخصن کي فيض رسائيندا." ڀريميو! توهان بہ جيون جي قلواڙيءَ ۾ سک جا سلا ۽ پرُاپڪار جا ٻج پوکيو. هــي محل ماڙيون مڪان مايا پرڀوءَ جي پريم کان سواءِ ڪنهن ڪم جا ڪين آهن. پرڀوءَ توهان کي مايا ڏني آهي تہ اُها ستڪرمن ۾ سڦلي ڪريو. جيڪڏهن مايا گهٽ آهي تہ پڇندي مٺڙي زبان سان ٻين جون دليون وٺو. ڪنهنجي بہ دل وڻڻ پڄ جو ڪم آهي. روز نيم سان نام جپيو. منش جيون جا سواس سڦلا ڪريو.

٧ اپريل جڳت گرو شنڪر آچاريہ اُترا کنڊ، سوامي ٽيئونرام آشرم ۾ پڌاريا. پوڄيہ سوامي جن سندن سواگت ڪندي چيو تہ اسان سڀني جا سؤڀاڳيہ آهن جو هن پوتر آستان تي جڳت گرو شنڪر آچاريہ پڌاريا آهن. هي مهان وڀوتي هندو ڌرم جـا رکشڪ آهن، اسانجا ڌارمڪ نيتا آهن. جڳت گرو شنڪر آچاريہ چيو تہ هن مندر ۾ اچي اسانکي پرسنتا ٿـي آهي. توهان گئو ماتا، هندو ڌرم ۽ ڀارتيہ سنسڪرتيءَ جا سدرکشڪ سچيت پرهري ٿي رهو. توهان ڌرم جي رکشا ڪندا تہ ڌرم توهان جي رکشا

ٻڌايو. رحيم چيو، ”راجا، تو مونکي هڪ دفعو متر سڏيو آهي، وري وساهه گهاتي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي، مگر مان توکي موت جي سزا ڪين ڏيندس. باقي مونکي زهر جي ڳالهه ڪنهن ٻڌائي، اهو راز ڪين ٻڌائيندس. راجا ڏاڍو پشيمان ٿيندي رحيم کي اُن راز ٻڌائڻ لاءِ عرض ڪيو. راجا جي گهڻي زور ڀرڻ تي رحيم اُن کي ٻڌايو ته ڪيئن نه شري ڪرشن ٻال روپ ڌاري وٽس اچي مدد ڪئي ۽ ڪاڌي ۾ زهر بابت ٻڌايو. اهو ٻڌي راجا زار زار روئڻ لڳو. سنت ديالوُ ٿيندا آهن. رحيم خانخانه هڪدم ڪيس گلي سان لڳايو. اُهو راجا، رحيم جي سنگ ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جو پريمي ٻڻجي پيو. پريميو! جيڪي ڀڳوان سان ناتو ڳنڍين ٿا، ڀڳوان ڪيئن نه اُنهن جي اچي رکشا ڪري ٿو. تنهنڪري پريوءَ سان پريم جو ناتو ڳنڍيو ته توهان جا ٻئي لوڪ سهيلا ٿيندا.

پائونگر سنڌ پنچات فيڊريشن، ڀاءُ ايشورلعل سندرداس منگتاڻي ۽ ٻين پريمين جي نيند تي پوڄيه سوامي جن هوائي جهاز رستي ٢ اپريل پاونگر ۾ پڌاريا. هوائي اڏي تي سوَن پريمين سوامي جن کي ڦول مالهائن سان جهنجهي ڇڏيو. سوامي جن سان گڏ سنت ديو پرڪاش ۽ ڊاڪٽر ديال آشا به ساڻ هئا. رات جو سوامي جن ستسنگ ورکا ڪئي.

پاونگر سنڌي پنچات فيڊريشن ٣ اپريل ١٩٨٤ چيٽي چنڊ جي پوتر ڏينهن صبوح جو ساموهڪ جٽين جو ڪاريه ڪرم جهوليلعل مندر ۾ رکيو. ان موقعي تي پوڄيه سوامي جن جٽيا پائيندڙ سڀني ٻالڪن کي آشيرواد ڪندي اسٽيل جون پليٽون سوکڙيءَ طور ڏنيون. سوامي جن ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي جٽين جي اهميت تي ڳالهايو. سوامي جن سان گڏ ڊاڪٽر ديال آشا پڻ آيل هو جنهن ان سماجڪ ڪاريه جي

توهان به اُن الڪه جي اوٽ وٺو. سنگرو مهاراجن جي ٻاڻيءَ جو نت ابياس ڪريو. ڪنهن نه ڪنهن سنتپرش جي سکيائن کي هنڊائيو ته توهان جو اندر اُوجل ٿيندو ويندو. ڪنهن ڪامل گروءَ جي اوٽ وٺو.

سنگرو کي ڪرپا بنا، ڪلي نه دشم دوار،
ڪهه **ٽيئون** گر شرن لي، سن انهد جهنڪار.

گهر ۾ جيڪڏهن ڪن ڪچرو هجي يا گندو سامان هجي ته هڪدم اهو ڪڍي ڪرڻ گهرجي. صفائي ڪرڻ گهرجي. صاف سٿري گهر ۾ رهڻ سان آنند ايندو آهي. بيماريون به پري وينديون آهن. گهر ۾ سڳنڌيءَ واريون شيون گل عطر وغيره رکبا آهن جيئن گهر ۾ سونهن سڳنڌ سجاوت هجي، تيئن جڏهن من ۾ ڪام ڪروڌ، لوڀ موهه، اهنڪار روپي گند ڦٽ وڌي وڃي ته هڪدم اُنهن وڪارن جو تياڳ ڪجي. جيئن گهر جي صفائي، شرير جي صفائي ضروري آهي تيئن من جي صفائي به تمام ضروري آهي. من ۾ ست وچارن روپي گل رکڻ گهرجن. ست وچارن جي سماويش سان من کي شانتي ملندي، چت جي ورتي پرماتما سان لڳندي. پريميو! من جي صفائيءَ لاءِ ست شاسترن جو ابياس ڪريو. سنتپرشن جي ٻاڻيءَ جي ابياس سان به توهان جي من جو ڪچرو نڪرندو ويندو.

جئپور ۾ وارشڪ آتسوَ جي موقعي تي ڀاءُ سندرداس آڏواڻيءَ کي اوچتو اچي موڪن جي سخت تڪليف ٿي. ڪافي خون نڪتو، هلڻ ڪان هلاڪ ٿي پيو. ڊاڪٽر کي آندو ويو. ڊاڪٽر صلاح ڏني ته سندرداس کي هڪدم اسپتال ۾ داخل ڪيو وڃي. سندرداس گهٻرائجي ويو. هي پيارو ٻن ڄڻن جو سهارو وٺي پوجيه سوامي جن وٽ غمگين حالت ۾ آيو ۽ اچي وينتي ڪيائين ته سائين، اوچتو موڪن جي ڏاڍي پيڙا ٿي آهي،

ڪندو. توهان ڀڳوان شري رام ۽ ڀڳوان شري ڪرشن جي سدڪتان آهيو. اُنهن جي سدائنن تي هلو.

پريم پرڪاش منڊل جو ٦٣ وارشڪ اُتسوُ ١٥ اپريل کان ١٩ اپريل امراپور آستان جئپور ۾ آيوجت ڪيو ويو. پوڄيه سوامي جن اُن اُتسوَ سمبنڌ ۾ ١٠ اپريل جئپور ۾ پڌاريا. ١٤ اپريل سوامي گرمکداس مهاراج جي پڻيه تٿي سمبنڌ ۾ سوامي جن ڪيس شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سوامي گرمکداس مهاراج منڊل جو مُکيه هو. هن سنت ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سان گڏجي رتن ڪري سوَن کي نام ڄمايو، سوين ڀڄن رچيا. هي سنت جڏهن تنبوري تي ڀڄن ڳائيندو هو ته سوَن دلين کي ڌوڏيندو هو.

١٥ اپريل صبوح جو سوامي جن سڀني سنتن سان گڏجي جهنڊو چاڙهي اُتسوَ جو آرنڀ ڪيو. منجهند جو سوامي جن جي نيترتوَ ۾ شاهي جلوس رام نام جون ڌنيون لڳائيندو نڪتو. چارئي ڏينهن صبوح شام پوڄيه سوامي جن، منڊل جي سنتن ۽ ٻين مهاتمائن ستسنگ ورکا ڪئي. ١٩ اپريل پرڀات جو اُتسوَ جو پلئہ پائيندي سوامي جن چيو:

مايا ڇل ٻل روپ هئہ، مايا دکہ ڪا ڌام،
ٽيئون مايا ممت تج، سمرو هري ڪا نام.

پريميو! ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا ته مايوي پدارٿن جو تياڳ ڪري، نام سان نيهن لڳايو. مايا جا ڀن ڀن روپ ڪشش ڪندڙ آهن، پر انت ۾ دکدائي آهن. سنيه سوَروپ پرماتما کي ڇڏي جيڪو مايا روپي اپاڄن پٺيان ڊوڙندو، سو اوس ٿاٻا کائيندو. ان ڪري هڪ پرماتما جي اوٽ وٺو.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن پرماتما جي اوٽ ورتي،

نه ٿيو. ڀڳوان پنهنجن ڀڳتن کي پنهنجي ٻاجهه ڀرين ٻانهن ۾ جهپي ٿو.

پريميو! توهان به پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو. اُن کي پريم شردا سان ياد ڪريو ته پرماتما اوس توهان جي رکشا ڪندو، توهان جي سار لهندو.

١٥ مئي آشرم ۾ پوڄيه سوامي جن ٻڌ جينتيءَ جي موقعي تي پروچن ڪندي چيو ته گوتم ٻڌ کي ڀڳوان جو اوتار مڃيو وڃي ٿو. هُو ڄائو ڀارت ۾ مگر سندس پوئلڳ دنيا جي ڪيترن ملڪن ۾ آهن. هي پيارو اهنسا ۽ ديا جو ساڪيات روپ هو. هن کي اوچتو دنيا کان ڪٺائي اچي وئي. راڄائي ٻارهوندي، سيڻي سکڻ هوندي به پنهنجي پتنيءَ، پٽ ۽ راڄ محل کي تياڳي، ڪيئن نه جهنگل ۾ سالن جا سال تن کي تسيا ڏيئي ڪٺن تپسيا ڪري ٿو. کاڌو پيتو تمام گهٽ کائڻ سبب سندس شرير ڏاڍو ڏٻرو ٿي وڃي ٿو. سندس هڏا نڪري اچن ٿا. هڪ ڏينهن اُتان ڪي ڀيڏو هڪ راڳ ڳائيندڀون وڃن ٿيون. راڳ جو مطلب هو ته ستار جي تارن کي ايترو ڍلو نه ڇڏج جو اُنهن مان پورو آواز نه نڪري، نه وري ستار جي تارن کي تمام ڇڪ ڏي جو تارون ٽٽي پون، ميزان قائم رکڻ گهرجي. راڳ جي انهن لفظن گوتم جي من ۾ پريورتن آڻي ڇڏيو. پرماتما جي پراپتيءَ لاءِ شرير کي ايتري تسيا نه ڏجي جو هي شرير ڍهي پوي. هي شرير به پريوءَ جو مندر آهي. نه وري شرير کان ايترو ڪم وٺجي جو شرير گهٽي ڇڪتاڻ سبب ڍهي پوي. هر ڳالهه جي حد هئڻ گهرجي. ان راڳ ٻڌڻ کان پوءِ گوتم ٻڌ ڪيئن نه پنهنجي راڄڌانيءَ ۾ اچي دکين درپدرن جي شيوا ڪري ٿو. سنساري لوڪن کي اشٽ مارگ جو رستو ٻڌائي ٿو، لوڪن کي پيار ڏئي ٿو ۽ اهنسا جو پرچار ڪري ٿو.

ان ڪري پريميو! نه شرير کان تمام گهڻو ڪم وٺجي، نه

هلي ڪين ٿو سگهان. مان بمبئيءَ ڪيئن پهچندس؟ ڊاڪٽر چوي ٿو ته اسپتال ۾ داخل ٿيءُ. اوهان ڪا ديا درشٽي ڪريو. سوامي جن ميلي سبب تمام مشغول هئا. تڏهن به هن پياري جي دل وندي ڇيائون، ”سندر! گهٻراءِ نه، رسول وٺي وڃي ڦڪي ڇڏ، ستگرو مهاراج ڀلي ڪندا.“ سندرداس سوامي جن جي آگيا سان بروقت ئي رسول گهرائي ڦڪي. ٻئي ڏينهن ئي سندس موڪا غائب ٿي ويا. سنت مهر ڪن ته دک ئي دور ٿي وڃن.

٢٦ اپريل سوامي جن سوامي مرليڌر مهاراج جي ورسي اُتسوَ سبند ۾ اندور ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته سوامي مرليڌر سنتوشي سڀهي سنت هو. سندس سوڀاڳيه هو جو هن سنت، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن سان گڏجي خوب نام جو پرچار ڪيو. پريميو! توهان به نام کي نه وساريو. توهان پرڀوءَ کي پريم سان ياد ڪندا ته پرڀو توهان جي ائين سنڀال ڪندو، جئين هڪ ماتا پنهنجي بالڪ جي سار سنڀال لهندي آهي.

ڪڏاگڊ جي ڀڳت ماڌوداس جو ڪيرتن سان ڏاڍو پريم هو. هوُ پرڀوءَ جا گڻ ڳائيندي ڳائيندي بي سڌ ٿي ويندو هو. ڪن ڪاڙوُ ڪبڙن راجا کي ڀڙڪايو ته ماڌوداس ساڌو هئڻ جو ڍونگ ٿو ڪري. ڪيرتن ڪرڻ وقت هوُ ڏيکاءَ جي خيال کان ڌرتيءَ تي ليٽي پوندي ٿو. راجا ڀڳت ماڌوداس جي پريکشا جي لحاظ کان پنهنجي محل جي ٽئين ماڙي تي هن ڀڳت جو ڪيرتن ڪرايو. ڀڳت ماڌوداس گهنگهروُ ٻڌي پرڀوءَ جي مهما ڳائيندي نچندي نچندي بي سڌ ٿي ويو ۽ ٽئين ماڙ تان هيٺ هڪ گرم گيهه جي وڏي ٿڌيءَ ۾ اچي ڪريو. پرماتما جي ڪرپا سان گرم گيهه جي ٿڌيءَ ۾ ڪرڻ سان به سندس وار ونگو

ڪاريہ ڪيو آهي. ڪيس ڌنيواد آهي. اُميد تہ هن اسڪول جي وديارٿين ۾ ڌارمڪ سنسڪار پيدا ڪيا ويندا، جيئن هو اڳتي هلي نيڪ ناگرڪ بڻجن.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي اُتسوَ سمبند ۾ پوڄيہ سوامي جن ۱ جون اجمير ۾ سوامي ماڌوداس جن جي آستان تي پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگہ پروچن ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

سوامي جيون مڪت جي ورسي اُتسوَ سمبند ۾ پوڄيہ سوامي جن ۸ جون ڪيرٿل ۾ سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش مندر ۾ پڌاريا. ۹ مئي سوامي جن سوامي جيون مڪت کي شرڌانجلي ڏيندي چيو تہ سوامي جيون مڪت پريم پرڪاش منڊل جو مکيہ سنت هو. کيس ستگرو مهاراجن ۽ ٻين سنتن صوفين جي ڪيتري باڻي ياد هوندي هئي. اها باڻي ڪيتري نہ سوز سان يڪتاري تي ڳائي روح ريجهائيندو هو. ڀارت جي جدا جدا شهرن ۾ وڃي هن سنت نام جو پرچار ڪيو.

سنت يوگيراج سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم آدرش نگر اجمير جا مهنت سوامي ماڌوداس مهاراج ۱۱ جون ۱۹۸۴ ۾ برهملين ٿيا. اهو سماچار ٻڌي پوڄيہ سوامي جن ٻيا ڪاريہ ڪرم رد ڪري اجمير ۾ آيا. هزارن پريمين جي اکڙين ۾ آنسون هئا. سوامي جن اُنهن کي سانتونا ڏني. سوامي جن اُن موقعي تي مارو راڳہ سوز ڀرئي سر ۾ ڳايو.

سوامي جن ڀاوَ ڀيني شرڌانجلي ڏيندي چيو تہ سوامي ماڌوداس مهاراج پريم پرڪاش منڊل جو امولہ رتن هو. سخاوت جو صاحب هو. هزارن دلين جو راڻو هو. ڪيترن کي هن سنت پريوءَ جي راهہ ۾ ڇڪيو. ڪيترا نہ پراُپڪار ۽ شيوا جا

صفا ٻکون ڪيدي ۽ آرام ڦٽائي شرير کي سکائجي. سهج روپ ۾ گهر گرهست ۾ رهي به پرڀوءَ جي ڀڳتي ۽ لوڪن جي شيوا ڪجي.

١٨ مئي پوڄيه سوامي جن ڪمارنگر ڌوليا ۾ سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ۾ پڌاريا. سنت پهلاج پرڪاش ۽ ٻين پريمين سوامي جن جو سواگت ڪندي سڌن ڪرم يوگي جيون جو ورڻن ڪيو. سوامي جن اُتي ١٨ کان ٢٠ مئي ستسنگ پرُوچن ڪيو. ٢١ مئي سوامي جن ماليگانوَ ۾ پڌاريا. ڀاءُ ڪيشوداس ۽ ٻين ڪيترن پريمين سوامي جن جو هارڊڪ اڀينندن ڪيو. اُتي سوامي جن ٢١-٢٢ مئي ستسنگ پرُوچن ڪندي چيو ته جيئڙي ماڻهوءَ کي نديءَ يا سمنڊ ۾ ڦٽو ڪبو ته هو ٻڏي ويندو، پر جي مرتڪ ماڻهوءَ کي درياهه يا ساگر ۾ وجهبو ته ٻڏندو ڪين، پر پيو ترندو. پريميو! توهان کي به جيڪڏهن سنسار جي ساگر مان ترڻو آهي ته پاڻ کي جيئڙي ماري ارٿات خوديءَ کي ختم ڪري ڪنهن پرپورڻ گروءَ جي شرڻ وٺو ته توهان سولائيءَ سان هن ڀوَ ساگر مان پار ٿي ويندا. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا :

ستگر کي اُپديش بن، هوئي نه ڪب ڪليان،
ڪهه **ٽيئون** نسچيه ڪرو، ڪهتي سنت سجان.

جهوليلعل ٽرسٽ اُلهاسنگر جي سهاري شري پرسرام جهوليلعل ٽرسٽ هاءِ اسڪول ٺهرايو. جنهن جو مهورت ٢٧ مئي ١٩٨٤ آرتوار صبوح جو ١١ بجي سوامي جن ڪيو. سوامي جن اسڪول جي شاهي عمارت جو مهورت ڪندي چيو ته هي وديا جا مرڪز هزارن جي راهه روشن ڪندا. وديا دان اُتم دان آهي. اُلهاسنگر ۾ آدرشي اسڪولن جي ڪافي ضرورت آهي. ان ڏس ۾ پياري پرسرام هي اسڪول کولي اُپڪار جو

اُن کٽ تي ويهڻ لاءِ چيو ته هو کٽ تي ويهڻ سان ئي
وڃي کڏي ۾ ڪرندو ۽ ڪيس ڀالا ڪٽاريون لڳندا
ته چيچلائي ختم ٿي ويندو. اُهي دشٽ سنت دادوءَ
وٽ آيا ۽ اچي ڪيس وينتي ڪيائون ته ڪرپا ڪري سندن
ڳوٺ ۾ هلي چرڻ گهمائي ڪرتارٿ ڪن. سنت ديالو، سنت
دادوُ پنهنجن ششن سان گڏجي اُن ڳوٺ ۾ ويو. اُنهن دشٽن
ٻاهرين نموني سنت دادوءَ جو سواگت ڪندي ڪيس اُن کٽ
تي ويهڻ لاءِ چيو. سنت دادوءَ جي هٿ ۾ هڪ ڏنڊو هو.
کٽ تي ويهڻ کان اڳ جيئن هن اُهو ڏنڊو کٽ جي چادر تي
هنيو ته چادر هيٺ کڏ ۾ وڃي ڪري. سنت دادوءَ ۽ سندس
ششن ڏٺو ته اُن کڏ ۾ ڪئين ڀالا ۽ ڪٽاريون اُڀيون ڪيون
آهن. اُنهن سنتن جي ملڻ مراد جو پڙدو کلي پيو. سنت دادوءَ
سان آيل ڪن ششن ۽ پريمين اُنهن دشٽن کي ورتو ۽ سندن
ملڻ مراد لاءِ ڪين مارڻ لڳا، پر سنت دادوءَ ڪين منع ڪئي
ته انهن تي هٿ نه هلايو. سنت دادو اُنهن دشٽن کي ڪِميا
ڪندي ڪين شانتيءَ جو اُپديش ڏنو.

سنت دادوءَ جو اُپديش ٻڌي انهن دشٽن جي من ورتيءَ
۾ ڦيرو آيو. سنت سدائين ڪمياشيل ٿيندا آهن.

١٢ جولاءِ ١٩٨٤ پوڄيه سوامي جن اُلهاسنگر آشرم ۾ گرو
پوڄا دوس جي مهتو تي پرِوچن ڪندي چيو ته آدي ڪال
کان اجوڪو ڏينهن وياس پوڄا - گرو پوڄا جو ڏينهن ڪري
ملهايو وڃي ٿو. ستگروءَ کان سواءِ سڀ ساڌنائون ڪرم اڌورا
آهن. آتمڪ گيان چاهي وهنواري وديا لاءِ گروءَ جي تمام
ضرورت آهي. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

ڪهه ڏيئون ستگر بنا، سقل نه پوڄا پاٺ،
ڪرم ڌرم مالا تلڪ، ڀيکه پنٿ سڀ ناٺ.

ڪاري ڪيا. هنن پشڪر تيرٿ راج ۾ پوڄ، انوکو مندر ٺهرايو جو سندن امر يادگار تي رهندو. اهڙا سنت ملڻ مشڪل آهن. ڪيڏا نہ مهمان نواز هئا. هڪ هڪ کي پنهنجو پيار ۽ نيڻهن پريءَ نهار ڏيندا هئا. ڪيڏي نہ اُتساهہ ۽ اُمنگہ سان ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ورسي ملهائيندا هئا. ستگون جي لاءِ سندن دل ۾ عجيب سڪ ۽ شردا هوندي هئي.

سوامي ماڌوداس مهاراج جي تيرهين جي موقعي تي سوامي جن ستسنگہ ڪندي چيو:

امر ديش ۾ سنت جن، نت هي ڪرت نواس،
ڪهہ **ٽيئون** ڪرتي نهين، ڪال ڪرم جمهہ واس.

سوامي ماڌوداس امراپور ۾ وڃي واسو ڪيو. هو اَمر آهن، اَجر آهن. پريميو! توهان بہ سندن سکيائن ۽ سڌانتن کي جيون ۾ هنڊايو ۽ آتمڪ آنند پايو.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جنمدن اُتسوَ سمبنڌ ۾ سوامي جن ٣٠ جون اجمير ۾ سوامي بسنترام مهاراج جي آستان تي پڌاريا. اُتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگہ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگہ ڪندي چيو تہ سنتن ستپرشن کي پرڻ ڪنعايون سهڻيون پون ٿيون. شروع ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جڏهن دب تي آستان تي اڏيو تہ ڪيئن مخالفتين منهن ڏيو. پر تڏهن بہ ستگرو مهاراج ڀڳوت ڀڄن ۾ لين رهيا. سنت ڪمبيا- شيل ٿين ٿا . توهان بہ سندن جيون مان ڪمبيا ۽ سهڻ جا گڻ کڻو .

لوهر واڙي ڳوٺ ۾ ڪن ڏشٽن سنت دادوءَ کي ختم ڪرڻ لاءِ هڪ وڏو کڏو کوٽي اُن ۾ ٻالا ۽ ڪنڊيون اُڇيون رکي اُن جي مٿان هڪ ٻعا واڻيل کٽ رکي، کٽ تي چادر رکي ڇڏي. اُنهن ڏشٽن جي اها ملين مراد هئي تہ سنت دادوءَ کي جڏهن

وٽي هڪدم ڊاڪٽر کي وٺڻ ويو. هيڏانهن بادشاھ جوسف اُن ٻالڪ جي گھر آيو جتي ٻالڪ جي ماتا بيمار سمهي پيئي هئي ۽ سندس ننڍو ٻالڪ ٻڪ وچان پاھ ٿي رهيو هو. جوسف ان ماتا کي چيو ته مان ڊاڪٽر آهيان، توکي ڪهڙي تڪليف آهي. ان ماتا بادشاھ جوسف کي ڊاڪٽر سمجهي سمورو احوال ٻڌايو ته سندس بيماريءَ جو مول ڪارڻ غريبي آهي. بادشاھ هڪ پني تي ڪجھ لکي ڏنو ۽ چيو ته هن ۾ لکيل دوا سبب توهان جو دک هميشه لاءِ دور ٿي ويندو، اهو ڪاغذ وڏي ڪڪي کي ڏجو. ائين چئي بادشاھ جوسف اُتان هليو ويو. ٿوري وقت بعد ماتا جو ٻالڪ ڊاڪٽر کي وٺي آيو. اُن ماتا چيو ته هاڻي هڪڙو ڊاڪٽر آيو هو جنهن هن ڪاغذ تي دوا لکي ڏني آهي. ڊاڪٽر اهو پنو وٺي پڙهيو. ڊاڪٽر مشڪندي چيو ته هي پنو رواجي پنو ڪين آهي. جوسف بادشاھ پاڻ توهان وٽ ڊاڪٽر جي روپ ۾ آيو ۽ سرڪاري خزاني مان توهان کي خوب پئسن ڏيڻ جو حڪم هن پني تي لکيو اٿائين. توهان هڪدم سرڪاري خزاني ۾ هي پنو ڪٽي وڃو. ڊاڪٽر ان ماتا کي دوا ڏني. هوءَ چاڪ ٿي وئي. ٻئي ڏينهن پٽ سان گڏ اهو بادشاھ جو پنو خزاني ۾ ڪٽي ويا ۽ ڪين خوب ڌن مليو. سندن غريبي دور ٿي وئي ۽ هو سکي زندگي گذارڻ لڳا. بادشاھ جوسف وڌوا جي ٻار تي ڪهل ڪري سندس بيمار ماتا جي حالت ڏسڻ لاءِ پاڻ ان غريب وڌوا جي گهر ويو ۽ اُنهن جو دک دور ڪيائين. اهڙا جيڪڏهن ديالو، رحمدل راجائون هجن ته مفلسيءَ جو مرض ختم ٿي وڃي.

سوامي جن پياري ڀڳوانداس کي ڌنيواد ڏني جو هي پيارو مدراس ۾ ستگرو مهاراجن جي جوت جڳائي ويٺو آهي.

سوامي جن گرو مندر ۾ پڻ ستسنگ پروچن ڪيو. ياءِ

پريميو! ان ڪري ڪڏهن پرپورڻ گروءَ جي شرڻ وٺي اُن کان نام دان وٺو. گرو منتر جو اڀياس ڪندي ڪندي تلين تي وڃو ته توهان جا دک درد دور ٿي ويندا ۽ آنند جو انڀوُ ٿيندو:

هرديه ۾ گرو شبد ڪي، باجي انهد بين،
ڪهه ٽيئُون سن تانهن ڪو، گرمک هــو لوَلين.

ڏکڻ پارت جي پريمين جي قرب پري ڪوٽ تــي پوڄيه سوامي جن ١٨ جولاءِ مدراس ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پياري ڀڳوانداس جي گهر ۾ ۽ جدا جدا آستانن تي ستسنگ ٻروچن ڪري پياسين جــي پياس پوري ڪئي. سوامي جن ڀڳتي گيان سيوا سمرڻ وشين تي ستسنگ ڪيو. هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيــو:

نشڪامي نرمان هو، سيوَ ڪرت جن جويه،
ڪهه ٽيئُون تس پـــر ســـدا، ڀڳون پرسن هويه.

پريميو! نت نيم ايڪانت ۾ ويهي نام سمرڻ ڪريو. سمرڻ سان گڏ نشڪام ڀاونا سان مسڪينن محتاجن اپلائن اناٿن جي سيوا ڪريو ته توهان تي پرماتما پرسن ٿيندو.

جرمن جو ٻيو بادشاه جــوسف رواجي پوشاڪ پهري جنتا جي سار سنڀال لهڻ ويندو هو. هڪ ڏينهن رستي تي ڪنهن غريب ٻالڪ هن کان پئسا گهريا. بادشاه هن کان پڇيو ته پيارا، تون پئسا ڪيڏانهن ڪندين؟ اُن ڇوڪري ورائيو ته منهنجو پتا گذاري ويو آهي، گهر ۾ بيمار ماءُ ۽ ننڍو ڀاءُ آهي. بيمار ماتا جي دوا لاءِ پئسا گهربل آهن. ڳالهائيندي ڳالهائيندي ٻالڪ جو گلو گهٽجي ويو. بادشاه جــي دل ۾ ديا ڀاونا پيدا ٿي. هن ٻالڪ جو پتو نوٽ ڪري کيس پئسا ڏيندي چيو ته هڪدم ڊاڪٽر کي گهر وٺي وڃ ۽ ماتا جو عــلاج ڪرائج. ٻالڪ پئسا

وٽ پهچندي. پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريو:

چرن شرن مين آپ ڪي، تم سوامي هم داس،
نهين مانگت مين اور ڪڇ، دي هو چرن نواس.

پريميو! نه صرف پنهنجي ڪلياڻ لاءِ پر لوڪن جي ڪلياڻ لاءِ به پرارٿنا ڪرڻ گهرجي. هڪ دفعي سنت دادو ديال جئپور جي آنڌي ڳوٺ جي ماڻهن کي برسات نه پوڻ سبب دکي ڏسي ڀڳوان کي پرارٿنا ڪرڻ لڳو ته هي پرڀو! لوڪ پاڻيءَ لاءِ پياسا آهن. اهڙي ڪا برسات وساءِ جيئن کيت به سرسبز ٿين ۽ لوڪن جي پياس به پوري ٿئي. نه ته ڏڪر سبب لوڪ ختم ٿي ويندا. ڀڳت جي اها وينتي ڀڳوان وٽ قبول پيئي. چوڌاري گهنگهور گهٽائون ڇانئجي ويئون ۽ خوب وسڪارا وسيا ۽ ماڻهن جي منهن ۾ سرهائي آئي. سنت دادو پنهنجي ڪنهن مطلب لاءِ پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪين ڪئي، مگر لوڪن جو دک هن کان سٺو نه ويو. جنتا جي پيڙا کي دور ڪرڻ لاءِ ئي هن ايشور کي آراڌنا ڪئي.

سوامي جن پياري دادا امر کي به ڌنيواد ڏيندي چيو ته هي پيارو هت ستسنگ ۽ سيوا جي جوت جڳائي ويٺو آهي. جيون جي سارٿڪتا آهي نام سمرڻ ۽ شيوا ۾. دکين دريدرن پکين پسن جي شيوا ڪريو. ڪنهن نه ڪنهن ڪامل گروءَ جي شرڻ وٺو، جو توهان کي ست مارگ بتائي.

ستگر ائسا ڪيجئي، تم اگيان مٽاءِ،
ڪه نيڻون اُر ۾ سدا، انيو جوت جگاءِ.

ٻنگلور جي سنڌي پنچايت جي ڪاريه ڪرتائن کي به ڌنيواد آهي. پاڻ ۾ ايڪو ڪري رهو. ايڪي ۾ ئي آنند آهي. ٻڌيءَ ۾ ئي ٻل آهي.

ڊيوداس ميرپوري ۽ ڀيڻ ويا ڊيوداس ميرپوري سوامي جن
جو سواگت ڪيو ۽ امولهہ پروچن ڏيڻ لاءِ شڪرادائي ڪئي.

مدراس ۾ پڀوءَ جي پياري جشن سوڀراج ۽ سندس ڌرمپتنيءَ
ڀڳوان شري ڪرشن جو مندر ٺهرايو آهي. سوامي جن اُن مندر
۾ ستسنگ ڪندي پياري جشن کي ڌنيواد ڏيندي چيو تہ
پنهنجي سک سهنج سهوليت آرام لاءِ تہ هرڪو ئي محل ماڙيون
اَڏائي ٿو، پر جيڪي هٿرا ڌارمڪ آستان ۽ پراُپڪار جا
ڪيندر برپا ڪن ٿا، اُهي ڌنيہ آهن. مالڪ جي ڏنل مايا
سڪرت ۽ ڌرم جي ڪارين ۾ سڦلي ڪرڻ گهرجي. ستگرو
سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا:

رام ڀڄن جهہ هوت هئہ، تهان براجت رام،
رام جهان سدام تهہ، رهي نہ ڪلما ڪام.

پريميو! جتي نت نيم ڀڳوت ڀڄن جي گنگا پرواهت آهي،
اُتي پڀو پاڻ براجمان آهي. جتي پرماتما پاڻ آهي اُتي دنيوي
ڪالپنڪ دک ڀوم ڪين آهن. نام سمرڻ ۾ ئي سچو آنند آهي.
منشيہ ديهہ امولهہ ۽ درلڀ آهي، اُها سمرڻ ۽ سيوا ۾ سڦل
ڪريو:

اڪ اڪ انگہ بهہ مول ڪا، توهہ ديئا ڪرتار،
کهہ **ٽيئون** هر ڀڄن ڪر، ملهن نہ ڊوجي بار.

پريمين جي قرب ڀري ڪوٺ تي پوڄيہ سوامي جن ٣
آگسٽ بنگلور ۾ پڌاريا. اُتي سنڌي پنچات ۽ پريمين طرفان
سوامي جن جو ابينندن ڪيو ويو. سوامي جن اُتي سنڌي
پنچايتي ڌرمشالا، ڀيڻ ليلا جي گهر ۽ دادا امر جي آستان تي
١١ آگسٽ تائين ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ
ڪندي چيو تہ نت نيم پرماتما کي پرارٿنا ڪريو. پرارٿنا ڪريو
نہ چپن سان، پر دل جي اونهائيءَ مان. اُها پرارٿنا جهٽ پڀوءَ

ڪنس ترڻاورت راڪشس کي موڪليو ته ڪيئن به ڪري ٻال ڪرشن کي ختم ڪري اچ. راڪشس ترڻاورت گوڪل ۾ اچڻ سان پنهنجي راڪشسي شڪتيءَ سان ڇوڏاري اونده اندڪار ڪري ڇڏيو ۽ هي سڌو نند يشودا جي گهر ۾ آيو. ان وقت ماتا يشودا نندلال کي پينگهي ۾ ليٽائي ٻئي ڪمري ۾ ويئي. جڏهن ئي راڪشس ترڻاورت ٻال گوپال جي ويجهو آيو ته ڀڳوان ٻال گوپال پاڻ کي ايڏو ته وزندار بڻائي ڇڏيو جو راڪشس ترڻاورت ڪيس کڻي نه ڪين سگهيو پر ڪيس ڇوڙي به ڪين سگهيو. ڀڳوان شري ڪرشن ان راڪشس جو اهڙو ته گلو گهٽيو جو هو ڦٿڪي اُتي ئي مري ويو. ڀڳوان ٻال اوستا ۾ ئي ڪيئن نه دشٽن جو دمن ڪيو. ڀڳوان جي سڳي مامي راجا ڪنس ڪيترا نه ظلم ڪيا. ڀڳوان شري ڪرشن ان جو به خاتمو ڪري ڌرتيءَ جو بار هلڪو ڪيو.

اهڙي مهان ڪرم يوگي ڀڳوان جو اڄ جنمدن آهي. اڄ ڀڳوان شري ڪرشن جي سکيائن ۽ آدرشن تي هلي جيون سڦل ڪريو. سندس نام ۾ اٿاهه شڪتي آهي. اُٿندي ويهندي "جئه شري ڪرشن" چئو. مرلي منوهر جي تصوير پنهنجي من مندر ۾ ڌارڻ ڪري ان جو ڌيان ڪريو ته توهان جو هي جنم ۽ پرلوڪ سهيلو ٿيندو.

٢٢ آگسٽ کان ٢٥ آگسٽ سوامي جن ڪرلا بمبئي جهوليلعل مندر ۾ چاليهي اُتسوَ سنبنڌ ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن پريمين کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته هر سال توهان نيم نڀاهيو ٿا ان لاءِ جس جا ڀاڳي آهيو. ورونڻ ديوتا جي اُپاسنا تمام ضروري آهي. گهر گرهست ۾ رهي ڀڳوت اُپاسنا ڪريو. دان پنج ڪريو. ڪنهن نه ڪنهن ڪامل گروءَ جي اوٽ وٺو. ان جي ڪرپا سان توهان جي من جا مونجهارا مٽجي ويندا ۽

١٤ آگسٽ سوامي جن ڪرافورڊ مارڪيٽ بمبئيءَ ۾ جھوليلعل جي اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. سوامي جن پياري ھوندراج شھاڻيءَ ۽ سندس ساٿين کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته ھي پيارا ڪيڏي نه اُتساھ اُمنگه سان اُڏيري لعل جي چاليھه ڏيھن اُپاسنا ڪن ٿا ۽ ورت رکن ٿا. اُڏيرو لعل ورڻ ديوتا جو اوتار وٺي سنڌ ۾ آيو. ھن ادرم ۽ اتياچار جو خاتمو ڪرڻ لاءِ سنڌ ۾ اوتار ڌارڻ ڪيو. اُڏيرو لعل سنڌين جو اشٽ ديو آھي. جيڪو ان جي پريم شرڌا سان پوڄا ڪري ٿو لعل سائين سندس من جون مرادون پڄائي ٿو.

ڀڳوان شري ڪرشن جو جنم دن ٢٠ آگسٽ پوڄنيه سوامي جن اُلھاسنگر آشرم ۾ ملھايو. سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪندي چيو ته اڄوڪي پوتر ڏيھن ڀڳوان شري ڪرشن دشٽن جو دمن ڪرڻ لاءِ اوتار وٺي آيو. ڀڳوان بانڪي بھاري پارٿ شري ارجن کي گيتا ۾ چوي ٿو ته جڏھن جڏھن پرٿويءَ تي ڌرم جي ھاڃي ٿئي ٿي، دشٽ دراچاري وڌي وڃن ٿا ۽ ظلم وڌي وڃي ٿو تڏھن دشٽن جو دمن ڪرڻ لاءِ ڌرم جي سنستاپنا لاءِ يگه يگه ۾ اوتار وٺي اچان ٿو.

ڪنس ڪيئن نه بالڪ ڪرشن کي ختم ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ٿو. پاپڻ پوتنا ڪيئن نه سندر روپ ڪري پنھنجن استنن کي زھر لڳائي نند يشودا جي گھر وڃي بالڪ ڪرشن کي ٻاھران پيار وچان ڪٽي پنھنجي زھريلي ٿڃ دواران ڪيس مارڻ چاھي ٿي. بالڪ شري ڪرشن سندس مليڻ مراد کي سمجھي وڃي ٿو. جڏھن ئي پوتنا شري گوپال ڪرشن کي ٿڃ ڏئي ٿي ته ٻال نندلعل سندس استنن کي اھڙو ته چڪ پاتو جو پوتنا جو ساھه مٺ ۾ اچي ويو ۽ بروقت ئي مري وئي. وري

جا ڪارڻ تي رهيا آهن. سنت ديو پرڪاش، سوامي نارائڻداس امرتام، ڀائي روپارام صاحب، سنت برهمداس، شري سيتلداس هرچنداڻي ايم. ايل. اي، شري سپاچند چاولا، شري هيرالعل سيعداساڻي، شري گوبندرام ايل. پاڻيا، شري پرسرام ڪانگريسي ۽ ٻين سوامي جن جي پراُپڪاري جيون جو ورڻن ڪيو.

سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته توهان داس جي جيڪا مهما ڪئي آهي، اها مهما ستگرو مهاراجن جي آهي. داس کي پنهنجي ڪهڙي طاقت! هلڻ لاءِ ٻئي ڪنهنجو سهارو وٺڻو پوي ٿو. سنگت ۾ صاحب ٿيندو آهي. توهان ڪيڏي نه قرب سان داس جو جنم ڏن ملهايو آهي. اچ مان ٻار آهيان. مون ٻالڪ تي آسيس ڪريو ته نام جپيندو رهان، نام جپائيندو رهان ۽ اُپڪار جا وڌيڪ ڪارڻ ڪندو رهان.

١٤ سيپٽمبر سوامي جن رتلام ۾ ستسنگ ڪيو. ١٥ سيپٽمبر سوامي جن سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ڪوٽا ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ١٧ سيپٽمبر تائين ستسنگ ورکا ڪئي. ١٨ سيپٽمبر سوامي جن امراپور آستان جئپور ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٢٢ سيپٽمبر تائين ستسنگ پروچن ڪري پريمين جي پياس پوري ڪئي.

اُتي سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته منش جيون جي سڦلتا پاڻ کي سڃاڻڻ ۾ آهي. پاڻ کي سڃاڻڻ جي معنيٰ اها نه سمجهڻ گهرجي ته منهنجو نالو هي آهي ۽ منهنجي ائڊريس فلاڻي آهي، پر پنهنجي اندر جيڪا جيوتي آهي، ان جي رهسيه کي سمجهڻ، جئن کنڊ کائڻ سولي آهي، پر کنڊ جي ڄاڻ رکڻ ته کهڙين شين جي ميلاپ سان هي سهڙا داڻا ڪيئن ٺهن ٿا. اها ڳالهه ڄاڻڻ ڪٺن آهي، پر ان جو مطلب اهو نه سمجهڻ گهرجي ته پاڻ کي سڃاڻڻ اسنڀو آهي. پر پرماتما ۽

آنند جي پراپتي ٿيندي.

تيري هردي ۾ سدا هئه، سک شانت ڀنڊار،
گر ڪرپا سي پايه سو، ڪهه ٽيئُون سک سار.

جنتا جناردن پريشد جي سهاري سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ۾ ٥ سيپٽمبر کان ٩ سيپٽمبر ٻوڄنيه سوامي جن جو ٧٨ جنمدن اُتسو اُتساهه اُمنگ سان ملهايو ويو. ٥ سيپٽمبر شري پريم پرڪاش گرنت جو پاٺ صاحب رکيو ويو ۽ اڌياپڪ ڏوس ملهايو ويو. سوامي جن ڪن آدرشي اڌياپڪن جو سنمان ڪيو. سوامي جن ان موقعي تي چيو ته اُستاد ديش جا اڏيندڙ آهن. اُنهن جي سماج ۾ پوڄيه عزت ٿيڻ گهرجي. اڄ ڀارت جي مهان فيلسوف ۽ اڳين راشٽرپتي ڊاڪٽر راڌاڪرشنن جو جنم ڏڻ آهي، جنهن پنهنجي قابليت ۽ ودوتا سان ماسٽر جي پد تان اُنتي ڪندي راشٽرپتيءَ جو پد پراپت ڪيو. سوامي جن اڌياپڪن کي اپيل ڪئي ته وديارٿين ۾ پوترتا، پرارٿنا، سچائي ۽ سادگيءَ شيوا جا سنسڪار وجهو.

جنمدن سپتاهه ۾ ٦ سيپٽمبر اسپتال ۾ بيمارن جي شيوا ڪئي ويئي. ٧ سيپٽمبر اناٿ ٻارن جي شيوا ۽ وديارٿين جي ڀڳتي گيتن ۾ چٽاڀيٽي رکي ويئي. سوامي جن ڀاڱه وٺندڙ وديارٿين کي انعام ڏنا. ٨ سيپٽمبر سوامي جن راڌي شيام گئو شالا ۾ هليا جتي گائين کي گاهه ۽ ڳُڙ کارايائون. ٩ سيپٽمبر پرڀات جو پريمين گڏجي سوامي جن کي کير سان اشنان ڪرايو ۽ سندن پوڄا ڪئي. گرو مهما جا گيت ڳايا. صبوح جو ٩ بجي هوَن يگيه ۽ سفيد پوشن جي شيوا جا ڪاريه ڪرم ٿيا.

شام جي ستسنگ ۾ جنتا جناردن پريشد جي سيڪريٽري ديال آشا ٻڌايو ته ڪيئن نه سوامي جن جي پريرڻا پرشارٿ سان سوامي سروانند اسپتال، ٻڌا آشرم ۽ ٻيا ڪيترا ئي شيوا

تيبندي آهي (١) اکيون سنيون ۽ صاف هجن (٢) سمجهڻ ۽ سڃاڻڻ لاءِ ان شيءِ سان پريم هجي ۽ (٣) گيان شڪتي يا سوچڻ جي شڪتي به ضروري آهي. انهيءَ شيءِ جي باري ۾ ڀرپائين ٿورڙو گيان هجڻ گهرجي، ارٿات انهيءَ شيءِ جي سمجهائڻ لاءِ جن سنبند رکندڙ ڳالهين ۽ شين جو گيان هجڻ ضروري آهي نه ته آڪاش جي گلن جي ڪٿا وانگر اُن جو گيان به بي بنا ٿي پوندو. ٺهڙيءَ طرح پاڻ کي سڃاڻڻ لاءِ ڀرپائين "پاڻ" اکر جي معنيٰ سمجهجي. پاڻ جي معنيٰ هي سندر شرير نه آهي. هي شرير ته لالٽين جي شيشي وانگر آهي جنهنجي اندران پاڻ روپي جيوتي پرڪاش پيئي ڪري ۽ شيشي جي ذريعي ٻاهر نڪري ٿي. پاڻ معنيٰ من جون ڪلپنائون سمنڊ جي لهرين وانگر ڪونه آهن، پر اُهي ڪلپنائن روپي لهرون جتي ۽ جنهن ۾ اُٿن ٿيون ان کي پاڻ جي معنيٰ سمجهڻ گهرجي. انهيءَ پاڻ جي معنيٰ سمجهڻ لاءِ گيان روپي نيتر يعني انتهڪرڻ بلڪل صاف هجڻ گهرجي.

انتهڪرڻ جي صفائي اوچن ڪاٽن کائڻ سان ڪونه ٿيندي پر ٿوري ساتوڪ ڀوڄن کائڻ سان. من جي صفائي سنساري رسن وڻڻ سان ڪونه ٿيندي، پر اُنهن رسن کان اُداس رهڻ سان. من ديهه روپي لالٽين جو هڪ شيشو آهي. جنهن ۾ پاڻ پرڪاش روپ ديو براجمان آهي. شيشي جي جيتري صفائي هوندي، اوترو پرڪاش روپي آنند وڌيڪ اُنيءُ ۾ ايندو.

پاڻ هڪ سدا پرڪاش روپ وستوءَ آهي، جنهن جو پرڪاش هڪ هنڌ ڪونهي. پر پرڪاش سڀني هنڌ هڪ جهڙو آهي. هو پرڪاش به هن پرڪاش وانگر ڪونه آهي هو هڪ نرالو پرڪاش آهي. هن پرڪاش جي ذريعي هي پرڪاش چمڪي ٿو. پر هن پرڪاش سان هن پرڪاش جو سنبند آهي. اهو

سنتن جي ڪرپا سان ۽ ست شاسترن جي مدد ڪرڻ سان رستو کلي پوندو آهي.

جيڪا شيءِ ڪنهن سان پراپت ٿيندي آهي، اُنکي پراپت ڪرڻ کان پوءِ ان لاءِ پيار، عزت ۽ اُن کي سوگهو رکڻ جي ضرورت وڌيڪ محسوس ٿيندي آهي، پر شيءِ جي پراپت ڪرڻ ۾ هڪ سڪ ۽ ٻيو اُدم ضروري آهي. سڪ اُدم کي رسيلو ڪندي آهي ۽ اُدم ٻه سڪ کي بلوان ڪندو آهي. ٻئي ڳاڏيءَ جي ٻن ڦيٿن وانگر ضروري آهن. ٻنهي سان سڦلتا پڪ ملندي آهي. سڦلتا جي نه ملي ته ڪوئي وچ ۾ وگهن سمجهڻ گهرجي. وگهن دشمن وانگر ڊيڄاريندڙ ڪونه ٿيندو آهي پر شڪ ۽ اُدم جي ڪمزوري ئي وگهن بڻجندي آهي.

تهڙيءَ طرح پاڻ کي سڃاڻڻ لاءِ ٻه سڪ ۽ اُدم ضروري آهن. انهن ٻنهي اڪرن کي دارشنڪ ٻوليءَ ۾ وئراڳ ۽ ابياس چئبو آهي. جيئن ڪنهن لاءِ سڪ ٻين پاسن کان منهن موڙائي مقصد ڏانهن دل ۽ دماغ کي ڇڪيندي آهي، تيئن وئراڳ ٻه سچي سڃاڻڻ يوگيءَ ٻاهرين پدارٿن کان موڙي اندر هيل تائين اڻ سڃاتل شيءِ يا اِسرار ڏانهن من کي ڇڪيندو آهي.

دنيا ۾ سڃاڻپ اڻ سڃاتل شين جي ٿيندي آهي يا ڪرائبي آهي، پر هت سڃاڻپ، سڃاڻپ جي سڃاڻپ آهي. سڃاڻپ جي سڃاڻپ اُتي ٿيندي آهي، جتي سڃاڻپ جي پوري سڃاڻپ ڪانه هجي. اڻپوري سڃاڻپ معنيٰ اڌ وسريل ۽ اڌ ياد ٿيل. جنهن هت ۾ پاتل منڊي پوءِ سڀ هت ۾ ڏسڻ ۾ نه ايندي آهي. انجو مطلب اهو ڪونهي ته منڊي ڪانه آهي. منڊي آهي پر ڪٿي؟ اها خبر ڪڏهن پوندي جڏهن سڪ ۽ اُدم ڪبو.

ڪنهن ٻه شيءِ جي سڃاڻپ لاءِ ٽن شين جي ضرورت

ـصول کولي سنڌ تي ٻوليءَ جي جوڙ جکائي آهي. اصطول
ـتاليم ۽ وديارٿين ۽ ڏاريءَ سنسڪار وجهڻ جي ڪوشش
ـندو رهيو آهي. پرنسپال سنڌ تي ڪيولرامائي سوامي جي
ـي هڪراڻي ڪئي.

٢١ سيپٽمبر سوامي جي سنڌ اوڏوداس جي ورسي آسو
ـسنڌ ۽ احمدآباد ۽ ٻاڙيا. آڻي سوامي جي چار ڏينهن سنسڪ
ـوجن ڪيو. سوامي جي سنسڪ ڪندي جيو ۽ ٻولوءَ کي
ـهر سان پڪاريو. ٻولو وارثي پڪار ٻوماڻيا هڪدم ٻڌي ٿو.
ـرد ٻوڙي ڏانهن ٻڌي ساڻ ۽ ٻالڪ کي هڪدم ڳلي لڳائيندي
ـهي.

ڳراهه گج کي جڏهن ٻاڦيءَ ۾ پڪڙيو، تڏهن گج (هاٿي)
ـهنجو زور هلائي نه ٿي سگهيو، تڏهن گج ٻولو ۽ درد ڀري
ـوااِ ۽ ٻولوءَ کي پڪاريو، تڏهن ڀڳوان گروڙ کي ۽ ڇڏي ڀڄي
ـبادو اچي ڪيئن نه گج جو ڪل سو پڪار ڪري ڏيس ڳراهه
ـا هڪ ڪيو ۽ ڳراهه کي ۽ ماري هڪ ڪيو. ڀڳوان
ـهنجي ڀڳتن لاءِ ڇا ڇا نٿو ڪري. گج نه ڀڳوان کي
ـولو سان پڪاريو، اڻ ڪري ڀڳوان گج جي اچي رکشا ڪئي،
ـڻ جيهن ڳراهه گج کي ختم ڪرڻ ٿي چاهيو اڻ جي ڀڳوان جو
ـڪتي ڪئي؟ ڀڳوان جيو نه ڳراهه ٻرابر موڪلي ڪين پڪاريو،
ـو سهنجي پياري گج جا پير پڪڙيا اڻ ڪري ٻيون اڻ جو
ـ اڌار ڪيو. جيڪو ڀڳتن جا ۽ چرڻ پڪڙي ٿو، ڀڳوان اڻ
ـجي ۽ مڪتي ڪري ٿو.

ٻاجهيوا ٻوماڻيا کي ٻولو سان ٻرارٿنا ڪرڻو. سڪ سان سڌ
ـڪراڻو نه ڪنهن نه ڪنهن سڀاڪي ڏينهن، ڪنهن نه ڪنهن
ـوب ۽ ٻولو اچي تو هان کي درشن ڏيندو، تو هان جا ڏک ڏرد
ـ ور ڪندو.

سنبنڌ سچو ۽ انادي آهي. اهو سنبنڌ هڪ ذريعو آهي. جيئن هن سان هن کي ڄاڻجي. ڪم اسان جو هن ۾ آهي مقصد اتي آهي، جڏهن اهو ڪم پورو ٿيو، تڏهن هي پرڪاش به هو پرڪاش ٿي ويندو اهو سنبنڌ به ختم ٿي ويندو.

اهو پاڻ سڃاڻڻ، پاڻ لاءِ نجو سڃاڻڻ ڪونه آهي، پر انهيءَ پاڻ سڃاڻڻ سان سڀ کي سڃاڻي سگهجي ٿو ۽ پاڻ کي سڃاڻڻ کان پوءِ ڪابه وستو سڃاڻڻ لاءِ بچي ڪانه ٿي.

پريميو! ان ڪري پاڻ پڇاڻڻ لاءِ ڪنهن پريپورڻ گروءَ جي شرڻ وٺو.

اجمير ۾ سنڌين جي نشڪام نماڻي سماج شيوڪ ڀڳت جن دادا ديپچند بيلاڻي سڌار سيا طوفان ياءِ ڀڳوانداس مياڻي جي سهڪار ۽ سوامي ماڌوداس مهاراج جي آشيرواد سان مياڻي هاسپيٽل ٺهرائي. اُن اسپتال جو مهورت ڪرڻ لاءِ پوڄنيه سوامي جن ٢٣ سيپٽمبر اجمير ۾ پڌاريا. ٢٤ سيپٽمبر سوامي جن اسپتال جو مهورت ڪندي مياڻي پريوار ۽ پياري ديپچند بيلاڻي ۽ سنڌس ساٿين کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته هنن خيراتي اسپتال کولي اُتم پراُپڪار جو ڪاريه ڪيو آهي. هن اسپتال مان سوين بيمار شفا حاصل ڪندا. بيمار اپاهجن دکين جي شيوا به پريوءَ جي ڀڳتي آهي.

شري ايشور ٺاراڻي سوامي جن ۽ ٻين آيل مهمانن جو سواگت ڪيو.

سوامي جن ٢٦ سيپٽمبر ١٩٨٤ تي اجمير جي آدرش ڊگري ڪاليج ۾ اسوچنب سماروهه جي موقعي تي پڌاريا. پرنسيپال جهمٽ مل ٽلواڻي سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن وديارٿين ۽ اڌياپڪن کي آشيرواد ڪندي چيو ته آدرش تعليمي سنستائن سنڌيت جي جوت قائم رکڻ ۾ خاص ڀاڱو ورتو آهي. پرنسيپال ٽلواڻيءَ کي ڌنيواد آهي جو هن سنڌي ماڌيم

پڌاريا. اُتي سوامي جن ٢٠-٢١ آڪٽوبر ستسنگ پروچن ڪندي سوامي گوالانند مهاراجن جي گڻن جو ورنن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ وقت من کي ايڪاگر چت ڪريو. دنيوي خيالن کان خالي ٿي هڪ خالق جو خيال ڪريو.

هڪ راجا جو نيم هو ته هو چار ڪلاڪ ايڪانت ۾ ويهي ڀڳوت ڀڄن ڪندو هو. هن جو اهو آديش هو ته ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ وقت جيڪڏهن ڪوبه وٽس ويندو ته اُن کي ڦاسيءَ جي سزا ڏني ويندي. هڪ دفعي اوچتو ئي اوچتو راجڪمار سخت بيمار ٿي پيو. راڻيءَ وزير کي چيو ته راجا کي اها سوچنا ڏئي اچ. اُن وقت راجا ڀڳوت ڀڄن ۾ لين هو. وزير اُن ڪري وٽس ڪين ويو. هيڏانهن راجا جو سڪيلڌو راجڪمار سرڳواس ٿي ويو. ڀڄن بعد راجا ڪمري ۾ ليٽي پيو. وزير راجا جي ڪمري ۾ ويو ۽ کيس پٽ جي پرلوڪ پڌارڻ جي دکدائي خبر ٻڌايائين. اهو شوڪ سماچار ٻڌي راجا ٿڌڪ ڏنو. اهو ڏسي وزير وائڙو ٿي ويو. وزير وري پٽ وڃوگ جي ڳالهه راجا کي ٻڌائي.

راجا وزير کي چيو ته تنهنجي اچڻ کان اڳ ۾ مان سپنو لهي رهيو هوس ته مان چڪروتي راجا آهيان. پنج سپاتو پٽ آهن. اُنهن جي شادي ٿي رهي آهي. اُهي مڪٽ پائي ٻنهنجين زالن سان وڏيءَ تي ويٺا آهن ۽ مان به ڏاڍي شان مان ۽ خوشيءَ سان گهوٽ پيءُ بڻجي اُتي ويٺو آهيان. چوڌاري خوشيءَ جو واتاورڻ آهي ۽ اينتري ۾ تواچي مونکي سڏ ڪيو. منهنجو سپنو ٽٽي پيو. هاڻي مان سپني واري سرشٽيءَ جو ارٿات پنهنجن پٽن جو ڏک ڪريان يا هن راجڪمار جو؟ وزير محسوس ڪيو ته راجا مهان گياني آهي، کيس پٽ جي مرڻ ۽

سنت اوڌوداس جيڪڏهن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄن
جي شرڻ نه وٺي ها ته توهان کيس اڄ ياد ڪين ڪريو ها.
سالن جا سال هن پياري ستگرو مهاراڄن جي سيوا ڪئي ۽
ڀڳوت ڀڄن ڪيو. اڄ هن جو چوڌاري يش آهي. توهان به
ستگرن جي سکيا هدائي نام سمرڻ ڪريو ۽ پراپڪار جا
ڪم ڪريو.

ستگرو سوامي سروانند مهاراڄ جي ٨٨ جنمدن اُتسو سنبنڌ ۾
پوڄيه سوامي جن ٢ آڪٽوبر هردوار ۾ پڌاريا. ٦ آڪٽوبر کان
جينتي اُتسو آرنڀ ٿيو. هزارين شرڌالو هن اُتسوَ ۾ شريڪ ٿيا.
٦ آڪٽوبر شام جو پريم پرڪاش آشرم مان شاهي جلوس
سوامي جن جي سرپرستيءَ ۾ نڪتو جنهن ۾ ڀڳوان شري ڪرشن،
ڀڳوان شري رام، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄ، ستگرو سوامي
سروانند مهاراڄ جون جهانڪيون هيون. چار ڏينهن سانده
اُتي سوامي جن سوامي ڌرمداس، سنت هرداسرام، سنت برهمانند،
سنت اننت پرڪاش ۽ ٻين سنتن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي
جن ستگرو سوامي سروانند مهاراڄن جي جيون تي روشني وجهندي
چيو ته سوامي سروانند مهاراڄ ڀڳتي ۽ گيان جي مورت هئا.
سادگي ۽ نمرتا جي صورت هئا. هزارن جيون کي نام جو منتر
ڏيئي پريوءَ جي راهه ۾ لڳايائون. توهان به سنساري جوابداريون
پوريون ڪندي نام جپيو. سمرڻ دوارا توهان جا ڏکيا ڪم
به آسان ٿي پوندا. نام جپيو سک ۽ شرڌا سان. سوامي جن
سنت منڊل سان گڏ اُتسوَ جو پلؤ پائيندي سنگت کي اپيل
ڪئي ته مايا کي ايشور جي امانت سمجهي ستڪرمن ۾ خرچ
ڪريو. وچار ۽ وهنوار شڌ رکو.

٢٠ آڪٽوبر سوامي جن سوامي گوالانند مهاراڄن جي
ورسي اُتسوَ سنبنڌ ۾ سوامي رامڪرشن جي آستان پونا ۾

هن ماتا لاءِ ڪيڏي نه شرڌا ۽ پيار آهي.

ڊاڪٽر ڌرمداس لڪاٽي، شري دولترام مدگناٽي، پرنسيپال ڪنهيالعل تلريجا، ڊاڪٽر ديــال آشا، پرسرام ڪانگريسي، گوپيچند ڀهراٽي، ڪرشنلعل ٻجاج، مدوهرلعل جيسواڻيءَ پــڻ شريمتي اندرا گانڌيءَ کي شرڌانجلي ارپڻ ڪئي.

٣١ نومبر ڪارتڪ ايڪادشي ڏينهن صبوح جــي ستسنگ کان پوءِ سوامي جن سان هزارين پريمي رام نام جون ڌنيــون لڳائيندا شمشان ڀوميءَ ڏانهن هليا. پاءُ راجلسنگهه بنيجا شمشان ڀوميءَ جي ڪاره تي روشني وڌي. پوڄيه سوامي جن اُتي وياکيان ڪندي چيو ته ڏينهن ڏينهن جو پنهنجو مهتو آهي. اڄوڪي ڏينهن جو وڏو مهاتم آهي. اڄ خوب دان پڄ ڪريو ۽ نــام جپيو. ساري رات جاڳي گوبند جا گــڻ ڳايو. ان بعد سوامي جــن امرناٿ جــل آشرم ۾ پڌاريا، جتي پــاءُ امرلعل چاٻڙيا ۽ پاءُ ڪشن سوامي جن جو سواگت ڪيو. اُتــي پڻ سوامي جن سکيادائڪ اُپديش ڏنو.

٣ نومبر صبوح جو سوامي جن پونا ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن سوامي چندنرام سوامي ٽيئونرام مندر ۾ ٣ نومبر کـــان ٦ نومبر ستسنگ ورڪا ڪئي. سنت انت پرڪاش سوامي جـن جا آڀار مڃيا.

٦ نومبر شام جو ٤ ٻجي سوامي جن اُلهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ پهچي ويا. شام جو ستسنگ ڪندي شري گرو نانڪ ديــو جن جي جنم سمبنڌ ۾ سندن جيون ۽ سکيائن تي پرڪاش وڌو.

سوامي جن چيو ته اسان جا ڪيترا پائر شــري گرو نانڪ جي سکيائن کي پلجي ويا آهــن. شريمتي اندرا گانڌيءَ جــي دکدائي ديهانت جو ذڪر ڪندي سوامي جن ايڪتا لاءِ اپيل ڪئي. سنت ديو پرڪاش شريمتي اندرا گانڌيءَ جي ديهانت نمت

جو شوڪ ڪين آهي.

پريميو! جنهن سڀني جي سرشٽي مٿيا آهي تنهن جڳت جي رچنا به مٿيا آهي. هڪ برهم ئي ست آهي، مايا ۽ مايوي پدارٿ ڏسڻ ماتر آهن پر واستو آهن. ان ڪري ست برهم جو گيان پراپت ڪري مانو جيون سڦل ڪريو.

٢٣ آڪٽوبر پربات جو سوامي جن ڪارتڪ ڪٿا جو آرنڀ ڪيو. سوامي جن شري گرو گرنٿ صاحب جي وچن جي وياکيا ڪرڻ بعد شري ڪارتڪ ڪٿا جي چٽي سمجهاڻي ڏيندا هئا. ٣٠ آڪٽوبر گوپ اشٽمي ڏينهن صبوح جو آشرم ۾ ۽ شام جو شري راڌي شيام گئو شالا ۾ سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جو ورڻن ڪندي گئو ماتا جي مهما ڳائي. سوامي جن پنهنجي پروچن ۾ چيو ته ڳائين جي شيوا سان چئني پدارٿن جي پراپتي ٿئي ٿي. ڳانءِ جو کير مفيد آهي. ڳانءِ اسان جي ماتا آهي، سکن جي داتا آهي. اُن جي رکشا ڪرڻ اسان جو اهم فرض آهي.

ڀارت جي پرڌان منتري شريمتي اِندرا گانڌيءَ جي دکدائڪ ديهانت سبب ٢ نومبر جنتا جناردن پريشد جي سهاري سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ٥ ۾ شوڪ سڀا پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن جي پرڌانپڻي هيٺ ٿي. سوامي جن ڀاوڀيني شرڌانجلي ڏيندي چيو ته شريمتي اندرا گانڌيءَ جي هتيا جاتيءَ تي ڪارو ڪلنڪ آهي. پنهنجي ماتا جي ديهانت کان وڌيڪ دک اندرا گانڌيءَ جي ديهانت جو ٿيو آهي. ديوي اندرا نه صرف ڀارت جي، مگر وشو جي مهان نيتا هئي. يوگيه پتا جي يوگيه پتري هئي. بيطرفدار ملڪن کيس پنهنجو اڳوان ڪري چونڊيو. اها سندس مهانتا جي نشاني هئي ۽ ڀارت لاءِ فخر جي ڳالهه هئي. اسان کي شخصي آزمودو آهي ته وديشن ۾ پڻ

بعد نيڪ ٽيو ۽ ساڳئي سنت وٽ آيو ۽ اچي سموري گهٽنا ڪيس ٻڌايائين ۽ چيائين ته ڪير توهان جي وچن ۾ وساهه ڪندو.

مهاتما اُن ٻرهمڻ کي سمجهائيندي چيو، ”پيارا! جي هاٿيءَ ۾ اُهو پريو هو ته پيلوان ۾ ٻه اُهو مالڪ موجود هو. توکي جڏهن پيلوان پري ٿيڻ لاءِ چيو ته تون ڇو نه پري ٿي بيٺين. جي پيلوان جي چوڻ موجب دور ٿي بيهين ها ته هاٿي توکي سونڊ ۾ ڪٽي ڦٽو نه ڪري ها. تو هاٿي ۽ پيلوان ۾ ساڪي ساڳيو روپ ڪين سمجهيو. سمجھ سمجھ جو ڦير آهي. جيڪڏهن ٻنهي کي سم روپ سمجهين ها ته دکي نه ٿين ها.

پرهميو! پرماتما هر پراڻيءَ ۾ وياپڪ آهي.

سوامي جن ۲ ڊسمبر ۱۹۸۴ آرتوار صبوح جو ۱۰ بجي اندرا گانڌي مفت ميڊيڪل ڪئمپ جو مهورت ڪندي ياءُ گوپالداس رام رکياڻي، شوقتراءِ پرياڻي، جيوترام گوبندرام پرياڻي ۽ آيل ٽيهن ڊاڪٽرن کي ڌنيواد ڏني. جن جدا جدا بيمارن جي تپاس ۽ علاج جي مفت ويوستا ڪئي. سوامي جن ميڊيڪل ڪئمپ ۾ شيوا ڪندڙن سڀني ڊاڪٽرن ۽ پروفيسر رام پنجواڻيءَ کي پاڪرون پاتيون. سوامي جن هن موقعي تي چيو ته دکين جو دک دور ڪرڻ اسانجو ڪرتويه آهي. اوهان بيمارن جي مفت تپاس ڪري ڪين دوائون پڻ مفت ڏيو ٿا. ان لاءِ اوهان جس جا ڀاڳي آهيو.

ڊسمبر ۾ نوساريءَ ۾ مارڪيٽ کي باهه لڳي جنهن ۾ سنڌين جا سؤ کن دڪان جلي ويا. ان وقت پوجيه سوامي جن سورت ۾ هئا. پوجيه سوامي جن کي جڏهن ان دُرگهٽنا جي خبر ملي تڏهن هڪدم نوساريءَ ۾ سرزمين تي پڌاريا. سوامي جن کي ياءُ ٽلومل ڪٽواڻي ٽيل نقصان بابت احوال ڏنو. پوجيه

رکيل شريمد ڀڳوت گيتا جي پاٺ جو ڀوڳ وڌو.

پريم پرڪاش منڊل الهاسنگر ۾ جو چوڏهون وارشڪ اُتسو ٢٥ نومبر کان ٢٩ نومبر تائين ڏاڍي اُتساهه ۽ اُمنگ سان سوامي جن جي اڌيڪشتا ۾ ملهايو ويو. ٢٥ نومبر سندن اڳواڻيءَ ۾ شاهي جلوس نڪتو، جنهن ۾ ڀڳوان شري ڪرشن، ڀڳوان شري رام، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جون جهانڪيون هيون ۽ هزارين پريمي ست نام ساکيءَ جي ڌني لڳائيندا رهيا.

٢٩ نومبر پرڀات جو سوامي جن سنت منڊل سان گڏجي اُتسو جو پلئه پائيندي چيو:

ساکي چيتن رم رها، جل ٿل پن آڪاش،
ڪهه **ٽيئون** تهن جاڪي پائو سک اوناش.

پريميو! سڀني جيون ۾ برهم وياپڪ آهي. اهو گيان حاصل ڪري امرآنند پراپت ڪريو. جل ۾ ٿل ۾ اُن برهم کان سواءِ ٻي ڪنهن جي ستا ڪين آهي، اُهو سروويا پي آهي.

هڪ دفعي هڪ مهاتما ستسنگ ڪندي پريمين کي چيو ته سڀني جيون ۾ پرماتما رمي رهيو آهي. ان ڪري سڀني کي سم درشٽيءَ، ڀڳوت روپ سمجهو. ڪٿا ٻڌڻ بعد هڪ پريمي رستي تان وڃي رهيو هو ته پريان هڪ مست هاٿي اچي رهيو هو. هي پيارو هاٿيءَ کي پريان ڏسي هٽيو ڪين. پيلوان هڪل ڪئي ته پيارا! هاٿي مست آهي، پري ٿي بيهه؛ مگر اُن پريميءَ من ۾ سوچيو ته ڪٿا ۾ سنت چيو ته سڀ ۾ پريو پاڻ آهي. جيڪو هاٿيءَ ۾ آهي سو مون ۾ آهي، پوءِ هاٿي مونکي ڇا ڪندو! جڏهن اسين ٻئي ڀڳوت روپ آهيون. ائين ڪندي هاٿي اُن جي ويجهو آيو ۽ کيس سونڊ ۾ ڪٽي ڦيرائي ڦٽو ڪيائين. اُن پريميءَ جا هڏ گڏ ڀڃي پيا. ڪجهه ڏينهن

ڪندي جهڪاءِ. درويش وراڻيو، ”بادشاھ جا پٽ! تنهنجو سڪندر اسان جي داسيءَ جو داس آهي، پوءِ اسين سر ڇو جهڪايون؟“ اهو ٻڌي سپھ سالار جوش ۾ اچي ويو ۽ پنهنجو هٿيار ڪڍي اُن درويش مٿان وار ڪرڻ لڳو ته پريان سڪندر بادشاھ اهو ڏسي ورتو ۽ هن هڪدم سپھ سالار کي وار ڪرڻ کان روڪيو. سڪندر پاڻ اُن درويش جي اڳيان ويو سپھ سالار کان پڇڻ لڳو ته ڪهڙي ماجرا آهي؟ سپھ سالار وراڻيو، ”بادشاھ سلامت، هي فقير اوهان لاءِ گهٽ وڌ ڳالهائي اوهانجي بي عزتي ڪري رهيو آهي. چوي ٿو ته بادشاھ سڪندر اسانجي نوڪرياڻيءَ جو نوڪر آهي“ فقير اها گفتار ٻڌي چيو ”اي سڪندر، تون پنهنجي اڇائن کي پوري ڪرڻ لاءِ لکن انسانن جو خون وهايو آهي ته تون اڇائن جو نوڪر ليکبين ۽ اسان دنيوي خواهشن کي لت هڻي ڏڻيءَ جي راھ ورتي آهي. اسين خواهشن جا غلام ڪين آهيون، خواهشون اسان جون غلام ٻانهيون آهن. تون اُنهن جو غلام آهين، پوءِ اسان تنهنجي اڳيان ڇاجي سلامي ڀريون؟ تون انهن خواهشن کي پوري ڪرڻ لاءِ ڪيڏو نه پاڻ پتوڙيو آهي، ملڪن جا ملڪ فتح ڪندي به تنهنجون خواهشون پوريون ڪين ٿيون آهن. تون پورو ٿي ويندين مگر اهي ترشنائون پوريون ڪو نه ٿينديون. تنهنجا بنگلا مال اسباب سونا، چاندي، هيرا، جواهر، لشڪر وغيره سڀ اتيئي هوندا ۽ تون رب جي راھ ڏانهن هٿين خالي ويندين پوءِ ڇاجي لاءِ ايڏو اهنڪار! مغروري! خواهشن کي پوري ڪرڻ لاءِ خون خوار جنگيون فساد تداڪ! خاڪ ۾ خاڪ ٿي ويندين. تون جيڪڏهن فتح پائڻ چاهين ٿو ته خواهشن تي فتح پاءِ ته توکي سچي سک جي پراپتي ٿيندي. ڀوڳڻ ۾ بيماري آهي ۽ تياڳڻ ۾ آنند آهي.

ان ڪري پريميو! دنيوي اڇائون تياڳي نام جو سمرڻ

سواميءَ جن پائرن کي آتت ڌيندي چيو ته دڪانن ناھڻ لاءِ توھانکي مدد ڪٿي ويندي. توھان پاڻ ۾ ٻڌيءَ ۾ رھي جاچ ڪريو ته ٻاھر جو ڪارڻ ڪھڙو آھي. سائين ڀلي ڪندو.

ڀاءُ ايشور بالاڻيءَ جي قرب ڀري ڪوٺ تي سواميءَ جن ۲۶ ڊسمبر ۱۹۸۴ صبوح جو سنگت سان گڏ اُلھاس نگر مان امرت ويلا آشرم ڪنڊالا لاءِ روانا ٿيا. منجھند جو ۱۲ ٻجي سواميءَ جن آشرم پھتا جتي ڀاءُ ايشور بالاڻيءَ سواميءَ جن جو سواگت ڪيو. شام جو ٥ ٻجي پوڄيه سواميءَ جن ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته پياري ايشورلعل کي ڌنيواد آھي جو ھن ساڌڪن جي سھوليت لاءِ ھي آنندائڪ آستان ٺھرايو آھي. شھر جي گوڙ گمبوڙ ۽ تناوَ واري زندگيءَ کان پري ھت اچي پاڻ ڀيٽر نام سمرڻ ڪن. جيوَ جون اڇائون پوريون ٿيڻ جون ڪين آھن. اسين پورا ٿي وينداسين مگر اڇائون پوريون ڪين ٿينديون.

ترشنائون جيوَ کي پٽڪائن ٿيون. ھوَ انھن ترشنائن کي پوري ڪرڻ لاءِ جيوَ ڪيترا نه پاپ ٺڳيون ڪڪرم پڻ ڪري ٿو. ڀڳوان شري ڪرشن آنندڪند پڻ شري ارجن کي چوي ٿو ته تياڳ سنسار جو نه پر اڇائن جو تياڳ ڪرڻ گھرجي. سڪندر بادشاھه کي اڇا ٿي ته دنيا فتح ڪريان. ان اڇا کي پوري ڪرڻ لاءِ ھن ڪيتريون خون جون نديون وھايون! جدا جدا ملڪن تي حملا ڪندي لکن جيوَن کي موت جو نشانو بڻائي حڪومت قائم ڪندو ويو. ايران مان فتح حاصل ڪري سڪندر جڏھن ھڪ ٻئي ملڪ وڃي رھيو ھو ته ان ملڪ جي رعيت نوڙي سندس سلامي ڀري رھي ھئي. پھرين سندس سپھه سالار ۽ پوءِ سندس سواري ھئي. رستي تي ھڪ بي باڪ درويش پنھنجي موج مستيءَ ۾ ويٺو ھو. سڪندر جي سپھه سالار کيس آکيو ته بادشاھه سڪندر جي سواري اچي رھي آھي تون ان اڳيان

جن ڀيرين ستسنگ ڪرڻ جو وجهه اُنهن کي ڏيندا آهن. ڪيترائي دفعا پاڻ ستسنگ نه ڪري به آئي وئي سنت جو آدر ڀاءُ ڪري کيس ستسنگ ڪرڻ لاءِ چوندا آهن. اها به سندن مهانتا آهي جو پاڻ کي پاسيرو ڪري ٻين کي ستسنگ ٻروچن ڪرڻ جو وقت ڏين.

سوامي جن جو دروازو اٺئي پهر کليل رهي ٿو. ڪا به بندش ڪين آهي. سوامي جن پنهنجي صحت جو ڪو به خيال نـــه ڪري ٻين جي دل پوري ڪندا آهن. هڪ دفعي گانڌي نگر ڪولهاپور ۾ داس سوامي جن جي ڪمري ۾ ويٺو هـو. رات جو ڏيڍ لڳو هو. سوامي جن ستسنگ پــورو ڪري آيا هئا، ان وقت هڪ ڀاءُ سوامي جن کان جل پڙهائڻ لاءِ ڪٺي آيو. سوامي جن مشڪندي اُن کي چيو پيارا، هاڻي ڀڳوان ته سمهيو پيو آهي! سوامــي جن کيس جل پڙهي ڏنـو. سوامي جن هلندي چلندي ڪار ۾ ويٺي به جل پڙهي ڏين ۽ ٻين جي دل پوري ڪن.

آشرم جي وارشڪ اُتسوَ ۾ ديش وديش کـان سوين ٻريمي ايندا آهن. اُنهن جي رهڻ، کاڌي پيتي جـو جوڳو بندوبست سوامي جن ڪندا آهن. داس اکين سان ڏٺو آهي تـــه ڪمرن ڀرپور هئڻ سبب سوامي جن ڪن ٻريمين کي پنهنجي ڪمري ۾ ئي سمهڻ لاءِ چوندا آهن، نه صرف ايترو پر پلنگ تي وڇايل هنڌ ۽ وهاڻا به ڪڍي ڏين ته ڀلي سک ڪيو.

هڪ دفعي سوامي جن پنهنجي ڪمري ۾ ويٺا هئا. داس به اُتي موجود هو. هڪ نئون فقير اندر گهڙي آيــو ۽ اچــي چيائين ”مجهي ست رنگي دو“ مون سوچيو ته سترنــگي ته انڊلٺ ٿيندي آهي. هي انڊلٺ ڪيئن ٿو گهري. مون وري اُن سنت کان پڇيو ته توهان کي ڇا کپي؟ سنت ساڳيو جواب ڏنو ”ست رنگي چاهيئي.“ ان سنت سوامي جـن جي پلنگ

ڪريو، پراپڪار جا ڪم ڪرايو.

٢٧ سيپٽمبر امرت ويلي سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ٽيئُون غفلت نيند ۾، بيتي جنم انيڪ،
منش جنم ڪو پاءِ تم، تجي نہ سوؤن ٽيڪ.

٢٧ ڊسمبر سوامي جن احمدنگر ۾ پڌاريا. اُتي سوامي ٽيئُونرام پريم پرڪاش منڊليءَ ۾ سوامي جن ٢٧-٢٨ ڊسمبر ستسنگ ورکا ڪئي. ٢٩-٣٠ ڊسمبر سوامي جن پمپري ڪالونيءَ ۾ سوامي ٽيئُونرام ستسنگ منڊليءَ ۾ پروچن ڪندي ماتا ستي ءَ ڀين شيواڌارين کي ڌنيواد ڏيندي چيو تہ توهان هت نت نيم ستسنگ جي جوت جڳائي اُتم ڪاريہ ڪري رهيا آهيو. ستگرو مهاراج ستسنگ جي مهما ڪندي چون ٿا:

سب سنتون نـي مٿن ڪي، ڪيا يهہ ويچار،
ڪهہ **ٽيئُون** ستسنگ سم، ساڌن نهين ڪو سار.

پريميو! ستسنگ ۾ اچو تہ سنساري خيال ڦُرنا ڇڏي ايڪاگر چت ٿي ستسنگ جو آنند وٺو. دنيوي ڳالهين کان ورتي ٽوڙي پريوءَ سان ورتي جوڙيو.

ساڌ سنگ ۾ جائيي، چنتا گهر ڪي ڇوڙ،
ڪهہ **ٽيئُون** ست وچن ۾، ديجي من ڪو جوڙ.

ڪو دل رکڻ سکي تہ سوامي جن کان. سوامي جن ساري ديش ۾ پيا رٽن ڪن. اُلهاسنگر آشرم ۾ هوئڻ تہ نت نيم سوامي جن ستسنگ ڪندا هئا پر گاديءَ تي براجمان ٿيڻ کان پوءِ پريمين جي پياس پوري ڪرڻ لاءِ جدا جدا شهرن ۾ وڃي پريمين جي پياس پوري ڪن ٿا. جڏهن اُلهاسنگر ۾ سوامي جن هوندا آهن تہ سڀئي پريمي اٿين چاهيندا آهن تہ سوامي جن جي مکارونِد مان وچن ٻڌي ترپت ٿيون. سوامي جن جي اُتي هئڻ سبب ٻيا ڪي سنت يا گياني جن آشرم ۾ ايندا آهن تہ سوامي

جن پهرين ستسنگ ڪرڻ جو وجهہ اُنهن کي ڏيندا آهن. ڪيترائي دفعا پاڻ ستسنگ نہ ڪري بہ آئي وئي سنت جو آدر ڀاءُ ڪري کيس ستسنگ ڪرڻ لاءِ چوندا آهن. اها بہ سندن مهانتا آهي جو پاڻ کي پاسيرو ڪري ٻين کي ستسنگ پروچن ڪرڻ جو وقت ڏين.

سوامي جن جو دروازو اٺئي پهر کليل رهي ٿو. ڪا بہ بندش ڪين آهي. سوامي جن پنهنجي صحت جو ڪو بہ خيال نہ ڪري ٻين جي دل پوري ڪندا آهن. هڪ دفعي گانڌي نگر ڪولهاپور ۾ داس سوامي جن جي ڪمري ۾ ويٺو هو. رات جو ڏيڍ لڳو هو. سوامي جن ستسنگ پورو ڪري آيا هئا، ان وقت هڪ ڀاءُ سوامي جن کان جل پڙهائڻ لاءِ ڪٺي آيو. سوامي جن مشڪندي اُن کي چيو پيارا هاڻي ڀڳوان تہ سمهيو پيو آهي! سوامي جن کيس جل پڙهي ڏنو. سوامي جن هلندي چلندي ڪار ۾ ويٺي بہ جل پڙهي ڏين ۽ ٻين جي دل پوري ڪن.

آشرم جي وارشڪ اُتسوَ ۾ ديش وديش کان سوين پريمي ايندا آهن. اُنهن جي رهڻ، کاڌي پيتي جو جوڳو بندوبست سوامي جن ڪندا آهن. داس اکين سان ڏٺو آهي تہ ڪمرن ڀرپور هئڻ سبب سوامي جن ڪن پريمين کي پنهنجي ڪمري ۾ ئي سمهڻ لاءِ چوندا آهن، نہ صرف ايترو پر پلنگ تي وڇايل هنڌ ۽ وهاڻا بہ ڪڍي ڏين تہ ڀلي سک ڪيو.

هڪ دفعي سوامي جن پنهنجي ڪمري ۾ ويٺا هئا. داس بہ اُتي موجود هو. هڪ نئون فقير اندر گهڙي آيو ۽ اچي چيائين ”مجهي ست رنگي دو“ مون سوچيو تہ ستڙنگي تہ انڊلٺ ٿيندي آهي. هي انڊلٺ ڪيئن ٿو گهري. مون وري اُن سنت کان پڇيو تہ توهان کي ڇا کپي؟ سنت ساڳيو جواب ڏنو ”ست رنگي چاهيئي.“ ان سنت سوامي جن جي پلنگ

ڪريو، پراُپڪار جا ڪم ڪريو.

٢٧ سيپٽمبر امرت ويلي سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ٽيئون غفلت نيند ۾، بيتي جنم انيڪ،
منش جنم ڪو پاءِ تم، تجي نہ سوڻ ٽيڪ.

٢٧ ڊسمبر سوامي جن احمدنگر ۾ پڌاريا. اُتي سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش منڊليءَ ۾ سوامي جن ٢٧-٢٨ ڊسمبر ستسنگ ورکا ڪئي. ٢٩-٣٠ ڊسمبر سوامي جن پمپري ڪالونيءَ ۾ سوامي ٽيئونرام ستسنگ منڊليءَ ۾ پروچن ڪندي ماتا ستي ۽ ٻين شيواداري کي ڌنيواد ڏيندي چيو تہ توهان هت نت نيم ستسنگ جي جوت جڳائي اُتم ڪاريہ ڪري رهيا آهيو. ستگرو مهاراج ستسنگ جي مهما ڪندي چون ٿا:

سب سنتون نے بٹنت کي، ڪيما يهہ ويچار،
ڪهہ ٽيئون ستسنگ سم، ساڌن نهين ڪو سار.

پريميو! ستسنگ ۾ اچو تہ سنساري خيال ڦرنا ڇڏي ايڪاگر چت ٿي ستسنگ جو آنند وٺو. دنيوي ڳالهين کان ورتي ٽوڙي پربوءَ سان ورتي جوڙيو.

ساڌ سنگ ۾ جائيي، چنتا گهر کي ڇوڙ،
ڪهہ ٽيئون ست وچن ۾، ديجي من ڪو جوڙ.

ڪو دل رکڻ سکي تہ سوامي جن کان. سوامي جن ساري ديش ۾ پيا رٿن ڪن. اُلهاسنگر آشرم ۾ هوندي تہ نت نيم سوامي جن ستسنگ ڪندا هئا پر گاديءَ تي براجمان ٿيڻ کان پوءِ پريمين جي پياس پوري ڪرڻ لاءِ جدا جدا شهرن ۾ وڃي پريمين جي پياس پوري ڪن ٿا. جڏهن اُلهاسنگر ۾ سوامي جن هوندا آهن تہ سيپٽي پريمي ائين چاهيندا آهن تہ سوامي جن جي مکاروند مان وچن ٻڌي ترپت ٿيون. سوامي جن جي اُتي هئڻ سبب ٻيا کي سنت يا گياني جن آشرم ۾ ايندا آهن تہ سوامي

خراب ٿي پيو. ڊاڪٽرن صلاح ڏني ته ڪي. اي. ايم. اسپتال ۾ اُن جو آپريشن ٿيندو. خود ڊاڪٽرياڻي سوامي جن جي ڪمري ۾ سوامي جن کي احوال ٻڌايو ته ڪڪيءَ جو علاج آپريشن کان سواءِ ٻيو ڪين آهي. اُن ڪڪيءَ جي ماتا ۽ ڏاڏي آپريشن جو خيال لاهي ڇڏيو ۽ سوامي جن ۾ وشواس رکي ٻالڪيءَ کي ڪجھ ڏينهن سوامي جن جي آشرم ۾ رهايو ۽ صدق سان شيوا ڪنديون رهيون. ايشور ڪرپا ۽ ستگرو مهاراجن جي ديا سان ٻالڪي ٺيڪ ٿي ويئي.

٩ جنوري رات جو سوامي جن ڪلڪتي مان ياٽا پاڙا لاءِ ڪلڪتا ميل ۾ روانا ٿيا. ١٠ مئي ياٽا پاڙا ۾ پڌاريا. سون پريمين سوامي جن جو هارن سان سواگت ڪيو. چار ڏينهن سوامي جن ياٽا پاڙا ۾ ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته سنساري ڪم ڪاريون ڪندي پڻ ٻوءِ کي نه وساريو. جنهن سان پريم جو ناتو هوندو آهي، اُن کي هر وقت ياد ڪبو آهي. ايشور جي ڀڳتيءَ بنا ٻيون سڀ ڳالهيون اڌوريون آهن. مايا جيوَ ۽ برهم جي وچ ۾ رنڊڪ آهي. ڀڳتيءَ بنا گيان سان به آتمڪ آنند جي اُپلبڌي ڪين ٿي سگهندي. رشي ويد وياس جنهن ١٧ پراڻ ۽ مهاڀارت لکيا، ان کي هڪ ڏينهن اُداس ڏسي رشي نارد پڇيو "اوهان اُداس ڇو آهيو؟" رشي ويد وياس وراڻيو ته هيترن مهان گرنٿن جي رچنا کان پوءِ به منهنجي من ۾ آنند ڪين آهي!

تڏهن رشي نارد وراڻيو، مهرشي! اوهان پنهنجي پراڻن ۾ ڌرم، ارٿ، ڪام موڪش جو ورڻن ڪيو آهي، پر ڀڳوان جي ليلائن جو بيان ڪين ڪيو آهي. هاڻي اهڙي گرنٿ جي رچنا ڪريو، جنهنجي پڙهڻ سان پاٺڪ جي من ۾ يا شروتائن جي من ۾ پريما ڀڳتيءَ جو پرواهه پرواهت ٿئي، پوءِ اوهان کي

تي وڇايل ڦراسيءَ ڏانهن اشارو ڪندي چيو ته اها کپي. سوامي جن آگيا ڪئي ته هن سنت لاءِ هڪڙي ڦراسي ڪٽي اچو. ڪيس ڦراسي گهربل آهي. سنت وري چيو ته مونکي اها پلنگ تي وڇايل ڦراسي گهرجي. سوامي جن هڪدم پلنگ تان اٿيا ۽ چيائون ته پلنگ تان ڦراسي ڪٽي ان کي ڏيو جئن سنت جي دل راضي ٿئي. سوامي جن اهڙا ديالو جو اُن ساڌارڻ سنت جي دل رکڻ لاءِ پاڻ پلنگ تان اٿي پنهنجي بستري واري ڦراسي ان کي ڏنائون.

سوامي جن وٽ ڪيترائي سوالي ايندا آهن. ڪي مانسڪ پيڙت، ته ڪي شاريرڪ پيڙت. ڪن کي پٽنيءَ جو دک ته ڪن کي پٽن جو دک. ڪنهن کي گهوٽ جو دک ته ڪن کي سس جو دک. ڪي ڌنڌي وهنوار ۾ ڦاٿل، مت مائٽ يا ڀائيوار پاڻ ۾ اٽڪندا آهن ته فيصلي لاءِ پوڇڻ سوامي جن وٽ ايندا آهن. سوامي جن سڀني ڌرين کي ٻڌي ڏيوڻائيءَ سان دريافت ڪري ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي جئه جئي پلئه پائي رنڌن کي پرچائي ڇڏيندا آهن. سوامي جن پنهنجي انڀوَ آتم گيان دواران مشڪل مسئلا جلدي حل ڪري ڇڏيندا آهن.

سوامي جن وٽ ڪيترائي دکي، جل جا شيشا پڙهائڻ لاءِ کڻي ايندا ته اهو جل پيئي من دک نورت ٿئي. سوامي جن انهن کي چوندا آهن ته مندر ۾ وڃي ڀڳوان ۽ ستگرو مهاراج جي مورتيءَ کي متو ٽيڪي وڃو، ڀڳوان ڀلي ڪندو. ڪيترن ئي بيمارن کي صلاح ڏيندا آهن ته ڪنهن قابل ڊاڪٽر کي وڃي ڏيکاريو، پنهنجي ڏيکاري ڪين ڏيندا آهن ۽ ائين به چوندا آهن ته اسين ڊاڪٽر ته ڪين آهيون، وڃي ڪنهن ڊاڪٽر يا طبيب کان صلاح وٺي علاج ڪرايو.

هڪ پريميءَ جي ٻالڪيءَ جي ڪڪيءَ جي دل جو وال

اهو هٿ اڳيان ڪري نديءَ ۾ گهڙج، پرماتما ڀلي ڪندو.
راهگير چيو ته سائين مان پاڻ هٿ تي رام نام لکي گهڙيس، مگر نديءَ ۾ ٻوڙ وٺي وڌيس ته لهرن لهوارو ڪيو. ان وقت جان بچائي توهان وٽ آيس جيئن وري به نه لهرن جي چپيٽ جو شڪار ٿيان! سنت چيو پيارا، پريوءَ ۾ وشواس رکي رام نام اُچاريندو نديءَ ۾ پرويش ڪج. اهو راهگير سنت جي چوڻ سان نديءَ ۾ گهڙيو ۽ رام نام اُچاريندو جلدي ندي پار ڪري پهچي منزل تي وڃي پهتو. راهگير رام نام جي ڪا به ساڌنا ڪونه ڪئي هئي. هن ائين ئي ٻڌو ٻڌايو ڪٿي پهچي هٿ تي رام نام لکيو، پر سنت رام نام جي خوب ساڌنا ڪئي هئي، ان ڪري هن جي رام نام لکڻ کي وڏي اهميت هئي. ان ڪري ئي اُهو راهگير وڃي پار پهتو.

ان ڪري اسين به جيڪڏهن پرپورڻ سنت ستگرو کان نام وٺي جپينداسين ته سنسار جي ڀوَ ساگر مان وڃي پار پهچنداسين.

٣ فيبروري مڇهند جو ٽاٽا ۾ روهڙا پنچايت جو وارشڪ ميلاپي ميڙ پوڄيه سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ ٿيو. پوڄيه سوامي جن ان موقعي تي ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته جيترو توهان ۾ ايڪو هوندو، اوتري وڌيڪ شڪتي پيدا ٿيندي. اُن شڪتي دوارا توهان هڪ ٻئي جا ڏک درد دور ڪريو ۽ سماج جا مسئلا حل ڪريو. اڄڪلهه طلاق ڏيڻ رواجي ڳالهه ٿي پيئي آهي. طلاق کي ٽلانجلي ڏيئي گهرن کي سرڳ بڻايو. جيڪڏهن توهان ٻين کي سکي ڪندءَ ته ڀڳوان توهان کي سکي ڪندو.

ٽرسٽ فار سنڌي چلڊرينس ۽ وومينس جي سهاري ڪستوربا بال مندر اُلهاسنگر ٥ ۾ شري پيسومل چانڊواڻيءَ جو

آنند جي پراپتي ٿيندي. پريما ڀڳتي جلدي پرڀوءَ جي ويجهو آڻي ٿي. جنهن جي اندر ۾ پريما ڀڳتي آهي، سو سديوَ آنند اوستا ۾ رهي ٿو. رشي نارد جا اهي وچن ٻڌڻ بعد رشي ويد وياس شريمد ڀاڳوت جي رچنا ڪئي، جنهن ۾ هن پرڀوءَ جي پريما ڀڳتيءَ جو ورڻن ڪيو. اُن ڪان پوءِ ڪيس آنند جي انڀوُ ٿي ٿي. ڪيڏا به پستڪ پڙهجن، عقل علم حاصل ڪجي، پر پرماتما جي پريما ڀڳتيءَ کان سواءِ جيوَ کي آنند جي پراپتي ڪين ٿيندي.

١٤ جنوري سوامي جن بلاسپور ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٻه ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي.

٢ فيبروري رات جو سوامي جن ڪرلا ۾ مرلي منوهر سوسائٽيءَ ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته نام کي نه وساريو. جيترو توهان وڌيڪ نام جپيندا اوترو توهان کي وڌيڪ شڪتي ملندي. ڀڳتيءَ مان شڪتي ملي ٿي ۽ پوءِ هن سنسار جي ساگر مان پار پوڻ آسان ٿئي ٿو. هڪ دفعي برسات جي مند ۾ هڪ راهگير کي ندي پار ڪرڻي هئي. نديءَ جو وهڪرو تمام تيز هو. هن رامائڻ جي گهٽنا ٻڌي هئي ته پٿرن تي رام نام لکڻ سبب پٿر تري ويا. اهو ويچار ڪري هن پنهنجي هٿ تي رام نام لکيو ۽ پوءِ نديءَ ۾ گهڙيو. اڃا ٿورو اُڳتي وڌيو ته پاڻ جهلي نه سگهيو ۽ ڪري پيو. پاڻ کي ٻڏڻ کان بچائڻ لاءِ نديءَ مان ساڳئي ڪناري تي واپس هلي آيو. ڪو ملاح به ڪين هو جنهن کي پتڻ ڏئي پار پوي. سامهون هڪ سنت جي ڪٽيا ڏسي اُن وٽ آيو ۽ اچي سنت کي وينتي ڪيائين ته ڪنهن ضروري ڪم سبب نديءَ جي هن پار وڃڻو آهي. ديا درشٽي ڪريو. اوهان ته ڀوَ ساگر مان پار لگهائڻ وارا آهيو. مونکي هن نديءَ مان پار لگهايو ته وڃي منزل تي پهچان. سنت ديالوُ، اُن سنت سندس هٿ تي رام نام لکي چيو ته

شنابدي اُتسو پوڄيہ سوامي ڄن جي پرڌانپڻي هيٺ ملهايو ويو. ڀاءُ کؤڙي مل تولاڻيءَ سوامي ڄن جو سواگت ڪيو ۽ رميش تولاڻيءَ اُتسو جي مراد تي روشني وڌي. روچيرام ٿانواڻيءَ جوت جڳائي اُتسو آرنڀ ڪيو.

سوامي ڄن ڪوي ٻيوس کي پشپانجلي ڏيندي چيو ته ڪوي معنيٰ گياني. ڪوي ٻيوس هڪ گيانوان آستڪ ۽ آشاوادي ڪوي هو. سندس ڪاويہ ۾ پرڪرتيءَ جا سندر نظارا پڻ چٽيل آهن ته سماج جي سچي تصوير پڻ انڪت آهي. هي لوڪپريہ ڪوي هو. سندس ڪوتا ۾ اڌياتمڪ اشارا پڻ آهن. سوامي ڄن سان گڏ ڊاڪٽر ديال آشا پڻ ڪوي ٻيوس جا ڪي شعر ڳائيندي ڪويءَ جي ڪاويہ درشن تي روشني وڌي.

سوامي ڄن ۱۷ فيبروري صبوح جو سنڌو ايڊيوڪيشن سوسائٽيءَ طرفان سوامي ٽيئونرام هال جو بنيادي پٿر وجهندي چيو ته هي هال سماج لاءِ اُپيوڳي ٿيندو. سوامي ڄن ان هال لاءِ ڏهه هزار روپيا دان طور ڏنا.

شوراتريءَ ڏينهن ۱۸ فيبروري گوندياجي نوڀوڪ منڊل ساموهڪ شادين جو آيوجن ڪيو. هن سماروهه ۾ ۱۷ جوڙا وواهه جي سوتر ۾ ٻڌا ويا. سوامي ڄن انهن جوڙن کي آشيرواد ڪندي چيو ته اڄ توهان گرهست آشرم ۾ پرويش ڪري رهيا آهيو. ان آشرم جا فرض پوريءَ ريت بجا آڻجو. ماتا پتا سس سهري جي سيوا ڪندا رهندا ته ان ۾ توهانجو ڀلو آهي. ڪس ڪائي ٻه وڏڙن جي سيوا ڪندا رهجو. سوامي ڄن سڀني جوڙن کي آسيس روپ ۾ هار پائيندي شريمد ڀڳوت گيتا هرهڪ جوڙي کي سوکڙيءَ طور ڏني.

۱۹ فيبروري پوڄيہ سوامي ڄن ڀاءُ ڄاڙي مل ولرمل

جنمدن ملهايو ويو. ان موقعي تي پيرٽ ناڪري لڪاڻيءَ سوامي
جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن دادا ڀيسومل چانڊواڻيءَ
کي پشپانجلي ڏيندي چيو ته هــي پيارو نشڪام ڀاونا سان
ٻارڙن ۽ ٻيئرن جي شيوا ڪندو رهيو، جدا جدا شهرن ۾ ٻال
مندر ۽ ناري شالائون برپا ڪري هن اُتم ڪاريه ڪيو. سوامي
جن ٻالڪن کي سکيادائڪ ڳالهيون ٻڌائيندي چيو ته ماتا پتا
۽ اُستاد جي آگيا ۾ رهو. وڏڙن جي عزت ڪريو. روز صبوح
۽ رات جو پرماتما کي پرارٿنا ڪريو.

٩ فيبروري سوامي جن ٻمبئي روانا ٿيا. اُتي سوامي جن
سوامي ٽيڻونرام مندر ۾ ٩-١٠ فيبروري رات جو ستسنگه پروچن
ڪيو. سوامي جن ستسنگه ڪندي ماتا ستيءَ ۽ ڀين پريمين
کي ڌنيواد ڏني جي نت نيم ستسنگه جي جوت جڳائي رهيا
آهــن.

١١ فيبروري سوامي جن پريم پرڪاش پوَن پونا ۾ آيـــا.
اُتي سوامي چندن پرڪاش مهاراج جي ورسي اُتسوَ سنبنڌ ۾
سوامي جن ١١-١٢-١٣ فيبروري ستسنگه پروچن ڪيو. سوامي
جن اُتسوَ جو پلئه پائيندي چيو ته سوامي چندن پرڪاش منڊل
جو مکيه سنت هو، سخاوت جو صاحب هو، هن سنت اُپڪار ۽
سمرڻ ۾ جيون سڦل ڪئي. توهان پڻ سندس سڌانتن تـــي
هلي منش ديهه سڦلي ڪريو. توهان ڪـــي پريوءَ جيڪي ڏنو
آهي سو سڀ ان جو ئي آهي، ان تي اجايو اهنڪار نه ڪريو.
ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

سڀ ڪڇ سنتو ڀڳوان ڪي، اور ڪسي ڪي ناهه،
ٽيئون اَپني جان ڪي، گرو نـــ مـــن مانهه.

گونڊيا ۾ سنڌو ايڊيوڪيشن سوسائٽيءَ جي سلور جبلي
موقعي تي ١٦ فيبروري رات جو ڪوي ڪشچند ٻيوس جنم

جا لڏون خريد ڪيا ۽ پنھنجي گروءَ ڏانھن واپس وريو. ڪيس بکہ لڳي ھئي. ھن سوچيو تہ گرو اڪيلو ٿوروئي ھي لڏون کائيندو! ضرور مونکي بہ لڏون کارائيندو. ان ڪري مان ھاڻي ئي ڇو نہ لڏون کاوان. اِھو ويچار ڪري ھن ھڪدم ھڪ لڏون کاڌو. لڏون ڏاڍو سوادي ھو. ان ڪري ٻئي لڏوءَ کائڻ تي بہ سندس اِڇا ٿي ۽ ھن ھڪدم ٻيو لڏون بہ وات ۾ وڌو. اڳتي وڌيو. لڏوءَ مان سندس اڃا پيٽ ڪين ڀريو. ھن سوچيو تہ گروءَ کي باقي بہ لڏون ڏيندس تہ ضرور گرو ٻن لڏن مان مونکي ھڪ لڏون کائڻ لاءِ ڏيندو، صرف پاڻ ٿوروئي کائيندو! ڇو نہ باقي ٻن لڏن مان ھڪ لڏون کائي بکہ مٽايان. ھن شش ھڪدم ٽيون لڏون بہ ڪٽي وات ۾ وڌو. ڪجھہ وقت بعد جڏھن ھي شش پنھنجي گروءَ وٽ آيو تہ ڪيس ھڪ بونديءَ جو لڏون ڏنائين. گروءَ پڇيس، "پيارا! صرف ھڪ لڏون! ٻيا لڏون ڪاڏي ويا." شش اُھو لڏون بہ ڪٽي وات ۾ وجھندي چيو تہ اُھي ھيڏانھن ويا.

بيٺوڙي شش گروءَ جي بکہ جو ڪو خيال نہ ڪري چارئي لڏون پاڻ کائي ويو. پريميو! جي اھڙا ھبڇي، لالچي، شش ھوندا تہ گرو اُنھن جو ڪھڙو اُڌار ڪري سگھندو! شش کي تہ سنيم ۽ تياڳہ اختيار ڪرڻ گھرجي، تڏھن ئي ھو گروءَ کان ڪجھہ گيان حاصل ڪري سگھندو.

٣ مارچ وڏالا بمبئيءَ ۾ سوامي جن جي پرڌانپڻي ھيٺ گئو رکشا سميلن ٿيو. سوامي جن گئو رکشا جي اھميت تي روشني وجھندي چيو تہ گانيون ديش جو املھہ خزانو آھن. ڌارمڪ لحاظ کان پڻ اُنھن جي سيوا ۽ رکشا ڪرڻ اسانجو پرم ڪرتويہ آھي.

٧ مارچ سوامي جن اُتسو جي سماپتيءَ جو پلئہ پائيندي چيو تہ پرماتما کي پرارٿنا ڪريو تہ آواگمن جي چڪر مان مڪت

واڌوا جي سپتر جي شپ وواهه جي سنبنڌ ۾ جالنا پڌاريا. سوامي جن اُتي ١٩-٢٠ فيبروري ستسنگ ورکا ڪئي ۽ جوڙي کي آسيس ڪئي.

اورنگ آباد سنڌي پنچات جي وينتيءَ تي سوامي جن ٢٢ فيبروري اورنگ آباد ۾ پڌاريا. اُتي اُن ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي سنڌي سمداءِ کي اپيل ڪئي ته پاڻ ۾ پريم ۽ ايڪتا سان رهي هڪ ٻئي کي مٿي چاڙهڻ جي ڪوشش ڪريو. مايا ڀلي ڪمايو پر ستڪرمن ۾ سڦلي ڪريو ۽ روز ڪجهه نه ڪجهه وقت ايڪانت ۾ ويهي نام سمرڻ ڪريو.

وڏالا براڊر منڊل بمبئيءَ جي سهاري پوڄنيه سوامي جن جي ستسنگ پروچن جو ڪاريه ڪرم ٢٤ فيبروري کان ٧ مارچ تائين رکيو ويو. ٢٤ فيبروري سوامي جن وڏالا بمبئيءَ ۾ پڌاريا. مکي چوئٿرام بيگراج ۽ ٻين پريمين سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جي ٻارهن ڏينهن جدا جدا وشين تي ستسنگ پروچن ڪيو. هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

گرو آگيا پالن ڪري، گهي گرو سي گيان،
ڪهه ٽيئُون سک دک سهي، گرمک سو پروان.

سچو شش اُهو آهي جو ستگروءَ جي آگيا جو پالن ڪري ٿو، گروءَ کان ست گيان گرهڻ ڪري ٿو. ستگروءَ جي سيوا ڪندي سک دک سهي ساڌنا ڪندو رهي ٿو، سوئي پربوءَ در قبول پوي ٿو. سچو شش ستگروءَ جي ڪمل چرڻن ۾ سروَ سوَ ارپڻ ڪري ٿو.

هڪڙو سنت جهنگل ۾ رهندو هو. هن هڪ ڏينهن شش کي چيو ته هڪ روپئي جا چار لڏون شهر مان وٺي آءُ. شش شهر ۾ آيو. هن گروءَ جي آگيا موجب هڪ روپئي جا چار بونديءَ

ڪريو. ائين ڪرڻ سان توهان کي آتمڪ آنند جي اُپلبڌي ٿيندي.

گرو مورت ڪا ڌيان ڌر، گرو هٺ ديوَن ديکَ،
ڪهہ ٽيئُون گرو نام جپ، پائو آتم ٻيکَ.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ ڏاڏا آسورام جي شرڻ ۾ آيا. سمرپت ڀاو سان سعدن سيوا ڪيائون تہ ستگرن مٿن ديا درشٽي ڪري آتم گيان ڏنو. ستگرو مهاراج گوديو جي ڪرپا جو ذڪر ڪندي چون ٿا :-

ستگر ڪرپا ڌار ڪي، ديٺي نام کي دات،
ڪهہ ٽيئُون تهن نام سي، لگن لگي دن رات.

سوامي جن گانڌي نگر مان ١٧ مارچ اچلڪرنجي روانا ٿيا. اُتي ١٧ مارچ ستسنگ ڪري ١٨ مارچ بيلگام روانا ٿيا. سوامي جن بيلگام ۾ ٻہ ڏينهن ستسنگ ورکا ڪري اُلهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

سنڌو سماج دهلي وارن راجيندرنگر، سنڌو ڀون ۾ چيٽي چنڊ جو ميلو ٣١ مارچ آرتوار ڏينهن صبوح جو ملهايو. ان موقعي تي پوڄيہ سوامي جن اُتي سنڌ جي اوتار شري اُڏيري لعل جي سنگمرمر جي مورتيءَ جو مهورت ڪندي سنڌي سمدايہ کي اپيل ڪئي تہ سنڌيت، سنڌي ٻولي ۽ سنڌي سنسڪرتيءَ کي نہ وساريو. اوهان کي ڌنيواد آهي جو اوهان راڄڌانيءَ ۾ سنڌو ڀون ٻرپا ڪري اڄ هتي شري لعل سائينءَ جي مورتي استاپت ڪئي آهي. پاڻ ۾ ايڪو ڪري هڪ ٻئي کي چاڙهڻ جي ڪوشش ڪريو.

١٥ اپريل پوڄيہ سوامي جن ڄئپور ۾ ميران اسڪول جي سوامي سروانند بلاڪ جو مهورت ڪندي ڪاريہ ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو تہ وديا دان اُتم دان آهي. هن وديا مندر ۾ هزارين وديارٿي وديا حاصل ڪري پنهنجي جيون ٺاهيندا.

ڪر. سٽن ستگرن وٽ اچي دنيوي مال اسباب اولاد نه گهرو. جڏهن ڪيوٽ ڀڳوان شري رام لڪشمڻ ۽ سيتا کي ٻيڙيءَ ۾ چاڙهي گنگا جي هن پار پهچايو، تڏهن ڀڳوان شري رام ڪيوٽ کان پڇيو ته هاڻي توکي ڇا ڏيان؟ تڏهن ڪيوٽ اکين ۾ آنسون آڻيندي چيو "پريو! مان جڏهن اوهان جي گهاٽ تي اچان ته مون کي ڀؤ ساگر جي ٻيڙ مان پار ڪجو. اهائي داس جي وينتي آهي. ڀڳوان شري رام ڪيوٽ جي اها وينتي ٻڌي مشڪندي مشڪندي مٺس مهر جي نگاهه ڪئي. پريميو! توهان به ڪيوٽ وانگر سٽن ستگرن کان نام دان ڀڳتي دان، مڪتي-دان مڱو.

پياري چوئٿرام بيگراج، پياري جيٺندرام هيمنداس، پياري نهچلداس منگترام ۽ برادر منبل جي سڀني شيواڌارين کي ڌنيواد آهي، جيڪي اُتساهه اُمنگ سان هن اُتسو جو آيوجن ڪن ٿا.

١٣ مارچ صبوح جو ٧ بجي پوجنيه سوامي جن گانڌي نگر اسٽيشن تي لٿا. سڀني پريمين دهلن سان سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن پريم پرڪاش منڊر جي ميدان تي شاهي منڊپ ۾ ٽي ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. ١٦ مارچ پرڀات جو سوامي جن اُتسو جو پلئه پائيندي چيو ته جيڪو پريمي ستگروءَ جي شرڻ ۾ آيو، سمجهو ته اُهو ڀڳوان جي شرڻ ۾ آيو. جنهن پنهنجو هٿ گروءَ جي هٿ ۾ ڏنو، گرو وري سندس ٻانهن ايشور کي سونپيندو. گرو ڪبو ئي ان لاءِ آهي ته ڀڳوان سان ملائي. ستگرو مهاراج گروءَ جو مهتو ٻڌائيندي چون ٿا:

گرو سي اڌڪ نه اور ڪو، ديوي ديو پڇان،
ستگر سڀ سي سريشٽ هئه، ڪهه ٽيٺون ست جان.

پريميو! ستگرن جي مورتيءَ جو ڌيان ڪري گرو منتر جو اڀياس

مهاراجن جي آستان تي پاڻي روپي وٺ آيا ۽ ڇپائونس تـــ
توکي کهڙي تڪڙ پيئي جو ٻيا ٻڌائڻ جي، ميٺهن کي اڌ ۾
ڇڏيندي، سنتن جي ٻوليان پڳين؟ پياري روپارام وراڻيو،
"توهان ئي چوندا آهيو ته پڙهين جـــاءِ اڌ ۾ جوڙائي رمندو
رهيو، ماڻهين به اٺين او ڇتو هلي ويئي. پوءِ مان به جي ڏندو
وهدوار اڌ ۾ ڇڏي آهس ته کهڙي ڳالهه! دنيوي اڇائون
اڌورئون ئي رهجي وينديون. ان ڪري سنگرو سوامي ٽيئونرام
مهاراجن جي سنگ ۾ رهي مان باقي زندگيءَ جا ڏينهن ڀڳوت
ڀڄن ۾ گذاريندس. دنيا جا ڪم ڪڏهن ڪين پورا ٿيندا. ڪم
دنيا جا ڪم نه ايندا.

پريميو! توهان پڻ سنسار ۾ رهـــي ٻهڪجا ٻهڪجا ڪرتويہ
پاليو، پر دل جي تار مالڪ سان ڳنڍيو. هٿن سان ڪاج ڪريو،
مک سان رام جپيو. سنتن ستپرشن دکين درپدرن جي شيوا ڪريو.

سنت جدون ڪي سيوَ سي، پورن هووي آس،
کهہ ٽيئُون رڌ سڌ ملي، وپت وگهن هو ناس.

ڀڳت شرومڻي سنت ڪنوررام صاحب جو جنم شتابدي
اُتسوُ امراوتيءَ ۾ ملهايو ويو. پوڄيہ سوامي جن ان اُتسوَ جي
سنبنڌ ۾ ١٤ اپريل امراوتيءَ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ستسنگ
ڪندي ڀڳت صاحب کي ٻهڪجي پيار ۽ شرڌا جي پشپانجلي
ڏيندي چيو ته ڀڳت ڪنوررام صاحب سنڌي ڀڳتن جو سرمور
هو، نياز نوڙت جي مورت، شيوا ۽ ديا جي صورت هو.
ڀڳت وجهندي جيڪي ڪيس ملندو هو سو پرُاپڪار جي ڪارڄ
۾ لڳائيندو هو. هي پيارو سوَن لوُلن لنگڙن سورداسن جو
سهارو هو.

پريميو! توهان به ڀڳت ڪنوررام صاحب جي جيون مان
نمرتا۽ پرُاپڪار جا گڻ گرهڻ ڪريو. سنگرو مهاراج فرمائين ٿا:

وديارٿين ۾ پوترتا، پريم، پرارٿنا، سادگي، سيوا ۽ سچائيءَ جا ٻج پوکيو، جن هو اڳتي هلي نيڪ ناگرڪ بڻجي قوم جو ڪنڌ مٿي ڪڍڻ. اهي آئيندهه جا ابا آهن. اُنهن جي شاريرڪ مانسڪ وڪاس ڏانهن توَجُ ڏيڻ گهرجي. سوامي جن ميران اسڪول کي ايڪونجاهه هزار رپيا دان ڏنو ۽ سوامي جن سان آيل پريمين پڻ چوڏهن هزار رپيا سوامي سروانند بلاڪ لاءِ دان ڏنو.

پريم پرڪاش منڊل جو ٦٤ وارشڪ اُتسوُ امراپور استان جئپور ۾ ٧ اپريل کان ملهايو ويو. پوڄيه سوامي جن ٤ اپريل جئپور ۾ پڌاريا. ٦ اپريل سوامي گرمکداس جي ورسي ملهائي وئي. سوامي جن سوامي گرمکداس کي پشپانجلي ڏيندي چيو ته سوامي گرمکداس هڪ لاثاني سنت هو.

٧ اپريل صبوح جو سوامي جن سيني سنتن سان گڏجي جهنڊو چاڙهي اُتسوَ جو آرنڀ ڪيو. چارئي ڏينهن منڊل جي سنتن، مهاتمائن ۽ ڪلاڪارن ستسنگ ڪيو ۽ ڀڳتي سنگيت جي ورکا ڪئي. ١١ اپريل پرڀات جو سوامي جن اُتسوَ جو پلئه پائيندي چيو ته پريميو! ڀڳوت ڀڄن ۾ چت لڳايو. ڏنڊو ڏاڙي ٻه جڏهن من لڳائي ڪبو آهي، تڏهن اُن مان فائدو رسندو آهي. نام سمرڻ ٻه دل سان ڪبو ته ان مان آنند ايندو. ڀڳوت پراپتيءَ لاءِ وئراڳ ضروري آهي.

هڪ دفعي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج منڊليءَ سهت وئراڳي ڀڄن ڳائيندا لنگهي رهيا هئا. رستي تي پائي روپي مينهن پئي ڏني. ستگرو مهاراجن جي وئراڳ واڻي سنڌس ڪنن تي پيئي ته هن هڪدم مينهن کي اڏ ۾ ڏهي، کير جي بالٽي اُتي ئي ڇڏي، ڊوڙ پائي ستگرو مهاراجن جي پويان ويو. واڙي جو ۽ گهر جو ڪوبه خيال ڪين ڪيائين. سنڌس مٽن مائٽن کي جڏهن ان گهٽنا جي خبر پيئي تڏهن هوُ ستگرو

ٽي ڏينهن ستسنگ ورڪا ڪئي. ٧ مئي سوامي جن ماليگانوَ ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٨-٧ مئي ستسنگ پروچن ڪيو.

١٥ مئي پوڄيه ستگرو مهاراج گواليار ۾ پڌاريا. سوَن پريمين گواليار اسٽيشن تي سوامي جن جو ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. شام جو سوامي جن سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ۾ ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته جيوَ کي اڀمان ڪرڻ نه گهرجي. اڀمان منش کي پنهنجي اوڳڻ ڏسڻ جو وجهه نٿو ڏئي. اڀمان انسان کي انڌو بڻائي ڇڏي ٿو. ان ڪري منجهس ٻيا اوڳڻ به پيدا ٿين ٿا. جو منش اڀمان وس جڳت ۾ ڪيول سنمان لاء للچائي ٿو، اُن ۾ مانسڪ دربلتا پيدا ٿيندي ويندي. هوُ پنهنجي عزت جي لوڀ وس پنهنجا اپراڌ پاپ لڪائي پاڻ کي ست پرش سڌ ڪرڻ لاء نه معلوم ڪيترائي نوان نوان ڪوڙ ڳالهائي ٿو، ڪيترائي ويس بدلائي ٿو. ان ڪري ڪيس سچو سنمان نه ڪونه ٿو ملي، پر سندس اندر جا گهاوَ وڌندا وڃن ٿا. هوُ پنهنجا دوش ٻين تي مڙهي وڌيڪ دکي ٿئي ٿو. اندر جي شانتي وڃائي ٿو.

اڀمان منش کي پرماتما سان ملڻ لاء ڏاڪڻ تي چڙهڻ ئي نٿو ڏئي. اڀمان سبب هو ترڪي اڇي پٽ پوي ٿو. سچ پچ ته اڀمان دکن جي ڏاڪڻ آهي. ان ڪري جيوَ کي اڀمان ڪرڻ نه گهرجي.

١٦ مئي صبوح جو ستگرو مهاراجن پريم پرڪاش مندر ۾ استاپت ٿيل ڀڳوان شري رام، ماتا سيتا، ڀڳت هنومان، ڀڳوان شري ڪرشن ۽ راڌا راڻيءَ جي مورتين جي پراڻ پرتشٺا ڪئي. ان بعد سوامي سروانند سيوا سمتيءَ طرفان آشرم ۾ نئي دکين بيمارن جي اسپتال جو مهورت ستگرو مهاراجن ڪيو. مهورت ڪندي سوامي جن چيو ته دکين جو درد دور ڪرڻ اسانجو

نشڪامي نـرمان هـو، سيوَ ڪرت جن جوءِ،
ڪهه **ٽيئُون** تـس پر سـدا، پڳون پرسن هوءِ.

پوڄيه سوامي جن سوامي مولينڊر مهاراج جي ورسي اُتسو سبب ١٥ اپريل سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم اندور ۾ پڌاريا. ٽيئي ڏينهن سوامي جن صبوح شام اُتي ستسنگ ڪندي چيو ته جيڪڏهن سچو سک چاهيو ٿا ته هرڪو من ۾ نشچيه ڪري ته مان سرو شڪتيوان پرماتما جو انش آهيان ۽ اُن جي شڪتي مون ۾ پوريل آهي. ڪڏهن به پاپ ادرم ڪـي پاڻ ۾ واسو نه ڏيندس. مـان آنند روپ آهيان، چيتن روپ آهيان. مان آتما آهيان، امر آهيان. "سوهم" جو سنترُ اُچاريو. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

ٽيئون سوهم جاپ تم، شواس شواس جپ ليهه،
دونون پد کي لـکش لـکه، پائو مکتي وديهه.

ساڌو واسواڻي نگر ٿاڻا جي پوڄ دڪاندار سنڌي پنچايت شري گرو گرنٿ صاحب جو اکنڊ پـاٺ صاحب رکايو. پوڄيه سوامي جن اُن اُتسو سنبنڌ ۾ ٢٠ اپريل رات جو اُتي ستسنگ ڪندي ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏني. سوامي جن اپيل ڪئي ته پاڻ ۾ ايڪتا ڪري رهو. هڪ ٻئي کي چاڙهڻ جي ڪوشش ڪريو. ماتائن کـي وينتي آهي تـه گهڻو سون نه پايو، اجايو اڊمبر نه ڪريو ڇو تـه ڏارين جـي نظرن ۾ ٽي پئون ٿا. مانس شراب جوئا کان باز اچو. ڏڏو وهنوار ڪندي خوب نام جپيو، دان پن ڪريو.

سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ديوليا جي وارشڪ اُتسو سنبنڌ ۾ پوڄيه سوامي جن ٤ مئي ديوليا ۾ پڌاريا. سون پريمين سوامي جن جو پشپ مالهائن دوارا سواگت ڪيو. شام جـو سندن سنمان ۾ جلوس ڪڍيو ويو. رات جو سوامي جن اتي

راجا شب سنتنيءَ جي من ۾ وئراڳ ورتي پيدا ٿي. ڪيس ٽي پٽ هئا: تتو درشٽي، ادرشٽي ۽ تـرڪ درشٽي. راجا پنهنجو سڄو راڄ ڀاڳ ٽنهي پٽن کي سونپي ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لاءِ بن ڏانهن هليو ويو. سندس ٽيئي پٽ ويڪي، ودوان، ويچارڪ ۽ وئراڳي هئا. اُنهن سوچيو ته جنهن صورت ۾ پوڄ پتا صاحب کي راڄ ڀاڳ مان آنند جي پراپتي ڪين ٿي ته اسين وري ھي راڄ ڀاڳ ڇا ڪنداسين! ٽيئي ڀائر ڀڳوت پراپتيءَ لاءِ راڄ ڪاروبار تياڳي بن ڏانهن هليا ويا ۽ اُتي وڃي ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لڳا. توهان ڀلي سنسار ۾ رهو، پر ڪجهه وقت ڀڳوان جو ڀڄن ڪريو. جنهن هھڙي اموليه منش ديهه ڏني آهي، تنهن کي نه وساريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

سرڳ تيرٿ سب ديو ميه، گيان ڌيان گڻ گيهه،
پاڪر ائسا منش تن، هري سمرن ڪر ليهه.

١ جون سوامي جن هردوار ۾ پڌاريا.

پوڄيه سوامي جن ايائي سؤ کن پريمين ۽ سنتن سان گڏ ٤ جون صبوح جو ٦ بجي سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم پوپٽوالا هردوار مان بدريناٿ ياترا لاءِ روانا ٿيا. رشي ڪيش، ديو پرياگ کان ٿيندا منجهند جو ردر پرياگ پهچي پوتر شنان ڪري اُتي ڀوڄن ورتائي رات جو جوشي مٺ ۾ پهتا. اُتي رات جو آرام ڪري صبوح جو سويل بدري نارايڻ لاءِ روانا ٿيا. صبوح جو ڏهين بجي کن سوامي جن سيني سنتن ۽ پريمين سان گڏ بدري ناٿ پهتا. اُتي زبردست ٿڌ هئي. پريمين اڳواٽ ئي رهڻ جو بندوبست ڪري ڇڏيو هو. سوامي جن بدريناٿ مندر جي ٻاهر گرم ڪنڊ ۾ اشنان ڪيو.

٦ جون صبوح جو سوامي جن اُتي سنڌ پنجاب ڪيترن طرفان

ڪرتويه آهي. اڄڪلهه بيماريون وڌي ويئون آهن ۽ ڊاڪٽر
وڏيون فيون وٺن ٿا. هن خيراتي اسپتال مان غريب ۽ سفيد
پوش پورو پورو فائدو وٺندا. غريبن کي مفت دوائون ۽ ٻين
کان ٿالي ماتر چارجز ورتيون وينديون. سوامي جن پياري
شنڪرلعل، پياري ياڻ سرپچند ۽ سندس ساٿين کي ڌنيواد ڏني
جي اُتساهه سان شيوا ڪاريه جي جوت جڳائي رهيا آهن.

١٨ مئي سوامي جن سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش مندر
آگري ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن مورتين جي استاپنا ڪرائيندي
چيو ته پريميو! انهن مورتين جي جڏهن پراڻ پرتشٺا ٿئي ٿي
ته انهن کي ساکيات سوَروپ سمجهو. روز گرو منتر جو جاپ
ڪريو ۽ ستسنگ ۾ اچو ته توهان جي جيون نئين ٿي پوندي.
ستسنگ دواران توهان جو وويڪ جاگرت ٿيندو. جئن جئن
توهان گرو منتر جو وڌيڪ ابياس ڪندا، تئن توهان کي
پنهنجي اندر ۾ آتمڪ جوت جو درشن ٿيندو. ستگرو مهاراج
پڻ فرمائين ٿا:

ٽيئون جيتي ڪرم شيء، لکي ويد کي مانهه،
ساڌو سنگ گرو نام سم، اور ڪرم ڪو نانهه.

٢٠ مئي سوامي جن امراپور آستان جئپور ۾ پڌاريا. اُتي
سوامي جن ٢٧ مئي تائين ستسنگ پرووچن ڪيو. ٢٨ مئي
سوامي جن سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ڪوٽا ۾ پڌاريا.
اُتي سوامي جن ٣١ مئي تائين ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي
جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڀوگ روگ ڪو ديت هئي، اور ديت سنتاپ،
تانتي تياڳي ڀوگ ڪو، **ٽيئون** ڪر هري جاپ.

پريميو! دنيوي ڀوڳ پدارٿ دکدائي آهن. ان ڪري انهن
جو تياڳ ڪري ڀڳوت ڀڄن ڪريو. نام سمرڻ سکدائي آهي.

راجا شب سنتنيءَ جي من ۾ وئراڳ ورتي پيدا ٿي. ڪيس ٽي پٽ هئا: ٽتو درشٽي، ادرشٽي ۽ تــرڪ درشٽي. راجــا پنهنجو سڄو راج ڀاڳ ٽنهي پٽن کي سونپي ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لاءِ بن ڏانهن هليو ويو. سندس ٽيئي پٽ وويڪي، ودوان، ويچارڪ ۽ وئراڳي هئا. اُنهن سوچيو تہ جنهن صورت ۾ پوڄ پتا صاحب کي راج ڀاڳ مان آنند جي پراپتي ڪين ٿــي تـہ اسين وري هي راج ڀاڳ ڇا ڪنداسين! ٽيئي ڀائر ڀڳوت پراپتيءَ لاءِ راج ڪاروبار تياڳي بن ڏانهن هليا ويا ۽ اُتي وڃي ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لڳا. توهان ڀلي سنسار ۾ رهو، پر ڪجهہ وقت ڀڳوان جو ڀڄن ڪريو. جنهن ههڙي امولہ منش ديهہ ڏنــي آهي، تنهن کي نہ وساريو. ستگرو سوامــي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

سرڳ تيرٿ سب ديو ميں، گيان ڌيان گڻ گيهہ،
پاڪر انسا منش تن، هري سمرن ڪر ليهہ.

١ جون سوامي جن هردوار ۾ پڌاريا.

پوڄيہ سوامي جن ايائي سؤ کن پريمين ۽ سنتن سان گــڏ ٤ جون صبوح جو ٦ بجي سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم پو پتوالا هردوار مان بدريناٿ ياترا لاءِ روانا ٿيا. رشــي ڪيش، ديو پرياگ کان ٿيندا منجهند جو رُدر پــرياگ پهچي پوتر شنان ڪري اُتي ڀوڄن ورتائي رات جو جوشي مــٺ ۾ پهتا. اُتــي رات جو آرام ڪري صبوح جو سويل بدري نارايــڻ لاءِ روانــا ٿيا. صبوح جو ڏهين بجي کن سوامي جن سڀئي سنتن ۽ پريمين سان گڏ بدري ناٿ پهتا. اُتي زبردست ٿڌ هئي. پريمين اڳواٽ ئي رهڻ جو بندوبست ڪري ڇڏيو هو. سوامي جن بدري ناٿ مندر جي ٻاهر گرم ڪنڊ ۾ اشنان ڪيو.

٦ جون صبوح جو سوامي جن اُتي سنڌ پنجاب ڪيتر طرفان

ڪرتويه آهي. اڄڪلهه بيمارين وڌي ويئون آهن ۽ ڊاڪٽر وڏيون فيون وٺن ٿا. هن خيراتي اسپتال مان غريب ۽ سفيد پوش پورو پورو فائدو وٺندا. غريبن کي مفت دوائون ۽ ٻين کان ٿالي ماتر چارج ورتيون وينديون. سوامي جن پياري شدڪرلعل، پياري ڀاءُ سرچند ۽ سندس ساٿين کي ڌنيواد ڏئي جي اُتساهه سان شيوا ڪاريه جي جوت جڳائي رهيا آهن.

١٨ مئي سوامي جن سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش منڊل آگري ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن مورتين جي استاپنا ڪرائيندي چيو ته پريميو! انهن مورتين جي جڏهن پراڻ پرتشٺا ٿئي ٿي ته انهن کي ساکيات سوَرُوپ سمجهو. روز گرو منتر جو جاپ ڪريو ۽ ستسنگ ۾ اچو ته توهان جي جيون نئين ٿي پوندي. ستسنگ دواران توهان جو وويڪ جاڳرت ٿيندو. جڏهن جڏهن توهان گرو منتر جو وڌيڪ ابياس ڪندا، تڏهن توهان کي پنهنجي اندر ۾ آتمڪ جوت جو درشن ٿيندو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

ٽيئون جيتي ڪرم شڀ، لکي ويد کي مانهه،
ساڌو سنگ گرو نام سم، اور ڪرم ڪو نانهه.

٢٠ مئي سوامي جن امراپور آستان جئپور ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٢٧ مئي تائين ستسنگ پرووچن ڪيو. ٢٨ مئي سوامي جن سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ڪوٽا ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٣١ مئي تائين ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

يوگ روگ ڪو ديت هئي، اور ديت سنتاپ،
تانتي تياڳي يوگ ڪو، **ٽيئون** ڪر هري جاپ.

پريميو! دنيوي يوگ پدارٿ دکدائي آهن. ان ڪري انهن جو تياڳ ڪري ڀڳوت ڀڄن ڪريو. نام سمرڻ سکدائي آهي.

پيارو ڀيسو رام پرڀداس اِنڊو آئل مل جو مالڪ هو. شاهوڪار هو، پر سندس دل دنيوي وهنوار مان ڪٽي ٿي پيئي. پوجيه سوامي جن جي آشرم اُلهاسنگر ۾ اچي رهيو. هن اچا ستگرو ڪين ڪيو هو. هن ستگرو ڪرڻ لاءِ گهڻن ئي سنتن جو سنگ به ڪيو، پر ڪيس پورو سنتوش نه مليو، اُن ڪري هي ڪنهن پرپورڻ گروءَ جي تلاش ۾ هو. هڪ دفعي هي پيارو ياترا ڪندي پنڍرپور ۾ آيو. اُتي ڀڳوان وٺل جو درشن ڪيائين. رات پنڍرپور ۾ ئي رهيو. رات جو سپني ۾ ڀڳوان شري وٺل ڪيس آڳيا ڪئي ته ”پيارا! تنهنجي گهر ۾ پيئي گنگا وهي ۽ تون ائين ئي پياسو رهجي ويو آهين! هڪدم وڃي سوامي شانتي پرڪاش کي ستگرو ڪر.“ اِهو سپنو ڏسڻ بعد هڪدم ڪيس سجاڳي ٿي. پيارو ڀيسو رام هڪدم اُلهاسنگر آشرم ۾ آيو. ڀڳوان شري وٺل جي آڳيا انوسار پوجيه سوامي جن کي سپني جي ساري حقيقت ٻڌائيندي عرض ڪيائين، ”ڪرپاندان! داس تي ديا درشٽي ڪري گرو منتر ڏيو.“ پوجيه سوامي جن ڪيس گرو منتر جي ديڪشا ڏني.

پياري ستسنگيو! پوجيه سوامي جن ڀڳوت سروپ آهن. اهڙن مهان وڀوتين کان نام دان وٺي جيون سڦل ڪريو.

١١ آگسٽ پوجيه سوامي جن سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ٥ ۾ دهليءَ مان شايع ٿيندڙ پانچجنيه ماسڪ هندي پترڪا جي ”سندو سنسڪرتي وشيش انڪ“ جو مهورت ڪيو. اُن جي شروعات ۾ داس ٻڌايو ته ڀاءُ هيرانند رامداڻيءَ جي جاکوڙ سان ئي هي انڪ پرڪاشت ٿيو آهي، جنهن ۾ سنڌي سنتن، سنڌي سپينا، سنسڪرتي ساهتيه بابت معياري ليک ڏنل آهن. پوجيه سوامي جن ڀاءُ هيرانند کي آسيس ڪندي چيو ته ان راهه ۾ اڃا وڌيڪ ڪوشش ڪريو، جئن غير سنڌين کي سنڌي

ٿهرايل سوامي ٽيئونرام ڌرمشالا جو مهورت ڪيو. سوامي جن گهرجائو ساڌن ۾ ڪمبل ورهايا. سوامي جن مهورت ڪندي چيو ته هن آستان تي ڪيترائي ياتري اچي سک وٺندا. بدري ناٿ جي ياترا جي وڏي اهميت آهي. جن ڌرمشالا جي ڪمرن لاءِ دان ڏنو هو سوامي جن انهن کي ڌنيواد ڏني.

٧ جون مڇهند جو پوڄن ڪري پوڄيه سوامي جن هردوار لاءِ روانا ٿيا. ٨ جون مڇهند هردوار آشرم ۾ سک سان ياترا ڪري واپس پهتا.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄن جي جنمڏن اتسو سمبنڌ ۾ سوامي جن ١٩ جون اجمير ۾ سوامي بسنترام جي آستان تي پڌاريا. سوامي جن اتي چار ڏينهن ستسنگ پرووچن ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراڄن جي جيون جا پريرڻادائڪ پرسنگ ٻڌايا. سنت پرهمانند سوامي جن جا آڀار مڃيا.

١٠ جولاءِ گرو پورڻما ڏينهن هزارن شرڌالو پريمين پوڄيه سوامي جن کان آسيس ورتي. سوامي جن ستگروءَ جي مهما بابت پرووچن ڪندي چيو:

گرو چرنن کي ڌول ڪا، تلڪ ديت جي ڌير،
ڪهه **ٽيئون** ڪٽ ڪرم وي، پاوت گيان گنڀير.

شرڌا ۽ پريم سان ستگرن جي چرڻ رج لڳائڻ سان ڪرمن جون ريکائون ڪٽجي وڃن ٿيون. من کي آتم گيان جي اپلبڌي ٿئي ٿي. پريميو! ان ڪري ڪنهن نه ڪنهن ڪامل گروءَ جي شرڻ وٺو جو توهان جي راهه روشن ڪري.

ان موقعي تي داس گرو ڪرپا جو ورڻن ڪندي چيو ته داس تي به پوڄيه سوامي جن جي اسيم ڪرپا آهي. سوامي جن هزارن پريمين کي نام ڏيئي پريوءَ جي راهه ۾ چڪيو آهي.

روڪ سهائتا ڏني. دريدر نارائڻ جي شيوا ڪئي ويئي.

شام جو ٥ بجي ڪيترن ئي سنگيتڪارن ڀڳتي سنگيت جي ورکا ڪئي. سوامي نارائڻ داس، سنت روپارام، شري تيرٿ سياڻي شري سياڳچند چاولا، شري هيرا لعل سيندداساڻي، شري گوبند رام ڀاٽيا، داس ۽ ٻين ڪيترن ئي پريمين سوامي جن جي جيون ڪاريه تي روشني وڌي. ڀاءُ وکيا مل شيامداس شراف ۽ ڀاءُ ريواچند لکياڻيءَ پوڄيه سوامي جن کي سفيد پوش نياڻين جي شادين لاءِ اڌ لک روپيا پيٽ رکيا.

سوامي جن اُپديش ڪندي چيو ته جيون جي سارٿڪتا آهي سمرڻ ۽ شيوا ۾. پياري وکيا مل شراف، ڀائي ريواچند لکياڻي ۽ ٻين سڄڻن کي ڌنيواد آهي جي شڀ ڪاريه ۾ مايا سڦلي ڪري رهيا آهن. مايا پرڀوءَ جي امانت آهي. لڪشمي ته ڀڳوان جي استري آهي. توهان جيڪڏهن ان لڪشميءَ تي پنهنجو دائو جمائيندؤ ته پرڀو ناراض ٿيندو. ان ڪري مايا ۾ موه نه رکو. پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو. روز ڪو نه ڪو اُپڪار جو ڪم ڪريو. اوهان داس جو جنمدن ملهائي ايتري مهما ڳائي آهي. اِها مهما داس جي ڪين آهي، پر ڪاريه جي آهي. ايشور جي ڪرپا ۽ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي آسيس ۽ اوهان پيارن جي سهڪار سان ئي شيوا ڪاريه ٿي رهيا آهن.

٢ سيپٽمبر پوڄيه سوامي جن پونا اگروال ڪالوني سوامي چندنرام ٽيئونرام سوامي پريم پرڪاش آشرم ۾ پڌاريا. شام جو ساڍي ٦ بجي اُتي ٧٩ جنمدن سندن حاضريءَ ۾ اُتساهه ۽ اُمنگ سان ملهايو ويو. هن موقعي تي دادا جشن واسواڻي جن پڻ پڌاريا. سنت اننت پرڪاش سوامي جن ۽ دادا جن جو هارڊڪ سواگت ڪيو. ڊاڪٽر ديال آشا چيو ته اڄ هن پوتر استان تي اسانجا ٻه روحاني راڻا وينا آهن. جي سنڌي

سپيِتا ۽ سنسڪرتي ساهتيہ جي پروڙ پوي تہ سنڌي جاتي جدا جدا ڪيترن ۾ ڪهڙو يوگدان ڪيو آهي.

١٥ آگسٽ صبوح جو ساڍي ٧ بجي پوجيہ سوامي جن جهنڊا وندن ڪيو. صبوح جو ١١ بجي الهاسنگر ٣ ۾ ميونسپل اسڪول بورڊ طرفان اسڪول نمبر ٢٥ جي نئين عمارت جو مهورت ڪندي سوامي جن ڪاريہ ڪرتائن کي ڌنيواد ڏني. سوامي جن پنهنجي ڀاشڻ ۾ چيو تہ وديارٿين جي پڙهائيءَ سان گڏ اُنهن جي اِخلاق جي اون رکو. اُنهن ۾ آتم سنسڪار وجهو جئن اڳتي هلي هو آدرش ناگرڪ ٿين. وديارٿين ۾ پراڻنا پوترتا سادگي ۽ سچائي سيوا جا ٻج ڇٽيو. اسڪول بورڊ جي چيئرمن شري کيولرام جوهراڻي سوامي جن جو سواگت ڪيو ۽ ٻاءِ آسوديمل موهناڻيءَ هيڊ ماسٽر شڪرادائي ڪئي.

٢٨ آگسٽ ڪرافورڊ مارڪيٽ ۾ جهولي لال جو ميلو ملهايو ويو. پوجيہ سوامي جن اُن اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. شري هوندلداس سنداڻي ۽ سندس ساٿين سوامي جن جو سواگت ڪيو. ان موقعي تي سوامي جن وياکياڻ ڪندي چيو تہ هندو ڌرم جي رکشا لاءِ اُڏيرولعل سنڌ ۾ اوتار ورتي آيو. توهان کي ڌنيواد آهي جو چاليهي جو ورت رکي لعل سائينءَ جي اُپاسنا ڪريو ٿا، جوتيون جڳايو ٿا. هي ميلا ميلاپ جو پرتيڪ آهن. پاٺ ۾ وڌيڪ سگهنت تي جاتي ۽ ديش جو نالو روشن ڪريو. ديش ۽ ڌرم جي رکشا لاءِ ديش دروهي شڪتين جو دمن ڪريو.

جڳتا جاڳرڻ پريشد جي سهاري سنگرو مهاراجن جو ٧٩ جنمدن سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم الهاسنگر ٥ ۾ ملهايو ويو. پراتهہ ڪال جو پريمين پوجيہ سوامي جن کي ڪير سنان ڪرائي سنڌن مهما جا گيت ڳايا. صبوح جو ٨ بجي شري پريم پرڪاش گرنٿ جي پاٺ جو پوڳ وڌو ويو. ١٠ بجي سفيد پوش پيدرن پائرن کي سوامي جن چادرن ۽ ڪنبل جا پاڪيٽ ۽

جنما جناردن پريشد جي سهاري الهاسنگر ۴ ۾ سوامي شانتي پرڪاش ٻيا آشرم هلندڙ آهي. ٻيا آشرم جي مندر ۾ جنماشٽمي اُتسو ملهايو ويو. ان موقعي تي سوامي جن پروچن ڪندي ٻڌڙن کي چيو ته اوهان زندگيءَ جي آخرين دؤر مان لنگهي رهيا آهيو. هر وقت ڀڳوان شري ڪرشن کي ياد ڪريو. اُن کي ڏيايو، ان جو نام ڳايو، آنند پايو. شري ڪرشن هو پريم جو اوتار. اوهان به هڪ ٻئي کي دل جو پيار ڏيو. اوهان کي مٽن مائٽن وساري ڇڏيو آهي، پر پريو اوهان جي ڪيڏي نه سار وٺو لهي. ان ڪري پريوءَ کي نه وساريو. ڀاءُ شيوڪرام ونواڙيءَ سوامي جن جا شڪرانا مڃيا.

١١ سيپٽمبر سنت ونوبا ڀاوي جو جنم ڏن سندس جنم آستان گاگودا ڳوٺ ۾ پوجنيه سوامي جن جي سرپرستيءَ هيٺ ملهايو ويو. شري اچيت ديشپانڊي سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن سنت ونوبا ڀاوي کي پشپانجلي ڏيندي چيو ته شري ونوبا ڀاوي هن صديءَ جو مهان ڪرم يوگي سنت هو، مهاتما گانڌيءَ جو روحاني وارث هو. هن رشيءَ پيدل ياترا ڪري هزارن جي دلين ۾ مانسڪ پريورتن آڻي، هزارين ايڪڙ زمين زميندارن کان وٺي، بي زمين ڪسانن کي ڏني. ڀُودان آندولن، گرام دان آندولن سندس شانتي ميه آندولن هئا. ڀارت ۾ گئو رکشا لاءِ هن پراڻ تياڳ ورت ڌارڻ ڪيو. هن ساري جيون ديش کي ارپڻ ڪئي.

١ آڪٽوبر منگل رات جو پوجنيه سوامي جن سائين هرچو رام صاحب جي ورسي اُتسوَ سبب سوامي هرچورام ڌام الهاسنگر ٥ ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته سائين هرچورام صاحب رڌي سڌيءَ جا مالڪ هئا. سوَن سوالين جا ڏک دور ڪيائون.

سماج جا سچا سونهان آهن. ٻئي پريم ڪروڻا ۽ نمرتا جي مورتي آهن. شل اسين سندن سکيائن جي ساکي جيون ۾ ڏيون.

دادا جشن واسواڻي سوامي جن کي پشپانجلي ڏيندي چيو ته سوامي جن محبت جي مورت آهن، پيار جي صورت آهن. سوامي جن جي سکيا آهي ٻن اکرن ۾ سمرڻ ۽ پيار. پرڀوءَ کي نه وساريو. پنهنجا ڪم ڪار ڪندي نام کي نه وساريو. سوامي جن ڪيڏو نه ڪم ڪن ٿا پر هڪ پل به پرڀوءَ کي نه ٿا وسارين. سوامي جن ڪيڏي نه شيوا ڪن ٿا. دکي دلين کي آٿت ڏين ٿا. اوهان به دکين دريدرن جا ڳوڙها سڪايو. پياري دادا ساڌو واسواڻيءَ به ساڳيو پيغام ڏنو. سوامي جن جو سنديش آهي پيار ڏيو، پيار وٺو، پيار پيشاريو، گگدامن پسن پکين کي به پنهنجو پيار ڏيو.

سنت اننت پرڪاش ۽ ڀاءُ رامچند ميرپوري ٧٩٠٠ روپين جي ڳوٿري سوامي جن جي چرنن ۾ ڀيٽ رکي.

پوڄيه سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته اوهان ڪيڏو نه قرب ۽ پيار ڏيکاريو آهي. اوهان جيڪي ٧٩٠٠ رپيا ڀيٽ رکيا آهن، سي احمدآباد جي فسادن ۾ ستايلن ۾ خرچ ڪيا ويندا ۽ ٻي پڻ مدد انهن پيڙتن ڀائرن کي ڪئي ويندي. داس جيڪي ڪاريه ڪيا آهن، اها ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ۽ سوامي سروانند مهاراجن جي ڪرپا آهي. اوهان جو سهيوگ آهي. جئن پياري دادا جشن چيو ته سمرڻ ۽ پيار، شيوا ۽ ديا جي پنهنجي جيون ۾ ساکي ڏيو ۽ مانش جنم سڦل ڪريو. اها راهه اپنايو، ستگرن جي آسيس پايو.

سنت اننت پرڪاش، ڀاءُ ڪشنچند پارواڻي، ڀاءُ هري ٻلي، سنت ستيه پرڪاش ۽ سنت رامپرساد سوامي جن جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

ڳٽي گياني هو. سڀني کي پرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪيائين. دادي مٽري سندس ڄڳايل جوت اوهان پريمين جي سهڪار سان ڄڳائي وئي آهي.

ڄڳ ڪو جوڙنا جاڻ کي ڀڄتي جو ڀڳوان

ڪهه ٽيڪُون سنسار ۾ سو جن هٺ بدنيمان

پريميو! رات ڏينهن مايا جي پويان نه ڊوڙو. هي جڳت ۽ جڳت جا پدارٿ ڪٽيندڙ آهن. اُنهن جي پراپتيءَ لاءِ اموليه مانش جيون برباد نه ڪريو. جيڪو جيو جڳت کي استيه سمجهي ستيه سروپ ڀڳوان جو ڀڄن ٿو ڪري سوئي سچو گيانوان آهي، ودوان آهي. راجا ڀاڳيه ولڪيه پنهنجي پتنيءَ مٽريءَ کي چيو ته مان هاڻي سنياس ڌارڻ ڪندس. اُن ڪري سمورو ڌن پدارٿ ڪاتيايني ۽ توکي ورهائي ٿو ڏيان. مٽري گيانوان هئي. اُن راجا کان پڇيو ”راجن، جيڪڏهن هيءَ سڄي پرٿوي ڌن ڌانيه سان سمپن منهنجي ٿي وڃي ته ڇا مان اَمر پد کي پراپت ڪنديس؟“ راجا ورائيو ”مٽري! هرگز نه. مايوي پدارٿن جي ڪري ڪوئي اَمر پد ڪين پائيندو. آتم گيان، پراپڪار، ڀڳوت ڀڄن سان ئي اَمر پد پراپت ٿيندو.“

تڏهن مٽريءَ چيو ”مهاراج! پوءِ هنن دنيوي ڀوڳن پدارٿن کي مان ڇا ڪنديس! مونکي اهڙو ڪو اُپديش ڏيو جو اَمر پد کي پراپت ڪريان“ راجا ڀاڳيه ولڪيه پتنيءَ جو اهو سياڻپ وارو جواب ٻڌي ڏاڍو پرسن ٿيو. ڪيس پاڻ سان ٻن ۾ وٺي ويو ۽ ڪيس اُپديش ڏئي ڪرتارٿ ڪيائين. ڪيس آتم گيان ڏئي سندس مارگ درشن ڪيائين. پريميو! توهان به سنتن سنگرن کي آتم گيان جي پراپتيءَ لاءِ وينتي ڪريو.

چرن ڪمل کي سيوَ ڪر هرهون تن ايمان،

ڪهه ٽيڪُون ڌرمت ڪئي پائون آتم گيان.

هڪ دفعي هوتچند شامداس اوڏر اوڳاڙڻ لاءِ ٻئي ڪنهن شهر وڃي رهيو هو. ٽرين ۾ سفر ڪندي سندس هڪ اک کي اهڙي ته چوٽ لڳي جو سندس اُن اک جي روشني غائب ٿي ويئي. هوتچند گهڻائي علاج ڪيا مگر دوائن دک دور ڪين ڪيو. اکين جي ماهر ڊاڪٽر ته انڪاري جواب ڏنو. پيارو هوتچند وشواس رکي سائين هرچورام صاحب وٽ شاهپور ٽلهي تي آيو ۽ اچي سائين هرچورام صاحب کي عرض ڪيائين "سائين! داس کي نئون نور بخشيش ڪريو" سائين هرچورام چيو "ٽلهي تي مٽو ٽيڪي، جوتين جو تيل ڪڍي وڃي اکين ۾ پاءِ. سائين سيٺو رام ڀلي ڪندو." هوتچند سائين هرچورام جي آگيا انوسار جوتين جو ٿورو تيل گهر ڪڍي آيو ۽ اکين ۾ وڌائين. ٽن ڏينهن کان پوءِ هوتچند جي اک جو درد دور ٿيو، سندس اک ۾ نئين روشني اچي ويئي. جنهن ماهر ڊاڪٽر جواب ڏنو اُتي سنتن جي ڏس نئون نور بخشيو.

پريميو! هُھڙن آستانن تي صدق رکي اچو ته توهانجا به دک درد دور ٿيندا.

ڀائي روپارام صاحب سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

سوامي اوڌوداس مهاراج جي چوڏهين ورسي ١٥ آڪٽوبر کان ١٩ آڪٽوبر نشڪام شيوا منڊل شانتي ڌام امباواڙي احمدآباد ۾ شري پريم پرڪاش شيوا منڊل جي سهاري ملهائي وئي. اُن ورسي اُتسو سمبنڌ ۾ پوڄيه سوامي جن ١٥ آڪٽوبر اَحمدآباد پڌاريا. پنج ئي ڏينهن پوڄيه ستگرو مهاراجن ستسنگ جي ورکا ڪئي. سوامي جن سوامي اوڌوداس کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته سنت اوڌوداس پريم پرڪاش منڊل جو ماڻڪ هو. ڪئن نه هن سڄان سنت ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سان گڏجي سنڌ جي نگر نگر ۾ نام جو پرچار ڪيو. هي پيارو سادو نماڻو

تي پيچن ٿا، مريادا جا ليڪا لنگهي وڃن ٿا، ان ڪري گهرن ۾ اشانتي رهي ٿي. اڄڪلھ گهرجون بـــ وڌي ويون آهن. گهٽيون ترشنائون به دک ۽ اشانتي پيدا ڪن ٿيون. جيڪڏهن سک شانتي چاهيو ٿا ته اڇائون گهٽايو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

ترشنا ڪالي ناگڻي، وک وش ســـي پرپور،
ڪهه ٽيئون سک چهت جو، هو تم تانسي دور.

گهر ۾ وڏڙن کي عزت ۽ ننڍڙن کي پيار ڏيو. هڪ ٻئي لاءِ قرب ۽ همدردي رکو. نت نيم صبوح شام گهر ۾ پرڀوءَ کي پرارٿنا ڪريو. ٻارن ۾ ڌارمڪ سنسڪار وجهو. ڪين ڌارمڪ پستڪ پاڙهيو. مريادا پرشوتم ڀڳوان رام ۽ ڀڳوان شري ڪرشن ۽ ٻين ايشور ڀڳتن - ديش ڀڳتن جون وارتائون ٻڌايو. ائين ڪرڻ سان گهرن ۾ سک ۽ شانتيءَ جو واتاورڻ پيدا ٿيندو. توهان کي جيئڻ مان آنند ايندو.

برهمگياني برهمليِن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جو ٨٩ جنمڏن اُتسو سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم هردوار ۾ ٢٣ آڪٽوبر کان ٢٧ آڪٽوبر ملهايو ويو. ٢٣ آڪٽوبر صبوح جو شري پريم پرڪاش گرنٿ ۽ شريمد ڀڳوت گيتا جا پاٺ رکيا ويا. شڪروار ٢٥ آڪٽوبر شام جو ۴ بجي آشرم کان شاهي جلوس پوڄيه سوامي جن جي نيتريتوَ ۾ نڪتو. بعد ۾ ڏينهن پوڄيه سوامي جن، سوامي ڌرمداس، سنت هرداسرام، سوامي سوريم پرڪاش، سنت ديو پرڪاش، سنت آنند پرڪاش ۽ ٻين مهاتمائن ستسنگ پرواچن ڪيو. ٢٧ آڪٽوبر رات جو ٨ بجي پوڄيه سوامي جن، سيڏي سنتن سان گڏجي ورسي اُتسوَ جو پلؤ پائيندي چيو ته هر وقت نام جپيو. جيڪي نام کان وِمک آهن اُنهن کي چوراسيءَ جو چڪر ڦرڻو پوي ٿو.

شڪروار ١٨ آڪٽوبر صبوح جو پوڄيه سوامي جن أحمدآباد ۾ ”هندو“ اخبار جي ڪاريالیہ ۾ پڌاريا. هندو اخبار جي مکيه سمپادڪ شري ڪشنچند ودياٽي ۽ سندس فرزند شري اشوڪ ودياٽي سوامي جن جو سواگت ڪيو ۽ ”هندو“ جي خاص انڪ جو سوامي جن کان وموچن ڪرايو. سوامي جن آسيس ڪندي چيو ته اخبار ۾ اهڙا ليکه ڏيو جن سان سماج ۽ راشٽر جو اُٿان ٿئي. ڀاءُ ليلارام رچنداڻي سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

پريم پرڪاش شيوا منڊل ۽ نشڪام شيوا منڊل احمدآباد جي سهاري ١٩ آڪٽوبر شام جو ٥ بجي شانتي ڌام ۾ پوڄيه ستگرو مهاراجن جو ٧٩ جنم ڏينهن ملهايو ويو. ڪيترن ئي پريمين سوامي جن جي تياڳميه پرأپڪاري ڪرم يوگي جيون جو ورڻن ڪندي پنهنجي پيار جي پشپانجلي ڏني. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته توهان جيڪا داس جي مهما ڪئي آهي اها ڪارڻ جي مهما آهي، توهان به پريوءَ سان پريم جو ناتو جوڙيو. شڀ ڪرم ڪريو. پرأپڪار جي ڪارڻ ۾ مايا سڦلي ڪريو.

٢١ آڪٽوبر شام جو سوائين ڇهين بجي آڪاشواڻي احمدآباد تان پوڄيه سوامي جن ”ڪٽنب جي شانتي“ وشيه تي وياکيان ڪندي چيو ته اڄ ڪيترن ئي گهرن ۾ اشانتيءَ جو واتاورڻ آهي. جنهن گهر ۾ ڪل ڪل ۽ گهپي هوندي أتان لڪشمي به موٽ ڪائيندي. جنهن گهر ۾ شانتيءَ جو واتاورڻ آهي اهو گهر سورڳ سمان آهي. ماتا پتا، سس سهري ۽ وڏن جي ادب ۾ رهي، غم ڪائي به گهرن ۾ شانتيءَ جو ماحول پيدا ڪريو. ڪس ۾ ئي جس آهي. هر اڄڪلهه ڪو ڪس ڪائڻ لاءِ تيار ڪين آهي ... ننڍا وڏن سان ڏوڏو ڏوڏي

سان گڏ پراُپڪار جي ڪارين ۾ مايا سڦلي ڪيو.

شري سيتلداس هرچنداڻي سوامي جن جا آيار مڃيا.

ٻوا ورش جي سلسلي ۾ جنتا جارد ن پريشد جي سهاري سوامي ٽيئونرام آشرم اُلهاسنگر ٥ ۾ ١٦-١٧ نومبر اکل ڀارت سنڌي نوجوان سميلن جو آيوجن ڪيو ويو. ١٦ نومبر صبوح جو ساڍي ١٠ بجي پوڄنيه سوامي جن ان سميلن جو مهورتي ياشڻ ڪندي چيو ته هي سال ساريءَ دنيا ۾ انتر راشٽريه يوا ورش ڪري ملهايو پيو وڃي. ان ڪري اڄ هت اکل ڀارت سنڌي نوجوان سميلن سڏايو ويو آهي. نوجوانن جو جوش ۽ ٻيڙن جو هوش جاتيءَ ۽ ديش کي اڳتي وٺي هلندو. اڄ اسان جا جوان ديش ۽ سماج ڏانهن پورو توج ڪين ٿا ڏين. عيش عشرت جي زندگيءَ ڏانهن وڌيڪ مائل آهن. اڄ اسان جو ديش برابر آزاد آهي، مگر اُن آزاديءَ جي سرڪشا نه صرف سرحد تي ڪرڻي آهي، پر گهر ۾ سڇيت ۽ سجاڳ رهي سماج ۽ ديش جو نئون نرماڻ ڪرڻو آهي. اسان جي سماج ۾ ڪيترين ئي ڪرسمون گهر ڪري ويئون آهن. جيڪڏهن اسان جا جوان ڪمر ڪشي بيهن ته اهي سماجڪ برايون پر ڪري اُڏامي وڃن.

ڏيتي ليتي هڪ برندڙ مسئلو آهي. سرڪار ڀل ڪيترا به بل پاس ڪري، عمل نوجوانن کي ڪرڻو آهي. جيڪڏهن نوجوان ڇوڪرا ڇوڪريون اهڙين ڏي وٺ وارين شادين جو ۽ هوٽلن ۾ ٿيندڙ پارٽين جو بائڪاٽ ڪن ۽ ڏيتي ليتيءَ جو تياڳ ڪن ته اهي ڪرسمون بنهه بند ٿي وڃن. شراب مانس جو واهپو ڪيڏو نه وڌي ويو آهي. ملڪ ۾ ڪيڏي مفلسي آهي! کاڌي ۾ سادگي، ڪپڙي ۾ سادگي جيون کي ٿاهيندڙيون.

ديش جي اکنڊتا ۽ ايڪتا لاءِ جوان اهم پارٽ ادا ڪري سگهن ٿا. اڄ به ديش وڀاڳانند، ڀڳت سنگهه، هيمون، چندر

هري کا نام نہ پاوهين، هر جس سنتا نانهن،
کهہ ٽيڻون سو موئي نر جات چوراسي مانهن.

هڪ سنت پٺي لنگهيو. رستي تي هڪ ننڍڙو نوجوان بيٺو هو. سنت اُن کان پڇيو تہ پيارا! هي رستو ڪيڏانهن ٿو وڃي؟ اُن نوجوان جواب ڪين ڏنو. اُن سنت محسوس ڪيو تہ شايد هي جوان ٻوڙو آهي، ان ڪري سندس ويجهو وڃي وري ساڳيو سوال پڇيائين. تڏهن اُن نوجوان اِشاري سان ٻڌايو تہ هو گونگو ۽ ٻوڙو آهي. سنت اُن نوجوان کي گونگو ۽ ٻوڙو ڄاڻي روئي ويٺو. اُتان لنگهندڙ وري سنت کان پڇيو تہ توهان سنت ٿي روئي رهيا آهيو! سنت وراڻيو، ”پيارا! هن سندر ننڍڙي نوجوان کي گونگو ۽ ٻوڙو ڏسي روئي رهيو آهيان. هن اڳين جنم ۾ نہ نام جپيو آهي نہ ڀڳوت ڪٿا شروع ڪئي آهي، اُن ڪري هن جنم ۾ سندر ڪايا هوندي بہ هو ٻوڙو ۽ گونگو ٿي پيو آهي.

پريميو! جيڪي جيو منش ديهہ ۾ بہ نام نٿا جپين يا ست شاستر ۽ ڀڳوت ڪٿا نہ ٿا ٻڌن، اُنهن کي ٻئي جنم ۾ گونگو ۽ ٻوڙو ٿيڻو پوندو. تنهنڪري توهان خوب نام جپيو. سنتن ستپرشن جي ڪٿا شروع ڪري هلنداپو.

٨ نومبر شڪروار صبوح جو ساڍي ١١ بجي پوڄيہ سوامي جن اُلهاسنگر ٣ ۾ نو جيون سهڪاري بئنڪ جو مهورت ڪندي چيو تہ پياري سيتلداس هرچنداڻي ۽ سندس ساٿين کي ڏنيواد آهي جن ٻارن ۾ گڏجي سهڪاري متي تي بئنڪ کولي آهي. اُميد آهي تہ هن بئنڪ دوارا ڪيترن گهرجائن کي قرض ملندو جنهن هو پنهنجو ڌنڌو ڌاڙي ڪري سگهندا. شل: پرماتما جي آسيس سان هيءَ بئنڪ وڌندي ويجهندي رهي. سوامي جن ان موقعي تي اپيل ڪندي چيو تہ توهان پلي خوب مايا ميڙيو پر اُن سان

سپتو اهو نيم پاليندا هئا. هڪ دفعي اُهو سيٺ پنهنجي پتنيءَ
سان گڏ ٻئي ڪنهن شهر ويو. سندن پٺن نيم انوسار اناج جا
داڻا ۽ پاڻي پوري رکيو. اُتي پکي آيا به مگر نه داڻا کاڌائون
نه پاڻي پيتائون، ڪنڌ هيٺ ڪري ويٺا رهيا. ٻئي ڏينهن پڻ
پکين ائين ڪيو. بنا کاڌي پيتي مايوس ويٺا رهيا. ٽئين
ڏينهن صبوح جو سنديش آيو ته سيٺ ۽ سندس پتني ڪار
درگهٽنا ۾ اچل جو شڪار ٿي ويا. پکين کي پنهنجي مالڪ
جي مؤت جي اڳواٽ ڄاڻ پئجي وئي ۽ اُن شوڪ ۾ کاڌو پيتو
پکين ورتايائون. انهن پکين کي به مالڪ لاءِ ايڏي چڪ هئي
مگر اسان پنهنجي پريتم کي بنهه وساري ويٺا آهيون. پريميو!
پرماتما کي نه وساريو. پل پل پرڀوءَ کي پريم سان ياد ڪريو،
سواس سواس سمرڻ ۾ سقل ڪريو.

شام جو ڇئين بجي پوڄيه سوامي جن جي پرڌانپٽي هيٺ
شري راڌي شيام گئو شالا اُلهاسنگر ۵ ۾ گوپ اشٽمي اُتسؤ ملهايو
ويو. ڀاءُ نندپرام ٺهلرام، پوڄيه سوامي جن ۽ ٻين سنتن جو
سواگت ڪيو. سوامي جن گئو شالا جي ٽرسٽين ۽ ڀاءُ تلسيداس
موٽواڻيءَ کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته اسانجي شاسترن ۾ لکيل
آهي ته گانءِ ۾ سڀني ديوتائن جو واسو آهي. سندس ڇيڻي ۾
لڪشميءَ جو واسو آهي. گئو ماتا جو ڇيڻو ۽ گؤنت ڪيترين
ئي بيمارين لاءِ دوا طور ڪم آڻي سگهجي ٿو. آيورويدڪ ۾
اهي دوائن طور استعمال ڪيا وڃن ٿا. ڪنهن کي برا سپنا
ايندا هجن ته گانءِ جو پڇ مٿهن تي گهمائي ته ڪيس برا سپنا
ڪين ايندا. ڀڳوان شري ڪرشن کي گانيون پاڻ ڪان به وڌيڪ
پياريون هيون. اسان کي به گانين جي سيوا ۽ سرڪشا ڪرڻ
گهرجي.

۲۳ نومبر ڪارتڪ ايڪادشي صبوح جي سنتسنگ ڪان پوءِ

شيکر آزاد، پريم رامچندااڻي، رميش بدلاڻي، پرت ڪمار مسند جهڙن وير جوانن جي سخت ضرورت آهي. جن ۾ قرباني ۽ تياڳ، ديش ڀڳتي ۽ شيوا جي ڀاونا هجي.

نوجوان جيڪڏهن پنهنجي شڪتيءَ جو سدُاپيوگ ڪن ته قوم جي ڪشتي وڃي ڪناري لڳندي.

سميلن جي صدارت آچاريه ڀڳوانديو آريه ڪئي. آچاريه ڀڳوانديو، شري گوبندرام ايل. ڀاٽيا، شري سياچند چاولا، شري نيوندرام لوڪواڻي، پرنسيپال ڀڳوان ابيچنداڻي، پروفيسر گوپ روپچنداڻي، ڊاڪٽر ديال آشا، پروفيسر شو و بودواڻي، شريمتي ريٽو ماکيجاڻي، ارجن هسراجاڻي، وديو گجواڻي، ڊيلارام ڪڪريجا، پروفيسر بلديو مٽلاڻي ۽ ٻين نوجوانن جي مسئلن ۽ فرض تي روشني وجهندي چيو ته نوجوانن کي ديش جي وڪاس ۽ اُٿان لاءِ يوگدان ڏيڻ گهرجي.

١٩ نومبر منگل گوپ اشٽميءَ جي پوتر ڏينهن پرڀات جو آشرم ۾ ستسنگ ڪندي سوامي جن چيو ته گائين جي شيوا ته هر روز ڪجي پر اڄوڪي ڏينهن گائين جي پوڄا ۽ شيوا ڪرڻ تمام اهميت واري آهي. اڄوڪي ڏينهن ڀڳوان شري ڪرشن گائيون چاريون. ڪوشش ڪري اڄ ورت رکو ۽ گانءِ جي کير جو سيوَن ڪريو ۽ دم دم جئه شري ڪرشن اُچاريو.

هي ڪارتڪ جا ڏينهن پوتر ڏينهن آهن. برهم مهورت جو اُٿي پرڀوءَ کي ياد ڪريو. اسان مان ڪيترا آهن جي پکين پسن کان به ڪريل ۽ ٻي سمجهه آهن. پکين کي به ٻوجهه آهي. اُهي به پنهنجي مالڪ جو خيال ڪن ٿا. راجڪوٽ ۾ هڪ سيٺ رهندو هو. سندس اهو نيم هوندو هو ته پنهنجي گهر جي ڪلهه تي پکين لاءِ اناج جا داڻا ۽ پاڻي ڀري رکندو هو. اتفاق سان جيڪڏهن ڪنهن ڏينهن ٻاهر ويندو هو ته سندس

ڪري هڪ مها يگيہ ڪيو آهي. ڪنهن کي نور بخشڻ اهو آتم ڪاريہ آهي.

١٠ ڊسمبر صبوح جو ٧ بجي پوڄيہ سوامي جن هري ڪيرتن دربار اُلهاسنگر ٣ ۾ پڌاريا. هري ڪيرتن دربار ٽرسٽ جي پرڌان ڀاءُ ريواچند ڪيسواڻيءَ سوامي جن جي سنمان ۾ مانپتر پڙهندي چيو تہ:

بيحد گهڻن نيازن ۽ ادبن سان اسان هري ڪيرتن دربار ٽرسٽ جا ٽرسٽي پنهنجي نيڪ نيت سان مهاشيہ پوڄيہ سائين شانتي پرڪاش مهاراجن جا نهايت شڪرگذار آهيون، جن صاحبن پنهنجو قيمتي وقت بچائي اسان جي وينتي سويڪار ڪري اڄ اسان جي هري ڪيرتن دربار ۾ حاضران حضور تي پڌاريا آهن ۽ اسان جي وچ ويٺي اسان کي آشيرواد ڏني اٿن. ياد رهي تہ هري ڪيرتن دربار جي نئين بلڊنگ جو بنيادي پٿر سائين جن پنهنجي پوتر ۽ شڀ هٿن سان تاريخ ٩ جنوري ١٩٨٥ تي وڌو هو ۽ اڄ سندن آسيس سان نئين بلڊنگ جو ڪم زورشور سان هلي رهيو آهي ۽ اسان وڏي اُميد سان انهيءَ ڳالهہ کي اهميت ڏيئي چئي ٿا سگهون تہ هن وقت تائين جو ڪاريہ نئين بلڊنگ جو ٿيو آهي سا آهي ڪرپا اسان تي پوڄيہ سائين شانتي پرڪاش جن جي. نہ تہ تہ هھڙو اوکو ڪم، ڪاريہ گرهستي ۽ دنيوي سنسار ۾ ڦاٿل جيوَ ڪئي ٿا ڪري سگهون! سائين جن اسان تي ايتري تہ مهر ڪئي آهي جو اڄ تائين پيسي جي تنگي ڏسڻ ۾ ئي ڪانہ آئي آهي ۽ دربار جا سنتسنگي پنهنجي ڪشاديءَ دل سان مدد جو هٿ ڊگهيري رهيا آهن.

پوڄيہ سوامي جن ڪاريہ ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو تہ اوهان ٿوري ئي وقت ۾ نئين عمارت جو چڱو ڪم ڪرايو

سوامي جن سان سوين پريمي ۽ سنت رام نام جون ڌنيون لڳائيندا شمشان ڀومي ڏانهن هليا. اُتي سوامي جن پرووچن ڪندي چيو ته ڪن کي مايا جو ته ڪن کي ڪايا جو، ڪن کي علم عقل جو ته ڪن کي ڌن پدارٿ جو ايمان آهي. آڪڙ ايمان انسان کي ڪيرائي ٿو. راجا هجي يا رنڪ هجي، هڪ ڏينهن اُن کي هن آستان تي اچڻو آهي. اُن ڪري پريميو! غفلت جي ننڊ مان سجاڳ ٿي ست ڪرم ڪريو، نام سمرڻ ڪريو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

هري سمرو تم جاڳ ڪي، سوءِ نه ندرا مانهه،

ڪهه **ٽيئون** جاڳي بنا، هر درشن دي نانهه.

پريميو! اوديا اگيان جي ننڊ مان سجاڳ ٿي نام جپيو ته توهان کي پرڀوءِ جو درشن ٿئي. سو سڀاڳو، جو مالڪ جو مشاهدو ماڻي ٿو.

شام جي ستسنگ ۾ سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي ليلائن جو ورڻن ڪندي چيو ته اڄ ساري رات هٿ وٺي شري ڪرشن جو مٺو نالو جپيو.

٢٤ نومبر سوامي جن پونا ۾ پڌاريا. اُتي سوامي چدنرام جي مندر ۾ سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ پرووچن ڪندي شري گرو نانڪ ديو ۽ ڪارتڪ مهاتم جي وشيه تي پرووچن ڏنو. ٢٦ نومبر شام جو سوامي جن اُلهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

پريم پرڪاش آشرم گواليار ۾ سوامي سروانند سيوا سمتيءَ جي سهاري ٢٤ نومبر کان مفت اکين جي ڪئمپ لڳائي ويئي. اکين جي مفت تپاس ڪري مفت آپريشن ڪيا ويا.

٣ ڊسمبر اُن نيتر شبر جي سماپتي اُتسو ۾ پوڄيه سوامي جن ڊاڪٽرن ۽ شيواڌارين جو اُتساهه وڌائڻ لاءِ کين دشالا پاتا ۽ ڌنيواد ڏيندي چيو ته توهان هن مفت ڪئمپ جو آيوجن

هيان، اُو حضرتن کي نه ٻڌهجي ٻهون تي ٻهڳ جو ٻل حضرت
هي. ڪجهه واڻ ويو ساهه. اوچتو ساهه سٽ ۾ اچي وهي ٿو.
ڪال هن حال تي حضرت ٿي پوتي. اسين جيئون ٿا پڪوان
ٽي رحمت ٿي، داتار جي دنيا جي سهاري. اسان کي ٻڌهجي
ڪا سدا حضرت آهي. ان ڪري سدائين پرماتما کان سڀڪون ڪان سدس
اچهه مڱون، دنيا جو دان ڪهورن. دنيا ۾ سڀ ڪاڻهون
جي ولون.

هڪ دفعي اڪبر وزيرن کي چيو ته هڪ پاڻيءَ ۾ ڪڻڪ،
ٻيسڻ، مرچ، لوڻ، ڏاڻا، ٻچو سڀ وڌي اچو. وزير وائڙا ٿي
ويا ته هڪ پاڻيءَ ۾ اهي سڀ شيون ڪيئن ملنديون! انهن
ڏينهن بادشاهه جي دربار ۾ بيربل آيو. اڪبر ساڳي ڳالهه
بيربل کي چئي. بيربل هڪدم چيو قبلا! مان اهي سڀ شيون
هڪ پاڻيءَ ۾ وٺي ٿو اچان. بيربل جو جواب ٻڌي ٻيا وزير
دنگ رهجي ويا. بيربل بزار ۾ ويو ۽ پاڻيءَ جا پڪوڙا وٺي آيو
۽ اچي اڪبر بادشاهه کي ڏنائين ۽ چيائين ته پڪوڙن ۾ ٻيسڻ،
ڪڻڪ، مرچ، لوڻ، ٻچو، ڏاڻا سڀ آهن. اڪبر بادشاهه ۽ ٻيا
وزير بيربل جي سياڻپ ڏسي ڏاڍو خوش ٿيا. بيربل کي
مشڪل مسئلا حل ڪرڻ جون انڪلون ايون. گرو نه گيان
داران اهي رمزون سيکاري ٿو جو جيئو جو جيون سڦل ٿي
پوي. جئن پڪوڙي ۾ سڀئي شيون سمايل آهن تئن
ايشور ۽ سڀڪون جي دنيا ۾ سڀ نعمتون اچي وڃن ٿيون.

پريميو! ان ڪري پريوءَ کي سدائين سدس ڪرڻ لاءِ پرارٿنا
ڪريو:

ڏين هيس ٻل ڪيئن مٺن، موهه ڀروسا تور،
نيڻون تن ٻن ڪو نهين، لوڻ هي هر اڪ مور.

۲۵ ڊسمبر ڊاڪٽر چوئٿرام گدوانيءَ جو جنمدن جنتا جناردن

آهي. ڏنڌا ڏاڙيون ڪنڌي نام ڪي نه وساريو.

احمدآباد ڪبيرنگر ۾ ڪن نوجوانن پوڄيه سوامي جن جي تالي سنڌر ٺهرايو آهي. ١١ ڊسمبر سوامي جن اُتي سون گهرجائن ڪي سنڌر طوفان ڪمبل ڏنا. شام جو ستسنگ ڪنڌي سوامي جن نوجوانن ڪي ڏنيواد ڏيندي چيو ته شيوا ۽ ستسنگ جي جوت جڳائيندا رهو. گهرجائن جي شيوا به پريوءَ جي ڀڳتي آهي. نشڪام ڀاونا ۽ پريم سان انهن جي شيوا ڪندا رهو.

سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش منڊل الهاسنگر ٥ جو ١٥ وارشڪ اُتسو ١٤ ڊسمبر کان ١٨ ڊسمبر ڏاڍي اُتساهه اُمنگ سان ملهايو ويو. ديش وديش کان هزارين پريمي اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. پوڄيه سوامي جن ١٤ ڊسمبر صبوح جو جهنڊو چاڙهي ميلي جو آرنڀ ڪيو. منجهند جو ٣ بجي آشرم مان پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن جي سرپرستيءَ ۾ ڀڳوان شري ڪرشن، ڀڳوان شري رام، ڀڳوان شري شنڪر، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي جهانڪين سان شاهي جلوس نڪتو.

چارئي ڏينهن صبوح شام ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراج، سوامي ڌرمداس، سوامي سويم پرڪاش، سنت هرداسرام، سنت پيچداس، سنت انت پرڪاش، سنت ديو پرڪاش ۽ ٻين سنتن ستسنگ پروچن ڪيو.

١٨ ڊسمبر پرڀات جو سوامي جن سنت منڊل سان گڏجي اُتسو جو پلئه پائيندي چيو:

ڪرتا هرتا سرو ڪا، پورڻ هئه ڀڳوان،
ڪهه ٽيئون تم آپڪو، ڪرتا ڪبهن نه مان.

جيئن جو جيئڻ يا رهڻ، هلڻ چلڻ پرڀوءَ جي پيرن تي ڪين آهي. هرڪو ائين چوندو آهي ته مان پرڀوءَ جي پيرن تي بيٺو

جوانن کي سگهه ڀاڱي ونڊڻ گهرجي. ديش جي نونرماڻ لاءِ سماجڪ ڀراين دور ڪرڻ لاءِ نوجوان وڏو يوڳدان ڏئي سگهن ٿا. شهيد هيمون ڪالاڻيءَ جي ماتا ڄاڻايو آهي جڏهن هيمون جهڙي ديش ڀڳت کي جنم ڏيئي پنهنجي ڪک سڦلي ڪئي. ڀاءُ ڪرشنلعل ٻجاج، پروفيسر گوپ روپچنداڻي، ڀاءُ ٻچارام ليلاواڻي پڻ نوجوانن جون جوابداريون وشيه تي ويچار ظاهر ڪيا.

١ جنوري شام جو ۴ بجي پوڄيه سوامي جن جيتپور ۾ ”سنڌي سماج ڪميونٽي هال“ جو مهورت ڪيو ۽ اُن هال ۾ ستسنگ پروچن ڪندي سوامي جن ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏني جن پنهنجو ڌن ۽ سمه ڏيئي اهو هال ٺهرايو آهي. ان هال ۾ ڪيترائي سڪرت جا ڪم ٿيندا. سوامي جن ستسنگ ڪندي سرڳواسي ٻناڻي وڪيل جڏهن هال ٺهرائڻ لاءِ پرشارت ڪيو هو، کي پڻ ڀاوڀيني شرڌانجلي ڏني. ڀاءُ نيوندرام لوڪواڻيءَ سوامي جن جو سواگت ڪيو. رات جو سوامي جن ڌرمشالا ۾ ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته پريمي! توهان جيڪڏهن آتم پد تي پهچڻ چاهيو ٿا ته پهرين جيوَ پڻي جي ڀاونا ڇڏيو. جيئن ڪنهن شخص کي هردوار وڃڻو هجي ته پهرين هو جيتپور کي ڇڏيندو، هردوار طرف رخ رکندو ته مدت بعد هردوار پهچي ويندو. تيئن جڏهن جيوَ اگيان اوديا مايا مايوي پدارٿن کي ڇڏيندو، تڏهن ئي هو مالڪ جي ويجهو ٿيندو ويندو. پوءِ هڪ ڏينهن ڪيس پرماتما جو درشن ٿيندو.

پوڄيه سوامي جن ٢ جنوري تيوراول ۾ ”سوامي شانتي پرڪاش هاءِ اسڪول“ جي نئين عمارت جو مهورت ڪيو. اُدگهاٽن سماروهه ۾ ڀاءُ روپچند چندولعل آيل مهمانن جو سواگت ڪيو. سوراشٽر سنڌي فيڊريشن جي پرڌان شري نيوندرام وشنداس ان اسڪول جي مشغولين ۽ ڪاريه تي روشني وڌي.

پرِيشد جي سهاري آشرم ۾ پوڄيه سوامي جن جي زير صدارت
ملهايو ويو. سوامي جن پشپانجلي ڏيندي چيو تہ ڏاڪٽر
چوئٿرام گدواڻي نشڪام نڊر نيتا هو. هن نہ صرف ديش جي
آزاديءَ جي آندولن ۾ سرگرم ڀاڱو ورتو پر آزاديءَ جي حاصلات
کان پوءِ نرواسين کي عيوضو وٺي ڏيڻ جو شريہ هن پياري کي
آهي. هي پيارو آجيون برهمچاري ٿي رهيو. ڪيترائي پراپڪار
جا ڪاريہ ڪيائين. ديش کي اهڙن نشڪام نيتائن جي
سخت ضرورت آهي.

ڀارتيہ سنڌو سڀا طرفان سوامي وويڪانند هاءِ اسڪول
چيمبور بمبئيءَ ۾ اکل ڀارتيہ سنڌي سميلن جو آيوجن ٢٧
ڊسمبر ١٩٨٥ کان ٢٩ ڊسمبر تائين ڪيو ويو. ٢٧ ڊسمبر
شڪروار صبوح جو ١٠ بجي سوامي جن ان سميلن جو اُدگهاٽن
ڪندي سنڌي سماج کي اپيل ڪئي تہ سنڌي سنسڪرتي،
سڀيتا، ساهتيہ ۽ ڀاشا جي سرکشا لاءِ عملي قدم کڻون. روزمرهہ
جي وهنوار ۾ سنڌيءَ جو استعمال ڪريو. ٻلي ٻچڙن ٻالڪن
کي گهٽ ۾ گهٽ سنڌي ٻولي سيکاريو پر ماتر ڀاشا کان ڪين محروم
نہ رکو. ٻولي جيئندي تہ قوم بہ جيئندي. ڀارت ۾ ايڪتا جي
سوتر ۾ ٻڌجي هڪ ٻئي کي چاڙهيو. ڪيترائي جي ياون
ڪندي چليو.

انترراشٽريہ يوا ورش جي سلسلي ۾ مهاراشٽر يوا شبر جو
آيوجن اُلهاسنگر ٥ جي آشرم ۾ ٢٨ ڊسمبر کان ٢٩ ڊسمبر ڪيو
ويو. هن موقعي تي شهيد هيمون ڪالاڻيءَ جي ماتا جو پر
سنمان ڪيو ويو. ڀاءُ آسنداس ڀيرواڻي شبر جي مواد تي
روشني وڌي. پوڄيہ سوامي جن ان شبر جو مهورت ڪندي
چيو تہ ڀارت جي نوجوانن تي اڄ وڏي جوابداري آهي. ديش
جي آزاديءَ جي سرکشا، ديش جي اکنڊتا قائم ڪرڻ لاءِ ڀارتيہ

ڪري ارڙاٽ ٻيو پد لکي هليو ويو. هيڏاهن وري ڀڳت چنڊيو
اشنان ڪري جلدي گهر واپس آيو. سندس پتنيءَ چيو ته توهان
هاڻي ته هتان اشنان ڪرڻ ويا، ايتري ۾ ڪيئن واپس آيا؟
چنڊيو چيو ته مان ته ڪڏهوڪو اشنان لاءِ ويس. سندس پتنيءَ
چيو ته توهان پهرين اشنان لاءِ گهر مان نڪتا ته وري جلدي پد لکڻ
لاءِ واپس ڪين آيا. اهو ٻڌي ڀڳت چنڊيو عجب ۾ پئجي ويو.
سندس پتنيءَ ڪيس لکيل پد ڏيکاريو. اهو پد لکيل ڏسي
چنڊيو دنگ رهجي ويو ۽ هن محسوس ڪيو ته ڀڳوان پاڻ ئي
سندس روپ ڌاري سندس رچيل ڇند کي پورو ڪيو ارڙاٽ
جنهن پد لکڻ ڪري هو منجهيل هو، اهو مونجهارو ڀڳوان پاڻ
اچي دور ڪيو. پاڻ اچي پد لکي پرڀو انترڌيان ٿي ويو.
ڀڳت چنڊيو جي اکين ۾ پريم جا آنسون اچي ويا. سندس
پتني پدما پڇيو ”اوهان جي اکين ۾ لڙڪ ڇو آهن؟“ ڀڳت
چنڊيو چيو ”پدما! تون ڀاڳن واري آهين جو ڀڳوان منهنجو
روپ ڌاري توکي درشن ڏنو ۽ پاڻ اچي پرڀوءَ منهنجي لکيل
اڌوري ڇند کي پورو ڪري لکي ويو.

پريميو! ڀڳوان ڪيئن نه پنهنجن پيارن جا مونجهارا مٽائي
ٿو. پاڻ اچي سندن سمسيائون سلجهائي ٿو. توهان به پرڀوءَ
۾ پورن وشواس رکي سندس نام ڳايو، نام ڌيايو آنند پايو.

٣ جنوري صبح جو ٩ بجي سوامي جن سورت ونٿليءَ
۾ سنڌي ڌرمشالا ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته پنچن کي ڌنيواد
آهي جن ٻج ڪارج لاءِ هيءَ ڌرمشالا ٺهرائي آهي. اهڙن
پروپڪار جي ڪارين ۾ مايا سڦلي ڪرڻ گهرجي. پروپڪاري
سدائين ٻين جو ڀلو ڪرڻ ئي چاهيندا آهن. پنهنجي لاءِ ته
هرڪو گهر ٺهرائي ٿو، پر ٻين جي سک سهنج لاءِ ڌرمشالا
ٺهرائڻ اُتم ڪاريه آهي. ان ڪري پريميو! توهان ڌنيواد جا

پوڄيہ سوامي جن مهورتي تقرير ۾ چيو تہ وديا دان اُتم دان آهي. هن يڳيہ ۾ جن بہ آهوتي ڏني آهي سي ڌنيواد جا پاتر آهن. توهان سنڌي ٻارن لاءِ سنڌيءَ ۾ پڙهائيءَ جو اُتم ڪاريہ ڪري جاتيءَ سان وڏ ڪيو آهي. اسان کي پنهنجي ماتر ڀاشا سنڌي هرگز وسارڻ نہ کپي. ٻولي جيئندي تہ جاتي بہ زنده رهندي.

ان ڪاريہ ڪرم کان پوءِ سوامي جن پرياس پاٽڻ ۾ پڌاريا. اُتي اکل سوراشٽر سنڌي پنچايت جي سهڪار سان سنڌي پرائمري اسڪول لاءِ سوامي ٽيئونرام ڀون جو بنيادي پٿر پوڄيہ سوامي جن وڌو. سوامي جن ان ڪاريہ لاءِ پنجويهہ هزار رپيا دان ڏنو. ڀاءُ نيوندرام لوڪواڻيءَ سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

۲ جنوري رات جو سوامي جن ليلا شاهہ سوسائٽي ويراول ۾ ستسنگ ڪندي چيو تہ پريميو! توهان سچيءَ دل سان پرماتما جو سمرڻ ڪريو تہ توهانجا ڪل ڪارج پرڀو پاڻ اچي سنواريندو. ڀڳت جئديو ڀڳوان شري ڪرشن جو اننيہ اُپاسڪ هو. جڏهن هو "گيت گووند" لکي رهيو هو تہ هڪ ڏينهن هڪ پد لکيائين تہ ٻئي پد ٺاهڻ ۾ کيس مونجهارو ٿيو. هُو ڪيترو وقت پد رچڻ جي خيال ۾ هو. ائين ڪيترو وقت گذري ويو. سندس پتني پدما کيس ونيہ ڪئي تہ ڀوڄن تيار آهي جلدي اشنان ڪري اچو. پتنيءَ جي گهڻي آگرهہ تي شري جئديو پد رچنا اڌ ۾ ڇڏي اشنان ڪرڻ ويو. هيڏانهن ڀڳوان جئديو جي روپ ۾ سندس گهر آيو ۽ سندس پتنيءَ کي چيائين تہ هاڻي مونکي سندر ويچار اچي ويو آهي. پستڪ ڏي تہ پد لکي پورو ڪري پوءِ تو وري اشنان ڪرڻ وڃان. پدماوتيءَ اُهو هست لکت ڪاويہ اُن کي ڏنو. ڀڳوان ڀڳت جئديو جو اڌورو ڇند پورو

لن ٻوٽن کي مرجهايل ڏسي ڏيءُ کان اُن بابت پڇيائين. ڏيٽس راڻيو "مان هرروز ٻه دفعا گلن مٿان خوب پاڻي وجهندي هيان." سيٺ چيس تو محنت ئي برباد ڪري ڇڏي، باغ ي اُجڙ ڪري ڇڏيو اٿيئي! پاڻي ڏيو آهي پاڙ کي. پاڙن کي اڻي ڏين ها ته اڄ سڀ گل ٻوٽا سرسبز مهڪن ها! پريميو! وهان ٻه مول پرماتما کي ڇڏي دنيوي مال اسباب لاءِ پيا رت پسيئو هڪ ڪريو. واليءَ کي نه وساريو. پرماتما کي پرسن ڪرڻ آهي ساري سنسار کي پرسن ڪرڻ. ان هڪ پريوءَ جي ڀڳتي ڪريو، اُپاسنا ڪريو ته توهان کي سچي سک جي پراپتي ٿيندي. پنهنجو سرو سو پرماتما جي ڪمل چرنن ۾ ارپڻ ڪريو. جئن ڪاٺو مک ۾ وجهبو آهي ته اُن جو رس ۽ شڪتي سڀني انگن کي ملندي آهي، تئن ڀڳوان کي ڏيڻ معنيٰ سڀ کي ڏيڻ. حقيقت ۾ جيڪي ڪجهه اسين پنهنجو سمجهون ٿا اُهو سڀ ڪجهه اُن پرم پتا جو آهي. تيرا تجهڪو سونپ دون ڪيا لاڳي ميرا.

٥ جنوري سماپتي سماروهه ۾ سوامي جن اپيل ڪندي چيو ته اڄ طلاق جو مرض ٻه وڌي ويو آهي. ڪيترن کي نڪ پتو ڪونهي. ڏسڻ وائسٽا ماڻهو پنهنجين پتنين کي طلاق ڏيئي وڏو پاپ جو ڪم ڪري رهيا آهن. گهرن ۾ پيار جو واتاورڻ پيدا ڪريو. ڪي وري مڱڻا ٽوڙي رهيا آهن. اهڙن اپراڌين کي ٽالهين لاهي ڇڏيو، اهڙن ماڻهن جو ترسڪار ڪريو.

اسان جي قوت جو فائدو ٻيا وٺي رهيا آهن، ان ڪري ايڪتا جي سوتر ۾ ٻڌجي سماج ۽ ديش جو اٿان ڪريو.

پوڄيه ستگرو مهاراجن ٥ جنوري رات جو ياءِ جواهر لڇمڻداس ماٽا جي گهر جي ميدان تي ستسنگ ڪندي چيو:

پاڻ آهيو. روز امرت ويلي اُٿي ايشور کي پرارٿنا ڪريو:

پڪت وتسل پڀو هون هري، ڪروڻا شيل نڌان،
ڪهه **ٿيئون** ڪل ڪال ۾، لاج راکه پڳوان.

هي پرماتما! اسان سڀني کي سبڌي ڏي نام دان ڏي.

اکل سوراشٽر سنڌي پنچات فيڊريشن جو پنجون سميلن ۴-۵ جنوري راجڪوٽ ۾ پوجيه سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ ٿيو. پنچات جي پريزيڊنٽ شري نيوندرام لوڪواڻيءَ پنچات جي ڪاريه تي روشني وجهندي پوجيه ستگرو مهاراجن جو سواگت ڪيو. سوامي جن اڌيڪشيه ڀاشڻ ڪندي چيو ته اڄ اسان جي سماج ۾ جيڪي ڪرسمون پيدا ٿيون آهن، انهن کي دور ڪرڻ لاءِ عملي قدم کڻڻ گهرجن. ڏيتي ليتيءَ ڪيترا نه راڳا ڪيا آهن. سوين وڏور ڪنيائون ڏيتي ليتيءَ سبب ڪنواريون ويٺيون آهن. ڪيتريون نياڻيون شاديءَ کان پوءِ به اُن ڏي وٺ جي مرض سبب دکي زندگي گذاري رهيون آهن. انهن ايلائن تي قياس ڪريو. مانس ۽ شراب جو واهپو بنهه بند ڪريو. اوهان پاڻ کي سکي ڪندا ته پرماتما اوهان کي سکي ڪندو. پياري نيوندرام لوڪواڻي، پياري مولچند ڪٽر ۽ اوهان سڀني کي ڌنيواد آهي جو هيڏا سميلن سڏائي سماج ۾ سجاڳي آڻي رهيا آهيو.

۴ جنوري رات جو پوجيه سوامي جن هرمندر رامنات پورا راجڪوٽ ۾ ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته هڪڙو سيٺ ڪنهن ڪم سبب ڪجهه ڏينهن لاءِ ٻاهر وڃي رهيو هو. ڪيس هڪ سهڻو باغ هو. سيٺ پنهنجي ڪڪيءَ کي چيو ته روز گلن ٻوٽن کي پاڻي ڏيندي ڪر. ڪڪيءَ پتا کي چيو ته مان توهان جي چوڻ موجب گلن ٻوٽن کي پاڻي ڏيندس، خيال نه ڪجو. ڪجهه ڏينهن بعد سيٺ جڏهن واپس وريو، تڏهن

ستان تي پڌاريا. سوَن پريمين سوامي جن جو هارن سان سواگت ڪيو. سوامي جن اُتي ستسنگ ڪندي چيو:

آلس تج اُدم ڪرو، رام ڀڄن ڪي هيت،
يوگ روگ ميه جانڪي، سمرن ڪرڌر چيت.

پريميو! ستگرو مهاراج فرمائين ٿا ته نام سمرڻ ۾ سستي نه ڪريو. جڻ وهنوارڪ اُنتيءَ لاءِ پرشارٿ ڪريو ٿا اُن کان وڌيڪ اُدم ڪريو ڀڳوت ڀڄن ڪرڻ لاءِ. دنيوي ڀوڳ پدارٿ ڏکدائي آهن.

هري ڪا نام سدا سکدائي.

رات ڏينهن ٻنگلن ماڙين ٺهرائڻ، واپار وڌائڻ ۾ نه وڃايو. دنيوي پدارٿن فرجن فرنيچر فليٽن مان توهانکي من جو آنند ڪين پراپت ٿيندو. جن ڪــي توهان سکن جا ساڌن سمجهو ٿا سي ڏکدائي آهن. ڀڳوت ڀڄن دواران ئي توهان کي مانسڪ شانتي ملندي. جيڪو سچي دل سان نام سمرڻ ڪري ٿو سو سڀ ۾ ساکي سم ڏسي ٿو.

ڇيٽي ۽ ڪنچن ۾ سم ڏسي ڀڳوان.

توهان به سڀ ۾ اُن برهم جو درشن ڪري سڀني جي سمان پاڪ سان سيوا ڪريو. سڀني جيوَن کي پيار ڏيو.

٦ جنوري شام جو سوامي جن جامنگر مان راجڪوٽ واپس آيا ۽ رات جو اُتي ستسنگ ڪري ٧ جنوري هوائي جهاز رستي بمبئيءَ واپس آيا. سوراشٽر جي سڄي دوري جي پروگرام ڀاءُ نيوندرام لوڪواڻي، ڀاءُ مولچند ڪٽر، ڀاءُ ڪانجيمل ۽ پنڊت چات طرفان آيوجت ڪيو ويو.

١٢ جنوري شام جو ٦ بجي پوڄيه سوامي جن جي حاضريءَ ۾ سوامي ٽيئونرام آشرم اُلهاسنگر ٥ ۾ ڀائي خانورام جو ٨١ جنم ڏن ملهايو ويو. سوامي جن ڀائي خانورام کي دشالو پائيندي چيو ته سنت خانورام پروپڪاري سنت آهــي. سندس رهڻي

انتر باهر آتما، ستگرو ڏيئا ڏکاءِ،
کهہ ٽيئون مٿن ڏيکي ڪي، ڏيئا ڏک مٽاءِ.

پريميو! ستگرو مهاراج فرمائين ٿا ته ستگرون ئي مونکي من ۾ چاهي ساري سرشٽيءَ ۾ پرماتما جو درشن ڪرايو. ارٿات گروديو جي ڪرپا سان ئي مان آتم ساڪياتڪار ڪيو ۽ مان دنيوي دکن کان نورت ٿيس. پرماتما سرو وياپي آهي. دوش اسانجي درشٽيءَ جو آهي جو اسان اُن کي پاڻ کان پري سمجهي ويٺا آهيون. هڪڙي سنت کان ڪنهن راجا پڇيو ته پرماتما ڪٿي آهي؟ اُن سنت چيو ته مالڪ هرهنڌ موجود آهي. راجا وري پڇيو، ”مهاراج! جيڪڏهن پرماتما هر جڳهه وياپڪ آهي ته ڏسڻ ۾ ته ڪين ٿو اچي. ائين ڇو؟“ اُن مهاتما بروقت ئي هڪ برتن ۾ کير گهرائي راجا کان پڇيو ته ڇا مکڻ ۽ گيهه هن کير ۾ آهي؟ راجا وراڻيو، ”سوامي! مکڻ ۽ گيهه ته هن ۾ سمايل آهي پر نظر ڪين ٿو اچي.“ مهاتما چيو، ”راجن! جڏهن هن کير ۾ سنياڻ وجهي اُن کي ڄمائبو، ڪجهه وقت کان پوءِ وري اُن کي مانڌاڻيءَ سان آهستي ولوڙبو تڏهن اُن مان مکڻ نڪرندو. پوءِ وري مکڻ کي رجائبو ته اُن مان وري گيهه نڪرندو. تئن جگياسو جڏهن پنهنجي من ۾ گرو اُپديش روپي مانڌاڻيءَ سان ولوڙيندو ارٿات ساڌنا ڪندو، چنتن ڪندو ته من ۾ ئي ڪيس مکڻ ارٿات پرماتما جو درشن ٿيندو.“ پريميو! اسين آتم روپ آهيون. آتم ساڪياتڪار تڏهن ٿيندو جڏهن گرو منتر جي پوري پوري ساڌنا ڪبي.

ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

ستگر ڪي ست شبد ڪا، سمرن ڪر هروار،
کهہ ٽيئون جهن سمرتي، انيو کلي دوار.

٦ جنوري صبوح جو سوامي جن ڄامڱرو پريم پرڪاش منڊلي

جو جنمدن ملهايو ويو. پوجيه سوامي جن پشپانجلي ڏيندي چيو ته جيٺي ڀيڻ ديش ۽ جاتيءَ جي اهڙي ته شيوا ڪئي آهي جو ڪو مرد به شايد مشڪل ڪري سگهي. هوءَ پهرين سنڌي ڀيڻ هئي جا اسيمبليءَ جي ڊپٽي اسپيڪر بڻي. ديش جي آزاديءَ جي آندولن ۾ سرگرم ڀاڱو ورتائين. ديش جي ورهاڱي کان پوءِ نرواسي ڀائرن جي شيوا ڪيائين. سون سنڌين کي سهڪاري مٽي تي سهڻا گهر ٺهرائي ڏنائين.

١٥ فيبروري شام جو ٥ بجي پوجيه سوامي جن احمدآباد جي آدرش هاءِ اسڪول ۾ پڌاريا. آدرش وديا منڊل جي پريزيڊنٽ ڊاڪٽر چاڳيمل ۽ پرنسيپال بي. جي. آسدانيءَ سوامي جن جو سواگت ڪندي سندن پراپڪاري جيون جو ورڻن ڪيو. سوامي جن اسڪول جي پستڪاليه جو مهورت ڪندي پستڪاليه لاءِ ٻارهن هزار رپيا ڏنا ۽ پروچن ڪندي چيو ته وديا دان اتم دان آهي. پرڀوءَ مايا ڏني آهي ته اهڙن ڪارڻ ۾ سڦلي ڪرڻ گهرجي.

٢٤ فيبروري شام جو سوامي ٽيئونرام آشرم الهاسنگر ٥ ۾ سنت ڪوي روهيداس جي جينتي پوجيه سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ ملهائي وئي. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته پيارو روهيداس گهٽ ذات جو هوندي به پرڀوءَ جي پريما ڀڳتيءَ سبب مهان بڻيو. ڀڳوان روهيداس جي مسڪيني حالت دور ڪرڻ لاءِ هڪ سنت جي روپ ۾ وٽس اچي ٿو. روهيداس ان جي ڪافي شيوا ڪري ٿو. کيس پرم سان پوڄن ڪارائي ٿو. اهو سنت، روهيداس تي راضي ٿي کيس هڪ پارس پٿر ڏيندي چوي ٿو ته تون ڪو به لوهه جو ٽڪر هن پارس سان لڳائيندين ته اهو سون ٿي پوندو. ان دوران ٽوڪي پئسي جي ڪمي ڪڏهن ڪين ٿيندي. ڀلي پيو ان مايا سان سنتن جي

سادي آهي. سنگيت جو ماهر آهي. ڪيس سنتن جي ڪيڏي نه باڻي ڪنٺ آهي ۽ اُها سوز پرئي سر سان ڳائي سڀن کي پرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪي ٿو.

هن موقعي تي سوامي نارائڻداس، سنت پرمانند هنس، سنت پيهنداس، سنت ديو پرڪاش، سنت برهمداس ۽ داس پڻ سنت خانورام جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

سوامي جن پياري پوري مل ڦگڻمل ميواڻيءَ جي گهر پيگوان شري ڪرشن جي مندر جو مهورت ڪندي ڪيس ڌنيواد ڏني.

٢٦ جنوري صبوح جو ١١ بجي پوڄيه سوامي جن اُلهاسنگر ٢ ۾ بجاج شاپنگ ڪامپليڪس ۾ بجاج منرپج هالن جو مهورت ڪندي پياري شيوارام سانولداس بجاج ۽ گرمکداس بجاج کي ڌنيواد ڏني جن عوام جي سهوليت لاءِ سندر هال ٺهرايا آهن. سوامي جن چيو ته جيڪو بہ ڌيئي ليتيءَ شادي ڪندو، تنهنکي بجاج هال مفت ڏنو ويندو.

روهڙا برادري منڊل جو وارشڪ اُتسو ٢ فيبروري آرتوار صبوح جو ١١ بجي پارت سيوا سدن هال دادر بمبئيءَ ۾ ٿيو. هن موقعي تي پوڄيه سوامي جن هوشيار وديارٿين کي پرسڪار ڏيندي ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏني. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته پاڻ ۾ سمپ رکي هڪ ٻئي کي چاڙهڻ جي ڪوشش ڪريو. اهڙا ڪم ڪريو جئن سنڌي جاتيءَ جو ڪنڌ سدائين مٿي رهي. برابڪار جي ڪارين ۾ مايا سڦلي ڪريو ۽ ڀروءَ کي نه وساريو. روز پنهنجي وهنوار جي شروعات پرارٿنا سان ڪريو.

١٠ فيبروري جنتا جناردن پريشد جي سهاري سوامي ٽيئونرام آشرم اُلهاسنگر ٥ ۾ سماج سيوڪا پيرڻ جيٺي سپاهيملاڻيءَ

۴ مارچ سوامي جن لکنوءَ لاءِ روانو ٿيا. ۵ مارچ سوامي جن
لکنوءَ ۾ پهتا. ڀاءُ نانڪرام ڀاءُ رامچند ۽ ٻين پريمين سوامي جن
جو سواگت ڪيو.

۵ ۽ ٦ مارچ سوامي جن لکنوءَ جي شو شانتي آشرم ۾
ڀڳت ڪنورام صاحب جي جنمشتابدي اُتسوَ ۾ ستسنگ. پروچن
ڪندي چيو ته هڪ دفعي شري نارد ڀڳوان کان پڇيو ته
ڪيئن خبر پوي ته اوهان ڪنهن تي راضي ٿيا آهيو؟ ڀڳوان
ان سوال جو جواب ڏيندي چيو ته جڏهن ڪنهن کي ڪنهن
سنت جو درشن نصيب ٿئي ته سمجهو ته مان اُن تـــي راضي
ٿيو آهيان. رشي نارد وري ٻيو سوال ڪيو ته ڪيئن جاڻ پوي
ته اوهان ڪنهن تي اتيمت پرسن ٿيا آهيو؟ ڀڳـوان چيو،
”نارد! جڏهن منش کي هڪ کان وڌيڪ سنتن جو درشن ٿئي
ته جاڻ مان اُن تي اتيمت پرسن ٿيو آهيان.“ اڄ اوهان جا وڏا
ڀاڳ آهن جو امر شهيد ڀڳت ڪنورام صاحب جي جنمشتابدي
اُتسوَ سبب اوهان کي هتي ڪيترن ئي سنتن مهاتمائن جـــو
درشن ٿيو آهي. سوامي جن هيٺيون ڀڄن ڳايو:

آيا آيا تِي سنت سنيهي، ڪج حال اُنهن سان وِيهي
(۱) حال ڪنديـن ڀال ڪندءِ، نـام ڏيئي نهال ڪندءِ،
پر پيرئن پيون پيئي.
(۲) من ماري ڪنديـن سيوا، سنت ڏيندءِ متا ميوا،
پر جوڙي هٿڙا ٻيئي...
(۳) ڪپت تياڳي رهج سنگ ۾، رڱين تـوکي سچي رنگ ۾،
پر نيڻهن نه ڇڏجانءِ نيهي.
(۴) سنت ديالو آهن جهڙا، ڪهي ڏيڻون نه ٻيا اهڙا،
ڪيان مهما تن جي ڪيهي...

شيوا ڪجهه ۽ پنهنجي زندگي به سکي گذارج. ڀڳت رويداس اُن مهاتما کي وينتي ڪئي ته مونکي ته هڪ رام گهرجي، ان پارس پٿر کي ڇا ڪندس!

پريميو! پرڀوءَ جي پيارن کي نه مايا گهرجي نه مايا جا پدارٿ. انهن کي پرڀوءَ جي ملڻ جي ئي پياس رهي ٿي. توهان به من ۾ پرڀوءَ لاءِ پياس رکو. اُن پياس دواران ئي ڪنهن نه ڪنهن سڀاڳي ڏينهن توهان کي داتار جو درشن ٿيندو. پياري ڀڳت رويداس ڪيڏي نه مٺي باڻي لکي آهي، جنهنجي پڙهڻ سان اندر کي آنند پيو اچي.

٢٥ فيبروري سوامي جن پريم پرڪاش آشرم ڀمڀوريءَ ۾ پڌاريا. شام جو سندن سواگت ۾ جلوس ڪڍيو ويو. ٢٥-٢٦ فيبروري رات جو سوامي جن اُتي ستسنگ ورکا ڪئي.

٢٧ فيبروري سوامي جن سوامي چندن پرڪاش مهاراج جي ورسي اُتسو سنبنڌ ۾ پريم پرڪاش آشرم پونا ۾ پڌاريا. سوامي جن اُتي ٽي ڏينهن ستسنگ ورکا ڪندي چيو:

ڪهه **ڪيئون** اس جڳت ۾، جي تم چاهو سوک،
سنتون ڪا ستسنگ سن، ديهه نه ڪسڪو دوک

پريميو! جيڪڏهن سچو سک چاهيو ٿا ته سنتن سٽپرشن جو سنگ ڪريو ۽ ڪنهن به پراڻيءَ کي رنجايو نه، دکي نه ڪريو.

ڪپليشور مهاديو مندر ڪرلا بمبئيءَ جي سهاري شوراتري اُتسو سنبنڌ ۾ هر سال جيان ٢ مارچ آرتوار سنجهند جو پوڄيه سوامي جن جي نيترتو ۾ ڀڳوان شري شنڪر جي جهانڪين سان شاهي جلوس ڪڍيو ويو. ٢-٣ مارچ رات جو سوامي جن ڪپليشور مهاديو مندر ۾ ستسنگ پروچن ڪندي ڀڳوان شري شنڪر جي مهما جو ورنن ڪيو ۽ پياري نندلعل ٻختياڻيءَ کي ڌنيواد ڏني.

چوي مان وڏي، پتي چوي مان وڏو. آخرڪار ان ڳالهه جي فيصلي ڪرائڻ لاءِ گروءَ وٽ آيا. گروءَ ويچار ڪيو ته ٻنهي مان جيڪڏهن هڪدم ڪنهن کي چئبو ته تون وڏي يا وڏو ته ٻيو دل ۾ ڪندو. گروءَ ڪين هڪ درشٽانت ٻڌائيندي چيو ته هڪ پتي پتني تيرٿ ياترا تي وڃي رهيا هئا. ٻئي ڏرمشٽ هئا. رستي تي پنڌ ڪندي ٿڪجي پيا ۽ پوڄڻ جو وقت به ٿيو هو. ٻنهي پوڄڻ ڪاڏو. سندس گهوٽ کي ننڊ اچڻ لڳي. پتنيءَ ويجهي وڻ هيٺان ڇانوَ ۾ پتيءَ کي سمهاريو. پتيءَ جو مٿو سندس پتنيءَ جي سٿر تي رکيل هو. ڪيس گهڙي ننڊ اچي ويئي. اُن وقت اوچتو اُن وڻ جي ٽاري سندس سمهيل پتيءَ مٿان ڪرڻ تي هئي. پتنيءَ پنهنجي پتورت شڪتيءَ دواران اُن ڪرندڙ ٽاريءَ کي اُتي ئي روڪي ڇڏيو، جئين سندس پتيءَ جي آرام ۾ رخنو نه پوي.

اهو درشٽانت ٻڌائي گروءَ وٽ آيل پتي پتنيءَ کان پڇيو ته ياترا تي ويل پتي پتنيءَ مان وڏو ڪير؟ تڏهن اُن استريءَ وراڻيو ته ياترا واري استري وڏي چئبي، جنهن کي ايتري شڪتي هئي جو منتر پڙهي وڻ جي ڪرندڙ ٽاريءَ کي روڪي پتيءَ کي آرام ڪرايائين. گروءَ چيو ته ان استريءَ ايتري شڪتي هوندي به پتيءَ جي سک ۽ آرام جو ايترو خيال رکيو، پاڻ کان وڌيڪ گهوٽ کي سمجهيو. پريميو! پتيءَ جو درجو پتنيءَ کان وڌيڪ آهي، پر ان جي اها معنيٰ ڪين آهي ته پتي پتنيءَ تي اتياچار ڪري. استري شڪتي ۽ سهنشيلتا جو روپ آهي. پتيءَ جو فرض آهي ته پتنيءَ کي پيار ڏئي، پر استريءَ جو به ڪرتويه آهي ته هوءَ پتيءَ کي ڀڳوت روپ سمجهي ان جي شيوا ڪري ۽ نمرتا سان هلي. تڏهن ئي گرهست جيون سکي ٿي سگهندو. پريميو! پاڻ ۾ ميل ميلاپ

سوامي جن ڀڳت ڪنورام صاحب جو ورڻن ڪندي چيو ته ڀڳت صاحب پرُاپڪار جا پتلا هئا. نمرتا ۽ مريادا جي مورت، سيوا ۽ سنيهه جي صورت هئا. سنتن جي مهما ڪرڻ چڱي پر اهڙا ٿيون. سندن جيون مان ڪجهه پرايون. منش جي مهما سندس گڻن ۽ سنڪرمن سبب ٿئي ٿي. هڪ دفعي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج صاحب پنهنجي ٽوليءَ سميت ڄروان جي ڳوٺ ۾ ڀڳت ڪنورام صاحب جي گهر ۾ پڌاريا. اُن وقت ڀڳت صاحب گهر ۾ ڪين هئا. سوامي جن پنهنجي ٽوليءَ کي وٺي سنڌو ڳوٺ جي ٻاهر ڪوهه تي آيا. جڏهن ڀڳت ڪنورام صاحب کي ستگرو مهاراجن جي اچڻ جي خبر پيئي ته هڪدم ڪوهه تي آيا ۽ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن سان ڏاڍي قرب سان ملي ڪين گهر ڏانهن وٺي هليا. نياز ۽ نوڙت ڪو سکي ته ڀڳت ڪنورام صاحب کان.

سنت چانڊورام کي ڌنيواد آهي جنهن پياري امر شهيد ڀڳت ڪنورام صاحب جو هت جنمشتابدي اُتسو ملهايو آهي.

٨ مارچ چنڊر شوراتريءَ ڏينهن منجهند جو پوڄيه سوامي جن لکنوءَ مان ڪانپور پڌاريا. پريم پرڪاش منڊل ۽ سرو سنڌي سماج ڪانپور طرفان پوڄيه سوامي جن جو ڀويه سواگت ڪيو ويو. سنڌي سماج طرفان سامهون جٽين جو ڪاريه ڪرم رکيو ويو. سوامي جن جٽين جي اهميت تي ڳالهائيندي ٻالڪن کي آشيرواد ڏني ۽ آيوجڪن کي پڻ ڌنيواد ڏني.

شام جو پريم پرڪاش آشرم ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته اڄڪلهه سماجڪ ڍانچو ٽٽي رهيو آهي. جيسين توهان وهنوار نه سڌاريو آهي تيسين پرمارٿ ۾ پرگتي ممڪن نه آهي. ڪيترن گهرن ۾ اشانتي آهي. پتي پتنيءَ سان ڪلهو ڪلهي ۾ لائڻ ٿي چاهي. هڪ استري پرش پاڻ ۾ وڙهندا هئا. پتني

ڙو اموليہ جيون ڀڳوت ڀڄن ۽ ستڪرمن ۾ سڦل ڪريو. مونکي
سنتا ٿي آهي جو هيڙو منڊپ ۽ هيڏا شروتا گڏ ٿيا هن ڪنڀ
جي ميلي تي هردوار ۾ ٻئي ڪنهن هنڌ مون ڪين ڏٺا آهن.
سوامي شانتي پرڪاش کي ڌنيواد آهي جو هو پنهنجن ستگرن
سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ سوامي سرواننڌ مهاراج جو جهنڊو
جهلائي رهيو آهي.

سوامي جن جڳت گرو شنڪرآچاريہ مهاراجن جا آپار مهيما ڪندي
چيو ته اڄ اسان سڀني جا سوڀاڳيہ آهن جو پرم شرڌيہ مهان
وڀوتي جڳت گرو شري شنڪرآچاريہ اسان وٽ پڌاريا آهن.
ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

هري ڀڳت کي درس سي، هري آوت هئہ ياد،
ڪهہ **ٽيئون** دک دور هو، من ۾ پَڻ اهلاد.

پريميو! هڪ ته اسين گنگا مئيا جي گود ۾ ويٺا آهيون.
ٻيو ته اڄ اسان کي هت جڳت گرو شري شنڪرآچاريہ درشن
ڏنو آهي، جن جي درشن سان اسان کي پرماتما جي ياد تازي
ٿئي ٿي. ٽيون ڪنڀ جو ميلو، پوء ڪيئن نہ اسان جا دک درد
دور ٿيندا ۽ من ۾ آنند ڇوليون ماريندو. اهڙن مهان پرشن
جي ديا درشٽي اسان جي تپت دلين کي شانتي پردان ڪندي.

ٻئي ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ساڌو سنگ سي ترت هئہ، ڪليگ ۾ نر نار،
ڪهہ **ٽيئون** ستسنگ ڪر، من ۾ شرڌا ڌار.

پريميو! ستگرو مهاراج فرمائين ٿا ته ڪليگ ۾ هن ڀوَ ساگر
سان پار پوڻ لاء ساڌ سنگت سول ساڌن آهي. شرڌا ۽ وشواس
ڪي سنتن وٽ اچي ستسنگ جو لاڀ وٺجي. سنڀ اهو سڦلو
جو ستسنگ ستڪرمن ۾ سڦل ٿئي، باقي زندگي بيڪار آهي.
ڪ ڌنوان کي هڪڙو سنڌر سشيل پٽر هو. جوان ٿيو ته

محبت سان هلو، نام جپيو ۽ اُپڪار جا ڪم ڪندا رهو.

١٢ مارچ صبوح جو ١٠ بجي پوڄنيه سوامي جن سدار سيا اجمير طوفان ٿهرايل امولي بائي گهر جو مهورت ڪيو. سوامي جن پياري ديپچندر بيلاڻيءَ ۽ سندس ساٿين کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته توهان جنهن لگن ۽ اُتساهه سان دکين دريدرن جي خدمت ڪري رهيا آهيو، اُن لاءِ جس جا پاڳي آهيو. هن امولي بائي گهر ۾ بيواهه ٻڍڙيون ٻڍڙا رهي آرام واري زندگي بسر ڪندا ۽ توهان کي دعائون ڪندا. ٻڍڙن بيواهن جي شيوا به پرڀوءَ جي ڀڳتي آهي.

هردوار ڪنڀ مهاپرو جي سنبنڌ ۾ پوڄنيه سوامي جن ٢٩ مارچ صبوح جو ٦ بجي بمبئيءَ کان هوائي جهاز رستي دهليءَ روانا ٿيا ۽ اُتان وري ڪار ۾ ساڳئي ڏينهن منجهند جو سوامي ٽيڪونرام پريم پرڪاش آشرم هردوار ۾ پڌاريا. سوامي جن اُن ڪيتر جو آرنڀ ڪيو. روز صبوح شام پوڄنيه سوامي جن ۽ ٻيا سنت ستسنگ ڪندا هئا. ان موقعي تي ١٠ اپريل کان ١٤ اپريل چيٽ جو ميلو (٦٥ وارشڪ اُتسوُ) جيڪو جئپور ۾ ملهايو ويندو آهي، سو پڻ هن سال اُتي هردوار ۾ ملهايو ويو. هزارين ياتري هن اُتسو ۾ شريڪ ٿيا. آشرم جي ٻاهر شاهي منڊپ لڳايو ويو، جنهن ۾ ٻتين جي جهرمر هئي. سامهون گنگا مئيا جو اسيم پرواهه ۽ سوامي سروانند گهاٽ جو ڏاڍو رمڻيڪ درشيه هو. روز صبوح شام ڪيترائي سنت مهاتمائون اُن منڊپ ۾ ستسنگ پروچن ڪندا هئا. سنت سماگم ۾ جڳت گرو شنڪراچاريه اُتراکنڊ وارا پڻ پڌاريا، جن پروچن ڪندي چيو ته توهان دور دور نگرن کان کهي گنگا ماتا جي گود ۾ آيا آهيو ته پنهنجي رسندا نام سمرڻ ۾ سڦلي ڪريو. الائي ڪيترن ڄمن جي پرتاپ کان پوءِ توهان کي هي مانش جنم مليو آهي، سو

دهليءَ ۾ پريم پرڪاش منڊل ۾ ١٩-٢٠ اپريل ستسنگ ڪري سنگت کي آسيس ڏنائون. سنت چنڊيو سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي. ٢٢ اپريل سوامي جن پلوَل ۾ ستسنگ ڪيو. ٢٣ اپريل سوامي جن پريم پرڪاش آشرم ۾ ستسنگ ورکا ڪري ٢٤ اپريل جئپور ۾ آيا. اُتي امراپور آستان تي سوامي جن ٽي ڏينهن سنگت کي امرت پيئاري پياري پالورام جي سپتري جي وواهه سنبنڌ ۾ ٢٨ اپريل احمدآباد ۾ پڌاريا. اُتان سوامي جن ٢٩ اپريل ڪوٽا لاءِ روانا ٿيا. ڪوٽا ۾ سوامي جن سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم ۾ ٻه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سنت منوهر لعل سوامي جن جا آڀار مڃيا.

سوامي مرليڌر مهاراج جي ورسي اُتسؤ سنبنڌ ۾ سوامي جن ٣ مئي انڊور ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن پنج ڏينهن ستسنگ ورکا ڪندي چيو ته سنت مرليڌر پنهنجي جيون ستگرو مهاراجن کي ارپڻ ڪري پريوءَ سان پريم جو ناتو جوڙيو. توهان به پرماتما سان نينهن جو ناتو جوڙيو. سنساري ترشنائون ڪڏهن پوريون ڪين ٿينديون. توهان سدائين سک کي چاهيو ٿا. ان مان ثابت آهي ته توهان ڪنهن اصلي سچي سک کان وڇڙي آيا آهيو. اُن کي پائڻ کانسواءِ توهانکي شانتي نٿي اچي. توهان جيسين پنهنجو پاڻ ارٿات آتم سوروپ نه سڃاڻو آهي، تيسين سنساري سکن مان ارٿات رڃ جي پاڻيءَ مان توهان جي پياس پوري هرگز نه ٿيندي، شانتي نه ملندي.

جيئن ڪنهن چڪرورتي راجا کان راجائي کسجي وڃڻ کان پوءِ ڪيس جيڪڏهن ٻه ٽي ڳوٺ راڄ ڪرڻ لاءِ ڏجن ته به خوش نه ٿيندو ۽ سموري راجائي حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ڪندو. پريميو! توهان به تيئن پاڻ کي پڇاڻڻ جي ڪوشش ڪريو. پاڻ پڇاڻڻ سان ارٿات آتم ساکياتڪار سان توهان کي

سندس لاءِ ڪيترين ئي مائٽيون اچڻ لڳيون پر هن نوجوان و واهه ڪرڻ کان آناڪاني ٿي ڪئي. آخرڪار ماتا پتا جي گهڻي زور پرڻ تي هن چيو ته مان ڇوڪرين کان پريکشا وٺندس، جيڪا ڇوڪري پريکشا ۾ سڦل ٿيندي، اُن سان وواهه ڪندس. آخر هن جوان جدا جدا ڇوڪرين کان ساڳيو سوال پڇيو ته مند ڪهڙي ڀلي؟ ڪنهن چيو ته بهار جي مند، ڪنهن چيو سياري جي مند سٺي. مطلب هرڪنهن ڪنهن نه ڪنهن مند جو نالو وٺي اُن جي ساراهه ڪئي. جوان کي انهن ڇوڪرين جا جواب سنتشٽ ڪري ڪين سگهيا. هڪ ڇوڪريءَ ڪيس چيو ته مند اُها ڀلي جنهن ۾ پتي پتنيءَ تي پرسن ٿئي، ڪيس پيار ڏئي. جوان ان ڇوڪريءَ جو جواب ٻڌي ڏاڍو خوش ٿيو ۽ اُن ڇوڪريءَ سان وواهه ڪيائين. چاڪاڻ هن محسوس ڪيو ته اها ڇوڪري ڪيس راضي رکي سگهندي. پريميو! جيئن جون اُهي گهڙيون سڄايون، جي ڀڳوت ڀڄن ۽ ستڪرمن ۾ سڦل ٿين. اسان پنهنجو ڪيترو اموليه وقت اجاين ڳالهين ۾ برباد ڪريون ٿا. ستگرو مهاراج ور ور اسانکي سچيت ڪندي چون ٿا:

چوراسي لک يوُن کا مانش هئه سرتاج،
کهه ٽيڻون هري ڀڄن کا، ڪراس تن ۾ ڪاج.

ڪنڀ جي وڏي ٽبيءَ ڏينهن دکدائي در گهٽنا ٿي. آشرم ۾ آيل پريمين مان پنج پريمي ان در گهٽنا جو شڪار ٿيا. پريم پرڪاش آشرم ۾ ذڪ جي لهر ڇانئجي ويئي. سوامي ڪشنداس جو سپتر ماستر نارائڻداس ڏنجياڻي ۽ ٻيا چار پريمي جن گنگا مئيا جي گود ۾ وشرام ورتو، تن لاءِ سوامي جن ۽ ٻين سنتن پرماتما ۽ ستگرو مهاراجن کي پرارٿنا ڪندي پلئه پاتو ته سرڳواسين کي پنهنجي ڪمل چرنن ۾ نواس ڏئي.

١٩ اپريل سوامي جن هردوار مان دهليءَ لاءِ روانا ٿيا. اُتي

چپ چاپ راج محل ۾ واپس آئي. ماتا کي مايوس ڏسي ڀڳوان رام اُن جو ڪارڻ پڇيو. ماتا ڪوشليا کيس ٻڌايو تہ انجنا ديوي ۽ اگستيہ منيءَ جي ماتا کيس پنهنجي پنهنجي سپتر جي شڪتيءَ جو ورڻن ڪيو ۽ هنيءَ پنهنجي پٽر جي ٻل جو ورڻن ڪين ڪري سگهي. ڀڳوان شري رام ماتا کي چيو تہ توهان اُنهن ٻنهي ماتائن کان وري پڇجو تہ هنومان ۽ مني اگستيہ کي ڪنهنجو ٻل آهي؟ ڪجهہ ڏينهن بعد وري ٽنهي ماتائن جي پاٺ ۾ گڏجاڻي ٿي. تڏهن ماتا ڪوشليا هنن کان پڇيو تہ توهانجي سپترن کي ڪنهنجو ٻل آهي؟ تڏهن ٻنهي ماتائن ڪند هيٺ ڪري چيو تہ اُنهن کي ڀڳوان شري رام جو ٻل آهي. سندن جواب ٻڌي ماتا ڪوشليا پرسن ٿي. پريميو! اسان سڀني کي ٻــ اُن هڪ پرماتما جي ئي شڪتي آهي، اُن جي ٻل کان سواءِ جيوُ اسمرٿ آهي. ان ڪري پريم پتا پرماتما جي اوٽ وٺو. سڀ ڪجهہ اُن جو سمجهي اُن کي ارپڻ ڪريو.

تيرا تجهڪو سونپ دون ڪيا لاڳي ميرا.

پريم پرڪاش منڊل، گانڌي نگر ڪولهاپور جي ڇوٿين وارشڪ اُتسو سلسلي ۾ پوجنيہ سوامي جن ١٥ مئي صبوح جو ٧ بجي گانڌي نگر اسٽيشن تي لٿا. ٻئعدٻاجن سان سوَن پريمين پشپ مالهائن سان سندن سواگت ڪيو. سوامي جن اُتي چار ڏينهن ستسنگہ وڪا ڪئي. سوامي سروانند اسڪول ۾ ٻاڻ رميش تدواڻي سوامي جن جو سواگت ڪندي سندن پر اُپڪاري جيون جو اُليک ڪيو.

اُتسو جي سماپتيءَ جو ٻلڪ پائيندي سوامي جن چيو:

ڌن وديا گڻ روپ ٻل، پاوت نا ڀڳوان،
ٽيئون هرڪو پاو هين، پريم ايڪ پرڌان.

پريميو! پرماتما توهانجي ودوتا، گيان سندرتا مايا تي پرسن

سچي آنند جو انڀؤ ٿيندو. پاڻ پڇاڻڻ لاءِ به پريپورڻ گروءَ جي ضرورت آهي. ساڌڪ کي پنهنجي ستگروءَ جي وچنن ۾ پورو پورو وشواس رکي اُن جي شرڻ وٺڻي آهي. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

پورن گرو کي وچن ۾، پورن جنهه وشواس،
کهه **ٽيئون** تس داس کو، هووي گيان پرڪاس.

٦ مئي صبوح جو ١٠ بجي سوامي جن ڇاليهي صاحب جي ٿلهي تي نئين مندر جي ڀومي پوڄا ڪرائي. سوامي جن ڀڳت کانورام، ڪنهيالعل سيندداساڻي، نامديو ۽ سيني شيواڌارين کي ڌنيواد ڏني.

ساڌو واسواڻي نگر ٿاڻا جي پوڄ سنڌي دڪاندار پنچايت شري گرو گرنٿ صاحب جو پاٺ صاحب رکايو. پوڄيه سوامي جن اُتي ١٠ ۽ ١١ مئي رات جو ستسنگ پرووچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ پرووچن ڪندي چيو ته پريميو! توهان وٽ جيڪي مال ملڪيت ڌن پدارٿ عقل علم آهي سڀ پرماتما جي ڏين آهي. ان کي دان پنج ڪرڻ ۾ ڪنجوسائي ڪين ڪريو. انهن پدارٿن کي پنهنجو سمجهي اجايو اهنڪار نه ڪريو. هڪ دفعي ڀڳوان شري رام جي ماتا ڪوشليا باغ ۾ گهمي رهي هئي ته ائين ڪندي شري هنومان جي ماتا انجنا ديوي ۽ اگستيه منيءَ جي ماتا پڻ اُتي باغ ۾ اچي نڪتيون. پاڻ ۾ هڪ ٻئي سان ڳالهائيندي انجنا ديويءَ چيو ته منهنجو پٽ هنومان اهڙو ته بلوان آهي جو هڪ ئي ڇلانگ ۾ سؤ يوجن سمنڊ ٽپي ويو. اگستيه منيءَ جي ماتا وري چيو ته منهنجو پٽ اگستيه اهڙو ته شڪتيشالي آهي جو سڄي سمنڊ کي هڪ ڍڪ ڪري پي ويو. اهي ڳالهيون ٻڌي ماتا ڪوشليا ڪجهه ڪڇيو ڪين مگر اندر ۾ اُداس ٿي ته هن کي پنهنجي پٽ بابت هوءَ ڇا ٻڌائي. هوءَ

ٺهرائڻ لاءِ ڏنو آهي. سوامي جن مسچ جي پرڌان ششي گهواٽي ۽ ٻين ڪاريه ڪرتائن کي پڻ ان اُتم ڪاريه آرنڀ ڪرڻ لاءِ ڌنيواد ڏيندي چيو ته هن ڌرمشالا جو اهو نيم مقرر ڪيو ويو ته هن ڌرمشالا ۾ مانس، مڇي ۽ شراب جو واهپو بند رهندو. اُميد آهي ته هيءَ ڌرمشالا جلدي ٺهي تيار ٿيندي ۽ سوين ياتري ان مان سک ڪيندا. سوامي جن ڌرمشالا لاءِ پنج هزار رپيا ڏنا، پوءِ ٻين پريمين پڻ ان ڪاريه لاءِ دان ڏيڻ جي پڌرائي ڪئي.

٢٢ مئي شام جو سوامي ايسرداس ڌرمشالا اُلهاسنگر ٢ ۾ سوامي جن ڀائي سنت خانورام صاحب جي چائٺي جي موقعي تي شردانجلي ڏيندي چيو ته سنت خانورام ملنسار حال محرم هو. پراُپڪاري سنت هو. سادُس روح رهاڻ ڪرڻ ۾ آنند ايندو هو. گاين وديا ۾ به پرٻيڻ هو. ستسنگ ڪندي ڪيس جيڪي به پيٽائون ملنديون هيون، سي دکين دريدرن جي شيوا ۾ لڳائيندو هو. سوامي ايسرداس هنس سندس گرو هو. اُن جي سنگ ۾ پاڻ به هنس ٿي پيو. اهڙي اُتم پرش جي جيتري مهما ڪجي سا ٿوري آهي.

پياري ڀاءُ شري ليلارام پرسواڻيءَ جي نينڊ تي ٢٤ مئي آرتوار ڏينهن پوڄيه سوامي جن ٻڙودا ۾ پڌاريا. ٻڙودا اسٽيشن تي ڪيترن پريمين سوامي جن جو سواگت ڪيو. صبوح جو ١١ ٻجي سوامي پريمداس نگر ٻڙودا ۾ سوامي جن سوامي پريمداس ٻڌا آشرم جي ڀومي پوڄا جي رسم ادا ڪئي. ان موقعي تي سوامي جن ڀاءُ ليلارام پرسواڻيءَ کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته هي پيارو ڪيترا نه شيوا جا ڪاريه ڪري رهيو آهي. پرسنتا آهي جو هو پنهنجي ستگرن جي نالي ٻڌا آشرم ٺهرائي رهيو آهي. جتي ڪيترائي ٻڍڙا ٻڍڙيون آنند واري زندگي بسر ڪندا

ڪين ٿيندو. ڀڳوان کي گهرجن پريما ڀڳتيءَ واريون دليون، اکيون آليون، جن ۾ هجي اُڪير پريتم لاءِ ڀڳوان لاءِ. سچو پريم رکو. جڏهن بندرابن جا ماڻهو ته ڇڏيو پر پکي پسون وڻ ٽڻ به ڀڳوان شري ڪرشن لاءِ روئندا هئا. اُنهن جي مک مان جڏهن شري ڪرشن راڌي ڪرشن جو آواز ايندو هو. توهان به رڳو رڳو سان شري ڪرشن کي پڪاريو. هڪ دفعي ڀڳوان شري ڪرشن شري اوڌوَ کي چيو ته وڃي بندرابن جو سماچار لهي اچ. جڏهن اوڌوُ بندرابن ۾ آيو تڏهن ڇا ڏسي ته سڀني جي اکين ۾ آنسون آهن. وڻ ٽڻ به پيا ڀڳوان لاءِ روئن ۽ ائين پيا چون ته هي ڪرشن! تون جلدي اچ. تڏهن اوڌو اهو ڏسي من ۾ سوچڻ لڳو ته ڪنهن کان پڇان ته خوش آهيو! جڏهن اوڌو واپس وڃي رهيو هو تڏهن جمنا ندي ڏنائين ته اها سڄي پريل هئي. اوڌو جمنا کان پڇيو ته جمنا، پيا ته سڀ ڀڳوان جي جدائيءَ ۾ روئي سگهن ويا آهن تون ڇو اهڙي پريل ڏسڻ ۾ اچين ٿي؟ تڏهن جمنا چيو ته اوڌو هي جيڪو پاڻي آهي سو بندرابن ۾ رهندڙ ڀڳوان شري ڪرشن جي پريمين جي اکين جو پاڻي آهي.

واهه! پيار ته اهڙو! پريم ته اهڙو! اسان جي اکين مان وقتي ڪٿي ڀڳوان جي لاءِ به ڳوڙها ڳرندا ته اچي ايمان ٿيندو، هتي ته زندگي پر وره جا آنسون وهائڻا آهن. پريو پنهنجي پيارن جا پريم جا لڙڪ ڏسي ڪيئن پري رهندو!

پريميو! پريوءَ لاءِ پريم جا لڙڪ لاڙيو ته ڪنهن نه ڪنهن ڏينهن اچي بانڪي بهاري توهان جي سار لهندو.

سوامي جن سندو مدح طرفان ڪولهاپور ۾ حقيقتراءِ هيراڻي ڌرمشالا جو بنيادي پٿر وجهندي ياءُ برجلال هيراڻيءَ کي ڌنيواد ڏني، جنهن پوج پتا جي پوتر يادگيريءَ ۾ مفت پلاٽ ڌرمشالا

ڀؤ ساگر کي بيچ ۾، ٻوبت هون گرديکو،
ڪهي ٽيئون موهه ڪاپلي، دي نج آتم ڀيکو

۴ جون سوامي جن چامپا ۾ پڌاريا. اتي سوامي جن رات جو ستسنگ ڪيو. ۵ جون سواميجن بالا گهاٽ ۾ پريم پرڪاش مندر جي نئون نرماڻ جي پوڄا ڪرائيندي پريمين کي ڌنيواد ڏني جي ستگرو مهاراجن جو مندر جوڙائڻ لاءِ پرشارٿ ڪري رهيا آهن.

۶ جون سوامي جن سيونيءَ ۾ پڌاريا ۽ رات جو ستسنگ پروچن ڪيائون. ڀڳت ڪيولرام سوامي جن جا شڪرانا مڃيا.

۸ جون کان ۱۳ جون سوامي بسنترام پريم پرڪاش آشرم اجمير ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنم شتابدي اتسوءَ وڏي امنگ اتساهه سان ملهايو ويو. ۸ جون پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن ان اتسوءَ جو آرنڀ ڪيو. ۹ جون سوامي جن جي نيترتوَ ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جهانڪين سان شاهي جلوس نڪتو، جنهن ۾ ڪيترائي سنت مهاتمائون ۽ هزارين پريمي شريڪ ٿيا. ان اتسو ۾ راجستان جو راجيپال شري وسنت دادا پاٽل پڻ شريڪ ٿيو، جنهن سوامي بسنترام مهاراج دوارا لکيل "سوامي ٽيئونرام کي جيوني" هندي ڪويتا ۾ پستڪ جو وموچن ڪندي چيو ته سوامي ٽيئونرام مهاراج پنهنجي يگ جو مهان سنت ڪوي هو.

پوڄيه سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن کي شرڌانجلي ڏيندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج مهان وڀوتي هئا. سوامي جن پريم پرڪاش منڊل برپا ڪري هزارن پريمين کي پرماتما جي راهه ۾ چڪيو. ستگرو مهاراج مهان گيانوان، ودوان، نشٺاوان سنت هئا. سنڌ جي ڳوٺ ڳوٺ ۾، شهر شهر ۾ ستلن کي سجاڳ ڪري نام جو امرت پياريائون. ڪيئن شري سنت نام ساکيءَ جو منتر ڏيئي آواگمن جي چڪر

ٻڍڙن جي شيوا، دکين جي خدمت پرڀوء جي ڀڳتي آهي. اهي ٻڍڙا ٻڍڙيون اسان جي سماج جو چت آهن، پر اڄڪلهہ اهڙي اُلٽي هوا لڳي رهي آهي جو ننڍي ٿهيء وارا اُنهن جو پورو قدر ڪين ٿا ڪن. اُنهن جي عزت ڪرڻ گهرجي. سوامي جن ٻڍا آشرم جي عمارت لاء ڏهہ هزار رپيا ڏيڻ جي پڌرائي ڪئي. سوامي جن ان موقعي تي سدستا طوفان شايع ٿيل سووينر جو پڻ مهورت ڪيو. ڊاڪٽر ديال شا ٻڍا آشرم جي نئين عمارت لاء دانويرن کي اپيل ڪئي. پيرڻ گوسوامي اندرا ۽ ٻين ان موقعي تي ويچار ظاهر ڪيا ۽ سوامي جن جو آڀار مڃيو.

شام جو ٦ ٻجي پوڄيہ سوامي جن ڀاءَ ليلارام پرسواڻيء جي گهر جي نئين ڀوَن ۾ ستسنگہ ڪندي چيو تہ گهر گرهست جون جوابداريون نڀاهيندي نام کي نہ وساريو. نام پدارٿ گڏ ڪريو ۽ ڪمائيء جو ڪجهہ حصو گهرجائن ۾ خرچ ڪريو.

٣١ مئي سوامي جن گونديا ۾ پڌاريا. اتي رات جو ستسنگہ پروچن ڪيائون. ١ جون آرتوار ڏينهن رات جو سامهوڪ وواهہ آيوجت ڪيا ويا. سوامي جن سڀني جوڙن کي هار پائيندي آسيس ڪئي تہ گهر گرهست ۾ محبت ۽ ميلاپ سان هلي سکي جيون گذاريو. گهر ۾ وڏڙن جي عزت ڪندا ۽ سدن آڳيا ۾ رهندا تہ توهان بہ سکي گذاريندا.

٢ جون سوامي جن گونديا کان ڪوربا روانا ٿيا. اُتي رات جو سوامي جن ستسنگہ پروچن ڪيو. ٣ جون اتي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽ ستگرو سوامي سروانند مهاراج جون مورتيون استاپت ڪيون. ان موقعي تي سوامي جن ستسنگہ ڪندي چيو تہ انهن مورتين کي ساکيات سوَروپ سمجهي پوڄا اُپاسنا ڪندا ڪريو. ستگرو مهاراج سديوَ توهان جو ڀلو ڪندا. ستگرن ۾ وشواس رکي ڪين پرارٿنا ڪريو.

١٩ جون سوامي ٽيئونرام مندر ڪمارنگر پوليا ۾ پڌاريا. سنت پهلاج پرڪاش سوامي جن جو سواگت ڪيو. اُتي سوامي جن ٽي ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته توهان کي ڌنيواد آهي جو سنت هر پرڪاش جو ورسي اُتسو ملهائي رهيا آهيو. سنتن جي ورسيءَ مان ورسجي وڃو. سندن جيون مان ڪو نه ڪو گڻ گرهڻ ڪري جيون سڦل ڪريو. خوب نام جپيو. ڪڏهن نه ڪڏهن سنت ستپرش جي شرڻ وٺوءِ ان جي شيوا ڪريو. سنتن جي شيوا ڪرڻ سان ڀڳوان به پرسن ٿئي ٿو.

سب سوارت کي ميت هئن، بن سوارت هئن سنت،
ڪهه ٽيئون تنهه سيوَ سي، راجي هـو ڀڳونت.

سنت جڏهن تي ديا درشٽي ڪن، تڏهن کي نهال ڪري ڇڏين. شري گرو نانڪ ديو مهاراج جڏهن ننڍي اوستا جا هئا تڏهن هڪ دفعي هڪ بزار مان لنگهي رهيا هئا. ان وقت هڪ مائي پنهنجي پٽ کي مردا! مردا! سڏي رهي هئي. ان وقت بزار مان شري گرو نانڪ ديو لنگهي رهيا هئا. شري گرو نانڪ ديو مائيءَ جا اهي لفظ ٻڌي هڪدم بيهجي ويا. شري گرو نانڪ مائيءَ کان پڇيو، ”ماتا، تون پنهنجي پٽ کي ”مردا“ ڇو ٿي چوين؟“ مائيءَ وراڻيو، ”مونکي ڪيترا پٽ ڄاوا آهن، پر جلدي وڃي پرڀوءَ جي گود ۾ سمايا آهن. ان ڪري هن پٽڙي کي مردا مردا سڏي سڏيان ٿي، جيئن هن تي ڪنهن جي نظر نه لڳي ۽ من مردا مردا چوڻ سان هي جيئرو رهي.“ گرو نانڪ اُن مائيءَ کي چيو، ”اڄ کان هن کي مردانا چوندي ڪر. جڏهن هي وڏو ٿئي ته هن جي ٻانهن اسان کي ڏج. هي مرندو ڪين امر رهندو.“ گرو جن جا وچن سچ نڪتا. جڏهن اُهو ٻالڪ وڏو ٿيو تڏهن شري گرو نانڪ ديو جن جي

کان مکت کرڻ جي ڪوشش ڪيائون. ستگرو مهاراجن جي دل ۾ نه صرف مانؤ ماتر لاءِ پريم ۽ همدردي هئي، پر پکين پسن کي به پيار ڪندا هئا. ستگرو مهاراج ڪيئن نه هڪ دفعي جهوڪ شهر ۾ صوفي شاهه عنايت جي ميلي جي موقعي تي هندو چاهي مسلمان مريدن ۽ پريمين کي مانس آهار کان دور رهڻ لاءِ اپيل ڪن ٿا.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج مهان سنت ڪوي به هئا. "شري پريم پرڪاش گرنٿ" ستگرو مهاراجن جي واڻيءَ جو امولهه گرنٿ آهي. جنهن جي پڙهڻ سان يا ٻڌڻ سان آنند جي پراپتي ٿئي ٿي. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن سندن جڳايل جوت اڄ ڀارت جي ڳوٺ ڳوٺ نگرن ۾ جڳائي، هزارن جي ٻيڙي ڪناري لڳائي. پياري سنت برهمانند، سنت وشنداس ۽ ٻين پريمين کي ڌنيواد آهي جو اُنهن ستگرو مهاراجن جي جنمشتابدي اُتسو جو آرنڀ هتان ڪان ڪيو آهي. سوامي جن راجيپال شري وسنت دادا پاٽل کي پڻ ڌنيواد ڏني، جنهن خاص جئپور مان اچي هن اُتسو ۾ شريڪ ٿي اُتسو جي سوڀيا وڌائي.

١٢ آگسٽ صبوح جو ٨ بجي پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن اجمير ۾ سڌار سڀا طرفان ٺهرايل نئين جي ميا ٽي اسپتال ۽ ريسرچ سينٽر عمارت جو مهورت ڪندي سڌار سڀا جي پرڌان شري ديپچندر ٻيلاڻي ۽ اُنهن جي ساٿين کي ڌنيواد ڏني جن بيمارن جي سهوليت لاءِ اسپتال ٺهرائي آهي. سوامي جن شري ڀڳوانداس ميا ٽي جو ذڪر ڪندي چيو ته هن پياري هن اسپتال جي عمارت لاءِ دان ڪري پنهنجي مايا سڦلي ڪئي آهي. اُپڪار جي ڪمن ۾ مايا سڦل ڪرڻ گهرجي. هزار لک ڪروڙ سڀ هتي ڇڏي ويندا سين. پرماتما پئسا ڏنا آهن ته دکين دريدرن جي خدمت ۾ خرچ ڪريون.

کي به لوڏي سگهون. جيئن ڪو ماڻهو مري ويندو آهي ته اهو ڪڏهن به چڙي پري ڪونه سگهندو آهي، ڇاڪاڻ ته ان مان آتما نڪري وئي. تنهنڪري هي منهنجا پيارا، اَسان سڀ ائين سمجهون ته جيڪا ڳالهه دنيا ۾ هلي رهي آهي تنهنجو ڪرتا اهو پريو پاڻ آهي. جيئن اهو ڪري تنهن تي راضي رهو. هڪ دفعي ارجن سوڀي ڪرشڻ کان پڇيو ته هي پريو! سڄيءَ دنيا جو بار ڪنهن تي آهي. تنهن تي ڀڳوان چيو ته سڄو بار مون تي آهي، اَجايو ماڻهن پنهنجي سر مٿان بوجو کنيو آهي. جيئن ته هڪ ڳوناڻو اُٺ تي روز بار کڻي ويندو هو. هڪ ڏينهن بار گهڻو هوس، سو ڇا ڪيائين جو جيترو بار روز هن تي رکندو هو اوترو رکيائين، باقي بار پاڻ پنهنجي مٿي تي رکيائين ۽ پاڻ اُٺ تي چڙهي ويٺو ۽ ائين پيو سمجهي ته بار منهنجي مٿان آهي. ٿوري سمي کان پوءِ اُٺ ڪري پيو. اُهو اوني به ڪري پيو. کيس خوب ڏک لڳا. جيئن ڳوناڻي سمجهيو هو ته بار سندس مٿان آهي، پر هو اُٺ جي مٿان. تيئن اسان جو سڄو بار آهي ڀڳوان تي. پر اَسان ائين سمجهي ويٺا آهيون ته سڄيءَ دنيا جو چرخو اَسان ئي ٿا هلايون. جي پاڻ کي ڪرتا سمجهندين ته اونيءَ وانگر ڏکو کائيندين.

پريميو! توهان کي ڌنيواد آهي جو توهان اڄ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنمشتابدي اُتسؤ ملهايو آهي. ستگرو مهاراج مهان گياني سنت هئا. نه صرف پاڻ نام جپيائون پر هزارن پريمين کي نام دان ڏئي سندن جيون ٺيين بڻايائون. توهان به خوب نام جپيو. ڌندا ڌاڙيون ڪندي سمرڻ ۽ سيوا ڪريو.

٦ جولاءِ آرتوار صبوح جو ١٠ بجي پوڄيه سوامي جن سوامي شانتي پرڪاش مندر ٽرسٽ طرفان ڪبير نگر احمدآباد ۾ گهرجائو وديارٿين کي اسڪولي يونيفارمس جو ڪپڙو، ڪتاب

سنگ ۾ رهيو ۽ ڀائي مردانا جي نالي مشهور ٿيو. جڏهن ٿي پرماتما يا سنت ديا درشٽي ڪن تڏهن ڪي امر ڪري ڇڏين. پريميو! توهان به سنتن ۾ وشواس رکي اُنهن جي شرڻ وٺو ته توهان کي هو نام دان ڏيئي ڪرتارٿ ڪندا.

٢٢ جون سوامي جن ماليگانو ۾ پڌاريا، اُتي سوامي جن رات جو ستسنگ ورکا ڪئي.

پوجيه سوامي جن ٢٩ جون صبوح جو گوڌرا ۾ پڌاريا. سون پريمين سوامي جن جو ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. هن موقعي تي گوڌرا ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنم شتابدي اُتسو شري ارجنداس ماکيجاڻي هال ۾ پوجيه سوامي جن جي اُپستٿيءَ ۾ ملهايو ويو. ڀاءُ گوبندرام رانولاڻي ۽ ڀاءُ نيوندرام لوڪواڻي گرو مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي. پوجيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ري من راکو رام ۾، پورن تم وشواس،
ڪهه **ٽيئون** وشواس سي، هووي سب دک ناس.

١ جولاءِ صبوح جو ١٠ بجي گوڌرا جي ظهور پورا اسڪول ۾ پوجيه سوامي جن جي زير صدارت پشپا راولاڻيءَ جي ياد ۾ انعامي اُتسو رکيو ويو جتي سوامي جن اسڪول جي هوشيار وديارٿين کي اِنعام ڏيندي چيو ته پڙهڻ سان گڏ روز ڪو نه ڪو نيڪڙو اُپي شيوا جو ڪم ڪريو. ماتا پتا اُستاد ۽ وڏڙن جي آگيا ۽ مريادا ۾ هلو. اُنهن جي آسيس توهان کي سڦلتا ڏيندي. ستا سنا پستڪ پڙهو جڏهن مان توهان جي گيان جي ورڌي ٿئي.

هي مڏهجا من تون سڀ ڪڇ ايشور تي رکه. سڀ ڪڇ انهيءَ جي ارپڻ ڪري ڇڏ. جيڪو ڪجهه هو ڪندو سو اسانجي ڀلائيءَ لاءِ ئي ڪندو. اسان کي ڪهڙي طاقت آهي جو ڪک

۽ پاڻ وري هت انگريزيءَ ۾ ڳالهايو ته، ائين ڇو؟ اهو ٻڌي سرحد جي گانڌيءَ پنهنجي ڀُل محسوس ڪئي ۽ آئينده پنهنجي ئي ٻوليءَ ۾ ڳالهائڻ جو انجام ڪيو. اوهان به اهڙي ڪوشش ڪريو، جئن سنڌي ٻولي نه وڃي. اسان جا ننڍڙا ٻالڪ پنهنجي ماتر ڀاشا کان محروم نه رهن. وهنوارڪ جيون ۾ سنڌي ٻوليءَ جو پريوگ ڪريو.

پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج ٢٦ جولاءِ ڇنڇر رات جو ١٢ ٻجي سينگاپور ايئر لائينس جي جهاز رستي جڪارتا روانا ٿيا. سوامي جن سان گڏ سنت ديو پرڪاش، سنت اننت پرڪاش، پيارو هرگنلعل ۽ گياڻلعل ساڻ هئا. جاڪرتا هوائي اڏي تي ٢٧ جولاءِ سوَن پريمين سوامي جن جو قول مالهائن سان سواگت ڪيو. سوامي جن ٢٤ ڏينهن اُتي ماتا ڪرشنا سامتاڻيءَ جي گهر ۾ رهيا. پيارو شنڪرلعل سامتاڻي، ڀاءُ گوپ سامتاڻي ۽ سارو ڪٽنب سوامي جن جي سيوا ۾ حاضر هوندو هو. ٢٧ جولاءِ کان ئي سوامي جن اُتي ستسنگ جو آرنڀ ڪيو.

٢ آگسٽ جڪارتا ۾ دادا جشن واسواڻيءَ جو جنمڏڻ پوڄيه سوامي جن جي اُپستيءَ ۾ ملهايو ويو. ڀاءُ وي. رام ۽ ڪن ٻين پريمين دادا جشن جي گڻن جو ورڻن ڪيو. سوامي جن پڻ پنهنجي پيار جي پشپانجلي ڏيندي چيو ته پيارو جشن واسواڻي محبت جي مورت آهي. نمرتا ۽ سادگيءَ جي صورت. پنهنجي گرديو سادو واسواڻيءَ جي سکيائن جو ڦهلاءُ ڪندي هزارن کي پرماتما جي راهه ۾ ڇڪي رهيو آهي. شل پرماتما کيس سٺي صحت ۽ وڏي آورجا بخشي جو سونهپ ڪندو رهي.

٣ آگسٽ سوامي جن بالي شهر ۾ ويا. هي سندر رمڻيڪ شهر آهي. پرڪرتيءَ جا من موهيندڙ نظارا ڏسي مدش دنگ

ڪاپيون، روئيءَ جا باڪس، پينيون پينسليون مفت ڏنيون. سوامي جن وديارٿين کي چيو تہ اُتساھ ۽ لگن سان اڀياس ڪريو. ماتا پتا وڏڙن ۽ اُستاد جي آگيا ۾ رهي سدن شيوا ڪريو. اُنهن جي آسيس توهان کي وڏائي وٺ ڪندي. روز صبوح جو اُٿڻ سان پهرين پرماتما کي پرارٿنا ڪريو، ڪوڙ کان ڪنارو ڪري سچ ۽ سادگيءَ جي ساکي ڏيو. سوامي جن منڊل جي ڪاريہ ڪرتائن ڀڳوانداس سنتومل، چندر گورڌنداس، لکميچند جڳڪشنداس ۽ لڇمڻداس گوبندرام کي ڌنيواد ڏنيون، جي پنهنجو سميہ ۽ پئسو ڏيئي دکين گهرجائن جي خدمت ڪري رهيا آهن. خلق جي خدمت بہ پرڀوءَ جي ڀڳتي آهي.

ڀارت سرڪار شکشا منترالیہ جي هندي نديشاليہ جي سهاري ١٦ جولاءِ کان ٢٢ جولاءِ تائين سوامي ٽيئونرام آشرم اُلهاسنگر ٥ ۾ سنڌي انواد ڪاريہ شالا جو آيوجن ڪيو ويو. ١٦ جولاءِ صبوح جو ١١ بجي ڪاريہ شالا جو مهورت ڪندي پوجيہ ستگرو سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن چيو تہ شکشا منترالیہ طرفان جيڪا هيءَ ڪاريہ شالا لڳائي وئي آهي اهو اُتم ڪاريہ آهي. جدا جدا ٻولين جي ترجمن سبب ويچارن جو آدان پردان ٿئي ٿو. هڪ ٻئي جي خيالن کان واقف ٿيندا. سنڌي ٻوليءَ جو ساهتيہ ٻين ٻولين ۾ ترجمو ڪريو ۽ ٻين ٻولين جا سٺا پستڪ وري سنڌي ٻوليءَ ۾ ترجمو ڪريو. سنڌي ٻوليءَ کي نہ وساريو. اهڙا کي اُپاءَ عمل ۾ آڻيو جئين اسان جي سنڌي ٻوليءَ جو وڪاس ٿئي. سرحد جي گانڌي عبدالغفار هڪ دفعي پنهنجي ملڪ ۾ هڪ ڪاليج ۾ انگريزيءَ ۾ تقرير ڪندي چيو تہ پنهنجي ماتر ڀاشا پشتوءَ کي نہ وساريو. روزاني وهنوار ۾ اُن جو استعمال ڪريو. ٻڌندڙن ۾ هڪ شخص اُٿي باادب ڪيس چيو تہ اوهان اسان کي ماتر ڀاشا ۾ ڳالهائڻ جي صلاح ڏيو ٿا

پڇهو آيو ۽ کيس چيائين "ڪڪي! تون هي ڇا ڪري رهي آهين؟ پاتل مالها پرڀوءَ کي ڪين ڀيٽ ڪبي. وشٽو اُڇت ڀيو تازو هار ٺهرائي ڀڳوان جي مورتيءَ کي پاتو. اُن رات وشٽو اُڇت کي سپني ۾ پرڀوءَ درشن ڏيندي آگيا ڪئي ته مونکي ڪودئي آنڊال جي پشپ مالها پسند آهي. انڪري اڳتي اُن جي پاتل مالها ئي مونکي پائيندا ڪريو. ان بعد ڀڳوان جي آگيا انڪول ڪودئي هميشه وانگر ڀرين پشپ مالها پاڻ پائي پوءِ پرڀوءَ جي مورتيءَ کي ڀيٽ ڪندي هئي. ڀڳوان ڀڳتجن پيارن جي ڪين نه اڇا پوري ڪري ٿو.

مانش جنم مليو ئي آهي مالڪ سان ناتو نڀائڻ لاءِ. سنسار جا ڪم ڪاريون ڪندي پرڀوءَ کي نه وساريو، ته هو به توهان کي نه وساريندو.

ياد جنين کي يار جي، ڪري يار به تن کي ياد.

پرڀوءَ جي ڏنل امانت مان ڪجهه نه ڪجهه دکين دريدرن جي خدمت ۾ خرچ ڪريو.

١٢ آگسٽ پريم پرڪاش منڊل آچاريه ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنمشتابدي اُتسو ملهايو ويو. سوامي جن ان موقعي تي ستگرو مهاراجن کي پشپانجلي ڏيندي چيو ته ستگرو مهاراج اوتاري پرش هئا جن جڳت جي ڪلياڻ لاءِ پريم پرڪاش منڊل برپا ڪري هزارن پريمين کي نام جو امرت پيئاري پرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪيو. توهان کي ڌنيواد آهي جو سک ۽ شرڌا سان سندن جنمشتابدي اُتسو ملهائي رهيا آهيو. ستگرو مهاراجن ڪيڏي نه ٻاڻي لکي آهي جنهن جي پڙهڻ ۽ شروڻ ڪرڻ سان نه صرف توهان جو وهنوار سڌرندو پر پرمارٿ لاءِ به راهه روشن ٿيندي. پريم پرڪاش گرنٿ ستگرو مهاراجن جو امولهه گرنٿ آهي. جئن جئن توهان ان گرنٿ جو وڌيڪ اڀياس

رهجي وڃي. سوامي جن اُتي ئي ڏينهن رهيا. ٦ آگسٽ سوامي جن واپس جڳارتا ۾ آيا. اُتي سوامي جن ستسنگ جي گنگا پرواهت ڪئي. سوين صدقي سچڙ روز سوامي جن جو امرت پي پنهنجي آتمڪ اُڃ بجهائيندا هئا.

هڪ ڏينهن سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته جتي پريم آهي اُتي پرماتما آهي. جنهن جي دل ۾ پربهوءَ لاءِ پريم آهي، پربهو ان کان پري ڪين آهي. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

پريتم ڪا جنهه پريم هئه، بريتم هئه تنهه ڏور،
ڪهه نيڻون بن پريم ڪي، رهت نه سو ڦل اور.

ڪنهن نه ڪنهن روپ ۾ ڀڳوان سان نينهن جو ناتو ڳنڍيو، ڪي پربهوءَ جي واتسليه ڀاوَ سان ته ڪي سکا ڀاوَ سان ته ڪي ڀڳتي ڀاوَ سان اُپاسنا ڪندا. وشٽو اُچت جي ڏيءَ ڪووئي ڀڳوان جي پتي روپ ۾ اُپاسنا ڪندي هئي. هوءَ ڀڳوان جي مورتيءَ لاءِ گلن جي مالها تيار ڪري پهرين اُها پاڻ پائي درسنيءَ ۾ ڏسندي هئي ته گلن جي مالها ٺهي ٿي يا نه ۽ پوءِ اُهـا مالها پوڄاريءَ کي ڀڳوان جي مورتيءَ لاءِ پيش ڪندي هئي. هڪ ڏينهن مندر جي پوڄاريءَ مالها ۾ وار ڏسي اُها مالها وشٽو اُچت کي واپس ڪئي ۽ کيس چوائي موڪليو ته اوهان جي مالها ۾ منش جو وار اٽڪيل آهي. ڪنهن شايد اِها مالها پهرين پائي آهي. جوٺي مالها پربهوءَ کي ڪيئن پائجي. ٻئي ڏينهن به پوڄاريءَ پشپ مالها واپس موڪلي. تڏهن وشٽو اُچت ويچار ڪيو تـه ان وار جو به ڪو راز آهي. اُن جـو ڪارڻ ڳولهڻ جي خيال کان هن ٽئين ڏينهن ڏٺو ته سندس ڪکي، جا پربهوءَ جي اننيه ڀاوَ سان ڀڳتي ڪندي هئي، سا پشپ مالها پـائي درسنيءَ ۾ نهاري رهي آهي. اهو ڏسي هوُ هڪدم پنهنجي ڪکيءَ جي

اڏي تي پهچي ويا. جتي ڪيترائي پريمي سوامي جن جي انتظار ۾ بيٺا هئا. هوائي اڏي تي ڪيترن ئي پريمين سوامي جن جو قول مالهائن سان سواگت ڪيو. ڀيڻ اندرا مدگهارام، ڀاءُ رام چڳاڻي، ڀيڻ اندرا ڏيئلداس ۽ ٻيا پريمي سوامي جن جي شيوا ۾ حاضر هئا. اُتي سوامي جن سنڌو هائوس ۾ ٻين پريمين جي گهرن ۾ ٻارهن ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي.

سوامي جن گيان ڀڳتي شيوا، گرو مهما ۽ جدا جدا وشين تي ستسنگ پروچن ڪيو. هڪ ڏينهن پريما ڀڳتيءَ جي وشيه تي ستسنگ ڪندي چيائون، پريم کان سواءِ منش پسوءَ کان به ڪريل آهي. منش معنيٰ پريم، ماڻهو معنيٰ محبت، پرماتما لاءِ پريم. جنهن جي دل ۾ پريوءَ لاءِ پريم آهي سو هر جيوَ ۾ اُن مالڪ جو مشاهدو ماڻي سڀني کي سيبهه ۽ سنمان ڏئي ٿو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

پريم جسي سو منش هئي، پريم بنا پشو جان،
تانتي سب سي پريم ڪر، **ڏيئون** دي سنمان.

لاهور ۾ گنجا مالهيءَ نالي هڪ ڀڳت رهندو هو. جڏهن سندس نوجوان شادي شده پٽ اوچتو گذاري ويو، تڏهن هن پنهنجي ننهن کي چيو ته هي تن سمپتي سڀ تنهنجو آهي ۽ اُن جو رکپال ڀڳوان شري ڪرشن اٿي. مان هاڻي برج ڀوميءَ ڏانهن هليو ٿو وڃان. سندس ننهن چيو ته مونکي به هاڻي ٺاڪرجيءَ جي شيوا ئي ڪرڻي آهي، تن پدارٿ ڇا ڪنديس! گنجا مالهي برج ڏانهن روانو ٿي ويو. هيڏانهن سندس ننهن نت نيم ٺاڪرجيءَ جي پوڄا اُپاسنا ڪري ڪيس ڀوڳ لڳائيندي هئي. ڀڳوان سندس پريم ۽ شرڌا ڏسي پرساد گرهڻ ڪندو هو. هڪ ڏينهن ڪي ننڍڙا ٻالڪ سندس گهر راند ڪندي آيا ۽ اُنهن ڀڳوان جي مورتيءَ مٿان مٽي اُڇلائي. اِهو اُن ڀڳتياڻيءَ کان سٺو نه

۽ ڇٽڻ ڪڏا ٿيڻ ٿيڻ توهان جي دل جي ڪڙڪي ويندي کلندي. ستگرن جي ڏنل نام جو نيم سان اڀياس ڪريو ۽ اناٿن اپاهجن دکين مسڪينن جي شيوا ڪريو. پکين پسن کي مارائي هڏڪ کاڌو نه کائو. هڏڪ کاڌي کائڻ سان بڌي ڀرشٽ ٿيندي ويندي. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

مانس کان سي مڇش ڪي، هووي بڌ ملين،
ڪهه **ڏيئون** بڌ ڀرشٽ سي، ڪرم ڌرم هو ڪين.

ساتوڪ ڀوڄن کائڻ سان اوهان جي بڌي به ساتوڪ ٿيندي ويندي.

جڪارتا جي سنڌو يوَن ۾ پوڄيه سوامي جن جو ٨٠ جنم ڏن اُتساهه اُمنگ سان پريمين سوامي جن جي اُپستٿيءَ ۾ ملهايو. پرنسپال وي. رام سوامي جن جي جيون ڪاريه تي روشني وڌي. ماتا ڪرشنا سامتاڻي، سنڌن فرزندن گوپ، شنڪر ۽ ٻين پريمين سوامي جن کي قول مالهائون ۽ ڀيون ڀيٽائون ڀيٽ ڪندي پنهنجي شرڌا جو اظهار ڪيو. ڀائي هري واڌواڻي سوامي جن جي اُستتيءَ ۾ ڀڄن ڳايا.

سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته ڀائرن داس لاءِ جيڪي ڪجهه چيو آهي ۽ مهما ڪئي آهي، اها مهما ڀڳوان ۽ ستگرو مهاراجن جي آهي. توهان به اُن پريوءَ کي نه وساريو جنهن توهان کي ههڙي مانش ديهه ۽ سوين سک ڏنا آهن. دکين دريدرن جي خدمت ڪريو.

ان موقعي تي سوامي جن اُسي ڪبوترن کي پڃرن مان آزاد ڪري آسمان ڏانهن اُڏايو. اُسي ٻڍڙن کي ڀوڄن پڻ کارايو ويو.

٢٠ آگسٽ سوامي جن جڪارتا جي پريمين کان موڪلائي سينگاپور لاءِ روانا ٿيا. ٢٠ آگسٽ سوامي جن سينگاپور هوائي

هڪ دفعي ستگرو مهاراجن جو ڪاهي ڳوٺ ۾ ستسنگ هو. ستگرو مهاراجن رات جو هڪ ٻجي ستسنگ سماپت ڪندي آيل سنگت کي چيو ته ڀنڊاري مان ڀوڄن کائي سڀ پوءِ وڃجو. ڪاهيءَ جي ڀريمين ڀائي واتورام ڀائي سومن رام گهٻرائجي ستگرو مهاراجن جي ويجهو اچي عرض ڪيو ته اسان صرف سؤ سوا ماڻهن جو ڀوڄن تيار ڪيو آهي ۽ سنگت چار پنج سؤ کن ٿيندي. هن اويلي وقت ٻيو ڪاڌو تيار ڪرڻ بہ ممڪن ڪين آهي. انڪري اسين منجهي پيا آهيون! ستگرو مهاراج پاڻ هڪدم ڀنڊاري ۾ آيا ۽ چيائون تہ چانورن جون ٻئي ديگيون تڏن تي پلٽائي چادر سان ڍڪيو، لوٽو پاڻيءَ جو بہ کڻي اچو. شيواداريءَ ستگرو مهاراجن جي آگيا انوسار ائين ڪيو. ستگرو مهاراجن لوٽو پاڻيءَ جو هٿ ۾ جهلي ٿوري ستنام ساکي اُچاري جل جو ڇنڊو چانورن ۽ ڀاڄيءَ مٿان هنيو. ايشور جي ڪرپا ۽ ستگرو مهاراجن جي آسيس سان سڀني ساڌن سنتن ۽ ساري سنگت ڀوڄن ورتايو، ان کان پوءِ بہ ڪاڌو بچي پيو. ستگرو مهاراج رڌي سڌيءَ جا مالڪ هئا، پر ڏيکاري ڪين ڏيندا هئا. سوامي جن ڪيترن ئي ڀريمين جي تن من جا مونجهارا مٽايا.

ڀريميو! توهان نت نيم گرو منتر جو جاپ جپيو، جپايو، آنند پايو. روز ڪونہ ڪو اُپڪار جو ڪم ڪريو. دان پنج ۾ مايا سڦلي ڪريو.

سينگاپور جي ڀريمين پوڄنيہ سوامي جن جو ٨٠ جنمدن پڻ اُتساهہ اُمنگ سان ملهايو. سنت انت پرڪاش، سنت ديو پرڪاش، سوامي جن جي ڪرم يوگي جيون جو ذڪر ڪيو. سوامي جن پروچن ڪندي چيو تہ توهان داس جي جيڪا مهما ڪئي اها ايشور ۽ ستگرو مهاراجن جي مهما آهي. انهن جي

ويو. هن ٻالڪن کي گهر واري مندر مان ٻاهر ڪڍي دروازو بند ڪيو. ٿوري وقت کان پوءِ جڏهن هن ڀڳوان جي اڳيان پرساد رکيو ته ڀڳوان ڀوڳ ڪرڻ لڳو. ڪيترو وقت پرساد ائين ئي پيو هو. اُن ڀڳتياڻيءَ پريوءَ کي پرساد ورتائڻ لاءِ وينتي ڪئي. تڏهن ڀڳوان جي مورتيءَ مان آواز آيو ”پياري، تو منهنجي ٻالڪن جو نرادر ڪيو آهي. مان وري تنهنجو ڀوڄن ڪيئن کائيندس.“ ڀڳتياڻيءَ وري پريم وچان چيو ”پريو! انهن ٻالڪن راند روند ڪندي توهان جي مٿان ڌوڙ ٿي اُڏائي، ان ڪري مون دروازو ڪڍي بند ڪيو.“ وري مورتيءَ مان آواز آيو ته ”اهي ٻالڪ منهنجا پيارا آهن، ڀلي هت اچي مون سان راند ڪن“. اها ڀڳتياڻي ڀڳوان جي آڳيا ٻڌي ٻاهر آئي ۽ اُنهن ٻالڪن کي مٺائيءَ جي لالچ ڏيئي سڏيو. اهي ٻالڪ جڏهن مندر ۾ ويٺا انهن کي هن ڀڳتياڻيءَ مٺائي کارائي خوش ڪيو. ان بعد ڀڳوان پرساد گرهڻ ڪيو. پريو ڪيڏو نه ديالو آهي جو معصوم ٻارن کي به ايڏو پيار ڪري ٿو. حقيقت ۾ اهي معصوم ٻالڪ پريوءَ جي وڌيڪ ويجهو آهن، ڇاڪاڻ ته اُهي ويرياڳ ۽ ٻين وڪارن رهت آهن. پريميو! توهان به معصوم ٻڻجي پريوءَ کي رجهايو، گوبند جا گڻ ڳايو، مانش جنم سڦل بڻايو.

سينگاپور ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنمشتابدي اُتسو ڀڄ ملهايو ويو. سوامي جن ان موقعي تي ستگرو مهاراجن جي گڻن جو ورڻن ڪندي چيو ته ستگرو مهاراجن هزارن پريمين کي شري ستنام ساکيءَ جو منتر ڏيئي ادياتمڪ گيان ڏنو. اوهان به نت نيم گرو منتر جو اڀياس ڪريو. اڀياس ڪندي ڪندي ٿلين ٿي آتمڪ آنند پراپت ڪريو. ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

هرديه ۾ گرو شبد کي، باجي انحد بين،
ڪهه **ٽيئون** سن تانهه کو، گرمک هو لوليين.

ريدر سوامي جڏهن شريمد ڀاڳوت جي ٽيڪا ڪئي آهي، سو
جڏهن ٻالڪ هو، تڏهن سندس ماتا پتا پرلوڪ پڌاريا. اُهو
الڪ هڪ ڏينهن ڪنهن خراب ٿانوَ ۾ تيل ڪڍي وڃي رهيو هو
. رستي تي راجا ۽ سندس وزير ڀڳوت ڀڳتي جي مهما بابت
ڳالهائيندا پئي ويا. وزير چيو ته ايشور جي ڀڳتي ڪرڻ سان
يوگيه به يوگيه بڻجي سگهي ٿو. غريب شريڌر ٻالڪ کي سامهون
يندو ڏسي راجا وزير کان پڇيو ته ڇا هي ٻالڪ پڻ ڀڳوان
جي ڀڳتي ڪرڻ سان ودوان بڻجي سگهي ٿو. وزير چيو ته
ها راجن، ڀڳتيءَ ۾ شڪتي ٿيندي آهي. راجا جي آگيا سان
اُن ٻالڪ جي ڀڳتيميه واتاورڻ ۾ پرورش ڪئي وئي. شريڌر
جڏهن وڏو ٿيو تڏهن سندس چت جي ورتي ڀڳوت ڀڄن ۾ هوندي
هئي. اڳتي هلي هو وڏو ودوان ٿيو ۽ ڀڳت شريڌر سواميءَ جي
ٽالي سان پرسڌ ٿيو.

پريميو! توهان به نت نيم ڀڳوت ڀڄن ڪريو. توهان کي
عجيب آنند ۽ شڪتيءَ جو انڀؤ ٿيندو.

شري پريم پرڪاش منڊل ۽ شري نشڪام شيوا منڊل احمدآباد
جي سهاري پريم پرڪاش آشرم جي نئين ٺهندڙ ڀوَن ۾ ٥ آڪٽوبر
کان ٩ آڪٽوبر تائين سوامي اوڌوداس جي ١٥ ورسي ملهائي
وئي. ان اُتسؤ سلسلي ۾ پرم پوجنيه سوامي جن ٦ آڪٽوبر
صبوح جو هوائي جهاز رستي احمدآباد پڌاريا. هوائي اڏي
کان آشرم تائين سوامي جن جي سواگت ۾ شاهي جلوس ڪڍيو
ويو. سوامي جن شام جو ستسنگ ڪندي چيو ته سنت اوڌوداس
سالن جا سال ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن ۽ ستگرو سوامي سروانند
مهاراجن جي صدق سان شيوا ڪئي. پريميو! توهان به پرماتما ۾ پورڻ
وشواس رکي ستگرن سنتن جي صدق سان شيوا ڪريو. ڪنهن
نه ڪنهن سڀاڳي ڏينهن توهان دکن کان ڇوٽڪار حاصل ڪندا

ئي داس تي ڪرپا آهي، نہ تہ داس کي ڪير سڃاڻي. سدگت ۾ صاحب آهي. توهان داس تي آسيس ڪندا. توهان ڪيڏو نہ قرب ۽ پيار ڏنو آهي، ان لاءِ توهان کي ڌنيواد آهي.

٣١ آگسٽ تائين سوامي جن سينگاپور ۾ ستسنگ جي موج مچائي، پريمين کان موڪلائي ١ سيپٽمبر منيلا ۾ آيا. اُتي پياري ديو - ارجن ستسنگ جو سٺو پربنڌ رکيو. سوامي جن اُتي ڏھ ڏينهن امرت ورکا ڪئي.

٣ آڪٽوبر شام جو آشرم ۾ سوامي جن جو وديش ياترا تان واپس ورڻ سبب سواگت ڪيو ويو. ٤ آڪٽوبر سوامي جن گئوشالا ۾ هلي ڳائين جي سيوا ڪئي. ٥ آڪٽوبر پوڄيہ سوامي جن جو ٨٠ جنمدن اُتسوُ ملهايو ويو. صبوح جو سوامي جن سفيد پوش ڀيڻن کي روڪ سهائتا ۽ چادرون ڏنيون. شام جو ڪيترن پريمين سوامي جن جي جيون ڪاريہ تي روشني وڌي.

پوڄيہ سوامي جن پروچن ڪندي چيو تہ توهان ڪيڏي نہ اُتساهہ اُمنگہ سان داس جو جنمدن ملهايو آهي. اڄ مان ٻار آهيان. توهان سڀيئي مون ٻالڪ تي آسيس ڪريو. سدگت ۾ صاحب آهي. توهان جيڪا مهما داس جي ڪئي آهي، اِها مهما ڪاريہ جي آهي. توهان بہ سيوا ۽ سمرڻ ۾ جيون سڦل ڪريو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

پورب پڻيہ پرتاپ تي پائي مانش ديهہ،
ڪهہ **ٽيئون** هر ملن ڪا، اوسر جانو ايهہ.

پريميو! ڪيترن ڄمن جي پرارٽا سڪروپ جيوَ کي منش ديهہ ملي ٿي. اهڙي امولہ جيون وئرٿ ڪين وڃايو. هن جونڻ ۾ ئي پرماتما کي پراپت ڪري سگهجي ٿو. ست ڪرم ڪري سگهجن ٿا. ان ڪري خوب ڀڳوت ڀڄن ڪريو.

پريوءَ جي ڀڳتي ڪرڻ سان ايوگيہ بہ يوگيہ بڻجي پوي ٿو.

ستگرو سوامي سروانند مهاراج اسان جا سچا سونهان هئا. جهڙو سعدن نالو هو تهڙو ئي سيني کي سديوَ آنند ڏيندڙ هئا. سندن درشن ڪرڻ سان ئي من کي شانتي ملندي هئي. ستگرو سوامي سروانند مهاراجن ڪيترا نه پراپڪار جا ڪاريه ڪيا.

هري ڀڳت هت ڪوت هئي، سب ڪا جگت مجهار،
ڪهه ٽيئون سوارٿ بنا، سدا ڪري اُپڪار.

پريمي! توهان به پرماتما سان پريم جو ناتو جوڙيو. جي توهان پريو کي ياد ڪندا ته پريو توهان جي هر وقت سهائتا ڪندو. سنت تلسيداس جي رڳ رڳ ۾ رام هو. ان ڪري هن سيني جيون ۾ ڀڳوان شري رام ۽ سيتا جو درشن ڪيو.

سيارام ميه سب جگ جاني،
ڪرئون پرنام جوڙ جگ پاني.

اهڙي رام ڀڳت سنت تلسيداس کي ڀڳوان شري رام ڪيڏو نه پيار ڪندو هو ۽ سندس سار لهندو هو. هڪ دفعي اڌ رات جو ڪي چور سنت تلسيداس جي چوري ڪرڻ لاءِ آيا. چورن ڏٺو ته سنت تلسيداس جي ڪٽيا جي ٻاهران هڪ ڏنش ڌاري نوجوان پهرو ڏيئي رهيو آهي. چورن هڪدم پويان پير ڪيا. اُهي چور وري صبوح جو سنت تلسيداس جي ڪٽيا ۾ آيا ۽ کيس ٻڌائون ته رات اسان توهان جي چوري ڪرڻ لاءِ آياسين، پر توهان جي ڪٽيا جي ٻاهران هڪ تجليدار ڌنش ڌاري نوجوان پهرو ڏيئي رهيو هو. اُن جو درشن ڪري اسين واپس هليا وياسين. ٻڌايو ته اُهو پهريدار ڪير هو؟ اسان کي وري اُن جو مکڙو ڏسڻو آهي. سنت تلسيداس راز کي سمجهي ويو ته ڀڳوان شري رام سندس ڪٽيا جي رکشا ڪرڻ لاءِ پاڻ اڌ رات جو آيو آهي. سنت تلسيداس اُنهن چورن کي اندر ڀڳوان شري رام جي مورتي اڳيان وٺي ويو ۽ کين ٻڌائين اهو ڀڳوان

۽ آتمڪ آنند جو انڀؤ ڪندا. ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

جو گرو ست اپديش ديءِ، ڪرت پاپ مل ناس،
ڪهه **ٽيئون** تنهه سيوا ڪر، پائو برهم هلاس،

٨ آڪٽوبر ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنمشتابدي اتسو ملهايو ويو. پوڄيه سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون ۽ ڪاريه تي روشني وجهندي چيو ته ستگرو مهاراجن جي سدائنن ۽ سکيائن تي عمل ڪريو. ستگرو مهاراجن فرمائين ٿا:

ٻڪل اشؤ وانر گدال، مانس نه کاوت گهاس
ٽيئون مانش هوءِ ڪي، ڪيون تم کاوت مانس

پريميو! ٻڪا، گهوڙا، باندر، گڏهه، مانس نه کائي گاهه کائيندا آهن. توهان مڻش ٿي مانس آهار ڪريو، هنسڪ کاڌو کائو. اهو توهان کي سونهين ڪين ٿو. ويچارا گگدام ٻڪرا ۽ ٻڪريون ڪيئن نه ڪيڪرائون ڪن ٿا، انهن تي ديا ڪريو. جهڙو کاڌو کائيندا توهان جا ويچار به اهڙا ئي ٿيندا. گذري سا گذري، باقي رکه رهت سان. ستگرو مهاراجن جي جنمشتابديءَ تي مانس آهار جي تياڳ جو سنڪلپ ڪريو.

١٠ آڪٽوبر پريمين پوڄيه سوامي جن جو ٨٠ جنمدن اتسو ملهايو. سوامي جن پريم پرڪاش منڊل ۽ نشڪام شيوا منڊل جي شيواداريءَ کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته خوب خلق خدمت جا ڪاريه ڪندا رهو ۽ نام جپيو.

جئپور امراپور استان تي ١٣ آڪٽوبر کان ١٨ آڪٽوبر ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جو ٩٠ جنمدن اتسو ملهايو ويو. ان اتسو جي سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن ١١ آڪٽوبر جئپور ۾ پڌاريا. چارئي ڏينهن سوامي جن ۽ ٻين سنتن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي.

سوامي جن اتسوَ جي سماپتيءَ جو پلئه پائيندي چيو ته

اس پوري ڪرڻ لاءِ بمبئيءَ ۾ آيا.

هڪ دفعي ساڌو واسواڻي نگر ٺاٺا ۾ ٻنڌڇات طرفان شري
رو گرنت صاحب جو پاٺ رکيل هوءِ پوڄيه سوامي جن جو ستسنگ
هو پروگرام به رکيل هو. پوڄيه سوامي جن کي اُن ڏينهن به
دڙتن سخت بخار هو. ڪين ڊاڪٽر جي. ايس. گرناڻيءَ
ڪيٽرن پريمين وينتي ڪئي ته ڪرپا ڪري اوهان آرام ڪريو
نگر ڏنل وچن کي نڀائڻ لاءِ پوڄيه سوامي جن سخت بخار
هوندي به ٺاٺا روانا ٿيا ۽ اُتي وڃي ستسنگ ڪيائون.

ٻڙاڳڙهه ڀوپال ۾ پوڄيه سوامي جن جو ڪاريه ڪرم رکيل
هو. جنهن ڏينهن شام جو پوڄيه سوامي جن ڪلياڻ مان پنجاب
ميل ۾ ڀوپال لاءِ روانا ٿيڻا هئا، اُن ڏينهن صبوح جو ١٠ بجي
سوامي ٽيئونرام منڊل اُلهاسنگر ٢ ۾ ستسنگ ڪندي پوڄيه
سوامي جن کي سخت ساريرڪ تڪليف ٿي. سڀ پريمي منجهي
ويا. ڊاڪٽر کي گهرايو ويو. ڊاڪٽر جي. ايس. گرناڻيءَ سائين
جن جي تپاس ڪري مڪمل آرام جي صلاح ڏني. ڪين اُلهاسنگر
٥ جي آشرم ۾ آندو ويو. ساري سنگت سوامي جن کي وينتي
ڪئي ته ڪرپا ڪري ڀوپال جو پروگرام رد ڪريو. سواميءَ
جن چيو "پيارا! ڀوپال جي پريمين ڪيڏو نه ڪشٽ ڪري
پروگرام رٿيا هوندا. اُنهن جي اُميدن تي پاڻي ڦيرڻ ٺيڪ ڪين
آهي. جيڪي سرير مان نڪري سگهي اوترو سٺو." ناساز
طبعيت هوندي به پوڄيه سوامي جن رٿيل پروگرام موجب شام
جو پنجاب ميل دواران ڀوپال روانا ٿيا. سوامي جن پنهنجي سک
سهنج آرام جو خيال ئي ڪين ڪندا آهن. رات ڏينهن هل هلان،
پريمين جي پياس پوري ڪرڻ لاءِ وڏي اوستا ۾ به ڪيڏو نه
رٿن ڪندا رهن ٿا.

سنت ڪنوررام نگر جلگانو ۾ ٢١ آڪٽوبر کان ٢٤ آڪٽوبر

شري رامڻي پهريدار جو روپ وٺي آيو هوندو. ڀڳوان جي مورتيءَ جو درشن ڪري اُنهن چورن جي خيالات ۾ فرق اچي ويو. اُنهن سنت تلسيداس کي پرڻام ڪري هن کان رام جو منتر ورتو. سندن زندگي نئين بڻجي پيئي.

پريميو! توهان به دل سان پربوءَ کي ياد ڪريو ته توهان جي به سڀڪجهه سار لهندو. توهان جي جيون ۾ ڦيرو اچي ويندو.

پوڄيه سوامي جن وچن جا ڏاڍا پڪا آهن. ڪڏهن ڪڏهن سندن طبيعت ناساز هوندي آهي، ڊاڪٽر منع ڪندا آهن تڏهن به هو ڏنل پروگرام موجب هو اُتي پهچي ويندا آهن. هڪ ڏينهن سندن ستسنگ جو پروگرام گهاٽڪوپر ۾ ڪنهن پريميءَ جي گهر ۾ رکيل هو. اُن ڏينهن صبوح جو پوڄيه سوامي جن کي ڏاڍو بخار ٿي پيو. ڊاڪٽر ڀڳونداس اگهيچا سندن تپاس ڪري ٻڌايو ته سوامي جن کي هڪ سؤ چار ڊگريون بخار آهي. کين مڪمل آرام جي ضرورت آهي، گهاٽڪوپر وڃڻ جو پروگرام رد ڪريو. مان وري منجهند جو سوامي جن کي ڏسڻ ايندس. ڀاءُ پرمانند موٽواڻي کي چيو ويو ته گهاٽڪوپر جي پريمين کي ٻمبئيءَ وڃي فون ڪري ته بخار سبب سوامي جن کين اچي سگهندا. هيڏانهن ڀاءُ پرمانند ٻمبئي ڏانهن روانو ٿيو ته هوڏانهن پوڄيه سوامي جن هيڏي بخار هوندي به گهاٽڪوپر ڏنل پروگرام سبب روانا ٿيا. ڀاءُ پرمانند گهاٽڪوپر جي پريمين جي گهر فون ڪيو ته پوڄيه سوامي جن اڄ اوهان وٽ اچي ڪين سگهندا ڪين سخت بخار آهي. گهاٽڪوپر جي پريمين موٽ ۾ پرمانند کي فون تي چيو ته تنهنجو مٿو خراب آهي ڇا! سوامي جن اسان وٽ پهچي به ويا آهن. تون غلط نياپو ڇو ٿو ڏين؟

پوڄيه سوامي جن ناساز طبيعت هوندي به پريمين جي

جن جي دل صاف ۽ معصوم آهي سي پرماتما ۽ ستگرن جي ڪرپا جلدي پراپت ڪري سگهن ٿا. ٻالڪ سکرام ماتا جي آگيا انوسار سنت دادوءَ جي شش سنت پريمداس جو شش ٻڻجڻ لاءِ ويس ويو. سنت پريمداس کيس "دادورام، دادورام" جو منتر ڏنو ۽ چيو تہ هي دلو ٻارهن سال مان ڀريندو رهيو آهيان. تون بہ اڄ کان وٺي ٻارهن سال هي پاڻيءَ جو دلو نديءَ تان ڀري ايندو ڪر، تڏهن تنهنجي ساڌنا سڦل ٿيندي. ان ڏينهن ڌاڻي شرڌا ۽ وشواس سان ٻالڪ سکرام "دادارام دادورام" جپيندو رهيو. ٻئي ڏينهن هي ٻالڪ اهو دلو کڻي جل ڀرڻ ويو. پاڻي ڀرڻ وقت اهو دلو بہ ٽڪر ٿي پيو. اهو ڏسي ٻالڪ سکرام روئڻ لڳو تہ گرو ڇا چوندو، ڀورين ڏينهن ئي دلو ڀڄي آيو! ٻالڪ سکرام "دادو رام دادو رام" پڪارڻ لڳو. ٻالڪ جي پڪار ٻڌي سنت دادو پاڻ اچي پرگهٽ ٿيو ۽ ٻالڪ سکرام کي گلي لڳائي اُن ڀڳل دلي کي سڄو ڪري ڏنو ۽ پوءِ انترڌيان ٿي ويو. ڀڳل دلو سنتن جي ڪرپا سان سڄو تہ ٿي ويو پر ٿورو ٽڪريءَ جو فرق ڏسڻ ۾ آيو. سکرام جڏهن پاڻيءَ جو دلو ڀري کڻي آيو تہ سنت پريمداس دلي ۾ ٿورو فرق ڏٺو. تڏهن هن اُن جو ڪارڻ پڇيو. ٻالڪ سکرام سموري حقيقت گرو سنت پريمداس کي ٻڌائي. سنت پريمداس اهو ٻڌي دنگ رهجي ويو ۽ ٻالڪ سکرام کي گلي لڳائي چيائين تہ ٻالڪ، تون ڌنيہ آهين جو توکي هڪ ڏينهن ۾ سنت دادوءَ جو درشن نصيب ٿيو آهي ۽ مونکي ڇوويهن سالن ۾ بہ ساکياس درشن ڪين مليو آهي.

پريميو! توهان بہ پرماتما ۽ ستگرن کي سڪ سان ياد ڪريو تہ توهان کي اُنهن جو درشن ٿئي.

٢٥ آڪٽوبر راس جو پوڄيہ سوامي جن ٻئراڳڙهہ ڀوپال ۾

١٩٨٦ تائين امر شهيد ڀڳت ڪنوررام صاحب ۽ سنت هرداسرام جي ورسي ملهائي ويئي. پوڄيه سوامي جن ان ورسي سبب ۾ ٢١ آڪٽوبر جلگانو ۾ پڌاريا. اُتي سوامي جن ٢٢ آڪٽوبر رات جو ستسنگ ڪندي چيو، امر شهيد ڀڳت ڪنوررام صاحب سنڌي ڀڳتن جو شرومڻي ڀڳت هو. پراُپڪار پرمارٿ جي مورت هو، نياز ۽ نوڙت جي صورت هو. لولن لنگڙن اپاهجن جي هن ڪيڏي نه شيوا ڪئي. سنت هرداسرام به ڀڳت صاحب جو انيه اُپاسڪ هو. هن به پنهنجي ستگرو ڀڳت ڪنوررام صاحب وانگر پنهنجي جيون ۾ سمرڻ ۽ سيوا جي ساکي ڏني. ٻڌا آشرم کولي بيواهه ٻڍڙن جي شيوا ڪئي. پريميو! توهان به انهن سنتن جي جيون مان گڻ گرهڻ ڪري ڀڳوت ڀڄن ۽ پراُپڪار جي پنهنجي زندگيءَ ۾ ساکي ڏيو.

پريم پرڪاش آشرم گواليار ۾ ٢٣ آڪٽوبر کان ٢٥ آڪٽوبر تائين ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جو جنمشتابدي اُتسو مندر جي پرسان شاهي منڊپ ۾ ملهايو ويو. پوڄيه سوامي جن جي نيترتو ۾ شاهي جلوس ڪڍيو ويو. ٽيئي ڏينهن سوامي جن ستسنگ پروچن ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي جيون ۽ ڪاريه تي روشني وجهندي چيو ته هڪ سؤ سال اڳ سنڌ جي پوتر ڀوميءَ تي کنڊو ڳوٺ ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج اوتار وٺي آيا. ستگرو مهاراج ٽنڊي آدم شهر جي ٻاهر واريءَ جي دڙن تي ويهي ڪيڏي نه ڪٺن تپسيا ڪئي. جهنگل ۾ منگل لڳي ويا. سندن ڀڳتي ساڌنا سبب آتي دب تي هزارين پريمي سندن درشن لاءِ ايندا هئا. سندن پيشاني پيئي ٻهڪندي هئي. سندن منهن ۾ ڀڳتيءَ جو تيج هوندو هو. اهڙن ستگرن جي وچن ۾ وشواس رکي گرو منتر جي ساڌنا ڪريو ته توهان جا ٻيڙا ٻني لڳندا.

پيار ڪري.“ سنت سوچيو ته راڻي ڀالي ڀولي آهي. هوءَ پنهنجي ڪٽيا ۾ ويو. اندر وڃي سنت هڪ پني تي هيٺيون دوهو لکيو:

منتر تنتر تم هي سکي، پول نه ڪريي ڪوءِ،
پتي ڪي سيوا ڪيجيي، آپ هي وش ۾ هوءِ.

سنت اهو پنو ڪٽي ان راڻيءَ کي ڏيندي چيو ته ان دوهي کي ور ور پڙهي تائت ۾ ٻڌي پائي ڇڏج. راڻي سنت کي نمسڪار ڪري سندس آڳيا موجب اهو دوهو پڙهي ان تي عمل ڪرڻ لڳي، ۽ اهو پنو تائت ۾ وجهي ٻانهن ۾ ٻڌي ڇڏيائين. راڻي رات ڏينهن راجا جي پريم سان شيوا ڪندي رهي. ٿورن ئي ڏينهن ۾ راجا کيس پائڻ لڳو.

هڪ ڏينهن راجا راڻيءَ کان پاڻُهه سان پڇيو ته توکي هي ٻانهن ۾ ڇا ٻڌل آهي؟ راڻيءَ چيو ته ان ۾ اوهان کي وس ڪرڻ جو منتر سنت کان لکائي ٻڌي ڇڏيو اٿم. راجا چيس ته مون کي به ان سنت جو درشن ڪراءِ. راڻي راجا کي ان سنت وٽ وٺي ويئي. راجا سنت کي پرڻام ڪري عرض ڪيو ته اوهان جيئن راڻيءَ کي مونکي وس ڪرڻ جو منتر تنتر ڏنو آهي، تيئن مونکي به ٻين کي وس ڪرڻ جو ڪرپا ڪري ڪو منتر ڏيو. مهاتما چيو ته پيارا، مان راڻيءَ کي ڪو به منتر تنتر لکي ڪين ڏنو آهي. بلاشڪ توهان اِهو تائت کولي ڏسو. راجا سنت جي آڳيا انوسار اهو تائت کوليو. اُن ۾ هڪ ڪاغذ جي ٽڪر تي ذڪر ڪيل دوهو لکيل هو. راجا اهو دوهو پڙهي سنت کي نمسڪار ڪري جنتا جي شيوا ۾ جنبي ويو. جنتا به کيس ڏاڍو پائڻ لڳي. پيارا، شيوا دواران دلين کي ڪيئن سگهجي ٿو. پرماتما جي شيوا پڪتي ڪريو ته موت ۾ سندس پيار ملندو. شيوا ڪندي من ڪومل ٿئي ٿو، نرمل ٿئي ٿو ۽ منش پرڀوءَ جي ويجهو ٿيندو وڃي ٿو. دکين دريدرن پکين پسن جي

پڌاريا. پريمين ڍولن شهنائين سان سوامي جن جو سواگت ڪيو. رات جو سوامي جن راڄا وير مندر پرسان لڳايل منڊپ ۾ ستسنگ ڪيو. ٢٦ آڪٽوبر صبوح جو ٩ بجي سوامي جن جي نيترتو ۾ شاهي جلوس سادو واسواڻي ڪاليج تائين ڏنيون لڳائيندو نڪتو. ڀيڻ وديا، ڀاءُ مرچومل، سنتومل ۽ ٻين پريمين شهر جي ٻاهر سوامي ٽيئونرام آشرم ٺهرائڻ لاءِ پلاٽ ورتو هو. پوڄيه سوامي جن اُن پلاٽ تي نئين آشرم ٺهڻ جي لاءِ ڀومي پوڄا ڪئي. اُن موقعي تي مڌيه پرديش جو کاڌيه منتري شري شرما پڻ پڌاريو، جنهن مندر جي استاپنا لاءِ شڀ ڀاونائون پرگهٽ ڪندي چيو ته منهنجو اڄ سوڀاڳيه آهي جو پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج جو درشن ڪري ڪرتارٿ ٿيو آهيان. ڊاڪٽر ديال آشا دانويرن کي اپيل ڪئي ته دل کولي هن مندر جي پوَن لاءِ دان ڪريو. اهڙن ستڪرمن ۾ مايا سڦلي ڪرڻ گهرجي.

پوڄيه سوامي جن پروچن ڪندي ڀيڻ وديا ۽ سيني ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته توهان ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جس ڦهلائڻ لاءِ، سندن سکيائن سدانتن کي اپنائڻ لاءِ هت سندن نالي آشرم ٺاهي رهيا آهيو. پرماتما ۽ ستگرو مهاراج وري توهان جو جس ڪندا.

رات جو سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پرماتما جي پريم ۽ شرڌا سان سيوا ڀڳتي ڪريو. ڪير سمجهي، ٻوجهو سمجهي، ڀڳتي نه ڪريو. توهان پرڀوءَ سان پريم جو ناتو ڳنڍيندا ته پرڀو به توهان کي پيار ڪندو.

هڪڙي راڻي هڪ سنت وٽ وئي ۽ وڃي ڪيس وينتي ڪيائين ”مهاراج! منهنجو پتي مون مان بيزار ٿي پيو آهي. مونکي اهڙو ڪو اُپاءُ ڏسيو يا منتر لکي ڏيو جو هو مونکي

اُستادن ۽ ماتا پتا وڏڙن جي آگيا ۾ رهي مرياداڻن جو پالن ڪن. جنهن هو وڏيڪ وديا حاصل ڪن، تنهن مڌڇهن نمرتا، سچائي سادگي پوترتا پرارٿنا جا گڻ وڪست ٿيڻ گهرجن. هن موقعي تي ڊاڪٽر ديال آشا سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون تي ڳالهائيندي اَپيل ڪئي ته جيون ۾ مانس آهار جو تياڳ ڪريو. جيون ۾ ديا جي جوت جڳايو.

سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش منڊل اُلهاسنگر ۵ جو وارشڪ اُتسو ۴ ڊسمبر کان ۸ ڊسمبر آيوجت ڪيو ويو. ۴ ڊسمبر صبوح جو سوامي جن سنت منڊل سان گڏجي جهنڊو چاڙهيو ۽ مڌڇهند جو سوامي جن جي نيتروَ ۾ شاهي جلوس رام نام جون ڌنيون لڳائيندو هليو. هن موقعي تي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنمشتابدي اُتسو پڻ ملهايو ويو. پوڄيه سوامي جن، سنت مدوهرداس، سنت ڌرمداس، سنت هرداسرام، سنت برهمانند، سنت ويد پرڪاش، سنت انت پرڪاش، سنت ديو پرڪاش ۽ ٻين ڪيترن سنتن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي.

آرتوار ۷ ڊسمبر صبوح جو ۱۰ بجي سوامي جن سوامي سروانند اسپتال ۾ اکين جي مفت ڪئمپ جو مهورت ڪيو.

۸ ڊسمبر پرڀات جو پوڄيه سوامي جن اتسو جي سماپتي جو پلئه پائيندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي ڪيرتي نه صرف ڀارت ورش ۾ پر دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ ڦهليل آهي.

ڀڳت ڪري پاتال ۾، پرگهٽ هوءِ آڪاس،
رجب تيدون لوڪ ۾، ڇپي نه هري ڪا داس.

ستگرو سوامي سروانند مهاراجن پڻ ستگرو مهاراجن جي سکيائن ۽ سڌانتن جو پرچار ڪندي هزارن کي پرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪيو.

شيوا ڪريو شرڌا ۽ پيار وچان ته ٻيو پرسن ٿيندو.
٢٧ آڪٽوبر صبوح جو ١٠ بجي ساڌو واسواڻي ڪاليج ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنمشتابدي اُتسو ملهايو ويو. ڪاليج بورڊ جي سيڪريٽري شري مولچند مدواڻيءَ سوامي جن جو سواگت ڪندي چيو ته اڄ جڏهن مهاپرش سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جنمشتابدي ملهائي رهيا آهيون تن جا گادي نشين ڪرم يوگي سنت سوامي شانتي پرڪاش مهاراج اسانجي ڪاليج ۾ پڌاريا آهن. اهو اسان جو سڀاڳيه آهي. ڪاليج جي چئن ودياريتين سوامي ٽيئونرام جي جيون تي روشني وڌي. ڊاڪٽر ديال آشا پڻ ستگرو مهاراجن جي گڻن جو ورنن ڪيو. ڪاليج جي پرنسيپال آڀار پرڌرشن ڪيو.

شام جو ٤ بجي نئونيوڪ سڀا جي شهاڻي هال ۾ اسڪولي ودياريتين جي سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون تي وياکيان چٽاڀيٽي ٿي. جدا جدا اسڪولن جي ١٥ ودياريتين ستگرو مهاراجن جي جيون تي وياکيان ڏنا. سوامي جن وياکيان چٽاڀيٽيءَ ۾ ڀاڱي وٺندڙ ودياريتين کي انعام ڏنا. ڀاءُ واشديو شڪرادائي ڪئي.

رات جو سوامي جن ڀوپال مان اُلهاسنگر لاءِ روانا ٿيا. ٢٨ آڪٽوبر منجهند جو سوامي جن الهاسنگر ٥ آشرم ۾ پهتا.

پوجيه سوامي جن ٢٦ آڪٽوبر صبوح جو بئراڳڙهه ڀوپال جي ساڌو واسواڻي ڪاليج ۾ پڌاريا. ڪالج بورڊ جي پريزيڊنٽ شري ٿڌارام گيانچنداڻيءَ سوامي جن جو سواگت ڪيو ۽ ڀاءُ مولچند مدواڻي ڪاليج جي شاندار امتحاني نتيجن ۽ ڪاريه تي روشني وڌي. سوامي جن ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته جڏهن مهان سنت ساڌو واسواڻي جو نالو هن ڪاليج تي رکيو ويو آهي، اُن جي سکيائن جي ساکي هن ڪاليج جي ودياريتين کي جيون ۾ ڏيڻ گهرجي. ودياريتين کي گهرجي ته هو

۽ سنت گيانداس کي پرارٿنا ڪرڻ لڳا ته مهرباني ڪري اسان
ني ديا درشٽي ڪريو. ٻنهي سنتن ڪين چيو ته رام نام اُچاريو
ته توهان جي جلن دور ٿيندي. سيني سنڌڪن سنداپتيءَ
سهت رام نام جي ڌوم مچائي ۽ سندن شرير جي جلن دور
ٿي ويئي. رام نام جو اهو جادو ڏسي اُنهن سنڌڪن ۽ راجائن
جي من ۾ ڦيرو اچي ويو ۽ اُنهن راجائن ٻلي چاڙهڻ بند ڪئي.
سچو دويپ رام نام جي ڌنين سان گونججي اُٿيو.
ٻروميو! توهان به جيون ۾ پريم ديا جي جوت جڳايو. نام سان
نيهن لڳايو، مانش جيون سڦل بڻايو.
١٨ ڊسمبر سوامي جن سنت پرپارام جي ورسي اُتسوَ سنبند
۾ احمدآباد ۾ پڌاريا. اُتي پرپارام ڪالونيءَ ۾ سوامي جن ٽي
ڏينهن ستسنگ وڪا ڪندي سنت پرپارام کي شرڌانجلي ڏني.
٢١-٢٢ ڊسمبر سوامي جن سڌپور ۾ ستسنگ پرو چن ڪيو.
٢٦ ڊسمبر پمپري ڪالونيءَ جي جشن هال ۾ آل اِنڊيا سنڌي
سماج جي سميلن جي اُدگهاٽن سماروهه ۾ سوامي جن اَپيل
ڪئي ته ڏيتي ليتي، جيئري تي جيئري شادي ۽ طلاق جي
مسئلن کي دور ڪرڻ لاءِ سدائين سجاڳ رهو. اَڄ سماجڪ
ڪرانتيءَ جي ضرورت آهي. سڀ سنڌي متڀيد وساري هڪ
ٿي وڃو ۽ سماج جو اُٿان ڪريو. شري نانڪرام ايسراڻي سوامي
جن جا شڪرانا مڃيا.
٢٧-٢٨ ڊسمبر سوامي جن احمدنگر پريم پرڪاش منڊليءَ ۾
ستسنگ پرو چن ڪيو. سنت ديا پرڪاش سوامي جن جو سواگت
ڪندي شڪرادائي ڪئي.
٣٠ ڊسمبر شام جو سوامي جن ساڌو واسواڻي باغ ۾ ستسنگ
ڪندي پريم منڊل جي شيواڌارين ڀاءُ جيٺانند چاولا، موهنداس
ڏاميجا ۽ ٻين شيواڌارين کي ڌنيواد ڏني جي نت نيم اُتي

پريميو! توهان به گرو منتر جي خوب سادنا ڪريو. هڪ هڪ سواس سمرڻ ۾ سڦل ڪريو. جيڪو پنهنجي جيون ۾ سمرڻ جي ساکي ڏئي ٿو، سو سيني پراڻين کي پيار ڏئي ٿو. هڪ هڪ جيوَ ۾ پريوءَ کي ڏسي ٿو. من وچن ۽ ڪرم سان هنسا نٿو ڪري، ديا جا ديپڪ ٻاري ٿو ۽ ٻين کي پريوءَ جي راهه ۾ ڇڪي ٿو.

سنت گياناداس ۽ ماڻڪداس ڪيدار دويپ ۾ رام نام جو پرچار ڪرڻ ويا. اُتان جا ٻه راجائون پدم سنهه ۽ ترياجگمل ديوي ماتا اڳيان ٻليون چاڙهيندا هئا. سنت گياناداس ۽ سنت ماڻڪداس انهن ٻلين چاڙهڻ جي خلاف اُتي پرچار ڪيو ته اِهي گگدام جن کي ديوي ماتا تي ٻلي چاڙهيو ٿو وڃي، پرماتما جي موڪ سنتان آهن. انهن کي ماري ديوي ماتا اڳيان پيش رکڻ سان ديوي ماتا پرسن ڪين ٿيندي. ديوي ماتا جي ڀڳتي ڪريو، اُن جي مهما ڳايو، نه ڪي اُن جي اڳيان گگدام ٻڪرا ٻڪريون ماري پيش رکو. اُهي ٻئي راجائون اُنهن سنتن جي ورود سبب ڏاڍا ڪاوڙيا ۽ حڪم ڪيائون ته انهن ٻنهي سنتن کي هڪدم ختم ڪيو وڃي. راجائي حڪم جي پيروي ڪئي ويئي مگر ٻنهي سنتن جو وار به ونگو ڪين ٿيو. راجائون وسميه ۾ پئجي ويا. هنن پردان منتريءَ کي حڪم ڪيو ته سئنا کي وٺي جدا جدا شستر استعمال ڪري انهن ٻنهي مخالفتين کي ڪيئن به ڪري ختم ڪريو. وڏي وزير حڪم انوسار ٿوري سئنا کي وٺي اُنهن سنتن کي مارڻ جي ڪوشش ڪئي مگر اُنهن ٻنهي سنتن پنهنجي يوگڪ ٻل سان پنهنجي ديهه جو پريورتن ڪيو. ڪو به سئنڪ انهن کي ماري نه سگهيو. سيني سئنڪن کي اچي پيٽ ۾ جلن پيدا ٿي. سئنڪن شرير ۾ ايڏي ته پيڙا وڌي ويئي جو شنڌر ٿي سنت ماڻڪداس ۽

صاحب جو اکنڊ پاٺ رکايو. اُن اُتسو سنبنڌ ۾ سوامي جن ٢-٣
جنوري رات جو اُتي ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن
ستسنگ ڪندي چيو:

ساچ برابر تپ نهين، جهوٺ برابر پاپ،
جاڪي هردي ساچ هئہ، تاڪي هردي آپ.

پريميو! زندگي ۾، وهنوار ۾ سچ ڳالهايو. ستيہ جي برابر
ي ڪا تپسيا ڪين آهي ۽ ڪوڙ برابر ٻيو ڪو پاپ ڪين
آهي. جتي سچ آهي اُتي پرماتما پاڻ آهي. جيترو جيون ۾
سچ ڳالهائيندا، سچ ورتائيندا، اوترو توهان جو آتمڪ بل وڌندو
ويندو. توهان جي زبان ۾ بہ شڪتي وڌندي ويندي. توهان کي
من جي شانتي ملندي. توهان کي ڪيترو بہ دنيوي لاڀ پوي
تڏهن بہ ڪوڙ نہ ڳالهايو. پاڻ ۾ سڀ ايڪو ڪري رهو ۽ هڪ
ٻئي کي چاڙهڻ جي ڪوشش ڪريو.

ڀاءُ لڇمڻداس پنجواڻي سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

١١ جنوري سوامي جن ڀاٽا پاڙا روانا ٿيا. اُتي سوامي جن
١٢ - ١٣ جنوري رات جو ستسنگ ورکا ڪئي. ١٥ - ١٦ جنوري
سوامي جن ڪامٽيءَ ۾ ستسنگ ڪيو. ١٩ - ٢٠ جنوري سوامي
جن ناگپور ۾ ستسنگ ورکا ڪئي.

٢٥ جنوري صبوح جو سوامي جن ٻوٽ سرڪل ملند ڪالونيءَ
جي نوجوانن کي آسيس ڪندي چيو تہ اهڙا ڪم ڪريو جن
سان سنڌي جاتيءَ جو شان بلند ٿئي. ڏيتي ليتي ۽ ٻين سماجڪ
براين کي دور ڪرڻ لاءِ توهان گهڻو ڪجهہ ڪري سگهو ٿا.

٢٦ جنوري صبوح جو ٧ بجي پوجنيہ سوامي جن سوامي
ٽيئونرام آشرم اُلهاسنگر ٥ ۾ جهنڊا وندن ڪرائيندي چيو تہ
اڄوڪي ڏينهن ڀارتيہ جوڙجڪ عمل ۾ آيو. اڄ اسان سڀني کي
ايڪتا جي سوتر ۾ ٻڌجي ديش جو نئون نرماڻ ڪرڻ گهرجي.

ستسنگ جي جوت جڳائيندا. سوامي جن جي آسيس سان ڪيترن جي پٽ پڌري ٿي آهي.

هانگ ڪانگ ۾ رهندڙ شري سندرداس نانواڻيءَ کي ٽي سنتان ڪين هئي. هن پياري گھڻيون ئي دوائون ڪيون پر سندس جھول سائي ڪين ٿي. سندس ماتا ۽ سندس پتنيءَ جي تيور اڇا هئي ته گھر ۾ هڪڙو لعل هجي جو پٽ پڌري ڪري. پوڄيه سوامي جن جڏهن هانگ ڪانگ ۾ رهيل هئا، تڏهن شري سندرداس کين پوڄن ور تائڻ لاءِ وينتي ڪئي. سوامي جن تمام مشغول هئا. سيڌي ڏينهن جي رسوائي ڪارائڻ جو پروگرام اڳواٽ جدا جدا پريمين کي ڏنل هو. پاڻ سندرداس جي گھڻي آگرهه ڪرڻ تي سندس گھر ۾ ناشتي ڪائڻ جو پروگرام رکيو ويو. پوڄيه سوامي جن جڏهن پاڻ سندرداس جي گھر ۾ پڌاريا، تڏهن پاڻ سندرداس جي ماتا سوامي جن کي وينتي ڪئي ته پنهنجي گنجه مان سندر کي هڪڙو ٻچڙو بخشيش ڪريو. سوامي جن جل پڙهي کين ڏنو ۽ هڪڙو ڦل به ڏنو. سال ڪان پوءِ سندرداس جي گھر ٻالڪ جائو، واڌايون وريون. سارو ڪٽنب پريوار باغ بهار ٿيو ۽ ستگرو مهاراجن جي جئه جئه ڪار سان گھر گونجي اٿيو. ٻالڪ جو نالو موهت رکيو ويو. جنهن کي سالن ڪان ٻچڙي جي پياس هئي، گرو مهاراجن جي ڪرپا سان سندس پٽ پڌري ٿي.

ملند ڪالونيءَ ۾ رهندڙ سوامي جن جي صدقيءَ پياري شيوا رام ڀمياڻيءَ کي ٽي سنتان ڪين هئي. هڪ دفعي ملند ڪالونيءَ ۾ سوامي جن جو ستسنگ هو.

ڀڳت جيوڻداس سوامي جن کي عرض ڪيو ته داس شيوارام جي جھول سائي ڪريو. اُن وقت ئي سوامي جن پلئه پاتو ۽ سال ڪان پوءِ پياري شيوا رام کي ٽي سنتان ٿي.

ساڌو واسواڻي نگر ٽاٽا بيڪري پشچات شري گرو گرنت

١ فيبروري رات جو سوامي جن ٻڙودا روانا ٿيا. اُتي شري ڪشوريلعل ۽ سندس ڌرمپتني هاسي ٻائيءَ جي ورسي اُتسؤ سنبنڌ ۾ سوامي جن ٻه ڏينهن ستسنگ پروچن ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پيارو ڪشوريلعل گهر گرهست ۾ رهندي به ڪيئن نه ڀڳوت ڀڄن ۽ پراُپڪار جا ڪاريه ڪندو رهيو. توهان به روز نام سمرڻ ڪريو. پيارو نيڻومل ۽ سندس ڀائر ڪيڏا نه صدقي آهن، پنهنجي پتا جي جڳايل ستسنگ جي جوت جڳائيندا پيا رهن.

سوامي شيوندرپوري ٢ فيبروريءَ کان ٨ فيبروري اُلهاسنگر ٥ ۾ ويدڪ هوماتمڪ اتي رُدر يگيه جو آيوجن ڪيو. ٦ فيبروري صبوح جو سوامي جن يگيه منڊپ ۾ ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته هون يگيه دواران ديوتائون پرسن ٿين ٿا. ان سبب اَن ڌن جي پراپتي ٿئي ٿي. سک سمپتيءَ ۾ واڌارو ٿئي ٿو. هوا شڌ ٿئي ٿي. خوب برسات پوي ٿي. آتمڪ اُنتيءَ لاءِ به يگيه ضروري آهي. مهاراج شيوندرپوريءَ کي ڌنيواد آهي جنهن اهڙي مهان يگيه جو آيوجن ڪيو آهي. سوامي شيوندرپوريءَ اَن موقعي تي چيو ته پوجيه سوامي جن جي پريرڻا ۽ سهيوگ سان ئي هن يگيه جو آيوجن ڪيو اٿم. شل سندن سهڪار سدئين ملندو رهي.

١٢ فيبروري شام جو سوامي جن ديا ونتي ٽيڪمداس هال کار بمبئيءَ ۾ ستسنگ ڪيو.

پريم پرڪاش منڊلي پمپري ڪالونيءَ ۾ ١٤-١٥ فيبروري ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنمشتابدي اُتسو ملهايو ويو. ان اُتسو سلسلي ۾ پرم پوجيه سوامي جن ١٤ فيبروري منجهند جو پمپري ڪالونيءَ ۾ پڌاريا. شام جو ساڍي ٤ بجي سوامي جن جي نيترتوَ ۾ سوامي ٽيئونرام مهاراجن، سوامي سروانند

ديش جي ايڪتا ۽ اکنڊتا قائم ڪرڻ لاءِ هر ممڪن ڪوشش ڪرڻ گهرجي.

منجهند جو ساڍي ١٢ بجي هيرا گهاٽ الهاسنگر ٣ ۾ جهوليلعل لوڪل منڊليءَ جي ساليانِي اُتسو ۾ پوڄيه سوامي جن ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته اوهان ڌنيه آهيو جو روز لوڪل ٽرين ۾ سفر ڪندي نام ڪيرتن ڪندا رهو ٿا ۽ ساڻ ساڻ دکين دريدرن جي سيوا ڪندا رهو ٿا. اوهان ٻين جي سار لهو ٿا، پرڀو اوهان جي سار لهندو.

شام جو ٥ بجي سوامي جن سوامي وويڪانند هندي وديالي الهاسنگر ٥ طرفان آيوجت وارشڪ اُتسو ۾ صدارت ڪندي وديارٿين ۽ ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته وڏن جي مريادا ۾ رهو. ماتا پتا ۽ اُستاد جي عزت ڪرڻ اهم فرض آهي. وديا اڀياس سان گڏ ننڍڙا ننڍڙا سيوا جا ڪاريه ڪريو ۽ پرڀوءَ کي نه وساريو. اسان جي ديش ڀڳتن اسان کي جا آزادي وٺي ڏني ان جي گڏجي ڪري رکشا ڪريون. شري اوم حشمتراءِ لعلواڻي سوامي جن جو سواگت ڪيو ۽ اشوڪ لعلواڻيءَ آڀار پردرشن ڪيو.

روهڙا برادري منڊل جو وارشڪ اُتسوُ ١ فيبروري آرتوار صبوح جو ١٠ بجي ديوانتي ٽيڪمداس هال ڪار بمبئيءَ ۾ پوڄيه سوامي جن جي پرڌانپڻي هيٺ ٿيو. سوامي جن ان موقعي تي زوردار اپيل ڪئي ته پنهنجن پٽن جو وڪرو بند ڪريو. ڏيتي ليتيءَ جي مسئلي سبب هزارين وڏ ور ڪنيائون ڳوڙها ڳاڙي رهيون آهن. اُنهن تي ديا ڪريو. سيٺن کان پڻو نه سنت ڪبيرداس چوي ٿو:

مانگن مرن سمان هئه، مت مانگو ڪوئي ڀيک،
مانگن تي مرنا ڀلا، يهه سنگرو کي سيک.

ٽي آيو ۽ اچي سندن چرنن ۾ پيٽ رکيائين. سوامي رامڪرشن نيس چيو ”پيارا! هن وقت پئسن جي ضرورت ڪين آهي.“ سيٺ ونتي ڪندي چيو ”اهي پئسا بئنڪ ۾ ڪٽي رکو يا ڪنهن وٽ امانت ڪري رکو.“ سوامي جن وراڻيو، ”پيارا! انسان وٽ اها مايا بدبوءِ ڪندي. بدبوءِ کان دور رهجي. ويجهو وڃبو ته نڪ سڙندو، تندرستي بگڙجندي. سنت کي مايا کان پاسو ڪرڻ گهرجي. گرهستين کي مايا اپڪار جي ڪارين ۾ خرچ ڪرڻ گهرجي نه ته ته اها مايا بدبوءِ پيدا ڪندي. سنت مايا جو تياڳ ڪري وري مايا ۾ اٽڪي ته سنتپڻو کهڙي ڪم جو!“

سوامي جن هڪ ٻيو درشٽانت ٻڌايو ته ڪيئن نه هڪ فقير وٽ روز جيڪي ايندو هو سو ورهائي خلاص ڪري ڇڏيندو هو، ايتري قدر جو رات جو مٽن جو پاڻي به هارائي ڇڏيندو هو. چوندو هو ڌڻيءَ کي جيڪي سڀاڻي ڏيڻو هوندو سو پاڻيهي ڏيندو.

سوامي چندن پرڪاش مهاراج جي ورسي اتسوءَ سمبنڌ ۾ سوامي جن ١٦-١٧-١٨ فيبروري پريم پرڪاش آشرم اگروال ڪالوني پونا ۾ ستسنگ پروچن ڪندي سوامي چندن پرڪاش جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته سدائين پرماتما ۽ ستگرن کي ياد ڪريو. سمرڻ ۾ وڏي شڪتي آهي. ڪونج هماليه تي برف ۾ پنهنجا آنڊا رکي اڏامي ويندي آهي. انهن آنڊن مٿان برف ڄمي ويندي آهي. هيڏانهن ڪونج پنهنجي انهن آنڊن کي ياد ڪندي آهي. ان جي ياد ڪرڻ ڪري اهي آنڊا برف ۾ ڳري ڪين ويندا آهن. ويساک ۾ جڏهن گرميءَ سبب برف رجندي آهي ته ڪونج جا آنڊا ٻاهر نڪري ايندا

مهاراجن جي جهانگيرن سان جلوس نڪتو. پرڀمي ڏن گرو ٽيئونرام جي ڏني لڳائيندا نچندا ٽپندا هليا. رات جو پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته توهان ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنمشتابدي اُتسو امنگ اتساهه سان ملهائي رهيا آهيو اُن لاءِ توهان کي ڌنيواد. جيڪڏهن توهان گرن جي ڪارج ۾ شامل ٿيندءِ ته گرو مهاراج وري توهان جي ڪارج ۾ سهاءِ ٿيندا. منش ديهه جو قدر ڪريو. ڪڏهن نه ڪڏهن مهاتما جي شرڻ وٺو جيڪو سناتني ڌرم جو هجي. سنتن وٽ رمزون آهن، اُنهن رمزن دواران ٻه رستو ڏيکاريندا آهن. هڪ شخص کي ٽي پٽ هئا. اُهو ٽنهي پٽن کي هڪ مهاتما وٽ وٺي آيو ۽ اچي عرض ڪيائين "ڪرپا ڪري هنن ٽنهي پٽڙن جو آئيندهه ٻڌايو". اُن مهاتما ٽنهي پٽن کي هڪ هڪ ڪيلو کائڻ لاءِ ڏنو. اُنهن مان هڪڙي جڏهن ڪيلو کائي ڪل ڪٽي ڦٽي ڪئي. ٻئي جڏهن ڪيلو کائي ڪيلي جي ڪل پاسي ۾ رکي ڊبي ۾ ڦٽي ڪئي ۽ ٽئين جڏهن ڪيلو کائي اُن جي ڪل ڳانءِ کي کارائي. مهاتما چيو جنهن کي ڪل جو قدر ڪونهي اُهو زندگيءَ جو ڪهڙو قدر ڪندو. جنهن پٽ ڳانءِ کي ڪل کارائي اُهو اڳتي هلي چمڪندو. پنهنجو ڀلو ڪندو ۽ ٻين جو ڀلو ڪندو. جنهن ڪيلو کائي ڪل رستي تي ڦٽي ڪئي، اِهو مت جو موڙهو رهندو. جنهن ڊبي ۾ ڦٽي ڪئي اُهو پاڻ تائين سيمت رهندو، صرف پنهنجو ڀلو چاهيندو.

سوامي ٽيئونرام مهاراجن هزارن پريمين شردالن کي روحاني رمزون سلي سندن راهه روشن ڪئي. سوامي جن وٽ جيڪي پيشائون ايندڙيون هيون سي اُپڪار جي ڪارڄ ۾ لڳائي ڇڏيندا هئا. توهان ٻه مايا جو سدُاپيوگ ڪريو. هڪ دفعي هڪ شاهوڪار سوامي رامڪرشن پرمهنس وٽ پنجن هزارن روپين جي ٿيلهي

بترتوَ ۾ بشبد باجن سان شاهي جلوس ڪڍيو ويو. جلوس ۾
ڳوان شري شنڪر مهاديو، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ۽
ستگرو سوامي سروانند مهاراج جون جهانڪيون هيون. سوَن
ريمين پوڄيه سوامي جن کي ڦول مالهائن سان جهنجهي ڇڏيو.
ريمي جلوس ۾ "ست نام ساکي هر هر مهاديوَ" جون ڌنيون
ڳائيندا هليا. سوامي جن ڀاءُ نندلعل بختياڻي ۽ سندس ساٿين
ي ڌنيواد ڏني. سوامي جن ٢٣-٢٤ فيبروري رات جو اُتي
ستسنگ ورکا ڪئي.

٢٤ فيبروري شام جو سوامي جن ڪار بمبئيءَ ۾ پياري
يمنداس يوڄراج جي گهر سندس سپتر جي ۽ واهه سنپت ۾
ستسنگ ڪيو. پياري مولچند يوڄراج سوامي جن جو سواگت
ڪيو.

٢٥ فيبروري صبوح جو ساڍي ١٠ بجي پوڄيه سوامي جن
اُلهاسنگر ٣ ۾ ڀڳوان شري لڪشمي نارائڻ مندر جو مهورت
ڪيو. ڀاءُ سندر ٻنگواڻي، ڀاءُ گوپيچند ڀهراڻي ۽ ماتا رامديويءَ
سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن پروچن ڪندي چيو
ته هي مندر ڀڳتي جي پيدا ڪرڻ جا آستان آهن. سويـن سال
هن آستان تي ڪيترائي پريمي پريوءَ جـو ڀڄن ڪيرتن ڪندا
رهندا. مانوَ جيون جي سارٿڪتا آهي. نام سمرڻ ۾ نام کي نه
وساريو. ور ور دل اندر نام اُچاريو. سڪرت جا ڪم ڪريو.
خوشي آهي پياري ڪمون مل هي مندر جوڙايو آهـي ۽ ان
مندر مٿان وري ڌرمشالا ٺهرائي سوَن ياترين لاءِ سک سهنج
ميسر ڪندو.

منجهند جو ١٢ بجي نيتاجي هـاءِ اسڪول اُلهاسنگر ٤ ۾
سوامي ٽيئونرام جنمشتابدي سلسلي ۾ وديارٿين جـي پوڄيه
ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جي جيون تي وياکيان ڇٽاپيٽي

آهن. ان وقت ڪونج اتي پهچي ويندي آهي ۽ پنهنجي آنڊن جي سنڀال ڪندي آهي. جيڪڏهن ڪونج اتفاق سان مري ويندي آهي ته سندس آنڊا به برف ۾ ڳري ختم ٿي ويندا آهن. ڪونج جي يادگيري سندس آنڊن کي ختم نه ٿي ڪري سگهي. تيئن پريوءَ جي يادگيري ارڻات سمرڻ، ستگرن جي يادگيري به توهان کي نئين جيون بخشيندي. توهان ڪال جي چڪر کان مڪت ٿي ويندا. پريميو! ان ڪري پريوءَ کي نه وساريو.

ست انت پرڪاش سوامي جن جا آيار مڃيا.

٢٢ فيبروري منجهند جو ٣ بجي سوامي جن جسٽس ايڇ. ڪي. چنداڻي ايڊرس هوم ملند ۾ پڌاريا. جتي دادا شري پيسومل چاندواڻي ۽ جسٽس شري ايڇ. ڪي. چنداڻيءَ جي جي ورسي اُتسو جو آيوجن ڪيو ويو. دادي ٿاڪري لڪاڻي سوامي جن کي قول مالها پيش ڪندي سندن سواگت ڪيو. پيرڻ ڪملا هيرانند چيو ته اسان جو سوڀاڳيه آهي جو اڄ اسان وٽ سوامي جن پڌاريا آهن.

سوامي جن پڇن ڳائيندي، شري ڪشنچند شاهاڻي ۽ ٻين ڪاريه ڪرتائن کي ڌنيواد ڏني جن ٻڍڙن جي سک سهنج لاءِ، سکي زندگي گذارڻ لاءِ ٻڍا گهر کوليو آهي. سوامي جن پنهنجي پروچن ۾ ٻڍڙن ٻڍڙين کي صلاح ڏني ته توهان جي زندگيءَ جي شام ٿي چڪي آهي، باقي وقت نام سمرڻ ۽ ستسنگ ۾ ۾ گذاريو. اُٿندي وهندي رسنا سان رام جپيو. ڪڏهن تو پريوءَ وٽان سڏ ٿئي. انت سهيلي ٿئي ان لاءِ ايڪانت ۾ ويهي پريوءَ کي ياد ڪريو.

شام جو ٥ بجي ڪرلا بمبئيءَ ۾ ڪپليشور مهاديو مندر طرفان شوراتري اُتسو جي سلسلي ۾ پوڄيه سوامي جن جي

ڊاڪٽر چاڳيمل هيرانندائيءَ سوامي جن جو سواگت ڪيو. هن موقعي تي سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته پستڪ ٻه- سچا ساٿي آهن. انهن جي اڀياس سان گيان جي ورڌي ٿئي ٿي. اهڙا پستڪ پڙهڻ جن مان نه صرف گيان جو وڪاس ٿئي، پر مانسڪ ۽ آتمڪ اُنتي ٿئي. اميد ته هن پستڪاليه مان وديارٿي پورو پورو لاڀ پراپت ڪندا.

اسڪول جي پرنسيپال ڀڳوانداس آسناڻيءَ سوامي جن جي ڏنل سهڪار لاءِ شڪرادائي ڪئي.

٢٨ فيبروري ڇنڇر ڏينهن صبوح جو ساڍي ١١ ٻجي پوجنيه سوامي جن ڪوٽا راجستان ۾ پڌاريا. اسٽيشن تي سوَن پريمين ڦول مالهائن سان سوامي جن جو سواگت ڪيو. پريم پرڪاش آشرم ڪوٽا طوفان سوامي ٽيئونرام مهاراجن جو جنمشتابدي اُتسو ملهايو ويو. منجهند جو ٢ ٻجي جهوليلعل مندر سنڌي ڪالونيءَ وٽان پوجنيه سوامي جن جي نيترتو ۾ شاهي جلوس نڪتو. هزارين پريمي ان جلوس ۾ رام نام جون ڌنيون لڳائيندا هليا ۽ اُهو جلوس پريم پرڪاش آشرم ۾ سماپت ٿيو. سوامي جن ستسنگ ورکا ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي. سوامي جن پريمين کي اپيل ڪئي ته روز ڪجهه نه ڪجهه وقت نام سمرڻ ڪريو ۽ پراُپڪار جا ڪاريه ڪيو. جوئا مانس شراب کان ڪنارو ڪريو. ساتوڪ کاڌو کائو. سنت مدوهرلعل سوامي جن جي شڪرادائي ڪئي.

آڪاشواڻي بمبئيءَ تان ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جنمشتابدي اُتسو سنبنڌ ۾ ڪاريه- ڪرم پرسارت ڪيو ويو. پوجنيه سوامي جن ان ڪاريه ڪرم ۾ ستگرو مهاراجن کي پشپانجلي ڀيٽ ڪندي چيو ته ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج مهان وڀوتي هئا. ستگرو مهاراجن پريم پرڪاش منڊل ٻرپا ڪري هزارن ستلن

رکي ويئي. اسڪول جي وائيس پرنسيپال شري گيانچند شهدادپوري پوڄ سوامي جن جي جيون ڪاريه تي روشني وجهندي سواگت ڪيو. پوڄيه سوامي جن وديارٿين کي انعام ڏيندي چيو ته گهر ۾ وڏڙن ۽ اسڪول ۾ اُستادن جي عزت ڪريو. سندن آگيا ۾ هلو. ڪوڙ ڪان ڪنارو ڪريو. جيون ۾ سادگي ۽ سچائيءَ جي ساکي ڏيو. هندستان ڪاڏو نه ڪاڏو، جوئا شراب سگريٽن جو واهپو زندگي تباهه ڪري ٿو، انهن شين کان سدا پري رهو.

ان موقعي تي سنت برهمداس، داس ۽ شري سرچند صابلاڻيءَ پڻ سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي. جونيئر پرنسيپال شري رام آئلاڻيءَ سوامي جن جو آڀار پردرشن ڪيو.

شام جو ٦ بجي آشرم ۾ رشي رگهورام جي ورسي ملهائي ويئي. ان موقعي تي پوڄيه سوامي جن ستسنگ پروچن ڪندي چيو ته رشي رگهورام گهر گرهست ۾ وئراڳ ڌارڻ ڪيو.

سنت شاسترن ۽ شريمد ڀڳوت گيتا جو هن اونهون ابياس ڪيو. سچو گاندي وادي هو. گيان جو گلزار هو. ايشور ڀڳت به هو ته ديش ڀڳت به هو. پياري جيوٽداس آهوجا، سنت ديو پرڪاش ۽ داس رشي رگهورام کي شردانجلي ارپڻ ڪئي.

رات جو ١٠ بجي سائين هرچورام صاحب جي ٽلهي تي سنت ڏيونرام جي ورسيءَ جي موقعي تي سوامي جن ستسنگ ورکا ڪئي. سنت روپارام سوامي جن جو سواگت ڪيو.

پوڄيه سوامي جن ٢٧ فيبروري صبوح جو ٧ بجي بمبئيءَ مان هوائي جهاز رستي احمدآباد ۾ پڌاريا. صبوح جو ساڍي ٨ بجي سوامي جن آدرش هاء اسڪول ڪبيرنگر ۾ سوامي ٽيئونرام پستڪاليه جو مهورت ڪيو. آدرش وديا منڊل جي پريزيڊنٽ

اڇوت آهيان، اپوتر آهيان، توهان براهمڻ آهيو. مونکان اهو ٿانءُ
ڪيئن ٿي کڻائين؟ اُن براهمڻ ڪنيا وراڻيو، مان توهان کي پوتر
بڻائي پوءِ ئي هي ٿانءُ کڻايان ٿي. تون مکہ سان ٽي دفعا شري
رام، شري رام، چئہ. رام نام اُچارڻ سان تون پوتر ٿي ويندين
اُن اڇوت ٽي دفعا رام رام اُچاريو ۽ اُهو پاڻيءَ وارو ٿانءُ اِن
ڪنيا جي مٿي تي رکيو. اها ڪنيا جڏهن گهر پهتي تڏهن
سندس پتا هن کان پڇيو تہ اڄ توسان ڪا ساهيڙي بہ ساڻ
ڪونہ هئي، تہ اهو ٿانءُ مٿي تي ڪيئن رکيو. ڪنيا چيو بابا
اُتي هڪ هريجن بيٺو هو. اُن کان رام نام اُچارائي، پوتر ڪري
پوءِ هن کان ٿانءُ کڻائڻ لاءِ چيم. اهو برهمڻ ڀڳت جن هو.
اهو ٻڌي پنهنجي ڌيءَ کي چيائين ”بالڪي، رام جو نام هڪ
دفعو اچارڻ سان بہ اپوتر جيوَ پوتر ٿي ويندو آهي. تو ٽي دفعا
پرڀوءَ کي پڪاري ڇو تڪليف ڏني. اِهو ٻڌي ان ڪنيا
محسوس ڪيو تہ رام جو نالو جيڪڏهن پريم شرڌا سان اُچاريو
وڃي ٿو تہ اپوتر شرير چاهي من رام نام دواران پوتر ٿئي ٿو.
تنهنڪري پيارا، جتي بہ هجو، ڪنهن بہ حالت ۾ هجو، رام
نام اچاريندا رهو. سنڌ ۾ ڪيترائي سنت ٿيا آهن، اهي،
کي وڏوان ڪين هئا، سادا سودا سرل چت اٿندي ويهندي
رام رام اُچاريندا هئا. رام نام اچاريندي اچاريندي سندن زبان
۾ سڌي اچي ويندي هئي. ان جي زبان کي طاقت اچي ويندي
هئي. اِها طاقت هئي رام نام جي. اجاميل پاپي هو. انت
ڪال ۾ پنهنجي پٽ نارائڻ کي ور ور پڪاريائين. نارائڻ نارائڻ
چوندي سندس پکيئڙو پرواز ڪري ويو ۽ پياري جو اُڌار ٿي
ويو. اجاميل جهڙي دشت پرورتي واري بہ پرڀوءَ جو نالو
پڪاريندي موکش گتي پراپت ڪئي. توهان بہ ڪنهن نہ ڪنهن
نموني پرڀوءَ جو نالو اُچاريندا رهو. توهان جو اُڌار ۽ ڪلياڻ ٿيندو.

کي سڃاڻي ڪري پرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪيو. ستگرو مهاراجن هندي ۽ سنڌيءَ ۾ امولڪ واڻي لکي آهي، جا پريم پرڪاش گرنٿ ۾ سنگرهيت آهي. هڪ سو سال اڳ سنڌ جي ڪنڊڙي ڳوٺ ۾ ستگرو مهاراجن جنم ورتو. اڄ ديش وديش ۾ سندن سرهاڻ پکڙيل آهي. اسين به سندن سڌانتن تي هلي جيون سڦل ڪريون.

وڏالا سنڌي برادر منڊل طرفان هر سال جيان ۴ مارچ کان ١٥ مارچ تائين سوامي جن جي ستسنگ جو ڪاريه ڪرم رکيو ويو سوامي جن شري چاندومل نامي مل جي گهر ۾ رهيا. سوامي جن يارهن ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته جيڪڏهن سنسار روپي ساگر مان پار پهچڻ ٿا چاهيو ته نام جي ٻيڙيءَ ۾ چڙهو، نه ته ته ڀؤ ساگر ۾ ٻڏي ويندا. ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

بيڙا هرڪا نام هئه، چڙهت نه جي نر تانهه،
ڪهه **ٽيئُون** سي موڙ نر، ٻُوبت ڀؤ جل مانهه.

پريميو! هر وقت پرڀوءَ جو نام جپيو. جئين جئين توهان نام جپيندا، تيئن تيئن توهان جي دل جي ڪڙڪي کلندي ويندي چت نرمل ٿيندو ويندو. رام نام اُچارڻ سان اپوتر جيو به پوتر ٿي پوندا آهن.

هڪ نديءَ جي ڪناري هڪڙو ڳوٺ هو. ان ڳوٺ جا رهواسي اُن نديءَ تان ئي پيئڻ لاءِ پاڻي کڻي ايندا هئا. هڪ دفعي ان ڳوٺ جي هڪ برهمڻ ڪنيا نديءَ تي پاڻي ڀرڻ ويئي، پاڻيءَ وارو ٿانءُ وڏو هو. هوءَ اڪيلي سر اُهو مٿي تي رکي ڪين ٿي سگهي. نديءَ جي ڪناري هڪ هريجن بيٺو هو. هن اُن کي سڏ ڪري چيو ته هي ٿانءُ مونکي مٿي تي رکاءِ. تڏهن اُن شخص وراڻيو، تون مونکي ڪين سڃاڻين. مان

اڇوت آهيان، اپوتر آهيان، توهان براهمڻ آهيو. موکان اهو ڳانءُ
کيئن ٿي کڻائين؟ اَن براهمڻ ڪنيا وراڻيو، مان توهان کي پوتر
بڻائي پوءِ ئي هي ڳانءُ کڻايان ٿي. تون مک سان ٽي دفعا شري
رام، شري رام، چئُه. رام نام اُچارڻ سان تون پوتر ٿي ويندين
اَن اڇوت ٽي دفعا رام رام اُچاريو ۽ اَهو پاڻيءَ وارو ڳانءُ اِن
ڪنيا جي مٿي تي رکيو. اها ڪنيا جڏهن گهر پهتي تڏهن
سندس پتا هن کان پڇيو ته اڄ توسان ڪا ساهيڙي به ساڻ
ڪونه هئي، تو اهو ڳانءُ مٿي تي ڪيئن رکيو. ڪنيا چيو بابا
اُتي هڪ هريجن بيٺو هو. اُن کان رام نام اُچارائي، پوتر ڪري
پوءِ هن کان ڳانءُ کڻائڻ لاءِ چيم. اهو برهمڻ ڀڳت جن هو.
اهو ٻڌي پنهنجي ڌيءَ کي چيائين ”بالڪي، رام جو نام هڪ
دفعو اچارڻ سان به اپوتر جيوَ پوتر ٿي ويندو آهي. تو ٽي دفعا
پرڀوءَ کي پڪاري ڇو تڪليف ڏني. اِهو ٻڌي ان ڪنيا
محسوس ڪيو ته رام جو نالو جيڪڏهن پريم شرڌا سان اُچاريو
وڃي ٿو ته اپوتر شرير چاهي من رام نام دواران پوتر ٿئي ٿو.
تنهنڪري پيارا، جتي به هجو، ڪنهن به حالت ۾ هجو، رام
نام اچاريندا رهو. سنڌ ۾ ڪيترائي سنت ٿيا آهن، اهي،
ڪي ودوان ڪين هئا، سادا سوُدا سرل چت اٿندي ويهندي
رام رام اُچاريندا هئا. رام نام اچاريندي اچاريندي سندن زبان
۾ سڌي اچي ويندي هئي. ان جي زبان کي طاقت اچي ويندي
هئي. اِها طاقت هئي رام نام جي. اجاميل پاپي هـو. انت
ڪال ۾ پنهنجي پٽ نارائڻ کي ور ور پڪاريائين. نارائڻ نارائڻ
چوندي سندس پکيئڙو پرواز ڪري ويو ۽ پياري جو اُڌار ٿي
ويـو. اجاميل جهڙي دشت پرورتي واري به پرڀوءَ جو نالو
پڪاريندي موڪش گتي پراپت ڪئي. توهان به ڪنهن نه ڪنهن
نموني پرڀوءَ جو نالو اُچاريندا رهو. توهان جو اُڌار ۽ ڪلياڻ ٿيندو.

ڪي سڃاڻي ڪري پرڀوءَ جي راهه ۾ ڇڪيو. ستگرو مهاراجن هندي ۽ سنڌيءَ ۾ امولڪ واڻي لکي آهي، جا پريم پرڪاش گرنٿ ۾ سنگرهيت آهي. هڪ سو سال اڳ سنڌ جي ڪنڊيءُ ڳوٺ ۾ ستگرو مهاراجن جنم ورتو. اڄ ديش وديش ۾ سنڌين سرهاڻ پکڙيل آهي. اسين به سنڌين سڌانتن تي هلي جيون سڦل ڪريون.

وڏالا سنڌي برادر معبد ل طوفان هر سال جيان ۴ مارچ کان ۱۵ مارچ تائين سوامي جن جي ستسنگ جو ڪاريه ڪرم رکيو ويو سوامي جن شري چانڊومل نامي مل جي گهر ۾ رهيا. سوامي جن يارهن ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته جيڪڏهن سنسار روپي ساگر مان پار پهچڻ ٿا چاهيو ته نام جي ٻيڙيءَ ۾ چڙهو، نه ته ته ڀوَ ساگر ۾ ٻڏي ويندا. ستگرو مهاراج فرمائين ٿا:

ٻيڙا هرڪا نام هئي، چڙهت نه جي نر تانهه،
ڪهه **ٽيئون** سي موڍ نر، ٻُوبت ڀوَ جل مانهه.

پريميو! هر وقت پرڀوءَ جو نام جپيو. جئن جئن توهان نام جپيندا، تيئن تيئن توهان جي دل جي ڪڙڪي ڪلندي ويندي چت نرمل ٿيندو ويندو. رام نام اُچارڻ سان اپوتر جيوَ به پوتر ٿي پوندا آهن.

هڪ نديءَ جي ڪناري هڪڙو ڳوٺ هو. ان ڳوٺ جا رهواسي اُن نديءَ تان ئي پيئڻ لاءِ پاڻي کڻي ايندا هئا. هڪ دفعي ان ڳوٺ جي هڪ برهمڻ ڪنيا نديءَ تي پاڻي ڀرڻ وئي، پاڻيءَ وارو ٿانءُ وڏو هو. هوءَ اڪيلي سر اُهو مٿي تي رکي ڪين ٿي سگهي. نديءَ جي ڪناري هڪ هريجن بيٺو هو. هن اُن کي سڏ ڪري چيو ته هي ٿانءُ مونکي مٿي تي رکاءِ. تڏهن اُن شخص وراڻيو، تون مونکي ڪين سڃاڻين. مان

ٻين سڀني ستسنگ ورڪا ڪئي. ٢٣ مارچ پرڀات جو اُتسوَ جو پلئه ٻائيندي سوامي جن چيو ته ڀڳوان جي ڀڳتي ڪير به ڪري سگهي ٿو اُن لاءِ ڪو به ٻنڌڻ ڪونهي. شاهه لطيف چوي ٿو:

”ذات نه آهي ذات تي، جو وڃي سو لهي.“

ڀڳتي، نه عمر سان واسطو رکي ٿي، نه ذات پات سان. ڪيترا پيارا گهٽ جاتيءَ ۾ پيدا ٿي ڪري ڀڳتيءَ جي راهه ۾ اڳتي وڌيا ۽ مهان بڻيا. سڌنو ڪاسائي، اجاميل، گڻڪا، نيچ پيشي وارا به پرڀوءَ جي ڀڳتيءَ سبب سريشٽ بڻيا. ڀڳت پرهلاد، ڀڳت ڌروُ ننڍڙا ٻالڪ پر ڀڳوت ڀڳتيءَ سبب وڏڙن کان وڏڙا ٿي ويا.

پسون پکي به پرڀوءَ جي ڀڳتيءَ سبب اُتم پدوي پائين ٿا. جئن ٻيڙيءَ ۾ اوچ نيچ، ننڍو وڏو، غريب شاهوڪار، پکي پسون به چڙهي ندي پار ڪن ٿا، تئن ڀڳتيءَ روپي ٻيڙيءَ ۾ ڪير به چڙهي ڀوساگر پار ڪري سگهي ٿو. بنا ڀڳتيءَ جي هن دنيا جي درياهه مان پار پوڻ مشڪل آهي. دنيا جي درياهه ۾ ڪيترا ئي ڪچ مڇ وڪارن روپي واگهو وات ڦاڙيو ويٺا آهن. لوڀ جون لهرون ۽ ڪام جو ڪارونڀار لڳو پيو آهي. ڀڳونت ڀڳتيءَ جي ٻيڙي ئي جيو کي پرڀوءَ جي پار پهچائيندي. سنت ڪوي نارائڻداس انڪري چوي ٿو:

ايش ڀڳتي ۾ هوت هئه، سب ڪا هي اڌڪار،
ڀوگت ناوَ ۾ ٻئٺڪر، هوتي هئن سب پار.

ڀڳتي وهنوار ۾ ٻاڌڪ ڪين آهي. ڪيترائي گهر گرهست ۾ رهي ڀڳتي مارگ ۾ اڳتي وڌيا. نه صرف پاڻ پرڀوءَ جو درشن ڪيائون مگر هزارن کي پرڀوءَ جي راهه ۾ چڪيائون.

رواجي طرح چوندا آهن ته ٻه گدرا هٿ ڪين ايندا. پوڄ ستگرو سروانند مهاراج چوندا هئا ته ٻه گدرا ته نهيو پر پنج گدرا به هٿ ۾ کڻي سگهبا آهن. صرف رمز کپي. چلهيءَ ۾ پنج گدرا

گانڌي نگر ڪولهاپور پريم پرڪاش منڊل ۾ ١٩ مارچ کان ٢٣ مارچ تائين پنجون وارشڪ اُتسو ۽ سوامي ٽيئونرام مهاراج جو جنم شتابدي اُتسؤ ملهايو ويو. ان اُتسو سمبنڌ ۾ پوڄيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراج منڊليءَ سميت ١٩ مارچ صبوح جو گانڌي نگر ۾ پڌاريا. گانڌي نگر اسٽيشن تي هزارن پريمين سوامي جن جو بئنڊ باجن ۽ ڦول مالهائن سان سواگت ڪيو. صبوح جو ٩ بجي سوامي جن ستائن ڌرم ڌوڄا جهلائي اُتسو جو آرنڀ ڪيو. هن موقعي تي ڪولهاپور ضلع جو ڊي. ايس. پي. پڻ سوامي جن کان آشيرواد وٺڻ آيو. ڀائي ششي گجواڻي، ڊاڪٽر ديال آشا، ڀائي رميش تنواڻي ۽ ڀائي رميش لعلواڻي سوامي جن جي جيون ڪاريه تي روشني وڌي. ڊي. ايس. پيءَ چيو ته هي ڌارمڪ آيوجن ڏسي ۽ پوڄيه سوامي جن جو درشن ڪري مان نهال ٿيو آهيان. سوامي ڌرمداس پڻ آشيرواد ڏني. پوڄيه سوامي جن چيو ته سوامي ٽيئونرام مهاراج پريم جو اوتار هئا. توهان پڻ پاڻ ۾ پريم ۽ ايڪتا سان هلي جاتي ۽ ديش جو شان بلند ڪيو. اڄ توهان ستگرن جي جنم شتابدي سلسلي ۾ جلوس ڪڍي رهيا آهيو، ان ۾ جهجهي تعداد ۾ شريڪ ٿيو. جي توهان ستگرن جي ڪارج ۾ شامل ٿيندا ته ستگرو مهاراج توهان جي ڪارج ۾ اچي شامل ٿيندا ۽ آسيس ڏيندا.

شام جو سوامي جن جي نيترتوَ ۾ ڪولهاپور شهر ۾ شاهي جلوس ڀڳوان شري گڻيش جي مندر کان نڪتو. رات جو ڪولهاپور ۾ هڪ سندر هال ۾ سوامي جن ۽ ٻين شرڌالن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج کي پشپانجلي ارپت ڪئي ۽ آڪاشواڻيءَ طرفان سڄو پروگرام رڪارڊ ڪري ٻئي ڏينهن پرسارت ڪيو ويو.

٢٠ مارچ کان ٢٢ مارچ ٽيئي ڏينهن پوڄيه سوامي جن ۽

٢٩ مارچ آرتوار صبوح جو ٩ بجي پوجنيه سوامي جن گوڏرا مان واپس اُلهاسنگر ۾ پڌاريا. آشرم ۾ مهاراشٽر آيورويدڪ چڪتسا منڊل جو سميلن ۽ چڪتسا شوَر ڊاڪٽر ايشوري گانڌي ۽ ٻين وڏين جو پرشارت سان آيوجن ڪئي وئي. مڌجهند جو ١٢ بجي سوامي جن وڏين جي سميلن ۾ پروچن ڪندي چيو ته آيوروِيد چڪتسا اسانجي پراچين چڪتسا آهي. ڪايا کي نروگھ رکڻ لاءِ آيورويدڪ پرڻالي لاڀدايڪ آهي. اسان وديشي دوائن جو پريوگ ڪري ڪيترين بيمارين کي نمنتون ٿا ڏيون. اِنڪري آيورويدڪ چڪتسا جو پرچار ڪرڻ گهرجي.

٣١ مارچ سنڌ نئشنل هاءِ اِسڪول اُلهاسنگر ٤ ۾ سوامي جن جي زير صدارت سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون تي وياکيان چٽاپيٽي رکي وئي. پرنسيپال گهنشام آهوجا سوامي جن جو سواگت ڪيو ۽ سوامي جن وياکيان ڏيندڙ وديارٿين کي انعام ڏنا.

سوامي ٽيئونرام جنم شتابدي اُتسو ۽ پريم پرڪاش منڊل جو ٦٦ وارشڪ اتسؤ امراپور استان جئپور ۾ ١١ اپريل کان ١٥ اپريل تائين پوجنيه سوامي شانتي پرڪاش مهاراجن جي اڌيڪشتا ۾ ملهايو ويو. ١٠ اپريل سوامي گرمکداس جي ورسي ملهائي وئي. شام جي ستسنگ ۾ پوجنيه سوامي جن ستسنگ ڪندي سوامي گرمکداس جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

پوجنيه سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته هڪ سؤ سال اڳ سنڌ جي پاوَن ڀومي تي ستگرو مهاراج اوتار ورتي آيا. ستگرو مهاراجن پريم پرڪاش منڊل ٺاهي ڪيڏو نه نام جو پرچار ڪيو. ستگرو مهاراجن جي ستسنگ ۾ ڏاڍو تاثير هوندو هو. هندو چاهي مسلمان ستگرو مهاراجن جا ڪلام ۽ ٻچن ٻڌي ڏاڍو متاثر ٿيندا هئا. پرسنتا آهي جو هن سال سندن جنمشتابدي ديش وديش ۾ سنت ۽ پريمي ملهائي رهيا آهن. سندن امولیه سکيائون پريم پرڪاش گرنٿ ۾ سمايل آهن، اُنهن تي عمل ڪريون.

وجهي هٿ ۾ ڇلي ڪڻ تـــ پنج گدرا ڪٽڻ به سؤلا آهن. تيئن ڀڳتيءَ جي ڇلي ساڻ هجي ته ماڻهو ڪيترائي وهنوار جا ۽ ڌرم جا ڪاريه ڪري سگهي ٿو.

٢٣ مارچ صبوح جو پوڄيه سوامي جن جهوليلعل مارڪيٽ ۽ هيراڻي مارڪيٽ جو مهورت ڪندي چيو ته سنڌين واپار جي کيتر ۾ نالو ڪيو آهي. سنڌين جوان سنتانت ۾ وشواس آهي ته ٿو ري ڪٿي گهٽي برڪت.

پريميو! پنهنجي ڪمائيءَ جو ڪجهه حصو دان پنج ۾ خرچ ڪريو.

٢٤ مارچ سوامي جن اچلڪرنجيءَ ۾ پـــڌاريا. اُتي پياري ٻوجلعل هيراڻيءَ پنهنجي گهر ۾ سوامي جن جو جنمدن ملهايو. اُتان سوامي جن بيلگام روانا ٿيا. اتي ٢٤ – ٢٥ مئي سوامي جن ستسنگ ورڪا ڪئي.

گوڌرا ۾ پريمين سـتـگـرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جنم شتابدي اُتسؤ ٢٧ – ٢٨ مارچ ١٩٨٧ شري ارجـنـداس ماڪيجاڻي هال ۾ پوڄيه سوامي جن جي پرڌانپٽي هيٺ ملهايو. ان اُتسؤ سنبنڌ ۾ پوڄيه سوامي جن ٢٧ مارچ صبوح جو گوڌرا ۾ پڌاريا. سندن عزت ۾ شاهي جلوس ڪيو ويـو. شري گوبندرام رانولاڻي سوامي جن جو سواگت ڪيو.

سوامي جن ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي مهما جـو پيهن ڳائيندي چيو ته ستگرو مهاراج هزارن پريمين کي شري سنتام ساکيءَ جو منتر ڏيئي سندن مارگه درشن ڪيو. ستگرو مهاراج مهان ودوان گيانوان هئا. سادگيءَ جي صورت ۽ نمرتا جي مورت هئا. پريميو! توهان به ستگرو مهراجن جي سکيائن تي هلي جيون سڦل ڪريو. گهر گرهست ۾ رهندي نام جپيو، دان پنج ڪريو. سڀني ڀاڻين کي پنهنجو پيار ڏيو.

۾ ڏيکاريل آهي ته ڪيس ڏيءَ ڄمندي. هن کان اڳ ڪيس ڌيئر آهن. هيءَ ڏاڍي وياڪل ٿي پيئي آهي. انڪري پوڄيه سوامي جن کي ويندي ڪريو ته اُتسوَ جي موقعي تي پلنگ پائين، جئن ريٽا کي ڪڪيءَ جي بدران ڪڪو ڄمي. سندس جهول ڀائي ٿئي. سنت انند پرڪاش پوڄ سوامي جن کي فون جو احوال ٻڌائيندي پلنگ پائڻ لاءِ عرض ڪيو. مگر ميلي جي ڀيڙ سبب سوامي جن ساري سنگت جو گڏي پلنگ پائيندا آهن. اُتسو جي سماپتيءَ کان پوءِ سوامي جن جئپور کان اِندور ٽرين ۾ وڃي رهيا هئا ته چتوڙ گڙهه اسٽيشن تي سنت انند پرڪاش وري سوامي جن کي ريٽا کي پٽر سنتان ٿيڻ لاءِ پلنگ پائڻ جي ويندي ڪئي. سوامي جن چيو پيارا! جڏهن صورت ۾ ايڪسري ۾ بالڪي ڏيکاريل آهي ته بالڪ ڪيئن ڄمندو! تڏهن سنت انند پرڪاش وري عرض ڪندي چيو ته اوهان سمرٿ آهيو، ريٽا جي اِڇا پوري ڪريو. تڏهن سوامي جن چيو ته اسانکي اهڙي طاقت ڪٿي آهي. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج ئي سمرٿ آهن. ڪٿي ويندي ڪريون ٿا، وڌيڪ جئن ايشور اِڇا. سوامي جن اُتي ئي پلنگ پاتو. اپريل ۾ سوامي جن پلنگ پاتو، مئي ۾ جاڪرتا مان فون آيو ته ريٽا کي ستگرو مهاراجن جي ڪرپا سان ڪڪو ڄائو آهي. ايڪسري ۾ ڪڪي ڏيکاريل هئي. سوامي جن جي پلنگ پرارٿنا ڪڪيءَ کي ڪڪو بڻائي ڇڏيو. ريٽا ٺاڪرداس جي پٽ پڌري ٿي. سندس سارو پريوار باغ بهار ٿي پيو.

سنت اوڌوداس برهمچاري سندو گيتا گيان يوگ ٽرسٽ طرفان ۲۹ اپريل کان ۵ مئي ۱۹۸۷ تائين ٻڙودا ۾ گيتا گيان مها يگيه جو آيوجن ڪيو. ۳۰ اپريل سوامي جن اُن اُتسوَ سنبند ۾ ٻڙودا ۾ پڌاريا. سنت اوڌوداس ۽ ڀاءُ پرتاب رامچنداڻي

ستگرو مهاراج ديا ۽ پريم جي مورت هئا. اسانجي جيون ۾ ديا ۽ پريم جي کوٽ آهي. جيون ۾ ديا ۽ پيار جي جوت جڳايو. نت نيم ستسنگ ۾ اچي لاڀ حاصل ڪريو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

ستسنگ تيرٿ روپ هئي، ستسنگ موڪش دوار،
ڪهه ٽيئون تج ڪسنگ ڪو، ستسنگ ڪر نرڌار.

پريميو! ستسنگ تيرٿ آستان سمان آهي ۽ مڪتيءَ جو دروازو آهي. ان ڪري روز ڪجهه وقت بچائي ستسنگ ۾ اچو. سنتن ستپرشن جا وچن شروع ڪري انهن تي عمل ڪندا ته توهان جي زندگي ڌنين ٿي پوندي.

جئن مڌش لاءِ کاڌو پيتو نند ضروري آهي تئن ستسنگ به تمام ضروري آهي. ڪيترا پيارا ستسنگ کان نڪرڻ لاءِ بهانا بڻائيندا آهن ته ڪين ستسنگ لاءِ وقت ئي ڪونه ٿو ملي. ٽي ٽي چار چار دفعا کاڌي کائڻ لاءِ، چانهيون پيئڻ لاءِ، گپن شپن هڻڻ لاءِ وقت آهي، باقي ستسنگ لاءِ وقت ڪين آهي. جتي چاهه آهي اتي راهه آهي. جي سکيو ٿيڻ چاهيو ته ستسنگ ڪريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج فرمائين ٿا:

ڪهه ٽيئون اس جڳت ۾ جو چاهو آرام،
سادو سنگ نت هي ڪرو، سمرو هر ڪا نام.
ڪهه ٽيئون ستسنگ سي، ملت پدارٿ چار،
ٽانتي تم ستسنگ ڪر، نشچي من ۾ ڌار.

سنتن جو سنگ ڪام، ارٿ، ڌرم، موڪش، چارئي پدارٿ ڏيڻ وارو آهي، ان ڪري سديوَ سنتن جو سنگ ڪريو.

جاڪرتا مان جئپور امراپور استان تي سنت انت پرڪاش کي ڀيڻ ڀاري لويعا ناٿاڻيءَ فون ڪيو ته ڀيڻ ريٽا ٺاڪرداس ڀيرو ڀاري آهي. سندس ايڪسري ڪرايو ويو آهي، جنهن

جي راهه ٻڌايائون. پريميو! توهان ٻه سندن سکيائن تي عمل ڪري منش جيون سڦل ڪريو.

ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج جن جو ١٠١ جنمدن اُتسو سوامي بسنترام پريم پرڪاش آشرم دهلي گيٽ اجمير ۾ ٢٧ جون کان ١ جولاءِ ١٩٨٧ تائين ملهايو ويو. پوڄيه سوامي جن ان اُتسو سمبنڌ ۾ ٢٤ جون اجمير ۾ پهچي ويا. اُتي سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي.

٢ جولاءِ سوامي جن جوڌپور ۾ پڌاريا. اُتي گرو سنگت دربار ۾ پياري لونگمل پيرواڻيءَ سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن اُتي ٻه ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. ٥ جولاءِ سوامي جن احمدآباد سمرت نگر جي سوامي وويڪانند هال ۾ ستسنگ ڪيو.

١١ جولاءِ گرو پوڄا جي پوتر ڏينهن سوَن شرڌالن ستگرو مهاراج ۽ سوامي جن جي پوڄا اُپاسنا ڪئي. سوامي جن گروءَ جي مهما ڪندي چيو:

سدا سڪل نوارهين ديڪر آتم گيان،
ڪهه **ٽيئون** اس جگت ۾ ستگرو سو پهچان.

پريميو! سچو گرو شش جا سدا ڀرم نورت ڪري کيس آتم گيان ڏيئي آتم ساکياتڪار ڪرائي ٿو. ستگرو دواران ڏنل منتر جو جاپ ڪريو. جاپ ڪندي ڪندي توهان جي انيوَ جودوار کلندو. گرو منتر جي سادنا ۾ وڏي شڪتي آهي. وشواس رکي سادنا ڪريو ته توهان جو جيون سڦل ٿئي.

١٣ جولاءِ ١٩٨٧ صبوح جو ١٠ بجي پوڄيه سوامي جن سوامي ٽيئونرام منڊلي الهاسنگر ٢ جي نئين ستسنگ هال جي ڀومي پوڄا ڪرائي. سوامي جن ان موقعي تي پياري جيوٽداس آهوجا، پياري موٽومل چانڊواڻي، ڀڳوانداس ڪيسواڻي، رامچند نانڪرام کي ڌنيواد ڏيندي چيو ته توهان هٿ ستسنگ هال ٺهرائي آتم

سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن اُتي ٽي ڏينهن ستسنگ ڪندي چيو ته شريمد ڀڳوت گيتا اسانجو اموليه امر خزانو آهي. ڀڳوان شري ڪرشن جي مکاروند جي هيءَ امرت واڻي شرڻ ڪرڻ سان ئي آتم گيان جي پراپتي ٿئي ٿي. پريميو! توهان سوڀاڳيشالي آهيو جو هت هر سال سنت اوڌوداس گيتا گيان يگيه جو آيوجن ڪري! توهان کي شريمد ڀڳوت گيتا جو امرت پيئاري ٿو. نت نيم ان مهان گرنٿ جو ابياس ڪريو ۽ پنهنجي جيون ۾ شريمد ڀڳوت گيتا جون سکيائون هلايو پرم آنند پايو.

پريم پرڪاش آشرم آگري ۾ ستگرو سوامي ٽيئونرام مهراجن جو جنمشتابدي اُتسو ٢٤ مئي ١٩٨٧ کان ٢٨ مئي تائين ملهايو ويو. اُن اُتسو سنبنڌ ۾ پوڄيه سوامي جن ٢٦ مئي آگري ۾ پڌاريا. شري ڀڳوانداس سوامي جن جو سواگت ڪيو. شام جو ٤ بجي سوامي جن جي نيترتو ۾ شوڀا ياترا نڪتي. ٻئي ڏينهن سوامي جن سنڌي ڌرمشالا ڪالا محل ۾ ستسنگ ڪندي ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن جي جيون تي روشني وڌي.

٢١ جون آرتوار ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جو سوامي جن پمپري ڪالونيءَ ۾ سنت ڪيول پرڪاش جي ٻارهي جي موقعي تي ستسنگ ڪندي چيو ته سنت ڪيول پرڪاش سوامي گوالانند مهاراج جو پرم شش هو. سانت ئي سانت ۾ ڀڳوت ڀڄن ڪندو هو. ڪڏهن تيرٿ ميريءَ ۾ ڪين هوندو هو. کيس ڪيڏي نه شاريرڪ پيڙا هوندي هئي، تڏهن به مشڪندو رهيو. شل پرماتما کيس پنهنجي ڪمل چرنن ۾ نواس ڏئي.

٢١ جون شام جو سوامي جن سوامي اونڪارآنند آشرم اُلهاسنگر ٥ ۾ سوامي اونڪارآنند جي پٺيه تٿي اُتسو سنبنڌ ۾ ستسنگ ڪندي چيو ته سوامي اونڪارانند مهان گيانوان ۽ ودوان سنت هئا. ويدانت جا ماهر هئا. سوَن کي آتم گيان

ويساهه وڌيو. هوءَ روز ڏڌ جي چاڏي کڻي رام نام اُچاريندي نديءَ ۾ گهڙندي هئي، ڄڻ سڪيءَ تي پنڌ ڪندي هئي. هڪ ڏينهن هن ويچار ڪيو ته جنهن پنڊت جو مون وچن ڪيو آهي ان کي اڱڻ ۾ گهرايان. اها ماتا ان پنڊت وٽ وئي ۽ کيس وينتي ڪيائين ته سندس اڱڻ ۾ پير گهمائي ڀوڄن ورتائي. پنڊت سندس وينتي سويڪار ڪئي. ٻئي ڏينهن اُها ڏوڌڻ اُن پنڊت کي پنهنجي گهر وٺي اچڻ لاءِ آئي. ٻئي گڏجي جڏهن جمنا جي ڪناري تي آيا ته ان ماتا پنڊت کي چيو ته جمنا نديءَ ۾ گهڙو. پنڊت چيو ته ٻيڙيءَ ۾ چڙهي هن پار هلبو، ائين ڪيئن نديءَ ۾ گهڙبو. اُن ڏوڌڻ کيس چيو ته ان ڏينهن توهان ڪٿا ۾ چيو ته نام جي نؤڪا ڀوَ ساگر مان پار پهچائيندي آهي. سو مان رام نام اُچاريندي روز نديءَ ۾ گهڙندي آهيان ۽ سولائيءَ سان وڃي هن پار پهچندي آهيان. اوهان ٻه رام نام اچاري مون سان گڏ جمنا ۾ گهڙو. پنڊت اهو ٻڌي وسميه ۾ پئجي ويو ۽ چيائين مائي، تون ڪا پاڳل آهين! مونکي نديءَ ۾ ٻُڏو ڪين آهي. مونکي ڀوڄن تي ڪارائين يا نديءَ ۾ ٻوڙڻ لاءِ وٺي آئي آهين. مونکي ٻيڙيءَ ۾ وٺي هل. اها ڏوڌڻ رام نام اچاريندي جمنا نديءَ ۾ گهڙي ۽ جلدي هن پار پهچي وئي. اهو ڏسي اهو ڪٿا واچڪ پنڊت ڏندين آڱريون ڏيڻ لڳو. ڏوڌڻ پنڊت کي پريان اشارا ڪيا ته تون ٻه ائين نديءَ مان هليو اچ، مگر پنڊت جو رام نام ۾ پورو وشواس ڪين هو. کيس پنهنجي شرير جي چنتا هئي. جنهن ماتا ان پنڊت جو وچن ٻڌي رام نام ۾ وشواس رکيو، سا اڻ پڙهيل ڏوڌڻ ڪٿي وئي، پڙهيل پنڊت ائين رهجي ويو. ان ڪري پيارا، پريوءَ ۾ وشواس رکي پريم سان دل سان پريوءَ کي پڪاريو ته توهان جا ٻيڙا ٻه وڃي ٻني لڳندا. نام سمرڻ ۾ وڏي شڪتي آهي، جو شردا ۽ وشواس سان

ڪاري ڪري رهيا آهيو. ڪيترائي سنت مهاتمائون هت اچي ستسنگ ڪري نام جپائيندا.

سوراشٽر ۾ سوڪ سبب سوامي جن شيواڌارين جي ٽولي سوڪ پيڙتن جي لاءِ سوراشٽر ۾ موڪلي جتي ڀاءُ نيوندرام لوڪواڻيءَ جي سهڪار سان ڪن شهرن ۾ پاتالي نلڪا ٺهرايا ويا. روڪ ۽ سيڌي جي مدد ڪئي وئي. بهار ۾ ٻوڏ پيڙتن جي سهائتا لاءِ ڀاءُ دوارڪي سندراڻيءَجي سهڪار سان طوفان ۽ ٻوڏ پيڙتن کي مدد ڪئي وئي. سوامي جن بهار ۾ پيڙتن لاءِ هڪ سؤ جهوپڙيون ٺهرايون.

بنگلور سنڌي مرچنٽ ائسوسئيشن جي نيندڻ تي پوجيه سوامي جن ٣ آگسٽ مئسور مان بنگلور ۾ پڌاريا. ٤ آگسٽ صبوح جو سوامي جن پيرڻ ليلان جي گهر ستسنگ ڪيو ۽ شام جو گرو مندر ۾ ستسنگ ڪيو. ٥ آگسٽ صبوح جو سوامي جن گرو مندر ۾ ستسنگ ڪيو. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

پرڀوءَ کي دل سان ياد ڪريو، نه صرف زبان سان. ٻرماتما جو کهڙو به نالو وشواس سان جپيندا تہ توهان کي سڦلتا ملندي. ٽراپ هڪ پنڊت ڪٿا ڪندو هو. هڪ ڏينهن اُن پنڊت ڪٿا پئي ڪئي تہ هڪ ڏوڌڻ اُتان لنگهي ۽ هوءَ اُن ستسنگ ۾ ويهي ڀڳوان جي نام جي مهما ڪندي چيو تہ ڀڳوان جي نام جي جپڻ سان ڀوَ ساگر مان به پار لنگهي سگهجي ٿو. نام جي نؤڪا ۾ چڙهي هي دنيا جو درياهه پار ڪريو ن. اُن ڏوڌڻ ماتا پنڊت جي ان وچن ۾ ويساهه رکيو. هوءَ روز ٻيڙيءَ واري کي پئسو ڏيئي جمنا جي هن پر ويندي هئي. سندس جهوپڙي جمنا نديءَ جي هن پر هئي. اڄ جڏهن هوءَ جمنا نديءَ جي گهاٽ وٽ آئي تہ هري ڪرشن هري رام اُچاريندي نديءَ ۾ گهڙي. ٻنا ٻيڙيءَ ندي پار ڪري هن پر وئي. ايشور ۾ سندس

ويا. جڻايُو پڪي رام جي ڪم آيو ته امر ٿي ويو. سنت ڪبيرداس، ڀڳت ڪنور رام، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پنهنجي ڪرمن جي ڪري ئي مهان بڻيا. ست ڪرم ئي منش کي سکيو بڻائيندا آهن. ڪرم ڪندڙن جو به جس ته سندس وڏڙن جو به جس. ٽرين ۾ جهڙڪي ٽڪيٽ هوندي آهي اُن کي ڪنهن به ٽي. سيءِ جو ڊپ ڪين ٿيندو آهي. بنا ٽڪيٽ وارو ڊپ وچان هڪ هڪ اسٽيشن تي ڏسندو، متان ٽي. سي. نه پڪڙي. توهان کي به جيڪڏهن نام روپي ٽڪيٽ هوندي، ستڪرمن روپي ٽڪيٽ هوندي ته سنساري سفر ڪرڻ ۾ ڪا دقت ڪين ٿيندي، ڊپ ڪين ٿيندو ۽ ٻيا لوڪ سهيلا ٿيندا. ان ڪري خوب نام جپيو ۽ شڀ ڪرم ڪريو. ڊاڪٽر جي. ايس. گرناڻي سوامي جن جو سواگت ڪندي سندن شڪرادائي ڪئي.

دبئيءَ جي پريمين جي نمنترڻ تي پوڄيه سوامي جن ٢ سيپٽمبر دبئيءَ ۾ پڌاريا. دبئي هوائي اڏي تي ڊاڪٽر آسوداڻي، ڀاءُ گنگادر هوتچند، ڀاءُ هريش ڪڪواڻي، ڀاءُ ڀڳوان اُڏراڻي، ڀاءُ راجو لالا، ڀاءُ هريش ڪيماڻي ۽ ٻين ڪيترن پريمين سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن سان سنت ديو پرڪاش، سنت اننت پرڪاش، ديال آشا، سنت ٽوپڻداس ڀنجواڻي، پيارو گيانلعل گڏ هئا. سوامي جن ڀاءُ گنگادر روهڙا جي گهر ۾ رهيا. پيرڻ وندنا گنگادر ڏاڍي پريم سان سيوا ڪئي.

شام جو سوامي جن گرو مندر ۾ ستسنگ ڪندي چيو:

ست دارا اور لڪشمي، پاپي ڪو ڀي هوءِ،
سنت سماگم هر ڪٿا، تلسي درلڀ دوءِ.

پريميو! توهان کي ڌنيواد آهي جو نت نيم گرو دربار ۾ اچي ستسنگ جو لاڀ وٺو ٿا. سنساري سنبنڌي ته پاپين کي به هوندا

جپيندو سوئي سڦلتا جو سهرو ٻڌندو.

٥ آگسٽ سوامي جن دادا امر جي ستسنگ هال ۾ ستسنگ ڪيو. دادا امر سوامي جن جو سواگت ڪيو. ٦ آگسٽ سوامي جن ليلا ڀيڻ جي ستسنگ هال ۾ ستسنگ ورڪا ڪئي. ٧ آگسٽ سوامي جن الهاسنگر آشرم ۾ واپس آيا.

٩ آگسٽ آرتوار ڏينهن سوامي جن جو ٨١ جنمدن اتسؤ جنتا جناردن پريشد جي شهاري آشرم ۾ ملهايو ويو. صبوح جو سوامي جن سفيد پوش ڀينرن کي روڪ سهائتا، اناج ۽ چادرون ڏنيون. شام جي ستسنگ ۾ ڪيترن پريمين سوامي جن کي پشپانجلي ڏني. سوامي جن پروچن ڪندي چيو:

اڪ ڀگوت ڪي نام بن، بول نه دوُجي بات،
ڪهه ٽيڪُون هر نام ڪا، سمرن ڪر دن رات.

پريميو! مانش جيون جي سارٿڪتا آهي نام سمرڻ ۽ شيوا ۾. ڪيترا پيارا ودوتا هوندي به پريوءَ کان پري رهجي وڃن ٿا. شاهه لطيف به آکيو آهي:

"پاڻيءَ مٿي جهوپڙا، مورک اُڃ مرن."

توهان به ستسنگ ۾ اچي ڪجهه سکيا هنڊايو، جيون سڦل بڻايو.

٣١ آگسٽ رات جو شاليمار سوسائٽي الهاسنگر ٢ ۾ پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته اڄ پياري ڊاڪٽر گروناڻيءَ جي ٻالڪ جو جنمدن آهي. جنم معنيٰ خوشي. جنمدن جو ڏينهن اميدن جو پيدار آهي ته ٻالڪ اڳتي هلي ماتا پتا گرن وڏن جي شيوا ڪندو، سماج جي شيوا ڪندو. ٻالڪ جو جهڙو نالو رتن آهي، ايشور ڪرپا سان اڳتي هلي شل هو سماج جو سچو رتن بڻجي. پريميو! ستسنگ ۾ اچي به جيڪڏهن رام نام جو رنگ نه لڳي ته ڪهڙو فائدو. رام جي سنگ ۾ پکي به تري

ٻوٽي ڪٽڻ ويو. شري لڪشمڻ ڀيلڻيءَ جو جيڪو ڦل نفرت وچان پاسيرو ڦٽي ڪيو هو، اُن مان ئي سنجيوني ٻوٽي پيدا ٿي ۽ اُن سنجيوني ٻوٽيءَ دواران ئي شري لڪشمڻ سرجيت ٿيو. پريميو! ان ڪري پرساد جو يا ڪنهن پريوءَ جي پياري جي شيءِ جو نرادر نه ڪريو. راجا تنگدوج شري ستينارائڻ جي پرساد جو پريم سان سويڪار نه ڪيو ته سندس سڄو راڄ ڀاڳ نشٽ ٿي ويو. وري جڏهن هن پڇتاءُ ڪري شري ستينارائڻ سواميءَ جي ڪٿا پريم سان ٻڌي پرساد گرهڻ ڪيو تڏهن ڪيس راڄ ڀاڳ وري سرڪشت مليو. ڀڳوان اُڌراڻيءَ جي ماتا انديءَ سوامي جن جو سواگت ڪيو. ان بعد سوامي جن ڀاءُ خوبچند واسديو اُڌراڻيءَ جي گهر پيرا گهمايا.

ٿي. چوئٿرام ستسنگ هال ۾ سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو:

ڏيئون هرڪو ڀاوتي، ڪيول من ڪا پريم،
جانو من ڪي پريم بن، سوني جپ تپ نيم.

پريميو! پريو پريم سان ئي پرسن ٿئي ٿو. ڀڳوت پريم ڪانسواءِ ٻيا جپ تپ اڌورا آهن. پريمين جي پرماتما پاڻ اچي سار لهي ٿو.

ڀڳت چندرداس جي من ۾ ڀڳوان شري ڪرشن لاءِ اتينت پريم هو. هي پيارو پنهنجو گهر ٻار تياڳي ٻرج ڀوميءَ ۾ اچي رهيو. سڄو وقت شري ڪرشن جي ڀڳتيءَ ۾ لين رهندو هو. هڪ دفعي نند گانوَ ۾ هي پيارو ٻکيو ۽ پياسو هو، پر تنهن هوندي به شري ڪرشن! شري ڪرشن! پڪاريائين. ايتري ۾ ڀڳوان شري ڪرشن ڪمار اوستا ۾ کير جو لوٽو کڻي اچي هن ڀڳت جي سامهون پرگهٽ ٿئي ٿو. ڀڳت ڀڳوان جو درشن ڪري ڏاڍو پرسن ٿئي ٿو. ڀڳوان کيس کير پياري انتر ڌيان ٿي وڃي

آهن، پر سنتن جو درشن ۽ ڀڳوت ڪٿا شروڻ جو وجهه ڀاڳن واري کي ملي ٿو. جيئن هوا جي سنبنڌ سان گل جي سڳنڌ نڪ تائين پهچندي آهي، اهڙي نموني ستپرش ستگرن جي سنبنڌ ۽ سيوا سان نرمل چت سهج سڀاءَ پرماتما تائين پهچي ويندو آهي. ان ڪري ڪڏهن نه ڪڏهن پرڀوءَ جي پياري ستپرش سان پريم جو ناتو جوڙيو، جيڪو توهان کي ست مارگ ٻڌائي، ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

ڪهي نيڌون نت نيم سي ستسنگ ۾ جو جاءِ،
سنتن ڪي پرساد سي، سو جن مڪتي پاءِ.

ڀاءُ واشولعل شراف سوامي جن جو سواگت ڪيو.

سوامي جن ڏٻئيءَ ۾ جدا جدا پريمين جي گهرن ۾ ٻارهن ڏينهن ستسنگ ورکا ڪئي. ڏٻئيءَ ۾ ڀڳتي ۽ پريم جي جڻ ڌارا پرواهت ٿي. ڀاءُ ڀڳوان (ايشور) اُڏراڻيءَ جي گهر سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته پياري واسديو جي من ۾ ستگرن لاءِ ۽ پرڀوءَ لاءِ سڪ هئي. توهان به من ۾ پرڀوءَ لاءِ پريم رکو. سنتن ستپرشن ۽ وڏڙن جي عزت ڪريو.

ڪڏهن به ڀڳوان جي ڀڳت جو يا اُن جي ڏنل شيءِ جو نرادر نه ڪرڻ گهرجي. ڀڳتياڻي شبري ڀيلڻي جهنگل ۾ جڏهن ڀڳوان شري رام اڳيان ميوو کائڻ لاءِ رکي ٿي، تڏهن پريو شري رام ته پريم پوُروڪ سندس جهنگلي ميوو کائي ٿو، مگر شري لڪشمڻ هڪ ڦل ڪٽي نفرت وچان نه کائي ٻاسيرو ڦٽو ڪري ٿو. ڀڳوان شري رام ۽ راوڻ جي لڙائيءَ ۾ جڏهن ميگهنات شري لڪشمڻ سان زبردست يڌ ڪندي کيس بيهوش ڪري ڇڏي ٿو، تڏهن راجڪيه وئديه صلاح ڏئي ٿو ته سنجيوني ٻوٽيءَ کانسواءِ شري لڪشمڻ هوش ۾ اچي ڪين سگهندو. شري لڪشمڻ جي حياتي بچائڻ لاءِ ڪيئن نه شري هنومان سنجيوني

ڪيئن ڪروڌ نه ڪيجئي، من ۾ شانتي ڌار،
شانتي سي سک هوت هئه، پاپ تاپ پرهار.

ڪروڌ اوندهه سمان آهي. اوندهه ۾ ٻه ڏسي سگهبو آهي، پر ڪروڌ ۾ پنهنجي پرائي جي پروڙ ڪين پوندي آهي. ڪروڌيءَ جو منهن ڀڃيل هوندو آهي، جڻ ڪنهن ڏيئيءَ چڪ پاتو اٿس. جيڪڏهن ڪروڌ ماءُ کي ٿڃ ڦٽي ڪري ۽ اُن ٿڃ تي ڪا مک ويهي ته اها مک مري ويندي، ڇاڪاڻ ته ڪروڌيءَ جي ٿڃ به زهريلي ٿيندي آهي. ڊاڪٽرن پڻ اهڙا آزمودا ڪيا آهن. ڪروڌي ماتا جي ٿڃ به زهريلي ٿئي ٿي. جيڪڏهن ڪا ماتا ڪروڌ ۾ آهي ۽ اُن جو ٻالڪ ان وقت ٿڃ پيئندو ته اُهو ٻالڪ بيمار ٿي پوندو.

ڪروڌ چنڊال آهي، ڪروڌ ڪرڻ ڪري ڪيترن جي تپسيا به ناس ٿي وڃي ٿي. ڪروڌي بلڊ پريشر ۽ ٻين ڪيترين بيمارين جو شڪار ٿئي ٿو. ڪروڌ وڏو زهر آهي. زهر نانگ وٽ هوندو آهي، پر ڪيس ڪو نقصان ڪونه رسائيندو آهي. ڪروڌي پاڻ به پيو اندر ۾ سڙندو ۽ ٻين کي به پيو ساڙيندو.

نرڪ جا ٽي دروازا آهن: ڪام، ڪروڌ ۽ لوڀ. ان ڪري انهن ٽنهي وڪارن جو ترڪ ڪرڻ گهرجي. ڪروڌ جي ڪري ڪيترا جهڳڙا ٿيندا آهن، نقصان ٿيندا آهن. ڪروڌ وڏي بيماري آهي. ڪروڌ شيءِ ڪرمن کي ڪٽڻ جي ڪهاڙي آهي. ڪروڌي سدا دکي رهي ٿو.

ڪنهن راجا ڪاوڙ جي ڪري پنهنجي راج پروهت کي سندس ڪنهن غلطيءَ سبب راجڌانيءَ مان ڪڍي ڇڏيو. پروهت راجا جو ڪروڌ شانت ڪرڻ جي گهڻي ڪوشش ڪئي پر راجا جو ڪروڌ جهڪو نه ٿيو. ان ڪري پروهت دکي گذارڻ لڳو. ڪيس دکي ڏسي راج محل جي جهاڙو هڻندڙ

ٿو. ڀڳت چنڊداس پريم وچان ور ور پڪاري ٿو "مدهنجا ڪرشڻ! وري اچي پنهنجي پريم جو پاڻي مون پياسيءَ کي پيئار! وري نيڻهن واري نگاهه سان نهار." ڀڳت چنڊداس زار زار لڙڪ لاڙي ٿو. رات جو جڏهن ڪيس ننڊ اچي ٿي تڏهن ننڊ ۾ ڀڳوان ڪيس درشن ڏيندي چوي ٿو "پيارا، توکي روز برجواسي کير پيئاريندا رهندا. تون پنهنجي ڀڳتيءَ ۾ مگن رهه." صبوح ٿيڻ سان ڪيئن نه کي برجواسي هن پياري وٽ کير کڻي اچن ٿا. اُن ڏينهن کان کي نه کي پريمي روز وٽس کير کڻي ايندا هئا. هي پيارو ڀڳوان شري ڪرشن کي کير جو ڀوڳ لڳائي پاڻ به ورتائيندو هو ۽ ٻين کي به کير پيئاريندو هو. ڀڳوان پنهنجي پيارن جي ڪيئن نه سار لهي ٿو.

آسنڙا هوٽل ۾ سوامي جن جي آجيان ۾ خاص اُتسو رکيو ويو. ڀاءُ رام بخشاڻي، ڀاءُ راجو لکميچند للاءِ ڀاءُ گنگاڌر هوتچند روهڙا سوامي جن جو سواگت ڪيو. سوامي جن ان موقعي تي ستسنگ ڪندي چيو ته پريميو! توهان پنهنجي هٿ ٻڌيءَ ۾ رهي ذندو وهنوار ڪريو، ڌن ڪمايو پر سڌيءَ سڌي ٻولي ۽ سڌي سنسڪرتيءَ کي نه ڀلايو. ٻاهر ۾ ايڪو ڪري رهو. وديش ۾ به اهڙا ڪم ڪريو جنهن سڌي جاتيءَ جو شان بلند ٿئي. پنهنجي ڪمائيءَ جو ڪجهه حصو دان پنج ۾ خرچ ڪريو. توهان دکين ٻکين جي سار لهندا ته پرماتما وري توهان جي سار لهندو.

پريميو! زندگيءَ ۾ غم ڪائڻ سکو. ڪروڌ ڪرڻ ڪري ڪيتريون بيماريون پيدا ٿين ٿيون. ڪروڌ سان ڪيترائي نقصان ٿين ٿا. آتمڪ، مانسڪ، شاريرڪ، سماجڪ، آرٿڪ هاڃي ٿئي ٿي. ان ڪري ڪروڌ کان ڪنارو ڪريو. ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

سدائين ٻين کي سکي ڪرڻ جي ڪوشش ڪريو. ڀڳتي توهان جي وهنوار ۾ باڌڪ ڪين ٿيندي. ڀڳتيءَ دواران پاڻ توهان کي آتمڪ شڪتي ملندي، توهان جا مشڪل ڪم آسان ٿيندا.

باڌڪ هوتا هئه نهين، ڀڳتي مانهن ويوهار،
جڏڪ ڀيشم پرتو آد، نوپ ڀيي سهج ڀو پار.

پوڄيہ سوامي جن پياري مور جمل مدگهداڻي ۽ پياري رام بخشاڻيءَ جي بنگلي تي ستسنگ ڪندي چيو ته هي ٻئي پيارا سنتي سماج جا املهہ رتن آهن. منجهن ڪيڏو نہ قرب ۽ نمرتا آهي. پريميو! ڌن دولت عقل علم گيان وگيان ۾ توهان ڪيڏي بہ ترقي ڪريو، پر اندر ۾ اڀمان نہ رکو. آڪڙ انسان کي نقصان پهچائي ٿي.

هڪڙو سنت پنهنجي شش سان گڏ وڃي رهيو هو. رستي تي هڪ ميدان تي ودياٿي فوٽ بال راند ڪري رهيا هئا. شش اهو نظارو ڏسي گروءَ کان پڇيو ”گروجي! هن ويچاري بال ڪهڙو گناهہ ڪيو آهي جو ڪيس هيڏانهن هوڏانهن اُڇلائي رهيا آهن ۽ ڪيس ڌڪ هڻي رهيا آهن؟ سنت چيو ”پيارا! بال هوا پرائي اڀمان ۾ ڦوڪجي سيٽجي ويو آهي، ان ڪري ڌڪ ٿو کائي. اهنڪاري ۽ اڀماني جيوَ جو بہ اهڙوئي حال ٿئي ٿو، هو ڪڏهن شانتي نٿو پائي. ٿاٻا ٿو کائي ٿو. پريميو! ان ڪري نماڻا ٿيو. ستگرو مهاراج پڻ فرمائين ٿا:

نمر ڀاوَ مـن ڌارلي، تياڳي من اڀمان،
تيئون شيل سوَ ڀاو سي، اپنا ڪر ڪليان.

ڪڏهن نہ ڪڏهن سنت ستپرش جو سنگ ڪريو. اُنهن جي سنگ ڪرڻ سان توهان اشڀ ڪرمن کان دور رهندا ۽ سٺا ڪرم ڪندا. موڙکن جو سنگ جيون بگاڙيندو آهي ۽ سنتن جو سنگ جيون سڌاريندو آهي.

پروهت ڪانئس دک جو ڪارڻ پڇيو. تڏهن هن ڪيس چيو ته راجا
جي ڪروڌ تيڻ سبب نيڪالي ملي آهي، ان ڪري دکي
آهيان. اُهو هريجن راج محل جي صفائي ڪري راجا کي چوڻ
لڳو، موتسان انصاف ٿيڻ گهرجي. راجا ان کان پڇيو ”توسان
ڪهڙي بي انصافي ٿي آهي“. هريجن وراڻيو، ”راجن، توهان
منهنجي پاءُ کي پاڙوت روڪي وهاري ڇڏيو آهي.“ راجا عجب مان
پڇيو ”تنهنجي ڪهڙي پاءُ کي مان پاڻ وت روڪي ڇڏيو
آهي؟“ هريجن وراڻيو: راجن، مان ذات جو چنبال آهيان، اهو ڪروڌ
منهنجو پاءُ آهي. اهو ٻڌي راجا ڪروڌ جو تياڳ ڪيو.

ڪبير سنگت ساڌ ڪي، جو ڪي ڀوسي کاءِ،
کير کنڊ رس ڀوجن ملي، مورک سنگ نه جاءِ.

ان ڪري سنت ڪبيرداس پڻ چوي ٿو ته مورکن جي
سنگ ۾ جيڪڏهن نانا پرڪارن جا سوادي ڀوجن ملن، تڏهن
به اُنهن جو سنگ نه ڪجي ۽ سنتن جي سنگ ۾ جوَن جي
روٽي نصيب ٿئي، تڏهن به انهن جو سنگ نه ڇڏجي. پريميو!
روز ايڪانت ۾ ويهي ڀڳوت ڀڄن ڪريو. کاڌي پيتي ڏنڌي
وهنوار آرام لاءِ وقت ڏيو ٿا، تيئن ڪجهه وقت سمرڻ ۾ سڦل
ڪريو. سمرڻ واريون گهڙيون ئي سڄايون گهڙيون آهن.

ڀيڻ ڪملا مورجمل منگهناڻي ۽ ويا رام بخشاڻي سوامي جن
جا آڀار مڃيا.

سوامي جن پياري ڏيالو رام جتواڻي، پياري موهنلعل منسڪاڻي،
راجو لڪميچند للا، هريش ڪشنچند ڪيماڻي، سندر منگهناڻي،
هيرانند ادناڻي، ڊاڪٽر آسوداڻي، گنگاڌر روهڙا، هريش لونگاڻي،
لوڪيش اُڏراڻي، ڊاڪٽر چرن ڪمل کياڻي ۽ گرو مندر ۾
ستسنگ ورکا ڪندي اُپديش ڏنو ته ٻيون سڀ ڳالهيون وساريو،
پر نام کي نه وساريو. روز ڪونه ڪو پراُپڪار جو ڪم ڪريو.

۾ پرويش ڪريو ارڻات ٻين تي دیا ڪريو. هڪ دفعي ڪي سنت ڀڳوان وٽ ويا ۽ وڃي عرض ڪيائون ”پرڀو! اسان تي دیا ڪريو“ ڀڳوان انهن کان پڇيو ”توهان ڪڏهن ڪنهن تي دیا ڪئي آهي؟ جو مان توهان تي دیا ڪريان! توهان دیا جو ٻج ئي ڪين ٻوڪيو آهي. توهان ڀلي ڪيتري به تپسيا ڪئي آهي، گيان حاصل ڪيو آهي، پر دیا ٻنا سڀ سادنائون اڌوريون آهن. دیا دوارا دل نرمل ۽ نرم ٿئي ٿي ۽ پرڀوءَ جي وڃهو ٿئي ٿي. ان ڪري سدائين نه صرف مانوَ ماتر تي دیا ڪريو، پر پکين پسن تي به دیا ڪريو. سڀني کي پنهنجو پيار ڏيو. پريم ئي پرماتما آهي. پريم سان پرڀوءَ کي نت پرارٿنا ڪريو. تنهانجا مشڪل مسئلا آسان ٿي ويندا. وديش ۾ رهي به ڀارت کي نه ڀلايو. ڀارتيه سنسڪرتيءَ جا سنرڪشڪ ٿيو.

سوامي اوڌوداس جي ورسي اُتسوَ سنبنڌ ۾ سوامي جن ۲۴ سيپٽمبر احمدآباد ۾ پڌاريا. اُتي پريم پرڪاش آشرم ۾ سوامي جن چار ڏينهن ستسنگ، پروچن ڪندي سنت اوڌوداس جي گڻن جو ورڻن ڪيو.

۲۷ سيپٽمبر شام جو سوامي جن جو ۸۱ جنمدن اُتسو ملهايو ويو. ڪيترن ئي شرڌالن سوامي جن جي جيون تي روشني وڌي. سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته پريميو! جيون ۾ ڏيڻ سکو، ڏيڻ ۾ ئي آنند آهي. ڏيڻ واري جو ئي جس ٿئي ٿو. پرماتما توهان کي مايا ڏني آهي ته مايا شڀ ڪرمن ۾ سڦلي ڪريو. ٻکين جا پيٽ ڀريو، دکين جا دک دور ڪريو. ننگن کي ڍڪيو ته پرڀو توهان کي ڍڪيندو. اُٺندي ويهندي سمرڻ ۾ سواس سڦلا ڪريو. ستگرو مهاراج به فرمائين ٿا:

ڪام ڪرو هري جن ڪا، منت ڪرو ڀڳوان،
سنت وچن سڦلي ڪرو، **تيئون** هو ڪليان.

سنسار جي ساگر مان پار پوڻ لاءِ ڪنهن پريپورڻ گروءَ جي شرڻ وٺو، جو توهان کي نام جي نؤڪا ۾ چاڙهي پار لڳائي. گروءَ کي پرارٿنا ڪجي:

پيو ساگر کي بيچ ۾، ڊُوبت هوُن گرديو،
ڪهه ٽيئُون موهه ڪاپلي، دي نج آتم پيو.
چرنو ڪا چاڪر ڪرو، ستگر ڪرپا دار،
ڪهه ٽيئُون موهه ديجئي، چرن ڪمل کي سيو.

١٣ سيپٽمبر شام جو ٽي. چوئٿرام هال ۾ ڀڳتيءَ جي سڌي سماج طرفان سوامي جن جو ودائي سماروهه رکيو ويو. ان موقعي تي ڊاڪٽر ديال آشا سوامي جن جي ڪرم يوگي جيون تي روشني وڌي. سنت انيت پرڪاش پڻ ڀڄن ڳائيندي سوامي جن جي مهما ڳائي. سڌي سماج طرفان سوامي جن کي مانپتر ڏنو ويو. ڀاءُ رام بخشاڻي مانپتر پڙهندي چيو ته ڀڳتيءَ ۾ سوامي جن جي پڌارڻ سان آنند جي لهر ڇانئجي وئي آهي. سوامي جن ڀڳتيءَ ۾ جدا جدا آستانن تي امرت ورکا ڪري سون پياسين جي پياس پوري ڪئي آهي، ان لاءِ اسين سوامي جن جا آڀاري آهيون. سڌن آمد اسانجي دلين کي وڏو آنت ۽ آنند ڏنو آهي. ڪين پرارٿنا ڪريون ٿا ته هت ور ور اچي مهر جو مينهن وسائين.

سوامي جن ان موقعي تي ستسنگ ڪندي چيو ته پريميوا توهان داس کي ڪيڏو نه قرب ۽ عزت ڏني آهي. توهان داس جي جيڪا مهما ڪئي آهي، اها ڪاريه جي مهما آهي. توهان پلي خوب ناڻو ڪمايو پر مايا سڪرت جي ڪمن ۾ سڦلي ڪريو. ديا ڌرم جا ڪم ڪريو. ديا وارو ئي ديوتا آهي. ديالو معدي ديا – آليه، ديا جو گهر. ڀڳوان جو گهر آهي ديا. جيڪڏهن توهان پرماتما جو درشن ڪرڻ چاهيو ٿا ته پهرين ديا جي گهر

فائدو آهي. ٻڌاءِ ته تنهنجي من ۾ راجا جي خلاف ڪو ٻرو ويچار پيدا ٿيو آهي ڇا يا تو راجا جي خلاف ڪجهه ڳالهايو آهي ڇا؟ اُن ڪاٺين واري ڏڪندڙ آواز ۾ چيو "ڪميا ڪريو! مون راجا جي خلاف هڪ لفظ به ڪين ڳالهايو آهي، پر ڪيترن سالن کان مون وٽ چندن جون ڪاٺيون نيڪال ڪين ٿيون آهن، ان ڪري صرف من ۾ ويچار پيدا ٿيو ته جيڪر راجا سرڳواس ٿئي ۽ ان سبب من چندن جون ڪاٺيون وڪامن. مان اهو ويچار ڪنهن کي ڪين ٻڌايو آهي."

وزير ڪاٺين واري کي چيو ته تو راجا جي خلاف من ۾ ويچار ڪيو ته راجا جي من ۾ به تنهنجي مٿيءَ خلاف ويچار پيدا ٿيو. اڄ راجا سٺو ڪندي تنهنجي مٿي ڏسي آگيا ڪئي ته تنهنجي مٿي هڪدم هٿان ڪٽائي وڃي. "ان ڪري تون اڄ کان وٺي وڃي پرماتما کي پرارٿنا ڪر ته هي پريو! تون راجا کي وڏي حياتي ۽ سٺي صحت ڏئي." اُن ڪاٺين واري وزير جي صلاح موجب صبوح شام پريوءَ کي اها پرارٿنا ڪئي ته ٿن ڇئن ڏينهن کان پوءِ راجا وزير کي گهرائي چيو ته ڪاٺين واري جي مٿي ڪين ڌرائج، ويچاري جو نهيو ٽڪيو ڏنڊو ختم ٿي ويندو." وزير راجا جي آگيا جو پالن ڪيو. پريميو! ڪاٺين واري جي من ۾ راجا جي لاءِ ٻري ڀاونا پيدا ٿي ته راجا جي من ۾ به ڪاٺين واري لاءِ ٻري ڀاونا پيدا ٿي. وري ڪاٺين واري سڌڀاونا سان راجا لاءِ پرارٿنا ڪئي ته راجا جي من ۾ به پريوَرتن اچي ويو. ان ڪري توهان نه ڪنهن لاءِ ٻرو سوچيو نه ڪنهنجو ٻرو ڪريو. سدائين شڀ ويچار ڪريو، نام جپيو ۽ ديا ڌرم جا ڪم ڪري جيون سڦل ڪريو.

اُلهاسنگر ٣ ۾ ٢٥ آڪٽوبر سوامي جن شري ماڌوداس چيرامداس چيٽاڻيءَ جي "شري گيتا پرنٽنگ پريس" جي ٽئين

ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جو ٩١ جنمدن اُتسوُ پريم پرڪاش آشرم هردوار ۾ ٣ آڪٽوبر کان ٧ آڪٽوبر آيوجت ڪيو ويو. ان اُتسوَ سنبند ۾ سوامي جن ٣٠ سيپٽمبر هردوار ۾ پڌاريا. چارئي ڏينهن سوامي جن ۽ ٻين سنتن ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي جيون ۽ ڪاريہ تي روشني وڌي.

اُتسوَ جو پلئہ پائيندي سوامي جن چيو:

سدا ڪس ڪا نا ڪرو، سدي سدا هوئي،
بوئي ڪيڪر بيج ڪو، سک نا پاوت ڪوئي.

پريميو! ڪنهنجو بہ برو نہ چاهيو، نہ برو وهنوار ڪريو. جيڪو توهان سان برو هلي ٿو، اُن کي قدرت پاڻيهي اهڙي موٽ ڏيندي. توهان سڀني سان ڀلائيءَ جا ٻج پوکيو. هڪڙي شهر ۾ هڪ ڪاٺين جي واپاريءَ چندن جون ڪاٺيون خريد ڪري رکيون. سال گذري ويا پر چندن جي ڪاٺين جو ڪو خريدار ڪين آيو. ڪاٺين واري ويچار ڪيو تہ هيترو وياج بہ تاوڻ. سندس من ۾ برو ويچار پيدا ٿيو تہ هن رياست جو راجا مري تہ من تنهن چندن جون ڪاٺيون هلن ۽ سيڙپ جا پئسا نڪرن. ٻئي ڏينهن راجا وزير سان سير ڪندي اُن ڪاٺين واري جي مڏيءَ وٽان لنگهيو. راجا وزير کي چيو تہ هن بازار ۾ ڪاٺين جي مڏي سونهين ڪين ٿي. اها مڏي اتان ڪڍائي ڇڏ. وزير هڪدم ها ڪئي، پر گهر وڃي ويچار ڪيو تہ راجا جي من ۾ ڪڏهن بہ ڪنهنجي خلاف اهڙو ويچار پيدا ڪين ٿيو آهي. ساڳئي رستي تان هن کان اڳہ گهڻائي دفعا راجا لنگهيو آهي. ويچاري ڪاٺين واري جو ڌنڌو ٻئي هنڌ اهڙو نہ هلندو. ڪيس اجايو نقصان سهڻو پوندو. وزير سياڻو هو. هن هڪدم اُن ڪاٺ مڏيءَ واري کي گهرائي پڇيو تہ تون گهبراءِ ڪين، سچ سچ ٻڌائيندين تہ اُن ۾ تنهنجو

۽ پاٺ به نام جپيو ۽ هزارن کي نام جپايو. توهان به پريم ۽ شرڌا سان نام جپيو.

سنت اننت پرڪاش سوامي جن جا آڀار مڃيا.

۵ نومبر شام جو ۴ بجي پوڄيه سوامي جن پونا کان پريم پرڪاش آشرم الهاسنگر ۵ ۾ واپس آيا. سنڌيا جي ستسنگ بعد شري ڪارتڪ مهني جي ڪٿا، شري گرو گرنٿ صاحب ۽ شريمد ڀڳوت گيتا جي پاٺن جو ڀوڳ وڌو ويو. پوڄيه سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته اڄ ڪلجڳ جي اوتار شري گرو نانڪ ديو جو جنمدن آهي. سنڌس سکيائن کي اپنائڻ جي اڄ سخت ضرورت آهي. رات جو ۱۲ بجي سوامي جن جهٽ بابا ڌام ۾ ستسنگ ڪيو. سنت برهمداس سوامي جن جو سواگت ڪيو.

اکل ڀارتيه سنڌي ساڌو سماج جي سهاري ۱۳ نومبر کان ۱۵ نومبر ۱۹۸۷ اندور ۾ سنڌي سنت سماگم آيوجت ڪيو ويو. ڀارت جي ڀن ڀن نگرن مان سوين سنت مهنت هن سميلن ۾ شريڪ ٿيا. ان موقعي تي سوامي جن وياکيان ڪندي چيو ته اڄ جي يڳ ۾ سنتن مهاتمائن تي به ديش ۽ سماج جي وڏي جوابداري آهي. سنت ست ويچارن، ست سنسڪارن دواران سماج جو روپ بدلائي سگهن ٿا. سنت مهاتمائون نه صرف آتم گيان ڏيئي اڌار ڪن ٿا، پر سماج ۾ جي اوڻايون آهن انهن کي به دور ڪرڻ لاءِ پريتن ڪن ٿا. جيسين وهنوار نه سڌريو آهي. تيسين پرمارٿ ڪيئن ٿيندو. اڄ اسانجون سوين سنڌي ڪنيائون ڏيتي ليتي جي مرض جو شڪار ٿي رهيون آهن. ڪيتريون نياڻيون ان بڇڙي رسم ڪري گونگا ڳوڙها ڳاڙي رهيون آهن. طلاق جي رسم به وڌي ويئي آهي. سنت سماج کي ڪرانتيڪاري قدم کڻي اهڙو ٺوس ڪاريه ڪرڻ گهرجي جنهن سماجڪ برايون دور ٿين ۽ گهرن ۾ پريوار مريادا وارو واتاورڻ

جڳهه جو مهورت ڪندي پياري ماڌوداس، ڪيشلداس ماڌوداس ۽ اجيت ماڌوداس کي آسيس ڪئي.

٢٩ آڪٽوبر گوپ اشٽميءَ ڏينهن صبوح جو سوامي جن گئوشيوا جي اهميت تي پروچن ڪيو. شام جو راڌي شيام گئوشالا ۾ گوپ اشٽمي اُتسو ملهايو ويو. سوامي جن اُپديش ڪندي چيو ته گئو ڌن راشٽر جو سچو ڌن آهي. اڄ اسانجي راشٽر ۾ روز هزارين ڳانئين جو ڪوس ٿئي ٿو، ڀڳوان شري ڪرشن جي ديش ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جي پيارين ڳانئين جو قتلام ٿئي اها اسان لاءِ شرم جي ڳالهه آهي. زور شور سان آندولن هلائي گئو ڪوس تي بندش وجهايو.

١ نومبر ڪارتڪ ايڪادشيءَ ڏينهن صبوح جي ستسنگ بعد سوامي جن هزارن پريمين سان گڏ شمشان يوميءَ ڏانهن هليا. اُتي سوامي جن پروچن ڪندي چيو ته پريميو! توهان ڏسي رهيا آهيو ته هي جهان بي بقا آهي. ٻڌي رهيا آهيو ته دنيا فاني آهي، تنهن هوندي به ويچار ڪري ويجهايو ڪين ٿا. سنسار ڪنهن سان ڪين نباهيو آهي. ان ڪري جيتري قدر ٿي سگهيو سنسار سان ايترو پريم رکو جو پوءِ روئڻو نه پوي. سنسار آهي ڪوڙو ۽ هڪ ڀڳوان سچو آهي. ان سچ کي وساري ڪوڙ ڪچ پويان مانش جنم برباد ڪين ڪريو. سمرڻ ۽ شيوا ۾ جيون سڦل ڪريو.

شام جو سوامي جن آشرم ۾ ڀڳوان شري ڪرشن جي مهما جو ڀڄن ڳائيندي پروچن ڪيو. ٢ نومبر ٻارس ڏينهن صبوح جو ستسنگ ڪري سوامي جن پونا روانا ٿيا. اُتي سوامي چدن پرڪاش جي پريم پرڪاش مندر ۾ سوامي جن ٢ نومبر کان ٥ نومبر ستسنگ پروچن ڪندي شري گرو نانڪ صاحب جي جيون جا ڪيترا درشٽانت ٻڌايا ته گروجن اوتاري پرش هوندي به ڪيئن

گئو سيوا سنگهہ جو ڪاريہ اڌيڪش شري راڌا ڪرشن بجاج سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم الهاسنگر ۵ ۾ پڌاريو. پوڄيہ سوامي شانتي پرڪاش مهاراڄن سندس هارڊڪ سواگت ڪندي چيو تہ هن پياري ساري جيون گئو مائن جي سيوا ۾ ارپڻ ڪئي آهي. سندس نالو ئي آهي يگل سرڪار "راڌا ڪرشن" شام جي ستسنگ ۾ پوڄيہ سوامي جن شري راڌا ڪرشن بجاج ۽ سندس ڌرمپتنيءَ انسويا کي دشالو پائيندي سنمان ڪيو. سوامي جن پروچن ڪندي چيو تہ پياري راڌا ڪرشن بجاج ڪيڏي نہ لگن ۽ نشٺا سان گئو ماتا جي سيوا ڪري رهيو آهي. اسان کي بہ شرڌا ۽ پريم سان سکن جي داتا گئو ماتا جي سيوا ڪرڻ گهرجي. ڀڳوان شري ڪرشن گائين جي ڪيڏي نہ سيوا ڪئي، گائين کي ڪيڏو پيائيندو هو. وشوَ ڪرما جڏهن جدا جدا ديوتائن ڀڳوان جي اوتارن لاءِ ڀوَن يا لوڪ ٺاهيا تڏهن ڀڳوان شنڪر پنهنجي لوڪ جو نالو شوَ لوڪ، ڀڳوان وشڻوءَ وشڻو لوڪ نالو ڏنو، پر ڀڳوان شري ڪرشن "گئو لوڪ" نالو ڏنو. ارٿات پاڻ کان وڌيڪ گئو ماتا کي اهميت ڏني. پنهنجي لوڪ تي پنهنجو نالو نہ ڏيئي گئو ماتا جو نالو ڏنو. اڄ ڀڳوان شري ڪرشن جي هن پاوَن ڀوميءَ تي هر روز هزارين گائين ٻيلن جو قتلام ٿي رهيو آهي! اٿو! جاڳو! قرباني ڏيئي، گئو ماتا جي رکشا ڪريو! گئو رکشا هندو سناتن ڌرم جي رکشا آهي. سوامي جن شري راڌا ڪرشن بجاج کي گئو ماتائن جي ڪاريہ لاءِ ايڪائي هزار روپيا ڏنا. ڀاءُ آسنداس ڀيرواڻي، ڀيڻ لڪشمي گوپ سڌوا ۽ ڀاءُ پرسرام ڪانگريسيءَ پڻ گئو رکشا هلچل تي روشني وڌي.

رات جو ۹ بجي شري موٽومل ڪيواڄمل چاندواڻي پنهنجي گهر ۾ پنهنجي سپاتر چندرلعل جي مڱڻي ۽ پنهنجي سپتر

پيدا ٿئي. سنت سنتوکداس ۽ ٻين آئوجڪن کي سمبلن آيوجت ڪرڻ لاءِ ڌنيواد آهي.

سوامي ٽيئونرام پريم پرڪاش آشرم الهاسنگر ٥ جو وارشڪ اُتسو ٢٣ نومبر کان ٢٧ نومبر آيوجت ڪيو ويو. ٢٣ نومبر صبوح جو سوامي جن ڌوڄا ڦهرائي ميلي جو آرنڀ ڪيو. منجهند جو ٣ بجي سوامي جن جي سرپرستيءَ ۾ شاهي جلوس نڪتو. چارئي ڏينهن سوامي جن سنتن مهاتمائن، ستگرو سوامي ٽيئونرام مهاراجن، ستگرو سوامي سروانند مهاراجن جي جيون سکيائن ۽ ويدانت ڀڳتيءَ جي وشيه تي پروچن ڏنا.

٢٧ نومبر پرڀات جو سوامي جن اُتسو جو پلئه پائيندي چيو:

هري نام آنند نند کهه **ٽيئُون** جپ تانهه،
جا کي جپ تي هو سدا، آنند من کي مانهه.

پريميو! پريوءَ جو نالو آنند جو امر خزانو آهي، جنهن جي جپڻ سان من ۾ سديوَ آنند رهي ٿو، چت پرڦلت رهي ٿو.

يوگ سادنا ٻڌي سٺي، ٻرهمگيان ٻه سٺو، ٻر ڪليگ ۾ نام جپڻ سولو آهي. ڪاڌو اُهو کائجي جو هضم ڪري سگهجي. پريميو! نام سمرڻ ڪريو، ستسنگ ڪريو، ڏکين دريدرن پکين پسن جي شيوا ڪريو ۽ پنهنجي ڪمائيءَ جو ڪجهه حصو دان پڄ ڪريو. ڀڳوان کان پڇيائون توهان جيڪي چاهيو سو سنڪلپ سان ڪري سگهو ٿا پوءِ اوتار ڌارڻ ڇو ٿا ڪريو. ڀڳوان چيو "مان اوتار ڌارڻ ڪريان ٿو لوڪن کي ڪرم ۽ شيوا جو مارگ ڏيکارڻ لاءِ." خود ڀڳوان ڪيشن يگيه ۾ جوٺيون پاتلون کنيون. ان ڪري پيارا! توهان به خلق جي خدمت پيار ۽ صدق سان ڪريو. اُن جي اجوري جي اڇا نه رکو. اجوري ڏيڻ واري کي نوڪر چئبو آهي. نڪانچ شيوا ڪندا رهو.

٢٠ ڊسمبر ١٩٨٧ آرتوار صبوح جو ٨ بجي اکل ڀارتيه ڪرشي

بابت تو چيو ته منهنجي پتني پليٽفارم تي رهجي ويئي! هاڻي مان جڏهن وري ٻيءَ ٽرين ۾ واپس وڃي کيس وٺي اچان. هوءَ به پريشان ۽ مان به پريشان ٿيس ۽ وقت به ويرٿ ويو. تڏهن اُن ڀڳت جن کيس سمجهائيندي چيو ته جيڪڏهن تو رامائڻ پڙهيو هجي ها يا ٻڌو هجي ها يا ناٽڪ جي روپ ۾ ڏٺو هجي ها ته تنهنجي پتني پليٽفارم تي رهجي ڪين وڃي ها. ڀڳوان شري رام کي جڏهن ندي پار ڪرڻي هئي تڏهن پهرين ٻيڙيءَ ۾ سيتا کي چاڙهي پوءِ پاڻ چڙهيو. استري امولهه ڌن آهي. ٽرين ۾ چڙهبو آهي ته پهرين سامان چاڙهبو آهي. ڪا موليه وان چيز هوندي آهي ته اُها پاڻ سان گڏ چاڙهبي آهي. پيارا! تو جيڪڏهن رامائڻ پڙهيو هجي ها ته پهرين پنهنجي پتنيءَ کي ٽرين ۾ چاڙهي پوءِ پاڻ چڙهين ها ۽ توکي پريشان ٿيڻو ڪين پوي ها. رامائڻ مهاڀارت ۽ اسان جا ڌارمڪ شاستر وهنوار چاهي پرمارٿ جي لحاظ کان راهه روشن ڪن ٿا. اُنهن جي انڪُول هلندا سين ته سنساري سفر سهنجو ٿيندو. توهان پاڻ به اهي ڌارمڪ گرنٿ پڙهو ۽ پنهنجن ٻارن کي به پاڙهيو، جئن اُنهن ۾ ننڍپڻ کان اُتم سنسڪار پون.

پياري مونورام، پياري دولترام، سوامي سروانند مهاراج ۽ ٻين، سنتن جي ستسنگ مان وچن ٻڌي هندايا آهن. اڄڪلهه ڏيتي ليتي ڪيڏي نه وڌي ويئي آهي. ان ڪارڻ ڪيتريون نياڻيون آتمهتيا ڪن ٿيون، دکي جيون گذاري رهيون آهن. پر هنن ٻنهي ڀائرن پنهنجن سپاٽرن گهنشام، ڪشور، واشو ۽ پرڪاش کي ٻنا ڏيتي ليتيءَ شاديون ڪرائي جس کٽيو آهي.

ڪشورلعل جي ٻن ٻالڪن للت جي جنم سنبنڌ ۾ پوڄيه سوامي جن جي ستسنگ جو آيوجن ڪيو.

سوامي جن شري موٽومل چانڊواڻي ۽ سندس پراڻا شري دولترام چانڊواڻيءَ کي ڏنيواد ڏني ڇاڪاڻ ته ھنن ڏيتي ليتيءَ جو بدھه تياڳ ڪري ھڪ آدرشي مثال قائم ڪيو آھي. سوامي جن ستسنگ ڪندي چيو ته اسين جتي ٻه ويندا آھيون ۽ ڏيتي ليتيءَ جو ذڪر ٻڌندو آھي ته ھڪدم ھنن پيارن جو مثال ڏيندا آھيون ته ڪيئن نه ھنن پيارن سنتن جي وچن تي پورو پورو عمل ڪيو آھي. اڄ ٻنھي سياڻن جي پڪي مصريءَ جي موقعي تي ھن پياري صرف ھڪ ناريل، ھڪ پاءُ مصري ۽ سادو نڍڙو ٽوال ورتو آھي. وچن ھنبائڻ وارا تمام ڪي ٿورا پريمي آھن. شل سدائين سندن ڪٽنب پريوار پريو پاڇيو رھي.

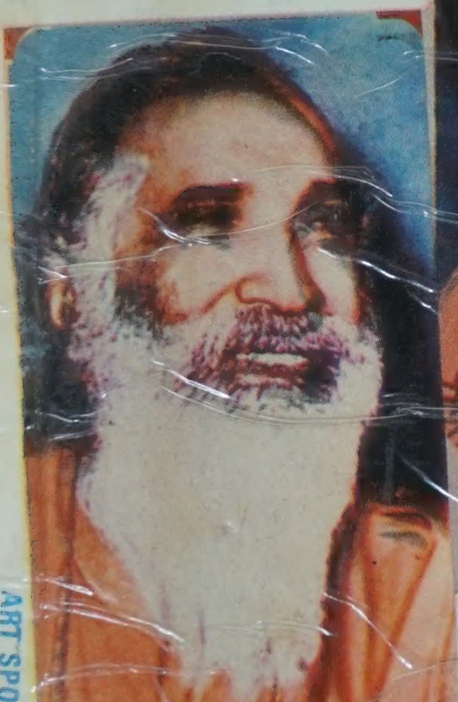
ھڪ دفعي ھڪ ريلوي پليٽ فارم تي ڪي مسافر ٽرين جي انتظار ۾ ويٺا ھئا. اُتي پليٽفارم تي ھڪ پريوءَ جو پيارو شري رامچرت مانس پڙھي رھيو ھو ته ٻئي ھڪ مسافر، جو ٻنھجي پنديءَ سھت پرسان ويٺو ھو، تنھن متس خنده زني ڪندي چيو ته ڇاجو رامايڻ ٿو پڙھين؟ رامايڻ ۾ ڇاھي؟ اھو ٻڌي اُن پڳت جن کيس ورجائيندي چيو پيارا! رامايڻ آھي سکيائن جو ساگر. وھنوار ڇاھي پرمارٿ جي اُنتيءَ ۽ شانتيءَ لاءِ ھي ھڪ امولي سونھون آھي. تون پڻ ڇاھ رکي رامايڻ پڙھ ۽ شرڌا سان ٻڌ. پر اُن شخص ھن پڳت کي ٻدواڻ ٻڌو ڪري ڇڏيو. ٽرين آئي اُھو پڳت جن ٻه چڙھيو ۽ اُھو مسافر ٻه چڙھيو مس ته ٽرين ھلڻ شروع ڪيو. سندس پندي ريلوي پليٽفارم تي ئي رھجي ويئي. تڏھن اُن مسافر اُن پڳت جن کي چيو ته اڃا مون تنھنجو رامايڻ ڪين ٻڌو صرف رامايڻ

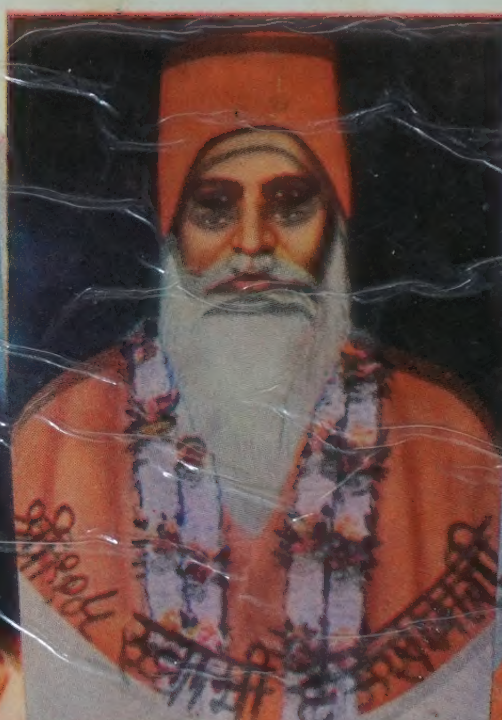
Hassija

Veerabai
Kanayalal
Bhagwani
Deepak
Veena
Sona
Mona
Reshma
Komal.

ॐ

سري ستنام ساکي

سوامي ٽيئُونرام مهاراج

سوامي سروانند مهاراج

سوامي شانتي پرڪاش مهاراج

پريم پرڪاش منڊل جون مهان وڀوتيون